SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus esityslista 16.09.2024

Esityslistan kansilehti 1

1 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 2

2 Pöytäkirjan tarkastaminen 3

3 Kokouksen selostukset 4

4 Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset/PT 5

5 Eron myöntäminen Mika Kasoselle Tikkurilan osaamiskampus -hankkeen seurantatoimikunnan puheenjohtajan tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen / PT 6

6 Kaupunginjohtajan sijaisen määrääminen ajalle 23.-26.9.2024 / PT 8

7 Osallistujien nimeäminen Uudenmaan maakuntaparlamenttiin 31.10.–1.11.2024 / PT 9

8 Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2028 käsittely, neuvottelukunnan asettaminen / PT 10

9 Satulakujan paviljonki - Tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen / PT 12

- Satulakujan päiväkotipaviljonki - Tarveselvitys-hankesuunnitelma 24.7.2024 14

10 Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset, tarveselvityksen hyväksyminen / PT 72

- Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset, tarveselvitys 74

11 Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen / PT 132

- TS Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti_240619_liitteineen 134

12 Vuoden 2024 Vantaan kulttuuripalkintojen myöntäminen / RÅ 170

- Liite: Vantaan kulttuuripalkinnot 1976-2023 172

13 Lausunnon antaminen Nurmijärven Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta / TeA 174

- Lausunto Nurmijärven Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta 176

- Lausuntopyyntö Nurmijärven Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta 178

14 Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesihuoltolain muuttamisesta / TeA 186

- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesihuoltolain muuttamisesta 188

- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta 194

- Liite: Hallituksen esitysluonnos/Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta 197

- Liite: Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma/Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta 327

- Liite: Lakityöryhmän mietintö/Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta 333

15 Vantaan kaupungin lausunto vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147/TeA 336

- Vantaan kaupungin lausunto vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147 337

- Lausuntopyyntö vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain mukaisesti hyväksyttäväksi tulleesta sisäisestä pelastussuunnitelmasta vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikalle osoitteeseen Tikkurilantie 147, 01530 Vantaa. 339

16 Etuosto-oikeuden käyttäminen 30.7.2024 tehdyssä kiinteistökaupassa / Kiinteistö 92-406-3-7, Löfdala, Keimola / TeA 341

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus esityslista 16.09.2024

- Liite / kartta kaupan kohteesta sekä kaupungin maanomistus 344

17 081700 Korson keskustan kaavarunko, 81. Korso, 83. Metsola / TeA 345

- 081700 raportti, kaavarunko 3.9.2024, Korson keskustan kaavarunko 351

- 081700 Mielipiteet ja vastineet 3.9.2024, Korson keskustan kaavarunko 390

- 081700 Lausunnot ja vastineet 3.9.2024, Korson keskustan kaavarunko 403

18 Asemakaavan muutos 002528 ja tonttijako, 68. Koivuhaka, Tikkurilan sähköasema / TeA (kvalt) 416

- 002528 Asemakaavamuutoksen selostus 3.9.2024 Tikkurilan sähköasema 420

- 002528 Koonti lausunnoista 3.9.2024 Tikkurilan sähköasema 446

- 002528 asemakaavaehdotus II kala 3.9.2024 Tikkurilan sähköasema (4.9.2024)_allek 449

19 Vastaus Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet / TeA 450

- Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloite kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet 453

20 Vastaus Vihreän valtuustoryhmän ja 17 muun valtuutetun aloitteeseen "Suojellaan Linnaistenmetsän pientalokaavan ulkopuoliset alueet" / TeA (kvalt) 455

- Vihreän valtuustoryhmän ja 17 muun valtuutetun aloite suojellaan Linnaistenmetsän pientalokaavan ulkopuoliset alueet 457

21 Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 109 / 2024/PT 458

22 Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 112/2024/PT 460

23 Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 114/2024/PT 462

Kaupunginhallituksen kokous

16.9.2024 klo 14.00
Kaupungintalo, Tikkurila

1 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 Pöytäkirjan tarkastaminen

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus sähköisesti maanantaina 23.9.2024 klo 16.00 ja

Jäsenet	Kokous pvä
Abdi Faysal	2.9.2024
Karinen Ville	2.9.2024
Kasonen Mika	16.9.2024
Kaukola Ulla	16.9.2024
Lundell Kai-Ari	
Niikko Mika	
Orpana Anitta	
Raja-Aho Maarit	
Rämö Eve	
Räsänen Minna	
Suoniemi Juha	
Tammi Visa	
Tuomela Tiina	
Valtanen Hanna	

b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kaupungin internetsivuilla (www.vantaa.fi/paatoksenteko) keskiviikosta 25.9.2024 lähtien.

3 Kokouksen selostukset

Kokouksessa annetaan seuraavat selostukset:

- Kulttuuripalkintojen myöntäminen / kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand

Kaupunginhallitus 16.9.2024

4 **Kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset/PT**

PT/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 92 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Kaupunkiympäristön lautakunnan pöytäkirja nro 8/3.9.2024
Kaupunkitilalautakunnan pöytäkirja nro 8/4.9.2024

Talous- ja strategiajohtajan päätös
§ 8 Konsulttipalvelun hankinta Vantaan kaupungin valtuustokauden strategian laadinnan tueksi

Rahoitusjohtajan päätös
§ 9 Konsernitiliin liittäminen

Tietohallintojohtajan päätös
§ 88 Hankintapäätös / Esitystekniikan laitteet ja palvelut 2023-2026 (2027) - [Hinta + laatu - Kaupungintalon AV-laitteiden sekä niiden asennuksen ja ylläpidon hankinta]

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

5 Eron myöntäminen Mika Kasoselle Tikkurilan osaamiskampus -hankkeen seurantatoimikunnan puheenjohtajan tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen / PT

VD/1001/00.00.01.01/2024

PT/KK/UB/VL/EJ

Tikkurilan osaamiskampus -hanke on kaupunkitasoinen kärkihanke, joka toteuttaa laaja-alaisesti kaupungin strategisia tavoitteita liittyen mm. osaamistason nostamiseen, palveluiden kehittämiseen, kukoistavien kaupunkikeskustojen kehittämiseen sekä kaupungin elinvoiman varmistamiseen.

Kaupunginhallitus 19.12.2022 § 12 päätti perustaa hankkeelle seurantatoimikunnan. Seurantatoimikunnan tehtävänä on seurata kaupunkitasoiselle Tikkurilan osaamiskampus –hankkeelle asetettujen tavoitteiden toteuttamista. Hankkeelle asetettu poikkihallinnollinen ohjausryhmä raportoi hankkeen etenemisestä ja keskeisistä ratkaisuista seurantatoimikunnalle, joka kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa.

Kaupunginhallituksen kokouksessa 12.2.2024 § 8 todettiin, että viranhaltijoita, hankeorganisaatiota sekä sidosryhmiä edustavat seurantatoimikunnassa seuraavat henkilöt:

- Pekka Timonen, kaupunginjohtaja
- Tero Anttila, apulaiskaupunginjohtaja
- Riikka Åstrand, apulaiskaupunginjohtaja
- Kirsi-Marja Lievonen, henkilöstö- ja konsernijohtaja
- Katri Kalske, apulaiskaupunginjohtaja
- Ulla Boer, hankejohtaja
- Anu Piippo, viestintäpäällikkö
- Vilja Liikanen, hankeasiantuntija, seurantatoimikunnan sihteeri
- Reino Meriläinen, johtaja, Helsingin seudun kauppakamari
- Jukka Antila, toimitusjohtaja, VTK Kiinteistöt Oy
- Jouni Koski, rehtori, toimitusjohtaja, Laurea AMK

Todetaan, että viranhaltijoita, hankeorganisaatiota sekä sidosryhmiä edustavat henkilöt muuttuvat siten, että Jukka Antilan tilalle valitaan VTK Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtaja Juha Jaakola. Todetaan myös, että edesmenneen henkilöstö- ja konsernijohtajan Kirsi-Marja Lievosen tilalle ei tulla tässä kohdin esittämään korvaavaa edustajaa konsernihallinnosta.

Mika Kasonen on 4.9.2024 ilmoittanut pyytävänsä eroa oppimiskampus -hankkeen seurantatoimikunnan puheenjohtajan tehtävästä.

Luottamushenkilöjäseniksi on nimetty kaupunginhallituksen 27.3.2023 § 8 päätöksellä seuraavat henkilöt:

Jäsen	**Henkilökohtainen varajäsen**
Mika Kasonen, puheenjohtaja (kh 18.9.2023 § 4)	Anitta Orpana
Minna Räsänen, varapuheenjohtaja	Säde Tahvanainen
Susanna Kaiju	Maarit Raja-Aho (kh 18.9.2023 § 4)

Visa Tammi	Joni Hilden
Kai-Ari Lundell	Niilo Kärki
Hanna Valtanen	Eve Rämö
Jari Jääskeläinen	Gashaw Bibani
Eeva Tikkanen	Jussi Vähäkangas
Loviisa Kaartokallio	Jan Axberg
Antti Suni	Marita Knevel
Stefan Åstrand	Patrik Karlsson
Vincent Joki, nuorisovaltuuston edustaja (kh 12.2.2024 § 8)	Lili Parvinen (kh 12.2.2024 § 8)

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) myöntää Mika Kasoselle ero seurantatoimikunnan puheenjohtajan tehtävästä,
b) toimittaa Osaamiskampus -hankkeen seurantatoimikunnan puheenjohtajan täydennysvaali jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta 2023–2025.

Täytäntöönpano: Kasvatus ja oppiminen

Muutoksenhakuohje: 1. oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
Hankejohtaja Ulla Boer, 040 640 1971, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

6 Kaupunginjohtajan sijaisen määrääminen ajalle 23.-26.9.2024 / PT

VD/6280/00.01.01.03/2024

PT/LR/S-AP/EJ

Hallintosäännön 13 luvun 9 §:n mukaan kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien sijaisista.

Kaupunginhallitus on 13.2.2023 § 8 päättänyt kaupunginjohtajan sijaistusjärjestyksestä. Tällä päätöksellä ei ole tarkoitus muuttaa sijaistusjärjestystä, vaan päättää kaupunginjohtajan sijaisen määräämisestä 23. - 26.9.2024 väliselle ajalle, kun kaikki apulaiskaupunginjohtajat ovat estyneinä toimimaan sijaisena.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että va. konsernipalveluiden johtaja Riikka Kiljander-Kiiskinen toimii kaupunginjohtajan sijaisena 23.-26.9.2024 välisen ajan.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7 Osallistujien nimeäminen Uudenmaan maakuntaparlamenttiin 31.10.–1.11.2024 / PT

VD/6231/00.04.01/2024

PT/TK/EJ

Uudenmaan liitto järjestää Uudenmaan maakuntaparlamentin 31.10.-1.11.2024. Maakuntaparlamentti on vaikuttajafoorumi, joka kokoaa vuosittain satoja osallistujia ajankohtaisten teemojen pariin. Se on vakiintunut alueen päättäjien ja asiantuntijoiden kohtaamispaikaksi.

Luvassa on aiempaa keskustelevampi ohjelma, joka rakentuu suurelta osin paneelikeskusteluista. Puheenaiheina ovat ilmastotyö, TKI-satsaukset, työllisyystavoitteet, hyvinvointialueiden tulevaisuus sekä liikennekysymykset. Kaupunginjohtaja Pekka Timonen osallistuu aamupäivän paneeliin aiheena Onnellisten Uusimaa - Työllisyysaste 80 prosenttiin vuoden 2030 mennessä.

Ensimmäisen päivän tapahtumapaikka on Sokos Hotel Tripla. Ohjelma jatkuu laivalla Tallinnaan. Osallistua voi pelkästään maissa järjestettävään osuuteen tai koko tapahtumaan risteilyineen. Tilaisuuden ohjelma sekä muut tiedot tilaisuudesta on julkaistu Uudenmaan liiton nettisivuilla osoitteessa https://uudenmaanliitto.fi/liitto/maakuntaparlamentti/

Vantaan kaupunki kustantaa enintään viisi maksullista osallistumista. Lisäksi maakuntavaltuuston jäsenet, maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet, tarkastuslautakunta, vaalien valmistelutoimikunta sekä alueen kansanedustajat ovat tilaisuuden kutsuvieraita.

Ilmoittautuminen on tehtävä viimeistään 19.9.2024. Osallistujat ilmoitetaan kaupungin toimesta Uudenmaan liitolle yhdellä kertaa.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) nimetä osallistujat vuoden 2024 Uudenmaan maakuntaparlamenttiin, ja
b) maksaa osallistumisesta aiheutuvat kustannukset kaupunginhallituksen menokohdalta 10 40 10 0000.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
yhteyspäällikkö Terttu Korte
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

8 Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2025–2028 käsittely, neuvottelukunnan asettaminen / PT

VD/6232/00.00.01.01/2024

PT/MR/EJ

Kaupunginjohtaja julkaisee esityksensä vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmaksi 30.9.2024 pidettävässä informaatiotilaisuudessa. Kaupunginhallitus päättää esityksestään vuoden 2025 talousarvioksi ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelmaksi 5.11.2024 kokouksessaan ja kaupunginvaltuusto käsittelee esitystä 18.11.2024 klo 14.00 alkavassa kokouksessa.

Ennen kaupunginhallituksen talousarviokokousta järjestettävää talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen alustavaa yksityiskohtaista käsittelyä varten on aikaisempina vuosina nimetty neuvottelukunta, jossa ovat olleet edustettuina kaupunginhallituksen ja -valtuuston puheenjohtajat, kaupunginhallitusryhmien neuvottelijat, valtuustoryhmien puheenjohtajat tai varapuheenjohtajat sekä tarvittava henkilökunta.

Esitys käsitellään yksityiskohtaisesti kaupunginhallituksen päättämän aikataulun mukaisesti.

Talousarvio- ja taloussuunnitelmaneuvottelut pidetään kaupungintalolla valtuustosalissa (Asematie 7) maanantaina 4.11.2024 klo 9.00–22.00.

Kutsu neuvotteluihin lähetetään kaupunginhallituksen nimeämälle neuvottelukunnalle erikseen.

Talousarviokäsittelyn etenemisen aikataulu

Talousarvion ja -suunnitelman aikatauluehdotus on seuraava:

ma 30.9.2024 klo 16.00 Kaupunginvaltuustolle esitellään kaupunkitasoisesti vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelma.

to 3.10.2024 klo 15.00 Kaupunginvaltuustolle esitellään toimialakohtaisesti vuoden 2025 talousarvio ja vuosien 2025–2028 taloussuunnitelma.

Edellä mainittujen informaatiotilaisuuksien pohjalta valtuutetuilla ja valtuustoryhmillä on mahdollisuus tehdä kaupunginjohtajan talousarvioesityksestä kirjallisia kysymyksiä tai selvityspyyntöjä, joihin toimialat vastaavat.

Päätösvalmistelu lähettää to 3.10.2024 valtuustoryhmien puheenjohtajille taulukkopohjat kirjallisia kysymyksiä ja selvityspyyntöjä varten. Taulukoihin täydennetyt kysymykset ja selvityspyynnöt tulee lähettää päätösvalmistelulle (paatosvalmistelu@vantaa.fi) keskiviikkoon 9.10.2024 klo 12.00 mennessä. Selvityspyynnöistä tulee käydä selkeästi ilmi, mitä toimialaa tai tulosaluetta kyselyt koskevat.

ke 9.10.2024 klo 12.00 Valtuutettujen ja valtuustoryhmien kirjallisten kysymysten ja selvityspyyntöjen viimeinen jättöaika.

ke 16.10.2024 klo 16.00 Toimialojen vastaukset valtuutettujen kirjallisiin kysymyksiin ja selvityspyyntöihin julkaistaan luottamushenkilöiden extranetissä.

ke 16.10. Talousohjaus lähettää pohjan, johon kirjataan valtuustoryhmien muutosesitykset talousarvioon (korilista).

ke 23.10.2024 klo 8.00 Valtuustoryhmien tulee palauttaa talousohjaukseen kootusti omat muutosesityksensä (korilistat) kaupunginjohtajan talousarvioesitykseen.

Tarkempi ohjeistus korilistoihin lähetetään myöhemmin erikseen.

pe 1.11.2024 Talousohjaus tekee muutosesityksistä koosteen ja lähettää sen talousarvio- ja taloussuunnitelmaneuvotteluihin osallistuville ja lisäksi se julkaistaan luottamushenkilöiden extranetissä.

su 3.11.2024 klo 16.00 mennessä valtuustoryhmät merkitsevät alustavan näkemyksensä (kyllä/ehkä/ei -liikennevalot) muutosesityksien (korilistan) koosteessa esitettyihin muutoksiin.

ma 4.11.2024 klo 9.00 Kaupunginhallituksen talousarvio- ja taloussuunnitelmaneuvottelut

ti 5.11.2024 klo 10.00 Kaupunginhallituksen kokous

ma 18.11.2024 klo 14.00 Kaupunginvaltuuston talousarviokokous

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa taloussuunnitelmaehdotuksen 4.11.2024 klo 9.00 alkaen tapahtuvaa yksityiskohtaista käsittelyä varten neuvottelukunta ja nimetä siihen jäsenet
b) todeta, että poliittiset ryhmät voivat tarvittaessa kutsua varaedustajan nimetyn jäsenen ollessa estynyt,
c) antaa kaupunginjohtajan tehtäväksi nimetä neuvotteluihin tarvittava henkilöstö,
d) suorittaa taloussuunnitelmaehdotuksen yksityiskohtaisesta käsittelystä aiheutuvat kulut kaupunginhallituksen käyttövaroista,
e) aloittaa kaupunginhallituksen 5.11.2024 kokous klo 10.00, ellei toisin ilmoiteta, ja
f) hyväksyä edellä esittelytekstissä mainittu esitys talousarviokäsittelyn etenemisen aikatauluksi.

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, talousohjaus

Muutoksenhakuohje: 3.1 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

9 Satulakujan paviljonki - Tarveselvitys-hankesuunnitelman hyväksyminen / PT

VD/3364/10.03.02.01/2024

PT/AK/PW/EK/HA/EJ

Esitetään hyväksyttäväksi Satulakujan päiväkotipaviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma. Satulakujan päiväkotipaviljonki toteutetaan 6-ryhmäisenä ja päiväkotipaviljonki tulee vastaamaan Hakunilan alueen varhaiskasvatuspaikkojen kasvavaan tarpeeseen.

Satulakujan päiväkotipaviljonki toteutetaan vastaamaan Hakunilan alueen varhaiskasvatuspaikkojen akuuttiin tarpeeseen. Päiväkoti toteutetaan 126-tilapaikkaisena, eli 6-ryhmäisenä. Paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma on valmisteltu yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen ja muiden Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotirakennuksen tarveselvitys-hankesuunnitelman mukainen bruttoalatavoite on 1510 brm². Päiväkoti toteutetaan kaksikerroksisena, ja hankitaan kiireellisen tarpeen vuoksi paviljonkina, eli esivalmisteisista tilaelementeistä toteutettavana rakennuksena. Tavoitteena on, että paviljonki valmistuu syksyksi 2025.

Paviljonkirakennus toteutetaan Hakunilan kaupunginosaan Vantaan kaupungin omistamalle VP(P)-tontille. Tontin osoite on Satulakuja 3, 01200 Vantaa. Paikalla sijaitsee nykyisin Leikkipaikka Ratsumiehenpuisto I. Alueesta on vireillä asemakaavanmuutos 002591 Satulakujan päiväkoti, joka vahvistuessaan mahdollistaa päiväkodin rakentamisen tontille. Päiväkodille haetaan pysyvä rakennuslupa.

Toimitilajohtaminen on valmistelemassa tarjouskilpailua 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen ja pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Paviljonkitoimittajien arvioinnissa yhtenä kriteerinä käytetään toimittajien ehdotusten vastaavuutta tarveselvitys-hankesuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Toimitilajohtamisessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Arvion mukaan vuokratilojen vuosikustannukset (10 v. sopimuskausi) ovat 30 €/brm²/kk, eli noin 543 600 €/vuosi. Tilojen vuosittaiset ylläpitokulut ovat arviolta 5 €/brm²/kk, eli noin 90 600 € /vuosi. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitteluratkaisujen myötä.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt 24.7.2024 päivätyn tarveselvitys-hankesuunnitelman osaltaan 12.8.2024 § 8. Kaupunkitilalautakunta on hyväksynyt 24.7.2024 päivätyn tarveselvitys-hankesuunnitelman osaltaan 4.9.2024 § 7.

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että Satulakujan päiväkotipaviljonki toteutetaan vastaamaan Hakunilan alueen varhaiskasvatuspaikkojen akuuttiin tarpeeseen. Tavoitteena on, että paviljonki valmistuu syksyksi 2025.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 30 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Satulakujan päiväkotipaviljongin 24.7.2024 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma.

Liitteet:

- Satulakujan päiväkotipaviljonki, 24.7.2024 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma liitteineen

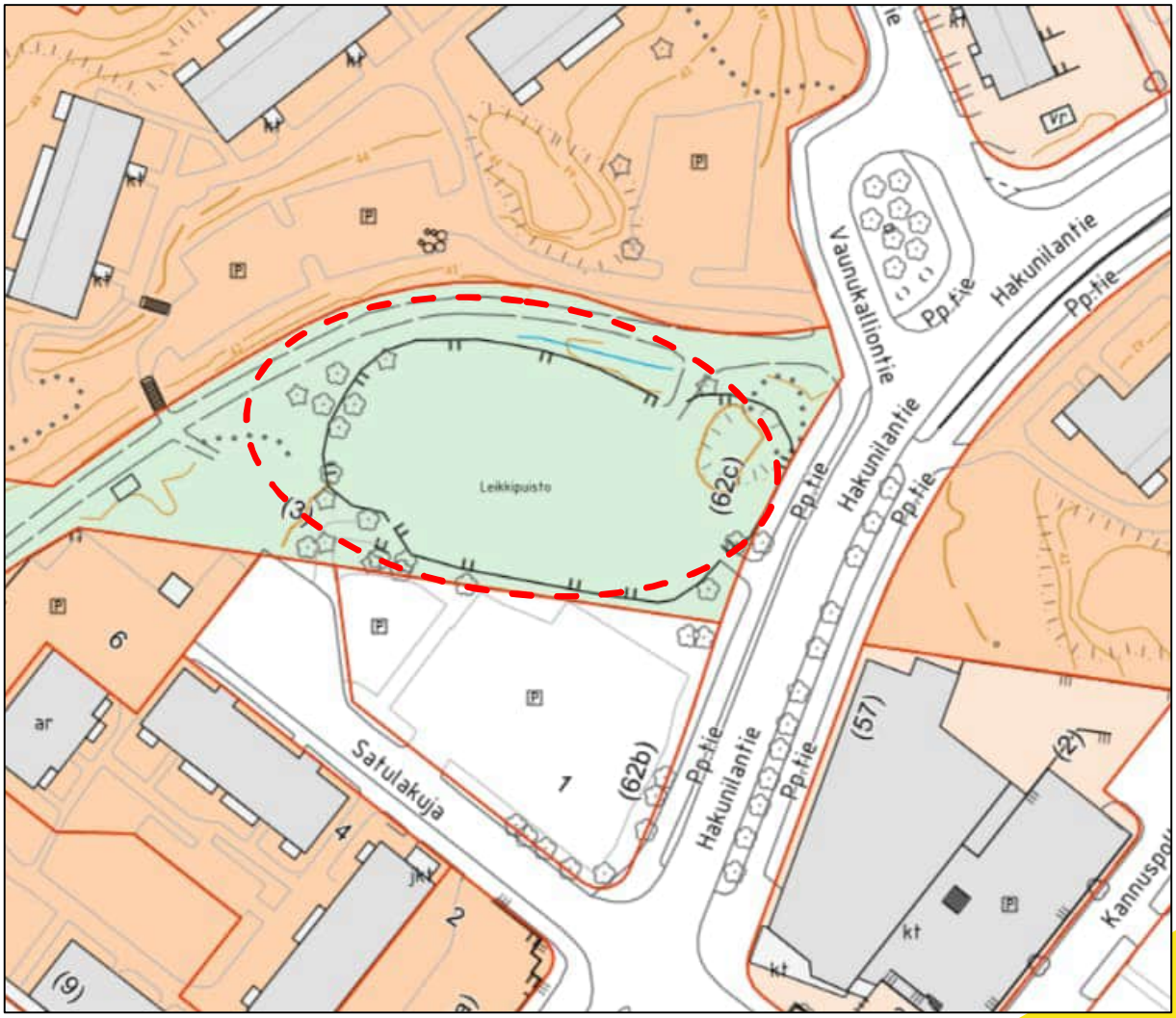
Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Heidi Astone, puh. 040 620 7283
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

SATULAKUJAN PÄIVÄKOTIPAVILJONKI

UUDISRAKENNUKSEN TARVESELVITYS-HANKESUUNNITELMA

Päiväkotitontti osoitteessa Satulakuja 3, nykyisin Leikkipaikka Ratsumiehenpuisto I

24.7.2024

Hava / HA

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1 HANKETIETOKORTTI 7

2 YHTEENVETO 8

3 HANKKEEN PERUSTEET 8

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 8

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen 9

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset) 10

3.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset 10

3.5 Aiemmat päätökset ja selvitykset 10

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET 10

4.1 Päiväkodin pedagogisen toiminnan kuvaus 10

4.1.1 Ryhmäalueet 12

4.1.2. Sydänalue 12

4.1.3 Henkilökunnan tilat 13

4.1.4 Pesu- ja wc-tilat 13

4.1.5 Ateriapalvelun tavoitteet / Keittiötilat 13

4.1.6 Puhtauspalvelun tavoitteet / Siivoustilat 14

4.1.7 Jätehuollon tilat 15

4.1.8 Väestönsuojatilat 16

4.1.9 Pihan vaatimukset 16

4.1.10 Muuta 17

4.2 Tilaohjelma ja mitoitus 17

4.3 Tilojen vaatimukset 18

5 RAKENNUS 20

5.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset 20

5.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet 20

5.0.2 Tilatehokkuustavoite 21

5.0.3 Muuntojoustovaatimus 21
5.0.4 Ääniolosuhteet 21
5.0.5 Palotekniset vaatimukset....21
5.0.6 Sisäilmatavoitteet 21
5.1 Arkkitehtoniset tavoitteet 22
5.2 Esteettömyystavoitteet 22
5.3 Rakennetekniset tavoitteet 24
5.4 LVIA-tekniset tavoitteet....25
5.4.1 Lämmitys ja jäähdytys 26
5.4.2 Ilmanvaihto....26
5.4.3 Vesi ja viemäri....28
5.4.4 Automaatio 30
5.4.5. Huoltokirja 30
5.5 Sähkötekniset tavoitteet 30
Yleistä 30
5.5.1 Aluesähköistys ja liittymät 31
5.5.2 Sähkönjakelu ja keskukset 31
5.5.3 Johtotiet....31
5.5.4 Johdot ja niiden varusteet 32
5.5.5 Valaistusjärjestelmät 32
5.5.6 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta, wlan) 33
5.5.7 Yhteisantennijärjestelmä 33
5.5.8 Äänentoisto- ja AV-järjestelmät sekä kuulorajoitteisten induktiosilmukat 33
5.5.9 Keskuskellojärjestelmä....34
5.5.10 LE- WC-hälytysjärjestelmä 34
5.5.11 Soittokellot, sisäänpyyntölaitteet ja ovipuhelimet 34
5.5.12 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä....34
5.5.13 Murtosuojausjärjestelmä 34
5.5.14 Videovalvontajärjestelmä 34
4.5.15 Sähköiset ovilukitukset ja kulunhallintajärjestelmä 35
5.5.16 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä....35
5.5.17 Palohälytysjärjestelmä....35
5.5.18 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä 35
4.5.19 Aurinkosähköjärjestelmä 35
5.5.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät....36
5.6 Toteutukseen liittyvät tavoitteet 36

6 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA 36
6.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta 36
6.2 Rakennuspaikan ominaisuudet 37
6.3 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet / toimintojen sijoittaminen tontille 41

7 HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE 41

8 KUSTANNUKSET 42
8.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset 42
8.2 Toimintakustannukset 42
8.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste 42

9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU 42

10 TYÖTURVALLISUUSASIAT 42

11 RISKIT 43

12 HANKESUUNNITTELUTYÖRYHMÄ 43

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue / Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu
07/2024
Rakennuttaja arkkitehti Heidi Astone

Liitteet:

- Liite 1: Sijaintikartta
- Liite 2: Ilmakuva
- Liite 3: Asemakaavaote ja -määräykset
- Liite 4: Tonttikartta
- Liite 5: Tilaohjelma
- Liite 6: Alustava perustamistapalausunto

Oheismateriaalit:

- Havat-riskikartta
- Luonnos toimintojen sijoittamisesta tontille 23.7.2024
- Vantaan kaupungin Toimitilajohtamisen suunnitteluohjeet
- Vantaan kaupungin Päiväkotisuunnitteluohje sekä päiväkotisuunnitteluohjeen tila- ja pihakortit

1 HANKETIETOKORTTI

VD/3364/10.03.02.01/2024

<table>
<tr><td colspan="7">Kohteen nimi:
Satulakujan paviljonki</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen kuvaus:
6-ryhmäinen, eli 126-tilapaikkainen päiväkoti vastaamaan Hakunilan alueen varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen</td></tr>
<tr><td colspan="7">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
- Hakunilan alueen päiväkotiverkkoselvitys vuodelta 2023
- Vireillä oleva asemakaava 002591 Satulakujan päiväkoti</td></tr>
<tr><td colspan="7">Tarpeen perustelut:
Hanke vastaa akuuttiin varhaiskasvatuspaikkojen tarpeeseen kasvavalla Hakunilan alueella.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Käyttäjätoimiala(t):
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala (KASO)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
Hakunila 94</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
92–94–9903–1</td><td colspan="3">Tontin pinta-ala:
Arvio tulevan tontin pinta-alasta: 3600 m²</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Osoite: Satulakuja 3
Tuleva tontti: 94074</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
Tontti on asemakaavassa tällä hetkellä VP-aluetta, eli puistoa. Vireillä uusi kaava: 002591 Satulakujan päiväkoti.</td><td colspan="3">Rakennusoikeus:
Ei rakennusoikeutta tällä hetkellä. Kaavamuutoksen OAS-dokumentissa esitetty päiväkodille 2600kem rakennusoikeutta.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0%)</td><td rowspan="2">brm²</td><td rowspan="2">htm²</td><td rowspan="2">hym²</td><td colspan="3">Investointikustannus</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm²</td><td>€ / htm²</td></tr>
<tr><td>Uudisrakennus</td><td>1510</td><td>1130</td><td>1009,5</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Laajennus / lisärakennus</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Muutos / peruskorjaus</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">Hankkeen tilapaikkamäärä</td><td colspan="3">126</td></tr>
<tr><td colspan="4">Investointikustannus tilapaikkaa kohden</td><td colspan="3">€ / tilapaikka</td></tr>
<tr><td colspan="7">Väistötilan tarve:
Ei tarvetta</td></tr>
<tr><td colspan="7">Määrärahavaraus investointiohjelmassa:
Ei toteuteta omana investointina. Päiväkoti esitetään toteutettavan vuokrapaviljonkina/leasing-toteutuksella.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Hankkeen toteutusaikataulu:
TS-HS 4/2024–9/2024, Suunnittelun aloitus loppuvuodesta 2024, Rakentamisen aloitus keväällä 2025, Valmis syksyksi 2025 (Aikataulu perustuu oletukseen, että asemakaava on vahva helmikuussa 2025)</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ylläpitokustannukset € / v (alv 0 %):
Tilojen vuosittaiset ylläpitokulut ovat arviolta 5 €/brm²/kk, eli noin 90 600 € /vuosi.</td></tr>
<tr><td colspan="7">Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle € / v (alv 0 %):
1,1M€</td></tr>
<tr><td colspan="7">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen € (alv 0 %):
96 000 €</td></tr>
<tr><td colspan="7">Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:</td></tr>
<tr><td colspan="4">Tuleva vuokra</td><td colspan="3">30 € / brm² / kk (alv 0 %)</td></tr>
<tr><td>Vuokravaikutus</td><td colspan="3">45 300 € / kk</td><td colspan="3">543 600 € / vuosi</td></tr>
<tr><td>Vuokravaikutus/tilapaikka</td><td colspan="3">359,5 € / kk</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatija (t):
Heidi Astone, Satu Turunen</td><td colspan="3">Päivämäärä:
24.7.2024</td></tr>
</table>

2 YHTEENVETO

Satulakujan päiväkotipaviljonki toteutetaan vastaamaan Hakunilan alueen varhaiskasvatuspaikkojen akuuttiin tarpeeseen. Päiväkoti toteutetaan 126-tilapaikkaisena, eli 6 ryhmäisenä. Paviljongin tarveselvitys-hankesuunnitelma on valmisteltu yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä Toimitilajohtamisen ja muiden Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Päiväkotirakennuksen tarveselvitys-hankesuunnitelman mukainen bruttoalatavoite on 1510 brm². Päiväkoti toteutetaan kaksikerroksisena, ja hankitaan kiireellisen tarpeen vuoksi paviljonkina, eli esivalmisteisista tilaelementeistä toteutettavana rakennuksena. Tavoitteena on, että paviljonki valmistuu syksyksi 2025.

Paviljonkirakennus toteutetaan Hakunilan kaupunginosaan Vantaan kaupungin omistamalle VP(P)-tontille. Tontin osoite on Satulakuja 3, 01200 Vantaa. Paikalla sijaitsee nykyisin Leikkipaikka Ratsumiehenpuisto I. Alueesta on vireillä asemakaavanmuutos: 002591 Satulakujan päiväkoti, joka vahvistuessaan mahdollistaa päiväkodin rakentamisen tontille. Päiväkodille haetaan pysyvä rakennuslupa.

Toimitilajohtaminen on valmistelemassa tarjouskilpailua 10-vuoden vuokra- /tai leasingvaihtoehtoon pohjautuen ja pyytää vuokra- tai leasingtarjouksia tilaelementtitoimittajilta. Paviljonkitoimittajien arvioinnissa yhtenä kriteerinä käytetään toimittajien ehdotusten vastaavuutta tarveselvitys-hankesuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Toimitilajohtamisessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Arvion mukaan vuokratilojen vuosikustannukset (10 v. sopimuskausi) ovat 30 €/brm²/kk, eli noin 543 600 €/vuosi. Tilojen vuosittaiset ylläpitokulut ovat arviolta 5 €/brm²/kk, eli noin 90 600 € /vuosi. Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitteluratkaisujen myötä.

3 HANKKEEN PERUSTEET

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna myös uusilla asuinalueilla. Kunnallista palveluverkkoa tukevat yksityiset päiväkodit. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa laatimaa päiväkotisuunnitteluohjetta.

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Hakunilan alue on kasvava alue. Varhaiskasvatusikäisten määrä kasvaa vuoden 2023 virallisen väestöennusteen mukaan Hakunilan suuralueella 59 lapsella seuraavan 10 vuotiskauden aikana, voimakkaimmin Hakunilan keskustan alueella 107 lapsella. Tässä ennusteessa ei ole otettu huomioon ratikan vaikutuksia. Paviljonki tehdään 126 tilapaikkaiseksi, 6 ryhmän päiväkodiksi, joka vastaa kiireelliseen varhaiskasvatuspaikkatarpeeseen, koska Kaskela I ei valmistunut suunnitellussa aikataulussa vuodelle 2023. Kaskela I on jaettu kahdeksi hankkeeksi Satulakujan ja Talkootien päiväkodeiksi.

Ennuste varhaiskasvatusikäisten määrästä, Hakunila 2022-2032

	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Muutos 10 vuodessa
90 Länsisalmi	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	+2
91 Länsimäki	391	359	357	333	335	338	336	354	368	379	378	-13
92 Ojanko	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	+1
93 Vaarala	215	222	222	217	213	205	197	189	192	192	203	-12
94 Hakunila	872	873	889	890	879	900	895	895	909	938	979	+107
95 Rajakylä	312	314	317	334	329	331	321	318	305	290	274	-38
96 Itä-Hakkila	165	176	187	192	192	199	199	188	182	178	183	+19
97 Kuninkaanmäki	144	135	131	140	140	137	129	132	133	137	136	-8
98 Sotunki	31	27	30	29	27	30	31	33	32	32	32	+1
Hakunila yhteensä	2 137	2 113	2 140	2 142	2 122	2 147	2 115	2 116	2 128	2 154	2 195	+59

Taulukko: Hakunilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan.

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset)

Hakunilan suuralueen päiväkotiverkkoselvityksessä vuonna 2023 on huonokuntoisia päiväkoteja suunniteltu korvattavan uusilla päiväkodeilla, mutta alueelta on haasteellista löytää palveluverkkosuunnitelman kokoisia tontteja, jotka täyttävät herkän toiminnan vaatimukset tonttiolosuhteille. Uusien päiväkotien valmistuminen on viivästynyt.

3.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset

Hankkeeseen ei liity olemassa olevia rakennuksia, joten kuntoarviota, sisäilma-, kosteus- tai haitta-aineselvityksiä ei ole teetetty.

3.5 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Ei aiempia päätöksiä tai selvityksiä

4 TILOJEN TOIMINNAN KUVAUS, TILAOHJELMA JA TILOJEN VAATIMUKSET

Päiväkotipaviljonkiin tulee 6 ryhmää, eli yhteensä 126 tilapaikkaa. Henkilökunnan määrä on yhteensä 24 henkilöä. Päiväkodin toiminta ajoittuu klo 6–18.00 välille.

4.1 Päiväkodin pedagogisen toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Päiväkodin tilasuunnittelun tehtävänä on tukea Vantaan varhaiskasvatuksen toimintaperiaatteita. Suunnittelulla mahdollistetaan päiväkodin oppimisympäristön muokkaaminen lapsiryhmän tarpeiden mukaiseksi. Joustavat ja muunneltavat oppimisympäristöt tarjoavat lapsille haasteita sekä antavat tilaisuuksia lasten omaehtoiseen pohdintaan, tutkimiseen, ongelmien ratkaisemiseen ja kokeiluun. Varhaiskasvatuksen toiminnassa oppimisympäristöjä rakennetaan yhdessä lasten kanssa. Esillä olevat lasten työt, rakennelmat ja leikit ovat osa oppimisympäristöä ja yksi pedagogisen dokumentoinnin väline. Suitsikujan päiväkotipaviljonkiin tulee 6 ryhmää, yhteensä 126 tilapaikkaa. Kuhunkin lapsiryhmää kuuluu 3 kasvattajaa ja lapset. Kullakin kasvattajalla on laskennallisesti maksimissaan 4 tai 7 lasta. Tilapaikkamäärä on lasten iän mukaisesti minimissään kaksitoista (12) ja maksimissaan kaksikymmentäyksi (21). Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Pienimpien lasten ryhmäalueet pyritään saamaan maan tasolle. Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 18 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa noin 6 henkilöä. Henkilökunnan määrä on yhteensä 24 henkilöä. Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteiskumppaneiden kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn. Sydänalue on myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja iltakäytölle toteutetaan erillinen sisäänkäynti.

Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyyppisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta. Vararuokavarasto kattaa kahden (2) vuorokauden ruuat päiväkodin lapsille ja kasvattajille eli aamupalan, lounaan ja välipalan. Retkipäivinä lounas korvataan ensisijaisesti vararuokavaraston tuotteilla.

Pihaan liittyvät tavoitteet on esitetty kohdassa 4.1. 9.

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan mahdollisuuksien mukaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat.

Päiväkoti toteutetaan osana toimitilajohtamisen ja varhaiskasvatuksen kehittämää päiväkotisuunnitteluohjetta. Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn suunnitteluohjeeseen ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin sekä päiväkotien RT-ohjekorttiin.

4.1.1 Ryhmäalueet

Tavoitteena uudispäiväkotihankkeissa on toteuttaa ryhmäalueet toistaen Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeessa kuvattua vakioitua ryhmäaluemallia. Vakioidun mallin mukainen ryhmäalue koostuu märkäeteisestä, eteistilasta, wc-pesutilasta, pienryhmätilasta, toimintatilasta sekä rauhallisesta suljettavasta tilasta. Rauhallinen tila mahdollistaa lepäämisen ja rauhoittumisen. Kahden ryhmän lepotilat tulee olla yhdistettävissä yhdeksi suuremmaksi tilaksi. Levolle varatut tilat varustetaan kaappisängyillä. Hakunilan alue on vahvasti segregoitunutta aluetta ja varhaiskasvatuksen tarpeisiin tarvitaan tavallista useampi yhteinen pienryhmätila tukemaan toimintaa. Ryhmäalueisiin sisältyvien ryhmäkohtaisten pienryhmätilojen lisäksi päiväkotiin sijoitetaan kolme ylimääräistä pienryhmätilaa (10 m² á).

Kaksikerroksisissa päiväkodeissa 2. kerroksen lepoon käytettävistä huonetiloista on kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä. Märkäeteistilat voivat olla kahden ryhmän yhteiset. Eteistilat suunnitellaan yhdelle ryhmälle, mutta ovat osa isompaa kokonaisuutta. Eteistilat ovat osa toiminnallisia tiloja, joita voivat esim. pienryhmät hyödyntää toiminnassaan. Wc-pesutilat tukevat toiminnan sujuvuutta ja ne toteutetaan päiväkotisuunnitteluohjeen tilakortin mukaan. Ryhmäalueen laatutaso on määritelty päiväkotisuunnitteluohjeessa.

(Jos tiloissa käytetään tekstiililaattoja, tulee urakoitsijan jättää 10 kpl jokaista väriä laatoista varastoon, niin että laatat voidaan vaihtaa tarvittaessa uusiin. Esim. jos laatta joudutaan pesemään.)

4.1.2. Sydänalue

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Sydänalue on myös asukkaiden

monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata päiväkodin muista tiloista ja iltakäytölle toteutetaan erillinen sisäänkäynti.

Ruokailutila suunnitellaan siten, että etäisyydet ruokaa hakiessa ja astioita palauttaessa ovat mahdollisimman lyhyitä eikä synny risteäviä reittejä. Ruokailutilassa on miellyttävä, sosiaalista kanssakäymistä edistävä tunnelma. Ruokailuhetki on pedagoginen tilanne, joka vaatii oppimista edistävän ympäristön. Tämän takia akustiikkaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ruokailutilaa käytetään myös muuhun toimintaan, esim. pelaamiseen ja muuhun pöytätyöskentelyyn.

4.1.3 Henkilökunnan tilat

Henkilökunnalle toteutetaan tilaohjelman mukaiset työskentely- sekä sosiaalitilat. Laitoshuollolle varataan pukutilasta kaksi kapeaa pukukaappia.

4.1.4 Pesu- ja wc-tilat

Kummassakin kerroksessa tulee olla LE-wc. Toisessa kerroksessa toinen sosiaalitilan wc-tiloista suunnitellaan LE-tilaksi. Ensimmäisessä kerroksessa ruokailutilan yhteyteen tuleva wc suunnitellaan LE-tilaksi.
Tilojen pinnat tulee olla helposti puhtaana pidettäviä ja lattiakaivollisia

4.1.5 Ateriapalvelun tavoitteet / Keittiötilat

Ateriapalvelun tavoitteet
Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö.
Keittiö toimii kuumennuskeittiönä Cook and Chill vastaanottavana keittiönä. Keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa
Keittiö toimii palvelukeittiönä (kuumennuskeittiönä) Cook and Chill vastaanottavana.

Huomioitavat ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa;

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa
- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Keittiöllä oltava oma wc. Keittiön muut sosiaalitilat, pukukaapit ja suihku on sijaittava päiväkodin yhteisissä sosiaalitiloissa mahdollisimman lähellä

keittiötiloja (varataan 3 kpl lukittavia kaksiosaista pukukaappia (malli z-kaappi)
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin)
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu;

- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin). Ateriabuffet tulee olla suljettavissa iltakäytön aikana.
- Linjaston yhteyteen tai sen läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Ryhmien määrä 3–4 kpl keittiön varattava vaunutilat (parkki) vaunujen määrän mukaan, vaikuttaa keittiön neliöihin.

Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan elektronihanoilla varustetut käsipesualtaat

4.1.6 Puhtauspalvelun tavoitteet / Siivoustilat

Puhtauspalvelun tavoitteet

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle. Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, esim. yläpölyjen kerääntymistä on suunnitteluratkaisuissa vältettävä. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen
tilan kulutusta kestävät.

Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Rakennuksen siivottavuus on hyvä, jos tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti, koneita apuna käyttäen.

Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee huomioida suunnittelussa; mm. Liikkumisen esteettömyys, työergonomia, siivoustilojen riittävyys. Saavutettavuus ja pistorasioiden riittävyys. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kes -tävistä, tehokkaista ja edullisesti ylläpidettävistä tuotteista.

Lattiamateriaalien on oltava julkisentilan kulutuksen kestävät, eikä lattian vahaustarvetta saa olla.
Tavaratoimitukset huoltopihan kautta sisätiloihin.

Materiaalien päästöluokka M1. Rakentamisen puhtausluokka P1

Siivouskeskus ja vaatehuoltotila
Siivous- ja vaatehuoltotila toteutetaan yhtenä tilana. Tila tulee sijoittaa rakennuksen 1.krs. Tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavuuden takaamiseksi. Tila tulee jakaa puhtaaseen ja likaiseen puoleen. Tilassa pestään päivittäin päiväkodin liinavaatteita ja siivouksen pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Likaiselle puolelle sijoitetaan Likapyykin esikäsittely ja likapyykkikaapit, sekä teollisuuspyykinkäsittely-koneet. Teollisuuspyykinkäsittelykoneet pesukone ja kuivausrumpu 8 kg koneina ja omilla jalustoilla. Koneille valetaan betonista 10 cm koroke, johon koneiden jalustat pultataan kiinni. Pesukoneen jalusta integroitu nukka-altaallinen ja kuivausrummulle avojalusta. Pesukone vaatii kylmän- ja kuumanveden liitännät, sekä kolmenvaiheen virran. Poistovedet ohjataan RST-altaan eteen sijoitettavaan hiekanerottelukaivoon. Kaivon kanteen tulee tehdä reikä poistoputkelle. Likapyykkikaappeja kaksi korkeaa kaappi, varustettuna kolmella korkealla korilla, per kaappi.
Puhtaalle puolelle sijoitetaan laskutasoa pyykinviikkaamiseen ja ulosvedettävä silityslauta. Kalusteet yläkaapeilla ja alakaapeilla. Korkeat hyllykaapit. Jokaisen ryhmätilan lepohuoneisiin hyllykaapit puhtaille liinavaateille.
Oven leveys 1000 mm. Tilan malliksi ei suositella kapeaa, eikä kulmikasta, johtuen tilan kalustamisen haasteellisuudesta. Tilaan kulku tulee olla esteetön.
Tavarantoimitukset ja jätehuolto huoltopihan kautta. Tilan muu varustus tilakorteissa mainituilla varusteilla.
Siivoustilat tulee olla jokaisessa kerroksessa, jos rakennus on useammassa kerroksessa. Siivoustilojen ovien tulee aueta käytävälle, ja kulku tiloihin tulee olla esteetön. Siivoustilat on hyvä sijaita lähellä hissiä, jolloin tavarantoimitukset tiloihin ja koneiden kuljetukset olisivat joustavat ja turvalliset.
Siivoustilan lukitus laitoshuoltajan sarjaan.

4.1.7 Jätehuollon tilat
Kiinteistön jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöin, mikäli tontin koko sen vain sallii. Säiliöiden takaosat tulee olla huollolle ja korjauksille vapaana.
Säiliöt sijoitetaan huoltopihalle. Kulku jätepisteelle tulee olla esteetön, lyhyt ja talvilumenpoisto toteutettavissa. Jätepisteen sijoittelussa tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde. Pihalla ei saa olla muuta risteävää liikennettä, kun

huoltoliikenne. Syväkeräyssäiliöiden tilauksen yhteydessä urakoitsija tilaa myös säiliöihin lukkopohjat, ovat toimittaja kohtaisia. Lukitus kiinteistön sarjaan ja lukkojen päälle kumiläpät jäätymisen estämiseksi. Säiliöihin kyltit eri jätejakeille. Jaettuihin säiliöihin myös omat kansiosat. Kansiosat riittävän suuret ja kansissa tulee olla aukipitolaitteet.

Syväkeräyssäilöt seuraaville jätejakeille:
Sekajäte 5 m3
Kartonkijäte 3m3
Muovi 1,5m3 (jaettu säiliö)
Pienmetalli 1,5m3 (jaettu säiliö)
Paperijäte 600 l
Biojäte 600 l

4.1.8 Väestönsuojatilat

Rakennuksen laajuus ylittää pelastuslain 71 § määritellyn väestönsuojan rakentamisvelvoitteen 1200 k-m², eli päiväkodille rakennetaan väestönsuoja. Vantaalla on viranomaisneuvotteluissa linjattu, että Vantaan kaupungin koulu- ja päiväkotihankkeissa väestönsuoja mitoitetaan hankkeen laajuuden ja keskimääräisen henkilömäärän mukaan siten, että rakennuksen / rakennusryhmän koon ollessa 1200 - n. 2200 k-m2 on rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan vähintään 90 m² S1-luokan väestönsuoja 120 henkilölle.
Väestönsuojaan sijoitetaan tiloja, joiden toiminnallisuus sen sallii, kuten esimerkiksi sosiaali- ja varastotiloja sekä siivous- ja vaatehuoltotila. Väestönsuojaan sijoitettavat tilat ratkaistaan suunnitteluvaiheessa.

4.1.9 Pihan vaatimukset

Pihan suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta ja tämän pihakortteja. Pihalla on tärkeä merkitys päiväkodin toiminnassa ja sen tulee soveltua varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan.
Tavallisesti Vantaalla leikkipihan tavoitteellisena kokona noudatetaan 20 m²/tilapaikka mitoitusta. Nyt kuitenkin Hakunilan alueen akuutin päiväkotipaikkojen tarpeen vuoksi tästä mitoituksesta on Satulakujan tontilla päätetty joustaa, jotta tontille saadaan toteutettua 6-ryhmäinen päiväkoti. Rakennus ja muut päiväkodin tukitoiminnat sijoitetaan siten, että leikkipihan koko saadaan maksimoitua. Tavoitteena on, että leikkipiha on kooltaan vähintään 15 m²/tilapaikka, eli 1 905 m².

Nykyisin tontilla sijaitseva Leikkipaikka Ratsumiehenpuisto I on alueen asukkaille tärkeä lähileikkipuisto. Päiväkodin rakentamisen yhteydessä pihan varustustasoa parannetaan ja piha palvelee jatkossakin alueen asukkaita päiväkodin aukioloaikojen ulkopuolella. Tavoitteena on iltaisin, viikonloppuisin ja loma-aikoihin vapaasti käytettävissä oleva laadukas leikkipiha. Pihan laatutaso ja varustus määritellään Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen pihakorteissa. Nykyisiä leikkipaikan leikkivälineitä voidaan kierrättää ja säilyttää osana päiväkodin leikkipihaa, mikäli tämä on näiden kunnon puolesta mahdollista.
Tontin olemassa oleva puusto ja sen kasvillisuus tulee säilyttää osana leikkipihaa ja huomioida suunnittelussa ja rakentamisessa.
Pihan suunnittelussa osallistetaan lapset ja alueen asukkaat.

4.1.10 Muuta

Segregaatio

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu myös päiväkotien tasolla. Hakunilan alueen päiväkoteihin on keskittynyt paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi erityisesti huono-osaisilla alueilla tulee kiinnittää huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

4.2 Tilaohjelma ja mitoitus

Päiväkodin tavoitteellinen tilaohjelma on tarveselvitys-hankesuunnitelman liitteenä (Liite 5). Tilaohjelman mukainen tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjeeseen sekä päiväkotien RT-ohjekorttiin.

Päiväkotipaviljonki mitoitetaan 6-ryhmäiseksi, eli yhteensä 126-tilapaikkaiseksi. Kuhunkin lapsiryhmään kuuluu 3 kasvattajaa sekä lapset. Kullakin kasvattajalla on laskennallisesti maksimissaan lasten iän mukaan 4 tai 7 lasta.
Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat kasvun ja kehityksen tukea. Pienimpien lasten ryhmäalueet pyritään saamaan kaksikerroksisessa ratkaisussa ensimmäiseen kerrokseen.
Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 18 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa noin 6 henkilöä. Henkilökunnan määrä on yhteensä 24 henkilöä.

Päiväkodin laajuustavoitteet tilaohjelman (Liite 5) mukaisesti:
- Hyötyala: 1009,5 hym²
- Huoneistoala: 1130 htm²
- Bruttoala: 1510 brm²

4.3 Tilojen vaatimukset

Rakennuksen tulee olla tilaratkaisultaan toiminnallinen, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Ratkaisun tulee ottaa huomioon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen. Uuden oppimisympäristön suunnittelussa tulee erityisesti huomioida riittävä akustiikka ja tilakohtaiset määräykset. Lasten toimintatilojen tulee saada suora luonnonvaloa ja sijoittua siten, etteivät kaikki tilat ole pohjoiseen.

Ryhmillä on oma toimintatila sekä rauhallinen suljettava tila. Rauhallinen tila mahdollistaa lepäämisen ja rauhoittumisen. Ryhmien lepotilat voidaan yhdistää yhdeksi suuremmaksi tilaksi. Levolle varatut tilat varustetaan kaappisängyillä. Tiloihin laitetaan kattoon kaksi koukkua, jotka kestävät esim. aikuisen ja lasten keinun. Kaksikerroksisissa päiväkodeissa 2. kerroksen lepoon käytettävistä huonetiloista on kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä.
Märkäeteistilat voivat olla kahden ryhmän yhteiset. Eteistilat suunnitellaan yhdelle ryhmälle, mutta ovat osa isompaa kokonaisuutta. Eteistilat ovat osa toiminnallisia tiloja.
Wc-pesutilat tukevat toiminnan sujuvuutta ja ne toteutetaan tilakortin mukaan.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Kasvattajat käyttävät nettiyhteyksiä

työskennellessään ja siksi toimivat nettiyhteydet ovat tärkeitä hektisessä työssä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Laitteiden käyttöä tukevat toimivat tietotekniikkayhteydet, järkevästi ja ergonomisesti sijoitetut sähköpistorasiat.

Huonetilojen välillä käytetään sisäikkunoita ja / tai ikkunallisia sisäovia tai lasiovia.

Sisäänkäynnit järjestetään aidatun pihan kautta. Päiväkodissa ei ole erillistä pääsisäänkäyntiä. Tavaraliikenne hoidetaan lastauslaiturin kautta eriyttäen muu kuljetus keittiöstä. Erillinen vapaa-ajan käytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa. Sisäänkäynnin yhteyteen tulee kenkä- ja vaatesäilytys.

Rakennukseen tehdään hissi, joka on mitoitettu pyörätuolia käyttäville.

Päiväkodin lattiamateriaali on mm. lepotiloissa akustisesti vaimentava Astma- ja allergialiiton hyväksymä tekstiilimatto, joka sitoo pölyä, on helposti imuroitavissa ja siten allergiaystävällinen ja akustisesti toimiva ratkaisu, joka luo osaltaan viihtyisyyttä. Tilojen linkittäminen, läpinäkyvyys, sujuvat kulkureitit ja riittävä valaistus lisäävät turvallisuutta sekä valvottavuutta.

Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjeen sekä päiväkodin RT-korttien mukaisesti. Tilojen tulee olla huollettavia ja helposti ylläpidettäviä. Materiaalivalinnat tehdään tilojen käytön vaatimusten mukaisesti. Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset.

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen, ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille – dokumentin tavoitteita. Päiväkodin tiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja on mahdollista jakaa esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

Laatutasotavoitteet sekä tilojen varustus ja kalustus Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti. Materiaalien päästöluokka M1.

5 RAKENNUS

5.0 Yleiset tavoitteet ja vaatimukset

Tavoitteena on toiminnallisesti ja liikenteellisesti toimiva tilaratkaisu. Toiminnot sijoitetaan ja niille varataan tilat oikeissa keskinäisissä suhteissa. Liikenteellisesti tilajako toteutetaan siten, että vältetään umpiperiä ja siten, etteivät toisiinsa liittyvien toimintojen väliset etäisyydet muodostu liian pitkiksi.
Päiväkodin toiminta on turvallista ja ilmanlaadultaan terveellistä mahdollisesti toiminnan aikana ympärillä olevista muista rakennustyömaista huolimatta.

5.0.1 Elinkaari- ja energiatehokkuustavoitteet

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m², a).

Satulakujan paviljonkirakennuksen tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 70 kWhE/m2, a. Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennuksen ilmanvuotoluvun q50 saa olla korkeintaan 1 (m3 /hm2), joka varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla. Aurinkosähköjärjestelmän koko on alustavasti luokkaa 30...35 kWp. Rakennuksen sijoittelussa alueelle huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä- ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkövoimalalle.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-. lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita mittarointiohjeen mukaisesti. Hankkeessa noudatetaan Toimitilajohtamisen mittarointiohjetta LVIAS-suunnittelijoille (versio 1.1, päivätty 26.4.2024).

Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Rakennus varustetaan kaupungin puitesopimustoimittajan automaatiojärjestelmällä, jonka etävalvomosta säädetään rakennuksen taloteknisiä laitteita.

5.0.2 Tilatehokkuustavoite

Päiväkodin tilatehokkuustavoitteet perustuvat Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjeen mukaiseen 126-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen. Päiväkodin tilaohjelma löytyy liitteenä (Liite 5). Tilaohjelmassa on huomioitu hiljattain viranomaisneuvotteluissa linjatun, aiempaa suuremman, väestönsuojan koon vaikutus tehokkuuteen. Tavoitteellinen bruttoalan suhde hyötyalaan e=1,3–1,5

5.0.3 Muuntojoustovaatimus

Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset. Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille – dokumentin tavoitteita sekä Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta.
Päiväkodin ryhmäalueiden tiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

5.0.4 Ääniolosuhteet

Päiväkodin arkipäiväinen toiminta aiheuttaa paljon melua, jonka leviämistä ja äänitasoa on rajoitettava varsinkin huoneakustisin ratkaisuin. Suunnittelussa noudatetaan ääniolosuhteiden hallinnan suhteen Vantaan kaupungin päiväkotisuunnitteluohjetta sekä Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.
Päiväkotisuunnitteluohjeessa on esitetty tilakohtaiset ääneneristys- ja huoneakustiset vaatimukset päiväkodin keskeisten tilojen osalta.

5.0.5 Palotekniset vaatimukset

Rakennuksen paloluokka on P2 tai P3. paloluokka tarkentuu suunnittelun aikana.

5.0.6 Sisäilmatavoitteet

Tavoitteena on varmistaa hyvä sisäilmasto uusdispäiväkotiin. Hyvä sisäilman laatu tulee huomioida kaikkien suunnittelualueiden osalla ja Vantaan

päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti. Päiväkotien sisäilman tavoitetaso on vähintään Sisäilmastoluokituksen S2-taso, hyvä sisäilmasto.

Korkeita tiloja ja hankalasti siivottavia palkkeja ja ulokkeita tulisi suunnitteluratkaisuissa välttää. Pölyn kerääntyminen lisää sisäilmaongelmia.

5.1 Arkkitehtoniset tavoitteet

Uudisrakennushanke toteutetaan kaupunkirakenteeseen arkkitehtoniseltaan ilmeeltään sopivaksi sekä tontin asemakaavamääräysten mukaiseksi. Uudisrakennuksen tulee olla ilmeeltään selkeästi julkinen rakennus. Päiväkotirakennus toteutetaan kaksikerroksisena.

Piha-alueiden tulee muodostaa yhtenäinen, sisältä helposti saavutettava ja tarkoitukseen sopiva maantasainen alue. Päiväkodissa ulkotilat ovat tärkeä osa pienten käyttäjien arkea, ja pihalle suuntautuvat julkisivut ja lapsiryhmien sisäänkäynnit muodostavat talon varsinaiset kasvot. Lasten sisäänkäyntien tulee olla helposti tunnistettavia ja myös valvonnan kannalta selkeästi sijoitettuja. Päiväkodin sisällä tavoitteina ovat monikäyttöiset, muuntuvat tilat, jotka tarjoavat mahdollisuuksia ja houkuttelevat leikkiin ja liikkumiseen; oppimiseen, rauhoittumiseen ja lepoon.
Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeessa on esitetty ryhmien tilojen ratkaisujen vakioidut pääperiaatteet, avoimemman tilasuunnittelun akustiset ja toiminnalliset perusratkaisut eri ikäryhmille ja mallit eri-ikäisten lasten ryhmien wc-tiloille. Ryhmän tiloja voi yhdistää eri tavoilla päiväkodin sydänalueen ympärille. Liikennealueiden tulee liittyä yhteisalueisiin ja muodostaa toimintaan ja leikkiin hyödynnettävää tilaa. Tilakokonaisuuksien yhdistäminen tuottaa erilaisia rakennusmassoja ja julkisivuratkaisuja.

5.2 Esteettömyystavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL 117 § Esteettömyys) on määritelty rakentamiselle asetettavat vaatimukset. MRL:n mukaan rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta. Valtioneuvoston asetus 241/2017 esteettömästä rakennuksesta ja asetus 1007/2017 rakennuksen käyttöturvallisuudesta tulivat voimaan tammikuussa 2018.

Esteettömyys- ja käyttöturvallisuuden osalta noudatetaan mm. seuraavia vaatimuksia:

Rakennukseen on oltava vähintään 1 200 millimetriä leveä, helposti havaittava, pinnaltaan tasainen, kova ja luistamaton kulkuväylä tontin tai rakennuspaikan rajalta sekä tilasta ja alueelta, joka palvelee rakennuksen käyttöä. Ulkotilassa sijaitsevan kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään viisi prosenttia. Jos kulkuväylällä on porras, sen yhteydessä on oltava luiska tai kiinteästi asennettu pyörätuolin ja pyörillä varustetun kävelytelineen käyttäjälle soveltuva henkilöiden nostoon tarkoitettu laite.

Rakennuksen sisäänkäynnit suunnitellaan esteettömiksi. Sisäänkäyntien yhteyteen toteutetaan avautumispuolelle vähintään 1500x1500 mm levyinen tasanne. Kynnysten korkeudet toteutetaan korkeintaan 20 mm korkuisina. Esteettömien kulkureittien ovet toteutetaan vapaalta leveydeltään vähintään 850 mm levyisinä.

Portaan ja tasanteen sivureunat on varustettava korotuksella, joka estää luistamisen reunan yli, jos tason ja kaiteen tai seinän välisestä raosta mahtuu leveydeltään yli 50 millimetrin kokoinen kuutio. Portaan tasanteelle aukeavan oven etäisyyden luiskan tai porrassyöksyn yläreunasta on syöksyn sivuseinällä oltava vähintään 400 millimetriä ja päätyseinällä vähintään 1 500 millimetriä. Uloskäytävän kulkureitillä olevan oven eteen ja taakse on varattava vähintään 800 millimetrin pituinen tasanne.

Portaassa ja luiskassa on oltava käsijohde koko pituudella ja molemmilla puolilla syöksyä. Julkisissa ja lasten käyttöön tulevissa tiloissa on oltava kaksi käsijohdetta päällekkäin lasten ja pyörätuolilla liikkuvien huomioon ottamiseksi. Käsijohteesta on saatava tukeva ote. Käsijohteen ja sen päätteen on oltava turvallinen ja sen on jatkuttava syöksyn vähintään 300 mm alkamis- ja loppumiskohdan ohi. Johteen on jatkuttava yhtenäisenä välitasanteella.

Kaksi- tai kolmikerroksiseen rakennukseen toteutetaan hissi (hissikorilla varustettu kevythissi tai hissi). Esteetön wc-tila toteutetaan molempiin/ jokaiseen kerrokseen. Esteettömien wc-tilojen tulee yhdessä muodostaa kokonaisuus, jossa rakennuksesta löytyy kummaltakin puolelta lähestyttävä wc-istuin.

Lisäksi noudatetaan soveltaen vanhentuneita esteettömän rakentamisen

ohjeistuksia kuten RakMK F1Esteetön rakennus, Määräykset ja ohjeet 2005, sillä poikkeuksella, että rakennuksen lattiapintojen ja rakennukseen liittyvien ulkopuolisten kulkuväylien tulee olla täysin tasaisia. Lattia- ym. pinnasta kohoavia saumalistoituksia, kynnyksiä ym. ei saa olla. Ovien kynnyksettömyyden toteuttamisessa noudatetaan RT-ohjekortin, Vanhusten palveluasuminen RT 93–11134, kuvan 85 mukaan. Eteis- ym. matot tulee olla upotettuna lattiapinnan tasoon.

Rakennuksen esteettömyydellä varmistetaan myös tilojen hyvä siivottavuus.

5.3 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennus perustetaan tontilla pintakerrostuman alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan maanvaraisesti. Kallionpinta voi olla alueella paikoitellen lähellä maanpintaa, mahdolliseen louhintaan tulee varautua. Silttikerrostuman paksuus vaihtelee tontilla ja tontin länsipuolta ei ole tutkittu. Paksun silttikerrostuman alueella voidaan rakennus tai sen osat joutua myös paaluttamaan tai rakentamaan paksumman massanvaihdon varaan.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voitaneen alustavasti perustaa maanvaraisesti.

Perustusrakenteet routasuojataan ja rakennus salaojitetaan.

Mahdollinen radonin olemassaolo tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Vuosaaren satamaradan aiheuttamat rakentamisrajoitteet sekä tärinä- ja runkomeluriski tulee selvittää Väyläviraston kanssa.

Alustatila on tuuletettu (ei koneellinen). Alimmat lattiat tehdään kantavina rakenteina. Maahan asennettavat vesi- ja viemäriasennukset lämmöneristetään. Vesijohdolle asennetaan saattolämmitys.

Paviljonkirakennus on kaksikerroksinen ja rakennukseen tulee hissi.

Paviljonkirakennuksen energiatehokkuudelta edellytetään määräysten mukaista tasoa. Rakenteet suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi. Ulkovaipan sisäpinnan sekä elementtien liitoskohtien tiiveyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rakenneratkaisuissa noudatetaan YM:n, RakMk:n ja RIL ry:n määräyksiä ja ohjeita sekä Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita.

Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät.

Akustiikkaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulee arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon. Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla.

Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin sekä ympäristö- ja tärinäselvityksiin.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus maanäytteenottoineen, kun rakennuksen paikka on selvillä.

5.4 LVIA-tekniset tavoitteet

Yleistä

LVI-teknisten järjestelmien tavoitteena on tuottaa rakennukseen hyvät toimintaolosuhteet lämmityksen, sisäilman laadun sekä vesi- ja viemäritoimintojen osalta. Olosuhteet luodaan energiatehokkaalla tavalla. Tavoite huomioidaan suunnittelussa sekä laite- ja järjestelmähankinnoissa ja -asennuksissa. Automaatiojärjestelmä mahdollistaa järjestelmien hyvän hallittavuuden sekä energian ja veden käytön etäseurannan.

Kaikkien LVIA-järjestelmien osien, laitteiden ja komponenttien tulee olla yleisesti käytössä olevia, testattuja ja tyyppihyväksyttyjä sekä järjestelmään yhteensopivia tuotteita. Laitteiden ja ohjelmien tulee olla yhteensopivia. Ohjelmien ja toimintojen tulee olla etäohjattavia ja -valvottavia Vantaan mallin mukaisesti.

Järjestelmien tulee olla kohtuullisessa määrin muuntojoustavia. Järjestelmät suunnitellaan ja toteutetaan siten että tilojen osittaiset muutokset ovat mahdollisia ilman laajamittaisia järjestelmämuutoksia. Tekniset tilat ja laitteet sijoitetaan järjestelmän kannalta optimoituihin paikkoihin.

Rakennuksen sisäilmaluokka on S2 (Sisäilmastoluokitus 2018). Tiloissa, joita ei varusteta jäähdytystoiminnolla, voi olla sisälämpötilojen osalta ylitys laatuluokkaan S2 nähden. Rakentamisenaikainen puhtausluokka on P1. Suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeita ja toteutusmalleja.

5.4.1 Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Alueen kaukolämpöjohdot esitetty kuvassa 1. Rakennuksen lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan.

Lämmönjakokeskus sijoitetaan erilliseen tekniseen tilaan rakennuksen 1.kerrokseen. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta. Lämmitysjärjestelmät varustetaan omilla erillisellä lämmönsiirtimillä (lämmitys, ilmanvaihdon lämmitys, sekä lämpimän käyttöveden valmistus).

Pääasiallinen lämmönjakotapa on lattialämmitysjärjestelmä. Tuuli- ja märkäeteiset varustetaan lisäksi oviverhokojein. Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan “Vantaan kaupunki: Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa”-ohjetta. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteista happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy). Lämmitysjärjestelmän ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle alakaton sisään huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, putkisto eristetään. Mikäli käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan.

Päiväkotiin tulee viilennettyjä tiloja Vantaan päiväkotien suunnitteluohjetta noudattaen. Jäähdytys voidaan toteuttaa esimerkiksi palvelupiirikohtaisilla ilmalämpöpumpuilla Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen “viilennyskeidas mallin” mukaisesti tai IV-koneeseen integroidulla jäähdytyksellä. Viilennyslaitteiden äänitasojen on täytettävä S2-luokan äänitasot keskinopeudella. Suunnitteluvaiheessa selvitetään rakennuksen elinkaaren kannalta edullisin viilennysmuoto huomioiden kustannustalous- sekä hiilineutraaliustavoitteet.

5.4.2 Ilmanvaihto

Ilmanvaihtojärjestelmä toteutetaan hajautetulla ilmanvaihtojärjestelmällä, jossa jokaista vyöhykettä palvelee oma erillinen ilmanvaihtojärjestelmä.
Ilmanvaihtokoneet asennetaan palvelualueelle sijoitettaviin pariovilla varustettuihin konetiloihin. Huolto toteutetaan tilojen puolelta. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku tulee olla < 1,7 kW/m³, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %.

Palvelualueiden ilmanvaihdon ohjaukseen liitetään ohjaavia olosuhdetekijöitä: lämpötila, hiilidioksidi, organiset yhdisteet (VOC).

Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan palvelualueen ilmanvaihdon käyntiä ohjaavat lisäaika-ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.
Tilojen ulkopuolelle asetetaan huonetilaa osoittavan kilven alapuolelle tilan raitisilmamäärän mukaista maksimihenkilömäärää osoittava kilpi.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat- ja asennukset tehdään kuumennuskeittiön vaatimustason mukaan. Ilmanvaihtolaitteet varustetaan lämmön talteenotolla. Keittiön ilmanvaihtolaitteiden tulee täyttää korkean hygieniatason vaatimukset, ja niiden tulee olla helposti huollettavissa.

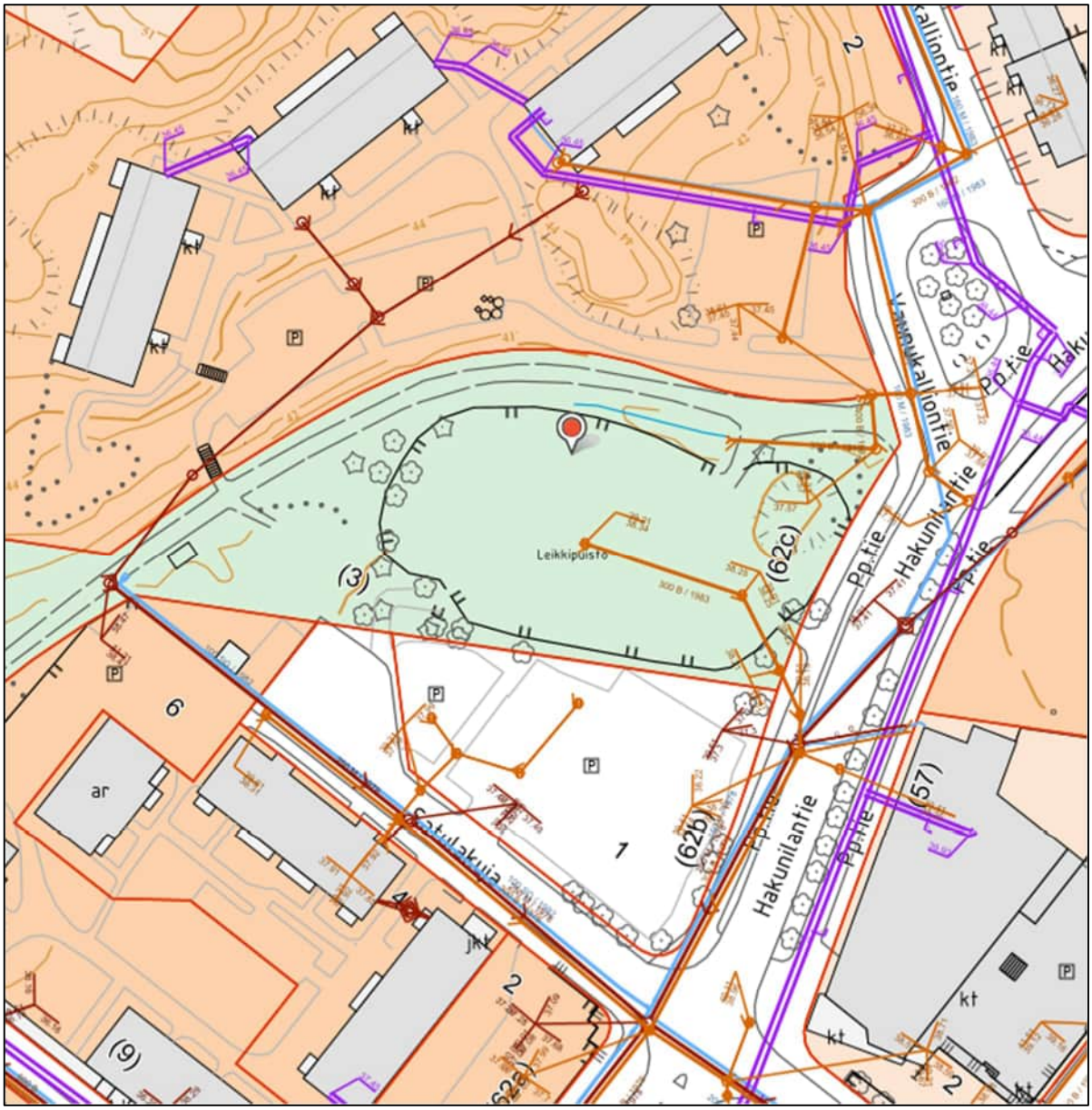
Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0…2 h) lisäaikakäyttökytkimellä, sekä ilmanvaihdon tehostustoiminnon kytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistot tehdasvalmisteista sinkittyä kierresaumakanavaa.
Päätelaitteet tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja järjestelmäasennukset tehdään

kuumennuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018).
IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka on M1.

Kuva 1: Alueen vesi-, viemäri- ja kaukolämpöjohdot

5.4.3 Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään kunnallisen HSY:n vesi- ja viemärijärjestelmän piiriin. Alueen johtokartta on esitetty kuvassa 1. Suunnittelija hankkii liitoskohtalausunnon.

Vesimittari sijoitetaan lämmönjakokeskukseen. Vesimittareiden on oltava kiinteistöautomaatioon liitettäviä ultraäänimittareita, jotka ovat etäluettavissa.

Lämpimän käyttöveden kv-syöttöjohto varustetaan kiinteistöautomaation luennan piiriin liitettävällä veden mittauksella. Tonttivesijohto varustetaan itsesäätyvällä saattolämmityskaapelilla.
Runkovesijohdot tehdään komposiittiputkista ko. putkelle tarkoitetuilla liitosmenetelmillä. Vesijohdot eristetään. Mikäli eristeenä käytetään villakourueristettä, se pinnoitetaan. Runkojohdot asennetaan alakaton yläpuolelle. Jako- ja kytkentäjohdot tehdään kupariputkesta (näkyviltä osin kromattu kupariputki) tai rakenteiden sisällä suojaputkeen asennettavasta muoviputkesta. Mikäli putkia asennetaan rakenteiden sisään suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös vaatimus vesijohtojen vaihdettavuudesta ja vuotojen havaittavuudesta.

Ruokahuoltoa varten tehdään suunnitelmissa esitettyjä laitteita ja toimintaa varten tarvittavat LVIA-asennukset, joilla varmistetaan hyvä tekninen ja toiminnallinen laatu.
Keittiön ja ruokailutilan käsienpesualtaat varustetaan verkkovirtaan kytketyillä kosketusvapailla hanoilla.

Keittiön viemärit varustetaan rasvanerottimella. Keittiön viemärit tehdään rasvanerottimelle asti Hst-putkesta. Astianpesukone sisältää lämmöntalteenotto-järjestelmän eli käyttövesi esilämmitetään pesukoneen poistovedellä. Viileähuoneiden kompressori/lauhdutinyksiköt sijoitetaan ulkotiloihin katokseen. Laitteisto suojataan pieneläin verkolla. Keittiö- ja ruokailutilojen määritykset suunnitellaan keittiöasiantuntijan ohjauksella.

Rakennukselle asennetaan erilliset jätevesi- ja sadevesiverkostot. Viemäriverkostot tehdään muoviviemäriputkesta muhviliitoksin. Sade- ja jätevesiviemäriputkiston materiaali on pvc-muoviviemäriputki. Sadevesiviemäriputkena voidaan käyttää myös ns. ”maanrakennus” sadevesiputkea. Putkistot ja kaivannot eristetään tarpeen mukaisesti. Verkostojen asennuksessa on huomioitava huolto- ja korjaustyöt. Tuuletusviemärit varustetaan jäätymissuojin. Putkistot eristetään ja eristeet pinnoitetaan tarvittavilta osin.

Tontin tarkastuskaivot sekä sadevesi- ja perusvesikaivot ovat tehdasvalmisteisia muovikaivoja varustettuna teleskooppiputkin ja valurautaisin kansistoin. Kansiston kuormankestävyys määräytyy asennuspaikan mukaan. Sadevesikaivot varustetaan jäätymissuojin ja huuteluputkin sekä hiekkasiepparein. Syöksytorvet varustetaan rännikaivoin, sadevesisuppiloita ei hyväksytä.

Hulevedet viivytetään tontin alueella ja johdetaan kunnalliseen hulevesiviemäriverkostoon. Viivytyksen suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia. Viivytysjärjestelmän tyyppi määritetään suunnitteluvaiheen aikana.

Kaikkien putkikaivantojen rakenteessa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannoissa olevat putket arinoidaan ja kaivannot salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

5.4.4 Automaatio

Automaatiotoiminnot, lvi-tekniikan laitteet, -varusteet ja -ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Rakennusautomaation suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin rakennusautomaation suunnitteluohjeistusta

5.4.5. Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan.

5.5 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Kaapeloinnissa ja laite/kojesijoittelussa huomioidaan muuntojoustavuus.

5.5.1 Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Pysäköintialueelle asennetaan sähköautojen latausjärjestelmä noudattaen lakia 733/2020 “rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä.”

5.5.2 Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti. Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön ja kaapeloinnin minimointi sekä modulaarisuus.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energiankulutuksen seurantamittareilla. Noudatetaan Vantaan Kaupungin mittarointiohjetta. Sähköautojen latausasemille varataan sähkölaitoksen mittarialusta.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energiankulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

5.5.3 Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakenteisia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää

erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin sekä modulaarisuuteen. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

5.5.4 Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja, jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA-laitteita

Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden (rasiat ym.) uppoasennuksia huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

5.5.5 Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1:2021 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet. Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella. Saliin asennetaan urheilutilan valaisimet.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Ulkovalaistusohjaukset toteutetaan soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia ja valoisuusantureita. Sisävalaistusohjaukset toteutetaan seuraavasti:

- Lepo- ja leikkihuoneiden, käytävien, märkäeteisten sekä henkilökunnan taukotilan valaistusta ohjataan tilakohtaisilla himmentimillä ja läsnäolo/liiketunnistimilla (valojen sammutus). Lisäksi lepohuoneiden lukualueelle asennetaan noin 1800 mm:n korkeudelle himmennettävä ja suunnattavissa oleva lukuvalo
- Salin valaistusta ohjataan painikkeilla ja läsnäolo/liiketunnistimilla (valojen sammutus)

- Yksittäisten pienien tilojen valaistusohjaukset voidaan toteuttaa tilakohtaisilla kytkimillä (liiketunnistimien käyttö on sallittua)

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus. Valaistuksen tulee olla tilakohtaisesti ohjattavissa.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia. Vähintään 1/3 valaistuksesta tulee olla päällä pimeällä virka-ajan ulkopuolella.

5.5.6 Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta, wlan)

Rakennus varustetaan Cat 6A mukaisella yleiskaapelointijärjestelmällä (U/FTP). Järjestelmä palvelee mm. tietoliikennettä, videovalvontaa ja talotekniikkaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, saliin, keittiöön ja teknisiin tiloihin.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla. Liityntärasiat asennetaan rakennuksen sisälle.

Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän energian tuoton seurantamonitorille asennetaan rasia ja invertterin läheisyyteen varataan wlan- tietoliikennerasia.

5.5.7 Yhteisantennijärjestelmä

Rakennukseen ei rakenneta erillistä yhteisantenniverkkoa, vaan tarvittaessa tv-lähetyksiä voidaan seurata tietoliikenneverkon kautta.

5.5.8 Äänentoisto- ja AV-järjestelmät sekä kuulorajoitteisten induktiosilmukat

Salin ja ruokalan äänentoisto toteutetaan ns. siirrettävällä AV-vaunulla (Artome movea). Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa.

Sali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ -vahvistimella. Induktiosilmukoiden asennuksissa tulee täyttää standardin SFS-EN 60118-4 uusimman painoksen vaatimukset. Induktiosilmukkajärjestelmät suunnitellaan ja asennetaan RT-09-11280 ”Induktiosilmukka kuulovammaisten

apuvälineenä” -ohjeen sekä ST 656-09 ”Induktiosilmukka. Suunnittelu ja toteutus” -ohjeen mukaan.

5.5.9 Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, ryhmähuoneisiin, saliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään. Ulkokello on valaistua mallia. Keskuskelloa varten asennetaan erillinen ulkoantenni.

5.5.10 LE- WC-hälytysjärjestelmä

LE- WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

5.5.11 Soittokellot, sisäänpyyntölaitteet ja ovipuhelimet

Keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä. Keittiöön asennetaan riittävän kuuluva sisäkoje.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntö-järjestelmällä (”liikennevalot”).

Lapsiryhmien sisäänkäynnit varustetaan kuvallisella ovipuhelinjärjestelmällä. Sisäkojeet asennetaan ryhmätiloihin (ei lepohuoneisiin). Sisäänkäyntien ulko-ovet lapsiryhmäkohtaisesti on voitava avata sisäkojeesta.

5.5.12 Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan taloteknisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja. A-luokan yhteishälytys johdetaan vartiointiliikkeelle murtohälyttimen välitinlaitteen kautta. Tällä hetkellä Vantaan Kaupungin puitesopimustoimittaja on Fidelix.

5.5.13 Murtosuojausjärjestelmä

Rakennus varustetaan murtosuojausjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena liikeilmaisimilla. Hälytystoiminto liitetään vartiointiliikkeeseen langattomasti. Laitteet (Hedegren HHL) ja niiden asennus tilaajan erillishankinta.

5.5.14 Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP-pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia. Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa. Laitteet tilaajan erillishankinnassa.

4.5.15 Sähköiset ovilukitukset ja kulunhallintajärjestelmä

Lapsiryhmien sisäänkäyntiovet varustetaan kulunhallintajärjestelmään (iLoq S5) liitettävällä sähkölukituksella. Iltakäyttötiloihin (sali, ruokala, neuvottelu/kotikeittiö) johtavat kulkuovet varustetaan lisäksi sähkölukoilla ja KV-lukijoilla (Rfid, koodinäppäimistö). Iltakäyttötilat liitetään sähköiseen tilanvarausjärjestelmään (Timmi).

Päiväkotiin rakennetaan hätälukitusjärjestelmä, jolloin sähkölukittavat ulko-ovet voidaan hätä-lukita tai avata erikoistilanteessa.

Iltakäyttötilat ja hätälukituspainikkeen paikka tarkistetaan suunnitteluvaiheessa.

5.5.16 Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan standardien mukaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä.

5.5.17 Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon kytkettävällä palovaroitinjärjestelmällä, ellei rakennusluvan ehdot muuta edellytä. Kts. Ympäristöministeriön asetus rakennusten paloturvallisuudesta 848/2017. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita.

5.5.18 Sprinkleri- ja savunpoistojärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella sammutusjärjestelmällä ja/tai savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

4.5.19 Aurinkosähköjärjestelmä

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmä varustetaan inverttereillä ja paneeleilla, jotka mahdollistavat virran optimoinnin.

Lähtökohtana voimalan mitoituksessa on, että rakennuksessa tuotettava sähköenergia käytetään pääsääntöisesti sen sähköjärjestelmissä. Tyypillisesti voimala mitoitetaan siten, että se tuottaa rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukaisen sähköenergiamäärän. Ylimääräinen sähköenergian tuotanto myydään Vantaan kaupungin sähköenergian toimittajalle.

Aurinkosähköjärjestelmän suunnittelussa tulee huomioida pelastuslaitoksen ohjeistus ja suunnitelma tulee myös hyväksyttää pelastuslaitoksella.

Huomioitava myös, seuraavat ohjeet: Vantaan energia on laatinut erillisohjeen ” Pientuotannon liittäminen jakeluverkkoon” sekä Vantaan Kaupungin ohjeistus “Aurinkosähkövoimalan suunnittelu- ja toteutusohje versio 2.3”.

5.5.20 Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus), ellei niissä ole vesikiertoista lattialämmitystä. Lämmitysmuodon valintaa on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Vesi- ja viemäröintiliittymät varustetaan sähkölämmityksellä. Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytys- vaunuille asennetaan sähköliitännät. Lvi-laitteille asennetaan sähköliitännät.

Siivouksen pyykinpesu-/kuivauskoneille asennetaan 3-vaiheliitäntä (400V). Pistorasiaksi valitaan erikoispistorasia (kombirasia), joka soveltuu 1-, 2- ja 3-vaihekäyttöön.

5.6 Toteutukseen liittyvät tavoitteet

Suunnittelussa ja rakennustöissä on noudatettava valtioneuvoston asetusta rakennustyön turvallisuudesta Vna 205/2009.
Rakennustöissä noudatetaan Kuivaketju10 tai vastaavaa kosteudenhallintamenettelyä.

6 TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

6.1 Rakennuspaikan sijainti ja hallinta

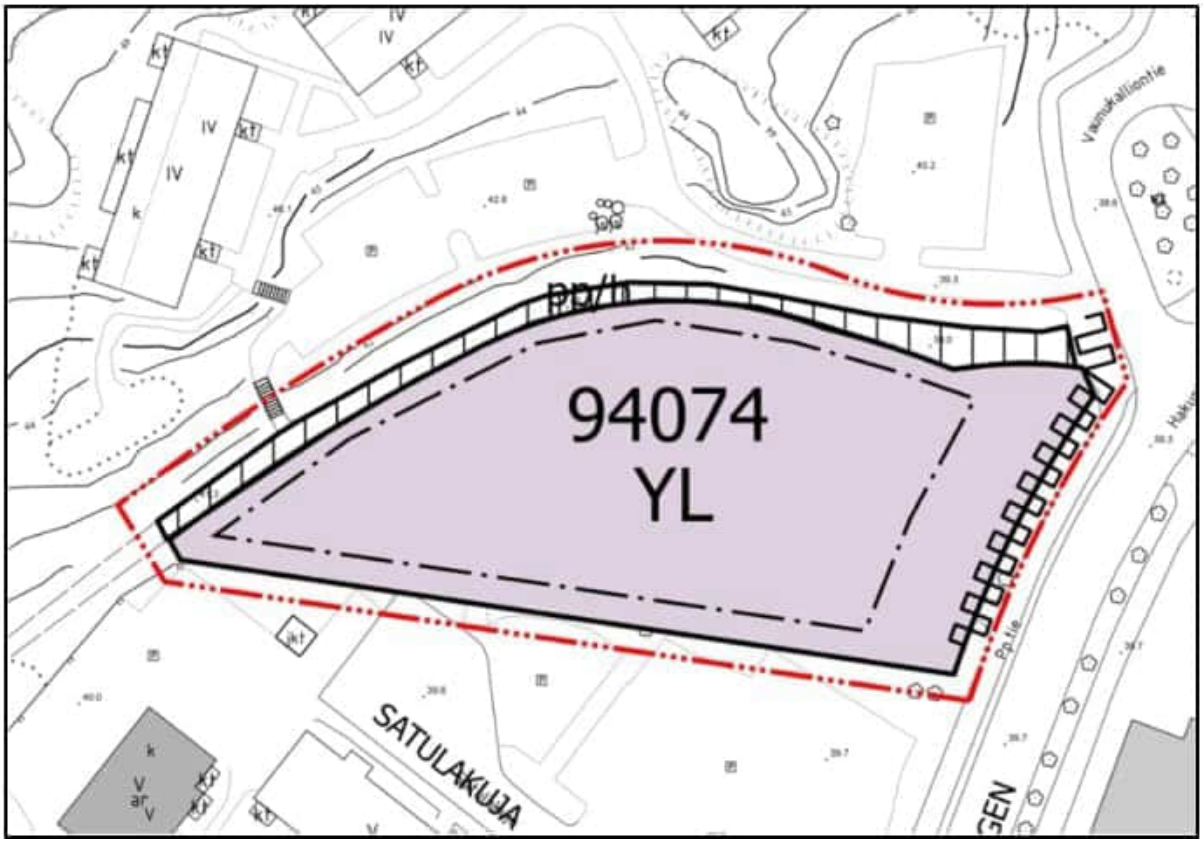
Paviljonkirakennus sijoittuu Hakunilan kaupunginosaan Vantaan kaupungin omistamalle VP(P)-tontille osoitteeseen Satulakuja 3, 01200 Vantaa. Paikalla sijaitsee nykyisin leikkipuisto: Leikkipaikka Ratsumiehenpuisto I.

6.2 Rakennuspaikan ominaisuudet

Asemakaavamääräykset, rasitteet

Tontti on nykyisessä asemakaavassa VP(P)-aluetta, eli puistoa. Nykyinen asemakaava ja asemakaavamääräykset löytyvät liitteenä (liite 3).

Alueesta on vireillä asemakaavanmuutos 002591 Satulakujan päiväkoti. Uudesta asemakaavasta ei ole vielä valmista asemakaavakarttaa tai -määräyksiä. Alla on alustava asemakaavaluonnos.

Kuva: Alustava asemakaavaluonnos 13.6.2024

Asemakaavassa rakennusalueen raja asetetaan riittävälle etäisyydelle Hakunilantiestä, jotta Vantaalla herkäntoiminnan kohteissa noudatettava ilmanlaatuvyöhykkeiden minimietäisyys (20 m) toteutuu. Hakunilantiellä on yleiskaavassa ratikkavaraus. Toteutuessaan tämä tarkoittaa Hakunilantien ajoradan siirtämistä nykyisestään noin 4 m lähemmäksi tonttia. Kaavoituksessa tullaan huomioimaan kyseinen varaus ja rakennusalueen raja siirtyy siis yllä kuvatusta luonnoksesta vielä noin 4 m länteen. Tulevaan asemakaavaan asetetaan myös ajoliittymäkielto Hakunilantieltä päiväkotitontille.

Tontin rakennettavuus, maaperätiedot, kunnallistekniikka

Tontilla on peruskartan mukaan nykyisin leikkipuisto. Tontin välittömässä läheisyydessä kulkee Vuosaaren satamaradan tunneli

Vantaan rakennettavuuskartan mukaan tontin rakennettavuusluokka on pääosin 1. helposti rakennettava.

Pintamaakartan mukaan alue on moreenia, jossa on pieni kallioalue tontin koilliskulmassa.

Tontin pintakerrostuma on täyttöä, turvetta tai silttiä. Täyttömaakerroksen paksuudesta, tiiviydestä tai puhtaudesta jne. ei ole tarkempaa tietoa. Alustavan perustamistapalausunnon (liite 6) liitteenä olevissa leikkauksissa on arvioitu maanpintaa ja silttikerrostuman alapintaa. Täyttökerroksen alapuolella on tiivis kitkamaa. Kalliopinta voi tontilla olla paikoin lähellä maanpintaa.

Tontin itäosassa sijaitsee vanhoja kairauspisteitä. Lisäksi Hakunilatiellä sijaitsee kairauspisteitä. Kairauksien mukaan tontin itäpäässä on ollut luonnonmaassa vaihtelevan paksuinen silttikerrostuma.

Alueella on tutkittu Väyläviraston kallion pohjavedentutkimuspisteestä kalliossa olevan pohjaveden korkeutta vuosien 2002–2004 välisenä aikana. Pohjavedenpinta on mittausvälillä ollut alimmillaan +36,16 ja korkeimmillaan +37,93. Ehjillä kallioalueilla pohjavesi voi olla lähellä maanpintaa. Kalliopohjavesiputkesta on lisähavaintoja Väylä viraston GWP pohjavedentarkkailujärjestelmässä.

Tontilla on käyttöoikeusrajoitus Vuosaaren satamaradan takia. Vuosaaren satamarata aiheuttaa rakentamisrajoitteita tontilla sekä mahdollista tärinä- ja runkomeluhaittaa, ne on selvitettävä Väyläviraston kanssa.

Alue on ollut leikkipaikkana ja rakennettu kauan sitten, pieni riski jätteistä on olemassa. Maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta tulee tehdä riskiarvio.

Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Vesihuolto

<u>Vedenjakelu</u>

Päiväkodin tontin eteläpuolella kulkee Satulakujan d100SG vesijohto ja itäpuolella Hakunilantien d150V vesijohto. Molemmat vesijohdot liittyvät Hakunilantien d300V runkovesijohtoon.

Vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000 m3, HW = +94,00 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on alasäiliö, jonka tilavuus on 2700 m3. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 85.00 ja ylin on noin + 95.00. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp).

Jätevesiviemäröinti

Päiväkodin tontin etelä- ja itäpuolella sijaitsevat jätevesille Satulakujan ja Hakunilantien d250M viettoviemärit. Molemmat putket johtavat jätevedet Kyytitien d300 kokoojaviemärin ja Lahdentien d600B viettoviemäriin ja edelleen Vaaralan jätevedenpumppaamon kautta etelään. Jätevedet johdetaan d500 viettoviemärillä eteenpäin Mailatien jätevesien mittausaseman kautta Helsingin viemäriverkostoon. Lopulta jätevedet ohjataan Viikinmäen keskuspuhdistamolle puhdistettaviksi.

Hulevesiviemäröinti

Päiväkodin tontilla kulkee kaksi d300B hulevesiviemäriä ja Satulakujalla d300 hulevesiviemäri. Kaikki hulevesiputket johtavat hulevedet kokoojaviemäriverkostoa pitkin Itä-Hakkilanojaan ja Kormuniitynojaan, jotka laskevat edelleen Krapuojan kautta Suomenlahteen.

Hulevesien hallinta

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla. Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin tai hulevesiviemäriin.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee ehkäistä esim. kasvikatoilla tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään muutostöitä.

Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee

suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Rakentamisen aikaiset hulevedet on hallittava ja etenkin kiintoaineen kulkeutuminen vesistöön minimoitava. Hulevesien hallinnassa noudatetaan Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta 2024.

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan yhteydessä.

Liikenne, pysäköinti ja meluselvitys

Liikenne

Hakunilantie on alueen keskeinen alueellinen kokoojakatu. Liikennemäärien ja Hakunilantien liikenteellisen merkityksen vuoksi tonttiliittymien sijoittamista Hakunilantielle tulee välttää. Tulevaan asemakaavaan ollaan asettamassa määräykseksi ajoliittymäkieltoa Hakunilantieltä päiväkotitontille. Ajoliittymä tontille järjestetään siis toisaalta. Ensisijaisena vaihtoehto asemakaavoituksen yhteydessä selvitetään mahdollisuutta järjestää liittymä rasitteella pohjoisesta VAV:n omistaman tontin kautta, josta tontilleajo kääntyisi kohtisuoraan tontin pohjoispuolella kulkevan jalankulun ja pyöräilyn väylän yli.
Päiväkodin huoltopiha ja muu henkilöliikenne pyritään suunnittelemaan niin, että saatto- ja huoltoliikenne sekä auto- ja jalankulkuliikenne risteävät mahdollisimman vähän. Päiväkodin kulkuyhteyksien on oltava turvalliset ja näiden suunnittelussa huomioidaan päivä- sekä iltakäyttö. Suunnittelussa tulee esittää ratkaisumalleja, joissa huomioidaan talvi- ja kesäajan kiinteistön kunnossapidon edellytykset.

Pysäköinti

Tavoitteena on Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen mukainen autopaikkamitoitus, joka on 6-ryhmäiselle päiväkodille 21 ap. Tästä 12 ap on tarkoitettu saattoliikenteelle ja loput henkilökunnan pysäköintiä varten. Saattopaikoista ainakin 5 ap voidaan toteuttaa kadunvarsipysäköintinä Satulakujan varrella ja 4-7 ap Satulakujan kääntöpaikan ja päiväkotitontin rajalla. Tavoitteena on, että saattoliikenteen paikkoja ei sijoitettaisi tontin varsinaiselle pysäköintialueelle, vaan täällä on ainoastaan henkilökunnan pysäköinti ja huoltoliikenne. Tällä voidaan turvata tontin turvallisuus ja rajata tonttiliittymässä jalankulun ja pyöräilyn kanssa risteävän autoliikenteen määrää.

Satulakujan saattopaikat järjestetään Vantaan kaupungin toimesta laadittavalla liikenteenohjaussuunnitelmalla, jolla mm. muutetaan nykyisiä kadunvarsipysäköinnin aikarajoituksia. Tontille toteutettavista pysäköintipaikoista yksi toteutetaan le-autopaikkana, kaksi varustetaan lämmityspistorasialla (keittiö + johtaja) ja yksi sähköautonlatausasemalla.
Pyörätelinepaikkoja toteutetaan vähintään 19 paikkaa, joista osan tulee sijaita katoksessa. Lisäksi päiväkodin pihaportin viereen tulee katos, jonne mahtuu kiinnittämään pyöriin liitettäviä lastenkuljetuskärryjä. Paikkoja voi käyttää myös lasten rattaiden säilytykseen.

Meluselvitys
Asemakaavoituksen yhteydessä on toteutettu liikennemeluselvitys (Akukon 13.6.2024). Liikennemeluselvityksessä julkisivuille kohdistuvien melutasojen perusteella suositellaan vähimmäisvaatimusta ΔLA = 30 dB Hakunilantien puolelle. Selvityksessä käytetyllä rakennuksen massoittelulla päiväkodin leikkipihan melutasot alittavat ohjearvon 55 dB noin 1600 m2 kokoisella alueella.

6.3 Rakennuspaikan toiminnalliset tavoitteet / toimintojen sijoittaminen tontille

Päiväkotirakennuksen sijoittamisessa huomioidaan Vantaalla herkäntoiminnan kohteissa noudatettava ilmanlaatuvyöhykkeiden minimietäisyyden toteutuminen, eli päiväkoti sijoitetaan vähintään 20 m etäisyydelle tulevan Hakunilantien ajoradan reunasta. Päiväkoti sijoitetaan päämassaltaan Hakunilantien suuntaisesti suojaamaan leikkipihaa tiemelulta ja pienhiukkasilta. Tontille sijoitettavat henkilökunnan pysäköintipaikat ja huoltopiha sijoitetaan päiväkotirakennuksen ja Hakunilantien väliselle alueelle. Mahdollisimman suuri leikkipiha sijoittuu rakennuksen luoteispuolelle. Leikkipihalle asetettuja tavoitteita on kuvattu tarkemmin kohdassa 4.1.9 Pihan vaatimukset.

Tarveselvitys-hankesuunnitelman oheismateriaaliksi on laadittu 23.7.2024 päivätty luonnos toimintojen sijoittamisesta tontille yllä kuvatusti.

7 HANKKEEN LAAJUUSTAVOITE

Päiväkodin laajuustavoite on 1510 brm². Päiväkodin tilat tavoitteellisine laajuuksineen on esitetty tarkemmin tilaohjelmassa (Liite 5).

8 KUSTANNUKSET

8.1 Pääomakustannukset ja ylläpitokustannukset

Toimitilajohtamisessa on tehty alustava arvio syntyvistä tilakustannuksista pohjautuen aiempiin vastaaviin päiväkotipaviljonkihankkeisiin. Arvion mukaan vuokratilojen vuosikustannukset (10 v sopimuskausi) ovat 30 €/brm²/kk, eli noin 543 600 €/vuosi.
Tilojen vuosittaiset ylläpitokulut ovat arviolta 5 €/brm²/kk, eli noin 90 600 € /vuosi.

Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitteluratkaisujen myötä.

8.2 Toimintakustannukset

Käyttäjätoimialan arvion mukaan vuosittaiset toimintakustannukset ovat 1,1M€.

8.3 Ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannusennuste

Käyttäjätoimialan ennuste paviljongin ensikertaisen kalustamisen ja varustamisen kustannuksiksi on 96 000 €.

9 RAHOITUS, TOTEUTUS JA AIKATAULU

Hanketta ei toteuteta omana investointina. Päiväkoti on esitetty toteutettavan vuokra- tai leasingpaviljonkina.

<u>Aikataulu:</u>
TS-HS: 4/24–9/24
Tarjouskilpailu: syksyllä 2024
Suunnittelu: aloitus loppuvuodesta 2024
Rakentaminen: aloitus keväällä 2025
Valmis: syksyksi 2025

Aikataulu perustuu oletukseen, että asemakaava on vahva helmikuussa 2025.

10 TYÖTURVALLISUUSASIAT

Suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11 RISKIT

- Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.
- Kaavoituksen eteneminen muodostaa riskin hankkeen aikataululle. Aikataulu perustuu oletukseen, että asemakaava on vahva helmikuussa 2025.
- Tilakustannukset tarkentuvat tarjousten ja suunnitteluratkaisujen myötä.

12 HANKESUUNNITTELUTYÖRYHMÄ

Kaupunkiympäristön toimiala

Kiinteistöt ja tilat:
Astone Heidi, Rakennuttaja-arkkitehti/ Toti/ Hava (Projektin vetäjä, TS-HS-vaihe)
Kivineva Eija, Hankepäällikkö/ Toti/ Hava
Majander Heidi, Hankekehitysarkkitehti/ Toti/ Hava
Vuorenmaa Juha, Rakennuttajapäällikkö/ Toti/ Rak
Onnela Katri, Hankesuunnittelupäällikkö/ Toti/ Suha
Tuhkanen Jukka, Rakenneinsinööri/ Toti/ Suha (Työturvallisuuskoordinaattori)
Jaakkola Yrjö, Sähköinsinööri/ Toti/ Suha
Heinisuo Reetta, LVI-Insinööri/ Toti/ Suha
Aaltola Tarja, Keittiöasiantuntija/ Toti/ Suha
Valkeapää Anne, Puhtauspalveluasiantuntija/ Toti/ Suha
Suotula Marika, Pihavastaava/ Toti/ Kupi
Eskelinen Sirpa, Energian erityisasiantuntija/ Toti/ Kihy
Janne Karppinen, Geotekniikkainsinööri/ Mige/ Geotekniikka
Simola Pasi, Isännöitsijä/ Kiinteistöt ja asuminen/ Tiha

Kaupunkirakenne ja ympäristö:
Mari Jaakonaho, Aluearkkitehti/ Asemakaavoitus
Noora Koskivaara, Asemakaava-arkkitehti/ Asemakaavoitus

Sudar Gunasekaran, Asemakaava-arkkitehti/ Asemakaavoitus
Kytösaho Ifa, Johtava Lupa-arkkitehti/ Rakennusvalvonta/ Kaupunkikuvayksikkö
Latvala Panu, Lupa-arkkitehti/ Rakennusvalvonta

Kadut ja puistot:
Auvinen Antti, Suunnitteluinsinööri/ Vesihuollon yleissuunnittelu
Väänänen Heikki, Liikenteen alueinsinööri/ Liikenteen aluesuunnittelu

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala

Talous- ja hallintopalvelut:
Turunen Satu, Palveluverkkoasiantuntija
Lehtinen Petra, Kalusteasiantuntija

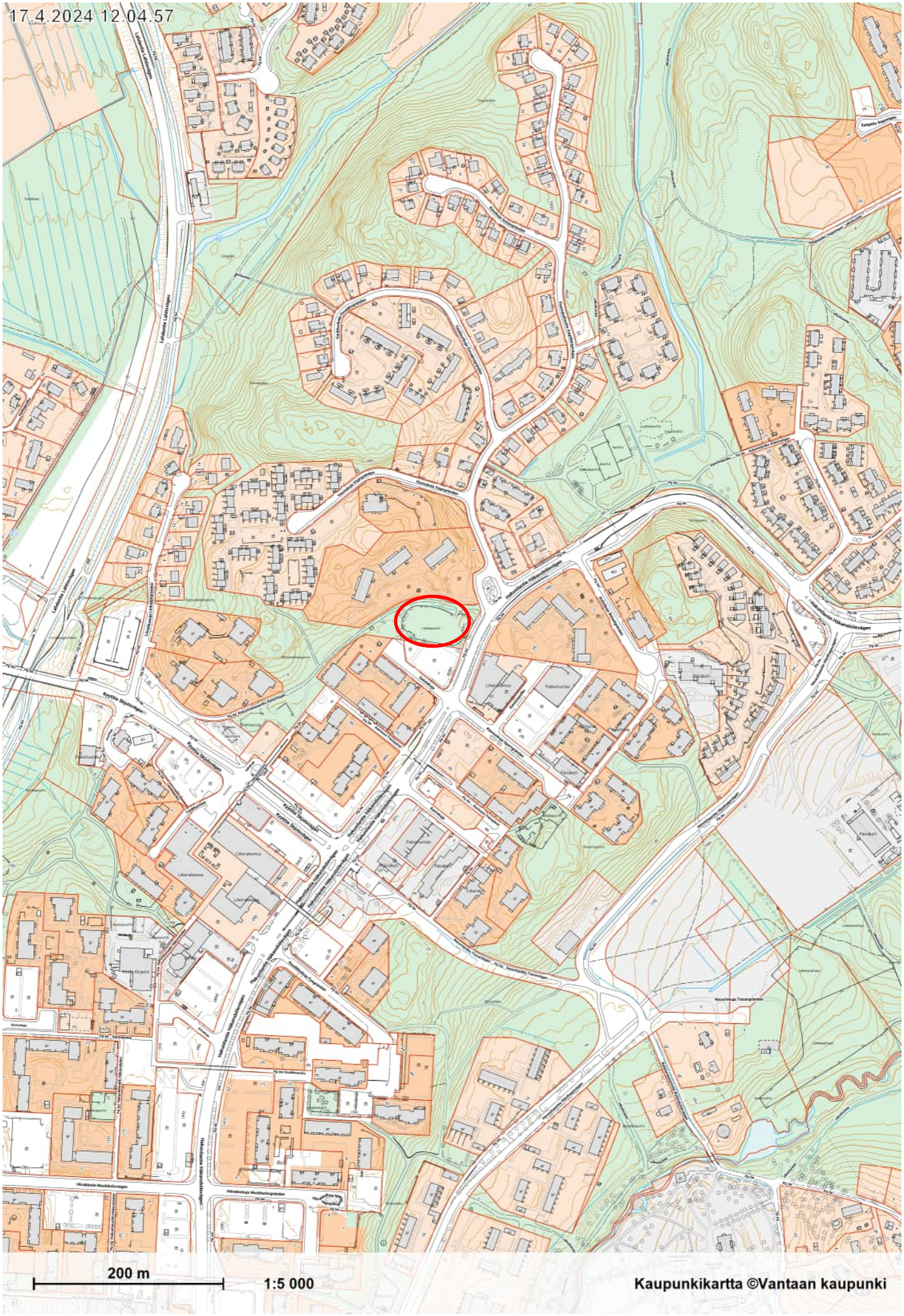
Varhaiskasvatus:
Soile Ikäläinen-Nyman, Varhaiskasvatuspäällikkö/ Kaakkoinen palveluyksikkö
Hirvonen Nina, Päiväkodin johtaja
Ala-Karvia Ellinoora, Osallisuusasiantuntija

Työsuojelu:
Sanna Tilli, Työsuojeluvaltuutettu

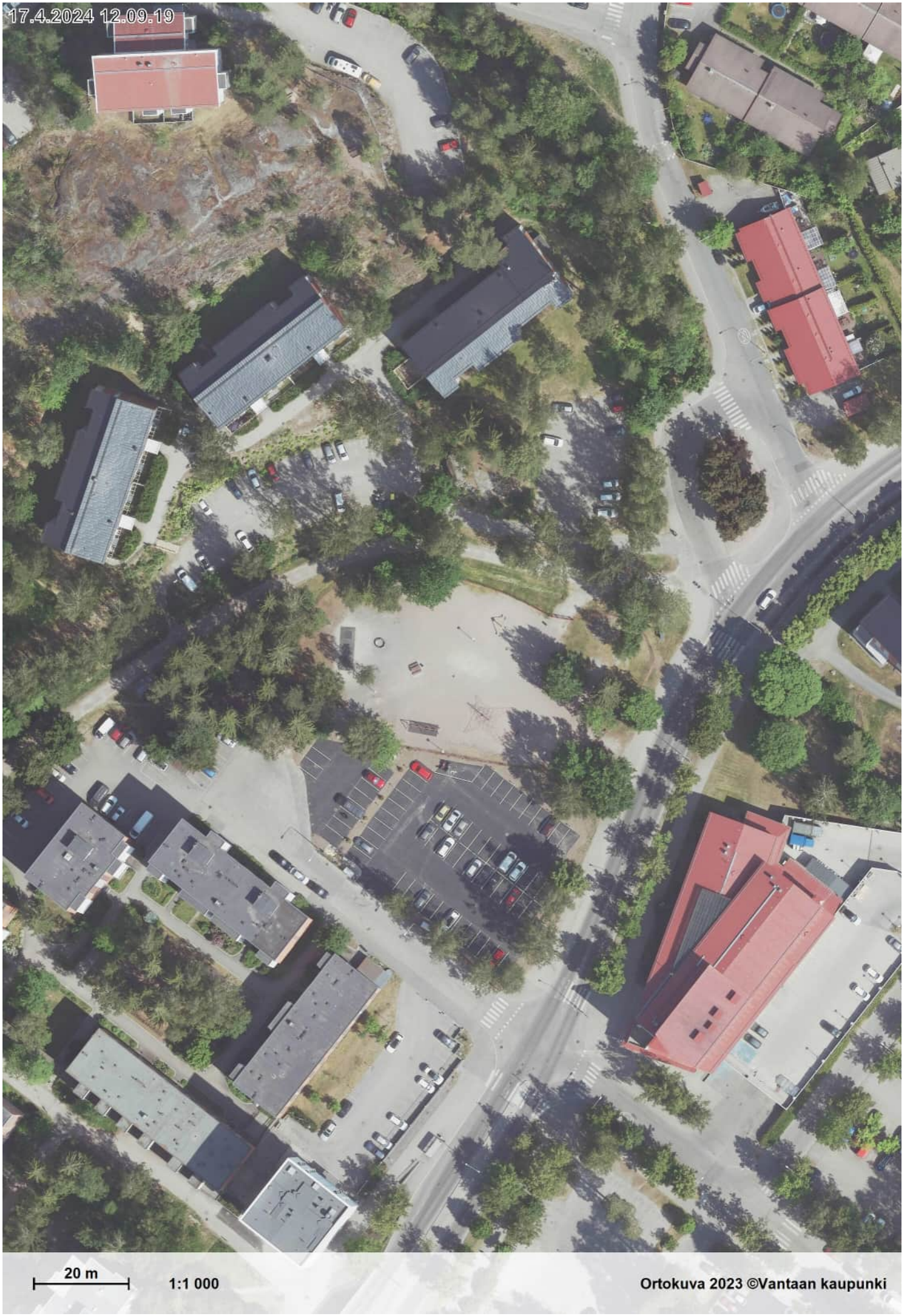
Kaupunkistrategian ja johdon toimiala

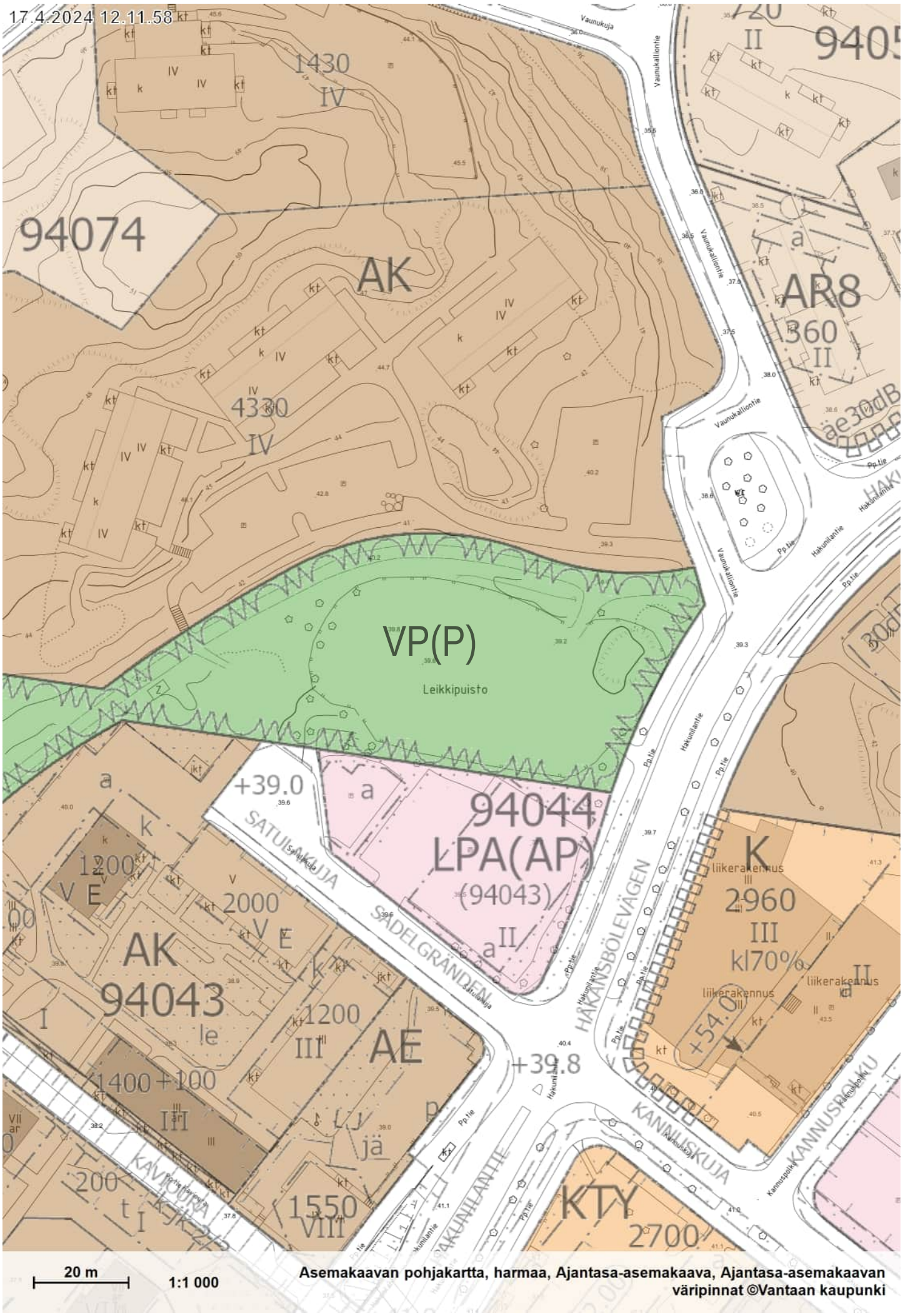
Järvi Noora, Erityisasiantuntija/ Talous ja strategia/ Talousohjaus
Heikkilä Janne, Palveluasiantuntija/ Hankinta

LIITE 1: Sijaintikartta

LIITE 2: Ilmakuva

17.4.2024 12.11.58
94074
AK
1430
IV
4330
IV
VP(P)
Leikkipuisto
94044
LPA(AP)
(94043)
AK
94043
AE
AR8
360
II
K
2960
III
kl70%
KTY
2700
1550
VIII
1200
2000
1400+100
200
+39.0
+39.8
+54.0
SATULAKUJA
SÄDELGRÄNDEN
HAKUNILANTIE
HAKUNILANTIE
KANNUSPOLKU
KANNUSPOLKU
KAVIOURA
Vaunukallionrie
Vaunukuja
Pp.tie
20 m
1:1 000
Asemakaavan pohjakartta, harmaa, Ajantasa-asemakaava, Ajantasa-asemakaavan väripinnat ©Vantaan kaupunki

SM 30.6.1980 x

940700

VANTAAN KAUPUNKI

HAKUNILA 94. KAUPUNGINOSA

HAKUNILA 5 ASEMAKAAVA

OSA KORTTELIA 94046

KORTTELIT 94054-94077 JA KATU- JA PUISTOALUEET

HAKUNILA 4 ASEMAKAAVAN MUUTOS OSA KORTTELIA 94046 (VOIMASSA OLEVAN ASEMAKAAVAN KORTTELI 94045 JA OSA KORTTELIA 94046 SEKÄ KATUALUETTA)

1:2000

VANDA STAD

HÅKANSBÖLE 94. STADSDELEN

HÅKANSBÖLE 5 STADSPLAN

DEL AV KVARTER 94046

KVARTEREN 94054-94077 OCH GATU- OCH PARKOMRÅDE

HÅKANSBÖLE 4 ÄNDRING AV STADSPLANEN DEL AV KVARTER 94046 (DEN GÄLLANDE STADSPLANENS KVARTER 94045 OCH DEL AV KVARTER 94046 SAMT GATUOMRÅDE)

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ

STADSPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER

3 m sen alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.	Linje 3 m utanför det planeområde fastställelsen avser.
Eri kaavamääräysten alaisten alueen osien välinen raja, jossa sakaramerkintä osoittaa rakennusalan puoleista osaa ja nuoli sen sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Gräns mellan delar av område, för vilka olika planebestämmelser är gällande, där taggbeteckningen visar den del, som tillhör byggnadsytan och pilen den sida, intill vilken byggnaden bör byggas.
Eri kaavamääräysten alaisten alueen osien välinen raja.	Gräns mellan delar av område, för vilka olika planebestämmelser är gällande.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Gräns för kvarter, del av kvarter och område.
Ohjeellinen rakennusalan sekä liikenne-, katu- tai puistoalueen osan raja.	Instruktiv gräns för byggnadsyta och del av trafik-, gatu- eller parkområde.
Ohjeellinen tontin raja.	Instruktiv gräns för tomt.
Kaupunginosan raja.	Gräns för stadsdel.
94 Kaupunginosan numero.	Stadsdels nummer.
HAK Kaupunginosan nimi.	Stadsdels namn.
94046 Korttelin numero.	Kvartersnummer.
HAKUNILA Kadun tai alueen nimi.	Namn på gata eller område.
Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katualue.	För gång- och cykeltrafik reserverat gatuområde.
Istutettava korttelin osa.	Del av kvarter som bör planteras.
Korttelin osa, jolla on säilytettävä tai jolle on istutettava puita, joiden rungon ympärysmitta metrin korkeudelta on vähintään 12 cm, enintään 5 metrin välein.	Del av kvarter, på vilken bör bevaras eller planteras träd, vars omkretsmått på en meters höjd är minst 12 cm, med högst 5 m avstånd.
Maanalaisia johtoja varten varattava alue.	Område, som bör reserveras för underjordiska ledningar.
Liittymä liikenne- tai katualueeseen kielletty.	Utfart till trafik- eller gatuområde förbjuden.
III Rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku.	Största tillåtna våningsantal i byggnad eller del därav.
2/3 III Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuri alimman kerroksen kerrosala saa olla rakennuksen pohjapinta-alasta.	Det brutna talet före den romerska siffran anger hur stor nedre våningens våningsyta får vara av byggnadens grundareal.
III 5/8 Ylimmän kerroksen ala ei saa ylittää murtoluvun osoittamaa määrää rakennuksen pohjapinta-alasta.	Översta våningens yta får ej överskrida den mängd av byggnadens grundareal som anges av bråktalet.
2000 Suurin sallittu kerrosala neliömetreinä.	Största tillåtna våningsyta i kvadratmeter.
e=0,5 Tonttitehokkuusluku eli tontin kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Tomtexploateringstal, dvs. tomtens våningsytas proportion till tomtarealen.
a Autopaikkojen tai katosten rakennusala.	Byggnadsyta för bilplatser eller skyddstak.
de 30 dB Rakennusalan raja, jonka puoleisten asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden moottoriajoneuvoliikenteen aiheuttamaa melua vastaan tulee olla vähintään merkinnän ilmoittama dB-arvo.	Byggnadsytas gräns, mot vilken bostadsrummens ytterhölje ljudisolering mot buller förorsakat av motorfordonstrafik bör vara minst av beteckningen angivet dB-värde.
Asuntokohtaisen pihan rakennusala.	Byggnadsyta för gård av en bostad.
Palloilu- tai leikkikenttä.	Boll- eller lekplan.
a Ohjeellinen autopaikan tai katoksen rakennusala.	Instruktiv byggnadsyta för bilplats eller skyddstak.

SM 30.6.1980 x

940700

LIITE: Kaupunginhallitus 16.09.2024 / 9

Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava korttelinosa.	Instruktiv del av kvarter, som bör reserveras för lek

Palloilu- tai leikkikenttä.

Ohjeellinen autopaikan tai katoksen rakennusala.

Boll- eller lekplan.

Instruktiv byggnadsyta för bilplats eller skyddstak.

SM 30.6.1980x

940700

le

Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava korttelinosa. Vierekkäisiä tontteja ei saa aidata niin, että tämän alueen yhteiselle käytölle aiheutuu haittaa.

Instruktiv del av kvarter, som bör reserveras för lek och vistelse. Bredvidliggande tomter får inte inhägnas så, att det uppstår men för gemensamt bruk av detta område.

A_K

Asuntokerrostalojen korttelialue.

Kvartersområde för bostadshöghus.

A_L 15

Toimisto- ja pienteollisuusrakennusten korttelialue, jolle saa rakentaa vain ympäristölle haittaa tuottamattomia pienteollisuustiloja.

Kvartersområde för kontors- och småindustribyggnader, på vilket enbart sådana småindustriutrymmen får byggas, som inte förorsakar olägenheter för omgivningen.

A_R 8

Rivi- tai kytkettyjen talojen korttelialue. Lämmittämätöntä varasto- tai autosuojatilaa saadaan suurimman sallitun kerrosalamäärän lisäksi rakentaa enintään 20 m^2 asuntoa kohti.

Kvartersområde för rad- eller kopplade hus. Ej uppvärmt lager- eller garageutrymme får byggas tillika den största tillåtna våningsytan högst 20 m^2 per bostad.

A_C 14

Kaksiasuntoisten pientalojen korttelialue. Lämmittämätöntä varasto- tai autosuojatilaa saadaan rakennusalalle osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa enintään 20 m^2 asuntoa kohti.

Kvartersområde för småhus med två bostäder. Ej uppvärmt lager- och garageutrymme får byggas tillika den största tillåtna våningsytan högst 20 m^2 per bostad.

A_O 12

Yksiasuntoisten pientalojen korttelialue. Lämmittämätöntä varasto- tai autosuojatilaa saadaan rakennusalalle osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa enintään 25 m^2 asuntoa kohti.

Kvartersområde för småhus med en bostad. Ej uppvärmt lager- och garageutrymme får byggas tillika på byggnadsytan utvisad våningsyta byggas högst 25 m^2 per bostad.

Y_S 2

Sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue. Alueelle saa rakentaa kiinteistön hoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Kvartersområde för byggnader för social verksamhet. På området får byggas bostäder, som är nödvändiga för fastighetens vård.

P_{60}

Pysäköimisalue.

Parkeringsområde.

W_{60}

Puistoalue.

Parkområde.

$A_{pl\,0,6}$

Autopaikkojen korttelialue. Lukusarja osoittaa korttelit, joiden autopaikkoja saa sijoittaa korttelialueelle.

Kvartersområde för bilplatser. Talserien anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas på kvartersområdet.

a

Kadun alittava jalankulku- ja pyöräilykatu.

Under gata korsande gata för gång- och cykeltrafik.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Överkorsning av beteckning anger att beteckningen avlägsnats.

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat:

Asunnot: Autopaikkoja on rakennettava yksi kutakin kerrosalan 85 m^2 kohti

Sosiaalista toimintaa palvelevat rakennukset:

Autopaikkoja on rakennettava yksi kutakin kerrosalan 250 m^2 kohti

Autopaikoista on 80 % rakennettava heti. Rakennuslautakunta voi antaa autopaikkojen rakentamiseen muilta osin lykkäystä enintään 5 vuotta kerrallaan.

Minimiantalet bilplatser utgör:

Bostäder: Bilplatser bör byggas en per 85 m^2 våningsyta

Byggnader för social verksamhet:

Bilplatser bör byggas en per 250 m^2 våningsyta

60 % av bilplatserna skall byggas omedelbart. Byggnadsnämnden kan medgiva uppskov angående skyldigheten att bygga återstående bilplatser med högst 5 år per gång.

Vantaalla 27.2.1980

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto, kaavoitusosasto

Pekka Wesamaa

Pekka Wesamaa, kaavoitusarkkitehti

Vanda, den 27.2.1980

Vanda stads plane- och fastighetsverk, planeavdelningen

Pekka Wesamaa

Pekka Wesamaa, planearkitekt

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista 4.2.1960 annetun asetuksen (91/60) vaatimukset. Kartoituksen on suorittanut vuosina 1966 - 1968 Maasto Oy, 1969 Oy Kunnallistekniikka ja 1970 - 1971 Kaavakartta Oy. Vantaan kaupungin mittausosasto on täydentänyt pohjakarttaa.

M. Tanskanen

Martti Tanskanen, kaupungingeodeetti

Baskartan fyller de anspråk som författningen (91/60) av den 4.2.1960 om planmätning och planebaskartor kräver. Kartläggningen har år 1966 - 1968 utförts av Maasto Ab, 1969 av Kunnallistekniikka Ab och 1970 - 1971 Kaavakartta Ab. Vanda stads mätningsavdelning har kompletterat kartan.

M. Tanskanen

Martti Tanskanen, stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19 / 5 1980

Godkänd av stadsfullmäktige 19 / 5 1980

Vahvistettu sisäasiainministeriössä 30 / 6 1980

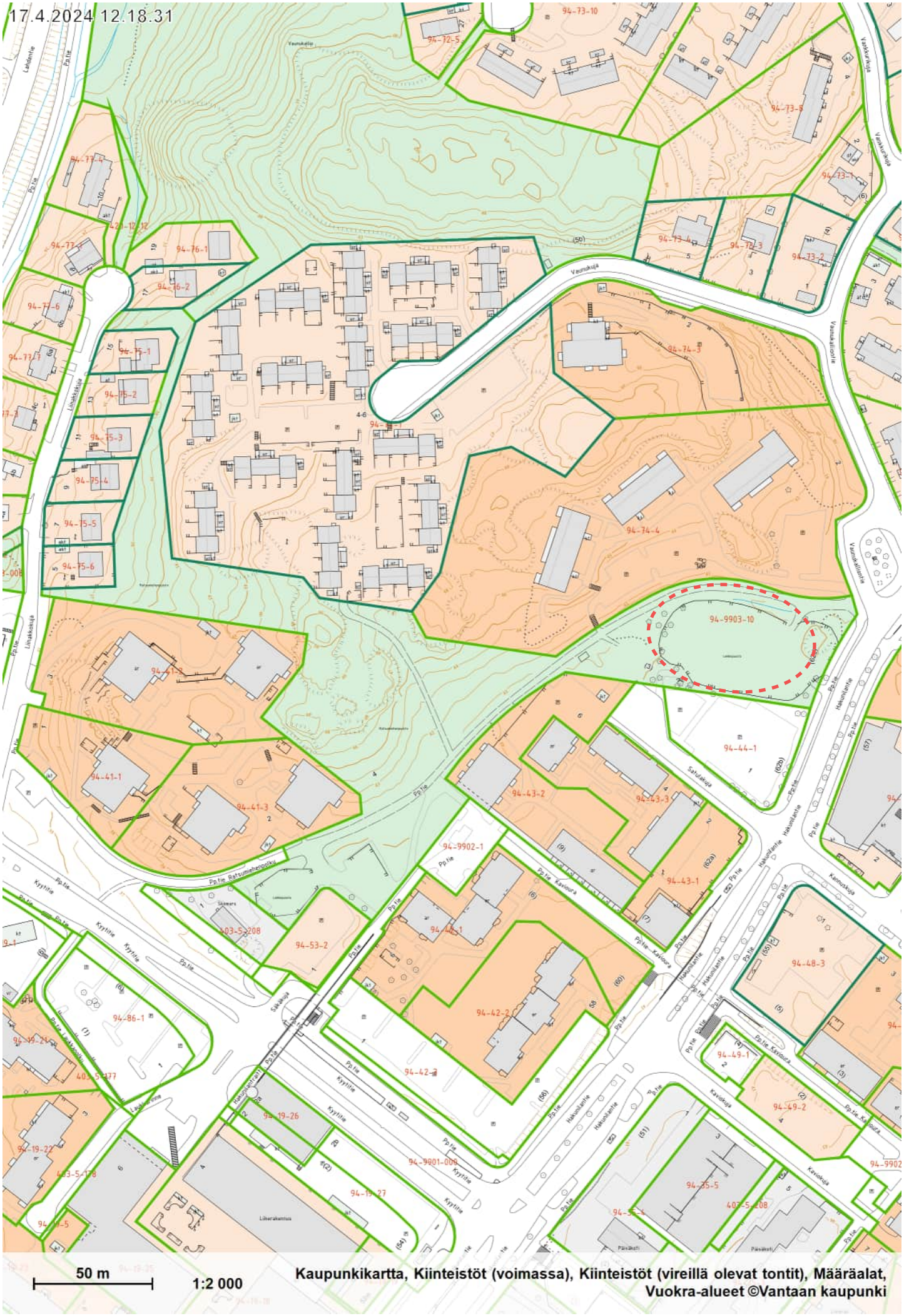
Fastställd av ministeriet av inrikesärendena 30 / 6 1980

Rakennusten pohjakerrokseen, katu- tai torialueen tasoon, on merkinnällä varustettujen julkisivujen puolella jätettävä vähintään 2,50 m leveä ja 2,30 m korkea yhtenäinen kulkuaukk tai katettu jalankulkutila. Kulkuaukon reunaan saadaan sijoittaa rakennuksen kantavia pilareita. Rakennus on rakennettava kulkuaukon puolella rakennusalan rajaan kiinni.

MAX 52.00

Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeus

Liite 4: Tonttikartta

Liite 5: Tilaohjelma

PÄIVÄKOTISUUNNITTELUOHJE **6 ryhmäaluetta**					**TILAOHJELMA**
27.5.2024				**126**	
ryhmäalueet A, B, C, D, E ja F jossa on á 21 lapsen ryhmä (tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta)					
tilapaikat yhteensä 126 lasta.				21	Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Ryhmäalue A, 21 lasta	**Yhteensä hym2**	**/ lapsi**	**Käsin laskettu**		**muuta**
märkäeteinen	8	0,38	7,98		21 lapselle, voi tehdä kahdelle ryhmälle yhteisenä, silloin tila 16m2 (2x8m2)
eteistilat A	13	0,6	12,6		osana toimintatilaa
wc-pesutilat A	10	0,46	9,66		**yleisesti wc-tiloihin:** 3 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatila /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/ varastotilat A	79	3,75	78,75		Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 42 m² (2 m2 / 21 lasta), varastotila 2m2/ryhmä, kaapistoja tai yksittäinen varasto
ryhmäalue A yht	**109,0**		108,99		
Ryhmäalue B, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat B					osana käytävää
wc-pesutilat B					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue B yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue C, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat C					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue C yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue D, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue D yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue E, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat E					osana käytävää
wc-pesutilat E					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue E yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue F, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat F					osana käytävää
wc-pesutilat F					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue F yht	**109**		108,99		ohjeellinen

wc	2		2		yhdellä ryhmäalueella, helposti ulkoa saavutettava
Ryhmätilat yhteensä	**656,0**		**655,94**		
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu	6		6		neuvottelutilan yhteydessä, kotikeittiövarustelu, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	15		15		huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmä / kerros	30		30		kahdelle ryhmälle yksi 10m2 yhteinen pienryhmä, (segregoitunut asuinalue)
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	80		80		toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 6 m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	50	0,4	50		yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6		6		
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2		2		
vararuokavarasto	2		2		lukittava kaapisto tai varasto lähelle ruokailutilaa
inva-wc / kerros	16,5		16,5		3-kerroksinen ratkaisu
Yhteiset tilat. yhteensä:	**208**		207,9		
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**863,9**	hym2	863,84		
	60,5	7 % toiminta	60,4688		
	924,4		924,3088		
	7,34		7,3357841		toiminta-alaa / tilapaikka
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja	12		12		monikäyttöinen toimistotila
neuvottelutila	15		15		kotikeittiön yhteydessä
henkilökunnan työhuone	12		12		
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10		10		sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	6		6		1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila	3		3		Voi olla yhteinen (mahduttava pukeutumaan, tarvitsee tason vaatteille)
henk.kunnan pukutila, 18h x 0,8m2	15		14,4		Voi olla yhteinen, sisältää kaksi WC:tä, lisäksi suihkutilassa pukeutumismahdollisuus
Toimintatilat tilat yhteensä:	**73,0**		**72,4**		
Keittiö ja huoltotilat					
palvelukeittiö aputiloineen	48		48		keittiön wc, keittiö aputiloineen poisluk. rullakoiden ja pahvin säilytystilat
siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16		16		yhdistetty tila, huom. likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3		3		
keskusvarasto	7	0,05	6,3		
Tilat yhteensä	**74,0**		**73,3**		
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1010,9**	**hym2**	**1009,5**		
			1266,42		

Tekniset tilat					
iv-konehuone 7% bruttoalasta		x			
sähköpääkeskus		x			
Käytävätilat					
Käytävät, poistumistiereitit		x			
Porrashuoneet		x			
tuulikaapit		x			
bruttoalatavoite 1440 brm2					
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1071htm2)					
YHTEENSÄ					
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu					
hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	1,12	1132,1968	**1130,6848**	**htm2**	RT-kortin mukainen
		8,9856889	**8,9856889**		huoneistoalaa/tilapaikka
	1,13	1142,3	1140,8	**htm2**	Vantaa
					huoneistoalaa/tilapaikka (RT 9 htm2/tilapaikka; RT-taulukossa iso liikuntasali)
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	1,32	1334,3748	**1332,5928**	**brm2**	RT-kortin mukainen (1,12 - 1,5)
	1,44	1455,6816	**1453,7376**	**brm2**	Vantaa
	1,496	1512,2914	**1510,2718**	**brm2**	Vantaa + uusi VSS-linjaus

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

11.7.2024

Satulakujan päiväkodin laajennus
ALUSTAVA ARVIO PERUSTAMISTAPAOLOSUHTEISTA

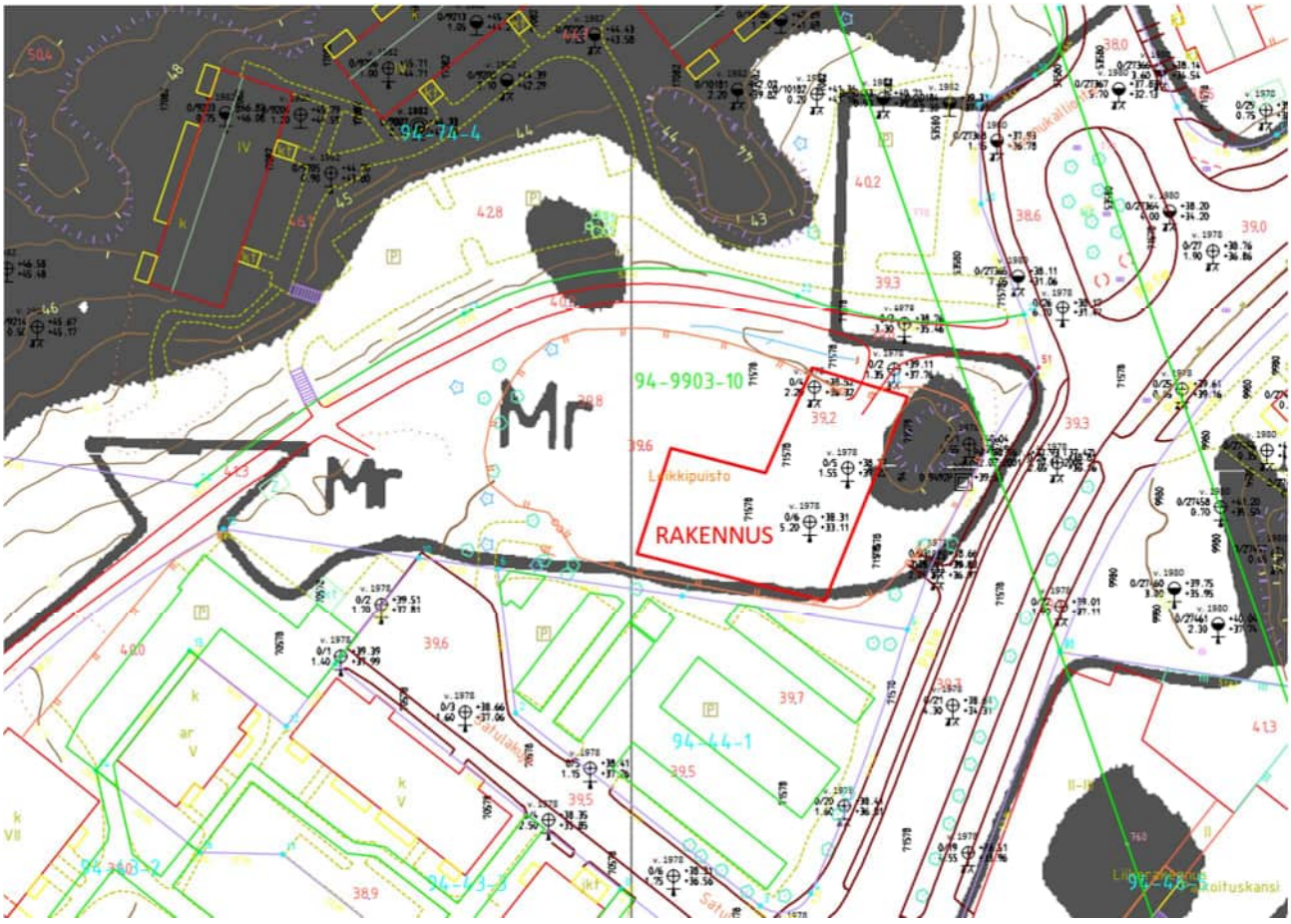
Satulakujan päiväkoti on tarkoitus rakentaa kiinteistölle 94-9903-10, osoitteeseen Satulakuja 3.

Tontilla on peruskartan mukaan nykyisin leikkipuisto. Tontin välittömässä läheisyydessä kulkee Vuosaaren satamaradan tunneli.

Tontin koilliskulmassa näkyy vuoden 1954 ilmakuvassa rakennus.

Maaperä

Pintamaalajikartan mukaan alue on moreenia (Mr), jossa on pieni kallioalue tontin koilliskulmassa. Pintamaalajikarttaa ei ole päivitetty ja esimerkiksi nykyinen leikkipuisto ei näy kartassa täyttö- ja toiminta-alueina (T).

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

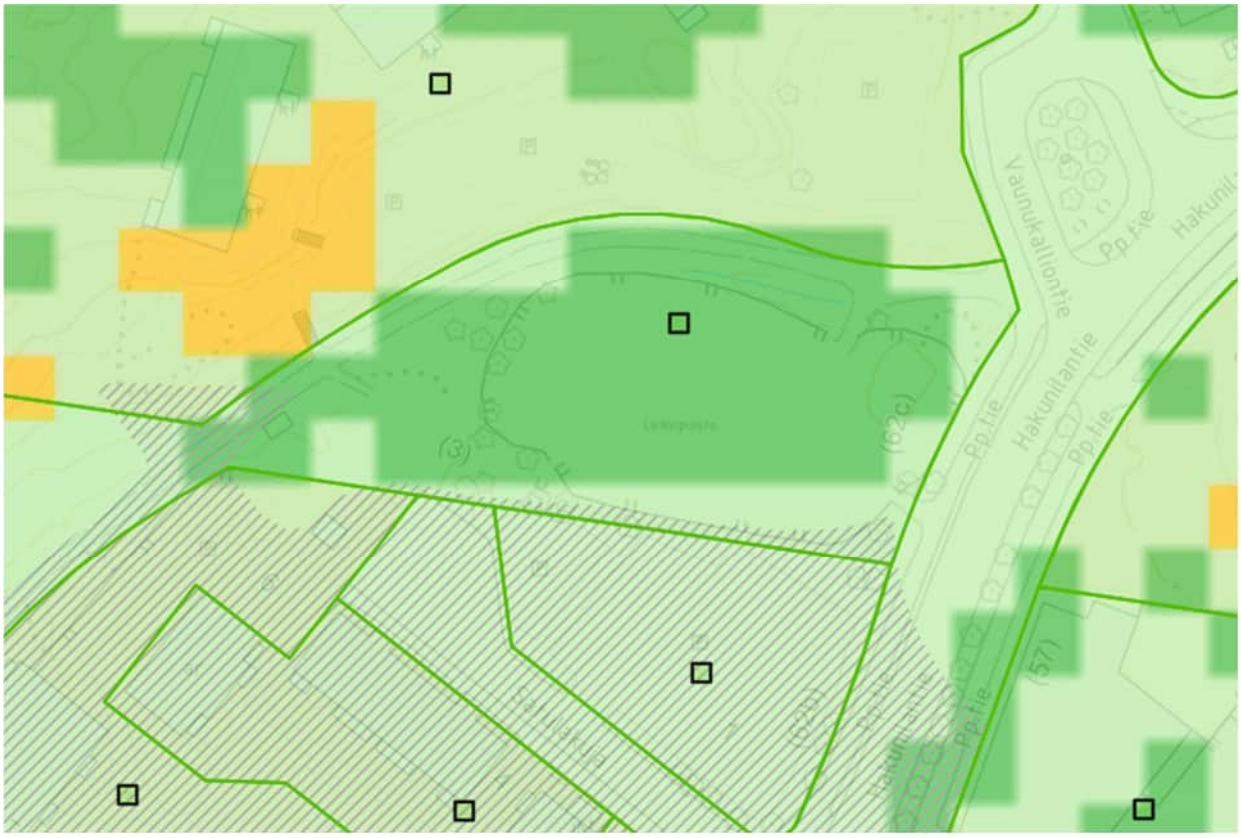
Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

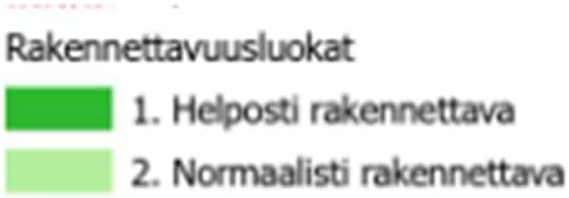
Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

11.7.2024

Alueelta on olemassa myös Vantaan rakennettavuuskartta:

jossa:

Rakennettavuusmäärittelyt on esitetty tarkemmin liitteessä 'Rakennettavuusluokitukset.pdf'. Esitetyt perustamistavat ja kerrospaksuudet ovat likimääräisiä.

Tontin itäosassa sijaitsee vanhoja pisto-, täry- tai lyöntikairauspisteitä, jotka tehty vuonna 1978. Lisäksi Hakunilatiellä sijaitsee kairauspisteitä. Lähiympäristöstä ei ole otettu maanäytteitä.

Pohjasuhteet on esitetty kartassa ja leikkauspiirustuksissa A-A ... D-D. Kartta ja leikkaukset eivät ole tulostettu mittakaavassa. Leikkauksissa on arvioitu myös maanpintaa vuoden 2019 laserkeilausaineiston

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

perusteella sekä leikkauksiin on lisätty arvio silttikerrostuman alapinnasta. Vanhoja karttoja eikä vanhaa maanpintaa ei ole tutkittu.

Maanpinta alueella vaihtelee noin tasolla +38,3 … +40,5. Alueella on pieni avokallioalue. Puiston alueella on jonkinverran täyttömaata, jonka paksuudesta, tiiviydestä tai puhtaudesta ei ole tietoa. Tontin muilla alueilla alustavien tietojen perusteella pohjamaa voi olla silttiä, hiekkaa, soraa tai moreenia. Kairaukset ovat päättyneet noin 0,5-6 m syvyyteen kairausajankohdan maanpinnantasosta.

Alueella on tutkittu Väyläviraston kallion pohjavedentutkimuspisteestä kalliossa olevan pohjaveden korkeutta vuosien 2002-2004 välisenä aikana. Pohjavedenpinta on mittausvälillä ollut alimmillaan +36,16 ja korkeimmillaan +37,93. Ehjillä kallioalueilla pohjavesi voi olla lähellä maanpintaa. Kalliopohjavesiputkesta on lisähavaintoja Väylä viraston GWP pohjavedentarkkailujärjestelmässä.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Tontilla on käyttöoikeusrajoitus Vuosaaren satamaradan takia. Vuosaaren satamarata aiheuttaa rakentamisrajoitteita tontilla sekä mahdollista tärinä- ja runkomeluhaittaa, ne pitää selvittää Väyläviraston kanssa.

Erikoisasiantuntijat Väylävirastossa ovat geoasiantuntija Mauri Kulman ja tunneliasiantuntija Mika Lemmetyinen, he pystyvät ottamaan kantaa tunnelin aiheuttamiin rakentamisrajoitteisiin ja Mikael Takala radan mahdollisiin tärinä- ja runkomeluhaittoihin.

Rakennukset voitaneen perustaa tiiviin kitkamaan tai kallion varaan. Pohjavedenpinnantaso tulee huomioida rakennuksen korkeusasemaa määritettäessä.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voitaneen alustavasti perustaa maanvaraisesti.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Mahdollinen radonin olemassaolo tulisi ottaa huomioon suunnittelussa.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus maanäytteenottoineen, kun rakennuksen paikka on selvillä. Vuosaaren satamaradan aiheuttamat rakentamisrajoitteet sekä tärinä- ja runkomeluriski tulee selvittää väyläviraston kanssa. Pohjavedenpinnantaso tulisi selvittää pitkäaikaisilla mittauksilla.

Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Kiinteistöt ja tilat
Mittaus- ja geopalvelut

11.7.2024

Vantaalla 11.7.2024

_____	_____
Ismo Kaarnasaari	Anna-Leena Karhunen
suunnitteluinsinööri	suunnitteluinsinööri

Liitteet 4 kpl
kartta päivitetty 24.6.2024 (ei mittakaavassa!) ja leikkaukset A-A...D-D päivitetty 11.7.2024, (ei mittakaavassa!),
Rakennettavuusluokitukset
Kysely Vuosaaren satamaradasta väylävirasto /Ville Vuokko

Postiosoite
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Puhelin vaihde
(09) 83 911

Sähköposti
etunimi.sukunimi@vantaa.fi

10

Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset, tarveselvityksen hyväksyminen / PT

VD/4921/10.03.02.01/2024

PT/AK/PW/EK/TL/EJ

Metsolanmäen vuonna 2009 valmistunutta 84-tilapaikkaista (4 ryhmää) päiväkotia laajennetaan 126-tilapaikkaisella (6 ryhmää) laajennusosalla. Uusi laajennus liittyy olemassa olevaan rakennukseen muodostaen uuden 210-tilapaikkaisen (10 ryhmää) päiväkotiyksikön. Uuden laajennusosan kustannusennuste on 7,31 milj. euroa ja nykyisen päiväkodin tilamuutosten kustannusennuste on 1,84 milj. euroa. Yhteensä hankkeen kustannusennuste on 9,15 milj. euroa (alv 0 %). Rakentaminen ajoittuu vuosille 2026–2027 ja päiväkoti otetaan käyttöön elokuussa 2027.

Metsolanmäen päiväkodin tarveselvitys on valmisteltu yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan, Toimitilajohtamisen sekä muiden Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa. Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset on keväällä 2024 valmistuneen Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotiverkkoselvityksen mukainen uudisrakennus- ja tilamuutoskohde.

Päiväkodin laajennus tarvitaan vastaamaan väestöennusteen mukaiseen kasvuun Korson keskustan alueella.

Päiväkodin nykyistä Y-tonttia laajennetaan pohjoiseen ja itään Metsolanmäen puiston suuntaan asemakaavamuutoksella ja tontin rakennusoikeutta kasvatetaan uuden laajennuksen mahdollistamiseksi. Asemakaavoituksen suunnitelman mukaan Metsolanmäen päiväkodin pohjoispuolelle tulee jäädä vähintään 5000 m^2 yleinen puistoalue.

Olemassa olevaan päiväkotiin toteutetaan tilamuutoksia uuden rakennuskokonaisuuden toiminnallisten tarpeiden edellyttämässä laajuudessa.

Uuden laajennusosan tarveselvityksen mukainen bruttoalatavoite on 1380 brm^2 ja nykyisen osan bruttoala tilamuutosten kanssa on 1077 brm^2. Valmiin rakennuskokonaisuuden bruttoalatavoite on täten 2457 brm^2. Laajennusosa toteutetaan kaksikerroksisena nykyisen kaksikerroksisen rakennuksen yhteyteen. Nykyisellä tontilla on rakennusoikeutta 1300 k-m^2, josta jo rakennettua kerrosalaa on 995 m^2. Rakennusoikeutta tontilla on edelleen 305 k-m^2. Tontin rakennusoikeutta kasvatetaan Y-tontin tulevan asemakaavamuutoksen yhteydessä.

Hyväksytyssä toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2024–2033 Vierumäen uudisrakennuspäiväkodille oli varattu 10 300 000 euroa. Vierumäki kaupunginosa ei kuitenkaan ole kasvanut ennustettua vauhtia. Esitetty Vierumäen päiväkoti-investointi siirretään toteutettavaksi Metsolanmäkeen Korson keskustan alueen akuutimman varhaiskasvatuksen paikkatarpeen takia. Valmisteilla olevassa investointiohjelmassa varataan hankkeelle kustannusennusteen mukaiset määrärahat. Valmisteilla olevassa toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2025–2034 esitetään tästä aiemmasta varauksesta käytettäväksi Metsolanmäen päiväkodin laajennukseen 7 310 000 euroa ja tilamuutoksiin 1 840 000 euroa kustannusennusteen mukaisesti.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on hyväksynyt 26.06.2024 päivätyn tarveselvityksen osaltaan 12.8.2024 § 9. Kaupunkitilalautakunta on hyväksynyt 26.06.2024 päivätyn tarveselvityksen osaltaan 04.09.2024 § 9.

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että Metsolanmäen vuonna 2009 valmistunutta 84-tilapaikkaista (4 ryhmää) päiväkotia laajennetaan 126- tilapaikkaisella (6 ryhmää) laajennusosalla. Hyväksytyssä toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2024–2033 Vierumäen uudisrakennuspäiväkodille oli varattu 10 300 000 euroa. Esitetty Vierumäen päiväkoti-investointi siirretään toteutettavaksi Metsolanmäkeen Korson keskustan alueen akuutimman varhaiskasvatuksen paikkatarpeen takia. Valmisteilla olevassa toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2025–2034 esitetään tästä aiemmasta varauksesta käytettäväksi Metsolanmäen päiväkodin laajennukseen 7 310 000 euroa ja tilamuutoksiin 1 840 000 euroa kustannusennusteen mukaisesti.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 30 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä 26.06.2024 päivätty Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset tarveselvitys sekä kustannusennuste laajennukselle 7,31 milj. euroa (alv 0 %) ja tilamuutoksiin 1,84 milj. euroa (alv 0 %).

Liite:
- Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset, 26.06.2024 päivätty tarveselvitys liitteineen

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Thomas Laine, puh. 050 314 5086
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

METSOLANMÄEN PÄIVÄ-KODIN LAAJENNUS JA TILAMUUTOKSET

TARVESELVITYS

Metsolanmäen päiväkodin viistoilmakuva (2022)

Vantaan kaupunki / Kaupunkiympäristö
Kiinteistöt ja tilat / Toimitilajohtaminen / Hankevalmistelu
06/2024
Rakennuttaja arkkitehti Thomas Laine

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARVETIETOKORTTI 5

2. YHTEENVETO 6

3. PERUSTELUT TARPEELLE 7

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 7

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen.....7

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset) 8

3.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset.....8

4. NYKYINEN RAKENNUS JA KUNTO 8

5. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET.....10

5.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen 10

5.1.1 Oppimistilojen toiminnalliset tavoitteet 11

5.1.2 Oppimistilojen tilalliset tavoitteet 12

5.1.3 Lasten ja nuorten osallistaminen 12

5.1.4 Segregaatio 12

5.2 Ateriapalvelun tavoitteet 13

5.3 Puhtauspalvelutavoitteet.....14

5.4 Väestönsuoja, muut erilliset tavoitteet 16

5.5 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha 16

5.6 Arkkitehtoniset ja rakennushistorialliset tavoitteet.....18

5.7 Elinkaaritavoite (muutostöiden tavoite, käyttäjän aikatavoite) 19

5.8 Tilamitoitustavoitteet htm^2 (huoneistoala)/ tilapaikka 20

5.9 Tavoitetunnusluvut brm^2/hym^2, m^3, tilatehokkuus.....20

5.10 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS, dB) 20

5.10.1 Rakennetekniset tavoiteet 21

5.10.2 LVIA-tekniset tavoitteet / John 24
5.10.3 Sähkötekniset tavoitteet 30
5.10.4 Äänitekniset tavoitteet 32
5.11 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveysluku- ja sisäilmatavoitteet) 32
5.12 Sisäilmatavoitteet 33

6. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA 34
6.1 Sijainti ja hallinta 34
6.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet 34
6.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys 35
6.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys 37
6.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely 39

7. VÄISTÖTILATARVE 39

8. KUSTANNUKSET 39
8.1 Investointikustannusennuste, tontista aiheutuvat kustannukset 40
8.2 €/tilapaikka 41
8.3 Väistötilakustannukset 41
8.4 Purkukustannukset 41

9. RAHOITUS JA AIKATAULU 41
9.1 Rahoitus investointiohjelmassa 41
9.2 Aikataulu 41

10. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET 42
10.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, huolto, kunnossapito) 42
10.2 Toimintakustannukset 43
10.3 Elinkaarikustannukset 43

11. TYÖTURVALLISUUSASIAT 43

12. RISKIT 44

12.1 Aikataulu, kustannukset 44

12.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös 44

12.3 Teknisiin korjauksiin liittyvät riskit 44

12.4 Maaperästä, rakennuspaikasta aiheutuvat riskit (työturvallisuustehtävien lista) 44

13. TYÖRYHMÄN JÄSENET 44

LIITTEET

Liite 1: Sijaintikartta
Liite 2: Asemakaavaote ja määräykset
Liite 3: Tilaohjelma
Liite 4: Kustannusennuste
Liite 5: Havat-riskikartta

1. TARVETIETOKORTTI

VD/4921/10.03.02.01/2024

Kohteen nimi: **Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset**						
Tarpeen kuvaus: Metsolanmäen neljän ryhmän päiväkoti laajennetaan kymmenryhmäiseksi vastaamaan Korson keskustan alueen lasten määrän kasvuun. Olemassa olevaan päiväkotiin tehdään tilamuutoksia uuden rakennuskokonaisuuden toiminnallisiin tarpeisiin. Päiväkodin nykyistä Y-tonttia laajennetaan pohjoiseen ja itään Metsolanmäen puiston suuntaan ja tontin rakennusoikeutta lisätään asemakaavamuutoksella uuden laajennuksen mahdollistamiseksi.						
Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Korso-Koivukylän päiväkotiverkkoselvitys 2024						
Tarpeen perustelut: Metsolanmäen päiväkodin laajennus vastaa Korson keskustan alueen lasten määrän kasvuun ja korvaa huonokuntoisia rakennuksia. Päiväkoti laajenee 84 tilapaikkaisesta päiväkodista 210 tilapaikkaiseen päiväkotiin.						
Käyttäjätoimiala: Kasvatuksen ja oppimisen toimiala						
Kaupunginosa: Metsola (83)	**Kiinteistötunnus:** 092-083-0113-0003			**Tontin pinta-ala:** 2282 m^2		
Osoite ja tontti: Soopelipolku 4, 01450 Vantaa	**Kaavatiedot:** Asemakaava 000140			**Rakennusoikeus:** jäljellä 305 m^2 (yht. 1300 m^2, josta käytetty 995 m^2)		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	**brm^2**	**htm^2**	**hym^2**	**Investointikustannus**		
				€	**€ / brm^2**	**€ / htm^2**
~~Uudisrakennus~~	-	-	-	-	-	-
Laajennus / lisärakennus	1380	1002	887	7 310 000	5297	7295
Muutos / peruskorjaus	1077	815	722	1 840 000	1708	2257
Hankkeen tilapaikkamäärä				210		
Investointikustannus tilapaikkaa kohden				43 571 € / tilapaikka		
Väistötilan tarve: Päiväkoti tarvitsee väistötilat muutos- ja laajennustyön ajaksi. Väistötilaksi on esitetty Talvikkitien väistötilapaviljonki.						
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: 10,3 M€						
Hankkeen toteutusaikataulu: Laajennus ja tilamuutokset 04/2026–06/2027						
Ylläpitokustannukset: Nykyinen pk tilamuutoksilla 325 854 €/v. Laajennus 517 237 €/v. Yht. 843 091 €/v.						
Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle: Toimintakustannusten lisäys 1,1 M€. Toimintakustannukset yhteensä 1,8 M€.						
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: 160 000 €						
Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:						
Tuleva vuokra				38,66 € / htm^2 / kk		
Vuokravaikutus	70 258 € / kk			843 091 € / v		
Vuokravaikutus / tilapaikka				335 € / kk		
Laatija(t): Thomas Laine, Satu Turunen				**Päivämäärä:** 26.06.2024		

2. YHTEENVETO

Metsolanmäen vuonna 2009 valmistunutta 84-tilapaikkaista (4 ryhmää) päiväkotia laajennetaan 126-tilapaikkaisella (6 ryhmää) laajennusosalla. Uusi laajennus liittyy olemassa olevaan rakennukseen muodostaen uuden 210-tilapaikkaisen (10 ryhmää) päiväkotiyksikön. Päiväkodin nykyistä Y-tonttia laajennetaan pohjoiseen ja itään Metsolanmäen puiston suuntaan asemakaavamuutoksella ja tontin rakennusoikeutta kasvatetaan uuden laajennuksen mahdollistamiseksi. Asemakaavoituksen suunnitelman mukaan Metsolanmäen päiväkodin pohjoispuolelle tulee jäädä vähintään 5000 m^2 yleinen puistoalue.

Olemassa olevaan päiväkotiin toteutetaan tilamuutoksia uuden rakennuskokonaisuuden toiminnallisten tarpeiden edellyttämässä laajuudessa. Tarveselvityksen suunnitteluehdotusten mukaan päiväkodin keittiötä laajennetaan monitoimisalin suuntaan vastaamaan kasvavaan lapsimäärään ja monitoimisali muutetaan uudeksi ruokailutilaksi. Uuden ruokailutilan päälle rakennetaan uutta välipohjaa, jonka kautta muodostetaan toisen kerroksen käytäväyhteys laajennukseen. Ruokailutila laajentuu myös itään uuteen laajennukseen ja liittyy suoraan laajennukseen rakennettavaan uuteen liikuntasaliin. Näiden muutosten lisäksi nykyisen rakennuksen henkilökunnan ja huollon tiloja uusitaan vastaamaan kymmenryhmäisen päiväkodin henkilökunnan ja huollon tarpeita. Uuteen laajennusosaan toteutetaan uuden liikuntasalin lisäksi kuusi uutta ryhmätilaa, pienryhmätiloja, neuvottelutila ja kotikeittiö.

Päiväkodin laajennus tarvitaan vastaamaan väestöennusteen mukaiseen kasvuun Korson keskustan alueella. Korso-Koivukylän päiväkotiverkkoselvitystyössä kaavailtiin uutta 8-ryhmäistä päiväkotia Korson suuralueen Vierumäen kaupunginosaan, mutta Vierumäki ei ole kasvanut ennustettua vauhtia. Vierumäen investointi päädyttiin näin ollen siirtämään Metsolanmäkeen Korson keskustan alueen akuutimman varhaiskasvatuksen paikkatarpeen takia.

Uuden laajennusosan tarveselvityksen mukainen bruttoalatavoite on 1380 brm^2 ja nykyisen osan bruttoala tilamuutosten kanssa on 1077 brm^2. Valmiin rakennuskokonaisuuden bruttoalatavoite on täten 2457 brm^2. Laajennusosa toteutetaan kaksikerroksisena nykyisen kaksikerroksisen rakennuksen yhteyteen. Nykyisellä tontilla on rakennusoikeutta 1300 k-m^2, josta jo rakennettua kerrosalaa

on 995 m^2. Rakennusoikeutta tontilla on edelleen 305 k-m^2. Tontin rakennusoikeutta kasvatetaan Y-tontin tulevan asemakaavamuutoksen yhteydessä.

Metsolanmäen päiväkodin tarveselvitys on valmisteltu yhdessä Kasvatuksen ja oppimisen toimialan, Toimitilajohtamisen sekä muiden Kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa.

3. PERUSTELUT TARPEELLE

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022–2031) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 168–210 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen ja varhaiskasvatuksen yhdessä kehittämää päiväkodin suunnitteluohjetta.

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022–2032 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Korson suuralueella 108 lapsella. Korson kaupunginosassa kasvua on 47 lapsella.

	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Muutos 10 vuodessa
80 Matari	147	161	169	173	184	175	169	161	157	153	147	+1
81 Korso	389	367	378	376	372	384	403	415	416	427	435	+47
82 Mikkola	190	176	169	170	165	164	185	190	186	180	176	-15
83 Metsola	443	458	466	469	471	466	466	459	459	454	449	+6
84 Leppäkorpi	190	189	180	178	184	178	180	185	190	202	231	+41
85 Jokivarsi	94	85	84	80	77	80	74	75	80	78	77	-17
86 Nikinmäki	399	375	358	335	319	313	299	301	303	303	305	-94
87 Vierumäki	74	75	72	73	76	78	71	67	67	67	68	-6
88 Vallinoja	134	129	128	149	170	203	222	232	246	268	278	+145
Korso yhteensä	2 060	2 015	2 004	2 003	2 018	2 041	2 069	2 085	2 104	2 132	2 166	+108

Taulukko: Korson suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2022–2032 mukaan.

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen(toimitilaverkkoselitykset)

Korso-Koivukylän päiväkotiverkkoselvitystyössä esitettiin uutta 8-ryhmäistä päiväkotia Korson suuralueen Vierumäen kaupunginosaan, mutta Vierumäki ei ole kasvanut ennustettua vauhtia. Vierumäen investointi päädyttiin näin ollen siirtämään Metsolanmäkeen Korson keskustan alueen akuutimman varhaiskasvatuksen paikkatarpeeen takia.

Myös Vierumäelle tullaan tarvitsemaan uusi päiväkoti alueen täydennysrakentamisen myötä. Tämän hetken arvio on, että Vierumäen päiväkoti tarvitaan seuraavan 10-vuotisjakson jälkeen.

Metsolanmäen päiväkodin laajennus ja tilamuutokset on keväällä 2024 valmistuneen Korson ja Koivukylän alueiden päiväkotiverkkoselvityksen mukainen uudisrakennus- ja tilamuutoskohde.

3.4 Kuntoarvio, sisäilma-, kosteus-, haitta-aineselvitykset

Nykyisessä Metsolanmäen päiväkodissa ei ole sisäilma-, kosteus- tai haitta-aineselvityksiä. Vuoden 2022 maaliskuussa tehdyn sisäilmakartoituksen yhteydessä todettiin, että mitään ongelmaa sisäilman kanssa ei ole ollut. Päiväkodin sisäilmasta ei ole myöskään tullut ilmoituksia. Joissain tiloissa lattiat olivat tuntuneet kylmiltä, vaikka näiden lämpötila oli mitattuna ollut normaali. Yläpölyjen puhdistuksessa on ollut haasteita ja kuumuutta on koettu auringon puoleisissa huoneissa.

4. NYKYINEN RAKENNUS JA KUNTO

Piha

Leikkipiha on käyttöikänsä mukaisessa kunnossa.

Salaojitus

Olemassa oleva rakennus on salaojitettu. Salaojat ovat muovisia PE-tuplaputkia. Salaojakaivot lietepesällisiä teleskooppisella valurautakansistolla varustettuja kaivoja (halk. 400 mm). Salaojilla on teknistä käyttöikää jäljellä 15–25 vuotta.

Salaojajärjestelmän huoltoväli (salaojaputkien painehuuhtelu, tarkastuskaivojen lietepesien tyhjennys) on 5 vuotta.

Perustukset ja sokkeli

Rakennus on perustettu maanvaraisesti jatkuvin teräsbetonisin anturoin. Anturoiden päällä on sokkelielementit (betoninen ulkokuori-eriste-betoninen kantava sisäkuori).

Perustusten suunniteltu käyttöikä rakennusaikaisten suunnitelmien mukaan on 50 vuotta. Rakennuksen perustukset ovat kunnossa.

Katolta tulevien sadevesien syöksytorvet roiskuttavat vettä paikoin sokkelille.

Alapohja

Rakennuksen alapohja on maanvarainen teräsbetonilaatta, jonka alapuolella on lämmöneriste. Alapohjassa on radoninpoistoputkisto.

Liikuntatilan lattian pintamateriaali on joustava urheilutilan muovimatto.

Välipohja

Kantava välipohjarakenne on ontelolaatta ja väestönsuojan kohdalla paikalla valettu teräsbetonilaatta.

Ulkoseinät

Ulkoseinä on kantavilta rakenteiltaan joko betoni- tai puurakenteinen. Ulkoseinän julkisivumateriaaleina ovat tiili ja puu.

Sisäseinät

Kantavat väliseinät ovat joko teräsbetonisia tai puurankaisia seiniä. Ei kantavat väliseinät puu- tai teräsrankaisia levytettyjä ja äänieristettyjä seiniä sekä harkkoseiniä.

Runkojärjestelmä

Rakennuksen runkojärjestelmä on kantavat betoniset sisäkuorielementit ulkoseinälinjoilla ja betoniset väliseinäelementit sekä kantavat puurankaväliseinät rakennuksen sisällä. Välipohjan kantava rakenne on ontelolaatat ja yläpohjan liimapuupalkit.

Kantavien runkorakenteiden suunniteltu käyttöikä rakennusaikaisten suunnitelmien mukaan on 50 vuotta.

Ikkunat

Rakennuksen ikkunat ovat puu-alumiini-ikkunoita (MSE). Ikkunoita on erillispuitteisina ja kiinteinä ikkunoina sekä palosuojaikkunoina. Ikkunoilla on teknistä käyttöikää jäljellä noin 45 vuotta. Ikkunoille tulee tehdä sisäpuolinen tarkastus viiden (5) vuoden välein ja ulkopuolinen tarkastus kahden (2) vuoden välein. Ikkunoiden sisäpuolisen maalauksen kunnossapitoväli on 8–15 vuotta ja tiivistämisen huoltoväli 3–12 vuotta.

Yläpohja ja vesikatto

Yläpohjarakenteen kantava rakenne on liimapuupalkit. Vesikatto on paikalla rakennettu puurakenteinen loivasti kallistettu konesaumattu peltikatteinen harjakatto. Peltikatteella on teknistä käyttöikää jäljellä noin 45 vuotta. Katto tulee silmämääräisesti tarkastaa (katteen kunto, läpiviennit, liittymät muihin rakenteisiin, pinnoituksen kunto) viiden (5) vuoden välein ja huoltomaalata 10–15 vuoden välein.

5. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET

5.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Metsolanmäen päiväkoti laajenee 10 ryhmäiseksi päiväkodiksi. Nykyiseen 4 ryhmäiseen päiväkotiin tehdään tarvittavia tilamuutoksia ja päiväkotia kasvatetaan 6 ryhmän päiväkodin mukaisilla tiloilla, jotta saadaan aikaiseksi yhtenäinen 10

ryhmän päiväkoti. Päiväkodin tavoitevalmistumisaika on kesällä 2027. Päiväkodissa on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 30 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtaja sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa yhteensä noin 8 henkilöä. Henkilökunnan määrä yhteensä on 38 henkilöä.

Lapsiryhmät voivat toimia 1–6-vuotiaiden lasten ryhminä muuntojoustavasti. Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat tukea kehitykselleen ja oppimiselleen. Kolme kasvattajaa ja lapset (minimissään 12 lasta, maksimissaan 21 lasta) muodostavat ryhmän, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Toiminta järjestetään erikokoisissa pienryhmissä, joille varataan tarvittavat tilat.

5.1.1 Oppimistilojen toiminnalliset tavoitteet

Tilat ovat monipuolisesti ryhmien käytössä, ryhmät tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten ryhmät pyritään saamaan maan tasolle. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Kasvattajat käyttävät myös sähköisiä järjestelmiä työskennellessään ja ollessaan yhteydenpidossa eri tahoihin.

Lasten ruokailu pienimpiä ja tarpeen mukaan erityislapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa. Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyyppisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Sydänalue on myös asukkaiden monipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee rajata

lukituksella päiväkodin muista tiloista ja iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Tilat, myös piha-alueet, tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen tarkoitettuja tiloja. Pienryhmätiloja tarvitaan riittävästi ja jokaisen ryhmätilan läheisyyteen.

5.1.2 Oppimistilojen tilalliset tavoitteet

Piha ja liikuntatilat

Piha muodostaa toiminnallisen kokonaisuuden, joka vastaa uuden 10 ryhmäisen päiväkodin piha-aluetta toiminnoiltaan ja välineiltään. Pihalle pyritään jättämään jo olemassa olevaa kasvillisuutta, varsinkin korkeita puita, jotka tarjoavat luonnollista varjostusta kesän auringolta. Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä, mikä innostaa liikkumiseen, leikkimiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen.

Päiväkotirakennus

Päiväkodin tilat rakennetaan suunnitteluohjeen mukaisesti huomioiden, että päiväkodista tulee yhdessä vanhan ja uuden puolen kanssa yhtenäinen kokonaisuus kuten tulisi uudesta 10 ryhmäisestä päiväkodista. Isossa päiväkodissa tulee ryhmätilat sijoittaa siten, että lasten talossa kulkemat matkat ruokalaan ja liikuntasaliin ovat mahdollisimman lyhyet. Nykyisen rakennuksen tiloja tarvittaessa muokataan ja toimintoja vaihdetaan, jotta kokonaisuudesta saadaan toimiva, terveellinen ja turvallinen.

5.1.3 Lasten ja nuorten osallistaminen

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat.

5.1.4 Segregaatio

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu myös päiväkotien tasolla. Sellaisten alueiden päiväkodeissa, joihin on keskittynyt paljon

huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Metsolanmäen päiväkoti on vahvasti segregoituneella alueella ja tämä huomioidaan suunnittelussa siten, että päiväkodissa on kolme ylimääräistä pienryhmätilaa ja yksi ylimääräinen neuvottelutila erilaisille toiminnoille.

Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää myös huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

5.2 Ateriapalvelun tavoitteet

Päiväkodin nykyinen keittiö on palvelukeittiö (jakelukeittiö). Keittiötilat laajennetaan ja peruskorjataan vastamaamaan nykypäivän lainsäädäntöä.

Päiväkodin keittiö laajennetaan kasvavalle lapsimäärälle riittäväksi. Nykyinen toiminta (jakelukeittiö) muutetaan kuumennuskeittiöksi Cook and Chill vastaanottavaksi keittiöksi. Tulevassa keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat.

Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimitetaan lämpökuljetuslaatikoissa. Keittiö toimii palvelukeittiönä (kuumennuskeittiönä) Cook and Chill vastaanottavana.

Huomioitavat ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa:

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa.
- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin).
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti/huoltoalue.
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu

- Ruokasalin puolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin). Ateriabuffet tulee olla suljettavissa iltakäytön aikana.
- Linjaston yhteyteen tai sen läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten.
- Päivävaunuja käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Vaunuille on varattava vaunutila (parkkitila) pienten ryhmien määrän mukaan, mikä vaikuttaa keittiön neliöihin. Vaunujen maksimimäärä on 4 kpl.

Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan sähköisillä kosketusvapailla hanoilla varustetut käsipesualtaat.

5.3 Puhtauspalvelutavoitteet

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle. Puhtauspalvelujen tavoitteena on aikaansaada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana. Yläpölyjen kerääntymistä tulee suunnitteluratkaisuissa välttää. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisten tilojen tulee olla kulutusta kestäviä.

Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Rakennuksen siivottavuus on hyvä, kun tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti ja koneita apuna käyttäen. Laajennusosan ja nykyisen Metsolanmäen päiväkodin välillä tulee olla sisäinen kulkuyhteys, mikä helpottaa päivittäistä puhtauspalvelua.

Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee ottaa suunnittelussa huomioon. Huomioon otettavia asioita ovat mm. liikkumisen esteettömyys, työergonomia, siivoustilojen riittävyys siivottavilla alueilla (saavutettavuus) ja pistorasioiden riittävyys eri tiloissa ja käytäväalueilla. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä ja tehokkaasti ylläpidettävistä tuotteista. Lattiamateriaalien on oltava kulutusta kestävät ja lattioilla ei saa olla vahauksen tarvetta.

Materiaalien päästöluokka on M1 ja rakentamisen puhtausluokka on P1.

Laajennusosan huoltokäytävän tulee olla katettu ja ainakin osin lämmintä tilaa.

Siivouskeskus- ja vaatehuoltotila

Siivouskeskus- ja vaatehuoltotila suunnitellaan ensimmäiseen kerrokseen tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavoittamiseksi. Tilan tulee avautua suoraan käytävään ja tilan lähellä tulee olla hissi. Oviaukon leveys 1000 mm. Tilan suunnittelussa tulee ottaa huomioon esteettömyystavoitteet. Tila varustetaan 8 kg pyykinkäsittelykoneilla omilla jalustoillaan. Jalustoille valetaan betonista 10 cm koroke, johon jalustat pultataan kiinni. Tilassa pestään päivittäin päiväkodin pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla hyvä. Tila tulee jakaa puhtaaseen ja likaiseen puoleen. Jokaiseen ryhmätilaan varataan hyllykaappi ryhmien puhtaille liinavaatteille. Siivoustilat varustetaan päiväkodin tilakorttien mukaisilla kalusteilla ja varusteilla.

Erilliset siivoustilat

Jos rakennus rakennetaan useampaan kerrokseen, tulee jokaiseen kerrokseen sijoittaa siivoustila, joka sijoitetaan kerroksiin niin, että tila aukeaa käytävään ja on lähellä hissiä.

Jätehuollon tavoitteet

Olemassa olevassa Metsolanmäen päiväkodissa on pieni jätetila, joka ei riitä laajennusosan jätteiden kierrätyspisteeksi. Huoltopihan yhteyteen tulee suunnitella uusi jätepiste, joka palvelee uuden kymmenryhmäisen päiväkodin jätekierrätystarpeita. Vantaan kaupunki on kierrätyksen edelläkävijä ja kiertotalouden edistäjä.

Jätehuoltopiste sijoitetaan huoltopihan yhteyteen, lähelle keittiötä. Jätepiste tulee olla saavutettavissa sisätilojen kautta. Kaikilla kiinteistön käyttäjillä tulee olla esteetön ja lyhyt pääsy jätepisteelle.

Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöillä, mikäli tontin koko ja sijainti sen mahdollistavat. Säiliöt toteutetaan seuraaville jätejakeille: 3 m^3 sekajätteelle, 600 l biojätteelle, 3 m^3 kartonkijätteelle, yksi jaettu säiliö (yht. 3 m^3) muoville (1 m^3), pienmetallille (1 m^3) ja paperille (1 m^3). Suunnittelussa tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde ja säiliöt tulee asentaa niin, että säiliöt, voidaan huoltaa ja korjata kerran vuodessa. Säiliöiden taakse tulee päästä esteettömästi.

Jaetuilla säiliöillä tulee myös olla omat kansiosat. Kansiosiin asennetaan lukitus käyttäjän sarjaan ja lukot suojataan kumiläpillä jäätymisen estämiseksi. Talvikunnossapidon tulee onnistua säiliöiden edustoilta.

5.4 Väestönsuoja, muut erilliset tavoitteet

Nykyisen neliryhmäisen päiväkodin väestönsuojan pinta-ala on yhteensä 79,55 m^2 ja sen varsinainen suoja-ala on 71,25 m^2. Tiloihin on sijoitettu henkilökunnan pukuhuonetilat, yksi pienryhmätila, varastotila, siivouskeskus ja tiloja yhdistävä käytävä. Laajennusosaan rakennetaan toinen väestönsuoja päiväkotiin. Väestönsuojien yhteenlasketun varsinaisen suoja-alan tulee olla Vantaan kaupungin väestönsuojien mitoituslinjauksen mukaan 2201–3400 k-m^2 kokoisissa päiväkotihankkeissa vähintään 135 m^2. Uuden väestönsuojan varsinainen suoja-ala tulee tällöin olla vähintään 63,75 m^2. Mitoitusperiaate varmistetaan viranomaisneuvotteluissa heti hankesuunnittelun alkuvaiheessa. Väestönsuojat ovat S1-luokan väestönsuojia ja niihin sijoitetaan tilaohjelman mukaisia tiloja, esim. kiinteistönhoidon tiloja, varastotiloja tai pienryhmätiloja.

5.5 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha

Tilankäytön tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muuntojoustavuus. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla laajennuksen runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Tilojen väliset siirto- tai taittoseinät valitaan käyttötarkoituksen mukaisesti ääneneristysvaatimukset huomioiden. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin ohjeita suunnittelijoille -dokumentin tavoitteita, mm. valittaessa rakennuksen jäykistystapaa. Jäykistys pyritään toteuttamaan kantavilla ulkoseinillä, hissikuilulla ja porrashuoneilla ja/tai mastojäykistyksenä.

Rakennuksen käyttöjoustotavoitteissa on syytä huomioida ilmamäärien riittävyys, poistumistiemitoitukset ja kokoontumistilojen määräykset tilan käyttötarkoituksen, koon ja maksimikäyttäjämäärän mukaan. Pitkän ajan muuntojoustotavoitteissa huomioidaan ilmanvaihdon lisäkapasiteetti kuiluissa ja ilmanvaihtojärjestelmissä.

Suunnittelussa huomioidaan tilojen avautuminen päiväkodin pihalle sekä tilojen ja tilakokonaisuuksien soveltuminen monipuoliseen iltakäyttöön. Sisätilojen arkkitehtuurissa tavoitteena on monikäyttöiset, toimivat ja viihtyisät toimintakulttuuria ja oppimista tukevat ratkaisut.

Piha

Päiväkodin leikkipiha-alueen tavoitemitoitus on noin 20 m^2 / tilapaikka ja tämä sijoitetaan maantasoon. Metsolanmäen päiväkodin tavoitteellinen leikkipiha-alueen koko on siten 4200 m^2.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin toiminnan ajan ulkopuolella piha-alueet ovat lähiympäristön asukkaiden sekä iltapäivä- ja liikuntakerhojen käytettävissä. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Se on myös tasa-arvoinen ja osaltaan kiusaamista estävä. Liikkumisen ohjaukseen sekä valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota. Pihassa sovelletaan vyöhykkeistä suunnittelumallia (KOTA-hanke). Siinä rakennuksen ja pääkulkuväylien jälkeen tulevat vyöhykemäisesti perinteinen leikkipiha, jonka jälkeen tulevat avoin, katepintainen piha ja lopuksi suojaisa, monikerroksinen tausta.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettaviksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa. Piha toteutetaan Vantaan kaupungin pihakortin mukaisesti. Toteutuksessa huomioidaan myös pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti. Lähtökohtaisesti olemassa oleva kasvillisuus säilytetään. Varsinkin suuret puut säilytetään leikkipihan yhteydessä. Päiväkodin kaavaillun tontin luoteisnurkassa sijaitsee myös arvopuuksi kartoitettu tammi, joka tulee säilyttää.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin ”piha”-tilakortin mukaiset rakennukset kasvikatolla, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen. Päiväkodin nykyisellä pihalla sijaitseva iso kivi tulee säilyttää ja siirtää uudelle pihalle. Kivi on Metsolanmäen maamerkki ja tärkeä niin lapsille kuin henkilökunnalle.

Tavoitteena on, ettei saattoliikenne risteä huoltoliikenteen kanssa. Huoltopiha on osoitettu ainoastaan päiväkodin päivittäiselle huolto-, jäte- ja tavaraliikenteelle. Keittiön huoltopiha ja tavarankuljetusreitit tulee suunnitella riittäviksi ja turvallisiksi. Poistumis- ja pelastustiet suunnitellaan toimiviksi ja määräysten mukaisiksi. Pääkulkureitit mitoitetaan niin, että koneellinen kunnossapito on mahdollista. Talvikunnossapidettävät alueet määritellään jo suunnitteluvaiheessa ja lumenkasaukselle varataan tilaa. Lumikasojen sulamisvesien reitit on huomioitava

ja huolehdittava että ne eivät aiheuta vaaraa rakenteille tai käyttäjille (lämpötilaerojen takia tapahtuva sulaminen/jäätyminen).

5.6 Arkkitehtoniset ja rakennushistorialliset tavoitteet

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Laajennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman tavoitteita laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista. Ohjelman mukaan Vantaan identiteetti vahvistuu laadukkaalla, kiinnostavalla ja rohkealla arkkitehtuurilla ja kaupunki hakee laatuun ja kestävään rakentamiseen kustannustehokkaita ja oivaltavia ratkaisuja. Tavoitteena on myös tuoda valo, väri ja taide osaksi hyvää arjen arkkitehtuuria ja varmistaa, että arkkitehtuuri on monikäyttöistä.

Laajennuksen tulee arkkitehtuuriltaan ilmentää omaa aikaamme, mutta samalla sen tulee yhdessä olemassa olevan päiväkotirakennuksen kanssa muodostaa mittakaavallisesti ja arkkitehtonisesti eheä ja toimiva kokonaisuus. Laajennuksen tulee nivoutua luontevasti olemassa olevan rakennuksen massoitteluun ja sen materiaaleihin, väreihin ja yksityiskohtiin.

Olemassa olevan päiväkotirakennuksen muutostöissä pyritään kunnioittamaan rakennuksen alkuperäistä arkkitehtuuria. Vantaan kaupunginmuseo ei ota kantaa nuoremman rakennuskannan korjaus- ja muutostöihin tai rakennushistoriallisiin arvoihin, ellei kohde ole aivan erityinen.

Piharakennukset ja mahdolliset sääsuojat tulee suunnitella puurakenteisina ja arkkitehtuuriltaan korkealuokkaisina. Piharakennuksiin suunnitellaan kasvikatot. Piha- ja huoltoalueiden rajausten suunnittelussa huomioidaan myös ympäristön viihtyisyyden säilyminen.

Nykyiseen päiväkotirakennukseen toteutettavat korjaus- ja muutostoimenpiteet

Metsolanmäen päiväkodin olemassa olevan rakennuksen ohjeelliset muutostyöt on eritelty päiväkodin tilaohjelmassa (liite 3). Tilaohjelman mukaan päiväkotia laajennetaan idän suuntaan. Tavoitteena on luoda nykyisen rakennuksen ja laajennuksen väliin toiminnallinen ja myös iltakäyttöön sopiva päiväkodin sydäntila, johon liittyvät päiväkodin keittiö, porrasaula, ruokailutila, liikuntasali, kotikeittiö ja neuvottelutila. Uuden päiväkodin ryhmätilat sijoittuisivat näin omiin länsi- ja

itäsiipiinsä. Länsisiiven olemassa olevat neljä ryhmätilaa säilyisivät paikallaan ja itäsiipeen rakennettaisiin kuusi uutta ryhmätilaa.

Tilaohjelman ohjeelliset muutostyöt nojaavat oheisiin ratkaisuihin:

- Uusi isompi päiväkoti tarvitsee isomman keittiön, jolloin keittiötä on luontevinta laajentaa osin nykyisen liikuntasalin paikalle (huom. liikuntasalin kantavat seinäosat).
- Nykyisen liikuntasalin paikalle rakennetaan uusi ruokailutila. Ruokailutila laajentuu itään laajennukseen ja liittyy suoraan laajennuksen uuteen liikuntasaliin.
- Ruokailutilan toiseen kerrokseen rakennetaan uutta välipohjaa nykyiseen rakennukseen. Toisen kerroksen uuden välipohjan kautta muodostetaan toisen kerroksen käytäväyhteys laajennukseen.
- Ensimmäisen kerroksen porrasaula liittyy suoraan laajennuksen uuteen aula-/käytävätilaan.

Näiden ratkaisujen avulla muodostetaan keskelle päiväkotia niin nykyistä rakennusta kuin laajennusta palveleva yhteiskäyttöinen toiminnallinen vyöhyke. Lisäksi nykyiseen päiväkotiin tullaan toteuttamaan osittaisia tilamuutoksia tilaohjelman huomioiden mukaisessa laajuudessa.

Tarveselvitystyön aikana on myös tullut esille tarve nykyisten ryhmätilojen akustiikan parantamiselle sekä tarpeet oheisille kaluste- ja WC-tilojen muutoksille nykyisessä rakennuksessa:

- Henkilökunnan pukuhuonetilojen kaapit ovat tiensä päässä ja lukumäärällisesti eivät riitä uuden henkilöstön tarpeisiin. Uusien pukukaappien määrä mitoitetaan uuden henkilökuntamäärän mukaisesti.
- Yläkerran ryhmien WC-tiloihin lisätään vaipanvaihtopisteet.
- Alakerran ryhmien WC-tiloihin lisätään toiset WC-kopit per WC-tila. Nykyisin ryhmillä vain yksi koppi per WC-tila.

5.7 Elinkaaritavoite (muutostöiden tavoite, käyttäjän aikatavoite)

Vertailussa rakentamiskustannukset, 50 vuoden ylläpitokustannukset ja 50 vuoden käyttökustannukset.

Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40

vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä on 50 vuotta. Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

5.8 Tilamitoitustavoitteet htm² (huoneistoala)/ tilapaikka

Päiväkodin mitoitustavoite on 8,5 htm²/tilapaikka Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen 2023 mukaan.

Metsolanmäen päiväkoti tilamuutosten ja laajennuksen jälkeen*

tilapaikat	brm²	hym²	hym²/tilap.	htm²	htm²/tilap.
210	2457	1608	7,66	1817	8,65

*Luvut pohjautuvat tilaohjelmaan (liite 3). Sisältää mm. lisäyksen segregaation eli alueellisen eriytymisen ehkäisemiseen.

5.9 Tavoitetunnusluvut brm²/hym², m³, tilatehokkuus

Olemassa oleva rakennus:

- Bruttoala / hyötyala: 1076,5 / 721,5 = **1,492***
- Tilavuus: 4 050 m³ (Moment 2024)

Laajennus:

- Bruttoala / hyötyala: 1380,3 / 886,5 = **1,557***
- Tilavuus: 5 150 m³ (tarveselvitys 05/2024)

*Luvut pohjautuvat tilaohjelmaan (liite 3). Sisältää mm. lisäyksen segregaation eli alueellisen eriytymisen ehkäisemiseen.

Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen 2023 tavoitteellinen tilatehokkuus päiväkotirakennuksille (bruttoalan suhde hyötyalaan) on 1,3–1,45.

5.10 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS, dB)

5.10.1 Rakennetekniset tavoiteet

Laajennusosa

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä Päiväkotisuunnitteluohjetta.

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten osalta 100 vuotta ja rungon sekä täydentävien osien osilta 50 vuotta.

Rakennus on kaksikerroksinen ja rakennukseen tulee hissi ja väestönsuoja. Alustavan arvion mukaan suositeltu perustamistapa on maanvarainen.

Maanpäälliset kantavat rakenteet tehdään ensisijaisesti massiivipuurakenteisina pois lukien väestönsuoja, joka on betonirakenteinen. Myös kantava alapohja voi olla betonirakenteinen.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmän kuormitukset otetaan kantavien rakenteiden mitoituksessa huomioon. Jos aurinkosähkövoimala sijoitetaan vesikatolle, on vedeneristyksessä huomioitava paneelien tukirakenteet ja niiden mahdollisesti vaatimat lisävedeneristykset.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan kasvikattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin (IV ja lattialämmitys, sekä sähkötekniset vedot).

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Olemassa oleva päiväkotirakennus

Rakenneratkaisuissa on noudatettu rakennusaikana voimassa olevia RakMk:n ja RIL ry:n ohjeita ja määräyksiä.

Vaatimuksia muutostöille

Tilamuutoksiin suunnitellaan toteutuskelpoiset detaljit rakennusfysikaalisesti toimivina. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rakenteiden ja rakennusmateriaalien

pysymiseen kuivina koko rakennustyön ajan. Pintamateriaalivalinnoissa huomioidaan sisäilman hyvään laatuun vaikuttavat tekijät.

Rakenteet ja detaljit suunnitellaan rakennusfysikaalisesti toimiviksi ja toteutuskelpoisiksi.

Muutosalueilla rakenneliittymät tiivistetään. Rakenteiden kosteuspitoisuus mitataan purkuvaiheessa ennen uusien pintamateriaalien / vedeneristeiden asentamista.

Muutostyöt käsittävät tilamuutoksia. Olemassa olevia ei kantavia väliseiniä puretaan. Uusia ei kantavia väliseiniä rakennetaan.

Kohteeseen tehdään tarkat rakennesuunnitelmat ja työselostukset erikoissuunnittelua vaativiin rakennekohtiin. Akustiikkasuunnittelun alaiset työt kirjataan työselostukseen ja rakennekuviin.

Talotekniikan nousukuilut on minimoitu ja keskitetty, pyritään käyttämään olemassa olevia nousukuiluja.

Rakennuksessa on väestönsuoja, joka on mitoitettu 95 henkilölle (pinta-ala 79,55 m^2).

Piha

Leikkipiha menee pitkälti laajennustyömaan yhteydessä uusiksi. Leikkipihalla olevien laitteiden kunto tarkastetaan ja kunnon mukaan osa laitteista asennetaan uusitulle leikkipihalle.

Salaojitus

Salaojajärjestelmän huoltoväli (salaojaputkien painehuuhtelu, tarkastuskaivojen lietepesien tyhjennys) on 5 vuotta. Salaojille tehdään huoltotoimenpiteet.

Perustukset ja sokkeli

Rakennuksen perustukset ovat kunnossa. Ei rakenteellisia toimenpiteitä.

Uusia perustuksia rakennetaan nykyisen liikuntatilan uuden välipohjan tukilinjojen kohdille.

Olemassa olevan päiväkotirakennuksen perustusten korkeusasema on selvitettävä suunnittelun alkuvaiheessa. Uuden päiväkodin perustusrakenteet on sovitettava olemassa olevan päiväkodin perustusrakenteisiin nähden liitoskohdassa.

Katolta tulevien sadevesien syöksytorvet roiskuttavat vettä paikoin sokkelille. Syöksytorvien alapäät asemoidaan niin, että vesi ohjautuu rännikaivoihin.

Alapohja

Olemassa olevia pintamateriaaleja poistetaan ja uusia pintarakenteita ja -materiaaleja rakennetaan.

Muutosalueilla tiivistetään alapohjan liittymät ympäröiviin rakenteisiin ja läpivienteihin.

Välipohja

Uutta välipohjaa rakennetaan nykyisen liikuntatilan kohdalle.

Ulkoseinät

Muutosalueilla tiivistetään ulkoseinän liittymät.

Ulkoseinää puretaan liikuntatilan kohdalta laajennusosan vaatimassa laajuudessa.

Sisäseinät

Ei kantavia väliseiniä puretaan muutosalueilla ja uusia väliseiniä rakennetaan muutosalueilla.

Runkojärjestelmä

Uusi kantava tukilinja rakennetaan nykyisen liikuntatilan ja nykyisen kotikeittiötilan kantavan väliseinän viereen sekä purettavan ulkoseinän kohdalle nykyisen liikuntasalin toiseen reunaan.

Ikkunat

Muutosalueen ikkunoiden sisäpuolelle suoritetaan huoltomaalaus ja tiivisteiden uusiminen sekä ikkunan ja ulkoseinän liittymän tiivistäminen.

Yläpohja ja vesikatto

Ei rakenteellisia toimenpiteitä.

Nykyisen vesikaton ja laajennusosan vesikaton liittymäkohta suunnitellaan rakenne- ja kosteusteknisesti toimivaksi.

5.10.2 LVIA-tekniset tavoitteet / John

Yleistä

LVIA-järjestelmät ovat pääosin alkuperäisiä rakentamisajalta. Toimenpiteiden tarkoituksena on parantaa rakennuksen LVIA-järjestelmien kuntotasoa, sekä toiminnallista tasoa, sekä toteuttaa tilamuutoksista, tilapaikkojen kasvusta, tilojen ja toimintojen laajentamisesta johtuvat teknisiin järjestelmiin kohdistuvat tarpeet toiminnallisuuden, käytettävyyden ja hyvien sisäilmaolosuhteiden tuottamiseen energiatehokkaalla tavalla. Tilamuutostarpeet ja laajennustoimet on esitetty tämän selvityksen osana.

Tarvittavat purkutyöt ja niiden kierrättäminen ja jätteenkäsittely sisältyvät toteutustyön ja urakka-alaan kuuluvaksi. Kaikista LVIA-tekniikan purkutöistä laaditaan suunnittelijan toimesta tasopiirustukset, jossa esitetään kaikki purettavat laitteet, putkistot, kanavistot, päätelaitteet, jne.

Hanke sisältää tilaohjelmasta johtuvat muutostarpeet. Suunnittelu- ja toteutustyö on Kuivaketju 10 alainen.

Lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmät

Rakennus on liitetty Vantaan Energian kaukolämpöverkoston piiriin. Lämmönjakokeskus käsittää erilliset lämmityspiirit; patterilämmitysverkostolle, ilmanvaihdon lämmitysverkostolle, sekä lämpimän käyttöveden valmistukseen.

Rakennus on varustettu termostaattisääteisin radiaattorilämmityspatterein. Tuulieteisissä on lisäksi patterilämmitysverkoston piiriin liitettyjä kiertoilmalämmittimiä. Putkiston materiaali on teräs.

Rakennuksessa on seuraavat lämmitysverkostot:

- kaukolämpö: 115/45 °C
- ilmanvaihdon lämmitys: 70/40 °C
- patteri: 70/40 °C
- lämmin käyttövesi: 10/58 °C

Rakennuksen uudet lämmitysverkostot lämpötiloineen:

- kaukolämpö: 90/33 °C
- ilmanvaihdon lämmitys: 70/40 °C (vanhat iv-koneet)
- ilmanvaihdon lämmitys: 60/30 °C (uudet iv-koneet)

- lämmitys: 70/40 °C (vanha patteriverkosto ja uusi keittiö)
- lattialämmitys: 35/30 °C (laajennusosa)
- lämmin käyttövesi: 10/58 °C

Järjestelmä on pääosin alkuperäinen rakentamisajalta.

Rakennuksen laajennuksen ja vanhan-osan lämmitys- ja jäähdytystarpeet simuloidaan. Laajennusosan lämmönjako toteutetaan enimmäkseen lattialämmityksellä. Lämmönjakokeskus uusitaan vastaamaan uusia lämmitystehontarpeita ja -verkostoja. Lämmityslaitteistot sijoitetaan rakennuksen ensimmäiseen kerrokseen, sille varattuun erilliseen tekniseen tilaan. Käynti tilaan rakennuksen ulkopuolelta. Lämmönjakotapa voi olla joko koko rakennuksen kattava lattialämmitysjärjestelmä tai järjestelmä, jossa osaan tiloja asennetaan radiaattorilämmitys. Lattialämmityksen piiriin kuuluvat vähintään märkäeteiset, päiväkodin leikki- ja lepohuoneet sekä keittiö. Eteistiloihin asennetaan lattialämmityksen lisäksi kiertoilmalämmittimet, jotka liitetään ilmanvaihdon lämmityspiiriin.

Lattialämmitysjärjestelmän suunnittelussa ja toteutuksessa noudatetaan Vantaan kaupungin Tilakeskuksen ohjetta ”Ohje lattialämmityksen suunnittelusta ja toteutuksesta Vantaan kaupungin rakennuskohteissa”. Lattialämmitysputkistossa käytetään tehdasvalmisteista happidiffuusiosuojattua lattialämmitykseen tarkoitettua muoviputkea (valmistaja esim. Uponor Oy).

Tilojen lämmityksen ja ilmanvaihdon lämmityksen runkojohdot asennetaan rakennuksen sisälle alaslaskujen yläpuolelle tai näkyviin huomioiden huolto- ja korjaustyöt. Runkojohtojen materiaali on teräsputki, joka eristetään. Jos käytetään mineraalivillakourueristettä, eriste pinnoitetaan.

Rakennukseen tulee viilennettyjä tiloja Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen mukaisesti. Suunnitteluvaiheessa selvitetään rakennuksen elinkaaren kannalta edullisin viilennysmuoto, huomioiden kustannustalous sekä hiilineutraaliustavoitteet. Lähtökohtaisesti laajennusosan tuloilma viilennetään ilmanvaihtokoneisiin integroiduin jäähdytyspatterein ja lauhduttimin. Mahdollisten viilennyslaitteiden äänitasojen on täytettävä S2-luokan äänitasot keskinopeudella.

Kaukolämmön tilaustehon tarkastelu

Lisärakentamisesta ja tehontarpeiden muutoksista johtuen, ehdotamme kaukolämmön tilaustehon tarkastelua, mikä voi johtaa sopimustehon muutoksiin, mahdollisesti myös kaukolämpöliitosjohtojen dimension suurentamiseen.

Lämmitysverkoston venttiileiden uusiminen

Ehdotamme verkoston sulku- ja säätöventtiileiden, sekä patteritermostaattisäätöventtiileiden uusimista. Toimenpiteen osana lämmitysjärjestelmä puhdistetaan huuhtelemalla järjestelmäosat. Verkoston virtaamille laaditaan säätö- ja tasapainotuslaskelmat, vanhan ja uuden osan lämmitysjärjestelmät säädetään.

Vesi- ja viemärijärjestelmät

Vesi- ja viemärijärjestelmät ovat pääosin alkuperäisiä rakentamisajalta. Vesijohtoverkoston materiaali on pääosin kupariputki, keittiöalueella osin suojaputkella varustettu pex-muoviputki. Pesualtaat ovat keraamisia, sekoittajat ovat 1-otesekoittajia. Viemäriputkisto tehty pääosin pvc-muoviviemäriputkesta, samoin kuin hulevesijärjestelmä. Keittiön viemärit ovat tehty osin valurauta- ja hst-putkesta.

Keittiön laajentuessa ja siirtyessä, keittiölle rakennetaan uudet rasvaviemärit, rasvanerotinkaivoineen. Rasvaviemäreiden materiaali on haponkestävä teräs, ko. materiaali rasvanerottimeen asti. Keittiön kylmä- ja lämminvesijohdot varustetaan automaatiojärjestelmään seurannan piiriin liitettävillä vesimittareilla. Keittiön rasvanerotin mitoitetaan ja tarvittaessa uusitaan vastaamaan henkilö- ja ateriamäärien kasvusta johtuvaa tarvetta.

Laajennusosan sisäiset vesijohdot tehdään komposiitti- tai kupariputkesta, runkojohtojen asennus ’alas lasketun’ katon yläpuolelle. Pinta-asenteiset jako- ja kytkentäjohdot tehdään kromatusta kupariputkesta, kromatuin liitososin.

Rakenteiden putkiläpivienneissä käytetään suojaputkea. Mikäli putkea asennetaan rakenteiden sisään, huomioidaan niiden vaihdettavuus (asennetaan suojaputken sisään). Putkivuotojen tulee olla helposti havaittavissa.

Lasten WC-tilojen yhteiskäyttötilan pesualtaissa käytetään kosketusvapaita sekoittajia. WC-eriöt varustetaan pesualtailla, joissa kosketusvapaa sekoittaja bideellä.

WC-laitteet ja pesualtaat ovat pääosin keraamisia, lukuun ottamatta tasoon upotettavia altaita, joiden materiaali määräytyy kalusteluettelon mukaisesti.

Keittiö-, siivous- ja yhteiskäyttötiloihin sijoitettavat sekoittajat ovat 1-otepöytä tai -seinämallin sekoittajia. Seinämallin sekoittajat varustetaan tarpeenmukaisin vaihtimin ja juoksuputkin.

Astianpesukone mallia ’LTO’ (käyttöveden esilämmitys pesukoneen poistovedellä).

Jätevesiviemärit tehdään pääsääntöisesti muoviviemäri- ja desibel-viemäriputkesta (asennuspaikasta riippuen). Tarpeen mukaan voidaan käyttää myös valurauta- ja hst-viemäriputkea. Keittiölaitteiden viemäröinti varustetaan rasvanerottimella. Keittiön rasvaviemärin ja rasvaneroittimen välinen putkisto tehdään HST-putkesta muhviliitoksin. Rakennuksen ulkopuolinen viemäriputkisto eristetään tarvittaessa jäätymisen ehkäisemiseksi.

Hulevesiputkistona voidaan käyttää rakennuksen ulkopuolella ns. ’maanrakennus’ sadevesiviemäriputkea. Kaikkien putkikaivantojen rakenteissa huomioidaan alueen maaperäolosuhteet. Putkikaivannot eristetään tarpeenmukaisesti. Tarvittaessa kaivannot arinoidaan ja salaojitetaan rakennuspaikan edellyttämällä tavalla. Putkistoon ei saa muodostua painaumia.

Tehdasvalmisteiset sadevesikaivot sisältävät sakkapesän, teleskooppiosan, vesilukon, huuhteluputken, jäätymissuojan, sekä valurautakansiston. Kansiston kuormankestävyys määritetään asennuspaikan vaatimusten mukaan. Tarkastuskaivot varustetaan teleskooppiosin ja valurautakansistoin.

Hulevesien viivytyksen osalta noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesiohjetta ja Vantaan kaupungin hulevesien työmaaohjetta.

Perustusten kuivatusvedet johdetaan salaojaputkistolla kaivojen kautta padotusventtiilillä varustettuun perusvesien kokoojakaivoon, joka liitetään sadevesiviemäriverkostoon.

Sprinklerijärjestelmä

Varaus: laajennusosa varustetaan sprinklerijärjestelmällä, mikäli runkorakennetyyppi ja kerrosmäärä tätä edellyttävät.

Ilmanvaihtojärjestelmät

Rakennus on varustettu koneellisella lto-toiminnot käsittävällä ilmanvaihtojärjestelmällä. Ilmanvaihtokoneet on sijoitettu yläkertaan rakennettuihin ilmanvaihdon konetiloihin. Järjestelmät ovat pääosin alkuperäisiä.

Ilmanvaihtokoneet on varustettu taajuusmuuttajin. Nykyisiin ilmanvaihtojärjestelmiin tehdään tilamuutoksista johtuvia muutoksia.

Laajennusosa varustetaan koneellisella tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Ilmanvaihtojärjestelmän tulee olla kohtuullisessa määrin ’muuntojoustava’. Järjestelmän tulee mukautua mahdollisiin tilamuutoksiin, ilman laajamittaisia muutostöitä, mikä huomioidaan kanava- ja laitesijoituksissa. Ilmanvaihto jaetaan tarpeenmukaisiin, konekohtaisiin palvelualueisiin tilojen toimintojen mukaan.

Tulo- ja poistoilmakoneet ovat koteloituja, lämpöeristettyjä ja tehdasvalmisteisia koneita. Ilmanvaihtokoneet varustetaan tehokkailla lämmöntalteenottolaitteilla. Tuloilmakoneet varustetaan tarvittaessa integroiduin jäähdytyspatterein ja lauhduttimin. Puhaltimet ovat kammiopuhaltimia, jotka varustetaan energiatehokkailla EC-moottoreilla. SFP-luku tulee olla < 1,7 kW/m³, s. Lämmöntalteenoton vuosihyötysuhteen tulee olla vähintään 70 %. Tämä huomioidaan suunnittelussa ja laitehankinnoissa (kone-, kanava- ja päätelaitteet). Ulkoilmasäleiköt varustetaan lumisuojin ja kammiot rakennetaan siten, että veden/lumen pääsy koneisiin estyy.

Tilakohtainen raitisilmavirtaminimi lepo-, ryhmä- ja opetustiloissa tilojen käyttöaikoina on 8 dm³/s, hlö, kuitenkin aina vähintään 3 dm³/s, m². Mitoitusperustetta sovelletaan laajennusosan kaikkiin tiloihin, joita käyttäjän mukaan tullaan käyttämään lasten ja nuorten oleskeluun. Muiden tilojen osalta, mitoitus toteutetaan vallitsevien ohjeiden ja säädösten mukaisesti.

Ilmanvaihto varustetaan konekohtaisilla tarpeenmukaisuuden säädöillä. Palvelualueiden ilmanvaihdon ohjaukseen liitetään ohjaavia olosuhdetekijöitä; TE, CO2, VOC. Tilojen ilmamäärää säädetään konekohtaisesti olosuhdemittauksen (CO2, lämpötila) palvelualueen heikoimman mittaustuloksen mukaan. Ilmanvaihdon käyntiä ohjataan tilojen käyttöaikojen mukaisesti, automaatiojärjestelmään ohjelmoitavan ilmanvaihdon aikaohjelman mukaan. Yhtenäisiin toiminnallisiin tiloihin asennetaan kerroskohtaisesti ajastinkytkimet (0…3 h), joilla ilmanvaihdon käyttöä voidaan ohjata tilasta käsin, normaalikäyttöaikojen ulkopuolella.

Tilojen käytön ulkopuolinen tuuletuskäyttö toteutetaan ohjelmallisesti minimivaatimuksen mukaiseen tasoon, tai jaksottaisella tuuletuksella.

Keittiön ilmanvaihdon laitehankinnat ja asennukset tehdään valmistuskeittiön vaatimustason mukaisesti.

Keittiön ilmanvaihto varustetaan (0… 2 h) käyttökytkimellä, mikä mahdollistaa ilmanvaihdon lisäaika- ja tehostustoiminnon keittiötiloista ohjattuna. Keittiön ilmanvaihdon lämmöntalteenottoratkaisussa otetaan huomioon takaisinmaksuaika.

Ilmanvaihtojärjestelmän kanavistojen tuotteeksi valitaan tehdasvalmisteinen sinkitty kierresaumakanava ja mahdolliset suorakaidekanavat tehdään jäykistekuvioilla.

Päätelaitteiksi valitaan tarkoitukseen sopivia tehdasvalmisteisia tulo- ja poistoilmaelimiä, joissa on hyvä ilmavirtojen säädettävyys.

Ilmanvaihtojärjestelmän puhtausluokka on P1 (Sisäilmastoluokitus 2018). IV-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1.

Automaatiojärjestelmät

Automaatiotoiminnot, lvi-tekniikan laitteet, -varusteet ja -ohjelmat suunnitellaan ja rakennetaan Vantaan kaupungin käytössä oleviin järjestelmiin ja toimintoihin yhteensopiviksi. Järjestelmä mahdollistaa laitteiden ja järjestelmien tarpeenmukaisen etäseurannan ja -ohjaukset, hälytystoiminnot siirtoineen, sekä energian ja veden käytön seurannan ja tietojen taltioinnin myöhempää tarkastelua varten, ’pilvitoimintona’ verkkoyhteyttä käyttäen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmä tukee avoimia rajapintoja, kuten Modbus RTU ja TCP/IP ja BACnet. Järjestelmän tulee olla laajennettavissa ja vapaasti päivitettävissä järjestelmätoimittajasta riippumatta. Rakennusautomaation suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin rakennusautomaation suunnitteluohjeistusta 11.6.2018/14.1.2019.

Keittiön kylmälaitteet

Keittiön kylmälaitteiden mitoitus ja tehontarve selvitettävä suunnittelun alussa, keittiön kylmävarastot (pakaste- ja kylmähuoneet) varustetaan ulkoisella koneikolla, niin että jokaisella kylmälaitteella on oma koneikko. Koneikossa on oltava ns. Talvivarustus. Lauhdutinlaitteistolle tehdään metallirakenteiset telineet, jotka varustetaan avattavalla, lukittavalla ritiläseinällä ja peitetyllä katoksella, lumentulo lauhdutinlaitteistoon tulee estää. Arkkitehti suunnittelee koneikkojen ja lauhduttimien sijoituspaikan yhdessä LVI-suunnittelijan kanssa (esim. rullakkovarastoon). Kylmävarastojen ominaisuudet ja varustelutaso Vantaan kaupungin laitekuvausten mukaan. Kylmäaineiden tulee olla viranomaisten hyväksymiä ja niiden GWP-arvo tulee olla mahdollisimman pieni. Kylmäaineet hyväksytettävä toimitilajohtamisen edustajalla. LVI-suunnittelija selvittää mahdollisen lämmöntalteenoton tarpeen. Pakaste- ja kylmäkaapit omilla koneikoilla, GWP ≤ 3.

Kylmävarastot liitetään tarpeen mukaan kiinteistö- ja omavalvontajärjestelmiin.

Huoltokirja

Vantaan kaupungin huoltokirjaohjeiden mukainen huoltokirja-aineisto toimitetaan projektin huoltokirjakoordinaattorille, joka asettaa aineiston Vantaan kaupungin käytössä olevaan huoltokirjaohjelmaan.

5.10.3 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Nykyinen mittauskeskus sijaitsee pihavarastossa, keskus puretaan. Laajennukseen tulee uusi pääkeskus, johon nykyisen rakennuksen nousujohto käännetään. Laajennusosan järjestelmät liitetään nykyisen rakennuksen järjestelmiin, lisäselvitykset ja mahdolliset järjestelmien uusimistarpeet selvitetään suunnitteluvaiheessa.

Nykyisessä rakennuksessa on keskuksissa sekaryhmiä (valaistuksia ja pistorasioita samoissa ryhmissä esim. RK 2.1 ryhmä 8) nämä korjataan ja varmistetaan, että pistorasiaryhmissä on vikavirtasuojat.

Kaikki nykyisen rakennuksen valaisimet vaihdetaan led-valaisimiksi.

Kaikki läpiviennit tiivistetään, myös nykyiset tiivistämättä jääneet.

Nykyisen rakennuksen murtosuojausjärjestelmän HHL 32 hälytysten lähetin (nykyinen puhelinrobotti) vaihdetaan irikseksi, jotta kohde saadaan etäkäyttöön.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon valokuidulla. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin (kaukovalvontajärjestelmään) pilvivalvomopalveluun. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla. Nykyiset ulkovalaisimet vaihdetaan led-valaisimiksi.

Sähköjärjestelmät (400V) ja energiamittaukset

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA- laitteita, kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistustasojen mitoituksissa tulee noudattaa standardin SFS-EN 12464-21 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet. Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella. Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus. Valaistuksen tulee olla tilakohtaisesti ohjattavissa.

Tele- ja turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Muut järjestelmät

Sähköajoneuvojen latausasemat lain 733/2020 mukaisesti. Rakennukseen ei tule sähköajoneuvojen latausasemia, koska kohteessa sijoitetaan tontille alle kymmenen autopaikkaa ja saattopaikat sijaitsevat kadun varressa.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukaisen sähköenergiamäärän. Ylimääräinen sähköenergian tuotanto myydään Vantaan kaupungin sähköenergian toimittajalle.

5.10.4 Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Ympäristöministeriön asetuksessa edellytetään muun muassa, että opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- ja toimistotilojen ääneneristys on suunniteltava ja toteutettava tilan käyttötarkoitus huomioon ottaen siten, että niissä saavutetaan toimintaa vastaava riittävän hyvä ääniympäristö.

Asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että uuden rakennuksen taloteknisistä laitteista tai hissistä aiheutuva keskiäänitaso ei saisi ylittää 28 desibeliä.

5.11 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveysluku- ja sisäilmatavoitteet)

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkotirakennuksen energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m², a).

Metsolanmäen päiväkodin laajennusosan tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on alle 70 kWhE/m^2, a. Tavoite tarkentuu suunnittelun edetessä. Esitetty vertailuluku perustuu Vantaan kaupungin vuoden 2024 Uudisrakentamisen suunnitteluohjeeseen.

Rakennuksen ilmanvuotoluvun q50 saa olla korkeintaan 1 (m3 /hm2), mikä varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla. Aurinkosähköjärjestelmän koko on alustavasti luokkaa 35 kWp. Rakennuksen sijoittelussa tontille huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä- ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkövoimalalle.

Lisäksi rakennukseen asennetaan LED-valaisimet. Sähköautojen latausasemia ei kohteeseen tule, sillä pääosa autopaikoista sijaitsevat katualueella.

Päiväkotirakennus varustetaan jäähdytyksellä. Kooltaan rakennuspaikka mahdollistaisi rakennuksen lämmön ja jäähdytyksen tuotannon toteuttamisen maalämpöjärjestelmällä esimerkiksi laajennettavan päiväkodin pohjoispuolelle. Harkittavaksi tämä tulisi erityisesti tilanteessa, jossa nykyinen lämmönjakohuoneen paikka siirtyisi rakennuksen länsiseinämälle. Alustava maalämpöjärjestelmän koko tällöin olisi luokkaa 7–10 kpl 350...400 m syviä maalämpökaivoja. Mahdollisen järjestelmän koko ja komponentit (maalämpökaivot, pumput, varaajat, sähkökattila) vahvistuvat jatkosuunnittelun aikana. Maalämpöpumpun teho päiväkotikohteiden toteutuksessa on luokkaa 90...120 kW.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-, lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita toimitilajohtamisen mittarointiohjeen mukaisesti. Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Rakennus varustetaan kaupungin puitesopimustoimittajan rakennusautomaatio-järjestelmällä. Hyödynnetään rakennusautomaatio-järjestelmää etenkin IV-koneiden tarkoituksenmukaista käyttöä sekä valaistusten ja lämmityksen ohjausta varten.

5.12 Sisäilmatavoitteet

Sisäilman laatu muutettavassa ja laajennettavassa päiväkotirakennuksessa tulee olla terveellistä ja turvallista. Terveellisyys taataan riittävän laajoilla ja oikein kohdennetuilla muutos- ja korjaustöillä. Havaitut tiiveyspuutteet, vauriot ja muut poikkeamat on korjattava, jotta kokonaisuudesta saadaan hyvä. Koettuun sisäilman laatuun vaikuttaa myös ilmanvaihdon riittävyys. Ilmanvaihdon toiminnan tulee olla tarpeen ja tilojen käytön mukaista. Muutostöissä on tärkeää huomioida rakenneliittymien tiiveys ja paikallisten kosteus- ja mikrobivaurioiden korjaaminen.

Muutostöiden yhteydessä on varmistettava rakenteiden kosteustekninen toiminta ja oikeanlaiset, nykystandardien mukaiset rakennustavat. Jos rakennukseen jätetään

rakenteiden kunnon tai sisäilman laadun suhteen riskejä tai riskirakenteita, tai jotain havaittua puutetta ei korjata muutostöiden yhteydessä, on näille määritettävä riskinhallintasuunnitelma. Tässä suunnitelmassa määritetään ne kohdat ja rakenteet, joissa korjauksia tehdään osittain tai ei lainkaan, ja suunnitelmassa määritetään kohdan jatkoseurannalle tavat ja aikataulut, sekä sen laajempi korjausaikataulu.

Muutostöissä käytettävät materiaalit tulee olla mahdollisimman vähäpäästöisiä (M1-luokitus). Pintojen ja tilojen siivottavuuteen ja rakennuksen huollon helppouteen ja onnistumiseen pitää kiinnittää huomiota, sillä nämä vaikuttavat myös suoraan sisäilman laatuun ja rakenteiden kuntoon jatkossa.

Muutostöiden aikana on varmistettava pölynhallinta työmaalla. Tiloihin jäävät kalusteet ja irtaimisto on suojattava huolellisesti pölyltä ja hajuilta. Ilmanvaihtokanavistoon ei saa päästä pölyä.

Muutostöiden ja laajennusosan rakentamisen jälkeen tiloissa on varmistettava uusista materiaaleista johtuvien hajujen tuulettuminen ja ilmanvaihdon pitäminen käynnissä jatkuvatoimisesti 24/7 ensimmäisten kuukausien ajan. Ilmanvaihtojärjestelmän toiminta ja sen painesuhteet rakenteiden tiivistysten ja korjausten jälkeen on varmistettava mittauksin ja ilmanvaihto säädettävä asianmukaisesti ennen tilojen käyttöönottoa.

Sisälämpötilat ja tilojen olosuhteet tulee olla mahdollisimman sopivat päiväkotityöhön ja joustavaan tilojen käyttöön. Vetoa vähentää rakenteiden tiivistäminen. Sisälämpötilatavoitteena on sisäilmaluokka S2.

6. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

6.1 Sijainti ja hallinta

Metsolanmäen päiväkoti sijaitsee Metsolan kaupunginosassa Vantaan kaupungin omistamalla Y-tontilla osoitteessa Soopelipolku 4, 01450 Vantaa. Tontin pohjoispuolella sijaitsee kaupungin omistama Metsolanmäen puistoalue.

6.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on merkitty yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y) ja puistoksi (VP(P)). Puistoalueella on voimassa Korson keskustan asemakaava nro. 810300 (KV 26.8.1974, SM 3.11.1975). Yleisten

rakennusten korttelialueella on voimassa Korson keskustan korttelin 83113/3 asemakaavan muutos nro. 000140 (KH 19.11.1979). Rakennusoikeutta yleisten rakennusten korttelialueella on 1300 k-m^2 ja suurin sallittu kerroskorkeus on kaksi.

Päiväkodin nykyistä Y-tonttia laajennetaan pohjoiseen ja itään Metsolanmäen puiston suuntaan asemakaavamuutoksella ja tontin rakennusoikeutta kasvatetaan uuden laajennuksen mahdollistamiseksi. Alustavan arvion mukaan uuden tontin koko tulee olemaan 6800 m^2. Uuden tontin todellinen koko täsmentyy asemakaavamuutoksen valmistuessa. Asemakaavoituksen suunnitelman mukaan Metsolanmäen puiston pohjoispuolelle tulee jäädä vähintään 5000 m^2 yleinen puistoalue.

Uuden laajennusosan tarveselvityksen mukainen bruttoalatavoite on 1380 brm^2 ja nykyisen osan bruttoala uusilla tilamuutoksilla on 1077 brm^2. Valmiin rakennuskokonaisuuden bruttoalatavoite on täten 2457 brm^2. Laajennusosa toteutetaan kaksikerroksisena nykyisen kaksikerroksisen rakennuksen yhteyteen. Nykyisen tontin 1300 k-m^2 rakennusoikeudesta jo rakennettua kerrosalaa on 995 k-m^2. Rakennusoikeutta tontilla on edelleen 305 k-m^2. Tontin rakennusoikeutta kasvatetaan edellä mainitun Y-tontin asemakaavamuutoksen yhteydessä.

6.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys

Maaperä

Pintamaalajikartan mukaan alueella on moreenialueita ja silttialueita. Pintamaalajikarttaa ei ole päivitetty ja esimerkiksi nykyisen päiväkodin piha-alueet eivät näy kartassa täyttö- ja toiminta-alueina.

Alueelta on olemassa Vantaan rakennettavuuskartta. Kartan mukaan laajennusosien kohdan rakennettavuusluokka on pääosin normaalisti rakennettava. Tontilla itään päin mentäessä rakennettavuusluokka muuttuu vaikeasti rakennettavaksi pehmeiköksi (laajennusosa 2).

Vanhan rakennuksen kohdalla on vanhoja kairauspisteitä, jotka tehty vuonna 1978. Lisäksi ympäröivät katualueet on kairattu.

Täyttömaakerroksen paksuudesta, tiiviydestä tai puhtaudesta jne. ei ole tarkempaa tietoa.

Nykyisen päiväkodin kohdalla luonnonmaassa on ollut ohuehko turvekerrostuma ennen pohjamoreenia.

Rakennuksen eteläpäässä on turvekerrostuman alapuolella ollut myös ohuehko silttikerrostuma.

Rakennuksen itäpuolelta on otettu maanäyte, jossa on ollut savista silttiä ja pohjamoreeni on havaittu noin 2 metrin syvyydessä.

Laajennusosa 1:n kohdalla on luonnonmaassa ollut ohuehko turvakerrostuma (noin 200 mm), jonka alapuolella on ollut moreenia, maanäytteitä ei alueelta ole otettu, vaan maalajimääritys perustuu kairaajan havaintoon. Laajennusosan luodekulmaa kohden mennessä maanpinta kohoaa ja kalliopinta saattaa olla lähellä maanpintaa.

Laajennusosan 2 alueen itäosa sijoittuu pintamaalajikartan mukaan silttialueelle.

Vanhoja karttoja eikä vanhaa maanpintaa ei ole tutkittu.

Pohjavedenpinnasta ei ole tietoa.

Alustavan selvityksen mukaan tontilla ei ole pilaantuneita maa-aineksia (PIMAa).

Rakennettavuus maaperän suhteen

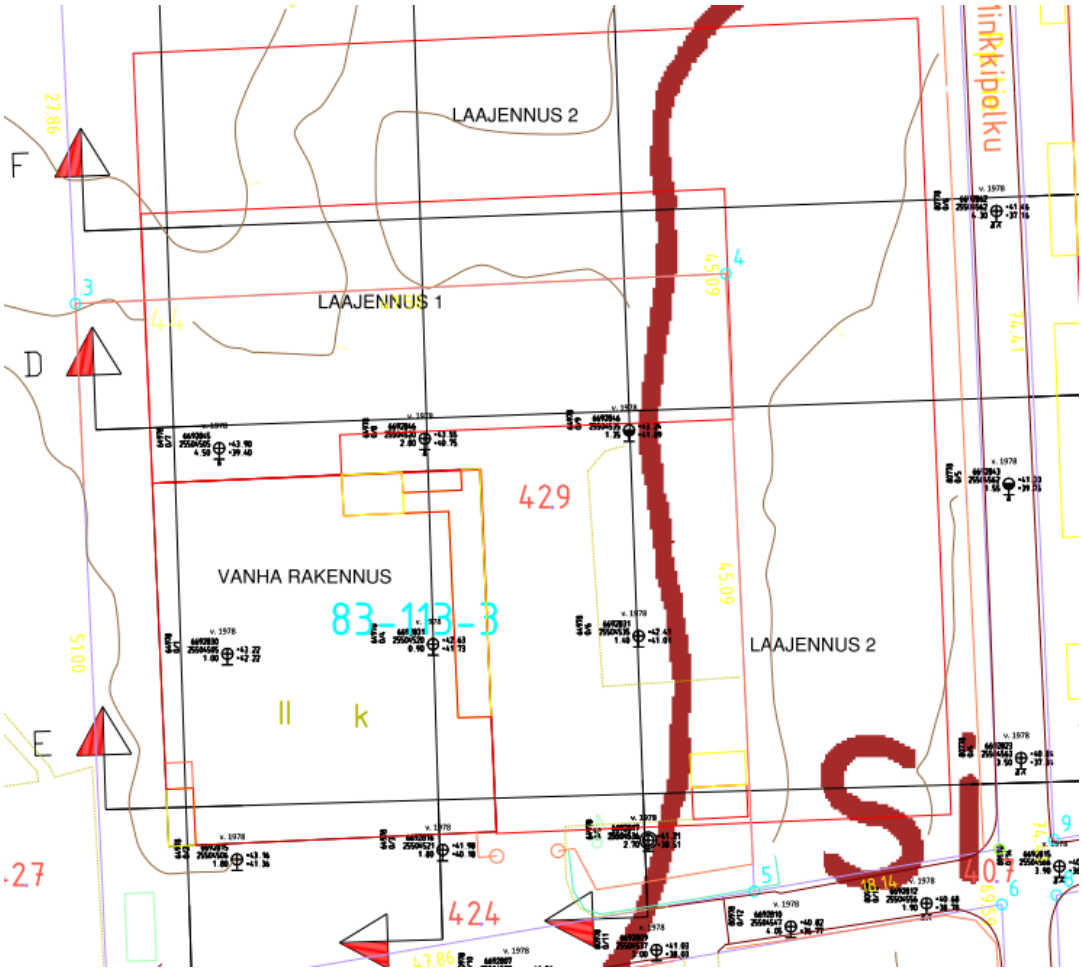
Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Radonin olemassaolo tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulisi arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus, kun rakennuksen paikka on selvillä.

Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla.

Laajennusosa 1:

Rakennus perustetaan anturoilla pintakerrostuman (täyte, turve tai siltti) alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan. Kalliopinta voi alueella olla paikoitellen lähellä maanpintaa, myös mahdolliseen louhintaan tulee varautua.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voitaneen alustavasti perustaa maanvaraisesti.

Laajennusosa 2:

Rakennus perustetaan anturoilla pintakerrostuman (täyte, turve tai siltti) alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan.

Osittain silttialueelle sijoittuvan laajennusosa 2:n itäpuoli voidaan joutua perustamaan anturoilla massanvaihdon varaan.

6.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Metsolanmäen päiväkodin nykyisellä tontilla sijaitsee kuusi henkilökunnan autopaikkaa pienen huoltopihan vieressä. Tontti sijaitsee keskellä tiiviisti rakennettua kerrostalo- ja puistoaluetta ja autopaikoille on vain yksi kapea ajoyhteys Soopelipolun kautta. Soopelipolku on noin 3 metriä leveä jalankulun ja pyöräilyn väylä, jolla on huoltoajo sallittu. Soopelipolun ja Minkkipolun jalankulun ja pyöräilyn väylät reunustavat tonttia etelässä ja idässä. Kaupungin asemakaavoituksen ja liikennesuunnittelun tavoitteena on säilyttää alue liikenteellisesti rauhoitettuna ja kannustaa lähialueen asukkaita saattamaan lapsiaan päiväkotiin jalan. Soopelipolun ja Minkkipolun asfaltin kapeus ei mahdollista turvallista autoliikennettä jalankulun ja pyöräilyn seassa ja autoilu voi aiheuttaa vaaratilanteita myös jalan tapahtuvalle saattoliikenteelle.

Näiden olosuhteiden takia Metsolanmäen päiväkodin laajennuksen edellyttämät uudet auto- ja saattopaikat sijoitetaan Minkkitielle kadun varteen tontin etelä- ja pohjoispuolelle. Vantaan kaupungin päiväkotien mitoitusohjeen mukaan kymmenryhmäiselle päiväkodille on tarve varata yhteensä 15 henkilökunnan autopaikkaa ja 20 saattopaikkaa. Näistä 14 saattopaikkaa sijoitetaan tontin eteläpuolelle ja 5 tontin pohjoispuolelle Minkkitien kadun varteen. Saattopaikat toteutetaan asettamalla Minkkitien kadunvarsipysäköinnille tarkoitusta palvelevat aikarajoitukset, päiväaikaan 30 min. Saattomatka saattopaikoilta päiväkotiin on noin 200 m. Yksi esteetön saattopaikka sijoitetaan tontille. Henkilökunnan autopaikoista 5 sijoitetaan tontille ja loput henkilökunnan pysäköintitarpeesta saavutetaan kadunvarsipysäköinnillä. Minkkitielle kadun varteen sijoitettavat saatto- ja autopaikat toteutetaan päiväkodin puolelle katua tai turvallisten suojatieylitysten yhteyteen.

Työn alla olevassa Korson keskustan itäpuolen kaavasuunnitelmassa on sijoitettu kaksi pysäköintitaloa Metsolanmäen päiväkodin ympäristöön. Näiden toteutuessa voidaan mahdollisesti pysäköintitalosta varata myös henkilökunnalle säältä suojatut autopaikat.

Päiväkodin huoltoreittinä säilyy Soopelipolun jalankulun ja pyöräilyn väylä. Soopelipolun alkuun sijoitetaan vain huoltoajon salliva liikennemerkki, jolla pyritään ehkäisemään lasten saattoa tontille autolla. Lasten saatto päiväkodin tontille pohjoisen saattopaikoilta tapahtuu jalan ensisijaisesti Minkkipolun jalankulun ja pyöräilyn väylän kautta. Minkkitien eteläosuuden saattopaikoilta kulku päiväkodille tapahtuu Soopelipolun ja Minkkipolun kautta.

Vantaan kaupungin tavoitteet kestävien liikkumismuotojen edistämiseksi tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Laadukkaaseen runkolukittavaan pyöräpysäköintiin varataan riittävästi paikkoja.

Tontti kuuluu rakennetun kunnallistekniikan piiriin ja hanke ei aiheuta uusia yleisiä kunnallisteknisiä rakentamistarpeita.

Tontti ei sijaitse melualueella.

6.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin. Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutoksesta johtuvia muutostöitä. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Rakentamisen aikaiset hulevedet on hallittava ja etenkin kiintoaineen kulkeutuminen vesistöön minimoitava. Rakentamisessa tulee noudattaa Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta (2024).

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan yhteydessä.

7. VÄISTÖTILATARVE

Päiväkoti tarvitsee väistötilat muutos- ja laajennustyön ajaksi. Väistötilaksi on varattu Talvikkitien väistötilapaviljonki.

8. KUSTANNUKSET

8.1 Investointikustannusennuste, tontista aiheutuvat kustannukset

Olemassa olevan päiväkodin tilamuutokset

Tarveselvityksen perusteella laskettu kustannusennuste (päivätty 19.06.2024) olemassa olevan päiväkodin tilamuutoksille on **1 840 000 €** (alv 0 %, KL 104,5).

Arvio sisältää:

- tilaohjelman mukaiset muutokset tiloihin ja rakenteisiin
- keittiön ja ruokailutilan tilamuutokset
- uusi välipohjarakenne oletuksella, ettei se vaadi merkittäviä muutoksia perustuksiin tai runkoon

Arvio ei sisällä:

- käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat
- globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa.

Laajennus

Tarveselvityksen perusteella laskettu kustannusennuste (päivätty 19.06.2024) olemassa olevan päiväkodin tilamuutoksille on **7 310 000 €** (alv 0 %, KL 104,5).

Arvio sisältää:

- puurakenteinen 2-kerroksinen runko
- piha-alueen uusiminen
- hulevesien viivytys tontilla
- uusi hissi
- aurinkosähköjärjestelmä
- viilennys tilakorttien osoittamiin tiloihin
- työnaikainen sääsuojaus

Arvio ei sisällä:

- sprinkler
- mahdollisten tontin rasitteiden (esim. pilaantuneiden maiden poiston) kustannukset
- käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat

- globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa.

Tontti

Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

8.2 €/tilapaikka

Kustannusennusteen mukainen investointikustannus **9 150 000 €** jaettuna uuden laajennusosan tilapaikkamäärällä 126 on 72 619 € / tilapaikka. Investointikustannus uuden päiväkodin kokonaistilapaikkamäärää 210 kohden on 43 571 € / tilapaikka.

8.3 Väistötilakustannukset

Väistötilakustannukset eivät sisälly kustannusennusteeseen.

8.4 Purkukustannukset

Nykyisen päiväkotirakennuksen tilamuutokset ja niihin liittyvät osittaiset purkutyöt sisältyvät kustannusennusteeseen.

9. RAHOITUS JA AIKATAULU

9.1 Rahoitus investointiohjelmassa

Hyväksytyssä toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2024–2033 Vierumäen uudisrakennuspäiväkodille on varattu 10 300 000 €. Valmisteilla olevassa toimitilojen investointiohjelmassa vuosille 2025–2034 esitetään tästä aiemmasta varauksesta käytettäväksi Metsolanmäen päiväkodin laajennukseen 7 310 000 € ja tilamuutoksiin 1 840 000 € kustannusennusteen mukaisesti.

9.2 Aikataulu

Tarveselvityksen esitys suunnittelu- ja rakentamisaikatauluksi

Suunnittelun kilpailutus:	08-10/2024
Hankesuunnittelu:	11/2024–01/2025
Toteutussuunnittelu:	02–10/2025

Urakan valmistelu:	11/2025–03/2026
Rakentaminen:	04/2026–06/2027

Metsolanmäen asemakaavamuutoksen arvioitu aikataulu on 04/2024–05/2025.

10. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

10.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, huolto, kunnossapito)

Vuotuiset ylläpitokustannukset kustannusennusteen (laadittu 19.06.2024, KL 104,5) mukaan ovat nykyisen päiväkodin ja sen tilamuutosten osalta:

Perusvuokra yhteensä **283 116 €/a** (alv 0 %), sisältäen:

- korjausvastike 3 % 140 022 €/a
- korko 3 % 121 871 €/a
- maanvuokra 21 223 €/a

Ylläpitovuokra yhteensä **42 739 €/a** (alv 0 %), sisältäen:

- sähkö 7 335 €/a
- lämmitys 10 171 €/a
- vesi 1 956 €/a
- kiinteistöhuolto 7 433 €/a
- kunnossapito 4 890 €/a
- yleishuolto 1 174 €/a
- yhteistehtävät 9 780 €/a

Nykyisen päiväkodin ja sen tilamuutosten sisäinen vuokra yhteensä on **325 854 €/a** (alv 0 %).

Vuotuiset ylläpitokustannukset kustannusennusteen (laadittu 19.06.2024, KL 104,5) mukaan ovat päiväkodin laajennuksen osalta:

Perusvuokra yhteensä **464 692 €/a** (alv 0 %), sisältäen:

- korjausvastike 3 % 219 300 €/a
- korko 3 % 219 300 €/a

- maanvuokra 26 092 €/a

Ylläpitovuokra yhteensä **52 545 €/a** (alv 0 %), sisältäen:

- sähkö 9 018 €/a
- lämmitys 12 505 €/a
- vesi 2 405 €/a
- kiinteistöhuolto 9 138 €/a
- kunnossapito 6 012 €/a
- yleishuolto 1 443 €/a
- yhteistehtävät 12 024 €/a

Päiväkodin laajennuksen sisäinen vuokra yhteensä on **517 237 €/a** (alv 0 %).

Uuden kymmenryhmäisen päiväkodin sisäinen vuokra on kustannusennusteen mukaan näin ollen yhteensä **843 091 €/a** (alv 0 %).

Lopulliset ylläpitokustannukset määräytyvät toteutuneiden kustannusten mukaan.

10.2 Toimintakustannukset

Toimintakustannukset

Nykyisen päiväkodin vuotuiset toimintakustannukset kasvavat uuden päiväkodin laajennuksen myötä noin 1 100 000 €:lla (sisältäen henkilöstö-, ateria-, puhtaus- sekä toimintakulut). Uuden kymmenryhmäisen päiväkodin toimintakustannukset ovat yhteensä noin 1 800 000 €/a.

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 160 000 €.

10.3 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset tilataan konsultilta suunnitteluvaiheessa.

11. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Rakennustyön turvallisuus

Tarveselvitys-hankesuunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta, joka on tarveselvityksen liitteenä.

Suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa työturvallisuuskoordinaattori huolehtii kohteen työturvallisuustehtävistä.

12. RISKIT

12.1 Aikataulu, kustannukset

Yleinen kustannustason nousu aiheuttaa kustannus- ja aikatauluriskin.

12.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös

Asemakaavamuutoksen aikataulun mahdollinen viivästyminen aiheuttaa riskin hankkeen viivästymiselle (kts. myös kohta 9.2).

12.3 Teknisiin korjauksiin liittyvät riskit

Laajennuksen ja nykyisen rakennuksen liitoskohdan työt aiheuttavat arkkitehtoniseen ilmeeseen ja rakenneteknisiin toteutuksiin liittyviä riskejä. Nykyiseen rakennukseen kaavaillut muutostyöt sisältävät tekniseen toteutukseen ja päiväkodin toiminnallisuuteen liittyviä riskejä, jotka selkeytyvät ja tarkentuvat vasta myöhemmissä suunnitteluvaiheissa. Esitettyjen korjausten pois jättäminen huonontaa rakennuksen rakenneteknistä kuntoa.

12.4 Maaperästä, rakennuspaikasta aiheutuvat riskit (työturvallisuustehtävien lista)

Alustavan selvityksen mukaan tontilla ei ole pilaantuneita maa-aineksia.

13. TYÖRYHMÄN JÄSENET

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (KATO)

Kiinteistöt ja tilat / Toimitilajohtaminen:

Hankevalmistelu:

- Eija Kivineva, Hankepäälllikkö
- Thomas Laine, Rakennuttaja-arkkitehti (projektin vetäjä)

Suunnittelu- ja hankepalvelut:

- Katri Onnela, Hankesuunnittelupäällikkö

- Jukka Tuhkanen, Rakenneinsinööri / työturvallisuukoordinaattori
- Jonna Rosenblad, Sähköinsinööri
- John Petäistö, LVI-insinööri
- Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija
- Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija
- Anne Papunen, Kustannusinsinööri

Kunnossapito:

- Marika Suotula, Pihavastaava

Kiinteistöjen hoito ja ylläpito:

- Sirpa Eskelinen, Energian erityisasiantuntija

Rakennuttaminen:

- Juha Vuorenmaa, Rakennuttajapäällikkö

Kiinteistöt ja tilat / Kiinteistönhallinta ja asuminen:

- Pasi Simola, Isännöitsijä

Kiinteistöt ja tilat / Mittaus- ja Geopalvelut:

- Heikki Kangas, Geotekniikkapäällikkö
- Janne Karppinen, Geotekniikkainsinööri

Kaupunkirakenne ja ympäristö:

Asemakaavoitus:

- Mari Jaakonaho, Aluearkkitehti
- Milja Halmkrona, Asemakaava-arkkitehti
- Kai Zukale, Asemakaava-arkkitehti
- Mikel Aizpuru, Asemakaava-arkkitehti

Kaupunkirakenne ja ympäristö / Rakennusvalvonta:

- Ifa Kytösaho, Johtava lupa-arkkitehti
- Petteri Erling, Johtava lupa-arkkitehti
- Johanna Brummer, Lupa-arkkitehti

Kadut ja puistot / Suunnittelu:

- Antti Auvinen, Vesihuollon suunnitteluinsinööri
- Heikki Väänänen, Liikenteen alueinsinööri

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA (KASO)

Talous ja hallintopalvelut:

- Satu Turunen, Palveluverkkoasiantuntija
- Petra Lehtinen, Kalusteasiantuntija
- Ellinoora Ala-Karvia, Osallisuusasiantuntija

Varhaiskasvatus:

- Teresa Niininen, Päiväkodin johtaja
- Jani Koljonen, Varhaiskasvatuspäällikkö/ Pohjoinen palveluyksikkö

Työsuojelu:

- Sanna Tilli, Työsuojeluvaltuutettu

KAUPUNKISTRATEGIAN JA JOHDON TOIMIALA (KAJO)

Talous ja strategia palvelualue/ Talousohjaus:

- Noora Järvi, Erityisasiantuntija

Henkilöstö ja konsernipalvelut / Hankinta:

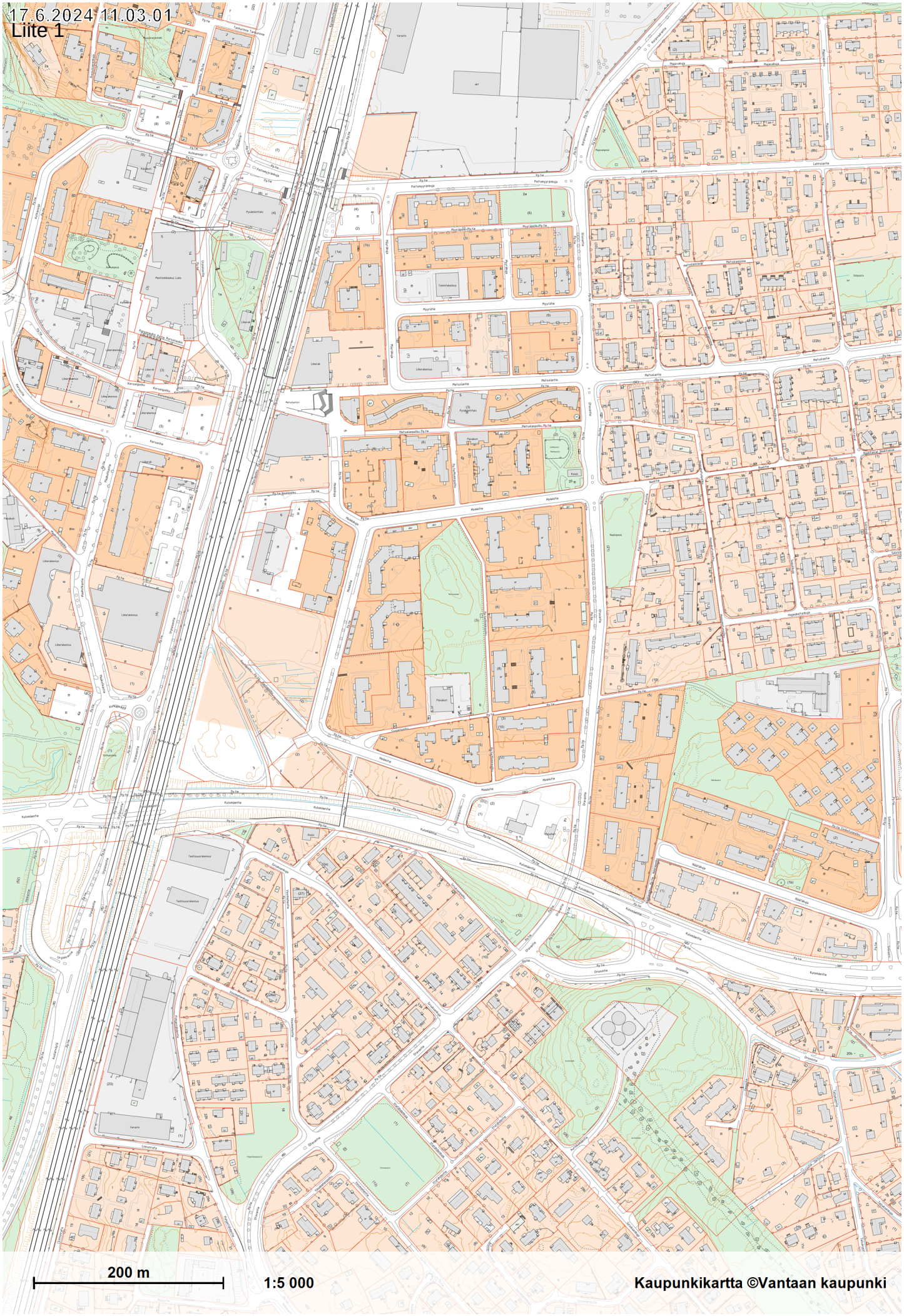
- Janne Heikkilä, Palveluasiantuntija

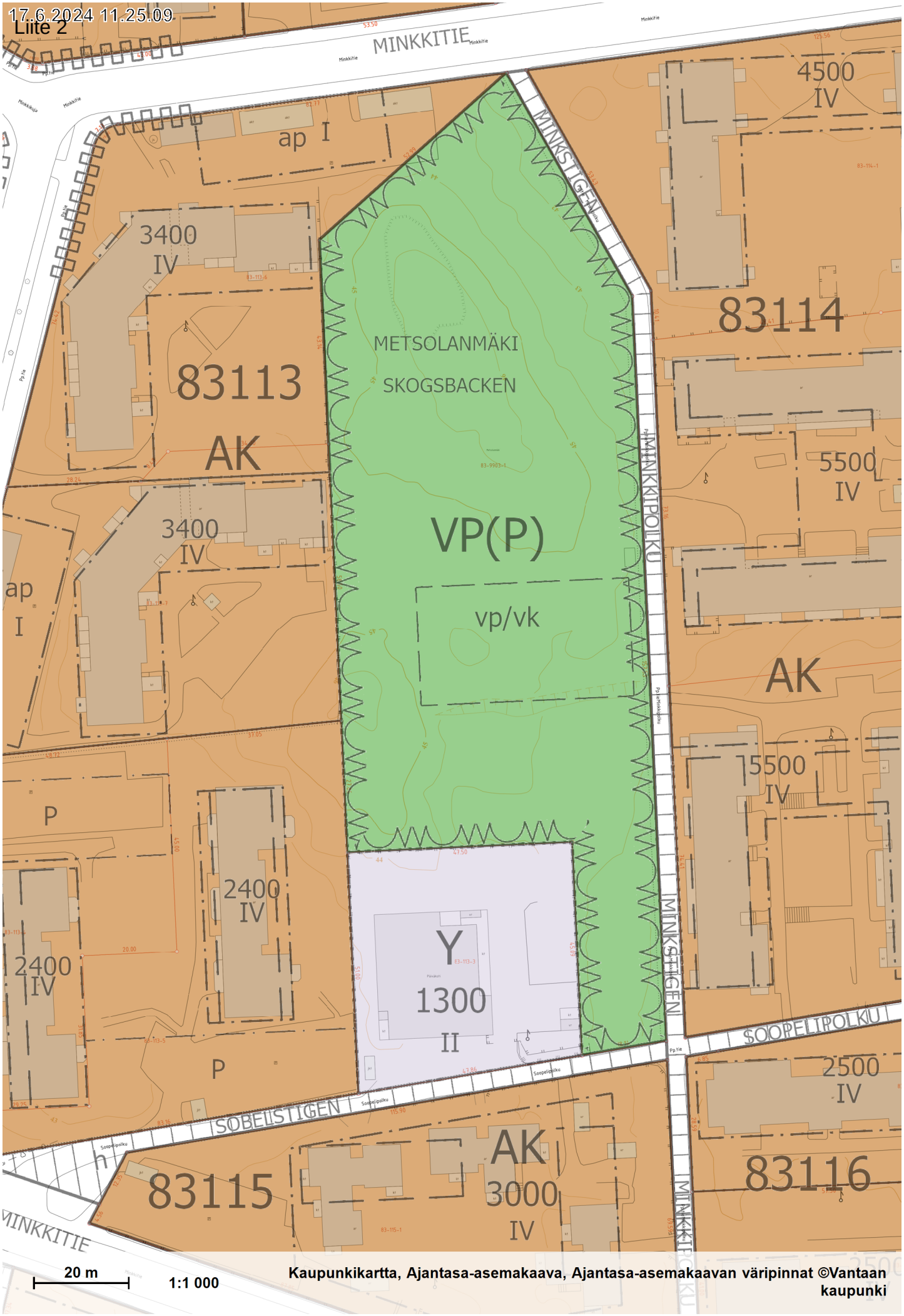
KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA (KAKU)

Toiminnalliset palvelut:

- Jani Raivio, Liikunnansuunnittelija
- Jani Heinonen, Liikuntapalvelukoordinaattori

17.6.2024 11.03.01
Liite 1

MINKKITIE
ap I
3400
IV
83113
AK
3400
IV
ap
I
P
2400
IV
2400
IV
P
METSOLANMÄKI
SKOGSBACKEN
VP(P)
vp/vk
MINKSTIGEN
MINKKIPOLKU
4500
IV
83114
5500
IV
AK
15500
IV
Y
1300
II
SOOPELIPOLKU
2500
IV
83116
SOBELSTIGEN
AK
3000
IV
83115
MINKKITIE
20 m
1:1 000
Kaupunkikartta, Ajantasa-asemakaava, Ajantasa-asemakaavan väripinnat ©Vantaan kaupunki

Kh 19.11.1979 x

000140

VANTAAN KAUPUNKI
METSOLA 83. KAUPUNGINOSA
KORSON KESKUSTA
KORTTELI 83113/3
ASEMAKAAVAN MUUTOS 1:2000

VANDA STAD
SKOGSBRINKEN 83. STADSDELEN
KORSO CENTRUM
KVARTERET 83113 3
ÄNDRING AV STADSPLANEN 1:2000

MERKKIEN SELITYKSET JA ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET:

FÖRKLARING AV BETECKNINGARNA OCH STADSPLANEBESTÄMMELSERNA:

3 m sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee

Linje 3 m utanför det planeområde fastställelsen avser

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja

Gräns för kvarter, del av kvarter och område

METS
83

Kaupunginosan nimi

Stadsdels namn

Kaupunginosan numero

Stadsdels nummer

83113

Korttelin numero

Kvartersnummer

METSOLANMÄ

Kadun tai alueen nimi

Namn på gata eller område

II

Rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku

Största tillåtna våningsantal i byggnader eller del därav

1300

Suurin sallittu kerrosala neliömetreinä

Största tillåtna våningsyta i kvadratmeter

×

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista

Överkorsning av beteckning anger, att beteckningen avlägsnats

Y

Yleisten rakennusten korttelialue

Kvartersområde för allmänna byggnader

Yleisten rakennusten korttelialueille saa rakentaa toiminnan ja huollon kannalta välttämättömiä asuntoja.

På kvartersområdena för allmänna byggnader får byggas för verksamheten och servicen nödvändiga bostäder.

Korttelialueille tulee istuttaa vähintään 3 metrin mittaisia puita niin, että tällaisten puiden määrä on vähintään viisi kappaletta kutakin tontin tuhatta neliömetriä kohti

På kvartersområdena bör planteras minst 3 meter höga träd så att antalet dylika träd är minst fem stycken per tusen kvadratmeter tomtyta

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat:

Minimiantalet bilplatser utgör:

Asunnot: pientalotonteilla 1,5 autopaikkaa asuntoa kohti
kerrostalotonteilla 1 autopaikka kerrosalan 100 m^2 kohti
Toimistot: 1 autopaikka kerrosalan 100 m^2 kohti
Oppi- ja hoitolaitokset: 1 autopaikka 5 toimihenkilöä kohti sekä lisäksi 1 autopaikka jokaista viittä 18 vuotta täyttänyttä opiskelijaa kohti
Kokoushuoneet: 1 autopaikka 6 istumapaikkaa kohti
Vapaa-ajantilat: 1 autopaikka 5 henkilöä kohti laskettuna vahvistetusta henkilömäärästä

Bostäder: småhustomterna 1,5 bilplats per bostad
höghustomterna 1 bilplats per 100 m^2 våningsyta
Kontor: 1 bilplats per 100 m^2 våningsyta
Läro- och vårdsantastalter: 1 bilplats per 5 anställda samt dessuton 1 bilplats per fem 18 år fyllda studerande
Konferensrum: 1 bilplats per 6 sittplatser
Fritidsutrymmen: 1 bilplats per 5 personer av den fastställda personmängdens antal

Autopaikoista on 60 % rakennettava heti. Rakennuslautakunta voi rakennuslupaa myöntäessään antaa autopaikkojen rakentamiseen muilta osin lykkäystä enintään 5 vuotta kerrallaan

60 % av bilplatserna skall byggas omedelbart. Byggnadsnämnden kan vid utfärdande av byggnadslov bevilja uppskov med högst 5 år per gång för byggandet av återstående bilplatser

Autopaikat on sijoitettava mahdollisimman lähelle katualuetta ja erotettava muusta piha-alueesta istutuksin tai rakennelmin. Kun autopaikat sijaitsevat 15 metriä lähempänä asuinrakennuksen ikkunasivua, on näiden autopaikkojen ylimmän tasokorkeuden oltava vähintään metrin alempana kuin alin asunnon lattiakorkeus

Bilplatserna bör placeras så nära gatuområdet som möjligt och åtskiljas från den övriga gårdsplanen med planteringar eller byggnader. Då bilplatserna ligger närmare än 15 m från bostadsbyggnads fönsterfasad bör bilplatserna högsta nivå ligga minst 1 meter lägre än lägsta golvnivå i bostad

Autopaikat tulee merkitä ja varustaa pysäköintikilvellä

Bilplatserna bör utmärkas och förses med parkeringsskylt

Vantaalla 1 päivänä elokuuta 1979

Vanda den 1 augusti 1979

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto, kaavoitusosasto

Vanda stads plane- och fastighetsverk, planeavdelningen

Pekka Wesamaa

Pekka Wesamaa, kaavoitusarkkitehti

Pekka Wesamaa, planearkitekt

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista 4.2.1960 annetun asetuksen (91/60) vaatimukset

Baskartan fyller de anspråk som författningen (91/60) av den 4.2.1960 rörande planmätning och planebaskartor kräver

Kartoituksen on suorittanut vuosina 1967-1968 Oy Kunnallistekniikka Ab. Karttaa on täydennetty Vantaan kaupungin mittausosaston toimesta

Kartläggningen har under åren 1967-1968 utförts av Oy Kunnallistekniikka Ab. Kartan har kompletterats på Vanda stads mätningsavdelning

Merkinnät yhteisten teiden tai valtaojien siirtymisestä 1.3.1977 (laki 983/76) ko. alueisiin rajoittuviin kiinteistöihin tai Vantaan kaupungin omistukseen puuttuvat tästä kartasta kokonaan tai osittain

Beteckningarna angående samfällda vägars eller avloppsdikens övergång 1.3.1977 (lag 983/76) antingen till fastigheter, som gränsar till ifrågavarande område eller i Vanda stads ägo, saknas i denna karta helt eller delvis

M. Tanskanen

Martti Tanskanen, kaupungingeodeetti

Martti Tanskanen, stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 19/11 1979 ja on vahvistettu tällä päätöksellä

Godkänd av stadsstyrelsen den 19/11 1979 och har med detta beslut fastställts

LIITE: Kaupunginhallitus 16.09.2024 / 10

Metsolanmäen päiväkodin vanha osa **4 ryhmäaluetta**		**TILAOHJELMA** 30.5.2024
Tilapaikat:	**84**	Tilapaikat yhteensä 84 lasta/ 4 ryhmää. Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa.
Ryhmäkoko:	**21**	Tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta.
Ryhmäalueet A, B, C ja D jossa on á 21 lapsen ryhmä.		
Tilojen muutostyöt merkattu punaisella tekstillä. Muutostyöt ovat ohjeellisia.		

	hym²	**/ lapsi**		**Huomiot**
Ryhmätilat:				
Ryhmäalue A, 21 lasta	**109**			
märkäeteinen A	7,98	0,38		21 lapselle, voi tehdä kahdelle ryhmälle yhteisenä, silloin tila 16 m² (2x8 m²).
eteistilat A	12,60	0,60		Osana toimintatilaa ja käytävää.
wc-pesutilat A	9,66	0,46		Yleisesti wc-tiloihin: 3 wc-istuinta wc-tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila.
toimintatila /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/ varastotilat A	78,75	3,75		Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 42 m² (2 m² / 21 lasta), varastotila 2 m²/ryhmä, kaapistoja tai yksittäinen varasto.
ryhmäalue A yht.	108,99			
Ryhmäalue B, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue C, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue D, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmätilat yhteensä:	**436**			
Lasten yhteiset tilat:				
pienryhmätilat	10			Yksi 10 m² pienryhmätila per kaksi ryhmää + kolme pienryhmätilaa S2-opetukseen (yht. 80 m² koko päiväkotiin). Uusi pienryhmätila toiseen kerrokseen uuden ruokailusalin yläkertaan?
ruokailutila (nykyisen rakennuksen puolella)	54			Ruokailutila toteutetaan nykyisen liikuntasalin paikalle ja laajennetaan itäänpäin laajennusosaan. Koko yht. 84 m².
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6			Linjasto kuumennuskeittiön yhteyteen.
vararuokavarasto	4			Lukittava kaapisto tai varasto lähelle ruokailutilaa. Vararuokavarasto nykyisen portaan varaston paikalle.
inva-wc	5,5			Yksi LE-WC/ koko kerros. Uusi LE-WC uuden ruokailutilan yläkertaan?
Lasten yhteiset tilat yhteensä:	**79,5**			

Lasten toimintatilat yhteensä:	**515,5**	**hym²**		
	36,1	**7 % toimintatiloista**		
Toimintatilat + 7 % toimintatiloista:	**551,6**			
	6,57			Toiminta-alaa / tilapaikka. Tilapaikkoja 84.

Henkilökunnan työ- ja sos.tilat:				
toimisto / johtaja	14			Monikäyttöinen toimistotila. Nykyisen neuvottelutilan paikalle? Nykyinen toimisto muutetaan käytäväksi, joka yhdistää laajennusosaan?
neuvottelutila (ylimääräinen)	18			Ylimääräinen neuvottelutila (segr.). Nykyisen toisen kerroksen pienryhmätilan paikalle?
henkilökunnan työhuone	16			Nykyisen henkilökunnan taukotilan paikalle?
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10			Sijoitetaan johtajan huoneen viereen. Toteutetaan uusi huone uuden ruokailutilan yläkertaan?
henk.kunnan wc:t 2kpl	8			2 kpl wc/kerros, miehille ja naisille. Remontoidaan nykyisen toisen kerroksen toimistohuoneen paikalle?
henk.kunnan suihkutila	3			Voi olla yhteinen (mahduttava pukeutumaan, tarvitsee tason vaatteille). Remontoidaan nykyisen toisen kerroksen toimistohuoneen paikalle?

henk.kunnan pukutila, 30h x 0,8m2	24			Voi olla yhteinen, sisältää kaksi WC:tä, lisäksi suihkutilassa pukeutumismahdollisuus.
Henkilökunnan työ- ja sos.tilat yht.:	**93,0**			

Huoltotilat:				
kuumennuskeittiö	80	0,38		Keittiö aputiloineen poisluk. rullakoiden ja kuljetuslaatikoiden säilytys tilat. Keittiötä laajennetaan kotikeittiön, LE-WC:n, lämmönjakohuoneen, siivouskomeron ja osin liikuntasalin paikalle.
keittiön tuulikaappi ja wc	3			
siivouskeskus ja vaatehuoltotila	16			Yhdistetty tila, huom. likainen ja puhdas puoli. Remontoidaan nykyiseen väestönsuojan pienryhmä- ja varastotilaan.
siivouskomero	3			Jokaiseen kerrokseen, jos rakennus useassa kerroksessa.
keskusvarasto	11	0,05		Remontoidaan nykyiseen väestönsuojan siivoustilaan.
Huoltotilat yhteensä:	**113,0**			

Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**721,5**	**hym²**		
Hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	**808,1**	**htm²**	**1,12**	RT-kortin mukainen kerroin.
	815,3	**htm²**	**1,13**	Vantaan kerroin.
Huoneistoala/tilapaikka:	**9,7**	**htm²/tp**	**84**	Mitoitustavoite 8,5 htm²/tilapaikka (RT 9 htm²/tp).
Hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	**952,4**	**brm²**	**1,32**	RT-kortin mukainen kerroin (1,12 - 1,5).
	1039,0	**brm²**	**1,44**	Vantaan kerroin.
	1076,5	**brm²**	**1,492**	Todellinen kerroin (nykyinen rakennus + uutta yläkertaa).

Metsolanmäen päiväkodin laajennusosa

6 ryhmäaluetta

TILAOHJELMA

Luonnos 2.5.2024

Tilapaikat:	**126**	Tilapaikat yhteensä 126 lasta/ 6 ryhmää. Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa.
Ryhmäkoko:	**21**	Tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta.
Ryhmäalueet E, F, G, H, I ja J jossa on á 21 lapsen ryhmä.		

	hym²	**/ lapsi**		**Huomiot**
Ryhmätilat:				
Ryhmäalue E, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue F, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue G, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue H, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue I, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
Ryhmäalue J, 21 lasta	**109**			Katso ryhmäalue A:n erittely.
wc	2			Yhdellä ryhmäalueella, helposti ulkoa saavutettava.
Ryhmätilat yhteensä:	**656**			

Lasten yhteiset tilat:				
kotikeittiö / neuvottelu	8			Neuvottelutilan yhteydessä, kotikeittiövarustelu, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	15			Huom. Hiekanerotuskaivo.
pienryhmätilat	70			Yksi 10 m² pienryhmätila per kaksi ryhmää + kolme pienryhmätilaa S2-opetukseen (yht. 80 m² koko päiväkotiin)
ruokailutila (laajennuksen puolella)	30			Ruokailutila toteutetaan nykyisen liikuntasalin paikalle ja laajennetaan itäänpäin laajennusosaan. Koko yht. 84 m².
liikuntasali ja väline/patjavarasto	82			Toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 8 m², syvyys n. 2 m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa.
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2			
inva-wc	5,5			Yksi LE-WC/ koko kerros.

Lasten yhteiset tilat yhteensä:	**212,5**			

Lasten toimintatilat yhteensä:	**868,5**	**hym²**		
	60,8	**7 % toimintatiloista**		
Toimintatilat + 7 % toimintatiloista:	**929,3**			
	7,38			Toiminta-alaa / tilapaikka. Tilapaikkoja 126.

Henkilökunnan työ- ja sos.tilat:				
neuvottelutila	18			Kotikeittiön yhteydessä.
Henkilökunnan työ- ja sos.tilat yht.:	**18,0**			

Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**886,5**	**hym²**		
Hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	**992,9**	**htm²**	**1,12**	RT-kortin mukainen kerroin.
	1001,7	**htm²**	**1,13**	Vantaan kerroin.
Huoneistoala/tilapaikka:	**8,0**	**htm²/tp**	**126**	Mitoitustavoite 8,5 htm²/tilapaikka (RT 9 htm²/tp).
Hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	**1170,2**	**brm²**	**1,32**	RT-kortin mukainen kerroin (1,12 - 1,5).
	1276,6	**brm²**	**1,44**	Vantaa kerroin.
	1380,3	**brm²**	**1,557**	Todellinen kerroin (huom. laajennuksen käytäväyhteys, ylimääräiset neuvottelu- ja pienryhmätilat).

Koko rakennus				
Hyötyala-arvio:	**1608,0**	**hym²**		
Huoneistoala-arvio:	**1817,0**	**htm²**	1,13	Vantaan kerroin.
Bruttoala-arvio:	**2456,8**	**brm²**		Päiväkodin vanhan osan ja laajennusosan todellisilla bruttoalakertoimilla laskettu bruttoala.

VANTAAN KAUPUNKI **KUSTANNUSENNUSTE**
TOIMITILAJOHTAMINEN **Tarveselvitys**
Suunnittelu- ja hankepalvelut **19.6.2024**

Metsolanmäen päiväkodin laajennus
Soopelipolku 4, 01450 Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	1 380	brm2
hyötyala	887	hym2
huoneistoala	1 002	htm2
tilavuus	5 373	rm3
tehokkuusluku	1,56	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
Rakennuttajan kulut		930 000	673,91	1 048,48	173,09
suunnittelu	540 000				
rakennuttaminen	320 000				
liittymismaksut	70 000				
Rakennustekniset työt		5 050 000	3 659,42	5 693,35	939,88
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		560 000	405,80	631,34	104,22
LVV-työt	290 000				
IV-työt	250 000				
Säätölaitteet	20 000				
Sähkötyöt		400 000	289,86	450,96	74,45
Erillishankinnat		0	0,00	0,00	0,00
Muutos- ja lisätyövaraus		370 000	268,12	417,14	68,86
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		7 310 000	5 297,10	8 241,26	1 360,51
KUSTANNUSENNUSTE (alv 24%)		9 064 400	6 568,41	10 219,17	1 687,03

Hintataso KL 104,5 (6/24)

Arvioon sisältyy:
- Puurakenteinen 2-kerroksinen runko
- Piha-alueen uusiminen
- Hulevesien viivytys tontilla
- Uusi hissi
- Aurinkosähköjärjestelmä
- Viilennys tilakorttien osoittamiin tiloihin
- Työnaikainen sääsuojaus

Arvioon ei sisälly:
- Sprinkler
- Mahdollisten tontin rasitteiden (esim. pilaantuneiden maiden poiston) kustannukset
- Käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat
- Globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa

Suunnittelu ja hankepalvelut 19.6.2024

Anne Papunen
Kustannusinsinööri

	19.6.2024	
Metsolanmäen päiväkodin laajennus		
Huoneistoala	**1 002**	**htm2**
Jälleenhankinta-arvo	**7 310 000**	**€**
Tekninen arvo	**7 310 000**	**€**
Rakennuskustannukset	**7 310 000**	**€**
- rakentamisen yksikköhinta	**7 295,41**	**€/htm2**

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

Perusvuokra:		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Korjausvastike	3,0 %	219 300	218,86	18,24
Korko	3,0 %	219 300	218,86	18,24
Maanvuokra		26 092	26,04	2,17
Yhteensä		**464 692**	**463,76**	**38,65**

Ylläpitovuokra:	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Sähkö	9 018	9,00	0,75
Lämmitys	12 505	12,48	1,04
Vesi	2 405	2,40	0,20
Kiinteistönhuolto	9 138	9,12	0,76
Kunnossapito	6 012	6,00	0,50
Yleishoito	1 443	1,44	0,12
Yhteistehtävät	12 024	12,00	1,00
Yhteensä	**52 545**	**52,44**	**4,37**

Sisäinen vuokra yhteensä	**517 237**	**516,20**	**43,02**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Metsolanmäen päiväkodin tilamuutokset
Soopelipolku 4, 01450 Vantaa

Laajuustiedot :

bruttoala	1 077	brm2
hyötyala	722	hym2
huoneistoala	815	htm2
tilavuus	4 020	rm3
tehokkuusluku	1,49	

Rakennuskustannukset		**Yht.€**	**€/brm2**	**€/hym2**	**€/rm3**
Rakennuttajan kulut		430 000	399,26	595,57	106,97
suunnittelu	260 000				
rakennuttaminen	170 000				
liittymismaksut	0				
Rakennustekniset työt		660 000	612,81	914,13	164,18
- sis.pihatyöt					
LVI-työt		300 000	278,55	415,51	74,63
LVV-työt	140 000				
IV-työt	160 000				
Säätölaitteet	0				
Sähkötyöt		180 000	167,13	249,31	44,78
Erillishankinnat		180 000	167,13	249,31	44,78
Muutos- ja lisätyövaraus		90 000	83,57	124,65	22,39
KUSTANNUSENNUSTE (alv 0%)		1 840 000	1 708,45	2 548,48	457,71
KUSTANNUSENNUSTE (alv 24%)		2 281 600	2 118,48	3 160,11	567,56

Hintataso KL 104,5 (6/24)

Arvioon sisältyy:
- Tilaohjelman mukaiset muutokset tiloihin ja rakenteisiin
- Keittiön ja ruokailutilan tilamuutokset
- Uusi välipohjarakenne oletuksella, ettei se vaadi merkittäviä muutoksia perustuksiin tai runkoon

Arvioon ei sisälly:
- Käyttäjätehtävät kuten irtaimisto- ja laitehankinnat
- Globaalin taloustilanteen vuoksi kustannuskehitys ei ole tarkasti ennustettavissa

Suunnittelu ja hankepalvelut 19.6.2024

Anne Papunen
Kustannusinsinööri

	19.6.2024		
Metsolanmäen päiväkodin tilamuutokset			
Huoneistoala	**815**	**htm2**	
Jälleenhankinta-arvo	**4 667 398**	**€**	
Tekninen arvo	**4 062 375**	**€**	
Rakennuskustannukset	**1 840 000**	**€**	
- rakentamisen yksikköhinta	**2 257,67**	**€/htm2**	
Arvot ennen rakentamista:			
Jälleenhankinta-arvo	2 827 398	€	v. 2023
Tekninen arvo	2 222 375	€	v. 2023

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

Perusvuokra:		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Korjausvastike	3,0 %	140 022	171,81	14,32
Korko	3,0 %	121 871	149,54	12,46
Maanvuokra		21 223	26,04	2,17
Yhteensä		**283 116**	**347,38**	**28,95**

Ylläpitovuokra:	€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
Sähkö	7 335	9,00	0,75
Lämmitys	10 171	12,48	1,04
Vesi	1 956	2,40	0,20
Kiinteistönhuolto	7 433	9,12	0,76
Kunnossapito	4 890	6,00	0,50
Yleishoito	1 174	1,44	0,12
Yhteistehtävät	9 780	12,00	1,00
Yhteensä	**42 739**	**52,44**	**4,37**

Sisäinen vuokra yhteensä	**325 854**	**399,82**	**33,32**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

Liite 5

Rakennushankkeen turvallisuusriskit, HAVAT Riskikartta

KOHDE: Metsolanmäen päiväkoti

PÄIVÄYS: 3.4.2024

LAATIJAT: Thomas Laine, Jukka Tuhkanen

Rakennushankkeen ominaisuudet

- ☐ Koko
- ☐ Muoto
- ☐ Suuruus
- ☐ Mitat
- ☐ Poikkeuksellisuus
- ☐ Ainutkertaisuus
- ☐ Materiaalivalinnat
- ☐ Tekniset ratkaisut,
- ☐ Runkoratkaisu
- ☐ Ajankohta
- ☒ Suunnitteluratkaisut, liittyminen olemassa olevaan rakennukseen
- ☐ Vaativuus
- ☒ Rakennuksen kunto, olemassa oleva päiväkoti
- ☐ Talotekniikka,
- ☒ Muu, kustannustaso, kaavoitustilanne

Työturvallisuutta ja terveyttä koskevat tiedot

- ☐ Mikrobit (Home)
- ☒ Pöly, purettavat rakenteet
- ☐ Kaasut,
- ☐ Muut ilman epäpuhtaudet,
- ☐ Melu, tärinä,
- ☐ Kuumuus/kylmyys
- ☐ Säteily
- ☐ Häikäisy
- ☐ Happipitoisuus, hapen puute
- ☐ Myrkyt
- ☐ Vaaralliset aineet
- ☐ Altistuminen
- ☐ Ergonomia, hankalat työasennot
- ☐ Vaaralliset työt
- ☐ Räjähdys
- ☐ Syttyminen
- ☐ Muu

Rakennushankkeen luonne

- ☐ Työmaan johtamisen erityispiirteet
- ☒ Yhteensovittamisen erityispiirteet, olemassa olevan päiväkodin kanssa
- ☒ Aikataulu, asemakaavamuutos
- ☐ Urakoitsijoiden määrä
- ☐ Urakkarajat
- ☐ Erillistoimitukset
- ☐ Töiden läheisyys/peräkkäisyys
- ☐ Töiden päällekkäisyys
- ☒ Tiedonkulun erityispiirteet, päiväkodille tiedottaminen
- ☐ Työmenetelmien reunaehdot
- ☐ Muu,

Rakennushankkeen olosuhteet

- ☐ Varottavat rakenteet
- ☐ Vaaralliset johdot
- ☐ Varottavat toiminnot
- ☐ Asukkaat, asiakkaat, tilaajan henkilöstö, vuokralaiset, käyttäjät
- ☒ Liikenne, liikennemuodot, työmaaliikenne kapealla kadulla
- ☐ Työkoneiden käyttö
- ☐ Työvälineiden käyttö
- ☐ Materiaalit ja aineet
- ☐ Vaaralliset jätteet
- ☐ Teollinen toiminta lähellä, prosessit
- ☐ Tilojen rakennusaikainen käyttö
- ☐ Muu toiminta
- ☐ Herkät laitteet ja laitteistot
- ☐ Muut ympäristötekijät,
- ☒ Purettavat rakenteet, olemassa olevassa päiväkodissa
- ☐ Sähkökaapelit/kaasuputket
- ☐ Muu

Työhön liittyviä vaaroja

- ☐ **Arvioitava aina VNp629/94 liitteen 2 mukaista erityistä vaaraa sisältävät työt**
- ☐ Rakennusratkaisuihin liittyvät vaarat

11 Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti, tarveselvityksen hyväksyminen / PT

VD/357/10.03.02.01/2024

PT/AK/PW/EK/AS/EJ

210-paikkainen uudisrakennus Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti tarvitaan vastaamaan Hakunilan suuralueen varhaiskasvatuksen tilatarpeita sekä korvaamaan Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodit. Investointiohjelmassa päiväkodille on varattu 12,65 milj. euroa. Toimitilajohtamisen kustannusennuste on 12,77 milj. euroa. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2026–2027 ja päiväkoti otetaan käyttöön elokuussa 2027.

Tarveselvitys on tehty yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan, kaupunkisuunnittelun ja toimitilajohtamisen kanssa. Uudisrakennuspäiväkoti on Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022–2031 mukainen kohde. Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti on ´Hakunilan suuralueen päiväkotiverkkoselvitys 2023´ mukainen kohde.

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa Vantaan virallisen väestöennusteen 2022–2032 mukaan Hakunilan suuralueella 59 lapsella ja Hakunilan kaupunginosassa 107 lapsella seuraavan 10-vuotiskauden aikana. Uusi päiväkoti vastaa alueen lapsimäärän kasvuun. Päiväkotihankkeessa ei ole tarvetta väistötilalle, mikäli hanke etenee suunnitellussa aikataulussa ja toiminta nykyisissä Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodeissa voi jatkua uudisrakennushankkeen valmistumiseen asti.

Uudisrakennuspäiväkoti toteutetaan 210-tilapaikkaisena, eli 10-ryhmäisenä. Työntekijöitä on 32. Päiväkodin koko on n. 2 660 brm².

Päiväkodin tontti sijaitsee Hakunilan kaupunginosassa osoitteessa Ravurinkuja 2. Maa on Vantaan kaupungin omistuksessa. Päiväkodin rakennuslupa edellyttää kaavoituksen poikkeamispäätöstä tai asemakaavanmuutosta tontin käyttötarkoituksesta YSA-1 k (Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden sekä asuinrakennusten korttelialue). Kaavoitus teettää syksyllä 2024 kokonaissuunnitelman Hevoshaantien tonttien käytöstä, jossa huomioidaan esitetyn kokoisen päiväkodin rakentaminen alueelle sekä sille riittävän suuren tontin.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on varattu Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkodin uudisrakennukselle 12 650 000 € (alv 0 %, KL116). Tarveselvityksestä laskettu kustannusennuste on 12 768 000 € (alv 0%), KL 104 (5/24). Valmisteilla olevassa investointiohjelmassa budjettivaraus tullaan tarkistamaan tarvetta vastaavaksi.

Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta on osaltaan hyväksynyt päiväkodin 19.06.2024 päivätyn tarveselvityksen 12.8.2024 § 7. Kaupunkitilalautakunta on osaltaan hyväksynyt päiväkodin 19.06.2024 päivätyn tarveselvityksen 04.09.2024 § 8.

Talous- ja strategiajohtaja toteaa, että 210-paikkainen uudisrakennus Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti tarvitaan vastaamaan Hakunilan suuralueen varhaiskasvatuksen tilatarpeita sekä korvaamaan Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodit. Uudisrakennuspäiväkoti on Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022–2031 mukainen kohde. Investointiohjelmassa päiväkodille on varattu 12,65 milj. euroa. Toimitilajohtamisen kustannusennuste on 12,77 milj. euroa.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 30 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 000 000 euroa (alv 0 %) maksavien toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja yhdistettyjen tarveselvitys-hanke-suunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä lukuun ottamatta teknisten perusparannushankkeiden tarveselvityksiä tai yhdistettyjä teknisten perusparannushankkeiden tarve-selvitys-hankesuunnitelmia.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkodin 19.06.2024 päivätty tarveselvitys sekä kustannusennuste 12,77 milj. euroa (alv 0 %, KL 104).

Liitteet:
- TS Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkoti 240619 liitteineen

Täytäntöönpano: Kiinteistöt ja tilat, toimitilajohtaminen

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Ann-Mari Ståhlberg, 040 070 2483,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KASKELAN II JA ITÄ-VANTAAN RUOTSINKIELINEN PÄIVÄKOTI

TARVESELVITYS UUDISRAKENNUS

Vantaan kaupunki
Kaupunkiympäristö / Kiinteistöt ja tilat /
Toimitilajohtaminen / Hankevalmistelu
06/2024 / AStå

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARVETIETOKORTTI 4

2. YHTEENVETO 5

3. PERUSTELUT TARPEELLE 5

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan 5
3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen 5
3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen (toimitilaverkkoselitykset) 6
3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset 6

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET 6

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen 6
4.2 Ateriapalvelun tavoitteet 8
4.3 Puhtauspalvelun tavoitteet 9
4.4 Jätehuollon tavoitteet 10
4.5 Väestönsuoja 10
4.6 Muut erilliset tavoitteet 11
4.7 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha 12
4.8 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet 14
4.9 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite) 14
4.10 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka 14
4.11 Tavoitetunnusluvut brm2/hym2, m3, tilatehokkuus 15
4.12 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS) 15
4.13 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet) 17
4.14 Sisäilmatavoitteet 18

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA 19

5.1 Sijainti ja hallinta 19
5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet 19
5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys 20
5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys 21
5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely 23

6. VÄISTÖTILATARVE 23

7. KUSTANNUKSET 24

7.1 Investointikustannusennuste 24
7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset 24
7.3 € / tilapaikka 24
7.4 Väistötilakustannukset 24
7.5 Purkukustannukset 24
7.6 Elinkaarikustannukset 24

8. RAHOITUS JA AIKATAULU 24

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa 24
8.2 Aikataulu (määrärahavaraus ja vuodet) 25

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET 25

9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto) 25
9.2 Toimintakustannukset 25
9.3 Elinkaarikustannukset 25

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT 25

11. RISKIT 26

11.1 Aikataulu, kustannukset 26
11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös 26
11.3 Maaperästä ja rakennuspaikasta aiheutuvat riskit (työturvallisuustehtävien lista) 26

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET 27

LIITTEET

Liite 1: sijaintikartta
Liite 2: asemakaavaote ja määräykset
Liite 3: tilaohjelma
~~Liite 4: kustannusennuste~~ Kustannusennuste laskettu bruttoala-arvion perusteella.

Vantaan kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala / Kiinteistöt ja tilat palvelualue /
Toimitilajohtamisen palveluyksikkö / Hankevalmistelu
Rakennuttaja-arkkitehti Ann-Mari Ståhlberg

1. TARVETIETOKORTTI

VD/357/10.03.02.01/2024

<table>
<tr><td colspan="6">Kohteen nimi:
Kaskelan II päiväkoti ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti</td></tr>
<tr><td colspan="6">Tarpeen kuvaus:
210-tilapaikkainen uudisrakennuspäiväkoti Hakunilaan.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin:
Hakunilan suuralueen päiväkotiverkkoselvitys 2023.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Tarpeen perustelut:
Kohde korvaa Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodit, ja vastaa alueen lapsimäärän kasvuun.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Käyttäjätoimialat:
KASO (Kasvatuksen ja oppimisen toimiala)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kaupunginosa:
94 Hakunila / Hakunila</td><td colspan="2">Kiinteistötunnus:
092-094-0302-0001 /
092-094-0302-0002</td><td colspan="2">Tontin pinta-ala:
14 246 m² / 5 700 m²
Tarve n. 9 200 m²</td></tr>
<tr><td colspan="2">Osoite ja tontti:
Ravurinkuja 2, 01200 Vantaa, Tontti 94302</td><td colspan="2">Kaavatiedot:
001324</td><td colspan="2">Rakennusoikeus:
4 274 m² / 1 710 m²
Tarve n. 2 660 m²</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Tilatarve, suuruus ja kustannukset (alv. 0 %)</td><td rowspan="2">brm²</td><td rowspan="2">htm²</td><td rowspan="2">hym²</td><td colspan="3">Investointikustannus</td></tr>
<tr><td>€</td><td>€ / brm²</td><td>€ / htm²</td></tr>
<tr><td>Uudisrakennus</td><td>2 660</td><td>1 765</td><td>1 750</td><td>12 768 000</td><td>4 800</td><td>7 300</td></tr>
<tr><td colspan="4">Hankkeen tilapaikkamäärä</td><td colspan="2">210</td></tr>
<tr><td colspan="4">Investointikustannus tilapaikkaa kohden</td><td colspan="2">60 800 € / tilapaikka</td></tr>
<tr><td colspan="6">Väistötilan tarve:
Ei väistötilatarvetta, jos Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodit käytössä uudiskohteen valmistumiseen asti.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Määrärahavaraus investointiohjelmassa 2024–2033:
Kaskelan II päiväkoti ja Itä-Vantaan ruotsinkielinen päiväkoti 12,65 milj. €.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Hankkeen toteutusaikataulu:
TS 04-08/2024, HS 09-12/2024, toteutussuunnittelu 02-11/2025, rakentaminen 04/2026-06/2027.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Ylläpitokustannukset:
92 600 € / vuosi (alv. 0%).</td></tr>
<tr><td colspan="6">Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle:
700 000 €.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen:
160 000 €.</td></tr>
<tr><td colspan="6">Vuokra-arvio käyttäjätoimialalle:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tuleva vuokra:</td><td colspan="2">904 597 € / vuosi</td><td colspan="2">43,71 € / htm2 / kk</td></tr>
<tr><td colspan="2">Vuokravaikutus:</td><td colspan="2">75 383 € / kk</td><td colspan="2">904 597 € / vuosi</td></tr>
<tr><td colspan="4">Vuokravaikutus / tilapaikka / vuosi: 4 308 €</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="4">Laatijat:
Satu Turunen, Anne Papunen, Ann-Mari Ståhlberg</td><td colspan="2">Pvm:
19.06.2024</td></tr>
</table>

2. YHTEENVETO

Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys on laadittu toimitilajohtamisessa yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan asiantuntijoiden kanssa. Hanke vastaa alueen lapsimäärän kasvuun ja korvaa pieniä huonokuntoisia tiloja.

Uuteen rakennukseen tulee 6 ryhmää suomenkieliseen päiväkotiin ja 4 ryhmää ruotsinkieliseen päiväkotiin eli yhteensä 210 tilapaikkaa ja 39 työntekijää. Tarveselvityksen mukainen valmistuminen on kesällä 2027.

Päiväkodin tontti sijaitsee Hakunilan suuralueella, Hakunilan kaupunginosassa, osoitteessa Ravurinkuja 2. Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa. Tontin asemakaavamerkintä YSA-1 edellyttää kaavoituksen poikkeamispäätöstä tai asemakaavamuutosta käyttötarkoituksesta.

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen uudelle päiväkodille varattu 12,65 M€ (KL 116, alv 0 %). Tarveselvityksen bruttoala-arvion perusteella laskettu kustannusennuste päiväkodille on 12 768 000 € (KL104, alv 0 %).

3. PERUSTELUT TARPEELLE

3.1 Palvelustrategiset linjaukset / liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031) mukaan varhaiskasvatus järjestetään lähipalveluna. Palveluverkkoa kehitetään uudishankkeilla, joiden optimikoko on noin 168– 210 tilapaikkaa. Tilat ovat uuden oppimisympäristön mukaiset ja joustavat erilaisiin toiminnallisiin tarpeisiin sekä organisaation ulkopuolisille käyttäjille varhaiskasvatuksen aktiivisen toiminta-ajan ulkopuolella. Kohteen suunnittelussa noudatetaan toimitilajohtamisen yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämään päiväkodin suunnitteluohjetta.

3.2 Väestöennuste / suhde kokonaistarpeeseen

Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvaa ennustekaudella Hakunilan suuralueella 59 lapsella. Hakunilan kaupunginosassa kasvua on 107 lapsella.

	2022*	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Muutos 10 vuodessa
90 Länsisalmi	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	+2
91 Länsimäki	391	359	357	333	335	338	336	354	368	379	378	-13
92 Ojanko	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	+1
93 Vaarala	215	222	222	217	213	205	197	189	192	192	203	-12
94 Hakunila	872	873	889	890	879	900	895	895	909	938	979	+107
95 Rajakylä	312	314	317	334	329	331	321	318	305	290	274	-38
96 Itä-Hakkila	165	176	187	192	192	199	199	188	182	178	183	+19
97 Kuninkaanmäki	144	135	131	140	140	137	129	132	133	137	136	-8
98 Sotunki	31	27	30	29	27	30	31	33	32	32	32	+1
Hakunila yhteensä	2 137	2 113	2 140	2 142	2 122	2 147	2 115	2 116	2 128	2 154	2 195	+59

Taulukko: Hakunilan suuralueen varhaiskasvatusikäisten määrän kehitys Vantaan virallisen väestöennusteen 2022-2032 mukaan.

3.3 Esiselvitykset / vaihtoehtoiset tilanhankintatavat / muiden palvelutarpeiden yhdistäminen (toimitilaverkkoselitykset)

Hakunilan suuralueen päiväkotiverkkoselvitys 2023.

3.4 Aiemmat päätökset ja selvitykset

Ei aiempia päätöksiä/selvityksiä.

4. TOIMINNALLISET, TILALLISET JA TEKNISET TAVOITTEET SEKÄ MITOITUSPERUSTEET

4.1 Toiminnalliset tavoitteet, lasten ja nuorten osallistaminen

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuslain mukaan päiväkodin oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä ja kehitys huomioon ottava. Oppimisympäristö tukee lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjaa leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Esteettinen ja viihtyisä oppimisympäristö vaikuttaa myönteisesti oppimiseen ja henkiseen hyvinvointiin.

Samaan rakennukseen sijoittuu kaksi hallinnollista päiväkotia, suomen- ja ruotsinkielinen. Suomenkielisiä ryhmiä on kuusi ja ruotsinkielisiä neljä, yhteensä 210 tilapaikkaa. Päiväkodin tavoitevalmistumisaika on kesällä 2027. Päiväkodissa

on hoito- ja kasvatushenkilökuntaa 30 henkilöä. Lisäksi päiväkodissa työskentelevät päiväkodin johtajat sekä puhtaus- ja ateriapalveluiden henkilökuntaa sekä vuosittain vaihtuvia opiskelijoita ja tilapäistä avustavaa henkilökuntaa yhteensä noin 8 henkilöä. Henkilökunnan määrä on yhteensä 39 henkilöä.

Lapsiryhmät voivat toimia 1–6-vuotiaiden lasten ryhminä muuntojoustavasti. Ryhmissä voi olla lapsia, jotka tarvitsevat tukea kehitykselleen ja oppimiselleen. Kolme kasvattajaa ja lapset (minimissään 12 lasta, maksimissaan 21 lasta) muodostavat ryhmän, jossa he tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Toiminta järjestetään erikokoisissa pienryhmissä, joille tulee varata tarvittavat tilat.

Uuden päiväkodin hallinnolliset tilat tulee rakentaa niin, että siellä on tilat molemmille päiväkodinjohtajille.

Tilat ovat monipuolisesti ryhmien käytössä, ryhmät tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista. Pienimpien lasten ryhmät pyritään saamaan maan tasolle. Esiopetuksessa lasten tulee saada kokemuksia myös isommassa ryhmässä toimimisesta.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on käyttää teknologiaa palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä. Lasten käyttöön tarkoitetut tieto- ja viestintätekniikkalaitteet (tvt) ovat osa lapsiryhmän oppimisympäristöä. Kasvattajat käyttävät myös sähköisiä järjestelmiä työskennellessään ja yhteydenpidossa eri tahoihin.

Lasten ruokailu pienimpiä lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokasalissa. Päiväkodin ytimen muodostavat ruokasali, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja yhteisiin hetkiin. Vararuokavarasto on kasvatuksen ja oppimisen toimialan omistama ja palveluntuottajan ylläpitämä varasto, jota käytetään tarvittaessa erilaisissa kriisitilanteissa tai häiriöissä korvaamaan normaali päivän ateria. Varasto koostuu hyvin säilyvistä retkievästyyppisistä tuotteista, joita kuitenkin aika ajoin joudutaan uusimaan. Päivämääristä huolehtivat sekä päiväkodin kasvattajat että keittiöhenkilökunta.

Päiväkodin sydämen muodostavat ruokailutila, kotikeittiö ja sali. Tavoitteena on, että ne ovat yhdistettävissä. Päiväkodissa järjestetään myös koko päiväkodin yhteisiä tapahtumia lapsille ja perheille. Sydänalue on myös asukkaidenmonipuolisessa käytössä päiväkodin käyttöajan ulkopuolella. Tilat tulee

rajata päiväkodin muista tiloista ja iltakäytön sisäänkäynti nimetään suunnitteluvaiheessa.

Tilat, myös piha-alueet, tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen tarkoitettuja tiloja. Pienryhmätiloja tarvitaan riittävästi ja jokaisen ryhmätilan läheisyyteen.

Päiväkodin piha on osa oppimisympäristöä, mikä innostaa liikkumiseen, leikkimiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen. Pihan suunnittelussa otetaan huomioon luontokosketus, vaihtelevat sääolosuhteet ja turvallisuus.

Osallisuuden suunnittelussa ja menetelmien valinnassa lasten lisäksi huomioidaan päiväkodin henkilöstö, lasten huoltajat ja lähialueen asukkaat sekä mahdolliset muut päiväkodin lähiympäristön toimijat.

4.2 Ateriapalvelun tavoitteet

Päiväkodin keittiön tulee sijaita ruokasalin välittömässä läheisyydessä tai sen yhteydessä. Keittiö toimii kuumennuskeittiönä Cook and Chill vastaanottavana keittiönä.

Keittiössä valmistetaan vain energialisäkkeet, erikoisruokavalioannokset ja välipalat. Pääruoka-annokset tuodaan päiväkotiin ulkopuolisen palveluntuottajan toimesta. Ateriat toimitetaan kuumana tai kylmänä. Aterioiden kuljetukseen varataan verkkovirralla toimivat kevytrakenteiset hygieniamuoviset kylmä/lämpökuljetusvaunut, tai ruoka toimiteen lämpökuljetuslaatikoissa

Huomioitavat ateriapalvelun tilatarpeita suunnitellessa;

- Keittiösuunnittelussa käytettävä aina ammattikeittiösuunnittelijaa
- Keittiön sijainti on oltava hyvän huoltoyhteyden päässä.
- Keittiöön tulee saada riittävästi luonnonvaloa
- Keittiöllä on oltava oma tuulikaappi (sisältyy keittiön neliöihin)
- Keittiössä oltava oma huoltoreitti
- Jätehuolto ja rullakko/laatikko varaston oltava riittävän suuret ja kohtuullisen matkan päässä keittiöstä.
- Varattava hygieeninen tila kuljetuslaatikoille/vaunuille keittiön lastaustilaan tai sen välittömään läheisyyteen.

Päiväkodin ruokailu;

- Pääruokasalinpuolella keittiöseinän vieressä tulee olla ateriabuffet (ei avaudu keittiötiloihin). Ateriabuffet tulee olla suljettavissa iltakäytön aikana.
- Linjaston yhteyteen tai sen läheisyyteen varataan lukollinen kylmäkaappi välipalojen säilytystä varten
- Päiväkärryjä käytetään pienten lasten ryhmien aterioiden kuljetukseen ryhmien alueille. Ryhmien määrä 3–5 kpl keittiön varattava vaunutilat (parkki) vaunujen määrän mukaan, tämä vaikuttaa keittiön neliöihin.
- Astian palautus tapahtuu vaunuihin (matalamallijäteastiat)
- Sekä ruokasaliin että kerroksien aulatiloihin asennetaan elektronihanoilla varustetut käsipesualtaat

4.3 Puhtauspalvelun tavoitteet

Turvalliset ja puhtaat tilat luovat puitteet varhaiskasvatukselle. Puhtauspalvelujen tavoitteen on aikaan saada puhtaita ja sisäilmaongelmattomia tiloja, joiden pinnat on helppo pitää puhtaana, Esim. yläpölyjen kerääntymistä suunnitteluratkaisuissa tulee välttää. Rakennuksen tulee olla kaikilta osin helposti puhtaana pidettävä ja julkisen tilan kulutusta kestävät.

Puhtaanapidolla ylläpidetään rakennuksen hygieenisyyttä, siellä työskentelevien henkilöiden työturvallisuutta, viihtyisyyttä ja rakennuksen edustavuutta. Rakennuksen siivottavuus on hyvä, kun tilat voidaan siivota taloudellisesti, tehokkaasti ja koneita apua käyttäen.

Puhtauspalvelujen työturvallisuus tulee ottaa suunnittelussa huomioon; mm. Liikkumisen esteettömyys, työergonomia ja siivoustilojen riittävyys siivottavilla alueilla (saavutettavuus) ja pistorasioiden riittävyys eri tiloissa, sekä porras ja käytäväalueilla. Kaikki käytettävät materiaalit ja tilaratkaisut toteutetaan mahdollisimman kestävistä ja tehokkaasti ylläpidettävistä tuotteista. Lattiamateriaalien on oltava julkisentilan kulutusta kestävät ja lattioilla ei saa olla vahauksen tarvetta.

Materiaalien päästöluokka M1. Rakentamisen puhtausluokka P1.

Siivous/vaatehuoltotilat suunnitellaan 1krs. tavarantoimitusten ja jätehuollon joustavoittamiseksi. Tila toimii myös varastotilanan, Tilassa pestään päivittäin päiväkodin liinavaatteita ja siivouksen pyykkiä, joten tilan ilmanvaihdon tulee olla

hyvä. Jos rakennus rakennetaan useampaan kerrokseen, tulee jokaiseen kerrokseen sijoittaa siivoustila keskeiselle paikalle, lähelle siivottavia tiloja, sekä hissiä. Siivoustilojen tulee avautua käytävään, jolloin kulku ja koneiden siirrot tilasta onnistuu ergonomisesti ja turvallisesti. Tilat varustetaan päiväkotikonseptin ja tilakorttien mukaisilla varusteilla.

4.4 Jätehuollon tavoitteet

Vantaan kaupunki on kierrätyksen edelläkävijä ja kiertotalouden edistäjä.

Jätehuoltopiste sijoitetaan huoltopihan yhteyteen, lähelle keittiötä, kuitenkin niin, että, kulku jätepisteelle tulee olla sisätilojen kautta, kaikilla kiinteistön käyttäjillä ja kulku pitää olla esteetön ja matka jätepisteelle lyhyt.

Jätehuolto toteutetaan syväkeräyssäiliöillä, mikäli tontin koko ja sijainti sen mahdollistavat. Säiliöt seuraaville jätejakeille; sekajätteelle, biojätteelle, kartonkijätteelle, muoville- ja pienmetallille, sekä paperille. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon jäteauton vaatima kääntösäde ja säiliöt tulee asentaa niin, että säiliöt, voidaan 1 x v huoltaa ja korjata. Säiliöiden taakse tulle päästä esteettömästi.

Jaetuilla säiliöillä tulee myös olla omat kansiosat. Kansiosiin lukitus käyttäjän sarjaan ja lukkojen päälle kumiläpät jäätymisen estämiseksi. Talvikunnossapidon tulee onnistua säiliöiden edustoilta.

4.5 Väestönsuoja

Päiväkotiin rakennetaan väestönsuoja. Väestönsuojan rakentamisessa noudatetaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen ohjetta ”Väestönsuojien rakentamisvelvollisuus koulu- ja päiväkotirakennuksissa”.

Rakentamisvelvollisuus

Voimassa olevan valtioneuvoston asetus väestönsuojista 408/2011 mukaan väestönsuojan varsinaisen suojatilan pinta-ala tulee olla vähintään kaksi prosenttia asianomaisen rakennuksen yhteenlasketusta kerrosalasta. Väestönsuojan varsinaisen suojatilan tulee olla kuitenkin vähintään 20 neliömetriä (2 § 1. mom.).

Pelastusviranomaisen linjaus

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos tulee uudisrakennusten sekä laajennusosien rakennuslupiin liittyvissä väestönsuojalausunnoissa edellyttämään seuraavan kokoisten väestönsuojien rakentamista:

- Rakennuksen / rakennusryhmän koko 2200 - n. 3400 k-m2 -> rakennettava 1 kpl varsinaiselta suoja-alaltaan vähintään 135 m2 S1-luokan väestönsuoja 180 henkilölle.
- Jos tarvetta poiketa tästä tulosyksikköohjeesta pelastusviranomainen lausuu väestönsuojan / - suojien rakentamisvelvollisuudesta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.
- Mikäli koulu- tai päiväkotirakennukseen tulee sijoittumaan suojelulohkon johtokeskus, tulee pelastusviranomainen lausumaan väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Väestönsuojaan sijoitetaan tiloja, joiden toiminnallisuus sen sallii, kuten sosiaalitilat ja varasto. Väestönsuojaan sijoitettavat tilat ratkaistaan suunnitteluvaiheessa.

4.6 Muut erilliset tavoitteet

Äänitekniset tavoitteet

Noudatetaan Ympäristöministeriön asetusta 796/2017 rakennuksen ääniympäristöstä perusteluineen ja ohjeineen.

Segregaatio

Alueellinen sosioekonominen ja etninen segregaatio on tunnistettu Vantaalla haasteeksi. Segregaation vaikutukset varhaiskasvatusyksiköille ovat merkittäviä, sillä alueellinen eriytyminen heijastuu suoraan päiväkotien lapsipohjaan. Toisin sanoen, jos hyvä- ja huono-osaisuus kasautuvat alueellisesti, sama tapahtuu myös päiväkotien tasolla. Sellaisten alueiden päiväkodeissa, joihin on keskittynyt paljon huono-osaisuuden riskitekijöitä, kuten pienituloisuutta, työttömyyttä ja vieraskielisiä, lasten ja perheiden tuen tarve on usein suurempi kuin hyväosaisilla alueilla.

Päiväkotisuunnittelun näkökulmasta alueelliset erityispiirteet tulisi huomioida niin, että erityisesti huono-osaisilla alueilla kiinnitetään huomiota tilojen muunneltavuuteen ja taataan rauhallisia tiloja pienryhmätoimintaan, perheiden tapaamiseen sekä moniammatilliseen työskentelyyn. Lisäksi erityisesti huono-osaisilla alueilla tulee kiinnittää huomiota siihen, että päiväkodin sisä- ja ulkotilat

ovat alueen asukkaiden käytössä päiväkodin ollessa suljettuna, jotta voidaan lisätä mahdollisuuksia vapaamuotoisille yhteisöllisyyttä lisääville kohtaamisille ja ohjatulle harrastustoiminnalle alueella.

Kaksi päiväkotia saman katon alla

Rakennuksessa tulee toimimaan kaksi erillistä päiväkotia, suomenkielinen ja ruotsinkielinen. Tämän ratkaisun erillistarpeet tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa

4.7 Tilaan ja käyttöön liittyvät muunneltavuus-, monikäyttöisyys- ja laatutasotavoitteet, piha

Tilat suunnitellaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen suunnitteluohjeen, päiväkodin suunnitteluohjeen ja päiväkodin RT-korttien mukaisesti.

Tilojen tulee olla huollettavia ja helposti ylläpidettäviä. Materiaalivalinnat tehdään tilojen käytön vaatimusten mukaisesti. Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntojoustavia, käytettäviä ja viihtyisiä sekä terveelliset että turvalliset.

Tilojen suunnittelun tavoitteena on tilojen toiminnallinen ja tekninen monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Tilat muuntuvat tai ovat käytettävissä useampaan käyttötarkoitukseen, ja tekniset ratkaisut mahdollistavat tulevat käyttötarkoituksen muutokset. Rakenteelliseen muuntojoustavuuteen pyritään valitsemalla runkojärjestelmä niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Muuntojoustovaatimuksissa noudatetaan Vantaan kaupungin suunnitteluohjeiden tavoitteita.

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin. Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienimmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi. Muuntojoustavuus tulee huomioida myös LVI ja sähkötekniikassa niin, että tilojen seinien siirtäminen suunnitelman mukaan on mahdollista. Rakennuksen ikkunoiden sijainti ja koko tulee myös suunnitella mahdollisia tilajakoja huomioiden.

Lasten leikkipihan tavoitteet
Päiväkodin piha-alueen tavoitemitoitus on min. 20 m2 / tilapaikka. Tämän kohteen tavoitteellinen piha-alueen koko on siten (210*20) 4 200 m2.

Hakunilan tonttia reunustavaa puustoa tulee säilyttää mahdollisimman paljon. Se reunustaa kulttuuriympäristöä ja luo valmista luontopihaa päiväkodille.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeelliseksi, monipuoliseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen ja valvottavuuteen ja ilkivaltaan ehkäiseviin tekijöihin kiinnitetään erityistä huomiota.

Pihalla on tärkeä merkitys päiväkodin toiminnassa ja sen tulee soveltua varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Pihan on oltava yhtenäinen, maantasossa, virikkeellinen, turvallinen, tasa-arvoinen, oppimista ja tervettä kasvua tukeva ympäristö. Pihalta edellytetään joustavuutta, jotta tilaa jää lapsen omalle mielikuvitukselle ja leikille. Pihalta tulee löytyä varjoa auringolta ja kuumuudelta, sekä suojaa sateelta. Ympäristön tulee tarjota ja sekä samalla tukea monipuolisesti lapsen liikkumisen taitoja: kävelyä, juoksemista, tasapainoilua, kiipeilyä, roikkumista sekä myös hienomotoriikkaa ja pelaamista (heittäminen, ottaa kiinni, potkaista jne.). Lapset viettävät paljon aikaa pihalla ja sen oltava paikka, jossa lapsi tuntee olonsa turvalliseksi. Piha-alueilta tulee olla pääsy päiväkodin toiminta-aikana tähän tarkoitukseen varattuun wc-tilaan.

Piha-alueet ovat päiväkodin kiinni ollessa lähialueen asukkaiden käytettävissä. Päiväkodin ulkotilat ovat myös osa laajempaa viherrakenteen verkostoa. Pihan ratkaisuilla vaikutetaan mm pienilmaston säätelyyn, hulevesi hallintaan, ekologisiin yhteyksiin, kaupunkikuvaan ja ympäristön kerroksellisuuteen. Ulkotilan sijainti tiiviisti rakennetussa kaupunkiympäristössä muodostaa erilaiset lähtökohdat pihan suunnittelulle. Päiväkodin ja sen leikkipihan sijoittuminen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen korostaa tarvetta luontokosketukselle ja sen mahdollistavien elementtien säilyttäminen ja tuonti pihan oppimisympäristöön on tärkeää.

Pihalle suunnitellaan yhtenäisiä kasvillisuusalueita ja istutettavaksi kasveiksi valitaan lajikkeita, jotka viihtyvät tontin olosuhteissa ja ovat myrkyttömiä. Piha toteutetaan Vantaan pihakortin mukaisesti sekä otetaan ohjeellisena huomioon pihaan kohdistuvat kaavamääräykset. Tonttivedet imeytetään oman tontin alueella Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti. Olemassa olevaa puustoa pyritään säilyttämään.

Pihalle sijoitetaan Vantaan kaupungin toimitilajohtamisen “piha”-huonekortin mukaiset rakennukset, jotka voivat sijaita myös osana päiväkotirakennusta: pihavarastot (leikki- ja ulkoiluvälineet), vaunuvarastot, sadekatos/aurinkosuoja. Piha

vaatii selkeästi merkityt ja turvalliset tilat pyörien säilytykseen. Kylmien varastojen katot toteutetaan kasvikattoina.

4.8 Arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset tavoitteet

Rakennuksen arkkitehtuurissa noudatetaan asemakaavassa annettuja määräyksiä ja tavoitteita sekä noudatetaan ”Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015” strategisia linjauksia.

Uudisrakennuksen tulee noudattaa Vantaan arkkitehtuuriohjelman periaatteita ja sen tavoitetta laadukkaasta ja ilmaisuvoimaisesta arkkitehtuurista: ”Luomme ilmaisuvoimaisella ja kekseliäällä arkkitehtuurilla vantaalaista identiteettiä. Anonyymin modernismin sijaan tavoittelemme erilaisuutta ja elämyksiä sekä luomme paikkoja ja tiloja, joissa viihdytään ja jotka palvelevat sosiaalista integroitumista. Luomme arkkitehtuuria teknisesti koetelluin ratkaisuin.” Päiväkodin tulee olla luonteeltaan julkinen päiväkotirakennus ja arkkitehtuuriltaan ohjelman periaatteen mukainen. Rakennuksen tulee sopeutua alueen arkkitehtoniseen ilmeeseen sekä tuoda ulkoasussaan esiin päiväkodin toimintaa.

Päiväkodin arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista. Julkisivusommittelun tulee olla pienimittakaavaista ja kävelymiljöötä korostavaa. Rakennuksen sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin.

4.9 Elinkaaritavoite (käyttäjän aikatavoite)

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentävien rakennusosien osalta 50 vuotta. Vahvavirtakaapeliverkon ja sähkökeskusten tekninen tavoitekäyttöikä on 40 vuotta. LVI-runkokanava-, putki- ja johtoverkkojen tekninen tavoitekäyttöikä 50 vuotta.

Tilojen, kalusteiden, varusteiden sekä taloteknisten järjestelmien laatu noudattaa tämän päivän päiväkotirakentamisen tasoa. Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI-teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

4.10 Tilamitoitustavoitteet htm2 (huoneistoala)/ tilapaikka

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti. Päiväkodin tilat perustuvat päiväkotikonseptin mukaiseen 210-paikkaisen päiväkodin tilamitoitukseen. Päiväkodin huonetilaohjelma liitteenä. (ks. Liite 3, Tilaohjelma.)

4.11 Tavoitetunnusluvut brm2/hym2, m3, tilatehokkuus

Tilamitoitustavoitteet Vantaan päiväkotisuunnitteluohjeen sekä alustavan tilaohjelman mukaisesti.

4.12 Tekniset tavoitteet (Rak, LVIS)

Rakennetekniikka

Päiväkodin suunnittelussa noudatetaan Vantaan kaupungin tilakeskuksen Ohjetta suunnittelijoille sekä Päiväkotisuunnitteluohjetta.

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten osalta 100 vuotta ja rungon sekä täydentävien rakennusosien osilta 50 vuotta.

Rakennus on kaksi- tai kolmekerroksinen ja rakennukseen tulee hissi ja väestönsuoja.

Rakennukset voi olla mahdollista perustaa osittain maanvaraisesti joko pintakerrostumien (siltti/savi) alapuolisen tiiviin kitkamaan varaan tai massanvaihdon varaan. Paksumpien maakerrosten alueella ja paikoissa, joissa hienorakeisten maalajien yhteispaksuus on yli 2 metriä, rakennukset suositellaan paalutettaviksi.

Kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan alustavan arvion mukaan rakentaa maanvaraisina.

Rakennukset salaojitetaan ja routasuojataan.

Maanpäälliset kantavat rakenteet tehdään ensisijaisesti massiivipuurakenteisina pois lukien väestönsuoja, joka on betonirakenteinen. Myös kantava alapohja voi olla betonirakenteinen.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla. Aurinkosähköjärjestelmän kuormitukset otetaan kantavien

rakenteiden mitoituksessa huomioon. Jos aurinkosähkövoimala sijoitetaan vesikatolle, on vedeneristyksessä huomioitava paneelien tukirakenteet ja niiden mahdollisesti vaatimat lisävedeneristykset.

Piharakennusten ja -rakennelmien katot toteutetaan kasvikattoisina.

Rakennus tulee suunnitella siten, että tilajako on mahdollista toteuttaa useammalla kuin yhdellä periaatteella sekä siten, ettei tilajaon muuttaminen aiheuta kohtuuttomia muutostöitä teknisiin järjestelmiin (IV ja lattialämmitys, sekä sähkötekniset vedot).

Päiväkodin ryhmätiloja tulee voida yhdistää siirtoseinin.

Lisäksi päiväkodin tiloja jaetaan esim. akustisilla kevyillä jakoseinillä tai kalusteilla pienemmiksi ja/tai rauhallisemmiksi työskentelytiloiksi.

Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Johtoreittien ja sähkölaitteiden asennuksissa huomioidaan muuntojoustavuus.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon valokuidulla. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin (kaukovalvontajärjestelmään) pilvivalvomopalveluun. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus toteutetaan valaisinpylväillä sekä rakennukseen asennettavilla seinä- ja katosvalaisimilla.

Sähköjärjestelmät (400V)

Rakennus varustetaan sähkökeskuksilla, jotka palvelevat valaistusta, pistorasioita, LVIA- laitteita, kiinteistön laitteita sekä tele- ja turvajärjestelmiä.

Energian kulutuksen seurantaa varten sähkökeskuksiin asennetaan alamittareita, joilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Tele- ja turvajärjestelmät

Rakennus varustetaan yleiskaapelointijärjestelmällä, joka palvelee puhelimia, videovalvontaa sekä tietoliikenneyhteyksiä. Lisäksi rakennukseen asennetaan keskuskellojärjestelmä, ovikellot kaikkiin sisäänkäyntioviin, kuvallinen ovipuhelin pääoveen ja yhteen toimistohuoneeseen sisäänpyyntöjärjestelmä (ns. liikennevalot).

Rakennus varustetaan rikosilmoitin-, videovalvonta-, merkki- ja turvavalaistus- sekä paloilmoitinjärjestelmillä. Lisäksi rakennus varustetaan sprinkleri- ja/tai savunpoistojärjestelmällä mikäli lupaehdot sitä edellyttävät.

Sali varustetaan paikallisella AV-järjestelmällä, joka palvelee mm. juhlatilaisuuksia. Äänilähteet sijoitetaan pyörillä varustettuun tehdasvalmisteiseen AV-vaunuun.

Muut järjestelmät

Rakennuksen pysäköintialue varustetaan sähköajoneuvojen latausasemilla lain 733/2020 mukaisesti.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkosähköpaneeleilla, joilla tuotetaan rakennuksen kesäaikaisen tunneittaisen peruskulutuksen ja rakennuksesta syötettävän sähköautolatauksen tunneittaisen peruskulutuksen mukainen sähköenergiamäärä. Ylimääräinen sähköenergian tuotanto myydään Vantaan kaupungin sähköenergian toimittajalle.

4.13 Elinkaaritavoitteet, energiatehokkuustavoitteet (sis. energia-, tiiveyslukutavoitteet)

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen energiatehokkuudesta (1010/2017); Opetusrakennus ja päiväkoti (luokka 6) mukaan päiväkodin energiatehokkuuden vertailuluku saa olla enintään 100 kWhE/ (m², a).

Kaskelan II päiväkodin rakennuksen tavoitteellinen, laskennallinen energiatehokkuuden vertailuluku (E-luku) on 70 kWhE/m2, a. Energiatehokkuuden suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Rakennuksen ilmanvuotoluvun q50 saa olla korkeintaan 1 (m3 /hm2), mikä varmistetaan tiiveysmittauksilla ja rakenteiden tiivistämisellä työmaavaiheessa.

Rakennus varustetaan rakennukseen integroitavalla tai vesikatolle asennettavalla aurinkosähkövoimalalla. Aurinkosähköjärjestelmän koko on alustavasti luokkaa 35 kWp. Rakennuksen sijoittelussa alueelle huomioidaan ilmansuuntien vaikutukset siten, että katto-osuudet suunnataan etelä- ja länsisuuntaan, eivätkä itse kattorakenteet aiheuta varjostumia aurinkosähkövoimalalle.

Lisäksi rakennukseen asennetaan LED-valaisimet sekä sähköautojen latausasemat lain 733/2020 tai sen tarkennuksen mukaisesti. Sähköautojen lataus voidaan yhdistää joustavasti myös aurinkosähkön tuotantoon.

Päiväkotirakennus varustetaan jäähdytyksellä myöhemmin suunniteltavalla tavoin. Päiväkodin sijoittelu rakennuspaikalla ei vielä TS-asiakirjaa laadittaessa ole tiedossa. Kooltaan rakennuspaikka mahdollistaisi rakennuksen lämmön ja jäähdytyksen tuotannon toteuttamisen maalämpöjärjestelmällä, mikäli pohjatutkimuksissa ei muuta myöhemmin todeta (vrt. kohta 5.3. Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys). Tällöin alustava maalämpöjärjestelmän koko olisi luokkaa 8 kpl 350 m syviä maalämpökaivoja. Järjestelmän koko ja komponentit (maalämpökaivot, pumput, varaajat, sähkökattila) vahvistuvat jatkosuunnittelun aikana. Maalämpöpumpun teho päiväkotikohteiden toteutuksessa on luokkaa 90...120 kW.

Rakennuksen energiatehokkuustavoitteiden toteutumisen seurantaa varten se varustetaan sähkön-. lämmön- ja vedenkulutuksen päämittauksilla sekä riittävällä määrällä alamittareita Vantaan kaupungin mittarointiohjeen mukaisesti.

Rakennuksen tarkempi mittarointisuunnitelma esitetään mittarointikaaviossa.

Rakennus liitetään puitesopimustoimittajan automaatiojärjestelmään, jonka avulla sen IV-järjestelmiä sekä valaistusta voidaan ohjata tehokkaasti huomioiden tulevat rakennuksen käyttöajat. Myös oman energian tuotantoa voidaan seurata tarkemmin automaatiojärjestelmän välityksellä.

Hyödynnetään toteutussuunnittelussa elinkaarilaskentaa hiilijalanjälkilaskennan osana. Puurakennuksen kyseessä ollessa lasketaan myös hiilikädenjälki rakennusluvan anomisen yhteydessä sekä myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.

4.14 Sisäilmatavoitteet

Rakennus suunnitellaan S2-sisäilmastoluokkaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti (ei koske lämpötilalylärajaa, joka määräytyy S3 mukaan- ei mukavuusjäähdytystä). Lisää ilmanvaihtoon liittyvistä tavoitteista aikaisemmin kappaleessa; LVIA-tekniset tavoitteet: Ilmanvaihto, paineilma ja erillisjärjestelmät.

Rakennusmateriaalien tulee täyttää Sisäilmastoluokituksen 2018 päästöluokan M1 vaatimukset.

Mikäli lämmöntuottojärjestelmäksi valitaan jokin muu lämmöntuottotapa kuin maalämpö, tai maalämpöjärjestelmällä ei toteuteta viilennystoimintoa, tällöin lämpötilaylärajа S3 mukaan.

Auringon lämmitysvaikutusta vähennetään käyttämällä kohteeseen soveltuvia “passiivisia keinoja”. Rakennus sijoitetaan tonteille mahdollisimman hyvin alueen pienilmasto-oloja hyödyntäen. Huonetilat pyritään sijoittamaan niin, että auringonpaisteen aiheuttama lämpötilan nousu voidaan minimoida. Lisäksi hyödynnetään rakennuksen ulkopuolista auringon suojausta.

5. TONTTI JA RAKENNUSPAIKKA

5.1 Sijainti ja hallinta

Päiväkodin tontti sijaitsee Hakunilan suuralueella, Hakunilan kaupunginosassa osoitteessa Ravurinkuja 2. Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

5.2 Kaava- ja kiinteistötiedot, rasitteet

Päiväkodille osoitetulla tontilla 94302 on voimassa oleva asemakaava nro 001324. Tontin kaavamerkintä on YSA-1: Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden sekä asuinrakennusten korttelialue. Päiväkodin rakennuslupamenettelyä varten tarvitaan joko kaavoituksen poikkeamispäätös tai asemakaavanmuutos käyttötarkoituksesta YSA-1.

Päiväkodille osoitettu tontti kuuluu Vantaan ratikan kaavarunkoon YK0049, jossa korttelialue on merkitty julkisten palveluiden alueeksi (Y) sekä alueeksi, jossa on julkisten palveluiden kehittämistarve (p). Lisäksi kaavarunkoon on merkitty tontin säilytettävä ja kehitettävä viheralueen ketju sekä alueen hahmottamisen ja identiteetin kannalta suurmaisemassa oleva merkittävä tai kehitettävä reuna.

Tontti on pienvaluma-alueella Kormuniitynoja (Krapuoja). Vantaan ekologiset verkostot- selvityksen (2023) mukaan korttelialue on ”Avointen biotyyppien verkosto nykytilassa” sekä ”Metsä ja puustoinen verkosto nykytilassa”. Tontin eteläosa on arvokas linnustoalue (Lähde: Vantaan ratikan kaavarunkoalueen luontoselvitykset 2020-2021 Koosteraportti, Fauntican raportteja 38/2021). Lisäksi tontti on B-luokkaan kuuluva peltoalue (Ravurinkuja pelto).

Päiväkotitontin tavoitteellinen pinta-ala on yksikerroksena rakennuksena 10 500 m^2, kaksikerroksena rakennuksena 9 200 m^2 ja kolmikerroksisena rakennuksena 10 000 m^2. (Mitoitusperiaate: Vantaan päiväkotisuunnitteluohje 15.2.2023, kohta 15. Tonttiolosuhteet).

Kiinteistölle 092-094-0302-0002 kohdistuu rasite ratalain mukainen rautatieoikeus tunnuksella 000-2012-K012179.

5.3 Tontin rakennettavuus, alustava rakennettavuusselvitys

Tontin länsipuolella ja länsikulmassa kulkee Vuosaaren satamarata tunnelissa. Osa kiinteistöistä kuuluu herkkien vesikohteiden alueeseen. Kiinteistöjen kaakkoisosassa on isohko oja ja kiinteistöt sijaitsevat rinteessä.

Pintamaalajikartan mukaan kiinteistön alueella on savialuetta, silttialuetta, sekä kaksoismaalajeja siltti/hiekka ja siltti/savi.

Rakennettavuuskartan mukaan tontilla on arviolta 1–5 metrin paksuinen hienorakeinen kerrostuma. Rakennettavuuskartan mukaan tontti on luokiteltu pääosin vaikeasti rakennettavaksi pehmeiköksi.

Tontilla on tehty kairauksia vuosina 1974–1978. Vanhojen kairauksien sijainnit ovat likimääräisiä ja niissä saattaa esiintyä myös virheitä. Maanäytteitä ei ole otettu ja kairauksissa esitetty maalajiarvio perustuu kairaajan kuulo- ja kokemusperäiseen tulkintaan.

Painokairauksilla on päästy tunkeutumaan noin 2–6,87 metrin syvyydelle kairausajankohdan maanpinnantasosta. Osa kairauksista on päättynyt ”tiiviiseen maakerrokseen”.

Pohjavedenpinnantasosta ei ole tietoa, lähiympäristössä on 2 kpl liikenneviraston tunnelirakenteiden tarkkailuun liittyvää kalliopohjavesiputkea. Pohjavesi voi olla paineellista alavimmilla alueilla.

Vuosaaren satamaradan läheisyys ja sen aiheuttamat rakentamisrajoitteet on otettava huomioon suunnittelussa ja rakentamisessa. Satamarata aiheuttaa myös ympäristöönsä tärinää ja runkomelua, joka tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Rakennuspaikan stabiliteetti tulee selvittää siltti/savirinteessä, stabiliteetin tulee olla F> 1,8. Isohkon ojan läheisyys heikentää ympäristön stabiliteettia. Tarvittaessa voidaan rakentaa liukupintoja katkaisevia ja siirtymiä estäviä rakenteita esimerkiksi massanvaihtona.

Rakennuksen tuleva korkeusasema tulee arvioida verrattuna pohjavedenpinnan tasoon, Rakennuksen tulevalla korkeusasemalla ja maatäyttöjen määrällä on vaikutusta rakennuspaikan stabiliteettiin.

Pohjavedenpinnantaso selvitetään pitkäaikaisilla mittauksilla.

Vantaalla on maanäytteessä ollut silmämääräisiä havaintoja sulfidisavesta, jonka olemassaolo tulee tutkia tarkemmin.

Rakennuspaikalla tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus maanäytteenotto ja stabiliteettianalyysi, kun rakennuksen sijainti on selvillä.

Vuosaaren satamaradan aiheuttamat rakentamisrajoitteet sekä radan aiheuttamat mahdolliset tärinä- ja runkomeluvaikutukset tulee selvittää.

Herkät vesikohteet otetaan huomioon suunnittelussa.

Kaivantoihin laaditaan erilliset kaivantosuunnitelmat.

Maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta tehdään erillinen riskiarvio.

Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin, stabiliteettianalyyseihin sekä ympäristö- ja tärinäselvityksiin

5.4 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka, meluselvitys

Liikenne

Vantaan kaupungin tavoitteet kestävien liikkumismuotojen edistämisestä tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Laadukkaaseen eli runkolukittavaan pyöräpysäköintiin tulee varata riittävästi paikkoja. Turvallinen kulku pyöräpaikoilta päiväkodin oville huomioitava paikkojen sijoittelussa.

Saattoliikenteen toimivuuteen ja turvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota. Huoltoliikenne ja saattoliikenteen jalankulkureitit eivät saa ristetä. Tontilla käy 12 m pitkä jakeluauto, jonka kääntyminen tulee mahdollistaa niin, ettei siitä aiheudu riskiä lapsille. Jätekeräyspaikan tai huoltopihan riittävä mitoitus huomioitava suunnittelussa.

Herkän toiminnan kohteissa noudatetaan HSY:n mukaisia ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyyksiä. (Vantaan päiväkotisuunnitteluohje 15.2.2023, kohta 15. Tonttiolosuhteet).

Pysäköinti

Päiväkodin autopaikkatarve on 35 kpl ja pyöräpaikkatarve 31 kpl. (Vantaan päiväkotisuunnitteluohje 15.2.2023, kohta 15. Tonttiolosuhteet).

Henkilökunnan pysäköinti tulee järjestää tontille. Tontille sijoittuvat autopaikat osoitetaan nykyisen käytännön mukaisesti joustavaan yhteiskäyttöön. Parkkialueen ja muun piha-alueen suunnittelussa otettava huomioon lumitilat ja talvikunnossapidon vaatimukset. Lumen väliaikainen kasauspaikka osoitettava, jotta niitä ei kasata parkkipaikoille ja siten heikennetä pysäköintitilannetta.

Vesihuolto

Vedenjakelu:

Päiväkodin tontin itä- ja eteläpuolella kulkee Kormuniitynojan suuntainen d225M vesijohto, joka liittyy Kehä III luona d600SG runkovesijohtoon.

Vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000 m3, HW = +94,00 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on alasäiliö, jonka tilavuus on 2700 m3. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 85.00 ja ylin on noin + 95.00. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp).

Jätevesiviemäröinti:

Päiväkodin tontin itä- ja eteläpuolella sijaitsevat jätevesille Kormuniitynojan suuntaiset d250M...d400M viettoviemärit, jotka johtavat jätevedet d560PP viettoviemärillä Kehä III:n alitse Vaaralan jätevedenpumppaamolle.

Jätevedet johdetaan Vaaralan jätevedenpumppaamon kautta etelään. Jätevedet johdetaan d500 viettoviemärillä eteenpäin Mailatien jätevesien mittausaseman kautta Helsingin viemäriverkostoon. Lopulta jätevedet ohjataan Viikinmäen keskuspuhdistamolle puhdistettaviksi.

Meluselvitys

Päiväkotitonttia ei ole mallinnettu vuoden 2022 Vantaan meluselvityksessä. Suuntaa antavan arvion mukaan (YKE), tarkastelemalla liikennemäärältään saman suuruusluokan (noin 2500 KAVL) katuja, voidaan todeta, että Hevoshaantien liikennemelun yli 55 dB:n alue ulottuu todennäköisesti osittain suunnitellulle päiväkotitontille. Jatkosuunnittelussa tulee tästä johtuen toteuttaa meluselvitys ja varmistaa riittävä meluntorjunta.

5.5 Tontin kuivatus ja hulevesien käsittely

Kaikessa rakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamallia, jonka periaatteiden mukaisesti hulevesiä viivytetään tontilla.

Alueelta muodostuvat hulevedet johdetaan pääasiassa tonttien omien järjestelmien kautta avo-ojiin. Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee imeyttää tai viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon siltä osin, kun tontilla tehdään kaavamuutoksesta johtuvia muutostöitä. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Rakentamisen aikaiset hulevedet on hallittava ja etenkin kiintoaineen kulkeutuminen vesistöön minimoitava. Työmaavesien hallinnassa noudatetaan Pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta (2024).

Rakennusluvan yhteydessä tulee tehdä tarkemmat hulevesisuunnitelmat, jotka hyväksytetään kaupungilla rakennusluvan yhteydessä.

6. VÄISTÖTILATARVE

Hankkeelle ei kohdistu väistötilatarvetta, jos Harmotien, Håkansbölen ja Keihäspuiston päiväkodit ovat käytössä uudiskohteen valmistumiseen asti.

7. KUSTANNUKSET

7.1 Investointikustannusennuste

Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkodin uudisrakennukselle laskettu kustannusennuste on 12 768 000 € (alv 0%, KL104 (05/24)).

7.2 Tontista aiheutuvat kustannukset

Hankkeelle ei kohdistu tonttikustannuksia.

7.3 € / tilapaikka

Kustannukset / tilapaikka ovat 60 800 € (alv 0%, KL104).

7.4 Väistötilakustannukset

Hankkeelle ei kohdistu väistötilakustannuksia.

7.5 Purkukustannukset

Hankkeelle ei kohdistu purkukustannuksia.

7.6 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset tilataan konsultilta suunnitteluvaiheessa.

8. RAHOITUS JA AIKATAULU

8.1 Rahoitus investointiohjelmassa

Kaupunginvaltuuston hyväksymässä vuosien 2024–2033 investointiohjelmassa on Kaskelan II ja Itä-Vantaan ruotsinkielisen päiväkodin uudisrakennukselle varattu 12 650 000 € (alv 0 %, KL116).

8.2 Aikataulu (määrärahavaraus ja vuodet)

Aikataulu investointiohjelmassa 2024-2033:

Tarveselvitys	04-08/2024
Hankesuunnittelu	09-12/2024
Suunnitteluhankinnat	12/2024-01/2025
Suunnittelu	02-11/2025
Rakentaminen	04/2026-06/2027
Käyttöönotto	08/2027

Määrärahavaraus ja vuodet investointiohjelmassa 2024-2033:

2025:	300 000 €
2026:	6 600 000 €
2027:	5 600 000 €
2028:	150 000 €

9. HANKKEEN KÄYTTÖTALOUSVAIKUTUKSET JA TOIMINTAKUSTANNUKSET

9.1 Ylläpitokustannukset (sis. vuokra, siivous, huolto)

Alustava arvio ylläpitokustannuksista on 92 600 € vuodessa.

9.2 Toimintakustannukset

Toimintakustannukset käyttäjätoimialalle ovat arviolta 700 000 €.

9.3 Elinkaarikustannukset

Elinkaarikustannukset tilataan konsultilta suunnitteluvaiheessa.

10. TYÖTURVALLISUUSASIAT

Rakennustyön turvallisuus

Suunnitteluvaiheen turvallisuuskoordinaattorina toimii rakenneinsinööri Jukka Tuhkanen. Työturvallisuustehtävien tarkistuslista on käyty läpi. Hankkeesta on laadittu Havat-riskikartta.

Rakentamisvaiheessa toteuttaja ja rakennuttaja huolehtivat kohteen työturvallisuustehtävistä. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeiden mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

11. RISKIT

11.1 Aikataulu, kustannukset

-

11.2 Kaavamuutos / poikkeamispäätös

Edellyttää kaavoituksen poikkeamispäätöstä tai asemakaavamuutosta käyttötarkoituksesta YSA-1 k päiväkodin rakennuslupamenettelyä varten.

11.3 Maaperästä ja rakennuspaikasta aiheutuvat riskit (työturvallisuustehtävien lista)

Jatkoselvityksissä havaittava PIMAt (pilaantuneet maa-alueet).

12. TYÖRYHMÄN JÄSENET

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALA (Kato)

Kiinteistöt ja tilat / Toimitilajohtaminen

Hankevalmistelu:

- Eija Kivineva, Hankepäällikkö
- Ann-Mari Ståhlberg, Rakennuttaja-arkkitehti

Suunnittelu- ja hankepalvelut:

- Jukka Tuhkanen, Rakenneinsinööri / Työturvallisuuskoordinaattori
- Jonna Rosenblad, Sähköinsinööri
- John Petäistö, LVI-insinööri
- Tarja Aaltola, Keittiöasiantuntija
- Anne Valkeapää, Puhtauspalveluasiantuntija
- Anne Papunen, Kustannuslaskennan

Kunnossapito:

- Marika Suotula, Pihavastaava

Kiinteistöjen hoito ja ylläpito:

- Sirpa Eskelinen, Energian erityisasiantuntija

Rakennuttaminen:

- Juha Vuorenmaa, Rakennuttajapäällikkö

Kiinteistöt ja tilat / Kiinteistöhallinta ja asuminen

- Pasi Simola, Isännöitsijä

Kiinteistöt ja tila palvelualue / Mittaus- ja Geopalvelut

- Heikki Kangas, Geotekniikkapäällikkö

Kaupunkirakenne ja ympäristö

Asemakaavoitus:

- Mari Jaakonaho, Aluearkkitehti
- Noora Koskivaara, Asemakaava-arkkitehti

Kaupunkirakenne ja ympäristö / Rakennusvalvonta:

- Ifa Kytösaho, Lupapäällikkö
- Panu Latvala, Lupa-arkkitehti

Kadut ja puistot / Suunnittelu:

- Antti Auvinen, Hulevesiasiantuntija
- Heikki Väänänen, Liikenneinsinööri
- Ilpo Pasanen, Liikenneinsinööri

KASVATUKSEN JA OPPIMISEN TOIMIALA (Kaso)

Talous ja hallintopalvelut:

- Satu Turunen, Palveluverkkoasiantuntija
- Petra Lehtinen, Kalusteasiantuntija

Varhaiskasvatus:

- Soile Ikäläinen-Nyman, Varhaiskasvatuspäällikkö, kaakkoinen palveluyksikkö
- Mia Ahlskog, Kehittämispäällikkö, varhaiskasvatus ja koordinaatio

Työsuojelu:

- Sanna Tilli, Työsuojeluvaltuutettu, varhaiskasvatus kaakkoinen ja pohj. alue
- Rosa Ilonen, Työsuojeluvaltuutettu, ruotsinkieliset palvelut

Yhteiset palvelut

- Ala-Karvia Ellinoora, Osallisuusasiantuntija

KAUPUNKIKULTTUURIN JA HYVINVOINNIN TOIMIALA (Kaku)

Liikunta
Toiminnalliset palvelut:

- Jani Raivio, Liikunnansuunnittelija

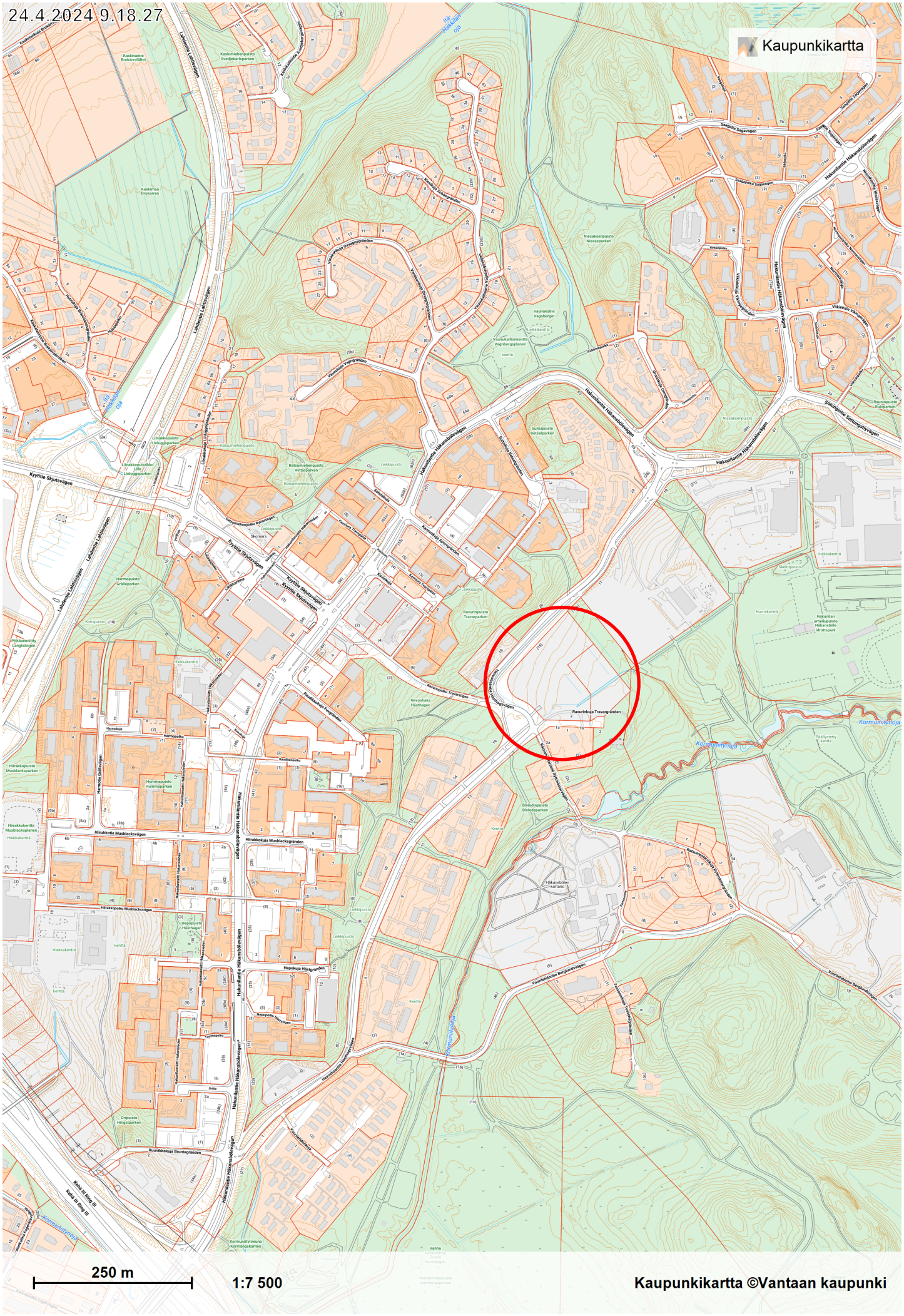
KAUPUNKISTARTEGIAN JA JOHDON TOIMIALA (Kajo)

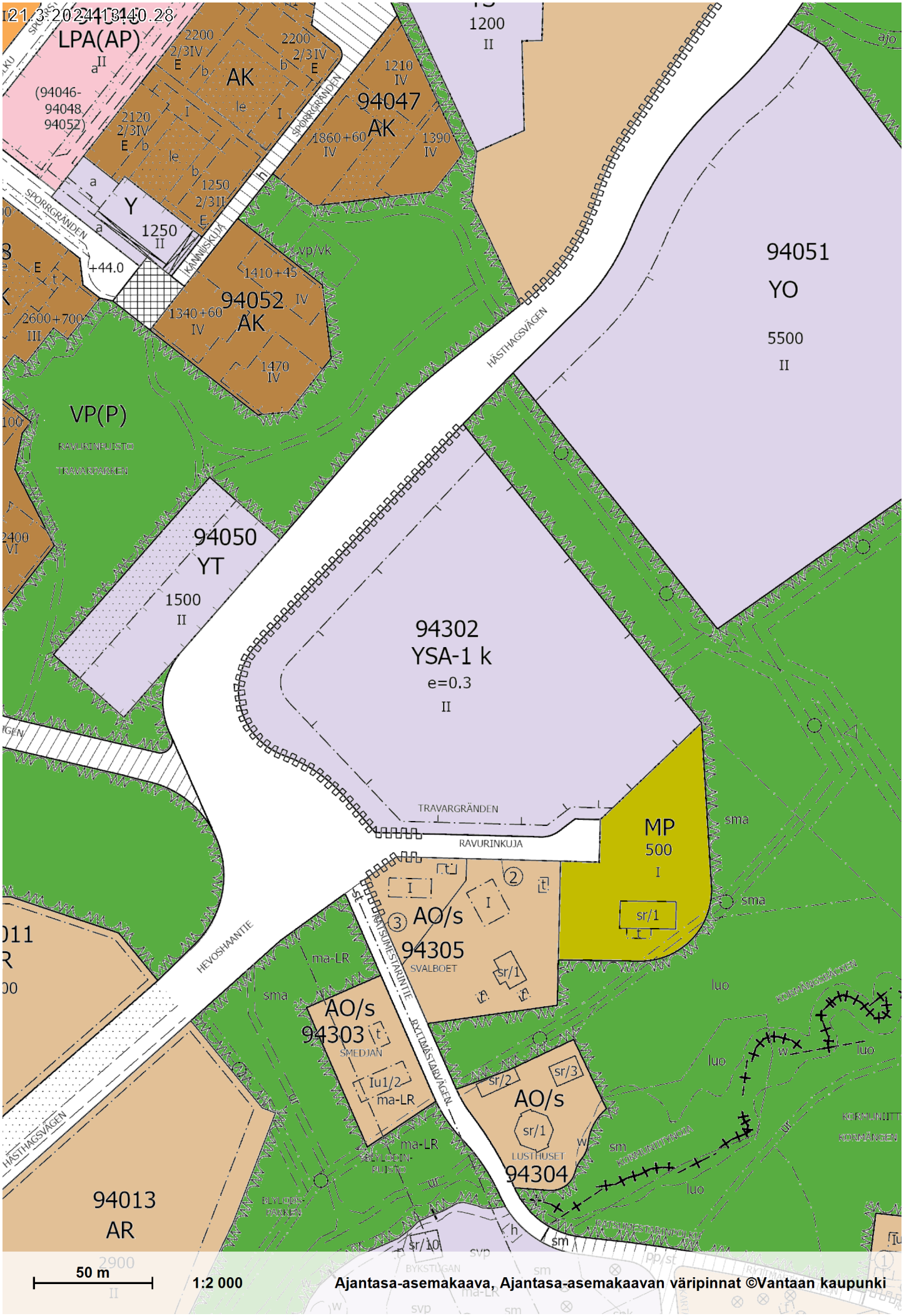
Talous ja strategia
Talousohjaus:

- Noora Järvi, Erityisasiantuntija

Henkilöstö- ja konsernipalvelut
Hankinta:

- Janne Heikkilä, Palveluasiantuntija
- Sirpa Viinikari-Kauria, Ostopäällikkö

24.4.2024 9.18.27
Kaupunkikartta
250 m
1:7 500
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

21.3.2024 13:40.28
LPA(AP)
a II
(94046-
94048
94052)
2200
2/3IV
E
b
AK
le
I
2120
2/3IV
E
b
le
I
2200
2/3IV
E
b
1210
IV
94047
AK
1860+60
IV
1390
IV
1250
2/3II
E
Y
1250
II
a
SPORRGRÄNDEN
KANNUSKUJA
+44.0
vp/vk
1410+45
IV
94052
AK
1340+60
IV
1470
IV
2600+700
III
1200
II
94051
YO
5500
II
HÄSTHAGSVÄGEN
VP(P)
RAVURINPUISTO
TRAVARPARKEN
94050
YT
1500
II
94302
YSA-1 k
e=0.3
II
TRAVARGRÄNDEN
RAVURINKUJA
MP
500
I
sma
sr/1
AO/s
94305
SVALBOET
HEVOSHAANTIE
ma-LR
AO/s
94303
SMEDJAN
Iu1/2
ma-LR
RATSUMESTARINTIE
RYTTMÄSTARVÄGEN
AO/s
sr/2
sr/3
sr/1
LUSTHUSET
94304
luo
sm
KORKUNNIITYNOJA
KORKUNNIITTY
KONMÄNGEN
94013
AR
BYLOCKS-
PARKEN
BYLOCKS-
RUISTO
BYKSTUGAN
svp
pp/st
50 m
1:2 000
Ajantasa-asemakaava, Ajantasa-asemakaavan väripinnat ©Vantaan kaupunki

Kh 21.04.1997

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
001324	13.01.1997	85/61

Vantaan kaupunki
94. kaupunginosa

HAKUNILA

Asemakaavan muutos
Korttelit 94302, 94303 ja 94305 sekä katualueita.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 94

HÅKANSBÖLE

Ändring av stadsplanen
Kvarteren 94302, 94303 och 94305 samt gatuområden.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 metriä sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.

AO **Erillispientalojen korttelialue.**

AO-kortteleita 94303 ja 94305 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa yksiasuntoisia asuinrakennuksia ja talousrakennuksia.

Tontin kerrosalasta saa enintään 30% käyttää ympäristöä häiritsemättömiä ja ympäristöönsä soveltuvia työtiloja sekä niihin liittyviä näyttely- ja myymälätiloja varten.

Uudisrakennusten julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta.
Julkisivut on rakennettava siten, että ne muodon, värityksen ja jäsentelyn suhteen sopeutuvat alueen vanhaan rakennuskantaan.

Rakennuksissa tulee olla tervanmusta tai perinteinen punatiilenvärinen harjakatto.

Rakennuksiin ei saa rakentaa kokonaan tai pääosin maanpäällistä kellarikerrosta.

Vähäiset rakennusosat saavat ulottua rakennusalan ulkopuolelle.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 2 autopaikkaa/asunto, joista vähintään yksi on sijoitettava autotalliin.

YSA-1 **Sosiaalitointa palvelevien laitosten ja asuntoloiden sekä asuinrakennusten korttelialue.**

YSA-1 -aluetta korttelissa 94302 koskevia määräyksiä:

Korttelialueelle saa rakentaa toiminnan ja huollon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Uudisrakennuksen/-rakennelmien tai olemassaolevaan rakennukseen/rakennelmaan tehtävien muutosten sopeutumiseen kaupunkikuvaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Rakennuslupahakemukseen on liitettävä selvitys, joka osoittaa rakennuksen/rakennelmien sopeutumisen ympäristöönsä.

Autopaikkojen vähimmäismäärä määritellään hakijan antaman selvityksen perusteella.

STADSPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 meter utanför det planområde som fastställelsen gäller.

Kvartersområde för fristående småhus.

För AO-kvarteren 94303 och 94305 gällande bestämmelser:

Inom området får uppföras bostadshus med en bostad och ekonomibyggnader.

Av tomtens våningsyta får högst 30% användas för ickemiljöstörande och till miljön anpassade arbetslokaler samt till dessa anslutande utställnings- och butikslokaler.

Som fasadmaterial skall i nybyggnaderna användas trä.
Fasaderna skall byggas så att de vad form, färg och disposition beträffar är anpassade till områdets gamla byggnadsbestånd.

Byggnaderna skall ha becksvarta eller traditionellt tegelröda åstak.

I byggnaderna får inte byggas källarvåning helt eller till huvuddelen över markytan.

Mindre utbyggnader får sträcka sig över byggnadsytan.

Minimiantalet bilplatser är 2 bilplatser/bostad av vilka minst en skall placeras i garage.

Kvartersområde för anstalter och internat för social verksamhet samt bostadsbyggnader.

För YSA-1-området i kvarteret 94302 gällande bestämmelser:

På kvartersområdet får byggas bostäder som är nödvändiga för verksamheten och underhållet.

Särskild uppmärksamhet skall fästas vid att nybyggnaden/-konstruktionerna eller ändringar som görs i befintlig byggnad/konstruktion är anpassade till stadsbilden.

Till ansökan om byggnadslov skall bifogas utredning som visar byggnadens/konstruktionernas anpassning till omgivningen.

Minimiantalet bilplatser bestäms på grundval av den utredning som sökanden företett.

LIITE: Kaupunginhallitus 16.09.2024 7:11

001324 Kh 21.04.1997

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Eri kaavamääräysten alaisten alueenosien välinen raja.	Bestämmelsegräns.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
94	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
HAKU	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
94302	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
RAVURINKUJA	Kadun, katuaukion, torin tai puiston nimi.	Namn på gata, öppen plats, torg eller park.
I	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
I 1/2	Murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kaavassa lukumäärältään mainittujen kerrosten yläpuolella olevasta tilasta kerrosluvun estämättä käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi.	Brutet tal efter romersk siffra anger hur stor del av byggnads största vånings yta som, utan hinder av våningsantalet, får användas för utrymme som inräknas i våningsytan av det utrymme, som är beläget ovanför de i planen till antalet angivna våningarna.
e=0.30	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
kh	Rakennusala, jolle saa sijoittaa kasvihuoneen.	Byggnadsyta där växthus får placeras.
t	Rakennusala, jolle saa sijoittaa talousrakennuksen.	Byggnadsyta där ekonomibyggnad får placeras.
	Katu.	Gata.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
	Katualueen rajan osa, jonka kautta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där utfart är förbjuden.
k	Indeksi osoittaa, että alue on varattu kunnan tarpeisiin.	Indexet anger att området har reserverats för kommunens behov.
/s-3	Alue, jolla ympäristö säilytetään. Uudisrakennuksen/-rakennelmien tai olemassaolevaan rakennukseen/rakennelmaan tehtävien muutosten sopeutumiseen kaupunkikuvaan on kiinnitettävä erityistä huomiota. Rakennuslupahakemukseen on liitettävä selvitys, joka osoittaa rakennuksen/rakennelmien sopeutumisen ympäristöönsä. Hakemusta käsiteltäessä on otettava huomioon paikallisen museoviranomaisen lausunto. Alueella säilytettävä ja istutettava kasvillisuus on valittava siten, että se on sopusoinnussa alueen perinteen kanssa.	Område där miljön bevaras. Särskild uppmärksamhet skall fästas vid att nybyggnaden/-konstruktionerna eller ändringar som görs i befintlig byggnad/konstruktion är anpassade till stadsbilden. Till ansökan om byggnadslov skall bifogas utredning som visar byggnadens/konstruktionernas anpassning till omgivningen. Vid behandling av ansökan skall den lokala museimyndighetens utlåtande beaktas. Den växtlighet som skall bevaras och planteras på området skall väljas så, att den harmonierar med områdets tradition.
	Rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvan säilymisen kannalta merkittävä rakennus/rakennelma. Rakennuslain 135§:n nojalla määrätään, että rakennusta/rakennelmaa ei saa purkaa ilman valvontaviranomaisen lupaa. Lupaviranomainen voi myöntää luvan vain jos purkamiseen on pakottava syy. Lupahakemusta käsiteltäessä noudatetaan muutoin soveltuvin osin, mitä on säädetty rakennuslain 42 a §:ssä tarkoitetusta luvasta. Korjaus-, muutos- ja lisärakennustoimenpiteiden tulee olla sellaisia että rakennuksen/rakennelman rakennustaiteellinen ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Toimenpiteistä on hankittava paikallisen museoviranomaisen lausunto.	Arkitektoniskt, historiskt eller för stadsbildens bevarande betydelsefull byggnad/konstruktion. Med stöd av 135 § byggnadslagen föreskrivs att byggnaden/konstruktionen inte får rivas utan tillsynsmyndighetens tillstånd. Byggnadslovsmyndigheten kan bevilja tillstånd endast om tvingande skäl till rivning föreligger. Vid behandling av ansökan om lov iakttas i övrigt i tillämpliga delar vad som är stadgat om det tillstånd som avses i 42 a § byggnadslagen. Reparations-, ändrings- och tillbyggnadsåtgärderna skall vara sådana, att byggnadens/konstruktionens arkitektoniskt betydelsefulla och med tanke på stadsbilden betydelsefulla karaktär bevaras. För åtgärder skall begäras utlåtande av den lokala museimyndigheten.

Asemakaavaosasto — Stadsplaneavdelningen

Liisa Harju
Asemakaavapäällikkö/Stadsplanechef

Mittausosasto — Mätningsavdelningen

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittausasetuksen 493/82 vaatimukset.

Baskartan fyller de anspråk som förordningen om planläggningsmätning 493/82 kräver.

Vantaalla/Vanda 08.04.1997

Timo Velling
Kaupungingeodeetti/Stadsgeodet

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 21.04.1997 ja vahvistettu tällä päätöksellä.

Godkänd av stadsstyrelsen 21.04.1997 och har med detta beslut fastställts.

PÄIVÄKOTISUUNNITTELUOHJE 10 ryhmäaluetta					TILAOHJELMA
27.1.2023				**210**	
ryhmäalueet A, B, C, D, E ,F, G, H, I ja J jossa on á 21 lapsen ryhmä (tilamitoitus 3 kasvattajaa ja 21 lasta)					
tilapaikat yhteensä 168 lasta.				21	Huonekortit täydentävät tilaohjelmaa
Ryhmäalue A, 21 lasta	**Yhteensä hym2**	**/ lapsi**	**Käsin laskettu**		**muuta**
märkäeteinen A	8	0,38	7,98		21 lapselle, voi tehdä kahdelle ryhmälle yhteisenä, silloin tila 16m2 (2x8m2)
eteistilat A	13	0,6	12,6		osana toimintatilaa
wc-pesutilat A	10	0,46	9,66		**yleisesti wc-tiloihin:** 3 wc-istuinta wc tilaa kohden, eriöt, etuhuoneellinen pesutila
toimintatila /suljettava rauhallinen tila /suljettavaa pienryhmätilaa/ varastotilat A	79	3,75	78,75		Rauhallista tilaa käytetään myös lepotilana, kooltaan 42 m² (2 m2 / 21 lasta), varastotila 2m2/ryhmä, kaapistoja tai yksittäinen varasto
ryhmäalue A yht	**109,0**		108,99		
Ryhmäalue B, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat B					osana käytävää
wc-pesutilat B					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue B yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue C, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat C					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue C yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue D, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat					osana käytävää
wc-pesutilat					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue D yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue E, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat E					osana käytävää
wc-pesutilat E					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue E yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue F, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat F					osana käytävää
wc-pesutilat F					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue F yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue G, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat G					osana käytävää
wc-pesutilat G					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue G yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue H, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat H					osana käytävää

wc-pesutilat H					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue H yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue I, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat I					osana käytävää
wc-pesutilat I					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue I yht	**109**		108,99		ohjeellinen
Ryhmäalue J, 21 lasta					
märkäeteinen					21 lapselle
eteistilat J					osana käytävää
wc-pesutilat J					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
ryhmäalue J yht	**109**		108,99		ohjeellinen
wc	2		2		yhdellä ryhmäalueella, helposti ulkoa saavutettava
Ryhmätilat yhteensä:	**1091,9**		**1091,9**		
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu	8		8		neuvottelutilan yhteydessä, kotikeittiövarustelu, toimii henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, lasten tilana, yhteiskäytössä asukkaisden kanssa, salin läheisyyteen.
työpaja	15		15		huom. hiekanerotuskaivo
pienryhmät / kerros	50		50		kahdelle ryhmälle yksi 10m2 yhteinen pienryhmä, segregoituneella alueella useampi pienryhmätila
liikuntasali ja väline/patjavarastovarasto	82		82		toimii myös henkilökunnan koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 8 m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa
ruokailutila	84	0,4	84		yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti asukkaille liikuntasaliin ja ruokailutilaan
ruuanjakelulinjaston vaatima tila	6		6		
wc-tila ruokasalin yhteyteen	2		2		
vararuokavarasto	4		4		lukittava kaapisto tai varasto lähelle ruokailutilaa
inva-wc / kerros	16,5		16,5		3-kerroksinen ratkaisu
Yhteiset tilat. yhteensä:	**268**		267,5		
Lasten toiminta-tilat yhteensä:	**1359,4**	hym2	1359,4		
	95,2	7 % toimint	95,158		
	1454,6		1454,558		
	6,93		6,9704		toiminta-alaa / tilapaikka
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja	14		14		monikäyttöinen toimistotila, voidaan jakaa kahteen 7m2 tilaan kokouksia varten
neuvottelutila	18		18		kotikeittiön yhteydessä
henkilökunnan työhuone	16		16		tämä tai perhe/konsultaatiohuone sijoitetaan johtajan huoneen viereen
perhe- ja konsultaatiotila / työhuone / neuvottelu	10		10		sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl	8		8		2 kpl wc/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila	3		3		Voi olla yhteinen (mahduttava pukeutumaan, tarvitsee tason vaatteille)
henk.kunnan pukutila, 30h x 0,8m2	24		24		Voi olla yhteinen, sisältää kaksi WC:tä, lisäksi suihkutilassa pukeutumismahdollisuus
Toimintatilat tilat yhteensä:	**93,0**		**93,0**		
Keittiö ja huoltotilat					
Palvelukeittiö aputiloineen	80		80		keittiö aputiloineen poisluk. rullakoiden ja kuljetuslaatikoiden säilytys tilat
Siivouskeskus ja vaatelhuoltotila	16		16		yhdistetty tila, huom. likainen ja puhdas puoli
siivouskomero	3		3		jokaiseen kerrokseen, jos rakennus useassa kerroksessa
keskusvarasto	11	0,05	10,5		
Tilat yhteensä	**110,0**		**109,5**		

Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:	**1562,4**	**hym2**	**1561,9**		
			1266,42		
Tekniset tilat					
iv-konehuone 7% bruttoalasta		x			
sähköpääkeskus		x			
Käytävätilat					
Käytävät, poistumistiereitit		x			
Porrashuoneet		x			
tuulikaapit		x			
bruttoalatavoite 2226 brm2					
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1785htm2)					
YHTEENSÄ					
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu					
hyötyalasta huoneistoalaksi kerroin:	1,12	**1749,888**	**1749,328**	**htm2**	RT-kortin mukainen
		8,3328	**8,33013333**		huoneistoalaa/tilapaikka
	1,13	1765,5	1764,9	**htm2**	Vantaa
					huoneistoalaa/tilapaikka (RT 9 htm2/tilapaikka; RT-taulukossa iso liikuntasali)
hyötyalasta bruttoalaksi kerroin:	1,32	**2062,368**	**2061,708**	**brm2**	RT-kortin mukainen (1,12 - 1,5)
	1,44	**2249,856**	**2249,136**	**brm2**	Vantaa

12 **Vuoden 2024 Vantaan kulttuuripalkintojen myöntäminen / RÅ**

VD/5721/02.03.01.03/2024

RÅ/AL/TH/EJ

Vantaan kaupungin hallintosäännön 9 luvun 8 §:n mukaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta päättää tehtäväalueellaan avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä. Avustusten myöntämisessä noudatetaan avustusten ja apurahojen yleisiä myöntämisperiaatteita sekä avustuslajikohtaisia tarkempia ohjeita.

Vantaan kulttuuripalkinnot myönnetään vuosittain hakemuksetta kahdelle taholle: a) kannustuksena ansioituneelle taiteilijalle ja b) tunnustuksena merkittävästä kulttuuriteosta.

Ansioituneen taiteilijan palkinto myönnetään Vantaalla vakituisesti asuvalle, taiteellisen lahjakkuutensa osoittaneelle taiteilijalle. Kulttuuripalkinto merkittävästä kulttuuriteosta kaupunkilaisten taidekentän elävöittämiseksi myönnetään kaupungissa toimivalle yhteisölle tai henkilölle. Molemmat palkinnot ovat suuruudeltaan 10 000 euroa. Jakamalla kaksi erillistä kulttuuripalkintoa halutaan merkittävien paikallisten kulttuuritekojen palkitsemisen lisäksi palkita myös vantaalainen ansioitunut taiteilija.

Kulttuuripalkinto merkittävästä kulttuuriteosta kaupunkilaisten taidekentän elävöittämiseksi myönnetään kaupungissa toimivalle yhteisölle tai henkilölle. Palkinto myönnetään vaikuttavista ansioista ja kaupunki pidättää oikeuden jättää palkinto myös myöntämättä. Palkintoa merkittävästä kulttuuriteosta ei myönnetä aiemmin Vantaan kulttuuripalkinnon saaneille tai Vantaan kaupungin työntekijöille.

Vantaan kulttuuripalkintoja ei voi hakea, vaan päätöksen palkintojen myöntämisestä tekee Vantaan kaupunginhallitus kaupunkikulttuurilautakunnan esityksestä. Vantaan kulttuurin palvelualue on pyytänyt kuntalaisilta ehdotuksia vantaalaisista henkilöistä ja tahoista, joiden ponnistukset oman taiteenalansa tai vantaalaisen kulttuurielämän eteen ansaitsisivat palkinnon.

Ehdotuksia tiiviine perusteluineen on voinut lähettää 16.7.2024 mennessä osoitteeseen kulttuuri(at)vantaa.fi otsikolla ”Vantaan kulttuuripalkinnot 2024”. Palkinnot jaetaan Vantaan Kulttuurigaalassa 13.11.2024.

Lautakunnan esitys palkinnon saajista esitellään kaupunginhallituksen kokouksessa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta 20.8.2024 § 10

Kulttuurijohtajan esitys:
Päätetään
a) esittää kaupunginhallitukselle, että se toimittaa vuoden 2024 Vantaan kulttuuripalkintojen jaon lautakunnan esityksen mukaisesti,
b) ansioituneen taiteilijan palkinto on 10 000 €,
c) merkittävän kulttuuriteon palkinto on 10 000 € ja
d) todeta, että palkinnot jaetaan 13.11.2024 pidettävässä Vantaan Kulttuurigaalassa Kulttuuritalo Martinuksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että lautakunnan jäsen Lars Norres poistui kokouksesta asian 10 käsittelyn ajaksi klo 19.47–20.13, syynä osallisuusjääviys ja lautakunnan jäsen Pekka Rautio poistui kokouksesta asian 10 käsittelyn ajaksi klo 19.47–20.13, syynä palvelussuhde- ja toimeksiantojääviys.

_____

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään myöntää vuoden 2024 Vantaan kulttuuripalkinnot (ansioituneen taiteilijan palkinto ja merkittävän kulttuuriteon palkinto) kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan esityksen mukaisesti.

Liite:
- Palkinnon saajat 1976–2023

Täytäntöönpano: Kulttuuri- ja kirjastopalvelujen palvelualue

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätietoja:
kulttuurijohtaja Annukka Larkio
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Vantaan kulttuuripalkinto (Vantaa-palkinto) on myönnetty vuodesta 1976 alkaen seuraavasti:

1976 kuvanveistäjä Heikki Häiväoja
1977 säveltäjä Aulis Sallinen
1978 graafikko Pentti Kaskipuro
1979 Vanhan musiikin yhtye Sonores Antiqui
1980 koreografi Marjo Kuusela
1981 taidemaalari Tapani Jokela
1982 oopperalaulaja Jorma Hynninen
1983 Tanssiteatteri Raatikko
1984 kirjailija Alpo Ruuth
1985 elokuvaohjaaja Matti Kassila
1986 oopperalaulaja Jaakko Ryhänen
1987 jazzmuusikko Juhani Aaltonen
1988 näyttelijä Lasse Pöysti
1989 taidemaalari, graafikko Antti Ojala
1990 säveltäjä Herman Rechberger
1991 Teatteri KEHÄ III (nyk. Teatteri Vantaa)
1992 laulajatar Annikki Tähti
1993 arkkitehti Alpo Halme
1994 muusikot Maarit ja Sami Hurmerinta
1995 taidemaalari, kuvanveistäjä Risto Vilhunen
1996 valo- ja äänisuunnittelija Ilkka Volanen
1997 Vantaan tanssiopisto
1998 Vantaan orkesteri
1999 urkutaiteilija Håkan Wikman
2000 elokuvakäsikirjoittaja, ohjaaja Kaija Juurikkala
2001 kirjailija, FT Taru Väyrynen
2002 valokuva- ja mediataiteilija Harri Larjosto
2003 musiikin tohtori, musiikkikasvattaja Päivi Kukkamäki
2004 laulaja, opettaja Kosti Kotiranta
2005 Vantaan Lapsibaletti ry, Tamara Popova ja Marin Veltchev
2006 tuottaja-elokuvaohjaaja Jean Bitar
2007 Tikkurilan Teatteri ry
2008 kirjailija Virpi Hämeen-Anttila ja professori Jaakko Hämeen-Anttila
2009 musiikkipedagogi Inkeri Simola-Isaksson
2010 Vantaan Taiteilijaseura ry
2011 viihdetaiteilija Virve Rosti
2012 kirjailija Tuula Korolainen
2013 oopperalaulaja Esa Ruuttunen
2014 Vantaan sanataidekoulu
2015 muusikko Esa Pulliainen
2016 jazzpianisti ja -säveltäjä Lenni-Kalle Taipale
2017 laulaja Meiju Suvas
2018 kulttuuriteko: Velmu ry
2018 nuoren taiteilijan palkinto: pianisti Bingheng Yang ja balettitanssija Pinja Huhtimo
2019 kulttuuriteko: monikulttuurisen Tempo-orkesterin perustaja Jarmo Ahvenainen
2019 nuoren taiteilijan palkinto: taiteilija Jesse Pasanen
2020 ansioitunut taiteilija: muusikko Emma Salokoski
2020 kulttuuriteko: Vantaan Näyttämö
2021 ansioitunut taiteilija: kirjailija Siri Kolu
2021 kulttuuriteko: Myyrmäki-liike

2022 kulttuuriteko: Laila Pullisen veistospuiston ja kotimuseon Jean Ramsay ja Petra Piitulainen-Ramsay
2022 ansioitunut taiteilija Riikka Mustakallio
2022 nuoren taiteilijan palkinto: Marie Selonen ja Lotta Tuominen
2022 vuoden kulttuuritapahtuma (Vantaan Sanomien yleisöäänestys): Louhela Jam
2023 kulttuuriteko: Team Käärijä
2023 ansioitunut taiteilija: kirjailija Pauliina Susi

13 Lausunnon antaminen Nurmijärven Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta / TeA

VD/5146/00.04.03/2024

TeA/SP/LM/JK/JS/PK/SR/EJ

Nurmijärven kunta on pyytänyt lausuntoa Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta. Lausuntojen määräaika on 13.9.2024, mutta lausunnolle on saatu jatkoaikaa 26.9.2024 asti.

Metsäkylän osayleiskaava suunnitellaan Nurmijärven kaakkoiskulmassa sijaitsevalle Metsäkylän alueelle. Osayleiskaava rajoittuu Nurmijärven ja Vantaan rajaan Riipilän kaupunginosassa. Osayleiskaavan tarkoituksena on ohjata alueen rakentamista ja maankäyttöä. Alueelle ei ole tarkoitus laatia asemakaavoja. Suunnittelualue on pääosin maa- ja metsätalousaluetta, ja sen asutus on keskittynyt hajanaisesti olemassa olevan tiestön varrelle Nummimäen ja Klaukkalan Metsäkylän asuinalueille.

Osayleiskaavan merkittävänä tavoitteena on ohjata Metsäkylän osayleiskaavan alueelle kohdistuva rakentamispaine sijoittumaan hyvin yhdyskuntarakenteessa ja maisemassa, jotta alueen ominaispiirteet ja maaseutumaisuus säilyvät. Osayleiskaavan yhtenä keskeisenä tavoitteena on ohjata rakentamista yhdyskuntarakenteellisesti edullisille alueille, kuten Metsäkylän koulun läheisyyteen. Toisaalta kaavaratkaisun tavoitteena on joustavuus erilaisissa tilanteissa.
Koko Nurmijärven kunnan alueelle kohdistuu rakentamispainetta, mikä ilmenee myös kahden keskustaajaman välissä sijaitsevalla Metsäkylän osayleiskaavan alueella. Suunnittelualueen asutuksen vuotuinen kehitys on ollut maltillista ja samankaltaista kunnan muiden maaseutualueiden kanssa. Osayleiskaavan alueella on ollut voimassa oikeusvaikutukseton osayleiskaava yli kolmenkymmentä vuotta, joten alueen maankäyttöä on tarve suunnitella menneen kehityksen arvioimiseksi ja tulevan kehityksen mahdollistamiseksi.

Suunnittelualue on pääosin maaseutumaista aluetta pois lukien Nummimäen ja Klaukkalan Metsäkylän tiheämmin asutut alueet, jotka on haluttu ilmentää käyttötarkoitusmerkinnöillä. Ratkaisu kuvaa myös alueen rakennetta. Nummimäen alueelle, Metsäkylän koulun läheisyyteen, on osoitettu kyläalue (AT-5), joka sijaitsee yhdyskuntarakenteellisesti edullisella alueella, eikä sijaitse maisemallisesti arvokkaalla/herkällä alueella. Toinen kyläalue on osoitettu Klaukkalan Metsäkylän alueelle. Kyläalueiden osoittamisella on haluttu tuoda esiin alueen nykyrakenne ja kehittämisen kannalta edullisimmat alueet. Sijoittamalla rakentaminen näille alueille tuetaan kyläkeskusten kehittämistä.

Alueen ainoa laaja ja yhtenäinen peltoalue on osoitettu maanviljelysalueena (MT-5) ja suurin osa muista alueista maa- ja metsätalousalueina (M-9). Ratkaisulla on haluttu korostaa kylän ja maaseudun ominaispiirteitä siten, että haja-asutusluonteinen rakentaminen on mahdollista. Varsinaisia työpaikkarakentamisen alueita ei ole osayleiskaavassa osoitettu. M-9-alueelle maantie 130:n läheisyyteen on kuitenkin kaavamääräyksessä mahdollistettu ympäristöhäiriöitä aiheuttamaton yritystoimintaa palveleva rakentaminen. Lisäksi rakennuspaikoilla on mahdollista rakentaa asumisen yhteyteen sopivia työtiloja. Kyläalueella on lisäksi mahdollista rakentaa kylän ja sitä ympäröivän asutuksen tarvitsemia palveluja.

Kaavan laatimisen tavoitteena on ollut joustavuus rakentamisen sijoittumisen suhteen. Kylien ja maaseutualueiden yleiskaavoissa ei esitetä rakentamismahdollisuuksia tiloittain (Nurmijärven kunnanhallitus 09.10.2023 § 145), mikä koskee myös Metsäkylän osayleiskaava-aluetta. Kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä ohjataan rakentamista sijoittumaan maisemaltaan arvokkaimman alueen ulkopuolelle. Lisäksi kyläalueilla rakennuspaikan koko on hieman pienempi (2500 m^2) kuin maa-

ja metsätalousvaltaisilla alueilla. Kaavaratkaisussa on osoitettu alueen arvokkaat rakennusperintökohteet, arvokkaat maisema-alueet, muinaisjäännökset ja luonnoltaan arvokkaat alueet. Kaavassa on annettu määräyksiä em. arvojen säilyttämiseksi.

Klaukkalan kehätieltä vt 3:lle erkanevan liittymän ympäristössä maantien aluetta on laajennettu liittymän itäpuolelle. Aluevarauksella mahdollistetaan raskaan liikenteen taukopaikan rakentaminen. Taukopaikan varaus on osa laajempaa, mahdollisesti Vantaan puolelle ulottuvaa palvelualuetta. Taukopaikan rakentaminen on Helsingin seudun MAL-sopimuksessa sovittujen toimenpiteiden mukaista.

Kaava-aineistot ovat nähtävissä Nurmijärven kunnan verkkosivuilla Metsäkylän osayleiskaava .

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunkiympäristölautakunta 3.9.2024 § 6

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että annetaan Nurmijärven kunnalle liitteen mukainen lausunto.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Nurmijärven kunnalle liitteen mukainen lausunto.

Liitteet:
- Lausunto kaavaluonnoksesta Metsäkylän osayleiskaavaluonnos
- Nurmijärven kunnan lausuntopyyntö Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Yleiskaavasuunnittelija Jonna Kurittu, puh. 050 302 9346
Liikenneinsinööri Joonas Stenroth, puh. 050 302 9278
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Nurmijärven kunta
Ympäristötoimiala / yleiskaavoitus
PL 37
01901 Nurmijärvi

Lausuntopyyntönne Nurmijärven kunta Dnro 32/2023

Vantaan kaupungin lausunto Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksesta. Yleiskaavaluonnoksen sisältö on monipuolinen, ja se pohjautuu kattavasti erilaisiin selvityksiin. Kaavaratkaisu kattaa eri maankäyttömuodot ja luo pohjan maaseutumaisen alueen kasvun ohjaamiselle ja maankäytön kehitykselle. Vantaan kaupunki haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutamiin jäljempänä mainittuihin asioihin.

Yhdyskuntarakenne, asuminen
Metsäkylän osayleiskaava poikkeaa aiemmista Nurmijärven maaseutualueiden osayleiskaavoista sillä, että asuinrakentamista ei ohjata emätilamitoitukseen perustuen. Kaava ohjaa rakentamista sijoittumaan yhdyskuntarakenteellisesti edullisille sijainneille. Kuitenkin myös kyläalueilla sekä maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla voi kaavan myötä tapahtua asutuksen yhdyskuntarakenteen kannalta haitallista hajaantumista sekä luontoalueiden pirstaloitumista. Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on hyvin huomioitu kaavan mahdolliset yhdyskuntarakenteelliset vaikutukset, joita voi olla vaikeaa ennakoida rakentamisen perustuessa maanomistajien tahtotilaan.

Liikenne
Vantaan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksessa on varauduttu raskaan liikenteen palvelualueeseen Klaukkalan kehätien ja valtatien 3 liittymän itäpuolella. Ratkaisu on viimeisimmän tiesuunnitelmaluonnoksen mukainen ja toimenpiteenä mukana Helsingin seudun MAL-sopimuksessa, kuten selostuksessakin todetaan. Osa palvelualueesta sijoittuu Vantaan yleiskaavan liikennealueelle, ja Klaukkalan kehätien pohjoispuolisella alueella on Vantaalla käynnissä palvelualueen mahdollistavan asemakaavan laatiminen. Vantaa näkee tärkeänä yhteistyön jatkamisen palvelualueen suunnittelun osalta.

Virkistys, luonto
Osayleiskaavatyössä on perehdytty hyvin mm. maakuntakaavan luontoteeman aineistoihin. Kaavaan on osoitettu Hämeenlinnanväylän ylittävä viheryhteystarvemerkintä sekä kaava-aluetta reunustaville alueille laadittujen osayleiskaavojen mukaiset maakunnallisesti ja paikallisesti tärkeät viheryhteystarpeet. Näiden aineistojen pohjalta on muodostettu osayleiskaava-alueet ylittävä yhtenäinen viheryhteysverkosto. Osayleiskaavatyötä varten on selvitetty Nurmijärven ekologista verkostoa sekä tunnistettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät ydinalueet ja näitä yhdistävät ekologiset yhteydet.

Työtä varten on laadittu myös erillinen luontoselvitys, jonka pohjalta kaavaan on osoitettu luonnoltaan arvokkaat alueet. Luonnon monimuotoisuuden vaalimisen kannalta on tärkeää, että kaavaan on osoitettu nämä luonnoltaan arvokkaat alueet sekä erityisesti niitä koskevat kaavamääräykset. Kaavamääräykset tulee ottaa huomioon alueiden käyttöä ja rakentamista koskevassa lupakäsittelyssä. Kaavamääräykset siten voivat auttaa turvaamaan osayleiskaavan luontoarvoja ja ekologista verkostoa säilyttämällä rakentamattomia luontoalueita mahdollisimman yhtenäisinä. Kaavan selostuksen arviointiosiossa todetaan

myös, että rakennuspaikan koko M-alueilla 3000 m2 voi johtaa asuinkeskittymiin ja heikentää yhtenäisiä metsäalueita ja katkoa ekologisia yhteyksiä.

Vantaan kaupunki toivoo jatkossakin yhteistyötä kuntarajaan rajoittuvissa ja rajan ylittävissä suunnittelukysymyksissä.

Metsäkylän osayleiskaavaluonnos

Nurmijärven kunnanhallitus on 17.6.2024 § 92 päättänyt asettaa Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksen julkisesti nähtäville. Osayleiskaavaluonnos on nähtävillä 8.8.-6.9.2024.

Pyydämme lausuntoanne kaavaluonnoksesta viimeistään 13.9.2024.

Lausunto toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen yleiskaavoitus@nurmijarvi.fi tai postitse osoitteella Nurmijärven kunta, Ympäristötoimiala/Yleiskaavoitus, PL 37, 01901 Nurmijärvi. Mahdollisesta lisäajasta lausunnon antamista varten pyydämme sopimaan kaavavalmistelija Niina Hiltusen kanssa (niina.hiltunen@nurmijarvi.fi, p. 040 317 2366).

Lisätietoja kaavaluonnoksesta antavat yleiskaavapäällikkö Anita Pihala (anita.pihala@nurmijarvi.fi, p.040 317 2045) sekä yleiskaavainsinööri Arja Junttila (arja.junttila@nurmijarvi.fi, p. 0403172530)

Osayleiskaavan materiaali on nähtävänä kaavan Internet-sivuilla:
https://www.nurmijarvi.fi/kuntalaisen-palvelut/maankaytto-ja-liikenne/kaavoitus/yleiskaavat/vireilla-olevat-yleiskaavat/metsakylan-osayleiskaava/

Ystävällisin terveisin,

Anita Pihala
Yleiskaavapäällikkö
Nurmijärven kunta

Liite Päätösote

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus/ Liikenne ja infrastruktuuri vastuualue
Uudenmaan ELY-keskus/ Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue
Helsingin kaupunginmuseo / Keski-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo
Fingrid Oy
Finavia Oyj
Väylävirasto
Traficom/ilmailu
Uudenmaan liitto
Vantaan kaupunki
Nurmijärven Sähkö Oy
Nurmijärven Vesi
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus
Metsäkeskus

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry
Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry
Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry
Metsänhoitoyhdistys Uusimaa ry
Nurmijärven Luonto ry
Nummimäen vesiosuuskunta
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Nurmijärven maataloustuottajien yhdistys
Klaukkalan Metsäkylän kyläyhdistys ry
Nurmijärven riistanhoitoyhdistys ry

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Metsäkylän osayleiskaava

Elinvoimalautakunta 23.03.2023 § 23

Metsäkylän osayleiskaavan asukastilaisuus kaavan vireilletulon yhteydessä pidettiin 9.3.2023. Asukastilaisuudessa nousi esiin osayleiskaava-alueen laajentaminen etelään päin Klaukkalan kehätiehen saakka. Tämä tarkoittaa, että osayleiskaavatyön yhteydessä kumotaan osa Klaukkalan osayleiskaavan alueesta.

Metsäkylän osayleiskaavan alustavaa kaavarajausta on perusteltua laajentaa asukastilaisuudessa saadun palautteen perusteella.

Esittelijä

Yleiskaavapäällikkö

Esitys

Elinvoimalautakunta päättää Metsäkylän osayleiskaavan vireilletulosta laajentaen suunnittelualuetta liitteenä olevan alustavan rajauksen mukaiseksi.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala@nurmijarvi.fi

Asian käsittely

Rantala ilmoitti esteellisyydestään (hallintolaki 28.1 § kohta 3: intressijäävi) osallistua asian käsittelyyn ja päätöksentekoon ja poistui kokouksesta.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.
Rantala poistui esteellisenä (hallintolaki 28.1 § kohta 3: intressijäävi) kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

-

Elinvoimalautakunta 14.12.2023 § 85

Metsäkylän osayleiskaavaluonnos on laadittu noin 14,9 km² alueelle. Kaavaluonnos sijoittuu eteläisiltä osiltaan Klaukkalan osayleiskaavan alueelle. Metsäkylän osayleiskaava tulee näiltä osin korvaamaan Klaukkalan osayleiskaavan.

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Osayleiskaavaa on laadittu ilman tilakohtaista rakentamismahdollisuuksien määrittelyä kunnanhallituksen päätöksen 9.10.2023 § 145 mukaisesti.

Osayleiskaavassa on esitetty alueiden pääkäyttötarkoitukset. Suunnittelualueen ominaisuuksia on pyritty ilmentämään kaavakartalla. Suunnittelualue on maaseutumaista aluetta sisältäen Nummimäen ja Klaukkalan Metsäkylän muuta aluetta tiheämmin asutut alueet, jotka on haluttu ilmentää käyttötarkoitusmerkinnöillä. Ratkaisu kuvaa myös alueen rakennetta. Alueelle on osoitettu kyläalue (AT-5) Nummimäen alueelle koulun läheisyyteen, mikä sijaitsee yhdyskuntarakenteellisesti edullisella alueella, eikä sijaitse maisemallisesti arvokkaalla/herkällä alueella. Toinen kyläalue on osoitettu Klaukkalan metsäkylän alueelle. Alueen ainoa laaja ja yhtenäinen peltoalue on osoitettu maanviljelysalueena (MT-5) ja suurin osa muista alueista maa- ja metsätalousalueina (M-9, M-11). Ratkaisulla on haluttu korostaa kyläaluetta ja toisaalta maaseutualuetta, jolla haja-asutusluonteinen rakentaminen on mahdollista. Varsinaisia työpaikkarakentamisen alueita ei ole osayleiskaavassa osoitettu, vaan rakennuspaikoilla on mahdollista rakentaa asumisen yhteyteen sopivia työtiloja. Kyläalueella on lisäksi mahdollista rakentaa kylän ja sitä ympäröivän asutuksen tarvitsemia palveluja.

Kaavan laatimisen tavoitteena on ollut joustavuus rakentamisen sijoittumisen suhteen. Tämä on mahdollistettu kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä. Kaavamerkinnöillä ja -määräyksillä ohjataan rakentamisen sijoittumista yhdyskuntarakenteellisesti ja maisemallisesti edullisille alueille. Kaavaratkaisussa on osoitettu alueen arvokkaat rakennusperintökohteet, arvokkaat maisema-alueet, muinaisjäännökset ja luonnoltaan arvokkaat alueet. Kaavassa on annettu määräyksiä em. arvojen säilyttämiseksi.

Sijoittumista yhdyskuntarakenteessa edullisille alueille ohjataan porrastamalla rakennuspaikan vähimmäiskoko yhdyskuntarakenteellisen sijainnin perusteella. Rakennuspaikkojen vähimmäiskoot vaihtelevat 3 000 m² ja 20 000 m² välillä. Vähimmäiskoko vaihtelee eri alue-varausmerkintöjen välillä, ja pienenee kiinteistön liittyessä keskitettyyn vesihuoltoon AT-5-, M-9- ja M-11-alueilla.

Osayleiskaavan selvitykset ovat nähtävillä kunnan kotisivuilla osoitteessa:
https://www.nurmijarvi.fi/kuntalaisen-palvelut/maankaytto-ja-liikenne/kaavoitus/yleiskaavat/vireilla-olevat-yleiskaavat/metsakylan-osayleiskaava/

Esittelijä

Tekninen johtaja

Esitys

Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se päättää asettaa Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksen nähtäville MRA 30 §:n mukaisessa tarkoituksessa.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala@nurmijarvi.fi

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Asian käsittely

Flinck esitti Pirkkalan kannattamana asian palauttamista valmisteluun. Palautuksen perusteena ja evästyksenä, että kaavassa huomioidaan yritysten sijoittumisen edellytysten huomioiminen maantie 130 ja Hämeenlinnan väylän tuntumaan. Lisäksi rakentamispaikkojen vähimmäiskoot tulee tarkastella uudelleen (AT-5 alueilla 3 000 m² > 2 500 m², MT-5 alue kauttaaltaan 10 000 m², M-9 ja M-11 alueilla vähimmäiskoko 3 000 m²).

Koska oli tehty kannatettu palautusesitys, määräsi puheenjohtaja suoritettavan seuraavan nimenhuutoäänestyksen:

asian käsittelyn jatkaminen= JAA
Flinckin palautusesitys= EI

JAA: 3 (Luoma, Santala, Vuorisalo)
EI: 7 (Flinck, Pirkkala, Lehto, Lompolo, Salo, Takalo-Eskola, Suomi)
POISSA: 1 (Stormbom)

Elinvoimalautakunta hyväksyi Flinckin palautusesityksen äänin 3–7 (poissa 1).

Äänestyksen jälkeen elinvoimalautakunta kävi vielä tarkentavan keskustelun valmistelun evästyksistä:

- kaavassa huomioidaan yritysten sijoittumisen edellytysten huomioiminen maantie 130 ja Hämeenlinnan väylän tuntumaan
- rakentamispaikkojen vähimmäiskoot tulee tarkastella uudelleen (AT-5 alueilla 3 000 m² > 2 500 m², MT-5 alue kauttaaltaan 10 000 m², M-9 ja M-11 alueilla vähimmäiskoko 3 000 m²)
- *Liite_17_MKOYK_luonnos_määräykset_A4* sivu 4 1§: ”Asuinrakennuksen kerrosluku saa olla enintään I ¾, eikä rakennus saa olla miltään osin kaksikerroksinen” -lause muutetaan muotoon ” Asuinrakennuksen kerrosluku saa olla enintään 2.”

Päätös

Elinvoimalautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun seuraavin evästyksin:

- kaavassa huomioidaan yritysten sijoittumisen edellytysten huomioiminen maantie 130 ja Hämeenlinnan väylän tuntumaan
- rakentamispaikkojen vähimmäiskoot tulee tarkastella uudelleen (AT-5 alueilla 3 000 m² > 2 500 m², MT-5 alue kauttaaltaan 10 000 m², M-9 ja M-11 alueilla vähimmäiskoko 3 000 m²)
- Liite_17_MKOYK_luonnos_määräykset_A4 sivu 4 1§: ”Asuinrakennuksen kerrosluku saa olla enintään I ¾, eikä rakennus saa olla miltään osin kaksikerroksinen” -lause muutetaan muotoon ” Asuinrakennuksen kerrosluku saa olla enintään 2.”

Vuorisalo jätti eriävän mielipiteen liitettäväksi pöytäkirjaan.

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Elinvoimalautakunta 06.06.2024 § 41

Metsäkylän osayleiskaavaluonnosta on muutettu elinvoimalautakunnan palautusesityksessä esitetyn mukaisesti.

Rakennuspaikkojen vähimmäiskoot ovat seuraavat:
-AT-5 -alue 2500 m²
-M-9 -alue 3000 m²
-MT-5 -alueella 10 000 m²

Muutoksen myötä aiemmin olleet M-9 – ja M-11 -alueet on yhdistetty M-9 -alueeksi. Rakennuspaikkojen vähimmäiskokomuutosten myötä osayleiskaavaluonnoksessa ei enää ole erilaisia vyöhykkeitä yhdyskuntarakenteellisen sijainnin perusteella, koska suurimmalla osalla aluetta rakennuspaikan vähimmäiskoko on lähes sama. Ainoastaan laajalla avoimella peltoalueella on muita alueita selkeästi suurempi rakennuspaikan vähimmäiskoko.

Asuinrakennuksen enimmäiskerroskorkeus on muutettu II-kerroksiseksi.

Yleisiin määräyksiin on lisätty määräys, joka edellytysten täyttyessä mahdollistaa pienimuotoisen yritystoiminnan sijoittumisen M-9 -alueelle maantien 130 länsipuolelle sen läheisyyteen.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Esitys

Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle, että se päättää asettaa Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksen nähtäville MRA 30 §:n mukaisessa tarkoituksessa.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala@nurmijarvi.fi

Käsittely

Jäsen Sirpa Rantala ilmoitti esteellisyydestä (hallintolaki 28.1 § kohta 3, intressijäävi) osallistua asian käsittelyyn ja päätöksentekoon ja poistui kokouksesta. Asta Lehto liittyi kokoukseen asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi Rantalan tilalle.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Jäsen Sirpa Rantala poistui esteellisenä (hallintolaki 28.1 § kohta 3, intressijäävi) kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Asian käsittelyn jälkeen kokouksessa pidettiin tauko klo 18.56–19.05

NURMIJÄRVEN KUNTA

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Kunnanhallitus 17.06.2024 § 92
32/10.02.02/2023

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää elinvoimalautakunnan esityksen mukaisesti asettaa Metsäkylän osayleiskaavaluonnoksen nähtäville MRA 30 §:n mukaisessa tarkoituksessa.

Valmistelija

yleiskaavapäällikkö Anita Pihala, anita.pihala(at)nurmijarvi.fi

Käsittely

Riikka Raekannas ilmoitti esteellisyydestä (hallintolaki 28.1 § kohta 3, intressijäävi) osallistua asian käsittelyyn ja päätöksentekoon eikä siten ollut paikalla kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Päätös

Esitys hyväksyttiin.

Riikka Raekannas ilmoitti esteellisyydestä (hallintolaki 28.1 § kohta 3, intressijäävi) osallistua asian käsittelyyn ja päätöksentekoon eikä siten ollut paikalla kokouksessa asian käsittelyn aikana.

Liitteet

Numero	Otsikko
Liite1	Metsäkylän_osayleiskaavaluonnos_A0_pakattu
Liite2	Metsäkylän_OYK_selostus_luonnos
Liite3	Liitteet_1_3_MKOYK
Liite4	Liite_4_MKOYK_OAS_luonnos
Liite5	Liitteet_5_15_MKOYK
Liite6	Liite_16_MKOYK_luonnos_kaavakartta_A0_pakattu
Liite7	Liite_17_Metsäkylän_OYK_luonnos_määräykset_A4

Otteen oikeaksi todistaa

Nurmijärvellä 17.06.2024

Elinvoimalautakunta	§ 23	23.03.2023
Elinvoimalautakunta	§ 85	14.12.2023
Elinvoimalautakunta	§ 41	06.06.2024
Kunnanhallitus	§ 92	17.06.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 92

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVHhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- vaaliviranomaisen tekemää päätöstä (VaaliL 45, 66 ja 83 §).

14 Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesihuoltolain muuttamisesta / TeA

VD/5200/03.00.00/2024

TeA/MRA/MO/PK/AM/PJH/EJ

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. Lausunto pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta maa- ja metsätalousministeriölle 30.9.2024 mennessä.

Lakiuudistuksen keskeinen tavoite on turvata yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömät vesihuoltopalvelut eli puhtaan juomaveden tuotanto ja jätevesien käsittely. Lakiuudistuksella varmistetaan kuntien määräysvalta vesihuoltolaitoksissa, lisätään vesihuollon suunnitelmallisuutta ja vahvistetaan vesihuoltolaitosten edellytyksiä pitää huolta vesihuoltoverkostosta. Kiinteistöjen liittymisvelvollisuutta vesihuoltoon selkeytetään.

Keskeiset muutosehdotukset

Lakiesityksellä muutettaisiin vesihuoltolaitoksen määritelmää siten, että se olisi yhdenmukaisempi terveydensuojelulain talousvettä toimittavan laitoksen määritelmän kanssa. Jatkossa vesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin yhdyskunnan vesihuollosta huolehtivaa laitosta, joka toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä tai vähintään 50 henkilölle, tai joka vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä. Nykyisin vesihuoltolaitoksen määritelmä on kytketty kunnan vahvistamaan toiminta-alueeseen, ja tämä on johtanut tilanteeseen, jossa iso määrä (n. 250) kokorajan ylittävää laitosta ei ole lainkaan lain velvoitteiden piirissä.

Eduskunnan Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen pohjautuvan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin säännökset, joilla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien määräysvallassa. Laissa säädettäisiin, että kunta olisi velvollinen säilyttämään määräysvallassaan olevan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen määräysvallassaan. Lain voimaantulon jälkeen ei saisi enää perustaa muita kuin kunnan määräysvallassa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia tai asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Kunnan määräysvallassa olevan laitoksen vesihuolto-omaisuus tulisi säilyttää laitoksen omistuksessa. Kunnalla olisi etuosto-oikeus alueellaan sijaitsevan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden myyntitilanteessa. Lain voimaantulon jälkeen perustettua asiakasomisteista vesihuolto-osuuskuntaa tai sen omaisuutta ei saisi myydä kuin kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle laitokselle tai toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle.

Vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta ehdotetaan edistettäväksi vesihuollon alueellisella yleissuunnittelulla, josta lakiin ehdotetaan otettavaksi oma pykälä. Vesihuollon suunnittelujärjestelmää ehdotetaan kehitettäväksi alueellista yleissuunnittelua koskevan säännöksen lisäksi lakiin ja sen nojalla annettavaan asetukseen lisättävillä säännöksillä kunnan vesihuoltosuunnitelmasta ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmasta sekä niiden sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä. Lakimuutoksella ja myöhemmin annettavalla asetuksella tarkennettaisiin vesihuoltolaitokselta edellytettävää varautumista häiriötilanteisiin.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määritystä ehdotetaan selkeytettäväksi useilla säännösmuutoksilla. Nämä koskisivat toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita määritettäessä huomioon otettavia asioita, toiminta-aluepäätöksen tekemisen edellytyksiä ja sisältöä sekä toiminta-alueen tarkistamista ja sen supistamisen ja kokonaan rauettamisen edellytyksiä.

Vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä parannettaisiin muutetuilla maksuja koskevilla säännöksillä, joiden mukaan perusmaksun periminen olisi pakollista ja maksujen tasapuolisuus, kohtuullisuus ja riittävyys uus- ja korjausinvestointien kattamiseen olisivat edellytyksenä kohtuulliselle omistajatuloutukselle. Lisäksi säädettäisiin, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot myös omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitosten taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttämisestä sekä maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta ja tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.

Vesihuoltolain valvontaa tehostettaisiin selkeyttämällä valvontaviranomaisten toimivaltaa määrittelemällä kunkin viranomaisen valvontatoimivaltaan kuuluvat vesihuoltolain pykälät.

Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä lain toimivuudesta tehtyjen selvitysten ja oikeuskäytännön perusteella.

Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026. Kunnan tulee tarkistaa toiminta-alueet viiden vuoden sisällä lain voimaantulosta. Liittämisvelvollisuus taajamien ulkopuolella tulisi voimaan kahden vuoden kuluttua toiminta-alueen tarkistamisesta.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa maa- ja metsätalousministeriölle liitteen mukainen Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle vesihuoltolain muuttamisesta.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle vesihuoltolain muuttamisesta
- Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö
- Lakityöryhmän mietintö
- Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta
- Kuntaliiton eriävä mielipide lakityöryhmän mietintöön

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
johtava ympäristötarkastaja Maarit Rantataro, puh. 040 045 8017
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Maa- ja metsätalousministeriö
Viite: VN/26268/2022-MMM-37

VANTAAN KAUPUNGIN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI VESIHUOLTOLAIN MUUTTAMISEKSI

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta. Vantaan kaupunki lausuu asiassa seuraavaa.

Huomiot pykälistä

4 a § Viranomaisten valvontatehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi on määrätty uusia valvontatehtäviä. Ehdotetun lain 4 a §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista, liittämisvelvollisuutta, vesihuoltolaitoksen varautumista sekä hulevesien viemäröinnin järjestämistä ja hoitamista.

Osa näistä ei kuulu nykyisin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan. Nykyisen vesihuoltolain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa vapautushakemusten käsittelystä ja liittämisvelvollisuuden valvonnasta. Esitetty muutos toteutuessaan toisi mukanaan useita uusia tehtäviä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. On kyseenalaista, ovatko esitetyt lisätehtävät sellaisia, jotka ovat luontevia nimenomaan ympäristönsuojeluviranomaiselle eli onko kyseessä ympäristön suojeleminen vai ennemminkin yhteiskunnan infran rakentaminen ja siitä huolehtiminen. Esityksessä ei ole arvioitu myöskään uusien valvontatehtävien vaatimia resursseja. Ympäristönsuojeluviranomaisen resurssit ovat riittämättömät jo nykyisissä lakisääteisissä valvontatehtävissä.

4 c § Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa ja 4 d § Kunnan etuosto-oikeus
Lakiehdotukseen on tuotu uudenlaista sääntelyä, kun kunnalle säädettäisiin etuosto-oikeus vesihuoltolaitoksen myyntitilanteessa. Samalla kunnalle luodaan velvollisuus kiinteän omaisuuden omistamiseen järjestämisvastuullaan olevan tehtävän osalta. Etuosto-oikeus nähdään hyvänä asiana, mutta se voi tuoda kunnille huomattavia lisäkustannuksia, joihin on mahdotonta varautua budjetissa. Huolta aiheuttaa, miten

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registraturen
PL 1100, PB 1100
01030 Vantaan kaupunki, Vanda stad

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala, Verksamhetsområde
Matkapuhelin, Mobiltelefon
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID Virhe. Tuntematon asiakirjan ominaisuuden nimi.

voidaan varautua tilanteisiin, joissa vesihuolto-omaisuuden myyjä pyrkii hyötymään kunnan etuosto-oikeudesta ja tavoitteesta kunnan määräysvallan varmistamiseksi vesihuollossa. Tältä osin sääntelyn perusteita on tarpeen selkeyttää.

6 § Vesihuollon järjestäminen
Lakiin on ehdotettu lisättäväksi kunnalle mahdollisuus ryhtyä muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi toiminta-alueen laajentamisen sijaan. Perusteluissa esitetään, että kunta voisi esimerkiksi huolehtia talousveden kuljettamisesta kiinteistöille tai järjestää jäteveden umpisäiliöt kiinteistöille.

Nykyinen laki ei estä tällaista toimintaa, joten lisäys lainsäädäntöön on tarpeeton. Siitä ei saa muodostua velvoitetta kunnalle. Kunnan järjestämät kiinteistökohtaiset tai muutaman kiinteistön vesihuoltoratkaisut voidaan nähdä epätasa-arvoisina suhteessa niihin kiinteistöihin, jotka ovat vesihuoltoon liittyessään joutuneet maksamaan liittymis-, liitostyö- ja muut maksut tai joilla kiinteistön omistaja tai haltija on järjestänyt kiinteistönsä vesihuollon vesihuoltolain 6 § mukaisesti.

7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet ja 3 § Määritelmät

Ehdotetussa laissa kunnille tulisi velvollisuus järjestää aina yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä tarkoitetuille taajamille vesihuollon toiminta-alue jätevesien osalta. Direktiivin 3 artiklan mukaisesti viemäröinti tulee rakentaa taajamiin, joiden asukasvastineluku on yli 1 000.

Ehdotetusta laista kumotaan taajaman määritelmä (3 § kohta 8). Perusteluissa esitetty nojautuminen YKR-taajamiin väljentää taajaman määritelmää ja laajentaa vesihuollon järjestämisvelvollisuutta. Tämä ei saa tarkoittaa sitä, että käytännössä YKR-taajamiin muodostuu vesihuollon järjestämisvelvollisuus. Kiinteistöjen välinen etäisyys YKR-taajamissa on usein niin suuri, että vesihuoltolaitoksen ei ole mahdollista järjestää alueille kohtuuhintaista vesihuoltoa. Vantaalla on lukuisia YKR-taajamia toiminta-alueen ulkopuolella ja niiden kaikkien järjestäminen toiminta-alueen piiriin aiheuttaa suuria investointitarpeita eikä ole kaikissa tapauksissa edes asukkaiden edun mukaista.

Vesihuollon laajentaminen kaikkiin YKR-taajamiin ei ole mahdollista ottaen huomioon ehdotetun lain 8 a § kohdat 2 ja 3, joiden mukaan vesihuoltolaitoksen tulee kyetä huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti sekä vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävien maksujen tulee muodostua kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Ehdotetun lain 8 §:ssä kunnan tulee tarkistaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ajantasaisuus tarvittaessa, kuitenkin vähintään 10 vuoden välein. Toiminta-alueella olevien kiinteistöjen liittymisvelvollisuuden valvonnan kannalta toiminta-alueen ajantasaisuus on tärkeää päivittää vuosittain. Kun vesijohto- ja jätevesiviemäriverkosto valmistuu uudelle alueelle, toiminta-alue päätös pitäisi tehdä viipymättä, jotta liittymättömiä kiinteistöjä voidaan kehottaa liittymään verkostoon. Osa kiinteistöistä liittyy yleensä heti, kun se on mahdollista, mutta osaa kiinteistöistä joudutaan kehottamaan liittymään. Valvontaviranomaisen kannalta on turhauttavaa, että kiinteistöä ei voida velvoittaa liittymään viipymättä verkoston valmistumisen jälkeen, jos sen jätevesistä aiheutuu ympäristönsuojelulain mukaista haittaa ja/tai jonka talousvesi ei täytä laatuvaatimuksia.

Ensimmäisessä momentissa kunnalle on lisätty velvoite hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alue tai tehdä päätös, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta. Lisäksi toiminta-alueen hyväksymisestä määrätään voimassa olevaa lakia vastaavasti ehdotetussa 3 momentissa, jonka mukaan kunnalla on mahdollisuus hyväksyä toiminta-alue, vaikka vesihuoltolaitos ei olisi tällaista esitystä tehnyt. Ehdotettu ensimmäinen momentti pitäisi poistaa, jotta ei turhaan jouduta tekemään päätöksiä toiminta-alueen hyväksymättä jättämisestä.

9 b § Vesihuollon turvaaminen
Ehdotuksessa on asetettu kunnalle uusi velvoite vesihuollon toimivuuden varmistamisesta sellaisilla alueilla, joilla vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vesihuollosta. Ehdotettu pykälä on epämääräinen ja se tulisi poistaa, sillä se on päällekkäinen lain 6 § järjestämisvelvollisuuden kanssa.

10 § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

Ehdotuksen 10 §:ssä nykyisen lain 10 §:ää tiukennetaan merkittävästi. Liittymisvelvollisuutta laajennetaan, mutta ehdotuksessa ei ole arvioitu valvonnassa vaadittavien lisäresurssien määrää. Ehdotuksessa on hyvä lisäys, että vesihuoltolaitoksen tulee pyydettäessä toimittaa kunnalle tiedot talousvesi- ja viemäriverkostoon liittyneistä kiinteistöistä.

11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

Ehdotuksen 11 §:n 1 mom. mukaan hakemuksesta tulisi tarvittaessa pyytää terveydensuojeluviranomaisen lausunto. Kun kuitenkin ehdotuksen 3 mom. todetaan, että kiinteistöllä on oltava käytettävissä terveydensuojelulain vaatimukset täyttävää

talousvettä, ja ko. lakia valvoo terveydensuojeluviranomainen, niin jatkossakin paras asiantuntemus arvioida talousveden laatua on terveydensuojeluviranomaisella.

Ehdotuksen 2 mom. kohdassa 2 todetaan, että vapauttaminen ei yksin tai yhdessä saa merkittävästi vaarantaa vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella. Kohtaa 2 on tiukennettu verrattuna nykyiseen lakiin, ja siinä tulee selventää, kuinka ympäristönsuojeluviranomainen arvioi vapautushakemusten käsittelyssä yhteisvaikutusta.

Ehdotuksen 3 mom. todetaan, että edellytyksenä vesijohtoon liittymisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että kiinteistöllä tulee olla käytettävissä riittävästi terveydensuojelulain laatuvaatimukset ja tavoitteet täyttävää talousvettä. Terveydensuojeluviranomainen toteaa, että 3 momentissa vapauttamiselle asetettavat kriteerit tulevat olemaan nykyistä lainsäädäntöä tiukemmat, koska aiemmin vain vaadittiin laatuvaatimusten mukaisten kriteerien täyttymisen. Ongelmaksi voi muodostua joidenkin muuttujien (esim. haju/maku) arvioinnin täyttyminen. Onko esim. maamainen haju/maku epätavallinen muutos, jolloin vapautusta liittymisvelvollisuudesta ei voitaisi myöntää. Muita vastaavia muuttujia tulee olemaan väri, pesäkkeiden lukumäärä ja TOC. Usein yksityisten kaivojen osalta terveydensuojeluviranomaiselta puuttuu pitkän ajan seurantatulos, jolla voitaisiin todeta, onko veden laatutavoitteissa tapahtunut epätavallinen muutos. Aiempi esitys siitä, että laatutavoitteiden tuli täyttyä ennen kuin vapautus voitiin myöntää, oli selkeämpi.

Ehdotuksen 11 § on tiukempi kuin nykyinen laki.

Ehdotuksen 11 §:n 5 mom mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä. Tämä on hyvä uudistus, sillä hakemusten käsittely on usein työlästä hakemusten ollessa puutteellisia.

15 b § Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Uuden ehdotuksen mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristöluvan valvojan on ilmoitettava viipymättä elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta merkittävästä häiriötilanteesta. Kunnan terveydensuojeluviranomainen lähettää nykyään talousveden häiriötilanteista aluehallintovirastolle, Valviralle sekä sosiaali- ja terveysministeriön kirjaamoon ilmoituksen ympäristöterveydenhuollon keskitetystä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmästä (Vati-järjestelmästä). Jotta uuden lakiehdotuksen mukainen toimintatapa toteutuisi, tulee Etelä-Savon ELY-keskuksen yhteystiedot lisätä Vati-järjestelmään olemassa olevien ilmoitusten tiedonsaajien lisäksi.

35 a § Valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tehtäviensä suorittamista varten välttämättömiä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitokselta ja tukkuvesihuoltolaitokselta. Ehdotuksen uudessa 35a§:ssä on hyvä muutos, että kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten: 1) kulkea toisen alueella; 2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa; 3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää tilaa. Kotirauhan piiriin eivät kuuluisi asunnon piha-alue tai muuhun kuin asumiseen käytettävät tilat.

Huomiot muista hallituksen esityksen kohdista

Ehdotuksen 11 §:n 5 mom. mukaan ja 17 §:n 3 mom. mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä, mikä on hyvä uudistus. Ehdotukseen tulisi lisätä, että ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun myös
-tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen laissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi
- hallinnollisten pakkokeinojen noudattamisen valvomiseksi tehdyistä tarkastuksista

Muut huomiot

Vesihuoltolain mukaiset vapautushakemukset painottuvat hulevesiviemärivapautuksiin. Nykyisessä vesihuoltolaissa edellytetään, että kun uudisrakennusta ei haluta liittää vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriverkostoon, kiinteistön omistajan pitää rakennusluvan lisäksi hakea erillinen vapautuspäätös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta. Menettely ei vastaa hallituksen tavoitetta normienpurkuun vaan aiheuttaa kunnan viranomaisille päällekkäistä työtä ja lisäksi pitkittää asiakkaan lupaprosessia. Vantaalla on ollut toistuvasti tapauksia, että liitettäessä vanhaa asuinrakennusta vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostoon, vesihuoltolaitos ei käsittele liittymisasiaa, ennen kuin asiakas on saanut vapautuspäätöksen hulevesiviemäriin liittymisestä. Vapautus voidaan myöntää, jos hulevedet voidaan käsitellä muutoin asianmukaisesti eikä siksi hulevesiviemäriin ole tarvetta liittyä. Tämä pitkittää asiakkaan liittymisprosessia. Tarkasteluun pitäisikin ottaa, voitaisiinko kiinteistön hulevesien käsittely vapautushakemuksineen käsitellä rakennusluvan yhteydessä kunnan rakennuslupaviranomaisessa. Rakennusvalvontaviranomaisilla on myös paras asiantuntemus arvioida hulevesien käsittelyn ja johtamisen asiamukaisuutta.

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Vantaan kaupunki, Vanda stad
Kirjaamo, Registraturen
PL 1100, PB 1100
01030 Vantaan kaupunki, Vanda stad

Puhelin (vaihde), Telefon 09 83911
kirjaamo[at]vantaa.fi
www.vantaa.fi

Toimiala, Verksamhetsområde
Matkapuhelin, Mobiltelefon
Y-tunnus, FO-nummer 01246109
ID Virhe. Tuntematon asiakirjan ominaisuuden nimi.

Jakelussa mainitut

LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI VESIHUOLTOLAIN MUUTTAMISESTA

Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoa liitteenä olevasta luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesihuoltolakia. Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esityksellä on valmisteltu Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuvan eduskunnan päätöksen (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp) edellyttämällä tavalla sellainen lainsäädäntö, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Esitys on myös osa kansallista vesihuoltouudistusta ja sen tarkoituksena on mahdollistaa uudistuksen ohjelman ja sen mukaisten toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen.

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 työryhmän laatimaan ehdotusta vesihuoltolain uudistamiseksi. Työryhmä on toimeksiantonsa (VN/26268/2022-MMM-14) mukaisesti laatinut mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Vastausohjeet vastaanottajille

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausunnonantajia selkeästi ilmaisemaan lausunnossaan sen, mitä pykälää kommentit koskevat. Pyydämme yksilöimään mahdollisimman selkeästi sen, onko pykäläehdotus kannatettava vai ei. Mikäli teette ehdotuksia korjaavista muotoiluista, kannustamme laatimaan ehdotuksista yhteenvedon lausunnon loppuun.

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää toimittamaan lausunnot lausuntopalvelun kautta, www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Jos ette voi antaa lausuntoanne lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan toimittaa myös ensisijaisesti sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.mmm@gov.fi tai kirjeitse osoitteeseen maa- ja metsätalousministeriö, PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO. Sähköiset lausunnot tulee toimittaa pdf-, word- tai rtf -tallennusmuodossa. Lausunnoissa pyydetään käyttämään viitettä **VN/26268/2022.**

VAHVA-ministeriöitä pyydetään ensisijaisesti antamaan lausunto lausuntopalvelu.fi:n kautta. Tämän lisäksi lausunto viedään VAHVAan asialle VN/26268/2022.

Ministeriön lausuntopyynnöt liitteineen löytyvät internet-sivustolta https://mmm.fi/lausunnolla.

Aikataulu

Maa- ja metsätalousministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esityksen luonnoksesta viimeistään 30.9.2024.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antavat:

Olli-Matti Verta, vesitalousjohtaja, hallituksen esitysluonnosta valmistelleen lakityöryhmän puheenjohtaja, olli-matti.verta@gov.fi, 0295 162 123 (1.-3.7. ja 15.8.–30.9.)

Vilja Klemola, lainsäädäntöneuvos, vilja.klemola@gov.fi, 0295 162 309 (1.–5.7. ja 12.8.–30.9.)

Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies, lakityöryhmän varapuheenjohtaja, johanna.kallio@gov.fi, 0295 162 011 (15.7.–9.8.)

Osastopäällikkö Tuula Packalen

Lainsäädäntöneuvos Vilja Klemola

LIITTEET

Työryhmän mietintö
Hallituksen esitysluonnos
Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma

JAKELU Jakelu nähtävissä lausuntopalvelu.fi:ssä

VN/26268/2022-MMM-37

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesihuoltolakia. Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä. Esitys on osa kansallista vesihuoltouudistusta ja sen tarkoituksena on mahdollistaa uudistuksen ohjelman ja sen mukaisten toimenpidekokonaisuuksien toteuttaminen. Esityksellä on valmisteltu Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuvan eduskunnan päätöksen (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp) edellyttämällä tavalla sellainen lainsäädäntö, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Eduskunnan päätöksen toteuttamiseksi vesihuoltolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan vesihuoltolaitoksen tulee olla kunnan määräysvallassa ja sen omaisuuden tulee olla joko kunnan omistuksessa tai pitkäaikaisessa hallinnassa. Kunnalle säädettäisiin lisäksi etuosto-oikeus nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja niiden omaisuuden kaupoissa.

Muilla vesihuoltolakiin ehdotettavilla muutoksilla edistettäisiin vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta, kehitettäisiin vesihuollon suunnittelujärjestelmää, täsmennettäisiin kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuutta, selkeytettäisiin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittämistä ja kiinteistöjen velvollisuutta liittyä laitoksen verkostoon, tehostettaisiin laitoksen talouden ylläpitoa, parannettaisiin vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä sekä tehostettaisiin lain valvontaa. Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026

_____

LUONNOS

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
PERUSTELUT....3
1 Asian tausta ja valmistelu....3
1.1 Tausta....3
1.2 Valmistelu....3
2 Nykytila ja sen arviointi....4
2.1 Suomen lainsäädäntö....4
2.2 Viranomais- ja tuomioistuinkäytäntö....7
2.3 Kansalliset strategiat....8
2.4 Euroopan unionin lainsäädäntö....9
2.5 Vesihuollon perus- ja ihmisoikeusulottuvuudet....11
2.6 Nykytilan arviointi....12
3 Tavoitteet....17
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....18
4.1 Keskeiset ehdotukset....18
4.2 Pääasialliset vaikutukset....19
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset....19
4.2.2 Ympäristövaikutukset....25
4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset....26
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot....29
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset....29
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot....31
5.2.1 Ruotsi....31
5.2.2 Norja....34
5.2.3 Tanska....37
5.2.4 Viro....39
6 Lausuntopalaute....40
6.1 Lausuntoyhteenveto....40
6.2 Lausuntopalautteen huomioon ottaminen....40
7 Säännöskohtaiset perustelut....40
8 Lakia alemman asteinen sääntely....80
9 Voimaantulo....80
10 Toimeenpano ja seuranta....81
11 Suhde muihin esityksiin....81
11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä....81
12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys....81
LAKIEHDOTUS....89
Laki vesihuoltolain muuttamisesta....89
LIITE....104
RINNAKKAISTEKSTI....104
Laki vesihuoltolain muuttamisesta....104

LUONNOS

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta (6.6), jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä ja se perustuu kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmaan ja Vesi on meidän -kansalaisaloitetta koskevaan eduskunnan päätökseen (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp).

Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma valmisteltiin vuosina 2020-2021 maa- ja metsätalousministeriön johdolla laajassa yhteistyössä vesihuoltoalan toimijoiden kesken. Ohjelmassa luotiin yhteinen visio: vastuullinen vesihuolto 2030. Ohjelman mukaan vastuullinen vesihuoltoala turvaa laadukkaat ja turvalliset vesihuoltopalvelut ja on hiilineutraali kiertotalouden edelläkävijä. Ohjelman laatimisen yhteydessä sekä sitä edeltäneissä ja sen aikana teetetyissä selvityksissä on tunnistettu laajasti tarpeita vesihuoltolainsäädännön uudistamiseksi. Ohjelmassa tunnistettiin yhdeksän kokonaisuutta lainsäädännön tarkistamiseksi. Näiden pohjalta maa- ja metsätalousministeriö käynnisti vuonna 2001 voimaan tulleen vesihuoltolain (119/2001) uudistamisen.

Esityksen taustalla on myös Vesi on meidän -kansalaisaloite KAA 2/2020 vp. Aloitteessa ehdotettiin, että käynnistetään valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, jolla estetään julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen myyminen kaupallisille yksityisille toimijoille ja nykyinen julkisen sektorin omistajuus säilytetään sen hallussa. Päätöksessään EK 26/2021 vp (jäljempänä Vesi on meidän -päätös) eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Päätökseen liittyen eduskunta hyväksyi lisäksi lausuman, jonka mukaan valmisteltaessa kansalaisaloitteessa tarkoitettua sääntelyä osana vesihuoltolainsäädännön uudistusta hallitus selvittää laajasti eri sääntelyvaihtoehtoja ja kiinnittää erityistä huomiota sääntelyn suhteeseen kunnalliseen itsehallintoon sekä perus- ja ihmisoikeuksista seuraaviin vaatimuksiin.

1.2 Valmistelu

Vesihuoltolain uudistaminen käynnistettiin vuonna 2021 esivalmisteluvaiheella, jossa käytiin yksityiskohtaisesti läpi kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamisen edellyttämät ja muut lainsäädännön uudistamistarpeet sekä arvioitiin niiden toteuttamismahdollisuuksia ja toteuttamiskeinoja. Esivalmisteluvaiheen tulokset ja suositukset ovat selvityshenkilön raportissa. Esivalmisteluvaiheessa kansallisen vesihuoltouudistuksen visioryhmä laati myös suositukset talouden valvonnan tehostamiseksi vesihuoltolaissa. Maa- ja metsätalousministeriö tilasi lisäksi Itä-Suomen yliopistolta erillisen selvityksen Vesi on meidän -päätöksen toteuttamiseen liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä. Selvityksen keskeisenä tarkoituksena oli arvioida minkälaisia reunaehtoja perustuslaki ja kuntalaki asettavat eduskunnan päätöksen

edellyttämälle lainsäädännölle. Eduskunnan lausuman mukaisesti selvityksessä tarkasteltiin kattavasti myös vesihuollon keskeisiä perus- ja ihmisoikeuskytkentöjä.

Kaikki esivalmisteluvaiheen asiakirjat ovat julkisessa palvelussa osoitteessa https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM033:00/2022. Sidosryhmien näkemyksiä kuultiin ja otettiin huomioon esivalmisteluvaiheen aikana useissa kuulemistilaisuuksissa sekä kirjallisesti.

Esivalmisteluvaiheen tulosten perusteella maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 työryhmän valmistelemaan vesihuoltolain uudistamista. Asettamispäätös on yllä mainitussa osoitteessa. Työryhmän tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu esitys vesihuoltolain uudistamiseksi. Esitys tuli laatia asettamiskirjeessä yksilöityihin esitettyihin esivalmisteluvaiheen suosituksiin perustuen. Työryhmän toimikausi päättyi 30.6.2024, jonka jälkeen työryhmän mietintö julkaistiin ja lähetettiin lausuntokierrokselle.

Työryhmän toimikauden aikana järjestettiin lainsäädäntömuutosten vaikutustenarviointiin keskittynyt työpaja työryhmän jäsenille 17.4.2024, kutsupohjainen maaseutuvaikutusten arviointiin keskittynyt työpaja 14.5.2024 sekä kaikille avoin vesihuoltolain uudistuksen kuulemistilaisuus 23.5.2024. Lisäksi lakimuutoksia ja vaikutustenarviointia valmisteltiin useissa kokouksissa keskeisten sidosryhmien kanssa. Lainsäädäntöuudistuksen tilannetta ja etenemistä esiteltiin myös useissa tilaisuuksissa.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Suomen lainsäädäntö

Vesihuoltolaki

Vesihuoltolaki (119/2001) tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2001. Voimaan tulon jälkeen lakiin on tehty useita muutoksia. Vuonna 2005 lakiin lisättiin 16 §:ään 3 ja 4 momentti tietojen saannista vesihuoltolaitoksen asiakirjoista sekä valittamisesta vesihuoltolaitoksen päätöksestä, jolla on ratkaistu tiedonsaantia asiakirjasta koskeva asia. Samalla muutettiin 16 §:n otsikkoa. Vuoden 2010 alusta alueelliset ympäristökeskukset muuttuivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiksi, jolloin myös vesihuoltolakiin tehtiin tätä tarkoittavat muutokset. Merkittävimmät muutokset lakiin tehtiin vuonna 2013 (laki 681/2014), jolloin lakiin lisättiin säännökset vesihuoltolaitosten varautumisesta häiriötilanteisiin, taajaman ulkopuolella sijaitsevien kiinteistöjen velvollisuutta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon lievennettiin, kunnallisten vesihuoltolaitosten kirjanpidon eriyttämisvaatimus ulotettiin monialayrityksen osana toimiviin laitoksiin, lakiin lisättiin säännökset vesihuollon tietojärjestelmästä ja hulevesien ja perustusten kuivatusvesien viemäröintiä koskeva sääntely siirrettiin maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999).

Pienempiä teknisiä muutoksia vesihuoltolakiin on tehty 2016 32 §:ään muutoksenhakuun liittyen, 2018 15 b §:ään Euroopan unionin verkko- ja tietoturvadirektiivin täytäntöönpanoon liittyen, 2018 35 §:ään Liikenne- ja viestintäviraston perustamiseen liittyen ja 2019 16 ja 32 §:ään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin liittyen. Juomavesidirektiivin

täytäntöönpanon yhteydessä vesihuoltolakiin tehtiin muutoksia koskien raakaveden riskienarviointia ja tiedottamista ja muutokset tulivat voimaan 12.1.2023.

Terveydensuojelulaki

Terveydensuojelulaissa (763/1994) säädetään talousvettä toimittavista laitoksista, talousveden laadusta ja valvonnasta sekä varautumisesta talousveden laatua uhkaaviin erityistilanteisiin. Lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä elinympäristössä mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavien tekijöiden ehkäisy, vähentäminen ja poistaminen.

Vuonna 2016 lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan talousvettä toimittavan laitoksen on huolehdittava siitä, että talousvesi täyttää lain mukaiset vaatimukset, eli on terveydelle haitatonta ja tarkoitukseensa käyttökelpoista. Tämä säännös, joka juomavesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2022 siirrettiin lain 17 §:ään, koskee myös vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia. Näin säännös on päällekkäinen vesihuoltolain 14 §:n kanssa, jonka mukaan vesihuoltolaitoksen on huolehdittava siitä, että sen toimittama talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset. Vuonna 2022 terveydensuojelulakia päivitettiin useilta osin vastaamaan juomavesidirektiivin muutosta (2020/2184). Päivitykset koskivat mm. rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointia ja talousveden kanssa kosketuksissa olevia materiaaleja.

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt terveydensuojelulain kokonaisuudistusta. Uuden lain on tarkoitus olla valmis vuonna 2027.

Pelastuslaki

Pelastuslain (379/2011) sammutusvettä koskevat säännökset sisältävät viittauksia vesihuoltolakiin ja lain tarkoittamiin vesihuoltolaitoksiin. Vuonna 2022 muutetun lain 30 §:n 1 momentin mukaan pelastuslaitoksen tulee tehdä sammutusvesisuunnitelma yhteistyössä hyvinvointialueeseen kuuluvien kuntien ja hyvinvointialueen alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaissa tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien vesilaitosten kanssa. Pykälän 3 momentissa säädetään, että vesihuoltolaitos ja tälle vettä toimittava vesilaitos toimittavat sammutusvettä vesijohtoverkostosta sammutusvesisuunnitelmassa määritellyllä tavalla pelastuslaitoksen tarpeisiin. Momentin mukaan tästä aiheutuvien kustannusten jakamisen perusteista sovitaan sammutusvesisuunnitelmassa kunnan ja sammutusvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen kesken.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään muun ohella jätevesien käsittelystä ja johtamisesta, talousjätevesien käsittelyjärjestelmistä sekä jätevedenpuhdistamoiden luvanvaraisuudesta. Ympäristönsuojelulaki ja sen nojalla annetut säännökset ovat keskeisiä etenkin vesihuoltolain mukaista keskitettyyn vesihuoltoverkostoon liittämisvelvollisuutta sekä liittämisvelvollisuudesta vapauttamista arvioitaessa. Lisäksi ne vesihuoltolaitokset, joilla on luvanvarainen jätevedenpuhdistamo, toimivat ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan

lupamääräysten mukaisesti ja ympäristönsuojelulain valvontaviranomainen valvoo lupaehtojen noudattamista.

Ympäristönsuojelulain muutos (19/2017) muutti jätevedenkäsittelyn vaatimuksia siten, että muilla kuin ranta- tai pohjavesialueilla jätevedenkäsittelyä tulee tehostaa vasta perusparannukseen verrattavan saneerauksen yhteydessä.

Vesilaki

Vesilaissa (587/2011) säädetään veden ottamiseen tarvittavista vesitalousluvista. Veden ottaminen vesihuoltolaitoksen tai vesihuoltolaitokselle vettä toimittavan tarpeisiin on vesilain 3 luvun 3 §:n mukaan aina luvanvaraista. Vesihuoltolaitokselle myönnetyn luvan perusteella laitos voi ottaa vettä talousveden valmistamiseksi ja jakamiseksi verkostossaan yhdyskunnan tarpeisiin.

Kuluttajansuoja- ja kilpailulainsäädäntö

Vesihuoltolain 4 §:n 3 kohdan mukaan kuluttaja-asiamies valvoo vesihuollon sopimusten lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta. Valvonta kattaa vesihuoltolain säännösten lisäksi kuluttajansuojalain (378/1998) yleisen kaikkea elinkeinon harjoittamista koskevan sääntelyn. Vesihuollon maksuja koskevat asiat ovat yksityisoikeudellisia riita-asioita, jotka ratkaistaan viime kädessä käräjäoikeudessa. Maksuja koskevat erimielisyydet laitoksen ja kuluttajan kanssa ovat kuitenkin myös kuluttajariita-asioita. Näin ne voidaan saattaa ratkaistavaksi myös kuluttajariitalautakunnassa kuluttajariitalautakunnasta annetun lain (8/2007) nojalla. Kysymyksessä on vaihtoehtoinen ei sitova riitojen ratkaisumenettely, joka on mainittu myös vesihuollon yleisten toimitusehtojen mallissa.

Vesihuoltolaitos toimii kilpailulain (948/2011, 4 §:n 2 kohdan) tarkoittamassa määräävässä markkina-asemassa toiminta-alueellaan. Lain 7 §:ssä kielletään määräävän markkina-aseman väärinkäyttö, jona pidetään muun muassa kohtuuttomien myyntihintojen määräämistä. Kiellon noudattamista valvoo kuluttaja- ja kilpailuvirasto, joka voi tätä kautta puuttua vesihuoltolaitoksen kohtuuttomaan hinnoitteluun. Toimivalta rajoittuu kuitenkin ilmeiseen kohtuuttomuuteen, eikä siihen kuulu laajemmin vesihuollon maksujen ja niiden perusteiden toteutumisen arviointi tai esimerkiksi ylärajan asettaminen maksuille.

Muu vesihuoltoon liittyvä lainsäädäntö

Edellä kuvattujen lakien lisäksi vesihuoltoon liittyvää sääntelyä on myös maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki). Vesihuoltolain soveltamisessa on otettava huomioon myös kuntalaki (410/2015) ja valmiuslaki (1552/2011).

Yritysmuotoiset vesihuoltolaitokset on katsottu myös lain ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta (172/2012) tarkoittamiksi yrityksiksi, jotka tuottavat tai toimittavat yhteiskunnan turvallisuuden kannalta Suomen viranomaisille niiden lakisääteisiin tehtäviin liittyviä kriittisiä tuotteita tai palveluja, ja jotka ovat lain edellyttämän seurannan kohteena.

2.2 Viranomais- ja tuomioistuinkäytäntö

Hallintotuomioistuimet

Vesihuoltolain soveltamista koskevia asioita on ratkaistu hallinto-oikeuksissa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Asiat ovat liittyneet useimmin vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittämiseen ja sen supistamisen edellytyksiin sekä kiinteistöjen liittämisvelvollisuuteen ja siitä vapauttamiseen. Vallitseva oikeuskäytäntö on otettu huomioon esityksen valmistelussa.

Voimassa olevan vesihuoltolain aikana korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä on syntynyt erityisesti toiminta-aluepäätöksiä, kunnan järjestämisvelvollisuutta sekä liittämisvelvollisuudesta vapautuksia koskien. Toiminta-alueita koskevissa päätöksissä on otettu usein kantaa vesihuoltolain 8 §:n 2 momentin mukaisiin toiminta-alueen edellytyksiin (KHO 2021:154, KHO 2022:28). Toisaalta ratkaisukäytännössä on otettu kantaa myös siihen, milloin alueelle on katsottava syntyvän kunnan järjestämisvelvollisuus tai velvoite hyväksyä alueelle toiminta-alue (KHO 1.3.2023 642/2023). Kyseinen päätös koski muun ohella suurehkon asukasjoukon tarpeen määrittelyä, josta ei vesihuoltolaissa ole tarkemmin säädetty.

Toiminta-alueiden supistamiselle ei vesihuoltolaissa ole säädetty erityisiä edellytyksiä, ja korkein hallinto-oikeus on ratkaisukäytännössään ottanut usein kantaa myös siihen, milloin toiminta-aluetta voidaan supistaa (KHO 2017:7, KHO 2022:28, KHO 2021:154). Toiminta-alueen supistamista koskevissa ratkaisuissaan korkein hallinto-oikeus on korostanut toiminta-aluepäätöksiltä edellytettävää tietynasteista pysyvyyttä ja ottanut kantaa tilanteisiin, joissa olosuhteiden muutosten vuoksi toiminta-aluetta voidaan muuttaa.

Lisäksi korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä on syntynyt erityisesti koskien vesihuoltolain 11 §:n mukaisia vapautuksia liittämisvelvollisuudesta (KHO 2020:100). Kyseisessä päätöksessä arvioitiin vesihuoltolain 11 §:n 2 momentin mukaisia vapautuksen myöntämisen edellytyksiä. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisukäytännössään ottanut tietyissä tilanteissa kantaa myös vesihuoltolain 18 ja 19 §:n mukaisiin maksuihin silloin, kun kyse on ollut kaupungin hyväksymistä taksoista (KHO 2015:34). Lisäksi korkein hallinto-oikeus on arvioinut myös valvontaviranomaisen toimivallan ulottuvuuksia tapauksessa KHO 2017:168, jossa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen katsottiin olevan toimivaltainen määräämään liittämissopimuksen tekemisestä.

Yleiset tuomioistuimet

Vesihuoltolain 34 §:ssä säädetään, että vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa. Vesihuoltolaitosten ja niiden asiakkaiden välisiä riitoja käsitellään säännöllisesti alemmissa oikeusasteissa. Tyypillisimpiä riidan aiheuttajia ovat viemärivahingot ja niiden aiheuttamiin vahinkoihin liittyvät vahingonkorvausasiat, mutta myös esimerkiksi asennusvirheet sekä maksamattomat laskut.

*Kuluttajariitalautakunt*a

Kuluttajariitalautakunta on käsitellyt vesihuollon maksuihin liittyviä kuluttaja-asiakkaan ja vesihuoltolaitoksen välisiä asioita. Lautakunta on arvioinut päätöksissään muun muassa vesihuollon käyttö- ja perusmaksunkorotusten perusteita ja niiden kohtuullisuutta (D/157/39/2019) sekä liittymismaksun kohtuullisuutta (4292/39/2015).

2.3 Kansalliset strategiat

Vesitalousstrategia 2030

Vesitalousstrategia 2030 (Puhdasta vettä, turvallisuutta ja hyvinvointia) on maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitaloustehtävien toiminnan ja talouden sekä tulosohjauksen lähtökohta. Strategia esittelee lyhyesti keskeiset toimintaympäristön muutostekijät sekä vision: puhdasta vettä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Tätä visiota pyritään toteuttamaan päämäärien, toiminta-ajatuksen ja toimintatapojen avulla. Strategia listaa neljä päämäärää: 1. Vesien käytön, hyvän tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet sovitetaan yhteen valuma- ja vesistöalueilla, 2. Yhteiskunta sopeutuu muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin, ja vesitalouden keinoin edistetään ilmastonmuutoksen hillintää, 3. Vesitalouspalvelut luovat hyvinvointia ja monipuolista taloudellista toimintaa ja 4. Suomi edistää kestävää ja vesiturvallista maailmaa. Jokaista päämäärää tukemaan on esitetty viisi tarkempaa tavoitetta. Vesitalousstrategia ja sen päämäärät sekä toimintalinjat edistävät YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 6, puhdas vesi ja sanitaatio, saavuttamista ja ylläpitämistä Suomessa ja toiminnassamme kansainvälisesti. Lisäksi strategia myötävaikuttaa usean muun kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamista.

Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelma ja toimeenpanosuunnitelma

Kansallisen vesihuoltouudistuksen johtoryhmä hyväksyi kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman 20.4.2021. Ohjelman mukaan uudistuksen visiona on vastuullinen vesihuolto 2030, joka varmistaa laadukkaat ja turvalliset vesihuoltopalvelut sekä sen, että vesihuoltoala uudistuu hiilineutraaliksi kiertotalouden edelläkävijäksi vuoteen 2030 mennessä. Ohjelma koostuu kahdeksasta toimenpidekokonaisuudesta, jotka ovat alueellisen yhteistyön kehittäminen ja vesihuollon rakennemuutoksen edistäminen; vesihuoltolaitosten taloudenpidon, omaisuuden hallinnan ja toiminnan laadun kehittäminen; vesihuollon pätevyysvaatimusten ja urapolkujen kehittäminen; hyvän vesihuollon kriteeristön käyttöönotto; pitkäjänteinen investointisuunnittelu ja vesihuollon kehittäminen; vesihuoltolaitosten digitalisaatiovalmiuksien ja tiedolla johtamisen kehittäminen; alueellisten vesiosaamis- ja kiertotalouskeskittymien yhteistyön edistäminen ja vesihuoltolainsäädännön uudistaminen. Kansallisen vesihuoltouudistuksen toteuttamiseksi on laadittu toimeenpanosuunnitelma. Toimeenpanosuunnitelmassa tarkennetaan vesihuoltouudistuksen ohjelmassa linjattuja tavoitteita ja suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

Valtioneuvoston periaatepäätös tietoturvan ja tietosuojan parantamiseksi yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla

Valtioneuvosto hyväksyi 10.6.2021 periaatepäätöksen (LVM/2021/44) tietoturvan ja tietosuojan parantamiseksi yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla. Periaatepäätös pohjautuu

pääosin liikenne- ja viestintäministeriön asettaman työryhmän loppuraporttiin. Työryhmän ehdotus (s. 12) vesihuoltoa koskevaksi poliittiseksi linjaukseksi on seuraava: ”Varmistetaan, että tietoturvallisuus on otettu huomioon vesihuoltolaitosten suunnitelmissa häiriötilanteisiin varautumiseksi. Laaditaan vesihuoltolaitoksia koskevia tietoturvaohjeistuksia ja varmistetaan, että vesihuoltolaitokset noudattavat niitä toiminnassaan”.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2017 on valtioneuvoston periaatepäätös, joka yhtenäistää varautumisen kansallisia periaatteita ja ohjaa hallinnonalojen varautumista. Vesihuollon toimintaketju on yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritelty yhdeksi talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden elintärkeäksi toiminnoksi, joka on turvattava kaikissa tilanteissa, niin normaalioloissa kuin kriisitilanteessa. Elintärkeät toiminnot on yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa otettu varautumistyön lähtökohdaksi. Vesihuollon turvaaminen on yksi turvallisuusstrategian määrittelemistä strategisista tehtävistä.

Luonnos uudeksi yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi on valmisteilla, ja se on tarkoitus laittaa lausunnoille kesällä 2024.

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista

Valtioneuvoston periaatepäätös huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) tunnistaa vesihuollon yhtenä kriittisen tuotannon ja palveluiden turvaamista koskevista huoltovarmuuden kansallisista tavoitteista. Laadukas vesihuolto on keskeinen yhteiskunnan perustoiminto, joka on turvattava kotitalouksille, yhdyskunnille, sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille, elintarviketuotannolle, sotilaalliselle maanpuolustukselle sekä huoltovarmuuskriittiselle tuotannolle ja palveluille.

2.4 Euroopan unionin lainsäädäntö

Vesipolitiikan puitedirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä yhteisön vesipolitiikan puitteista (2000/60/EY, jäljempänä vesipolitiikan puitedirektiivi) säädetään Euroopan unionin vesilainsäädännön puitteista. Direktiivi on Suomessa pantu täytäntöön lailla (1299/2004) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä sekä eräillä muilla laeilla. Vesihuollon kannalta keskeistä on, että direktiivin perusteella on katettava vesipalveluista aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien ympäristö- ja luonnonvarakustannukset, ja otettava tässä aiheuttamisperiaate huomioon. Direktiivin perusteella veden hinnoittelupolitiikan on tarjottava käyttäjille riittävät kannustimet vesivarojen tehokkaaseen käyttämiseen.

Kustannusten kattamisen ja veden hinnoittelun vaatimukset eivät kuitenkaan ole ehdottomia, vaan niistä on mahdollista poiketa ja joustaa direktiivin 9.1 ja 9.4 artiklojen nojalla. Direktiivin 9.1 artiklan 3 alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa kustannusten kattamisessa huomioon niiden sosiaaliset, ympäristöön kohdistuvat ja taloudelliset vaikutukset samoin kuin kyseisen alueen tai alueiden maantieteelliset olot ja ilmasto-olot. Direktiivin 9.4 artiklan perusteella

puolestaan jäsenvaltio voi direktiiviä rikkomatta päättää jättää soveltamatta veden hinnoittelua ja eri sektorien osallistumista kustannusten kattamiseen koskevia periaatteita, jos se on vakiintuneen käytännön mukaista eikä vaaranna direktiivin tarkoitusta ja sen tavoitteiden saavuttamista. Näiden säännösten nojalla voidaan perustella esimerkiksi vesihuollon tukemista, mikä vesihuoltolain mukaan on mahdollista.

Juomavesidirektiivi

Direktiivin (EU) 2020/2184 ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (jäljempänä juomavesidirektiivi) yhtenä keskeisenä tavoitteena on talousveden (juomaveden) terveydellisen laadun turvaaminen talousveden laatuvaatimusten ja riskienhallinnan keinoin. Riskinarvioinnissa ja riskienhallinnassa on otettava huomioon koko vedentuotanto- ja vedenjakelujärjestelmä raakaveden muodostumisalueelta veden käyttäjän hanaan asti. Direktiivi pantiin Suomessa täytäntöön muuttamalla terveydensuojelulakia, vesihuoltolakia, ympäristönsuojelulakia sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia. Tässä yhteydessä vesihuoltolakiin (laki 1259/2022) lisättiin vesihuoltolaitoksille velvoite huolehtia siitä, että vesihuoltolaitoksen riskiperusteisesti suorittaman raakavesitarkkailun tulokset toimitetaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmään, mistä nämä tiedot saadaan viranomaiskäyttöön erityisesti sen varmistamiseksi, että niistä voidaan koota tietokokonaisuuksia Euroopan komissiolle juomavesidirektiivin täytäntöönpanon seurantaa varten. Laitoksille säädettiin velvollisuus ilmoittaa viranomaisille raakavedestä tarkkailtavissa muuttujissa havaitsemistaan epätavallisista muutoksista sekä toimittaa pyytämättä asiakkaalle veden kulutus-, hinta- ja laatutietoja. Asiakkaan on puolestaan välitettävä nämä tiedot talousveden loppukäyttäjälle.

Yhdyskuntajätevesidirektiivi

[Päivitetään, kun uusi direktiivi hyväksytty EU:n päässä.] EU:n komissio julkaisi 26.10.2022 ehdotuksen uudeksi yhdyskuntajätevesidirektiiviksi. Ehdotuksessa halutaan tehostaa ravinteiden puhdistamista jätevesistä erityisesti rehevöitymiselle herkillä alueilla ja pienissä asutustaajamissa. Lisäksi komissio ehdottaa uusia mikroepäpuhtauksia ja mikromuovien seurantaa koskevia vaatimuksia. Muutosehdotuksilla halutaan edistää vesien hyvää tilaa ja ihmisen terveyttä ja ympäristönsuojelua sekä kustannustehokkaampaa yhdyskuntajätevesien käsittelyä. Yhdyskuntajätevesien käsittelyn energiatehokkuutta olisi parannettava niin, että tavoitteena olisi energianeutraalius vuoteen 2040 mennessä. Samanaikaisesti esitetyssä lakiehdotuspaketissa eräiden vesidirektiivien muutoksista komissio esittää muutoksia myös ympäristölaatunormeista vesipolitiikan alalla annetun direktiivin (2008/105/EY) vesiympäristölle haitallisten ja vaarallisten aineiden luetteloon.

Direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (CER-direktiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2557 kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä, Critical Entities Resilience Directive (jäljempänä CER-direktiivi) tähtää yhteiskunnan kriittisten palvelujen häiriönsietokyvyn parantamiseen. Direktiivi tuli voimaan 16.1.2023 ja jäsenvaltioiden on pantava se toimeen 17.10.2024 mennessä. Juomavesi ja jätevesi ovat kaksi direktiivin kattamasta 11 sektorista.

Direktiivin kansallista toimeenpanoa valmistelee sisäministeriön asettama työryhmä, jonka tehtävänä on selvittää lainsäädännön nykytila sekä laatia ehdotukset CER-direktiivin mukaisten viranomaistoimintojen ja viranomaisvalvonnan järjestämiseksi keskitetysti valtioneuvostoon. Työryhmän ehdotus laaditaan hallituksen esityksen muotoon ja sen tulee sisältää ehdotus puitelaiksi ja sektorikohtaisen lainsäädännön muutoksiksi. Vesihuoltolakiin ei ehdoteta muutoksia.

Kyberturvallisuusdirektiivi (NIS 2-direktiivi)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555 toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa (jäljempänä NIS2-direktiivi) on EU:n laajuinen kyberturvallisuutta koskeva säädös. Siinä säädetään oikeudellisista toimenpiteistä kyberturvallisuuden yleisen tason parantamiseksi EU:ssa. Direktiivi julkaistiin joulukuussa 2022 ja sen kansallisen toimeenpanon määräaika on 17.10.2024. Juomavesi ja jätevesi kuuluvat päivitetyn direktiivin soveltamisalaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut työryhmän tukemaan direktiivin kansallista toimeenpanoa. Työryhmän tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys direktiivin edellyttämistä muutoksista ja laatia yhteisesti hallituksen esityksen muotoon ehdotus direktiivissä säädettyjen velvoitteiden toimeenpanemiseksi. Hallituksen esityksellä kumottaisiin vesihuoltolain 35 §:n 2 momentin 3 kohta, joka koskee tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi välttämättömien tietojen luovuttamista Liikenne- ja viestintävirastolle salassapitovelvollisuuden estämättä. Kyseinen kohta kumottaisiin, sillä ehdotettuun kyberturvallisuuden riskienhallinnasta annetun lain 27 §:än sisältyisi jatkossa vastaava mahdollisuus luovuttaa salassa pidettävää tietoa toiselle viranomaiselle.

2.5 Vesihuollon perus- ja ihmisoikeusulottuvuudet

Vesi ja sanitaatio on kansainvälisesti turvattu ihmisoikeus. Tämä perustuu muun muassa YK:n vuoden 2010 päätöslauselmaan, jossa vesi julistettiin ihmisoikeudeksi sekä taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien sopimuksen (SopS 6/1976) 11 ja 12 artiklaan, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 8/1976) 6 artiklaan, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteeseen 20 ja Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen päätöslauselmaan. Suomen perusoikeusjärjestelmässä vesihuollon perusoikeusulottuvuudet syntyvät ennen kaikkea perustuslain 19 §:n 1 momentin (oikeus sosiaaliturvaan) ja 7 §:n 1 momentin (oikeus elämään) muodostamaan kokonaisuuden kautta, mutta myös 6 §:n mukainen yhdenvertaisuusperiaate, 18 §:n mukainen elinkeinonvapaus ja 20 §:n ympäristöperusoikeus ovat merkityksellisiä.

Perustuslain 22 § edellyttää julkiselta vallalta perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen turvaamista. Perustuslaissa julkisen vallan käsite kattaa valtion lisäksi myös kunnat. Vesihuollossa perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisen kannalta merkittävintä on kunnan järjestämisvastuu: kunta vastaa viime kädessä riittävien vesihuoltopalvelujen saatavuudesta ja määrittää yksilöiden talousveden ja viemäröinnin saannin toteutumista toiminta-aluepäätöksillä. Valtiolle jää kuitenkin viimekätinen vastuu perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisesta. Tämä varmistetaan vesihuoltolain säännöksillä vesihuollon järjestämisestä,

huolehtimisesta ja vesihuollon maksuista. Lisäksi veden välttämättömyysluonteen vuoksi on niin, että tilanteessa, jossa ihmisellä ei ole varaa maksaa vesilaskuja, laskujen maksamiseen voi saada toimeentulotukea (laki toimeentulotuesta (1412/1997) 7 a §, lisäksi tästä esim. Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu 596/4/99).

2.6 Nykytilan arviointi

Vesihuollon nykytila

Kokonaisuutena Suomen vesihuolto toimii moitteettomasti ja joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta vakavilta häiriöiltä on vältytty. Voimassaolevan vesihuoltolain mukaisen vesihuoltolaitoksen määritelmän mukaisia vesihuoltolaitoksia on Suomessa reilu 1 100. Nämä ovat toisin sanoen sellaisia vesihuolto-organisaatioita, joilla on kunnan vahvistama toiminta-alue. Alla olevassa taulukossa on esitetty vesihuoltolaitosten määrät toimintamuodoittain. Lukumääräisesti eniten on osuuskuntia. Ne ovat usein volyymiltaan pieniä, joten asukas- ja vesimäärinä ne eivät edusta suurinta ryhmää. Suomen kokoiseksi maaksi vesihuoltolaitosten lukumäärä on suuri. Suureksi luokiteltavia vesihuoltolaitoksia (yli 1 milj. m^3/vuosi) Suomessa on noin 80 kappaletta, keskisuuria laitoksia (100 000–1 milj. m^3/vuosi) on noin 280 kappaletta, ja pieniä laitoksia (alle 100 000 m^3/vuosi) arvioidaan olevan noin 1460 kappaletta. Laitoksista vain n. 150 on liikevaihdoltaan yli miljoonan euron kokoisia organisaatioita. Laitosten suuri määrä ja pieni koko aiheuttaa ongelmia laitosten kyvylle hoitaa tehtäväänsä ammattitaitoisesti ja vaadittuja säädöksiä noudattaen. Toimialla on tehty ehdotuksia ja suosituksia laitosten yhdistymisille ja yhteistyölle, ja näiden avulla pyritään edistämään vesihuollon rakennemuutosta.

Voimassa oleva vesihuoltolaki ei edellytä, että vesihuoltolaitosten tulee olla kuntien omistuksessa. Laitosten omistuspohja on kuitenkin yleisimmin kunta tai osuuskunnissa vesihuoltopalveluiden käyttäjät. Kuntaomisteisten vesihuoltolaitosten toimintamuodot ovat moninaisia, ja ne voivat olla yhteisömuodoltaan esimerkiksi osakeyhtiöitä, kunnan liikelaitoksia tai kuntayhtymiä. Tarkempi kuvaus vesihuoltolaitosten toimintamuodoista on nähtävissä alla olevassa taulukossa 1 (Vesihuoltolaitosten määrä toimintamuodoittain). Sellaisia osakeyhtiömuotoisia laitoksia, jotka ovat yli 50 prosenttisesti yksityisessä omistuksessa, on alle 20 kappaletta. Nämä ovat pääosin pieniä, muutamaa tuhatta asiakasta palvelevia laitoksia, lukuun ottamatta yhtä teollisuuslaitoksen yhteydessä toimivaa jätevedenkäsittelylaitosta.

Julkisomisteisten ja yksityisomisteisten vesihuoltolaitosten lisäksi myös jaettu omistus julkisen ja yksityisen tahon kesken on yleistä. Yksityinen omistusosuus on useimmissa tapauksissa muutaman prosentin luokkaa, mutta joissakin jopa yli 90 %. Yksityiset omistajat ovat yleisimmin yksityishenkilöitä, jotka ovat myös laitoksen asiakkaita, paikallisia pankkeja, osuuskauppoja tai muita paikallisia yrityksiä sekä joissakin tapauksissa teollisuuslaitoksia.

Taulukko 1: Vesihuoltolaitosten määrä toimintamuodoittain vuonna 2024

Toimintamuoto	Vesihuoltolaitos	Tukkulaitos	Yhteensä
Alueellinen osakeyhtiö*	4	0	4
Kunnan liikelaitos	43	1	44
Kunnan taseyksikkö	139	0	139
Kuntayhtymä	2	4	6
Osakeyhtiö	149	29	178
Osuuskunta	705	0	705
Avoin yhtiö	41	0	41
Muu	26	0	26
Yhteensä	**1 109**	**34**	**1 143**

* Kahden tai useamman kunnan alueella toimiva osakeyhtiö, jonka toiminta-alue on hyväksytty vähintään kahdessa kunnassa.

Vesihuoltolain piirissä on tällä hetkellä 1 109 vesihuolto-organisaatiota. Talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1352/2015, talousvesiasetus) piirissä olevia talousvettä toimittavia laitoksia on yhteensä 1 073. Näistä laitoksista 842 laitosta on sekä vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia, että talousvesiasetuksen tarkoittamia talousvettä toimittavia laitoksia. Tukkuvesilaitoksia Suomessa on 34 kpl. Valtakunnallisesti yhtenäisen vesihuoltotiedon hallintaa vaikeuttaa lisäksi se, että kaikilla näillä laitoksilla ei ole y-tunnusta, jota on pidetty eri järjestelmissä yhdistävänä tietona.

Heikosti resursoitujen vesihuoltolaitosten suuren määrän on arvioitu olevan suurin yksittäinen syy vesihuoltosektorin haasteisiin. Osalla laitoksista mahdollisuudet järjestää toimintansa pitkäjänteisesti ja ammattitaitoisesti sekä varmistaa henkilö- ja taloudelliset resurssit vesihuoltopalvelujen järjestämiseksi eivät ole riittävät.

Rakennetun omaisuuden tila ROTI 2023 -raportin mukaan vesihuollon saneerausvelka on kasvanut. Suomen vesilaitosyhdistyksen selvityksen mukaan arvio vesihuollon vuotuisesta kokonaisinvestointitarpeesta vuoteen 2040 asti on 777 milj. €/vuosi. Nykyisin vuotuiset kokonaisinvestoinnit ovat noin 400 milj. €/vuosi, joten kokonaisinvestointitarpeen arvioidaan lähes kaksinkertaistuvan nykytilanteeseen nähden.

Toimintaympäristön muutos

Ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat sään ääri-ilmiöt aiheuttavat haasteita vesihuollolle. Myrskytuulet, ukkoset ja tulvat voivat vaikeuttaa sähkönsaantia, kuivuus voi aiheuttaa ongelmia sekä veden saatavuuteen, että laatuun, ja rankkasateet lisäävät ravinnehuuhtoumia raakavesiin.

Suomen vesilaitostoimijat ovat tietoisia ilmastonmuutoksesta ja pitävät yleisellä tasolla ilmastonmuutosta uhkana vesiturvallisuudelle. Harva toimija kuitenkaan kokee ilmastonmuutoksen uhkaavan juuri oman laitoksen vesiturvallisuutta. Vaikka erityisesti sähkökatkoihin on varauduttu hyvin, on laitosten varautumisessa merkittävästi parannettavaa sää- ja ilmastoriskien osalta.

Kaupungistumisen seurauksena yhä useampi suomalainen asuu kaupunkiseuduilla. Maaseutualueet taas menettävät väestöään, ja tällä on vaikutuksia myös vesihuoltopalveluihin. Keskitetyn vesihuoltoverkoston toimintavarmuus ja kannattavuus heikkenevät, kun palvelun käyttäjät vähenevät. Tämä aiheuttaa vesihuoltolaitoksille taloudellisia haasteita, ja toisaalta kunnille tarvetta tarkastella laitosten toiminta-alueita.

Geopoliittinen epävakaus, häiriötilanteet ja kyberturvallisuus

Geopoliittinen epävakaus on entisestään nostanut varautumisen merkitystä. Tämä heijastuu myös huoltovarmuuskriittisiin vesihuoltopalveluihin. Vesihuoltopalvelujen häiriöttömän toiminnan turvaaminen ja riskien nykyistä parempi hallinta, mukaan lukien kyberturvallisuus, vaativat muutoksia toimintaan koko maassa. Häiriötilanteista aiheutuvia vahinkoja pystytään vähentämään yhteen sovitetulla varautumissuunnittelulla ja harjoittelulla. Varautumissuunnittelun perustan luo toimintaan kohdistuvien riskien tunnistaminen sekä näiden vaikutusten arviointi. Riskienhallinta sekä häiriötilanteisiin varautuminen lisäävät vesihuollon joustavuutta ja mukautumiskykyä toimintaympäristön muuttuessa.

Vesihuoltolaitoksen määritelmä

Vesihuoltolain 3 §:n 3 kohdassa määritellään vesihuoltolaitos laitokseksi, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesihuoltolaitoksen määritelmä on sidottu kunnan hyväksymään toiminta-alueeseen, eikä lähestymistapa perustu kokoon kuten esimerkiksi terveydensuojelulainsäädännössä. Näin ollen kaikki terveydensuojelulain mukaiset talousvettä toimittavat laitokset, joihin sovelletaan juomavesidirektiivin säännöksiä terveydensuojelulain ja talousvesiasetuksen nojalla, eivät ole vesihuoltolaitoksia. Toisaalta vesihuoltolain vesihuoltolaitoksen määritelmän piiriin kuuluu myös hyvin pieniä laitoksia, joille kunta on hyväksynyt toiminta-alueen.

Kun vesihuoltolaki tuli voimaan vuonna 2001, siinä määriteltiin vesihuoltolaitoksella tarkoitettavan laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta. Määritelmä oli samankaltainen kuin vastaava määritelmä kumotussa yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetussa laissa (982/1977), jossa yleisellä vesi- ja viemärilaitoksella tarkoitettiin kunnan tai kuntainliiton omistamaa taikka kunnan yleiseksi vesi- ja viemärilaitokseksi hyväksymää laitosta, jonka tehtävänä on huolehtia yhdyskunnan vedenhankinnasta ja viemäröinnistä. Vaikka vesihuoltolaitoksen määritelmä ei ollut suoraan sidottu laitoksen kokoon, vesihuoltolain perusteluissa (HE 85/2000 vp) laitoksen määritelmä sidottiin sen kokoon. Käytännössä vesihuoltolaitoksen määritelmäksi vakiintuikin vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa vettä toimittavat tai vastaanottavat taikka vähintään 50 henkilöä palvelevat laitokset.

Vesihuoltolain vuoden 2014 uudistuksessa (681/2014) vesihuoltolaitoksen määritelmää muutettiin niin, että lain mukaisena vesihuoltolaitoksena pidetään ainoastaan sellaista yhdyskunnan vesihuollosta huolehtivaa laitosta, jolle on hyväksytty toiminta-alue. Perustelujen mukaan vesihuoltolaitoksen määritelmän täsmennyksellä pyrittiin selventämään sitä, että lain sääntelyä vesihuoltolaitosten toiminnasta ja asiakassuhteista sovelletaan vain sellaisiin laitoksiin, joille toiminta-alue on hyväksytty. Muutoksen seurauksena lain soveltamisalan

ulkopuolelle jäi kuitenkin sellaisia juomavesidirektiivin tarkoittamia laitoksia, joilla ei ole kunnan hyväksymää toiminta-aluetta. Samalla vesihuoltolain ja terveydensuojelulain mukaiset määritelmät eriytyivät toisistaan.

Asia oli tarkoitus korjata uuden juomavesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä, mutta hallituksen esitysluonnoksesta saadun lausuntopalautteen perusteella päädyttiin siihen, että vesihuoltolaitoksen määritelmän muuttaminen on tarkoituksenmukaista tehdä vasta vesihuoltolain uudistamisen yhteydessä. Näin on mahdollista ottaa huomioon kaikki uuden määritelmän vaikutukset lain soveltamiseen.

Vesihuollon suunnittelujärjestelmä

Kuntien velvoitteesta osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun säädetään vuoden 2001 vesihuoltolaissa. Alueellisella yleissuunnittelulla tarkoitetaan usean kunnan kattavaa ylikunnallista, seudullista, maakunnallista tai sitäkin laajempaa alueellista vesihuollon suunnittelua, jota kunnat yleensä tekevät yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä maakunnan liiton kanssa. Tarkoituksena on varmistaa, että asianomaiset kunnat osallistuisivat tällaiseen suunnitteluun aina kun se on alueella käynnissä. Tätä velvoitetta pidetään yhä tarpeellisena ja sitä tarkennettaisiin tällä esityksellä.

Vuoden 2014 lain uudistuksen yhteydessä vesihuoltolaista poistettiin velvollisuus laatia kuntakohtainen vesihuollon kehittämissuunnitelma. Tarkoituksena oli muun muassa lisätä kuntien valintavaltaa siitä, miten ne lain mukaisen vesihuollon kehittämisvelvollisuutensa täyttävät. Käytännössä kunnat eivät ole vuoden 2014 jälkeen juurikaan päivittäneet vesihuollon kehittämissuunnitelmiaan. Tämä on heikentänyt vesihuollon ja maankäytön suunnittelun välistä yhteistoimintaa sekä tarkoituksenmukaista vesihuollon ja sen investointitarpeiden pitkäjänteistä suunnittelua. Kehittämissuunnitelman laatimisvelvoitteen palauttaminen lakiin parantaisi jatkuvuutta, suunnitelmallisuutta ja ennakoitavuutta. Suunnitelmassa voitaisiin nivoa yhteen kokonaisuus, johon kuuluvat maankäyttö, kunnallistekniikka, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja kunnan omistajaohjaus.

Vesihuollossa korostuu omaisuudenhallinnan merkitys. Omaisuus on pitkäikäistä ja siihen on sitoutunut merkittävä määrä rahaa. Verkostot, puhdistamot ja muut rakenteet kuitenkin vanhenevat ja omaisuuden arvon ylläpito vaatii kasvavan määrän investointeja. Investointeja ja resursseja ei välttämättä ole suunniteltu riittävän laajasti, jotta voitaisiin perustella tarve hintojen korjaamisesta tarvittavalle tasolle ja varmistettaisiin toiminnan pitkäjänteisyys. Laitosten taloudenpidon, omaisuuden hallinnan ja toiminnan laadun kehittämiseksi laitosten tulisikin laatia systemaattinen suunnitelma ja toteuttaa sitä johdonmukaisesti.

Vesihuoltolain 15 a §:n mukaan vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta. Näitä häiriötilannesuunnitelmia ei kuitenkaan ole kaikilla vesihuoltolaitoksilla. Koska suunnitelman sisältöä ei ole määritelty, niitä ei myöskään ole välttämättä laadittu siten, että niistä olisi merkittävää apua häiriötilanteesta selviytymiseen. Vesihuollon häiriötilanteisiin varautumista koskevat häiriötilannesuunnitelman lisäksi kunnan valmiussuunnitelma ja terveydensuojelulain mukainen riskinarvio. Näiden suunnitelmien liityntä toisiinsa ei kuitenkaan ole selväpiirteinen.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet ja liittämisvelvollisuus

Toiminta-alue on vesihuoltolain keskeisiä käsitteitä. Lain mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitokselle toiminta-alueen, jolla laitoksella on velvollisuus huolehtia vesihuollosta.

Toiminta-alueella olevilla kiinteistöillä on pääsääntöisesti velvollisuus liittyä laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoon. Käytännössä toiminta-aluerajauksiin ja liittämisvelvollisuuteen on liittynyt monia epäselvyyksiä ja erilaisia tulkintoja, joita myös hallinto-oikeudet ja korkein hallinto-oikeus ovat joutuneet ratkaisemaan.

Kiinteistöjen velvollisuutta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon lievennettiin vuoden 2014 muutoksella niin, että taajamien ulkopuolella sijaitsevia kiinteistöjä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen verkostoon, jos niiden kiinteistökohtainen vesihuolto on järjestetty asianmukaisesti ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä. Taajaman ulkopuolella sijaitsevaa kiinteistöä, jolla ei ole vesikäymälää, ei tarvitse liittää laitoksen viemäriverkostoon. Muutokset liittyivät ympäristönsuojelulakiin perustuvaan haja-asutuksen talousjätevesien käsittelyä koskevaan sääntelyyn (valtioneuvoston asetus 157/2017 talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla). Tämän sääntelyn siirtymäsäännökset ja sääntelyyn tehdyt muutokset, joita ei ole otettu huomioon vesihuoltolaissa, ovat johtaneet monimutkaiseen sääntelykokonaisuuteen ja epäselvyyksiin soveltamiskäytännössä. Siirtymäsäännösten määräajat ovat kuitenkin jo rauenneet, joten sääntelyä voidaan selkeyttää.

Vuonna 2014 tehty liittämisvelvollisuuden lievennys johti tilanteeseen, jossa toiminta-alueen vahvistaminen taajamien ulkopuolisille alueille ei ole käytännössä enää johtanut kiinteistöjen liittämisvelvollisuuteen. Sen vuoksi kunnalla tai vesihuoltolaitoksella ei ole mahdollisuuksia suunnitelmallisesti toteuttaa verkoston rakentamishankkeita taajamien ulkopuolisille alueille, joissa olisi tarve keskitetylle vesihuollolle. Tilanteessa jossa liittymisaste on epäselvä tai ailahteleva, verkoston rakentaminen on haastavaa, eikä mahdollista vesihuoltolaitosten suunnitelmallista taloudenpitoa.

Vesihuoltolaissa on myös säännökset, joiden perusteella kiinteistö voidaan tapauskohtaisesti vapauttaa velvollisuudesta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon. Vapauttamista koskeva oikeuskäytäntö on muodostunut tiukaksi ja käytännössä vapautus on voitu myöntää vain poikkeuksellisissa tilanteissa. Yksittäisten vapauttamispäätösten tekeminen ja niiden edellytysten tutkinta on osoittautunut myös työlääksi.

Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain valvontaviranomaisia koskeva 4 §:n 2 momentti uudistettiin nykyiseen muotoonsa vuonna 2014. Säännöksen mukaan lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat toimialoillaan ELY-keskus, kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Perustelujen mukaan ELY-keskusten toimivalta vesihuoltolain julkisoikeudellisten säännösten valvonnassa on yleinen, kun taas kunnan terveydensuojelu- ja ympäristönsuojeluviranomainen valvovat vesihuoltolain noudattamista omien toimialojensa näkökulmista.

Laeissa, joiden noudattamista valvoo kaksi tai useampi viranomainen, kunkin viranomaisen valvontatoimivaltaan kuuluvat säännökset on usein yksilöity pykäläkohtaisesti. Vesihuoltolaissa näin ei ole tehty, vaan viranomaisten valvontatoimivalta on määritelty yleisesti viranomaisen lakisääteisen toimialan kautta. Käytännössä ELY-keskuksella ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on rinnakkainen toimivalta useiden lain säännösten valvonnassa. Tämä tarkoittaa sitä, että kummallakin viranomaisella on itsenäinen ja toisistaan riippumaton valta ratkaista asia. Viranomaisen tehtävistä tulee kuitenkin säätää laissa yksiselitteisesti, minkä vuoksi sääntelyä on tarpeen selkeyttää.

Vesihuollon maksut

Vesihuoltolaitosten toimintakyvyn kannalta kestävä talous on keskeinen perusedellytys. Lainsäädännön vaatimus on, että vesihuoltolaitoksen on pystyttävä kattamaan maksutuloillaan laitoksen toiminnan käytön ja kunnossapidon kustannukset sekä myös investointikustannukset pitkällä aikavälillä. Vesihuoltolaitoksilla tulee voimassa olevan vesihuoltolain mukaan olla eriytetty kirjanpito. Voimassa olevan vesihuoltolain 18§ mukaan ” Vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle”. Maksut sisältävät pääsääntöisesti kertaluonteisen liittymismaksun, jokaisen laskun yhteydessä perusmaksun ennen kaikkea peittämään kiinteitä kustannuksia, sekä kulutuksen mukaisen käyttömaksun. Näiden maksujen tulisi kattaa niin investointi- kuin käyttökustannukset pitkällä tähtäimellä. Omistajalle maksettava kohtuullinen tuotto pääomalle on yleensä kuntaomistajalle maksettava tuloutus, jonka suuruutta ei ole tarkemmin määritetty. Toisaalta kunta voi joissakin tapauksissa myös myöntää tukea vesihuoltolaitokselle.

Vuonna 2020 tehdyssä maa- ja metsätalousministeriön Suomen ympäristökeskukselta tilaamassa vesihuollon kustannuskattavuustarkastelussa todetaan, että Suomen vesihuoltolaitokset kattavat pääosin omat kustannuksensa asiakkailta kerättävillä vesimaksuilla. Selvityksen mukaan tämä ei takaa sitä, että laitokset toimisivat kestävällä pohjalla. Tähän vaikuttaa ennen kaikkea vesihuoltoverkostojen monin paikoin huono kunto, ja sen huomiotta jättäminen maksuja määritettäessä. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on selvittänyt vesihuoltomaksujen tasoa ja todennut että vesihuoltomaksuihin kohdistuu tulevina vuosina korotuspaineita vesihuoltoverkoston merkittävän uusimistarpeen vuoksi. Vesihuoltomaksut ovat Suomessa hyvin kohtuullisia kotitalouksien tulotasoon nähden. Mitä suunnitelmallisemmin ja pitkäjänteisemmin tarvittavat maksukorotukset toteutetaan, sen paremmin kansalaiset pystyvät varautumaan maksujen muuttumiseen.

Vesihuoltolain mukaan vesihuollon maksujen on oltava kohtuullisia ja tasapuolisia. Tämä pyritään varmistamaan muun muassa sillä, että laitoksen talouden on oltava läpinäkyvää ja eriytettynä kunnan tai yrityksen kirjanpidossa. Vuoden 2014 tarkistuksessa lakiin lisättiin säännöksiä, joilla pyrittiin parantamaan laitoksen taloudenpidon läpinäkyvyyttä. Taustalla oli pyrkimys kehittää laitosten talouden julkisuusvalvontaa lisäämällä laitosten tiedottamis- ja julkaisemisvelvollisuuksia. Muutoksista huolimatta lain edellyttämä kustannusvastaavuus ei kuitenkaan vieläkään toteudu riittävän tasolla.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta. Esityksellä toimeenpannaan Petteri Orpon hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi seuraavat keskeiset muutokset vesihuoltolakiin.

Lain 3 §:ssä olevaa vesihuoltolaitoksen määritelmää ehdotetaan muutettavaksi niin, että sitä ei kytketä nykyisen lain tapaan toiminta-alueeseen, vaan pelkästään laitoksen toimittaman veden, vastaanottaman jäteveden tai sen palvelemien henkilöiden määrään. Lakiin lisätään uusi tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmä.

Eduskunnan päätöksen EK 26/2021 vp edellyttämällä tavalla lakiin lisättäisiin säännökset, joilla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien määräysvallassa. Kunnille säädettäisiin myös etuosto-oikeus tilanteissa, joissa nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva vesihuoltolaitos tai asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta myydään yksityiselle taholle.

Vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakennemuutosta ehdotetaan edistettäväksi vesihuollon alueellisella yleissuunnittelulla, josta lakiin ehdotetaan otettavaksi oma pykälä.

Vesihuollon suunnittelujärjestelmää ehdotetaan kehitettäväksi alueellista yleissuunnittelua koskevan säännöksen lisäksi lakiin ja sen nojalla annettavaan asetukseen lisättävillä säännöksillä kunnan vesihuoltosuunnitelmasta ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmasta sekä niiden sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määritystä ehdotetaan selkeytettäväksi useilla säännösmuutoksilla. Nämä koskisivat toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita määritettäessä huomioon otettavia asioita, toiminta-aluepäätöksen tekemisen edellytyksiä ja sisältöä sekä toiminta-alueen tarkistamista ja sen supistamisen ja kokonaan rauettamisen edellytyksiä.

Kiinteistöjen velvollisuutta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoon selkeytettäisiin niin, että vuonna 2014 lakiin sisällytetyt taajaman ulkopuolisia alueita koskevat poikkeukset poistettaisiin laista lukuun ottamatta kiinteistöä, jolla ei ole vesikäymälää. Siirtymäsäännöksin varmistettaisiin, että muutoksesta ei aiheutuisi kiinteistön omistajille kohtuuttomia tilanteita. Lisäksi liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen olisi jatkossakin mahdollista vapautusedellytysten täyttyessä.

Vesihuollon maksujen kustannuskattavuutta ja läpinäkyvyyttä parannettaisiin muutetuilla maksuja koskevilla säännöksillä, joiden mukaan perusmaksun periminen olisi pakollista ja maksujen tasapuolisuus, kohtuullisuus ja riittävyys uus- ja korjausinvestointien kattamiseen olisivat edellytyksenä omistajatuloutukselle. Lisäksi säädettäisiin, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa on esitettävä tiedot myös omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitosten taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttämisestä sekä maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta ja tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.

Vesihuoltolain valvontaa tehostettaisiin selkeyttämällä valvontaviranomaisten toimivaltaa määrittelemällä kunkin viranomaisen valvontatoimivaltaan kuuluvat vesihuoltolain pykälät.

Lisäksi lain yleistä toimivuutta parannettaisiin selkeyttämällä ja täsmentämällä lain yksittäisiä säännöksiä lain toimivuudesta tehtyjen selvitysten ja oikeuskäytännön perusteella.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Vaikutukset kotitalouksiin

Esityksellä tavoitellaan vesihuollon taloudenpidon parempaa läpinäkyvyyttä. Esitetyillä muutoksilla vahvistetaan myös vesihuollon kustannusvastaavuuden periaatetta. Nämä muutokset vaikuttavat kotitalouksiin kahtalaisesti. Nykyistä parempi vesihuollon maksujen kustannusvastaavuus voi nostaa vesihuollon maksuja, jos laitoksen perimät maksut ovat olleet liian alhaisia, eikä niillä ole kyetty kattamaan tarvittavia korjauskustannuksia ja uusinvestointeja. Vuonna 2021 julkaistun tutkimuksen mukaan vesihuoltolaitosten kulut ovat tarkastelujakson aikana kasvaneet tuottoja enemmän ja siten kustannusten kattavuus on heikentynyt. Tämä saattaa johtua siitä, että laitokset ovat investoineet verkostojen saneerauksiin, jolloin poistot ovat kasvaneet merkittävästi. Poistot olivat vuonna 2018 keskimäärin 29 prosenttia liikevaihdosta. Kustannusten kattavuus on pienentynyt selvästi aikaisemmista tarkasteluvuosista, ja kustannukset ovat kasvaneet enemmän kuin tulot. Myös pakollisen perusmaksun käyttöönotto voi nostaa vesimaksua kokonaisuutena, etenkin niillä kiinteistöillä, joilla veden kulutus on vähäistä. Vesimaksujen ohjaaminen aiheuttamisperiaatteen suuntaisesti aiheuttaa maksutason eriytymistä. Maksujen oikea kohdentuminen voi myös laskea vesimaksuja.

Lakimuutosten vaikutus kotitalouksiin voikin näkyä lyhyellä aikavälillä lisääntyneenä vesihuollon maksujen aiheuttamana kustannusrasitteena. Pidemmällä aikavälillä tehostunut laitosten taloudenpito ja oikea-aikaisten asiakasmaksuilla rahoitettavien investointien- ja saneeraustoimenpiteiden tekeminen on kuitenkin kotitalouksien etu, ja varmistaa sen, että vesimaksuille ei tule tulevaisuudessa yhtäkkistä ja voimakasta korotuspainetta. Näin ollen esityksessä ehdotetut lainsäädäntömuutokset parantavat kotitalouksien asemaa pitkällä aikajänteellä varmistamalla vesihuollon maksujen kohtuullisuuden ja tasapuolisuuden. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on selvittänyt vesihuoltomaksuja ja niiden korotuspaineita laajassa tutkimuksessaan 2023, ja todennut, että vesihuoltolaitoksilla on usein maksujen korotuspaineita. Tutkimuksessa todetaan myös, että vesimaksujen osuus kotitalouksien välttämättömyyspalveluiden kuluista on pieni. Eri arvioiden mukaan keskimääräisen suomalaisen kotitalouden nettotuloista noin 1–2 prosenttia menee vesimaksuihin. Myös kansainvälisesti vertailtuna suomalaisten vesihuollon palveluihin käytetty kulutusosuus on hyvin alhainen.

Suomen vesihuoltojärjestelmä on kaksijakoinen: suurin osa asutuskeskittymien kotitalouksista on kunnan järjestämisvastuulla olevan keskitetyn vesihuollon piirissä, mutta harvemmin asutuilla alueilla vesihuoltojärjestelmät ovat pääsääntöisesti kiinteistökohtaisia. Tätä pääsääntöä ei esityksellä muutettaisi. Ne kiinteistöt, jotka sijaitsevat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella on pääsääntöisesti liitettävä laitoksen verkostoon. Esityksellä tehtäisiin kuitenkin muutoksia kiinteistöjen liittämisvelvollisuuteen. Liittämisvelvollisuutta koskevien poikkeusten poistaminen taajamien ulkopuolella tuo liittämisvelvollisuuden piiriin uusia kiinteistöjä, mikäli kunta arvioi toiminta-aluepäätöksen tarkistamisen yhteydessä toiminta-

alueen määrittämisen näille alueille tarpeelliseksi. Vaikutusten merkittävyys on riippuvainen siitä, kuinka huolellisesti kunta tekee uuden toiminta-aluerajauksen. Toiminta-alueisiin sisällytettävien kiinteistöjen omistajat ovat velvollisia liittämisvelvollisuuden synnyttyä maksamaan vesihuoltolaitoksen verkostoon liittymisestä aiheutuvat kustannukset. Velvollisuudesta liittyä voidaan kuitenkin myöntää vapautus, jos liittämisen kustannukset muodostuisivat kohtuuttomiksi ja kiinteistön vesihuolto voidaan muuten hoitaa asianmukaisesti. Lisäksi liittämisvelvollisuuden muutos tulisi voimaan taajama-alueiden ulkopuolella vasta kaksi vuotta sen jälkeen, kun kunta on päivittänyt toiminta-alueen. Toisin kuin nykyään, kuntien olisi jatkossa mahdollista periä liittämisvelvollisuudesta vapauttamista koskevasta hakemuksesta maksu. Kunnilla olisi mahdollisuus määrittää maksu sen pohjalta, mitä kustannuksia kunnalle syntyy hakemuksen käsittelystä. Vastaavan kaltaisten hakemusten käsittelyn hinta vaihtelee kunnittain, mutta on tyypillisesti enimmillään joitain satoja euroja.

Vaikutukset vesihuoltolaitoksiin

Vesihuoltolaitokset toimivat monopoliasemassa toiminta-alueellaan, joten yritysten välistä kilpailuasetelmaa ei ole. Vesihuolto on niin sanottu luonnollinen monopoli: ei käytännössä ole mahdollista tai kannattavaa rakentaa useita kilpailevia vesihuoltoverkostoja, vaan vesihuoltopalvelusta vastaa alueellisesti aina yksi vesihuoltolaitos. Vuonna 2001 annetun vesihuoltolain tarkoituksena oli mahdollistaa se, että myös yksityisomisteiset vesihuoltolaitokset voisivat huolehtia yhdyskunnan vesihuollosta kunnan omistuksessa olleiden yleisten vesi- ja viemärilaitosten lisäksi. Tätä mahdollisuutta rajoitettaisiin eduskunnan Vesi on meidän -päätökseen perustuvilla muutosehdotuksilla. Esityksen Vesi on meidän -sääntelyratkaisu estäisi pääasiassa yksityisessä omistuksessa olevien, muiden kuin osuuskuntamuotoisten, uusien vesihuoltolaitosten perustamisen. Poikkeuksena tästä ovat asiakasomisteiset vesihuolto-osuuskunnat, joita saisi jatkossakin perustaa. Ehdotuksen pääasiallinen vaikutus olisi se, että täysin yksityisomisteista, muuta kuin asiakasomisteista, vesihuoltolaitostoimintaa ei enää jatkossa olisi mahdollista perustaa. Nykyisellään täysin yksityisiä muita kuin osuuskuntamuotoisia vesihuoltolaitoksia ei juurikaan ole olemassa, vaikka lainsäädäntö on sen mahdollistanut. Näin ollen laitosten omistuspohjaan kohdistuvien lainsäädäntömuutosten merkitys arvioidaan pieneksi. Ehdotettu sääntelymalli ei estä kansainvälisiä tai kansallisia investointeja vesihuoltoon.

Esityksellä ei puututtaisi nykyisin toimivien yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiin lukuun ottamatta niitä tilanteita, joissa laitos myydään eteenpäin. Kunnalle säädettävä etuosto-oikeus mahdollistaisi kunnan puuttumisen tilanteessa, jossa vesihuoltolaitos myydään yksityisellä taholle. Tämän voi nähdä muodostavan rajoituksen nykyisten yksityisomisteisten vesihuoltolaitosten myynnille, mutta vaikutus ei ole merkittävä, sillä etuosto-oikeussääntely ei estä myyntiä, ainoastaan mahdollistaa kunnan väliintulon myyntitilanteessa.

Vesihuoltolaitoksille esitetyt uudet velvoitteet kuten omaisuudenhallintasuunnitelman laatiminen ja varautumissuunnitelman sisältövaatimusten tarkentaminen lisäävät laitosten sääntelytaakkaa ja aiheuttavat kustannuksia vesihuoltolaitoksille. Etenkin pienemmillä laitoksilla, joiden henkilöstöresurssit ovat rajallisia, tarve ulkopuolisten palveluiden ja erityisosaamisen käytölle saattaa lisääntyä. Muutospaine voi johtaa myös pienten laitosten yhdistymisiin ja palvelukysynnän kasvuun. Vesihuoltolain lähtökohtana on kustannusvastaavuuden periaate, eli se, että kaikki kustannukset ja tarpeelliset investoinnit katetaan asiakkailta kerättävillä maksuilla. Näin ollen uusien velvoitteiden vaikutuksen laitosten

kokonaistalouteen ei arvioida olevan merkittävä, sillä syntyvät uudet kustannukset voidaan kattaa vesihuoltomaksujen korotuksilla.

Esityksen tavoitteleman paremman omaisuudenhallinnan seurauksena investointien arvioidaan lisääntyvän vesihuoltosektorilla. Tämä lisäisi saneerauspalveluita tuotavien yritysten palveluiden käyttöä ja paikallista urakointia. Suunnitelmallisen omaisuudenhallinnan voidaan arvioida pitkällä aikavälillä vähentävän laitoksille aiheutuvia korjauskustannuksia, sillä suunnitelmallinen kunnostus vähentää yllättäviä vaurioita. Kustannusvastaavuuden vahvistaminen parantaisi vesihuoltolaitostoiminnan kannattavuutta ehkäisemällä korjausvelan syntymistä.

Esityksellä ei muutettaisi voimassa olevan lain lähtökohtaa, jonka mukaan vesihuoltomaksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Liian suuret tuloutukset voivat heikentää laitoksen mahdollisuuksia hoitaa lain mukaisia velvoitteitaan. Kunnan laitokselta tekemien tuloutusten huomioiminen laitoksen taloussuunnittelussa vaikuttaa pitkällä aikajänteellä myönteisesti kunnan omistamien vesihuoltolaitosten taloudenpitoon ja omaisuudenhallintaan. Omaisuudenhallintasuunnitelman kautta asian valvonta tulee mahdolliseksi.

Ehdotus tarkentaa vesihuoltolaitosten olemassa olevaa velvollisuutta varautua häiriötilanteisiin. Varautumissuunnittelun suunnitelmallisuutta halutaan parantaa, ja esimerkiksi velvoite harjoitella toimintaa häiriötilanteissa tulee laitoksille uutena velvoitteena. Niin ikään varautumissuunnitelmien päivittämisvelvoite tulee laitoksille uutena velvollisuutena. Ilmoitusvelvollisuuden koskeminen kaikkia laitoksia merkittävissä häiriötilanteissa on uusi tehtävä, mutta sen työllistävä vaikutus arvioidaan pieneksi sillä merkittäviä häiriöitä ei tapahdu säännöllisesti.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos merkitsisi sitä, että kaikki säädetyn kokorajan ylittävät laitokset olisivat vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluvia vesihuoltolaitoksia. Vastaava organisaation kokoon perustuva laitosmäärittely oli käytössä vuoteen 2014 saakka. Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos vaikuttaa lain soveltamisalan piiriin tulevien ja määritelmän ulkopuolelle jäävien laitosten asiakkaiden asemaan suhteessa vesihuoltopalvelua toimittavaan laitokseen. Määritelmän piiriin tulevia laitoksia ja poistuvia laitoksia on lähes saman verran. Määritelmän piiriin tulevilla laitoksilla on kuitenkin enemmän asiakkaita, kuin määritelmän ulkopuolelle jäävillä laitoksilla.

Määritelmän muutos tarkoittaisi sitä, että vesihuoltolain soveltamisalan piiriin tulisi n. 230 sellaista laitosta, jotka täyttävät kokonsa puolesta määritelmässä asetetut määreet, mutta joilla ei ole lain voimaan tullessa kunnan hyväksymää toiminta-aluetta. Näiden laitosten tulee jatkossa täyttää vesihuoltolain mukaiset edellytykset. Nämä laitokset ovat olleet vesihuoltolain soveltamisalan piirissä vuoteen 2013 saakka, ja noudattaneet siihen saakka vesihuoltolain säännöksiä. Näitä laitoksia ei määritelmän muutoksen jälkeenkään koskisi lain toiminta-alueeseen sidotut säännökset, ellei niille toiminta-aluetta koskevassa arvioinnissa katsota aiheelliseksi vahvistaa toiminta-alue. Siirtymäsäännökset turvaavat laitoksille riittävän ajan toteuttaa uutena edellytettäviä toimia, kuten laatia varautumissuunnitelma. Muutos parantaisi näiden lain soveltamisalan piiriin tulevien vesihuoltolaitosten asiakkaiden oikeusturvaa ja selkeyttäisi vesihuoltolain ja terveydensuojelulainsäädännön välistä suhdetta.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos tarkoittaisi myös sitä, että n. 240 sellaista vesihuoltolaitosta, joille on vahvistettu toiminta-alue, mutta jotka toimittavat verkostossa

talousvettä vähemmän kuin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai palvelevat alle 50 henkilöä, taikka jotka vastaanottavat talousjätevettä alle 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai palvelevat alle 50 henkilöä, jäisivät muutetun vesihuoltolaitoksen määritelmän ulkopuolelle. Muutoksen voidaan katsoa olevan perusteltu, koska käytännössä suuri osa vesihuoltolain velvoitteista on osoittautunut liian raskaaksi näille kaikkein pienimmille laitoksille. Vesihuoltolain tavoitteiden kannalta ei ole myöskään tarpeellista, että nämä kaikkein pienimmät laitokset kuuluisivat lain soveltamisalaan.

Pienimpiä laitoksia koskisi määritelmän muutoksen jälkeenkin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001). Koska sellaisia pieniä laitoksia, joille on vahvistettu toiminta-alue, on kuitenkin olemassa, siirtymäsäännöksellä säädettäisiin siitä, että lain voimaan tullessa voimassa olleita vesihuoltolain säännöksiä sovellettaisiin myös näiden laitosten toiminta-alueella. Kunta voisi toiminta-aluepäätöksen tarkistamisen yhteydessä päättää toiminta-alueen rauettamisesta rauettamisen edellytysten täyttyessä. Kun laitoksen toiminta-alue rauetettaisiin, nämä pienet laitokset jäisivät kokonaan vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolelle.

Vaikutukset kuntatalouteen

Kuntatalouden vaikutusten arviointi keskittyy ns. peruskunnan talouteen. Vesihuoltolaitos saattaa olla kuntakonsernin osana esimerkiksi taseyksikkönä tai liikelaitoksena, mutta vesihuoltolain mukaisesti laitoksen talouden tulee olla eriytetty kunnan kirjanpidossa. Vesihuoltolaitos kattaa sille osoitettujen tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset perimillään maksuilla.

Vesihuollon kehittämisen suunnittelu

Ehdotuksen mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alue tulisi tarkastaa vähintään kymmenen vuoden välein. Aiemmin tarkastamisväliä ei määritelty laissa. Vesihuoltolaki edellyttää nykyiselläänkin toiminta-alueen muuttamiseen tarvittaessa eli pitämään toiminta-alueet ajan tasalla. Muutos vahvistaisi tätä tavoitetta asettamalla velvoittavan aikarajan tarkistusvälille. ELY-keskuksissa on selvitetty kuntien tekemien toiminta-aluepäätösten ikää osassa Suomea. Selvityksen perusteella isommat ja kasvavat kunnat ovat päivittäneet toiminta-alueita aktiivisestikin jopa vuosittain maankäytön muutosten mukana pysymiseksi, mutta monessa kunnassa päätös on jo yli 20 vuotta vanha eli vesihuoltolain voimaantulon ajalta pian vuoden 2001 jälkeen tai vielä vanhempi. Kunta on kuitenkin saattanut silti arvioida lain velvoitteen mukaisesti, että toiminta-alueen muuttamiselle ei ole tarvetta. Esitetyllä muutoksella velvoitettaisiin kunta tekemään päätös vähintään 10 vuoden välein myös siitä, että toiminta-alue on edelleen ajantasainen ilman muutoksia. Tämä varmistaisi asukkaille ja vesihuoltolaitokselle, että toiminta-aluemäärittely vastaa vallitsevaa tilannetta. Näin harvoin tehtävän uuden päätöksen edellyttämä uusi hallinnollinen työmäärä on vähäinen. Muilta osin voi nähdä, että velvollisuus vesihuollon toiminta-alueesta päättämiseen ja aluemäärittelyn tarkastamiseen ei olennaisesti muuttuisi. Ehdotuksessa täsmennetään lisäksi toiminta-alueen määrittelyn sisältövaatimuksia ja muotoa, jossa toiminta-alue tulisi esittää. Tämä saattaa aiheuttaa kunnissa tarpeen teettää toiminta-alueen määrittely ostopalveluna konsulttityönä. Tällaisen konsulttityön hankintahinta kunnalle on tyypillisesti 10 000–20 000 euroa riippuen vesihuollon järjestämisen tavasta, maankäytön ja asumisen muutoksien laajuudesta edellisen toiminta-aluetarkistuksen jälkeen sekä käytettävissä olevan lähtötiedon ja aiemman toiminta-aluemäärittelyn tasosta. Konsulttityön kustannukset jakautuvat usealle vuodelle, koska laajan arvioinnin tarpeen väli voi

olla jopa yli kymmenen vuotta, jos toiminta-alueessa ei ole arvioitu olevan muutostarvetta. Työn ohjaamiseen tarvittavan kunnan henkilöstön oman työn määrän voidaan katsoa vastaavan korkeintaan työmäärää, mikä on ollut tarpeen aiemminkin toiminta-alueen ajantasaisuuden arvioimiseksi nykyisen lain mukaisesti. Monessa tapauksessa työtä siirtyisi kunnan omalta henkilöstöltä konsultille, jolloin konsultin käyttäminen vapauttaisi kunnan oman henkilöstön työaikaa. Näin ollen ehdotetusta muutoksesta kunnalle aiheutuvat uudet kustannukset jäisivät vähäisiksi. Ehdotetussa siirtymävaiheessa toiminta-aluepäätös saattaa tulla tarkastettavaksi aiemmin kuin muutoin, mistä aiheutuu vähäinen tilapäinen työmäärän lisääntyminen. Ehdotuksessa velvoitetaan kunta toimittamaan toiminta-aluetiedot sähköisenä paikkatietona Suomen ympäristökeskukselle. Tämän tehtävän edellyttämä, aiempaan verrattuna uusi työmäärä on vähäinen.

Kunnalla on vesihuoltolain mukaan velvollisuus vesihuollon kehittämiseen alueellaan. Ehdotuksen mukaan kuntien tulisi laatia jatkossa kehittämistyön raporttina vesihuoltosuunnitelma, jolle asetettaisiin laissa yhtenäisiä sisältövaatimuksia. Vesihuoltosuunnitelma tulisi hyväksyä hallintosäännön mukaisesti ja pitää ajan tasalla. Osa kunnista laatinee vesihuoltosuunnitelman omana työnä ja osa teettäisi sen konsulttityönä. Tällaisen konsulttityön hankintahinta kunnalle on tyypillisesti 15 000–50 000 euroa riippuen vesihuollon järjestämisen tavasta, maankäytön ja asumisen muutoksista sekä käytettävissä olevan lähtötiedon tasosta. Konsulttityön ohjaamiseen tarvittavan kunnan henkilöstön oman työn määrä on pienempi kuin mikä on ollut tarpeen aiemmin vesihuollon kehittämisestä huolehtimiseksi nykyisen lain mukaisesti, jolloin konsultin käyttäminen vapauttaisi kunnan henkilöstön työaikaa. Jos vesihuoltosuunnitelma laadittaisiin kunnan omana työnä, kasvaisi luultavasti vesihuollon kehittämiseen käytettävä oman työn määrä hieman. Kunnan omana työnä tehtynä vesihuoltosuunnitelman kustannuksiksi voidaan arvioida noin 5000–20 000 euroa, mistä suurin osa ei kuitenkaan ole uutta ehdotetusta lakimuutoksesta johtuvaa työtä, koska vesihuollon järjestämisen suunnittelua on edellytetty laissa aiemminkin ja nyt on esitetty vain tarkentavia sisältövaatimuksia. Vesihuoltosuunnitelman päivitysväli olisi useita vuosia, jolloin vuositasolla tarkasteltuna uudesta vesihuoltosuunnitelmasta aiheutuvat kustannukset jäisivät muutamaan tuhanteen euroon, mikä todennäköisesti säästyy suunnitelmallisuuden tuomana toiminnan sujuvoitumisena.

Vesihuoltosuunnitelman laatimisesta ja toiminta-alueen säännöllisestä arvioimisesta aiheutuisi kunnille valtakunnallisesti yhteensä runsaan miljoonan euron vuosittainen kustannus, kun oletetaan, että vesihuoltosuunnitelma päivitettäisiin keskimäärin viiden vuoden välein ja toiminta-alue tarkistettaisiin vähintään 10 vuoden välein. Tämä vastaa likimäärin suoraa säästöä, jota tavoiteltiin vuoden 2014 vesihuoltolain muutoksella, jolla poistettiin kunnilta vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimisvelvoite. Myönteisenä vaikutuksena vesihuoltosuunnitelman laatimisesta kunnan toiminnan suunnittelu kuitenkin paranee ja tehostuu esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja vesihuoltopalveluiden alueellisen saavutettavuuden ennakoinnissa. Suunnitelmallisuuden lisääntyminen tuo säästöjä kunnan ja vesihuoltolaitoksen toiminnassa eikä vesihuoltosuunnitelman laatimisen ja toiminta-alueen tarkistamisen siten voi nähdä kokonaisuutena arvioiden aiheuttavan kunnille kustannuksia.

Valvonta ja turvaaminen

Lainsäädäntöehdotuksen mukaan vesihuoltolaitoksen määritelmä muuttuisi niin, että vesihuoltolaitos määritellään toimitetun tai vastaanotetun vesimäärän tai vedenkäyttäjämäärän mukaan eikä enää sen mukaan, onko laitoksella kunnan hyväksymä toiminta-alue. Muutoksen myötä lain soveltamisalan piiriin tulisi noin 230 laitosta ja jäisi pois noin 240 laitosta. Poistuvat laitokset jäävät pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen piiriin eli niitä valvotaan edelleen, mutta

aiempaa kevyemmin. Vesihuoltolain mukaisesti valvottavien laitosten määrä ei siis olennaisesti muuttuisi, jolloin määritelmän muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta kuntien terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisten valvontatyöhön. Muutos aiheuttanee kuitenkin pienehkön kertaluonteisen työmäärän lisäyksen, kun kunnan viranomaisten on huolehdittava, että laitokset tulee määriteltyä oikein, ja että niitä koskeva oikeanlaajuinen valvonta käynnistetään.

Ehdotuksen mukainen liittämisvelvollisuuden muutos saattaisi tuoda kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle aiempaa enemmän vapautushakemuksia vesihuoltoverkostoihin liittämisestä taajamien ulkopuolisilta alueilta. Se toisi myös kertaluonteisesti lisätarvetta viestintään muutoksen vaikutuksista. Ehdotus antaa kunnalle mahdollisuuden kattaa vapautushakemusten käsittelystä aiheutuneen työn kustannukset hakijalta perittävällä uudella maksulla. Hakemuksesta perittävä maksu luultavasti myös vähentäisi turhien hakemusten määrää. Muutoksen kustannusvaikutukset voi arvioida vähäisiksi, mikäli kunta päättää periä hakemuksista maksun.

Kunnan terveydensuojeluviranomaiselle esitetään uutta velvollisuutta ilmoittaa viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta merkittävästä häiriötilanteesta vesihuoltopalveluissa. Merkittäviä häiriötilanteita tapahtuu laitoksilla tyypillisesti korkeintaan muutamia vuodessa, joten ilmoitusvelvollisuudesta aiheutuvaa työmäärän lisäystä voi pitää vähäisenä.

Kunnan tulisi ehdotukseen tehdyn lisäyksen mukaan ryhtyä toimenpiteisiin vesihuollon toimivuuden varmistamiseksi, jos vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vesihuollosta laissa tarkoitetulla tavalla. Muutos ei tuo kunnalle uutta tehtävää vaan vain vahvistaa ja selkeyttää nykytilannetta kunnan järjestämisvelvollisuuden osalta vesihuollon turvaamistilanteessa.

Tuloutus ja määräysvallan säilyttäminen

Ehdotuksessa vahvistetaan vesihuoltotoiminnan kustannusten kattavuuden periaatetta edellyttämällä, että pääomalle voi maksaa kohtuullista tuottoa edellyttäen, että ensisijaisesti saadaan katettua laitoksen investoinnit ja toiminnan kustannukset uuden omaisuudenhallintasuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on jo nykyisessä vesihuoltolaissa ollut ohjata vastaavasti kohtuulliseen tuloutukseen niin, että maksuilla katetaan ensisijaisesti toiminnan kulut niin, että omaisuudesta huolehditaan kestävällä tavalla ja maksut pysyvät kohtuullisina. Ehdotus ei siten muuta tuloutuksen periaatetta eikä sillä näin ollen ole vaikutusta kuntatalouteen, jos kunnat ovat toimineet laissa määritellyn periaatteen mukaisesti.

Kunnan määräysvallan edellyttäminen vesihuoltolaitoksissa, pois lukien asiakasomisteiset vesiosuuskunnat, rajoittaisi kunnan mahdollisuuksia päättää, millä tavalla se täyttää lain mukaisen vesihuollon järjestämisvelvollisuuden. Muutos rajoittaisi myös kunnan keinovalikoimaa taloutensa hallinnassa, kunnalla ei käytännössä olisi mahdollisuutta myydä määräysvaltaan oikeuttavaa osuutta saadakseen sen arvoa vastaavan kertasuorituksen. Esitetty kunnan määräysvallan edellyttäminen perustuu jo tehtyyn eduskunnan päätökseen (Vesi on meidän -kansalaisaloite). Se lisää merkittävästi mahdollisuuksia turvata yhteiskunnalle kriittinen vesihuoltopalvelu ja edistää huoltovarmuutta. Jos määräysvalta toteutuu omistuksen kautta niin esityksellä kunnan omistukseen sidottava 51 prosentin osuus vesihuolto-omaisuudesta vastaa tyypillisesti tasearvoltaan 5–10 prosenttia kuntakonsernin kiinteiden rakennusten ja laitteiden tasearvosta. Euromääräiseltä tasearvoltaan kunnan omistukseen sidottava osuus on miljoonista kymmeniin miljooniin euroihin riippuen vesihuoltolaitoksen koosta. Laitoksen myyntihinta voi poiketa huomattavastikin tasearvosta riippuen mm. laitosomaisuuteen kohdistuvasta saneeraustarpeesta ja laitoksen taloudellisesta tilanteesta sekä liiketoimintapotentiaalin kasvusta. Luopuessaan omistuksestaan kunta luopuu myös tulevasta

omistukselle maksettavasta tuotosta. Kiinnostus laitosten myymiseen yksityisille tahoille on ollut valtakunnallisesti hyvin vähäistä sen jälkeen, kun se tuli mahdolliseksi vesihuoltolain voimaantulon myötä vuonna 2001. Suomessa on tällä hetkellä 16 vesihuoltolaitosta, joista on yli puolet yksityisten tahojen omistuksessa. Tyypillisesti omistajayrityksenä on suuri teollisuustoimija, joka käyttää merkittävää osaa laitoksen tuotantokapasiteetista. Valtaosa yksityisistä omistajista on yksityishenkilöitä, jotka omistavat osuuden pienestä vesihuoltolaitoksesta, jonka asiakkaita he ovat. Vähemmistöomistajuutta on tätä useammilla laitoksella mutta kattavaa tilastointia asiasta ei ole käytettävissä.

Kunnalle esitetty etuosto-oikeus mahdollistaisi vesihuolto-osuuskuntien ja nykyisten yksityisten vesihuoltolaitosten oston myyntitilanteissa, mutta ei velvoittaisi kuntaa tätä oikeutta käyttämään. Tähän mennessä vesihuoltolaitosten myyntitilanteita on ollut valtakunnallisestikin erittäin harvoin.

Vesihuoltoasioista päättäminen

Ehdotus selkeyttäisi vesihuoltoon liittyvää päätöksentekoa kunnissa ohjaamalla kunnan määrittelemään laissa säädetyistä tehtävistä päättävät viranomaiset Tästä aiheutuisi kertaluonteinen tarve päivittää kunnan hallintosääntöä, mitä kunnissa tehdään säännöllisesti muutenkin. Viranomaisia velvoittavina uusina tehtävinä on esitetty ehdotuksessa vesihuollon toiminta-alueen tarkastaminen vähintään 10 vuoden välein ja kunnan vesihuoltosuunnitelman hyväksyminen. Näiden käsittely tapahtuu harvemmin kuin vuosittain, joten työmäärän lisääntyminen päätöksenteossa olisi vähäinen. Lisäksi uutena tehtävänä esityksessä on päätös mahdollisen etuosto-oikeuden käyttämisestä kunnan alueella olevan vesihuoltolaitoksen mahdollisessa myyntitilanteessa.

Vaikutukset julkiseen talouteen ja kansantalouteen

Ehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, eikä se synnytä valtion rahoitusvastuuta. Vesihuollon kriittisen infrastruktuurin turvaaminen ja toimintavarmuuden varmistaminen on kansantalouden kannalta välttämätöntä.

4.2.2 Ympäristövaikutukset

Vesihuoltoverkoston kunnossapidon tehostaminen muun muassa laitosten omaisuudenhallintasuunnitelman laadintavelvoitteen ja maksujen paremman kustannusvastaavuuden myötä vähentää vuotovesien määrää ja siten veden, kemikaalien ja energian kulutusta. Kun vesihuollon toimintahäiriöt vähentyvät, ympäristökuormitus, kuten jäteveden ylivuodot, vähenevät. Myös vesijohtojen rikkoontumisesta aiheutuvat rakennetun ympäristön, kuten teiden, vauriot vähenisivät pitkällä ajanjaksolla tehostuneen omaisuudenhallinnan ansiosta. Toisaalta perusmaksun pakollisuus vähentää käyttömaksun osuutta vesihuollon maksuissa, mikä voi vähentää maksujen veden käyttöä ohjaavaa vaikutusta etenkin kiinteistöillä, joilla on nykyisellään hyvin pieni vedenkulutus. Esityksen tavoite vesihuollon rakennemuutoksen edistämisestä suurempiin yksiköihin siirtymällä voi tapauskohtaisesti myös vähentää vedenlaadun vaihtelua.

Vesihuoltolaitosten parantunut riskienhallinta sekä häiriötilanteisiin varautuminen lisäävät vesihuollon joustavuutta ja mukautumiskykyä toimintaympäristön muuttuessa esimerkiksi ilmastonmuutoksen myötä. Vesihuoltolaitoksilta edellytettäisiin uusien

varautumisvelvoitteiden myötä aiempaa parempaa varautumista kuivakausiin ja tulviin sekä muihin ääreviin sääilmiöihin, ja tällä vahvistetaan vesihuoltotoiminnan sopeutumista ilmastonmuutokseen ja sen tuomiin ääri-ilmiöihin. Yksityiskohtaisempi ja huolellisempi varautumissuunnitelman laadinta ohjaa talousveden hankinnan suunnitteluun sekä varautumiseen ja esimerkiksi vaihtoehtoisten vesilähteiden käyttöönotto mahdollistaa vedenkäytön optimoinnin kuivuustilanteissa. Verkostojen saneeraus vähentää vuotovesien määrää, mikä osaltaan vähentää pumppaustarvetta ja siten energiankulutusta ja laitosten hiilijalanjälkeä.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tarkempi määrittely tukee vesihuoltoinfrastruktuurin rakentamisen osalta kaavoituksen mukaisen yhdyskuntarakenteen toteutumista. Toiminta-alueen rajauksen päivittämisen yhteydessä kunta tekee arvion vesihuoltoon liittämisen tarpeesta, ja ympäristön- sekä terveydensuojelun kannalta tarkoituksenmukaiset alueet saatetaan keskitetyn vesihuollon piiriin taloudellisten reunaehtojen toteutuessa. Kunnan vesihuoltosuunnitelma on työkalu kokonaisvaltaisen vesihuollon kehittämisessä.

4.2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Perus- ja ihmisoikeudet

Vesihuollon perus- ja ihmisoikeusulottuvuuksia on kuvattu tämän esityksen kappaleessa 2.5. Esitetyillä lainsäädäntömuutoksilla ei ole merkittäviä vaikutuksia jo nykyisellään keskeisiin vesihuollon turvaamista koskeviin säännöksiin. Muutosten arvioidaan parantavan vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, varautumista ja kuntien omistajapolitiikkaa, mikä osaltaan entisestään turvaa kansalaisten oikeuksia ja vesi ja sanitaatio -ihmisoikeuden toteutumista. Toimintavarma vesihuolto vähentää ympäristöriskejä, ja edistää näin ympäristöperusoikeuden toteutumista.

Viranomaiset

Ehdotus ei vaikuta valtion ja kuntien väliseen tehtävänjakoon. Vesihuoltolain mukaisten valtion (ELY-keskus) ja kuntien (ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen) valvontaviranomaisten toimivalta ja tehtävänjako lain valvonnassa selkeytyy ja täsmentyy, ja nykyinen päällekkäisyys osin poistuu. Valvontaviranomaisten tehtävien selkeyttäminen helpottaa kansalaisia löytämään toimivaltaisen viranomaisen eri tilanteissa. Kunnan viranomaisille säädettävän maksujen perimismahdollisuuden voi nähdä mahdollistavan tarpeellisen resurssilisäyksen viranomaistoimintaan aiempaa paremmin.

Uusien säännösten valvonta lisää kunnan ympäristönsuojelutoimen valvontatehtäviä etenkin vapautushakemusten käsittelyn osalta. Toisaalta ehdotus mahdollistaa maksun perimisen hakemuksen käsittelystä, ja tällä voidaan kattaa käsittelystä aiheutuvia kustannuksia. Kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ehdotetaan tehtäväksi toimittaa ilmoitus merkittävästä häiriötilanteesta ELY-keskukselle. Käytännössä tämä tehtävä toteutettaisiin muokkaamalla ilmoitusten käsittelyyn käytettävän tietojärjestelmän asetuksia siten, että sama ilmoitus joka nykyisin lähetetään aluehallintovirastolle, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle (Valvira) ja sosiaali- ja terveysministeriölle, lähtisi jatkossa myös ELY-keskukselle. Määrällisesti ilmoituksia merkittävistä häiriöistä arvioidaan olevan joitain kymmeniä vuosittain, sillä pienten häiriöiden ilmoitusten kokonaismäärä on noin 80 kpl /vuodessa. Muilta osin kunnan valvontaviranomaisten tehtäviin ei ehdoteta muutoksia.

Ehdotuksessa poistetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen velvoite pyytää terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa aina, kun vapautushakemusta liittämisvelvollisuudesta käsitellään. Ehdotuksen mukaan lausuntoa on mahdollista pyytää tarvittaessa. Tämä vähentää hallinnollista taakkaa etenkin tilanteissa, joissa hakemus on mahdollista ratkaista ilman terveydensuojelullisia näkökulmia.

Uusien säännösten valvonnan vaikutukset lisäävät ELY-keskuksen työmäärää. Vaikutuksen ei kuitenkaan arvioida olevan merkittävä, ja tehtävät voidaankin hoitaa nykyisten tehtävien uudelleen järjestelyillä ja toimintaa tehostamalla. Uusien valvontatehtävien kuten omaisuudenhallintasuunnitelman toteuttamisen valvonta edellyttää koulutusta ja ohjeistusta, johon tulee panostaa.

Toiminta-aluetiedon ajantasaisuus ja saatavuus parantavat asukkaiden tiedonsaantia. Kunnan ei tarvitse itse ylläpitää nettisivuja, joilla on kaikkien kunnan alueella toimivien vesihuoltolaitosten toiminta-alueet karttatietona. Suomen ympäristökeskus ylläpitää vesi.fi-palvelua jossa on koottuna huomattava määrä kansalaisten ja viranomaisten käyttämään vesitietoa, ja toiminta-alueet on tarkoitus koota samaan palveluun. Ajantasainen toiminta-aluetieto helpottaa valvovien viranomaisten työtä. Toiminta-aluetiedon toimittaminen Suomen ympäristökeskukselle aiheuttaa tiedon toimittajalle lisätoimenpiteen.

Demokratia- ja oikeusvaltiokehitys

Vesi on meidän -kansalaisaloite oli allekirjoitettavana kansalaisaloitepalvelussa tammi-helmikuussa 2020. Aloitteessa esitettiin, että kansalaisaloitteen pohjalta käynnistetään valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, jolla estetään julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen myyminen kaupallisille yksityisille toimijoille, ja nykyinen omistus pidetään julkisen sektorin hallussa. Aloite sai laajaa mediahuomiota ja kokosi jo vuorokaudessa yli 40 000 allekirjoitusta, lopullisen kannatusilmoitusten määrän ollen yli 89 000. Erityisen poikkeuksellinen aloitteesta tuli eduskuntakäsittelyn aikana, sillä siitä tuli neljäs koskaan hyväksytty kansalaisaloite ja ensimmäinen, joka hyväksyttiin yksimielisesti. Aloitteen aikaansaama lainsäädäntömuutos osoittaa, että kansalaisilla on vaikutusvaltaa ja osallistumismahdollisuuksia.

Esitetyt muutokset parantavat myös läpinäkyvyyttä. Esityksellä tarkennettaisiin vesihuoltolaitosten toimintakertomuksessa esitettäviä asioita, kuten vesimaksun perusteita, sekä varmistettaisiin, että nämä tiedot ovat asiakkaiden ulottuvilla. Toiminta-aluetiedon saatavuutta parannetaan Suomen ympäristökeskuksen helppokäyttöisen verkkosivuston kautta. Tiedon avoimuuden turvaaminen ei kuitenkaan koske kriittisen infrastruktuurin tietoja tai varautumistoimintaan liittyviä tietoja.

Esityksellä päivitettäisiin ja ajantasaistettaisiin lain muutoksenhakua koskevat säännökset. Varmistamalla, että muutoksenhakumahdollisuuksista on säädetty, varmistetaan osaltaan oikeusvaltion perusperiaatteiden toteutumista.

Turvallisuus

Ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla vahvistetaan vesihuollon toimintavarmuutta ja varautumista. Vesihuolto on yhteiskunnan elintärkeä, turvallisuuskriittinen toiminto, jonka häiriöttömän toiminnan turvaaminen edistää kansallista turvallisuutta ja huoltovarmuutta. Luotettava vesihuolto turvaa ruokahuoltoa, terveyspalveluita sekä useita muita yhteiskunnan turvallisuuden kannalta strategisia tehtäviä. Samaan suuntaan vaikuttaa vesihuoltolaitosten ja

kriittisenä infrastruktuurina pidettävän vesihuolto-omaisuuden omistajuuden ja määräysvallan säilyttäminen julkisena. Ehdotuksen mukaisesti omaisuutta ei voisi myydä ulkomaalaiselle tai kotimaiselle yksityiselle toimijalle, mikä varmistaa sen, ettei kriittistä infrastruktuuria voi käyttää esimerkiksi välineellistettyyn hybridivaikuttamiseen. Ehdotus myös varmistaa sen, etteivät yksityisen toimijan toiminnan haasteet, kuten konkurssi, vaaranna palvelun tuottamista.

Lainsäädäntöehdotus tarkentaa sitä, että toiminta-aluekartoilla ei saa esittää kriittisen infrastruktuurin kohteiden, kuten vedenottamoiden tai verkostojen, sijaintia. Tämä selkeyttävä säädös osaltaan parantaa turvallisuutta, sillä asian merkitys korostuu karttoja laativien ja julkaisevientahojen keskuudessa. Vesihuollon varautumissuunnitelman salassapito on perusteltua vesihuollon laitostoiminnan turvallisuuden johdosta. Varautumiseen liittyvistä suunnitelmista käy ilmi esimerkiksi verkostoyhteyksiä, joista talousvesiverkostoon voi lisätä kemikaaleja tai strategisia laitteistoja, jotka ovat haavoittuvaisia sähköjakelun häiriötilanteissa. Näitä tiedostoja ei tule luokitella julkiseksi tiedoksi. Säädös tarkentaa paitsi tiedon saatavuutta, myös sen asianmukaista käsittelyä viranomaisten taholla, kuten kirjaamoissa ja jakeluissa. Vesihuollon turvallisuus parantaa myös arjen turvallisuutta.

Lakiin ehdotettavat säännökset tietojen toimittamisesta ja julkaisemisesta parantavat vesihuoltolaitosten tietojen saatavuutta ja käytettävyyttä sekä vesihuoltolaitosten asiakkaille, että viranomaisille. Avoimesti julkaistavasta tiedosta ja salassa pidettävästä tiedosta säädetään tarkkarajaisesti, jotta vesihuoltolaitoksilla, kunnilla, valvontaviranomaisilla ja kansalaisilla on selvää erilaisen tiedon julkisuuskohtelu.

Maaseutu

Lainsäädäntöehdotuksella on eräitä vaikutuksia, jotka ovat erilaisia kaupunkialueilla ja maaseudulla. Esitys on laadittu siten, että kestävän ja toimintavarman vesihuollon edellytykset säilyvät myös maaseudulla.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos vaikuttaa pääsääntöisesti maaseudulla tai taajamien lievealueilla toimivien vesihuolto-osuuskuntien asemaan, sillä kunnallisilla vesihuoltolaitoksilla on lähes aina vahvistettu toiminta-alue. Hallinnollinen kuorma kevenee hyvin pienillä osuuskunnilla. Näitä toimijoita koskisi jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista. Määritelmän muutos toisaalta tuo lain soveltamisalan piiriin uusia organisaatioita. Näihin laitoksiin kohdistuu määritelmämuutoksen myötä sama hallinnollinen kuorma kuin muihin saman kokoluokan laitoksiin. Muutos voi johtaa myös investointitarpeisiin, mikäli omaisuudenhallinnan myötä havaitaan saneerausvajetta. Tavoitteena on, että näiden laitosten toimintavarmuus paranee, sillä laitosten tulee vastata velvoitteeseen varautua häiriötilanteisiin.

Vesi on meidän -päätöksen mukaisesti osuuskuntamuotoinen vesihuoltolaitostoiminta olisi mahdollinen jatkossakin. Toimintamuotona osuuskunta soveltuu hyvin vesihuoltoon ja toimintamuodon tunnistaminen lainsäädäntötasolla voi nostaa osuuskuntatoiminnan arvostusta. Osuuskuntamuotoisen toiminnan tulee kuitenkin vastata lainsäädännön vaatimuksia eikä pelkkä talkootyö välttämättä ole riittävää. Mahdollinen haittavaikutus ehdotetusta sääntelystä voi olla rahoituskustannusten nousu niillä vesihuolto-osuuskunnilla, joita perustetaan lain voimaantulon jälkeen, mikäli rahoittajat arvioivat myynnin rajoitusten olevan toiminnallinen riski.

Toiminta-alueiden tarkistaminen, jonka yhteydessä toiminta-aluetta joko laajennetaan, supistetaan tai kokonaan rauetetaan, koskee etenkin maaseutuvaltaisia alueita. Alueen asukkaiden näkökulmasta muutoksella on sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Toiminta-

alueiden tarkistaminen ja ajantasaistaminen turvaavat asukkaiden oikeutta vesihuoltopalvelun saatavuuteen. Toisaalta alueiden määrittelyssä tulee väistämättä taajamien ulkopuolisia yksittäisiä kohteita, joissa verkostoon liittäminen ei ole asukkaan näkökulmasta mielekästä. Toiminta-aluemäärittelyä ei tulisi tehdä subjektiivisin perustein vaan näissä tapauksissa asia tulisi ratkaista vapautusta hakemalla. Toiminta-alueiden supistaminen ja rauettaminen vaikuttaa alueen asukkaiden asemaan, mutta toisaalta lakiehdotus sisältää muutoksen vesihuoltolaitoksen tai kunnan velvoitteeseen huolehtia jo liitettyjen asukkaiden vesihuollosta. Maaseudun vesihuolto-osuuskuntien näkökulmasta toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu ja taloudellisuus paranevat merkittävästi, sillä keskitetty vesihuolto on mahdollista vain, mikäli maksavien asiakkaiden määrää voidaan varmuudella arvioida. Myös taajamien ulkopuolella olisi velvollisuus liittyä talousvesi- ja jätevesijohtoon, mikäli alue määritellään toiminta-alueeksi. Täten uusien verkostoalueiden toteuttamiseen olisi paremmat taloudelliset mahdollisuudet, kun liittyjämäärä olisi ennakoitavissa aiempaa paremmin. Verkostojen rakentaminen ei ole taloudellisesti mahdollista joka paikkaan, vaikka asukkailla olisi toiveita yhteiseen verkostoon liittymisestä, sillä rakentamis- ja siten liittämiskustannukset kiinteistöä kohti muodostuvat usein korkeammiksi kuin esimerkiksi asemakaava-alueilla.

Kunnan vesihuoltosuunnitelma koskisi koko kunnan aluetta ja kaikkia kunnan alueella toimivia vesihuoltolaitoksia, sekä keskitetyn vesihuollon ulkopuolisia alueita. Kunnan kokonaisvaltaisella vesihuoltosuunnittelulla on erityisen myönteisiä vaikutuksia maaseudun vesihuollon turvaamiselle. Velvoite lainsäädännössä antaa selkänojaa sille, että vesihuoltoa tulee kehittää eikä kehittämistyö jää muiden tehtävien jalkoihin ja hyvä suunnittelu on pitkällä tähtäimellä myös edullisin ratkaisu. Kehittämisvelvoite ei tarkoita keskitetyn vesihuollon rakentamista kattavasti joka paikkaan, vaan sen linjaamista, missä on keskitetyn vesihuollon tarve ja missä lähtökohtana on kiinteistökohtainen vesihuolto. Maaseudulla toimiville vesihuoltolaitoksille omaisuudenhallintasuunnittelu varmistaa pienten laitosten pitkäjänteisen toiminnan. Etenkin pitkien siirto- ja verkosto-osuuksien saneeraukseen tulee varautua hyvissä ajoin, jotta vesimaksujen korotukset olisi mahdollista tehdä maltillisesti riittävän pitkän ajan kuluessa. Omaisuudenhallintasuunnittelu toisi näkyväksi talousvaikeuksissa olevien vesihuolto-organisaatioiden tilanteen hyvissä ajoin. Arvioidaan että vesihuoltomaksujen korotuspainetta on useilla vesihuoltolaitoksilla ja etenkin mikäli maaseudun vesihuolto-organisaatiossa on päätetty pitää vesimaksut samoina kuin asutuskeskittymissä vaikkei kustannusvastaavuus toteudu.

Pienissä maaseutuvaltaisissa kunnissa henkilöstön määrä on merkittävästi pienempi kuin suurissa kaupungeissa. Hallinnollinen kuorma näkyy täten mahdollisesti kuormittavampana kaikissa kehittämis- ja valvontatehtävissä. Vesihuoltolain muutosehdotus mahdollistaa tehtävien järjestämisen yhteistyössä muiden kuntien kanssa mikä olisi toivottava kehityssuunta.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Esityksen lainsäädäntömuutokset liittyvät yhtäältä kansallisen vesihuoltouudistuksen ja toisaalta Vesi on meidän -päätöksen toteuttamiseen. Kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelmassa todetaan, että lain muuttaminen ei ole lähtökohta ja itsessään tarkoitus, vaan yksi keino vesihuoltouudistuksen vision ja toimenpidekokonaisuuksien edistämiseksi ja toimeenpanemiseksi. Vesihuoltolain uudistamisen esivalmisteluvaiheessa selvitettiin yksityiskohtaisesti, mitkä kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman toimenpiteet voidaan

toteuttaa nykyisen lainsäädännön puitteissa ja mitkä edellyttävät vesihuoltolain muuttamista. Esitys perustuu tähän selvitykseen ja sen perusteella toimineen työryhmän mietintöön. Työryhmässä vesihuoltolain muutostarpeet arvioitiin vielä tarkemmin pykäläkohtaisesti. Jos esityksen mukaisia muutoksia ei vesihuoltolakiin tehtäisi, kansallisen vesihuoltouudistuksen ohjelman toimenpiteet voitaisiin toteuttaa vain osin, eivätkä ohjelman tavoitteet toteutuisi.

Vesi on meidän -päätös yksiselitteisesti edellyttää aloitteen mukaisen lainsäädännön valmistelemista. Vaihtoehto, että mitään ei tehtäisi, ei tämän vuoksi ole mahdollinen. Päätökseen liittyvä lausuma kuitenkin edellyttää, että eri sääntelyvaihtoehtoja selvitetään laajasti. Esityksen valmistelussa on tehty näin. Sääntelyvaihtoehtojen arvioinnin pohjana on ollut Itä-Suomen yliopiston oikeudellinen selvitys, jossa tarkasteltiin aloitteen mukaisen sääntelyn toteuttamiseen liittyviä perus- ja ihmisoikeudellisia kysymyksiä. Selvityksen lisäksi tarkastelussa otettiin erityisesti huomioon seuraavassa kohdassa esiteltävät Ruotsin ja Norjan mallit, joihin kansalaisaloitetta käsitelleen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (MmVM 11/2021 vp) viitataan esimerkkeinä aloitteen tarkoittamasta sääntelystä.

Sääntelyvaihtoehtojen tarkastelun lähtökohtana oli arvioida vesihuoltolain nykyisen sääntelyn mahdollisuuksia ja puutteita suhteessa kansalaisaloitteeseen ja eduskunnan päätökseen. Erityisesti kunnan itsehallinnon ja muiden perustuslaillisten kysymysten vuoksi tarkoituksena oli löytää tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen lainsäädäntöratkaisu. Tätä varten mahdollisia sääntelyratkaisuja vertailtiin keskenään seuraavien asioiden suhteen: 1) miten ne varmistavat kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilymisen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, 2) miten ne varmistavat vesihuolto-omaisuuden säilymisen ensisijaisesti julkisessa omistuksessa 3) miten ne vastaavat Ruotsin ja Norjan malleja, 4) miten ne ehkäisevät kansalaisaloitteen taustalla olevien riskien toteutumisen ja 5) mitkä ovat niiden vaikutukset vesihuoltolain velvoitteiden toteuttamiseen ja kunnan itsehallintoon kuntalain ja perustuslain näkökulmasta.

Vertailun perusteella päädyttiin kohdassa 4.1 kuvattuun sääntelyratkaisuun, joka vastaa Ruotsin ja Norjan malleja, ehkäisee kansalaisaloitteen taustalla olevien riskien toteutumisen ja on toteuttamiskelpoinen perustuslaissa turvatun kunnan itsehallinnon kannalta.

Sääntelyvaihtoehtoja kansalaisaloitteen toteuttamiseksi nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja asiakasomisteisten vesihuolto-osuuskuntien osalta tarkasteltiin erikseen. Lähtökohtana oli maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö, jossa todetaan, että nykyistä tilannetta vastaava pienehkö yksityinen vähemmistöomistus vesihuoltolaitoksissa ja asiakkaiden omistamien osuuskuntamuotoisten vesihuoltolaitosten malli on syytä mahdollistaa jatkossakin. Esityksessä ehdotettu sääntelyratkaisu mahdollistaisi asiakasomisteisten vesihuolto-osuuskuntien perustamisen jatkossakin, mutta estäisi muiden yksityisomisteisten vesihuoltolaitosten perustamisen huolehtimaan vesihuoltolain mukaisesta vesihuollosta.

Tarkastelussa oli mukana myös vaihtoehto, jossa kielletään nykyisten yksityisessä enemmistöomistuksessa olevien vesihuoltolaitosten ja vesihuolto-osuuskuntien ja niiden vesihuolto-omaisuuden myyminen muille tahoille kuin kunnille tai toisille osuuskunnille. Tällaisen sääntelyn arvioitiin kuitenkin olevan ongelmallinen perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan kannalta, koska se olisi voimakkaasti rajoittanut omistajien valtaa määrätä omaisuudestaan. Tämän vuoksi esityksessä päädyttiin kohdassa 4.1 kuvattuun kunnan etuosto-oikeuteen perustuvaan sääntelyratkaisuun. Etuosto-oikeuteen perustuva malli mainitaan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä yhtenä mahdollisena sääntelyratkaisuna.

Vaikka nollavaihtoehto, eli se, että lainsäädäntömuutoksia Vesi on meidän -päätöksen viemiseksi lainsäädäntöön ei tehtäisi, ei ole eduskunnan tekemän yksimielisen päätöksen vuoksi

mahdollinen, myös nollavaihtoehtoa tarkasteltiin. Vesihuoltolaki ei nykyisellään aseta minkäänlaisia vesihuoltolaitosten omistuspohjaan liittyviä rajoitteita. Vesihuoltolaitos voi nykyisen lainsäädännön pohjalta olla täysin tai osittain kunnan omistuksessa, mutta myös täysin yksityisessä omistuksessa. Vesihuolto on kriittistä infrastruktuuria, ja laitokset toimivat luonnollisessa monopoliasemassa alueellaan. Kansainväliset kokemukset osoittavat, että vesihuollon täysimääräinen yksityistäminen voi johtaa muun muassa vesihuollon maksujen korotuksiin, verkoston ylläpidon laiminlyönteihin sekä palvelutason heikentymiseen. Vesihuollon omistajuudessa on kyse myös huoltovarmuudesta ja yhteiskunnan turvallisuudesta. Tilanne, jossa lainsäädäntö ei rajoita vesihuoltotoimintojen myymistä yksityisille tahoille, voi pahimmillaan johtaa siihen, että kriittisen infrastruktuurin omistajuus siirtyy taholle, joka ei halua tai kykene hoitamaan sitä tavalla, jolla voidaan varmistaa vesihuollon toimivuus yhteiskunnan toiminnan turvaamiseksi.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Vesi on meidän -kansalaisaloitetta käsitelleen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä viitataan Ruotsin ja Norjan malleihin esimerkkeinä kansalaisaloitteen tarkoittamasta sääntelystä. Mietinnössä todetaan, että lähestymistavat Ruotsissa ja Norjassa ovat jossain määrin erilaiset ja, että ”Norjassa on säädetty vesihuoltoinfrastruktuurin julkisomistuksesta, kun taas Ruotsissa kuntien määräysvaltaa koskeva vaatimus kohdistuu vesihuoltolaitoksiin”. Ruotsin ja Norjan malleja selvitettiin ja vertailtiin laajasti esitystä valmisteltaessa. Lisäksi tarkasteltiin myös Tanskan ja Viron lainsäädäntöratkaisuja vesihuollon järjestämiseksi.

5.2.1 Ruotsi

Vuonna 2007 voimaan tulleella Ruotsin vesihuoltolailla (lag om allmänna vattentjänster, 2006:412) korvattiin vanha vuoden 1970 laki yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista (lag om allmänna vatten- och avloppsanläggningar). Vuoden 1970 laki muistutti läheisesti Suomen vesi- ja viemärilaitoslakia (928/1977), joka kumottiin vesihuoltolailla (119/2001). Molempia lakeja sovellettiin yleisiin vesi- ja viemärilaitoksiin, joita olivat kuntien omistamat laitokset sekä muut laitokset, jotka oli hyväksytty yleisiksi. Ruotsissa hyväksymisestä päätti lääninhallitus ja Suomessa kunnanvaltuusto.

Vesihuollon yksityistämiskysymys

Ruotsin vuoden 2007 lain valmistelussa keskeinen kysymys oli suhtautuminen vesihuollon yksityistämiseen. Lain esitöissä asiaa on tarkasteltu laajasti.[1] Tarkastelussa on muun muassa esitelty yksityistämismalleja ja kansainvälisiä esimerkkejä, Ruotsin omistusjärjestelyjä ja EU-sääntelyä sekä arvioitu yksityisen ja kunnallisen vesihuollon etuja ja haittoja.

Ruotsin uudistuksessa päädyttiin ratkaisuun, jonka mukaisesti vesihuoltoresurssien tulee säilyä kunnan määräysvallassa. Erikseen mainitaan, että tämä ei sulje pois yksityisiä toimijoita vesihuoltosektorilta, vaikkakaan niiden roolia tai palvelujen ulkoistamista ei esitöissä tarkemmin tarkastella. Ratkaisuna oli säilyttää laissa yleisen vesi- ja viemärilaitoksen käsite, mutta poistaa mahdollisuus hyväksyä yksityinen laitos yleiseksi. Viimeksi mainittua ratkaisua perusteltiin lähinnä sillä, että käytännössä hyväksymispäätöksiä oli tehty vain vähäisessä määrin. Lisäksi viitattiin hyväksymispäätökseen liittyviin norminantovaltaan liittyviin kysymyksiin ja niistä seuraaviin valtiosääntöoikeudellisiin ongelmiin. Siirtymäsäännöksen mukaisesti vuoden 2006 vesihuoltolakia sovelletaan kuitenkin kaikkiin aiemmin yleisiksi

[1] Allmännä vattentjänster SOU 2004:64, Avsnitt 4-10, s. 63 - 145.

hyväksyttyihin laitoksiin riippumatta siitä, täyttävätkö ne jäljempänä esitellyt yleisen vesihuoltolaitoksen kriteerit.

Kunnan omistamat yleiset vesi- ja viemärilaitokset

Toisin kuin Suomessa, Ruotsin vesihuoltolainsäädännön uudistuksessa päädyttiin siis säilyttämään vanhan lain rakenteet ja perusperiaatteet. Vesihuollosta huolehtivat edelleen yleiset vesi- ja viemärilaitokset, joilla uudistuksen jälkeen tarkoitetaan – siirtymäsäännöksen mahdollistamia poikkeuksia lukuun ottamatta – kunnallisia laitoksia.

Yleisen vesi- ja viemärilaitoksen käsite perustuu vuoden 1970 lakiin, mutta vuoden 2006 laissa määritelmää täsmennettiin. Siihen myös lisättiin viittaus useamman kunnan yhteisomistukseen. Uudistettuun määritelmään liittyen lain esitöissä todetaan, että yleisen laitoksen tulee suoran tai välillisen omistuksen kautta olla kunnallisessa ”komennossa” (*kommunal rådighet över anläggningen*).[2]

Laissa tämä on ilmaistu Ruotsin lainsäädännössä yleisesti käytetyn määräysvallan (*rättsligt bestämmande inflytande*) käsitteellä. Lain määritelmien (2 §) mukaisesti yleisellä vesi- ja viemärilaitoksella tarkoitetaan kunnan määräysvallassa olevaa vesi- ja viemärilaitosta, joka on perustettu ja jota käytetään kunnan lain mukaisten velvoitteiden täyttämiseen.

Määritelmää täsmennetään lain 3 §:ssä, jonka mukaan kunnalla katsotaan olevan määräysvalta vesihuoltolaitokseen, jos se yksin tai yhdessä yhden tai useamman muun kunnan kanssa:

> omistaa laitoksen kokonaan,
>
> omistuksen kautta käyttää yli puolta laitoksen tai laitoksen kokonaan omistavan oikeushenkilön kokonaisäänimäärästä tai sillä on muutoin vastaava enemmistö laitoksen kokonaan omistavan oikeushenkilön tai oikeushenkilöiden päätösvallasta;
>
> voi nimittää tai erottaa yli puolet laitoksen kokonaan omistavan oikeushenkilön hallituksen jäsenistä tai henkilöistä; tai
>
> muodostaa kaikki vastuunalaiset yhtiömiehet avoimessa yhtiössä, joka omistaa laitoksen kokonaan.

Tämä täsmennys perustuu Ruotsin julkisuuslainsäädäntöön, johon sisältyy vastaava määritelmä.[3] Vesihuoltolaissa tämä on kuitenkin kirjoitettu yleisempään muotoon, ja julkisuus- ja salassapitolaissa oikeushenkilö on määritelty tarkemmin. Julkisuus- ja salassapitolakiin sisältyvän vastaavan säännöksen mukaisesti 2 kohdan oikeushenkilöllä tarkoitetaan osakeyhtiöitä ja kaupallisia yhdistyksiä, ja 3 kohdan mukaisella oikeushenkilöllä puolestaan osakeyhtiötä, taloudellisia yhdistyksiä tai säätiöitä.

Viitattu julkisuus- ja salassapitolain säännös kytkeytyy siihen, että tietyt kunnalliset yhtiöt rinnastuvat asiakirjojen julkisuuden osalta viranomaisiin. Määräysvallan tarkempaa määrittelyä

[2] SOU 2004:64, s. 442.
[3] Sekretesslag (1980:100) 9 § ja sen myöhemmin korvannut offentlighets- och sekretesslag (2009:400), 2:3 §.

pidettiin tarpeellisena julkisuussäännöksiin liittyvän rangaistusvastuun vuoksi.4 Lain esitöissä osakeyhtiöiden määräysvallan osalta viitataan osakeyhtiölakiin ja säätiöiden osalta siihen, onko kunnilla säätiöasetuksen perusteella oikeus nimittää tai erottaa yli puolet säätiön hallituksen jäsenistä.

Määräysvallan ”bestämmande inflytande” käsite Suomen lainsäädännössä

Suomen julkisuuslainsäädäntö ei koske kuntien määräysvallassa olevia yhtiöitä eikä siinä näin ollen ole vastaavaa säännöstä kuin Ruotsissa.[5] Termiä ”bestämmande inflytande” on kuitenkin käytetty Suomen lakien ruotsinkielisissä versioissa kuvaamaan määräysvaltaa niin kuin se on määritelty kirjanpitolaissa. Tällainen viittaus on muun muassa osakeyhtiölaissa (624/2006) ja hyvinvointivointialueesta annetussa laissa (611/2021).

> Osakeyhtiölain 11 §:n mukaan yhtiön lähipiiriin kuuluvat muun muassa yhtiön emoyhtiö tai muu henkilö, jolla on yli 50 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä tai muuten kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta yhtiössä.
>
> Hyvinvointialueesta annetun lain 4 §:n mukaan hyvinvointialueen tytäryhteisönä pidetään yhteisöä, jossa hyvinvointialueella on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Viitattu kirjanpitolain 1 luvun 5 § koskee määräysvaltaa toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä. Säännöksen mukaan kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä (*kohdeyritys*), jos:

> 1) kirjanpitovelvollisella on enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen;
>
> 2) kirjanpitovelvollisella on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu ääntenenemmistö; tai
>
> 3) kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä”.[6]

---

[4] Regeringens proposition 1993/94:48, s 86 -.

[5] Ruotsin lainsäädäntöä on kuitenkin tarkastelu julkisuuslainsäädännön soveltamisalan laajentamisen mahdollisuuksia selvitettäessä. Tässä yhteydessä ”rättsligt bestämmande inflytande” on käännetty ”määräävän aseman harjoittamiseksi”. Ks. Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen, oikeusministeriön julkaisuja 2019:31, s. 188.

[6] Pykälä nykymuodossaan perustuu lain muutokseen 1620/2015, joka liittyi tilinpäätösdirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU) täytäntöönpanoon. Lakimuutoksen yhteydessä 1 momenttiin lisättiin uusi kohta. Perustelujen mukaan sen tarkoituksena ”on kattaa sellaiset rahoitus- ja vakuusjärjestelyitä tai muuta erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (engl. special

Ulkoistaminen

Edellä kuvatun mukaisesti Ruotsin vuoden 2006 vesihuoltolain esitöissä kiinnitetään nimenomaista huomiota yksityisen sektorin mahdollisuuksiin osallistua vesihuollon järjestämiseen. Esitöissä ei kuitenkaan ole arvioitu ulkoistamisen vaikutuksia suhteessa määräysvaltaan tai otettu kantaa esimerkiksi siihen, missä määrin yleinen vesi- ja viemärilaitos voi ulkoistaa toimintojaan.

Ruotsin sääntely eroaa kuitenkin Suomesta siinä, että Ruotsissa vesihuollon maksut ovat julkisoikeudellisia maksuja. Ne perustuvat aina kunnan tai kunnallisen vesi- ja viemärilaitoksen tariffiin. Maksuja koskevat riita-asiat ratkaistaan myös erityisessä lautakunnassa, ei käräjäoikeudessa kuten Suomessa.

Vuoden 2023 lakimuutos koskien kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuutta

Vuoden 2006 vesihuoltolakia muutettiin vuoden 2023 alusta lukien koskien kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuutta. Muutoksella järjestämisvelvollisuutta koskevaan pykälään lisättiin maininta kiinteistökohtaisista vesihuoltoratkaisuista:

> Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Edellä mainitun lisäyksen on tarkoitus lisätä joustavuutta julkisen vesihuollon tarpeen arvioinnissa ja mahdollistaa kiinteistökohtaiset vesihuoltoratkaisut, mikäli ne eivät aiheuta riskiä ihmisen terveydelle tai ympäristölle.

Merkittävänä muutoksena kunnille asetettiin vuoden 2023 muutoksen yhteydessä velvollisuus laatia vesihuoltosuunnitelma (6 a–6 d §), jonka tulee sisältää kunnan pitkän aikavälin suunnitelma siitä, miten julkisten vesipalvelujen tarpeeseen vastataan. Suunnitelman tulee sisältää myös muun muassa kunnan arvio siitä, mihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä, jotta vesilaitokset toimisivat rankkasateen aiheuttaman kuormituksen lisääntyessä. Kunnan on ennen suunnitelman hyväksymistä kuultava asianmukaisella tavalla ja kohtuullisessa määrin kiinteistönomistajia ja viranomaisia, joille voidaan olettaa olevan merkittävää etua suunnitelmasta.

5.2.2 Norja

Yleisesti vesihuollon sääntelystä

Norjan vesihuoltolainsäädäntö poikkeaa Suomen ja Ruotsin sääntelystä. Norjassa ei ole kattavaa vesihuoltolakia, vaan sääntely on hajallaan eri säädöksissä, kuten esimerkiksi:

purpose entities), joita johdetaan tytäryrityksen tavoin, vaikkei niihin ole ― toisin kuin 1 ja 2 momentin mukaisissa tilanteissa ―omistuksellista tai jäsenyyteen perustuvaa yhteyttä”. HE 89/2015 vp, s. 34.

- kunnan vastuusta omistamiensa vesihuoltojärjestelmien käytöstä ja kunnossapidosta säädetään pilaamisen torjuntalaissa (lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall);

- liittymisestä kunnan vesijohtoon ja viemäriin säädetään kaavoitus- ja rakentamislaissa (lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling);

- kunnallisiin verkostoihin liittyneitä koskevista vaatimuksista säädetään kunnallisilla liittymäehdoilla;

- vesi- ja viemäriverkostojen omistuksesta ja maksuista säädetään laissa kunnallisista vesi- ja viemärijärjestelmistä (lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg);'

- laatu- ja turvallisuusvaatimuksista säädetään useassa eri laissa ja asetuksessa.

Pilaamisen torjuntalaki

Pilaamisen torjuntalain 22 §:n 1 ja 2 momentin mukaan viranomainen voi määrittää viemärilinjoille tarkempia vaatimuksia. Kolmannen momentin mukaan jätevesilaitoksen päästöluvassa voidaan asettaa ehdoksi, että laitos ottaa jätevesiä vastaan toisesta kunnasta.

Lain 24 §:n 1 momentin mukaan kunta vastaa kunnan kokonaan tai osittain omistamien vesihuoltojärjestelmien käytöstä ja kunnossapidosta. Kiinteistöt vastaavat omista järjestelmistään, jollei niitä erikseen ole toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä määrätty kunnan vastuulle. Laki valtuuttaa toimivaltaisen viranomaisen antamaan määräyksiä verkostojen rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. Lain 25 §:n mukaan kustannuksista vastaa kunta. Kunnalla on oikeus periä maksuja liitetyiltä kiinteistöiltä (Laki kunnallisista vesi- ja viemärijärjestelmistä, 3–6 §).

Lain 26 §:n 1 momentin mukaan kunta on velvollinen huolehtimaan kiinteistökohtaisten järjestelmien lietteiden keräyksestä ja kuljetuksesta.

Kaavoitus- ja rakentamislaki

Kaavoitus- ja rakentamislain mukaan vesihuollon järjestäminen lainsäädännön edellyttämällä tavalla (muun muassa juomavesivaatimukset, pilaantumisen estäminen) on edellytys rakennusluvan myöntämiselle. Lain 27 luvun 1 ja 2 § edellyttävät, että kiinteistön tulee liittyä kiinteistön läpi, viereisellä kadulla tai lähialueelle kulkevaan kunnalliseen vesijohtoon tai viemäriin. Liittymisvelvollisuudesta voidaan perustelluista syistä kuitenkin myöntää poikkeus.

Laki kunnallisista vesi- ja viemärijärjestelmistä

Vuoden 2012 uudistus

Vuoden 2012 lainsäädäntöuudistuksen taustalla oli kahden kansanedustajan suurkäräjille tekemä lakialoite. Aloitteen mukaan lainsäädännöllä tuli varmistaa vesihuoltoinfrastruktuurin jääminen julkiseen omistukseen, lukuun ottamatta asiakasomisteisia ei-kaupallisia osuuskuntia. Ehdotusta perusteltiin lyhyen ja pitkän aikavälin turvallisuusnäkökohdilla sekä verkostoon liittyvillä suurilla investointitarpeilla. Aloitteen perusteella suukäräjät teki 3.4.2008 seuraavan päätöksen:

> ”Suurkäräjät päätti pyytää hallitukselta ehdotuksen olemassa olevan lainsäädännön muuttamiseksi niin, että varmistetaan vesi- ja viemäri-infrastruktuurin jääminen kokonaan julkisen sektorin omistukseen. Lainsäädäntöön tulee tehdä poikkeuksia julkisen omistuksen vaatimuksesta vesi- ja jätevesitoiminnalle, joka on tällä hetkellä järjestetty tilaajien omistamien ei-kaupallisten yksityisten osuuskuntien kautta, jotta näiden nykyisiä omistusjärjestelyjä voidaan jatkaa.”

Päätöksen perusteella valmisteltiin uusi laki kunnallisista vesi- ja viemärilaitoksista, jonka 1 ja 2 §:ssä säädetään kunnan omistuksesta. Lain 1 §:n mukaan:

- uusien vesi- ja viemäriverkostojen tulee olla kuntien omistuksessa,
- olemassa olevat vesi- ja viemäriverkostot voidaan myydä tai muutoin luovuttaa vain kunnille, ja
- olemassa olevien yksityisten järjestelmien merkittävä laajentaminen tai yhdistäminen voi tapahtua vain kunnan 2 §:n nojalla myöntämällä luvalla.

Nämä vaatimukset eivät koske pienempiä vesi- ja viemärijärjestelmiä, muiden julkisyhteisöjen kuin kuntien omistamia vesi- ja viemärilaitoksia eikä kunnallisten järjestelmien ulkopuolista elinkeinotoimintaa. Esimerkkeinä sääntelyn tarkoittamista järjestelmistä lain 1 §:ssä mainitaan vesijohdot, viemäriputket, pumppuasemat, ylävesisäiliöt sekä veden ja jäteveden käsittelylaitokset.

Lain 2 §:ssä on säädetty poikkeus, jonka mukaan kunta voi hakemuksesta myöntää luvan olemassa olevien yksityisten vesi- ja viemäriverkoston yhdistämiseen, merkittävään laajentamiseen tai uuden yksityisen verkoston rakentamiseen, jos tämä on kaukana kunnan vesi- ja viemäriverkosta, kunnalliseen verkostoon liittymisestä aiheutuisi kohtuuttoman suuria kustannuksia tai muut erityiset syyt puoltavat luvan myöntämistä. Lisäksi on säädetty, että luvan perusteella rakennettavat uudet verkostot on järjestettävä käyttäjien omistamiksi osuuskunniksi ja, että kunta voi liittää lupaan ehtoja.

Kunnan omistus

Kuntien omistusta on täsmennetty lain esitöissä, joiden mukaan kunnan täydellistä omistamista ei edellytetä, vaan olennaista on, että kunnalla on joko suora tai välillinen määräysvalta (”*Med «eigd» menes at kommunen skal ha kontroll med selskapet, enten direkte eller via annen selskapsform”*).[7] Esimerkkeinä kunnan määräysvallan ja hallinnan varmistavista yhtiömuodoista mainitaan:

- nyttemmin kumotun kuntalain (kunnista ja lääninkunnista 25 päivänä syyskuuta 1992 annetun lain nro 107) nojalla perustetut yhtiöt;
- kunnalliset ja kuntien väliset osakeyhtiöt, joissa kunnalla on enemmistöosuus; ja

[7] Prop. 136 L (2010–2011) Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, 5.1.2 ja 7.

- kuntien ja yksityisten osuuskuntien yhteisomistus, jossa kunta omistaa yli puolet osakkeista.

Kunta voi 2 §:n edellytysten täyttyessä hyväksyä myös sellaiset uudet yksityiset järjestelyt, joissa sillä itsellään on vähemmistöosuus. [8] On huomattava myös, että Norjan kuntalainsäädäntöä on uudistettu vuoden 2012 jälkeen.

Ulkoistaminen

Vuoden 2012 lain esitöissä on tarkasteltu omistamisvaatimusta myös ulkoistamisen näkökulmasta.[9] Perusteluissa nimenomaisesti todetaan, että pitkäaikaiset käyttösopimukset voivat heikentää omistusvaatimuksen merkitystä ja vaarantaa lain tavoitteiden saavuttamisen. Tämän vuoksi harkittiin sitä, pitäisikö ulkoistamissopimusten kestoa rajoittaa laissa. Lakiin ei kuitenkaan otettu tällaisia rajoituksia, vaan sopimusten kesto jätettiin kuntien harkintaan. Ratkaisua perusteltiin yhtäältä sillä, että kunnat omistajina ovat parhaita arvioimaan, mikä on tarkoituksenmukaista ulkopuolisen asiantuntemuksen ja resurssien käyttöä ja toisaalta sillä, että lakiesityksen tavoitteet toteutuvat riittävästi kunnan omistuksen kautta.

Maksut

Vuoden 2012 uudistuksessa lakiin sisällytettiin aiemmin erillisessä laissa olleet säännökset vesihuollon maksuista. Maksuista määrätään lain 3–6 §:ssä, ja niitä ovat kertaluonteinen liittymismaksu ja vuosimaksu. Kunnat määrittävät maksujen suuruuden. Maksujen yleiset puitteet ja niiden perimistä koskevat säännökset sisältyvät ministeriön asetuksiin. Ministeriön on mahdollista antaa myös muita lain täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä. Maksuista kerätyt tulot on kohdennettava vesihuoltopalvelujen tarjoamisesta aiheutuviin kuluihin.

5.2.3 Tanska

Tanskassa juomaveden toimittamisesta säädetään vedenjakelulaissa (lov om vandforsyning , No. 602 of 10/05/2022) ja viemäröinnistä ympäristönsuojelulaissa (lov om miljøbeskyttelse , No 48 of 12/01/2024). Vesisektorin järjestämisestä ja taloudellisista olosuhteista säädetään vesisektorilaissa (lov om vandsektorens organisering og Økonomiske forhold , nr 1693 af 16/08/2021).

Muutoksia Tanskan vesihuoltoa koskevaan lainsäädäntöön (HE 219/2013) jälkeen

Vedenjakelulaissa yleisellä vesilaitoksella tarkoitetaan vesilaitosta, joka toimittaa tai aikoo toimittaa vettä vähintään kymmenelle kiinteistölle (3 §). Vesilain nojalla kunnanvaltuusto voi tarpeelliseksi katsoessaan määrätä kunnan alueella toimivien yleisten vesilaitosten yhteistyöstä. Ympäristöministeriö puolestaan voi määrätä eri kuntien yleiset vesilaitokset tekemään yhteistyötä. Jolleivat osapuolet pääse yhteisymmärrykseen, päättää kunnanvaltuusto tai ministeriö yhteistyön ehdoista osapuolia kuultuaan (48 §). Vedenjakelulaissa säädetään, että yleisen vesilaitoksen on päätettävä vuosittain rakennus- ja käyttömaksuista vesisektorilain perusteella määritetyn tulokehyksen tai kirjanpidon valvontakehyksen mukaisesti. Kunnanvaltuusto hyväksyy maksut 53 §). Vedenjakelulain mukaan yleisten vesilaitosten tulee laatia toimitusehdot, jotka kunnanvaltuusto hyväksyy (55 §).

[8] https://va-jus.no/miljoverdepartementet-presiserer-ny-lov-om-kommunal-vass-og-avlopsanlegg/.
[9] Prop. 136 L (2010–2011) Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, 5.4.

Ympäristönsuojelulain mukaan kunnanvaltuusto laatii suunnitelman jätevesien käsittelystä kunnan alueella. Suunnitelmassa määritellään jätevesilaitosten viemäröintialueet vesisektorilain soveltamisalaan kuuluville jätevesilaitoksille (32 §). Vesisektorilain soveltamisalaan kuuluvilla jätevesilaitoksilla on velvollisuus tarjota viemäröintipalvelua kunnanvaltuuston määräämällä viemäröintialueella eivätkä ne saa rakentaa viemäriverkostoja suunnitelman vastaisesti (32 b §).

Vesisektorilain toimeenpanosta vastaa nykyään Ilmasto-, energia- ja yleishyödyllisten palvelujen ministeriö. Vesisektorilaki edistää vesi- ja jätevesihuollon tehokasta toimintaa, joka on kuluttajille läpinäkyvää, tarjoaa kuluttajille mahdollisimman alhaiset, vakaat hinnat ja tukee samalla vesiteknologiaratkaisujen innovatiivista kehittämistä. Laki myös osaltaan varmistaa ja kehittää terveyden ja ympäristön kannalta korkeatasoista vesi- ja jätevesihuoltoa, jossa otetaan huomioon toimitusvarmuus, ilmasto ja luonto. (1 §) Lakia sovelletaan vesihuoltolaitoksiin, jotka palvelevat tai aikovat palvella vähintään kymmentä kiinteistöä, ja jotka ovat 1.1.2010 jälkeen kokonaan tai osittain olleet kuntien omistamia tai joiden vuosittainen vesimäärä on ollut vähintään 200 000 m^3 kahtena peräkkäisenä vuotena (2 §).

Vesisektorilakiin on lisätty kuluttajaomisteisen vesihuoltolaitoksen määritelmä. Kuluttajaomisteisella vesihuoltolaitoksella tarkoitetaan laitokseen liittyvien kuluttajien suoraan tai välillisesti omistamaa vesihuoltolaitosta. Kuluttajilla tulee olla rekisteröity käyttöoikeus vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevaan kiinteistöön (2 §).

Jos vesihuoltolaitoksen vuosittainen laskutettu vesimäärä ylittää 800 000 m^3, kansallinen valvontavirasto (Forsyningssekretariat) laatii sille kokonaistaloudellisen benchmarking-vertailun (4 §). Ympäristöministeriö puolestaan tekee kaikille lain soveltamisalaan kuuluville vesihuoltolaitoksille vuosittaisen suorituskykyä arvioivan benchmarking-vertailun koskien ympäristö-, terveys-, energia-, ilmasto- ja huoltovarmuuskysymyksiä (5 §). Myös muut vesihuoltolaitokset voivat vapaaehtoisesti osallistua taloutta tai suorituskykyä koskeviin vertailuihin (4 ja 5 §).

Aiempaa hintakattoa koskevaa sääntelyä on muutettu. Hintakaton sijaan kansallinen valvontavirasto asettaa vesihuoltolaitokselle, jonka vuosittainen laskutettu vesimäärä ylittää 800 000 m^3, tulokehykset erikseen talousvesi- ja jätevesihuoltotoiminnoille (6 §). Toimijoille, joiden laskutettu vesimäärä jää alle mainitun rajan, valvontavirasto asettaa vastaavasti kirjanpidon valvontakehykset (6 a §). Maksujen perimistä vahvistetun tulokehyksen tai kirjanpidon valvontakehyksen vastaisesti ei ole sallittu (13 §). Ilmasto-, energia- ja yleishyödyllisten palvelujen ministeriö laatii tarkemmat säännöt tulo- ja kirjanpidon valvontakehysten määrittämisestä ja valvonnasta (8 §).

Vesisektorilain mukaan vesihuoltolaitokset voivat perustaa yhdistyksiä tukemaan vesialan tehokkuuden ja laadun parantamiseen tähtääviä hankkeita. Yhdistysten tulee olla organisatorisesti riippumattomia ja hyväksyä jäsenikseen kaikki halukkaat vesihuoltolaitokset. Kansallinen valvontavirasto valvoo yhdistysten varojen käyttöä (21 §).

Rakennuslaissa (Byggeloven[10] No 1178 of 23/09/2016) säädetään, ettei rakennusta saa ottaa käyttöön ennen kuin viemäröinti on järjestetty ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla ja ihmisten käyttöön tarkoitetun veden saatavuus on varmistettu vedenjakelu- ja ympäristönsuojelulakien mukaisesti (4 §).

[10] Byggeloven (retsinformation.dk)

5.2.4 Viro

Virossa vesihuollosta säädetään laissa julkisista vesi- ja viemäröintipalveluista (Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus RT I, 07.03.2023, 3). Vedenhankinnasta ja vesiensuojelusta säädetään vesilaissa (Veeseadus RT I, 22.02.2019, 1).

Laissa julkisista vesi- ja viemäröintipalveluista säädetään talous- ja jätevesihuollon lisäksi hule- ja kuivatusvesien johtamisesta yleisessä viemärijärjestelmässä. Lain tarkoituksena on varmistaa, että kuluttajalle tarjotaan laatuvaatimukset täyttävä julkinen vesi- ja viemäröintipalvelu kohtuulliseen ja perusteltuun hintaan, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti (1 §). Julkisella vesi- ja viemärijärjestelmällä tarkoitetaan laissa vesihuoltojärjestelmää, jonka kapasiteetti on vähintään 10 m3 päivässä ja joka palvelee vähintään 50 henkilöä. Myös pienemmät järjestelmät voidaan katsoa julkiseksi vesi- ja viemärijärjestelmäksi, jos kunta (local government, kohaliku omavalitsuse üksus) on ne sellaiseksi nimennyt julkisen vesi- ja viemärijärjestelmän kehittämissuunnitelmassa. Julkinen vesi- ja viemärijärjestelmä voi olla julkis- tai yksityisoikeudellisen oikeushenkilön omistuksessa (3 §).

Kunta laatii yhteistyössä vesihuoltotoimijan kanssa julkisen vesi- ja viemärijärjestelmän kehittämissuunnitelman, jossa käsitellään sekä vesihuollon nykytila, että kehittämisehdotukset. Suunnitelma hyväksytään kunnanvaltuustossa (13 §). Suunnitelman tulee sisältää muun muassa ympäristöolosuhteiden sekä nykyisen vesi- ja viemäröintijärjestelmän kuvaus, kuvaus kunnan sosiaalisista ja taloudellisista indikaattoreista sekä vesihuoltotoimijan talouteen liittyvää tietoa, mukaan lukien kuvaus lyhyen ja pitkän aikavälin investointiohjelmasta (14 §). Suunnitelma tarkistetaan ja päivitetään tarvittaessa, mutta vähintään joka neljäs vuosi ja sen tulee kattaa 12 vuoden aikajakso (15 §). Kunta vastaa julkisen vesi- ja viemäröintijärjestelmän rakentamisesta ja kehittämisestä kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kunta voi siirtää tähän liittyvät hallintotehtävät toiselle kunnalle hallintoyhteistyölain mukaisesti (16 §). Vesilaissa säädetään, että vesienhoidon toimenpideohjelmassa suunnitellut toimenpiteet tulee ottaa huomioon julkisen vesi- ja viemärijärjestelmän kehittämissuunnitelmassa.

Yksityisomisteisen vesi- ja viemärijärjestelmän omistaja voi tehdä kunnalle esityksen nimeämisestään laissa tarkoitetuksi vesihuoltotoimijaksi. Vesihuoltotoimija nimetään kunnanvaltuuston päätöksellä. Päätöksessä määrätään mm. vesihuoltotoimijan hallinnollisesta tehtävästä, toiminta-alueesta (the licensed territory of the water undertaking, vee-ettevõtja tegevuspiirkond), rahoituksesta sekä vesihuoltotoimijan pätevyysvaatimuksista (24 §). Vesihuoltotoimijan tulee julkaista vuosittain toimintakertomus. Toimintakertomus sisältää yhteenvedon vuosikertomuksesta ja yleiskatsauksen kuluneen vuoden investoinneista sekä yhteenvedon talousveden laadusta, jäte- ja hulevesien käsittelystä ja tulevasta kehityksestä (31 §). Laissa julkisista vesi- ja viemäröintipalveluista säädetään myös vesi- ja viemärilaitosten käyttöhenkilöstön pätevyysvaatimuksista (32 §).

Jollei vesihuoltotoimija täytä sille vesihuollosta huolehtimiseksi asetettuja velvoitteita, kunnalla on mahdollisuus yleisen edun turvaamiseksi hankkia tai pakkolunastaa vesihuolto-omaisuus (assets necessary for the provision of the public water supply and sewerage service, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse osutamiseks vajalik vara) (45 §).

Virossa Kilpailuvirasto (Konkurentsiametiga) laatii suosituksen julkisen vesi- ja viemäröintipalvelun hinnan laskentamenetelmästä (51 §) sekä tekee vesihuoltotoimijan hakemuksesta päätöksen hinnoittelusta (57–58 §). Hinnoittelun tulee olla sellainen, että vesihuoltotoimija pystyy kattamaan toimintakustannuksensa, noudattamaan

ympäristönsuojeluvaatimuksia, tekemään nykyisen vesihuoltojärjestelmän kestävyyden ja jatkuvuuden varmistamiseksi tarvittavat investoinnit, tekemään kehittämissuunnitelman mukaiset investoinnit sekä varmistamaan sijoitetun pääoman kohtuullisen tuoton (50 §). Vesilaissa säädetään viemäröitävien taajamien määrittelemisestä (99 §). Taajamalla tarkoitetaan tässä yhteydessä aluetta, jolla on riittävästi asukkaita tai taloudellista toimintaa, jotta jätevesihuolto voidaan järjestää keskitetysti (93 §). Vesilain mukaan taajaman määrittelyssä on huomioitava kotitalouden mahdollisuudet maksaa vesihuoltopalvelusta, eikä kotitalouden jäsenen julkisesta vesihuollosta maksama summa saa ylittää neljää prosenttia asuinmaakuntansa keskimääräisestä vuosittaisesta nettotulosta. Vesihuollon hinnoitteluun on myös 53 §:n mukaisesti mahdollista sisällyttää tarpeelliset lainanhoitokustannukset erikseen määritellyllä ajanjaksolla.

Virossa kaavoituksesta säädetään suunnittelulaissa (Planeerimisseadus RT I, 26.02.2015, 3). Lain mukaan asemakaavan laatijan on varmistettava liittyminen julkiseen vesijohto- ja viemäriverkostoon, mikäli suunnittelualue sijaitsee julkisen vesi- ja viemäröintipalvelun kehittämisalueella (131 §).

6 Lausuntopalaute

6.1 Lausuntoyhteenveto

[Täydentyy lausuntokierroksen jälkeen]

6.2 Lausuntopalautteen huomioon ottaminen

[Täydentyy lausuntokierroksen jälkeen]

7 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Tavoite.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi voimassa olevan lain tavoitelistaukseen vesihuollon toimintavarmuus. Lisäksi pykälään ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisluonteisia tarkennuksia.

Uutena tavoitteena lakiin tuotavaa toimintavarmuuden tavoitetta täsmennetään muun muassa vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuuden (15 §) sekä vesihuollon häiriötilannetoiminnan (15 a §) yhteydessä. Vesihuolto on yhteiskunnan toiminnan kannalta välttämättömyys, jota on kuvattu myös valtioneuvoston periaatepäätöksessä 2.11.2017 yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi. Turvallisuusstrategian mukaan vesihuollon turvaamisen tarkoituksena on varmistaa puhtaan veden saatavuus sekä terveyden ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen jätevesihuolto. Vesihuollon turvaaminen ulottuu kokonaisvaltaisesti vesihuollon toimintaketjuun vesilähteistä käsitellyn jäteveden purkupisteisiin saakka.

3 §. *Määritelmät.* Nykyisiä määritelmiä vesihuollosta, vesihuoltolaitoksesta ja asiakkaasta muutettaisiin. Lisäksi taajaman määritelmä poistettaisiin kokonaan, ja lakiin lisättäisiin määritelmät tukkuvesihuoltolaitoksesta, vesihuolto-omaisuudesta, asiakasomisteisesta vesihuolto-osuuskunnasta sekä toiminta-alueesta.

Pykälän 1 kohdan määritelmää vesihuollosta ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että määritelmä kattaisi myös veden ottamisen talousvetenä käytettäväksi. Vesihuollolla tarkoitettaisiin siis veden ottamista, johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä. Veden ottaminen liittyy välittömästi vesihuoltoon, eikä

veden ottamisen jättäminen vesihuollon määritelmän ulkopuolelle ole tarkoituksenmukaista. Muutoksella on tarkoitus saattaa koko vesihuollon ketju vedenottamolta jätevedenpuhdistamolle saakka vesihuollon piiriin. Jätevesien osalta purkamisen on katsottava nykyisellääkin sisältyvän vesihuollon määritelmään, jonka vuoksi tätä ei ehdoteta erikseen lisättäväksi pykälään.

Vesihuollon infrastruktuuri kokonaisuudessaan on tarkoituksenmukaista saattaa vesihuollon määritelmän piiriin. Vesihuollon määritelmän laajentaminen tarkoittaisi käytännössä esimerkiksi sitä, että myöhemmin 15 a §:ssä säädetty suunnitelma häiriötilanteisiin varautumisesta pitäisi sisällään myös talousveden ottamiseen ja jäteveden purkuun sekä niitä koskeviin rakenteisiin kohdistuvat riskit. Ehdotettu vesihuollon määritelmän muutos ei kuitenkaan muuttaisi vesihuoltolain ja vesilain (587/2011) eikä vesihuoltolain ja ympäristönsuojelulain (527/2014) välistä suhdetta. Jatkossakin esimerkiksi veden ottamisen määrästä ja jäteveden laadusta säädettäisiin mainituissa laeissa.

Vesihuoltolaitosta koskevaa 3 kohtaa esitetään muutettavaksi siten, että jatkossa vesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta ja toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin taikka vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä. Näin vesihuoltolaitoksen määritelmä ei olisi enää sidoksissa toiminta-alueeseen. Muutoksen eräänä tarkoituksena on yhdenmukaistaa vesihuoltolain ja terveydensuojelulain mukaisia määritelmiä siten, että ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta uudelleenlaaditun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184, jäljempänä juomavesidirektiivi, soveltamisalaan kuuluvat talousvettä toimittavat laitokset olisivat jatkossa myös vesihuoltolain tarkoittamia vesihuoltolaitoksia.

Ehdotettu määritelmä pohjautuu kahdelle kriteerille, joiden täyttyessä laitos katsottaisiin vesihuoltolaitokseksi. Ensinnäkin vesihuoltolaitoksen tulisi huolehtia yhdyskunnan vesihuollosta. Viittaus yhdyskunnan vesihuollosta huolehtimiseen rajaa soveltamisalan ulkopuolelle laitokset, jotka huolehtivat vain yksittäisen tai muutaman kiinteistön vesihuollosta. Tällaisia olisivat esimerkiksi matkailuyritysten tai varuskuntien omat laitokset. Lähtökohtaisesti myöskään sellaiset teollisuuslaitokset, joilla on oma vesilaitos, eivät huolehdi yhdyskunnan vesihuollosta, kun ne huolehtivat vesihuollosta omiin tarpeisiinsa. Toiseksi laitoksen tulisi toimittaa talousvettä tai vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin. Laitos olisi siis jatkossa vesihuoltolaitos, mikäli laitos huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta ja sen veden toimitus- tai vastaanottovolyymit taikka asiakasmäärä on edellä kuvatun kokoinen.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän ulkopuolelle jäisivät myös laitokset, jotka eivät huolehdi vesihuollosta 9 §:n tarkoittamalla tavalla. Tällaisia ovat esimerkiksi laitokset, joilla on asiakkaina ainoastaan vesihuoltolaitoksia tai elinkeinoelämää. Tällainen laitos voi kuitenkin olla pykälän 10 kohdassa tarkoitettu tukkuvesihuoltolaitos.

Huolehtimisvelvollisuuden ydinsisältönä on verkoston rakentaminen ja kiinteistöjen liittäminen siihen. Alueilla, joilla verkoston rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista, vesihuollosta voidaan kuitenkin huolehtia muulla tavoin. Esimerkiksi jäteveden poiskuljetuksen järjestäminen on mahdollista. Tästä vastaavaa tahoa pidetään vesihuoltolaitoksena, jos myös määritelmän muut kriteerit täyttyvät. Vesihuoltolaitoksen tilauksesta kuljetuksen toteuttavaa toimijaa ei sen sijaan pidetä vesihuoltolaitoksena. Myöskään kiinteistön omistajan tilauksesta jätevettä kiinteistöltä poiskuljettavaa toimijaa ei pidetä vesihuoltolaitoksena, koska kysymys on kiinteistön vesihuollosta, ei 9 §:n tarkoittamasta vesihuollosta huolehtimisesta.

Nykyisessä laissa vesihuoltolaitos on määritelty sille hyväksytyn toiminta-alueen kautta, jolloin haasteena on ollut määritelmän ja sen mukana syntyvien velvoitteiden riippumattomuus laitoksen koosta. Käytännössä on voinut syntyä tilanteita, joissa jopa tuhansia asiakkaita käsittäville vesihuolto-organisaatioille ei ole hyväksytty toiminta-aluetta. Koska pääasiassa vasta toiminta-aluepäätös on aikaisemmin tuonut vesihuolto-organisaatiolle vesihuoltolain mukaiset vesihuoltolaitokselle kuuluvat velvoitteet, saadaan määritelmän muutoksella tällaiset tarkoituksenmukaiset laitokset vesihuoltolain velvoitteiden piiriin. Vesihuoltolaitokselle vahvistettu toiminta-alue toisi jäljempänä kuvatusti mukanaan esimerkiksi kiinteistöjen liittämisvelvollisuuden, joka ei syntyisi yksinomaan vesihuoltolaitoksen määritelmän myötä.

Toisaalta nykylain ongelmana on ollut myös se, että toiminta-alueita on paikoitellen vahvistettu tarkoituksettoman pienille, jopa vain muutaman talon yhteiskäyttökaivoille. Vesihuoltolaitoksen määritelmän ja toiminta-alueen kautta syntyvät velvoitteet eivät tällöin kohdistu tarkoituksenmukaisesti. Ehdotettu määritelmän muutos jättäisi tällaiset järjestelyt pääasiassa vesihuoltolain sääntelyn ulkopuolelle, sillä tämän kokoluokan toimijat eivät olisi vesihuoltolaitoksen määritelmän mukaisia toimijoita.

Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos tarkoittaisi sitä, että vesihuoltolain soveltamisalan piiristä poistuisi arviolta 240 laitosta ja lain soveltamisalan piiriin tulisi arviolta 230 laitosta lisää. Muutos parantaisi lain soveltamisalan piiriin tulevien vesihuoltolaitosten asiakkaiden oikeusturvaa ja selkeyttäisi vesihuoltolain ja terveydensuojelulainsäädännön välistä suhdetta. Siirtymäsäännöksellä turvattaisiin uusille vesihuoltolain soveltamisalaan tuleville vesihuoltolaitoksille siirtymäaika, jonka kuluessa laitokset voivat saattaa 15 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot verkostojen sijainnista sähköiseen muotoon sekä laatia 15 a §:n 2 momentissa tarkoitetun suunnitelman häiriötilanteisiin varautumiseksi.

Pykälän 4 kohdassa tarkoitettua asiakkaan määritelmää muutettaisiin siten, että määritelmässä viitattaisiin 5 luvussa tarkoitettuun sopimukseen kiinteistön liittämisestä laitoksen verkostoon tai laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä. Viittaus 5 luvussa tarkoitettuun sopimukseen lisättäisiin, jottei syntyisi epäselvyyttä asiakkaiden määrittelystä. Esimerkiksi tukkuvesihuoltolaitokset eivät ole vesihuoltolaitoksen asiakkaita määritelmän tarkoittamalla tavalla, vaikka vesihuoltolaitoksella ja tukkuvesihuoltolaitoksella voikin olla sopimus laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä. Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa nykytilaa, vaan kyse on nykyisessä vesihuoltolaissa olevan määritelmän selkeyttämisestä.

Pykälän 8 kohdan nykyinen määritelmä taajamasta ehdotetaan kumottavaksi. Taajamaa ei olisi enää tarpeen määritellä, koska liittämisvelvollisuutta ei enää jatkossa sidottaisi taajamaan ja sen ulkopuoliseen alueeseen, vaan liittämisvelvollisuus olisi ehdotetun 10 §:n mukaisesti jatkossa sama vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella riippumatta siitä, onko toiminta-alueella sijaitseva kiinteistö taajama-alueella vai sen ulkopuolella.

Pykälän uudeksi 9 kohdaksi ehdotetaan uutta määritelmää asiakasomisteisesta vesihuolto-osuuskunnasta. Määritelmän mukaan asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla tarkoitettaisiin osuuskuntamuotoista vesihuoltolaitosta, jonka asiakkaista yli puolet on vesihuolto-osuuskunnan jäseniä. Näin ollen lain tarkoittamalla asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla voisi olla myös sellaisia asiakkaita, jotka eivät ole osuuskunnan jäseniä. Määritelmä olisi tarpeen Vesi on meidän -sääntelyratkaisun toteuttamiseksi.

Pykälään lisättäisiin uusi 10 kohta, jossa määriteltäisiin tukkuvesihuoltolaitos. Tukkuvesihuoltolaitoksella tarkoitettaisiin laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle, tai johtaa tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä. Nykyisessä laissa on erikseen laajennettu 15, 15 a, 15 b, 16, 20 ja 20 d §:n tiettyjä velvoitteita koskemaan myös laitoksia, jotka toimittavat

vettä vesihuoltolaitokselle tai johtavat tai käsittelevät vesihuoltolaitoksen jätevesiä. Tukkuvesihuoltolaitosten erillinen määrittely on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, jotta myöhemmin laissa voidaan viitata tukkuvesihuoltolaitoksiin. Erillinen määritelmä katsotaan tarpeelliseksi myös Vesi on meidän -päätöksen toteuttamiseen liittyvien tukkuvesihuoltolaitoksia koskevien säännösten kohdentamisen vuoksi. Tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmään ehdotetaan myös muutosta esimerkiksi nykyisen vesihuoltolain 15 ja 15 a §:ssä käytettyyn määritelmään.

Käytännössä voi syntyä tilanteita, joissa laitos toimii toisaalta tukkuvesihuoltolaitoksena, eli toimittaa talousvettä toiselle vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, ja toisaalta taas 3 kohdassa tarkoitettuna vesihuoltolaitoksena. Näissä tilanteissa laitokseen sovellettaisiin kaikkia vesihuoltolaitosta koskevia säännöksiä. Näin ollen laissa säädetyt velvoitteet koskisivat yksinomaan tukkuvesihuoltolaitoksina toimivia laitoksia siten kuin kunkin velvoitteen osalta erikseen säädetään. Tämä lähtökohta vastaa nykytilaa.

Tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmän tulkinnassa olennaista olisi sanamuodon mukaisesti se, toimittaako laitos vettä toiselle vesihuoltolaitokselle tai käsitteleekö se vesihuoltolaitoksen jätevesiä. Talousveden toimittaminen tai jäteveden käsittely voi sopimusten ketjuuntumisen vuoksi tarkoittaa, että tukkuvesihuoltolaitos toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä myös välillisesti toisen tukkuvesihuoltolaitoksen kautta. Myös tällaisissa tilanteissa, joissa veden toimittaminen tai jäteveden johtaminen tai käsittely tapahtuu välillisesti, tulisi laitosta pitää tukkuvesihuoltolaitoksena. Lakiesityksen tavoitteiden mukaista on, että sääntely on tältä osin aukotonta, ja säännökset esimerkiksi selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuudesta sekä vesihuoltolaitoksen palveluiden turvaamisesta häiriötilanteessa koskevat myös tällaisia laitoksia.

Uudeksi 11 kohdaksi esitetään toiminta-alueen määritelmää. Toiminta-alueella tarkoitettaisiin aluetta, jolla vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta sen mukaan, miten tässä laissa säädetään ja, jolla oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin. Alkuperäisessä vuoden 2001 vesihuoltolaissa ollut toiminta-alueen määritelmä poistettiin vuonna 2014 samalla, kun vesihuoltolaitos määriteltiin laitokseksi, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Vesihuoltolaitoksen määritelmään tehdyn muutoksen vuoksi toiminta-alueen määrittelyä pidettiin tällöin tarpeettomana. Koska vesihuoltolaitosta ei enää jatkossa määriteltäisi sillä olevan toiminta-alueen kautta, ehdotetaan lakiin lisättäväksi toiminta-aluetta koskeva määritelmä. Toiminta-alue rajaisi alueen, jolla sijaitsevilla kiinteistöillä on velvollisuus liittyä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin.

Pykälän uudeksi 12 kohdaksi ehdotetaan määritelmää vesihuolto-omaisuudesta. Määritelmä katsotaan tarpeelliseksi, sillä lakiin ehdotetaan uusia vesihuolto-omaisuutta koskevia säännöksiä esimerkiksi sen kunnossapitoon ja selvilläolo- ja tarkkailuvelvoitteeseen liittyen. Lisäksi vesihuolto-omaisuuden määrittely on keskeinen osa Vesi on meidän -päätöksen toteuttamista koskevia säännöksiä.

Ehdotetun 3 §:n 1 kohdassa esitetyn vesihuollon määritelmän tarkoituksena on saattaa koko vesihuollon ketju vedenottamolta jätevedenpuhdistamolle saakka vesihuollon määritelmän piiriin, ja vastaavasti vesihuolto-omaisuuden määritelmän esitetään kattavan vesihuoltoon välittömästi liittyvä infrastruktuuri kokonaisuudessaan. Säännöksen tarkoituksena on, että vesihuolto-omaisuudeksi katsottavat rakennukset, rakennelmat ja laitteet liittyisivät välittömästi veden ottamiseen, käsittelyyn ja toimittamiseen tai jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn. Määritelmän mukaisesti vesihuolto-omaisuus pitäisi sisällään ensinnäkin vesijohto- ja viemäriverkoston. Toisekseen vesihuolto-omaisuus kattaisi veden ottamiseen, käsittelyyn ja

toimittamiseen sekä jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn liittyvät rakennukset, rakennelmat ja laitteet. Määritelmän mukaisesti vesihuolto-omaisuutta olisivat verkoston ohella esimerkiksi vedenottamot ja jätevedenpuhdistamot sekä niiden sisältämät laitteistot.

Vesihuolto-omaisuuden määritelmän ulkopuolelle jäisi kiinteistön oma vesihuoltolaitteisto liittämiskohtaan saakka. Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa tästä vesihuoltolain 13 §:n mukaisesti. Vesihuolto-omaisuudella ei myöskään tarkoitettaisi esimerkiksi toimistorakennuksia tai muuta sellaista omaisuutta, jolla ei ole välitöntä merkitystä vesihuollon kannalta.

4 §. *Viranomaiset.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa lueteltuihin vesihuoltolain mukaisiin valvontaviranomaisiin lisättäisiin myös kuluttaja-asiamies yhtenä valvontaviranomaisena. Lisäksi momentista poistettaisiin viittauslain mukaisten valvontaviranomaisten toimialoihin. Valvontaviranomaisten valvontatehtävät määriteltäisiin erikseen uudessa 4 a §:ssä. Muutos tarkoittaisi, että valvontaviranomaisten toimivaltaa arvioitaisiin jatkossa lähtökohtaisesti 4 a §:n perusteella.

4 a §. *Viranomaisten valvontatehtävät.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin viranomaisten valvontatehtävistä. Pykälässä säädettäisiin niistä velvoitteista, joita valvontaviranomaiset erityisesti valvoisivat. Valvonnan keinoista on säädetty laissa erikseen, ja näitä voivat olla tapauskohtaisesti esimerkiksi 29 §:ssä tarkoitettu määräys, valvontaviranomaisen valitusoikeuden käyttäminen, valvontaviranomaisen vireillepano-oikeus tai erikseen säädetty lausunnonantomahdollisuus. Pykälän tarkoituksena on selkeyttää valvontaviranomaisten välistä toimivaltaa valvoa ja erityisesti antaa säädettyjä velvoitteita koskien määräys tilanteen korjaamiseksi. Pykälässä ei erikseen viitattaisi valvontaviranomaisten tekemiin päätöksiin, valitusoikeuteen tai lausunnonantomahdollisuuksiin, sillä näitä koskevasta toimivallasta on säädetty muualla laissa. Pykälässä säädettäisiinkin siksi, että valvontaviranomaiset valvoisivat velvoitteita toimialallaan ja erityisesti säädettyjen kokonaisuuksien osalta. Ehdotetulla lailla ei myöskään rajoitettaisi valvontaviranomaisille muun lainsäädännön mukaan kuuluvaa toimivaltaa, vaan esimerkiksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi ympäristönsuojelulain perusteella puuttua vesihuoltolain 13 §:n mukaisen kiinteistön vesihuoltolaitteiston käyttämiseen, jos tästä aiheutuisi ympäristönsuojelulain vastainen seuraus.

Pykälän 1 momentin mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi toimialallaan erityisesti kunnan määräysvallan varmistamista vesihuollossa, vesihuollon kehittämistä ja järjestämistä, vesihuollosta huolehtimista ja omaisuudenhallintaa, vesihuollon varautumista sekä tietojen julkisuutta. Kunnan määräysvallan valvonnalla viitattaisiin 4 c §:ssä säädettyihin vaatimuksiin ja velvoitteisiin. Vesihuollon kehittämisellä viitattaisiin 5 ja 5 a §:n mukaisiin velvoitteisiin, ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä olisi valvoa, että kunta osallistuu vesihuollon yleissuunnitteluun, kehittää alueensa vesihuoltoa ja laatii 5 a §:n mukaisen kunnan vesihuoltosuunnitelman.

Vesihuollon järjestämisellä viitattaisiin erityisesti lain 6 §:ssä säädettyyn kunnan järjestämisvelvollisuuteen. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että kunta ryhtyy säännöksen tarkoittamissa tilanteissa järjestämisvelvollisuuden mukaisiin toimenpiteisiin kuten toiminta-alueen hyväksymiseen. Vesihuollon järjestämisen valvontaan kuuluisi myös 9 b §:n mukainen vesihuollon turvaamisen valvonta. Kyseisen säännöksen osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi sitä, että kunta säännöksen tarkoittamissa tilanteissa ryhtyy järjestämisvelvollisuuden mukaisiin toimenpiteisiin.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi myös vesihuollosta huolehtimista ja vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintaa. Tällä viitattaisiin lain 9 ja 9 a §:ssä säädettyjen velvoitteiden valvontaan.

Osana omaisuudenhallinnan valvontaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi myös puuttua vesihuollosta 18 §:n mukaisesti perittäviin maksuihin. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontaan ei kuuluisi yksittäistapauksissa maksujen kohtuullisuus, tasapuolisuus tai niistä saatava kohtuullinen tuotto, vaan näitä pidettäisiin vesihuoltolaitosten ja niiden asiakkaiden välisinä yksityisoikeudellisina riita-asioina, jotka käsiteltäisiin käräjäoikeudessa. Maksuihin kohdistuva valvonta tarkoittaisi kuitenkin esimerkiksi sitä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi tarvittaessa velvoittaa laitosta kattamaan maksuilla vesihuollosta pitkällä aikavälillä aiheutuvat kustannukset. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi valvoa myös maksujen kohtuullisuutta ja vesihuoltolaitoksen maksuihin sisällyttävää enintään kohtuullista tuottoa siltä osin kuin niitä on tarpeen arvioida vesihuoltolaitoksen taloudellisen toimintakyvyn säilymisen kannalta kokonaisuutena.

Edelleen ehdotetun 1 momentin mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi erityisesti vesihuoltolaitoksen selvilläoloa ja varautumista. Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvoitteesta on säädetty 15 §:ssä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osaltaan valvoisi 15 §:n 1 momentin osalta vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuutta lukuun ottamatta vesihuoltolaitoksen ottamaa raakaveden laatua, joka kuuluu laitoksen omavalvonnan piiriin. Ehdotetun 15 §:n 2 momentin osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi vesihuoltolaitoksen velvollisuutta huolehtia siitä, että vesihuoltolaitos toimittaa raakavesitarkkailun tulokset sekä niihin liittyvien vedenottopisteiden ja havaintopaikkojen sijainti- ja ominaisuustiedot ympäristönsuojelulaissa tarkoitettuun ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Tarkkailtavien muuttujien valitseminen on osa terveydensuojelulain mukaista riskienhallintaa, johon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus osallistuisi 4 §:n 3 momentin perusteella. Lisäksi ehdotetun 15 §:n 3 momentin osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi sitä, että laitos ilmoittaa säännöksessä tarkoitetuille viranomaisille 15 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa muuttujissa havaituista epätavallisista muutoksista.

Varautumisen valvonnalla tarkoitettaisiin ehdotetussa 1 momentissa erityisesti ehdotettujen 15 a ja 15 b §:ssä säädettyjen velvoitteiden valvontaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että vesihuoltolaitos vastaa vesihuoltopalvelun saatavuudesta häiriötilanteessa. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että vesihuoltolaitos laatii ja päivittää suunnitelman riskeihin ja häiriötilanteisiin varautumisesta 15 a §:n mukaisesti. Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittamista koskevan 15 b §:n osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että vesihuoltolaitos tiedottaa häiriöstä riittävässä laajuudessa.

Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi tietojen julkisuutta. Tällä tarkoitettaisiin erityisesti 16, 20 c ja 20 d §:ssä tarkoitettujen velvoitteiden valvontaa. Ehdotetun 16 §:n osalta valvottavaksi tulisivat erityisesti 3 ja 4 momenteissa säädetyt vaatimukset. Ehdotetun 20 c §:n osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että vesihuoltolaitos julkistaa säännöksessä tarkoitetut tiedot avoimesti tietoverkossa. Edelleen 20 d §:n osalta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoisi, että vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos toimittaa tarkoitetut tiedot vesihuollon tietojärjestelmään.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävistä. Momentin mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista, liittämisvelvollisuutta sekä vesihuoltolaitoksen varautumista. Osa näistä valvontatehtävistä olisi rinnakkaisia elinkeino-,

liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa, ja näiden tehtävien osalta siis sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen olisivat toimivaltaisia ratkaisemaan asian.

Vesihuollosta huolehtimisen osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi 9 §:n mukaista huolehtimisvelvollisuutta. Vesihuollon varautumisen valvonnalla viitattaisiin 15 a §:n mukaiseen vesihuoltolaitoksen velvollisuuteen vastata vesihuoltopalvelun toimivuudesta häiriötilanteessa.

Liittämisvelvollisuuden valvonta tarkoittaisi erityisesti 10 ja 12 §:n mukaista valvontaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi, että toiminta-alueella oleva kiinteistö liitettäisiin 10 §:n mukaisesti vesihuoltolaitoksen verkostoon. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi myös 12 §:ssä tarkoitetun liittämiskohdan sijoittumista eli sitä, määrääkö vesihuoltolaitos liittämiskohdan 12 §:n mukaisesti.

Hulevesien osalta kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi erityisesti 17 b §:n mukaista liittämisvelvollisuutta hulevesiviemäriin. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoisi, ettei kiinteistöltä johdeta vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin hulevesiä 17 d §:n vastaisesti.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin kunnan terveydensuojeluviranomaisen valvontatehtävistä. Momentin mukaan terveydensuojeluviranomainen valvoisi toimialallaan erityisesti talousveden laatua. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen valvonta kohdistuisi tapauskohtaisesti velvoitteisiin silloin, kun niillä on terveydensuojelullista merkitystä. Terveydensuojeluviranomainen voisi kohdistaa valvontaa 15 §:n mukaiseen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuuteen tai esimerkiksi liittämisvelvollisuuteen silloin, kun siihen liittyy terveydensuojelullisia näkökohtia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta. Tämä vastaisi voimassa olevan lain mukaista kuluttaja-asiamiehen tehtävää.

4 b §. *Kunnan vesihuoltotehtävät.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin kunnan vesihuoltotehtävien järjestämisestä.

Pykälän 1 momentin mukaan kunnan tulisi hallintosäännössään antaa määräykset lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista. Kunnan tehtävillä tarkoitettaisiin erityisesti vesihuollon kehittämiseen ja järjestämiseen liittyviä tehtäviä, joista säädetään tarkemmin 5, 5 a ja 6 §:ssä. Lisäksi näitä kunnalle säädettyjä tehtäviä on myös 4 c ja 4 d §:ssä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kunta voisi huolehtia tämän lain mukaisista tehtävistään yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa kuntalain 8 luvussa säädetyn mukaisesti. Kunnat voivat järjestää tehtävänsä yhteistoiminnassa kuntalain mukaisesti ilman mainittua säännöstäkin, joten kyse on informatiivisesta viittauksesta kuntalaissa säädettyyn, eikä sillä aseteta kunnalle toimintavelvoitteita. Yhteistoiminta voi olla tarpeen etenkin tilanteissa, joissa kuntien yhteistoiminnalla saataisiin lain mukaiset tehtävät hoidettua tehokkaammin. Yhteistoiminnalla voitaisiin varmistaa muun muassa henkilöstöresurssien riittävyys.

4 c §. *Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin, että kunnan on säilytettävä olemassa oleva määräysvaltansa kunnan alueella oleviin vesihuoltolaitoksiin, tukkuvesihuoltolaitoksiin ja vesihuolto-omaisuuteen. Ehdotetulla pykälällä pantaisiin osaltaan täytäntöön eduskunnan Vesi on meidän -päätös kunnan

järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilymisestä kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Ehdotetun 1 momentin mukaisesti kunnan olisi säilytettävä alueellaan oleva kunnan määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos ja tukkuvesihuoltolaitos määräysvallassaan. Kunnan määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos määriteltäisiin 2 momentissa. Pykälän 1 momentti asettaisi siis kunnalle velvoitteen säilyttää määräysvallassaan sellaiset vesihuoltolaitokset ja tukkuvesihuoltolaitokset, jotka lain voimaan tullessa ovat kunnan omistuksessa tai määräysvallassa. Momentti koskisi vain kunnan omistuksessa tai määräysvallassa olevia vesihuoltolaitoksia ja tukkuvesihuoltolaitoksia, eikä momentin sääntely kohdistuisi asiakasomisteisiin vesihuolto-osuuskuntiin tai sellaisiin vesihuoltolaitoksiin ja tukkuvesihuoltolaitoksiin, jotka eivät ole ennen lain voimaan tuloa olleet kunnan omistuksessa tai määräysvallassa. Nämä toimijat voisivat säilyttää olemassa olevan omistuspohjansa myös lain voimaan tulon jälkeen. Pykälän 1 momentin edellytys kunnan määräysvallan säilyttämisestä ei myöskään estäisi esimerkiksi kunnallisen liikelaitoksen tai kuntayhtymän yhtiöittämistä, jos kunnalla edelleen säilyisi määräysvalta laitokseen pykälän 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Kunnan määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos ja tukkuvesihuoltolaitos määriteltäisiin ehdotetun pykälän 2 momentissa. Ensinnäkin 2 momentissa säädettäisiin, että kunnan määräysvallassa oleva vesi- tai tukkuvesihuoltolaitos voisi olla kunnan taseyksikkö, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä tai kuntayhtymän liikelaitos. Tällaisten laitosten osalta voidaan katsoa, että jo organisaatiomuoto takaa kunnan määräysvallan olemassaolon eduskunnan Vesi on meidän -päätöksessä tarkoittamalla tavalla. Jos kyse on muusta kirjanpitovelvollisesta, kuten esimerkiksi osakeyhtiöstä tai avoimesta yhtiöstä, tulisi 1 momentissa säädetty määräysvalta säilyttää siten, että kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa säilyy kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta vesihuoltolaitokseen. Kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kirjanpitovelvollisella katsotaan olevan määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa tai siihen verrattavassa ulkomaisessa yrityksessä, kun sillä on 1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen; 2) kirjanpitovelvollisella on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä taikka toimielimessä, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu ääntenenemmistö; tai 3) kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä. Kunnan määräysvallan toteutumista arvioidaan tarkastelemalla kunnan tai kuntien yhdessä käyttämää määräysvaltaa, määräysvallan edellytys ei siten rajoittaisi vesihuoltolaitosten ylikunnallista yhdistymistä.

Ehdotetun 3 momentin mukaisesti lain voimaan tulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen tulisi olla kunnan määräysvallassa. Säännös katsotaan tarpeelliseksi eduskunnan tahtotilan toteuttamiseksi. Lisäksi lain voimaan tulon jälkeen olisi edelleen mahdollista perustaa asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Vesi on meidän -kansalaisaloitteesta annetussa maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnössä (MmVM 11/2020 vp) todetaan, että asiakkaiden omistamien osuuskuntamuotoisten vesihuoltolaitosten malli on turvattava jatkossakin. Osuuskuntamuotoisen toiminnan lähtökohtana on osuuskuntalain (421/2013) 7 §:ssä säädetyn mukaisesti sen jäsenten yhdenvertaisuus siten, että kaikilla osuuskunnan jäsenillä on yhtäläiset oikeudet. Asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta määriteltäisiin lain 3 §:n 8 kohdassa. Asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla tarkoitettaisiin osuuskuntamuotoista vesihuoltolaitosta, jonka asiakkaista yli puolet on vesihuolto-osuuskunnan jäseniä.

Ehdotetulla 3 momentilla ei puututtaisi ennen lain voimaan tuloa pääosin tai kokonaan yksityisessä omistuksessa toimineiden vesi- ja tukkuvesihuoltolaitosten toimintaan. Sen sijaan lain voimaan tulon jälkeen pääosin tai täysin yksityisessä omistuksessa olevia laitoksia ei olisi enää mahdollista perustaa lukuun ottamatta asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Säännös ei estäisi sellaisen tukkuvesihuoltolaitoksen perustamista, jonka omistaa asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta. Vesi- ja tukkuvesihuoltolaitoksen sekä asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan perustamisajankohta määrittyisi sen perusteella, milloin yhteisö on kirjattu yritys- ja yhteisötietojärjestelmään. Kunnan määräysvallan säilyminen tulisi huomioida myös osakassopimusta laadittaessa.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetulla sääntelyllä varmistettaisiin, että 2 momentissa tarkoitetun laitoksen käyttämä vesihuolto-omaisuus säilyisi kunnan omistuksessa. Ehdotetun momentin mukaan kunnan omistuksessa olevan vesi- tai tukkuvesihuoltolaitoksen käyttämä vesihuolto-omaisuus tulisi säilyttää kunnan omistuksessa. Vesihuolto-omaisuuden katsottaisiin olevan kunnan omistuksessa silloin, kun vesihuolto-omaisuus on suoraan kunnan itsensä omistuksessa. Vastaavasti myös kunnan taseyksikkönä, kunnan liikelaitoksena, kuntayhtymänä, liikelaitoskuntayhtymänä tai kuntayhtymän liikelaitoksena toimivan sekä muun kunnan määräysvallassa olevan vesi- tai tukkuvesihuoltolaitoksen omistama vesihuolto-omaisuus olisi määritelmällisesti kunnan omistuksessa. Omistusvelvoite ei kuitenkaan koskisi vesihuoltokäytöstä poistuvaa tai poistettua omaisuutta. Tällaisesta omaisuudesta vesihuoltolaitos voisi luopua vapaasti.

Ehdotetulla 4 momentilla ei puututtaisi ennen lain voimaan tuloa vallinneeseen tilanteeseen. Näin ollen sellainen kunnan määräysvallassa olevan laitoksen käyttämä vesihuolto-omaisuus, joka lain voimaan tullessa on yksityisessä omistuksessa, voisi säilyä jatkossakin yksityisessä omistuksessa, eikä laki asettaisi esteitä sen käytölle lain voimaan tulon jälkeen.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin lisäksi, että myös sellaisen uuden vesihuolto-omaisuuden, joka otetaan käyttöön lain voimaan tulon jälkeen, tulisi täyttää 4 momentissa säädetyt edellytykset. Kunnan määräysvallassa olevan vesi- ja tukkuvesihuoltolaitoksen lain voimaan tulon jälkeen käyttöönottaman vesihuolto-omaisuuden tulisi siis olla kunnan omistuksessa. Ehdotetun 4 momentin mukaan kunnalla voisi myös olla sopimukseen perustuva pitkäaikainen käyttöoikeus vesihuolto-omaisuuteen. Tällä tarkoitettaisiin esimerkiksi vesihuolto-omaisuutta koskevia pitkäaikaisia vuokra- tai leasingsopimuksia Tällöin katsottaisiin, että kunnalla on määräysvalta vesihuolto-omaisuuteen. Kuntien olisi näissä tilanteissa käytännössä huolehdittava siitä, että kunnan määräysvalta pysyy myös sopimukseen perustuvassa mallissa, jolloin kunnan täytyy varmistaa, että sopimukset eivät pääty ilman, että päättymisen seurauksia on mietitty.

4 d §. *Kunnan etuosto-oikeus.* Pykälä olisi uusi ja siinä säädettäisiin kunnan etuosto-oikeudesta sen alueella myytyyn vesi- ja tukkuvesihuoltolaitokseen sekä vesihuolto-omaisuuteen. Ehdotetulla pykälällä täydennettäisiin 4 c §:n sääntelyä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kunnalla olisi etuosto-oikeus vesihuoltolaitokseen, tukkuvesihuoltolaitokseen ja vesihuolto-omaisuuteen, joka sijaitsee sen alueella. Kyse olisi kaupan osapuolten oikeusaseman kannalta kuntien etuostolakia (608/1977) vastaavasta menettelystä. Etuosto-oikeuttaan käyttämällä kunta tulisi kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan omistajaksi kaupassa sovituilla ehdoilla. Pykälän 1 momenttiin ehdotetun sääntelyn tarkoituksena on varmistaa, että kunnalla on mahdollisuus puuttua kauppaan tilanteessa, jossa ennen lain voimaan tuloa perustettu yksityisomisteinen vesi- tai tukkuvesihuoltolaitos taikka ennen lain voimaan tuloa käyttöönotettu vesihuolto-omaisuus olisi

siirtymässä toiselle yksityiselle omistajalle. Kunnan olisi siis mahdollista etuosto-oikeuttaan käyttämällä lunastaa laitos tai omaisuus omistukseensa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin etuostoon liittyvästä etusijajärjestelystä. Lähtökohtana olisi, että tilanteessa, jossa kaupan kohteena oleva vesihuoltolaitos, tukkuvesihuoltolaitos tai vesihuolto-omaisuus sijaitsisi useamman kunnan alueella, etuosto-oikeus olisi sillä kunnalla, jonka alueella sijaitsee suurin osa kaupan kohteesta. Tilanteessa, jos etusijalla oleva kunta ei käytä etuosto-oikeuttaan, vastaava oikeus olisi myös muilla kunnilla, joiden alueella kaupan kohde sijaitsee. Näissä tilanteissa etusijajärjestys määräytyisi omistuksen suuruuden mukaisessa järjestyksessä, eli etusijalla olevan kunnan jälkeen etusija olisi sillä kunnalla, jonka alueella toisiksi suurin osa kaupan kohteesta sijaitsee ja niin edelleen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin etuostoon liittyvistä menettelyistä. Momentissa säädettäisiin kaupan kohteena olevan laitoksen tai omaisuuden myyjän velvollisuudesta ilmoittaa kunnalle kaupasta viimeistään kuukauden kuluessa kaupantekohetkestä. Ilmoitusvelvollisuus olisi tarpeen, jotta kunta saisi tiedon tapahtuneesta kaupasta. Jos kaupan kohde sijaitsee useamman kunnan alueella, tulisi ilmoitus tehdä kaikille niille kunnille, joiden alueella kaupan kohde sijaitsee. Ilmoitukseen tulisi liittää tiedot kaupan kohteesta, ehdoista ja ostajasta. Lisäksi ilmoitukseen tulisi liittää suunnitelma siitä, miten ostaja varmistaa vesihuoltopalvelun jatkuvuuden. Nämä tiedot olisivat tarpeen, jotta kunnalla olisi mahdollisimman hyvät lähtökohdat arvioida tarvetta etuosto-oikeutensa käyttämiselle. Kunnan tulisi tehdä päätös etuosto-oikeutensa käyttämisestä viipymättä, ja enintään kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta. Kunnan tulisi kirjallisesti ilmoittaa päätöksestään ostajalle ja myyjälle. Jos kunta päättäisi olla käyttämättä etuosto-oikeuttaan, kunnan tulisi tehdä päätös siitä, ettei se käytä etuosto-oikeuttaan. Kunnan tekemä päätös olisi valituskelpoinen, ja siitä voisi valittaa siten kuin vesihuoltolain muutoksenhakua koskevassa 32 §:ssä säädetään. Kunnan tekemästä etuostopäätöksestä valitettaisiin siis kunnallisvalituksella hallinto-oikeuteen. Kunnan etuosto-oikeutta koskevan päätöksen tekisi kunnan 4 b §:n mukaisesti nimeämä monijäseninen toimielin tai otto-oikeuttaan käyttämällä kunnan valtuusto.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin ostajalle ennen etuoston loppuunsaattamisesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta. Momentin sääntely edellyttäisi, että kunnan tulisi viipymättä korvata ostajalle tämän ennen etuoston loppuunsaattamista tekemät kauppaan perustuvat suoritukset mahdollisesta laiminlyönnistä aiheutuneita suorituksia lukuun ottamatta. Lisäksi kunta olisi velvollinen korvaamaan ostajalle myös kaupan johdosta syntyneet tarpeelliset kustannukset. Korvausvelvollisuus olisi siten rajattu tarpeellisiin kustannuksiin, eikä ulottaisi kunnan korvausvelvollisuutta koskemaan kaikkia mahdollisia kaupan johdosta syntyneitä kustannuksia.

4 e §. *Omaisuuden myynnin rajoitukset vesihuollossa.* Pykälässä säädettäisiin asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan toimintojen tai vesihuolto-omaisuuden myyntiin kohdistuvista rajoituksista. Ensinnäkin lakiehdotuksen voimaan tulon jälkeen perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta voisi myydä toimintonsa tai vesihuolto-omaisuuttaan ainoastaan kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle vesihuoltolaitokselle taikka toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle. Sellainen vesihuolto-osuuskunta, joka on perustettu ennen lakiehdotuksen voimaan tuloa, voisi myydä lain voimaan tulon jälkeen hankkimansa vesihuolto-omaisuuden ainoastaan kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle vesihuoltolaitokselle tai toiselle asiakasomisteiselle vesihuoltolaitokselle. Näin ollen ennen lain voimaan tuloa perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta voisi myydä toimintonsa mille tahansa vesihuoltotoimintaa jatkavalle toimijalle lain tätä rajoittamatta – myynnin rajoitus koskisi näiden osuuskuntien osalta ainoastaan vesihuolto-omaisuutta, joka on hankittu lain voimaan tulon jälkeen. Näin ollen rajoitus kohdistuisi erityisesti esimerkiksi lain voimaan tulon

jälkeen rakennettuun uuteen vedenottamoon, tai kokonaan uuteen verkoston osaan. Sen sijaan rikkoutuneen vesihuoltoputken korjaus tai muu korjaustoimenpide ei vielä tekisi omaisuudesta säännöksen tarkoittamalla tavalla uutta. Toisaalta toimintaansa laajentava ennen lain voimaan tuloa perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta saattaisi käytännössä joutua kokonaisuudessaan omaisuuden myynnin rajoituksen piiriin, sillä laajennusosan itsenäinen myyminen erillään muista osuuskunnan toiminnoista ja omaisuudesta voi olla vaikea toteuttaa.

On huomattava, että ehdotettu 4 c §:n 3 momentti lain voimaan tulon jälkeen perustettavista vesi- ja tukkuvesihuoltolaitoksista rajoittaa uusien perustettavien vesi- ja tukkuvesihuoltolaitosten omistajuutta. Myynnin rajoitusta ei katsota omaisuudensuojaan liittyvistä syistä voitavan ulottaa sellaisiin asiakasomisteisiin vesihuolto-osuuskuntiin tai sellaiseen vesihuolto-omaisuuteen, jotka ovat syntyneet tai joka on rakentunut ennen lain voimaan tuloa. Momentin tarkoituksena ei olisi kuitenkaan rajoittaa esimerkiksi kahden asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan välisiä sulautumisia tai yhdistymisiä.

5 §. *Vesihuollon alueellinen yleissuunnittelu.* Pykälässä säädettäisiin vesihuollon alueellisesta yleissuunnittelusta, josta nykyisinkin on säädetty 5 §:n yhteydessä. Pykälään tehtävillä muutoksilla täsmennettäisiin vesihuollon alueellisen yleissuunnittelun sisältöä, ja voimassa olevan lain 5 §:ssä oleva sääntely vesihuollon kehittämisestä kunnassa poistettaisiin pykälästä. Vesihuollon kehittämisestä kunnassa säädettäisiin uudessa 5 a §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävästä ohjata vesihuollon alueellista yleissuunnittelua vesihuollon toimintavarmuuden, alueellisen yhteistyön ja rakenteellisen muutoksen kehittämiseksi. Tehtävä olisi uusi, sillä voimassa olevassa laissa ei ole säädetty alueellisen yleissuunnittelun ohjausta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vastuulle. Säännöksellä säädettäisiin käytännössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen jo nykyisin hoitama alueellisen yleissuunnittelun ohjaaminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lakisääteiseksi tehtäväksi.

Alueellisen yleissuunnittelun yhtenä tavoitteena on kehittää vesihuollon alueellista yhteistyötä. Tässä erityisen keskeistä on vesihuoltolaitosten ja kuntien välisen yhteistyön kehittäminen. Vaikka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella olisi alueellista yleissuunnittelua ohjaava tehtävä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rooliin ei kuuluisi suunnitelman sisältöön puuttuminen sen enempää, kuin mitä suunnitteluprosessin yhteydessä yhteisesti päätetään.

Alueellisen yleissuunnittelun tavoitteena olisi vesihuollon toimintavarmuus, alueellinen yhteistyö ja rakenteellisen muutoksen edistäminen. Suunnittelun tarkempi toteuttamistapa jätettäisiin laissa määrittelemättä. Alueellinen yleissuunnittelu voi tapahtua monin toisistaan poikkeavin tavoin, sillä alueellisen yleissuunnittelun tarpeet ovat aluekohtaisia. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja kuntien lisäksi maakunnan liitto, alueen vesihuoltolaitokset sekä muut alueen keskeiset vesihuollon toimijat olisi syytä osallistaa suunnitteluprosessiin.

Alueellisen yleissuunnittelun tavoittelemalla rakenteellisen muutoksen edistämisellä tarkoitettaisiin Kansallisen vesihuoltouudistuksen yhteydessä keskeiseksi tavoitteeksi tunnistettua tarvetta edistää muutosta kohti suurempia, vahvempia ja toimintavarmempia vesihuoltolaitoksia. Heikosti resursoitujen vesihuoltolaitosten suuri määrä on kenties suurin yksittäinen syy vesihuoltosektorin nykyisiin haasteisiin.

Pykälän 2 momentissa on säädetty kunnan velvollisuudesta osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun. Velvoite vastaa sisällöltään voimassa olevan vesihuoltolain 5 §:ään sisältyvää kunnan velvoitetta osallistua alueelliseen yleissuunnitteluun.

5 a §. *Vesihuollon kehittäminen kunnassa.* Uudessa 5 a §:ssä säädettäisiin vesihuollon kehittämisestä kunnassa. Pykälässä säädettäisiin kunnille uusi velvoite kunnan vesihuoltosuunnitelman laatimiseen.

Kunnan vesihuoltosuunnitelma olisi keskeinen väline kunnan vesihuollon suunnittelun ja alueidenkäytön suunnittelun yhteensovittamisessa. Eri lakien mukaisen suunnittelun ei tulisi olla päällekkäistä, vaan vesihuollon suunnittelu tulee sovittaa muun suunnittelun kanssa yhteen. Tämä voitaisiin tehdä esimerkiksi niin, että kunnan vesihuoltosuunnitelmassa osoitetut strategiset ratkaisut vesihuollon järjestämisessä edistävät tarkoituksenmukaisten vesihuoltoratkaisujen suunnittelua kuntakaavoituksessa. Suunnitelmalla pyritään myös edistämään sekä vesihuollon alueellista yhteistyötä, että vesihuoltolaitosten välistä yhteistyötä.

Suunnitelma palvelisi koko kunnan alueen vesihuollon kokonaisvaltaista kehittämissuunnittelua ja järjestämistä, ja se ohjaisi laitosten oman toiminnan ja omaisuudenhallinnan suunnittelua ja omaisuudenhallintasuunnitelman laatimista. Sen vuoksi on tärkeää, että suunnitteluprosessiin osallistuvat kaikki alueen vesihuoltolaitokset, myös vesihuolto-osuuskunnat. Kunnan vesihuoltosuunnittelu osaltaan edesauttaa rakennemuutosta ja voi toimia neuvottelupohjana tai tausta-aineistona esimerkiksi vesihuolto-osuuskuntien yhdistymisissä.

Ehdotetun 1 momentin sisältö vastaisi pääosin nykyistä 5 §:n 1 momenttia kuitenkin siten, että nykyiseen 1 momenttiin sisältyvä kunnan velvollisuus osallistua alueelliseen yleissuunnitteluun sisältyisi ehdotetun lain 5 §:ään. Ehdotetun 1 momentin mukaisesti kunnan on kehitettävä vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, tukkuvesihuoltolaitosten sekä muiden kuntien ja muiden keskeisten tahojen kanssa. Momentissa mainittaisiin voimassa olevan 5 §:n 1 momentin mukaisten yhteistyötahojen lisäksi uutena lisäyksenä muut keskeiset tahot. Kehittämistehtävän toteuttamiseksi tarkoituksenmukaiset yhteistyötahot eivät aina rajoitu vesihuoltolaitoksiin, tukkuvesihuoltolaitoksiin tai muihin kuntiin, vaan tapauskohtaisesti voi olla tarpeen osallistaa myös muita tahoja kuten esimerkiksi pelastuslaitos, hyvinvointialue tai pieniä vesihuoltotoimijoita, jotka eivät ole vesihuoltolaitoksia.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin uudesta kunnan velvoitteesta laatia kunnan vesihuoltosuunnitelma 1 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa. Kunta hyväksyy suunnitelman ja pitää sen ajan tasalla. Momentti velvoittaisi ensinnäkin kunnan vesihuoltosuunnitelman laatimiseen, ja se tulisi tehdä yhteistyössä 1 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa. Toisekseen momentti asettaisi kunnalle velvoitteen suunnitelman hyväksymiselle. Lisäksi vesihuoltosuunnitelma tulisi pitää ajan tasalla. Laissa ei otettaisi kantaa siihen, miten suunnitelma tulisi kunnassa hyväksyä, tai kuinka usein sitä on tarpeen päivittää, sillä vesihuollon kehittämistarpeet vaihtelevat merkittävästi kuntakohtaisesti. Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin tarkemmin kunnan vesihuoltosuunnitelman sisällöstä. Ajan tasalla pitämisen velvoitteen tarkoituksena on se, että mikäli hyväksytty suunnitelma vanhentuu erityisesti suhteessa 3 momentissa säädettyihin sisältövaatimuksiin, tulisi vesihuoltosuunnitelma päivittää ajantasaiseksi. Näin esimerkiksi vesihuollon alueellisessa yleissuunnittelussa, alueidenkäytön suunnittelussa ja yhdyskuntakehityksessä tapahtuvat muutokset sekä 3 momentin tapahtuvat muutokset voisivat johtaa siihen, että vesihuoltosuunnitelmaa tulisi tarkastella uudelleen. Kunnan vesihuollon kannalta yksittäiset, vähämerkityksiset muutokset edellä kuvatuissa seikoissa eivät kuitenkaan toisi kunnalle velvoitetta vesihuoltosuunnitelman päivittämiseen, vaan suunnitelman ajantasaisuutta tulisi arvioida kokonaisvaltaisesti.

Ehdotetun 2 momentin mukaisesti vesihuoltosuunnitelma voitaisiin laatia yhtaikaisesti ja yhteistyössä usean kunnan alueelle. Tällöin kunkin kunnan tulisi kuitenkin huolehtia omalta osaltaan vesihuoltosuunnitelman hyväksymisestä.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin kunnan vesihuoltosuunnitelman sisällöstä. Suunnitelmassa tulisi ensinnäkin ottaa huomioon 5 §:ssä tarkoitettu vesihuollon alueellinen yleissuunnittelu. Suunnitelma tulisi lisäksi sovittaa yhteen alueidenkäytön suunnittelun ja toteutuneen yhdyskuntakehityksen kanssa.

Vesihuoltosuunnitelmasta tulisi 3 momentin 1 kohdan mukaisesti käydä ilmi yhteenveto vesihuollon järjestämisestä ja vesihuoltopalveluista kunnan alueella. Tällä tarkoitetaan yleiskatsausta kunnan nykyisistä ja tulevista vesihuoltopalveluiden käyttäjistä ja palveluiden tuottajista, mukaan lukien vesihuolto-osuuskunnat ja kunnan yhteistyö ja tavoitteet niiden kanssa. Yhteenvedon tulee sisältää tieto vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin kunnan alueella sisällytettävistä tai poistettavista alueista, joskaan vesihuoltosuunnitelma ei ole samaan tapaan sitova kuin toiminta-aluepäätökset. Vesihuoltosuunnitelmassa on mahdollista kuvata myös suunnitelmia tulevaisuudessa mahdollisesti hyväksyttäväksi tuotavista toiminta-alueista tai toiminta-alueiden laajennuksista.

Myös vesihuoltopalveluiden nykyisten ja tulevien tuottamistapojen, kuten vedenhankinnan vaihtoehtojen, ja mahdollisen yhteistyön muiden kuntien kanssa tulee käydä ilmi yhteenvedosta.

Momentin 2 kohdan mukaisesti suunnitelmaan tulisi sisällyttää kuvaus kunnan vesihuollon omistajapolitiikasta ja omistajaohjauksesta. Tällä tarkoitetaan sen kuvaamista, miten kunnan määräysvalta vesihuoltolaitoksissa ja vesihuolto-omaisuuden pitkäaikainen hallinta järjestetään lain edellyttämällä tavalla ja miten kunta myötävaikuttaa omassa määräysvallassaan olevien vesihuoltolaitosten hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjauksesta säädetään myös kuntalaissa (410/2015), mistä syystä muissa yhteyksissä laadittuja kuvauksia voi hyödyntää kunnan vesihuoltosuunnitelmassa.

Vesihuoltosuunnitelmasta tulisi 3 kohdan mukaisesti käydä ilmi viranomaiset, jotka vastaavat kunnassa vesihuollon kehittämisestä ja järjestämisestä. Vesihuoltosuunnitelmassa tulisi todeta se, miten kunnan tehtävät ovat esimerkiksi kunnan hallintosäännössä vastuutettu. Suunnitelmassa tulisi myös kuvailla vesihuollon kehittämiseen ja järjestämiseen käytettäviä resursseja.

Edelleen 4 kohdan mukaisesti suunnitelmasta tulisi käydä ilmi, miten muut kunnan vesihuollon kehittämisen kannalta keskeiset seikat on otettu huomioon. Näitä olisivat muun muassa kaavoitus, yhdyskuntatekniset palvelut, rakennusvalvonta, terveydensuojelu, ympäristönsuojelu ja se, miten kaikkein heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien kuten asunnottomien vesihuolto turvataan.

Pykälän 4 momentissa säädetään kunnan velvollisuudesta varata valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto kunnan vesihuoltosuunnitelmasta ennen suunnitelman hyväksymistä. Valvontaviranomaisista etenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella voisi olla suunnitelmasta lausuttavaa siitä, onko suunnittelussa olleet mukana tarpeelliset tahot ja täyttääkö se lain asettamat sisältövaatimukset, mutta myös kunnan omille valvontaviranomaisille tulisi varata oikeus antaa lausuntonsa asiasta. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että kunnan vesihuoltosuunnitelman tulisi olla yleisesti saatavilla tietoverkossa. Tällä tarkoitetaan asiakirjan julkaisua esimerkiksi kunnan internetsivuilla. Suunnitelman mahdollisesti sisältämiä turvallisuuskriittisiä tai salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan julkaista.

6 §. *Vesihuollon järjestäminen.* Pykälän 1 momentti pysyisi ennallaan. Pykälän nykyinen 2 momentti jaettaisiin kahteen osaan 2 ja 3 momentiksi siten, että 2 momentissa säädettäisiin kunnan toimenpiteistä vesihuoltolaitoksen perustamiseksi tai toiminta-alueen hyväksymiseksi ja 3 momentissa muista toimenpiteistä, joihin kunta voi järjestämisvelvollisuutensa täyttämiseksi ryhtyä. Nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi, ja siihen sisältyvä viittaus 2 momenttiin korjattaisiin viittaukseksi 2 ja 3 momenttiin.

Ehdotetun 2 momentin tulkinnassa on huomioitava vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos. Vesihuoltolaitokselta ei enää jatkossa määritelmän mukaisesti edellytetä toiminta-aluetta. Koska vesihuoltolaitos voisi jatkossa toimia myös ilman toiminta-aluetta, kunta voisi täyttää 2 momentissa tarkoitetun järjestämisvelvollisuutensa siten, että se perustaa alueelle vesihuoltolaitoksen, mutta jättää sille toiminta-alueen hyväksymättä. Tämä voi olla tarkoituksenmukaista tilanteissa, joissa järjestämisvelvollisuus koskettaa vain pientä joukkoa kiinteistöjä ja alueella on myös muuta asutusta tai asutukseen rinnastettavaa käyttöä, joiden osalta liittäminen toteutuu molemminpuolisen vapaaehtoisuuden pohjalta.

Toiminta-alueen hyväksyminen olisi kuitenkin edelleen kunnan 6 §:n mukaisen vesihuollon järjestämisvelvollisuuden täyttämisen pääasiallinen toteuttamiskeino. Muita tapoja järjestämisvelvollisuuden täyttämiseksi rajoittaisi edelleen vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita koskeva 7 §:n 1 momentti, jonka edellytykset täyttävillä alueilla järjestämisvelvollisuus olisi aina toteutettava hyväksymällä alue toiminta-alueeksi. Muissa tilanteissa kunnalle jäisi harkintavaltaa järjestämisvelvollisuuden toteuttamistavan valinnassa.

Pykälän uudessa 3 momentissa todettaisiin, että mikäli vesihuoltolaitoksen perustaminen tai sen toiminta-alueen laajentaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista, kunta voisi ryhtyä muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi. Näihin 3 momentin mukaisiin muihin toimenpiteisiin ei voitaisi ryhtyä silloin, kun kohteena oleva alue on sellaista, jolle tulee 7 §:n mukaisesti hyväksyä toiminta-alue. Momentin tarkoittama muu toimenpide voisi olla esimerkiksi verkostoalueen laajentaminen ilman toiminta-aluetta. Näin voitaisiin toimia silloin, kun vesihuollon järjestämisvastuun toteuttaminen ei edellytä toiminta-alueen hyväksymistä, eikä toiminta-alueen laajentaminen ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista. Toiminta-alueen laajentaminen ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista esimerkiksi kaava-alueiden ulkopuolella silloin, kun rakentaminen on hajanaista ja etäisyydet vaihtelevia, eikä liittämisvelvollisuutta ole tarkoituksenmukaista ulottaa kaikkiin alueen kiinteistöihin.

Kunta voisi 3 momentin edellytysten täyttyessä ja niin halutessaan vaihtoehtona toiminta-alueen laajentamiselle tai vesihuoltolaitoksen perustamiselle edesauttaa sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, joiden avulla turvattaisiin muiden kiinteistökohtaisiin tai usean kiinteistön yhteisiin ratkaisuihin perustuvien vesihuollon palvelujen saatavuus. Palvelu voisi olla esimerkiksi talousveden toimittaminen kiinteistölle muutoin kuin verkostossa, umpisäiliön rakentaminen, jätevesikuljetuksen järjestäminen umpisäiliöistä tai läheisten kiinteistöjen liittäminen kunnan koulun tai vastaavan laitoksen jätevesijärjestelmään.

7 §. *Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet.* Pykälässä määriteltäisiin ne alueet, jotka tulee sisällyttää osaksi jonkin vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta. Pykälän tarkoittamilla alueilla kunnan tulisi toteuttaa järjestämisvelvollisuutensa hyväksymällä alue toiminta-alueeksi. Pykälän 1 momenttiin ei esitettäisi muutosta, vaan toiminta-alueiden tulisi entiseen tapaan kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että arvioitaessa vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen tarvetta, eli sitä, tuleeko alue hyväksyä toiminta-alueeksi, tulisi ottaa huomioon maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999, 1.1.2025 alkaen alueidenkäyttölaki (752/2023)) tarkoitetut asemakaava-alueet, taajamat sekä laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) tarkoitetut pohjavesialueet. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että yhdyskuntajätevesidirektiivissä (tähän uuden direktiivin numero kun tiedossa) tarkoitetut taajamat tulisi aina sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen jätevesien viemäröinnin osalta.

Uuden 2 momentin tarkoitus on selkeyttää toiminta-alueiden määrittämistä, eikä sillä muutettaisi nykyistä lähtökohtaa, jonka mukaan vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa ne alueet, joilla se on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi. Uudessa momentissa säädettäisiin nykyistä tarkemmin niistä alueista, jotka olisi ainakin otettava huomioon määritettäessä 1 momentin mukaisia alueita. Pykälän 2 momentissa mainitut alueet eivät olisi tyhjentävä listaus toiminta-aluemäärityksessä huomioon otettavista alueista, vaan edelleen tulisi tapauskohtaisesti huomioida esimerkiksi ranta-alueiden kiinteistökohtaisista vesihuoltojärjestelmistä aiheutuva kuormitus pintavesistöihin, joka voi olla peruste vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämiselle. Lisäksi toiminta-alue voi olla tarpeen esimerkiksi tilanteissa, joissa kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät vaikeuttavat toisten kiinteistöjen vedenottoa. Näin ollen toiminta-alueen tarve ratkaistaisiin edelleen nykyiseen tapaan vesihuoltopalvelun tarpeen perusteella. Uutta 2 momenttia ei olisi tulkittava myöskään siten, että kaikki siinä tarkoitetut alueet olisi aina sisällytettävä toiminta-alueeseen. Kyse on siitä, että momentissa luetelluilla alueilla on usein 1 momentin tarkoittama vesihuoltopalvelun tarve, jonka vuoksi niiden sisällyttäminen toiminta-alueeseen voi olla perusteltua. Jos kunta ei kuitenkaan pidä tätä tarpeellisena, asia on mainittava ja perusteltava toiminta-aluepäätöksessä.

Asemakaavoituksella suunnitellaan usein siinä määrin tiivistä yhdyskuntakehitystä, että asemakaava-alueiden sisällyttämistä toiminta-alueisiin kaavan toteutumisen mukaisesti voitaisiin edelleen pitää pääsääntöisesti tarpeellisena. Asemakaavoituksella olisi myös huomattava merkitys arvioitaessa 1 momentissa tarkoitettua suunniteltua yhdyskuntakehitystä.

Taajamat tulisi 2 momentissa säädetyn mukaan huomioida toiminta-alueiden määrityksessä. Oikeuskäytännössä vakiintuneen tulkinnan (mm. KHO 642/2023) mukaan vesihuoltolain mukainen taajaman käsite perustuu yhdyskuntarakenteen aluejaon mukaiseen taajamarajaukseen, nk. YKR-taajamiin. Suomen ympäristökeskuksen tuottama taajamarajaus on Suomen virallinen taajamarajaus, jota Tilastokeskus käyttää tilastoinnissaan. YKR-taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta. Rajaus perustuu 250 m x 250 m ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Rajaus on sekä ajallisesti että alueellisesti vertailukelpoinen. Rajaus on hieman tiukempi kuin yleinen pohjoismainen taajamarajaus (vähintään 200 asukasta ja rakennusten välinen etäisyys alle 200 metriä). YKR-taajamien voidaan usein katsoa sisältävän sellaista toteutunutta yhdyskuntakehitystä, jonka vuoksi ne tulisi sisällyttää osaksi jonkin vesihuoltolaitoksen toiminta-aluetta. YKR-taajamarajausta ei tämän vuoksi voitaisi jättää huomioimatta arvioitaessa toteutunutta tai suunniteltua yhdyskuntakehitystä 1 momentin mukaisesti. Toiminta-alue on perustelluista syistä mahdollista vahvistaa myös taajaman ulkopuoliselle alueelle, mikäli alueen liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon on välttämätöntä, ottaen huomioon vesihuoltolaitoksen tekniset ja taloudelliset toimintaedellytykset.

Pohjavesialueiden huomiointi olisi tarpeen hyväksyttäessä toiminta-aluetta viemäriverkostoon liitettäviä alueita. Tarkoituksena on korostaa viemäriverkoston rakentamisen tarvetta

tilanteessa, jossa taajaan asutuilla alueilla kiinteistökohtaisista jätevesijärjestelmistä aiheutuva kuormitus voisi aiheuttaa riskin luokitelluille pohjavesialueille.

Yhdyskuntajätevesidirektiivissä tarkoitetut taajamat tulisi aina sisällyttää toiminta-alueeseen viemäriverkoston osalta. Taajama on määritelty direktiivin 2 artiklan 4 kohdassa ja direktiivin 3 artiklassa säädetään viemäröinti- ja liittämisvelvoitteesta taajama-alueilla. Taajamalla tarkoitetaan direktiivin mukaan aluetta, jossa on niin tiheä asutus joko yhdessä yritystoiminnan kanssa tai ilman sitä, että jätevedet on viemäröitävä ja johdettava yhteen tai useampaan yhdyskuntajätevedenpuhdistamoon ja/tai yhteen tai useampaan purkupaikkaan. Direktiivin 3 artiklan mukaisesti viemäröinti tulee rakentaa taajamiin, joiden asukasvastineluku on yli 1 000.

8 §. *Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen.* Toiminta-alueen hyväksymistä koskevaan 8 §:ään tehtäisiin muutoksia ja lisäyksiä, jonka lisäksi osa nykyisen pykälän sisällöstä siirrettäisiin uuteen 8 a §:ään. Jatkossa 8 §:ssä säädettäisiin toiminta-alueen hyväksymismenettelystä yleisemmin, kun taas uudessa 8 a §:ssä säädettäisiin tarkemmin toiminta-alueen hyväksymispäätöksen sisällöstä ja toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksistä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta hyväksyä alueelleen toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alue, tai tehdä päätös siitä, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta. Momentin sääntely koskisi ensinnäkin tilanteita, joissa kunnan alueelle perustetaan uusi vesihuoltolaitos tai alueella toimivan pienen vesilaitoksen toiminta laajenee siten, että se täyttää vesihuoltolaitoksen määritelmän. Lisäksi momentti tulisi sovellettavaksi niihin vesihuoltolaitoksiin, joilla ei nykyisellään ole toiminta-aluetta, mutta jotka vesihuoltolaitoksen määritelmämuutoksen myötä siirtyvät lain soveltamisalaan. Vesihuoltolaitoksen määritelmän täyttävien laitosten arvioidaan usein olevan sellaisia, että niille tulisi hyväksyä toiminta-alue vesihuoltolain 6 ja 7 §:n perusteella. -

Momentin sääntely tulisi myös sovellettavaksi silloin, kun kunta tarkistaa pykälän 4 momentissa säädetyn mukaisesti vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen. Näissä yhteyksissä kunnan tulisi arvioida tarve sellaisten alueiden saattamiseksi toiminta-alueiden piiriin, jotka eivät vielä ole toiminta-aluetta, mutta joille se tulisi lain mukaan hyväksyä. Nykytilan yhdeksi ongelmaksi on tunnistettu se, että kaikilla merkittävilläkään vesihuollosta huolehtivilla laitoksilla ei ole toiminta-aluetta, ja vastaavasti toiminta-alueita on usein hyväksytty tarpeettomankin pienille laitoksille.

Toiminta-alueen tarve tulisi aina ratkaista valituskelpoisella päätöksellä. Mikäli toiminta-alueen hyväksyminen vesihuoltolaitokselle ei olisi tarpeen ehdotetun 6 ja 7 §:n perusteella, kunta voisi myös päättää, että vesihuoltolaitokselle ei hyväksytä toiminta-aluetta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kunta voisi hyväksyä toiminta-alueen laitokselle, joka on kunnan taseyksikössä, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä, kuntayhtymän liikelaitos taikka rekisteröity yritys tai yhteisö. Osa nykyisin toimivista vesihuoltolaitoksista toimii esimerkiksi vesiosuuskunta tai vesiyhtymä -nimellä, mutta niitä ei ole rekisteröity. Yritysten ja yhteisöjen rekisteröimisestä säädetään kaupparekisterilaissa (564/2023). Käytännössä nämä rekisteröimättömät vesihuoltolaitokset eivät ole itsenäisiä, perustajistaan erillisiä oikeushenkilöitä, vaan niiden perustajat ovat henkilökohtaisesti vastuussa laitoksen toiminnasta. Tämä ei ole laitoksen asiakkaiden tai sen perustajien oikeusturvan näkökulmasta tarkoituksenmukainen tilanne, ja uudella 2 momentilla pyritään puuttumaan tähän tilanteeseen. Niissä tilanteissa, joissa kunnan alueella toimii vesihuoltolaitos, jolle on hyväksytty toiminta-alue, mutta joka ei ole rekisteröity yritys tai yhteisö, kunnan tulee

toiminta-alueen tarkistamisen yhteydessä asettaa toiminta-alueen hyväksymisen edellytykseksi sen, että laitoksen tulee rekisteröityä.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään ja perusteluiltaan nykyistä vesihuoltolain 8 §:n 1 momenttia kuitenkin siten, että voimassa olevassa laissa oleva vesihuollosta huolehtimiseen soveltuva laitos korvattaisiin vesihuoltolaitoksella. Muutos tehtäisiin vesihuoltolaitoksen määritelmän muutoksen vuoksi. Jatkossa toiminta-aluetta ei siis voisi hyväksyä sellaiselle toimijalle, joka on niin pieni, että se ei täytä vesihuoltolaitoksen määritelmää. Lisäksi 3 momentissa korvattaisiin nykyinen velvollisuus tiedottaa riittävässä laajuudessa ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista velvollisuudella tiedottaa julkisella kuulutuksella. Tällä pyrittäisiin selkeyttämään ja yhdenmukaistamaan tiedottamiskäytäntöjä. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolain 62 a §:ssä. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että toiminta-aluepäätöksestä on tiedotettava julkisella kuulutuksella.

Pykälän uudessa 4 momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta tarkistaa toiminta-alue tarvittaessa, kuitenkin vähintään 10 vuoden välein. Tarve toiminta-alueen ajantasaisuuden arvioinnille voi syntyä esimerkiksi silloin, kun toiminta-alueen ulkopuolella tapahtuu yhdyskuntakehitystä, joka edellyttää toiminta-alueen laajentamista. Toisaalta myös erilaiset muutokset olosuhteissa, kuten vesihuollon palveluntarpeen väheneminen, voivat synnyttää tarpeen arvioida toiminta-alueen ajantasaisuutta uudelleen. Olennaista olisi tarkastella paitsi toiminta-alueen laajuuden asianmukaisuus myös se, että toiminta-alue edelleen täyttää sille 8 a §:ssä säädetyt edellytykset. Toiminta-alueen säännönmukainen uudelleentarkastelu ei tarkoita sitä, että kunnan täytyisi tehdä 10 vuoden välein uusi 8 a §:n mukainen toiminta-aluepäätös koko laajuudessaan. Jos kunta arvioisi vesihuollon liittämistarpeen muuttumattomaksi, kunta voisi tehdä päätöksen, jossa todetaan, että toiminta-alueen edellytykset ovat pysyneet muuttumattomina. Tilanteessa, jossa toiminta-alueen tarkastaminen johtaisi toiminta-alueen supistamiseen tai rauettamiseen, tulisi huomioida 8 b §:n edellytykset.

Toiminta-alueen tarkastamista koskeva asia ratkaistaisiin valituskelpoisella päätöksellä.

8 a §. *Toiminta-alueen hyväksymisen edellytykset ja päätöksen sisältö.* Pykälä olisi uusi, ja siinä säädettäisiin tarkemmin toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksistä ja toiminta-aluepäätöksen sisällöstä. Ehdotetun 1 momentin mukaan toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksenä on, että vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita koskevassa 7 §:ssä tarkoitetut alueet on toiminta-aluerajauksen arvioinnissa otettu huomioon, vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti, vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi ja että toiminta-aluepäätös toteuttaa kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteita.

Momentin 1 kohdassa edellytettäisiin, että lain 7 §:ssä määritetyt alueet on otettu huomioon. Jos kunnan alueella toimii useita vesihuoltolaitoksia, kunta voisi käyttää harkintavaltaa sen suhteen miltä osin 7 §:ssä tarkoitetut alueet sisällytetään toiminta-alueisiin ja minkä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueisiin näitä sisällytetään. Toiminta-aluepäätökset tehdään laitoskohtaisesti.

Pykälän 1 momentin 2 ja 3 kohdan mukaisesti toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksenä olisi, että vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti, ja että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi. Ehdotetut 2 ja 3 kohta vastaisivat sisällöllisesti voimassa olevan vesihuoltolain 8 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtaa kuitenkin sillä erotuksella, että ehdotetun momentin mukaisesti kyseisten edellytysten täyttymisen tulisi käydä ilmi päätöksestä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan hyväksymisen edellytyksenä olisi myös se, että toiminta-aluepäätös toteuttaa 5 a §:ssä tarkoitetun kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteita. Muutoksella korostettaisiin vesihuollon järjestämisen suunnitelmallisuutta ja toiminta-aluepäätöksen yhteyttä kunnan vesihuoltosuunnitelmaan. Toiminta-aluepäätöksen yhteydessä tulisi varmistaa, että kunnan vesihuoltosuunnitelmaan sisällytettävässä 5 a §:n 3 momentin 1 kohdan yhteenvedossa tunnistetut vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet sisällytetään jonkin kunnan alueella toimivan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentissa kuvattujen edellytysten tulisi käydä ilmi toiminta-aluepäätöksestä. Toiminta-aluepäätöksestä tulisi siten käydä ilmi että 1 momentin 1–4 kohdassa luetellut seikat täyttyvät. Mikäli näin ei ole, ei toiminta-aluetta voisi sellaisenaan hyväksyä.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan vesihuoltolain 8 §:n 3 momenttia. Toiminta-alue on kartalla tehtävä aluerajaus, josta ei ole tunnistettavissa kriittisen infrastruktuurin kuten verkoston sijaintia. Toiminta-alueella voi olla joko vesijohtoverkostoon liitettäviä kiinteistöjä, jätevesiverkostoon liitettäviä kiinteistöjä tai molempia. Toiminta-aluerajaus sisältää tiedon siitä, mitkä kiinteistöt ovat vesijohto- tai jätevesiverkoston piirissä ja mikäli verkostoja ei ole vielä rakennettu, mikä on arvioitu verkostojen rakentamisaikataulu. Verkoston rakentamisaikataulu on usein sidoksissa kaavan toteutumiseen. Toiminta-alueen rajaus kuvataan toiminta-aluepäätöksessä, ja mahdolliset kehittämistarvealueet kuvataan kunnan vesihuoltosuunnitelmassa.

Pykälän 4 momentti vastaisi osittain voimassa olevaa vesihuoltolain 8 §:n 4 momenttia. Säännöstä muutettaisiin kuitenkin siten, että toiminta-alueella sijaitsevia taajamia ei enää tarvitsisi esittää toiminta-aluekartalla. Taajamien esittäminen ei olisi enää tarpeen, sillä liittämisvelvollisuus olisi sama sekä taajamassa että sen ulkopuolella, eikä tieto olisi näin ollen enää kiinteistönomistajille ja -haltijoille tarpeellinen. Momentissa säädettäisiin myös siitä, että toiminta-aluekartalla ei tule esittää vedenottamo- tai verkostotietoa, sillä ne ovat turvallisuuskriittisiä ja salassa pidettäviä tietoja. Lisäksi edellytettäisiin, että kunnan on toimitettava toiminta-aluetiedot ilman aiheetonta viivästystä Suomen ympäristökeskukselle koneluettavana paikkatietona. Toiminta-aluetieto sisältää kartan ja ominaisuustiedot, kuten vahvistamispäivämäärän ja palvelun tyypin. Suomen ympäristökeskus huolehtisi siitä, että toiminta-aluekartat ovat yleisesti saatavilla tietoverkosta. Tämä toteutetaan Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän toiminta-aluejärjestelmän kautta. Muutoksen tavoitteena on parantaa toiminta-aluetietojen laatua ja saatavuutta viranomaisten ja kansalaisten käyttöön. Vaatimus paikkatietomuodosta parantaa tiedon käytettävyyttä valvontaan ja seurantaan sekä saattaa kansalaiset tasa-arvoisempaan asemaan eri puolella Suomea yhtäläisen tiedon saatavuuden avulla. Paikkatietomuodossa olevaa toiminta-aluetietoa voidaan yhdistää esimerkiksi pohjavesialuetietoon tai yhdyskuntajätevesidirektiivin taajamatietoon, mikä helpottaa myös muun lainsäädännön valvontaa. Toiminta-aluetiedon laatu ja saatavuus paranevat, sillä aluetiedon tallennustapa yhdenmukaistetaan ja tieto on helposti saatavilla tietoverkossa. Toiminta-aluekarttojen toimittaminen Suomen ympäristökeskukselle ei aiheuta merkittävästi lisää työtä kunnalle ja ehdotettu menettely myös poistaisi kunnan velvollisuuden ylläpitää karttatietoa omilla verkkosivuillaan.

Laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) tarkoitetaan koneluettavalla muodolla tiedostomuotoa, jonka rakenne mahdollistaa sen, että ohjelmistot pystyvät helposti yksilöimään, tunnistamaan ja poimimaan sitä tietoaineistoja, yksittäisiä tietoja sekä niiden rakenteita. Koneluettavaan muotoon kuuluu, että tietoaineisto on esitetty tavalla, joka on vakioitu siten, että se noudattaa tiedostomuodoltaan jotain alan standardia tai alalla muuten vakiintuneita

vaatimuksia. Suomen ympäristökeskukselle toimitettavien koneluettavien paikkatietojen vaatimuksista ja toimittamistavoista laadittaisiin ohjeistus.

8 b §. *Toiminta-alueen supistaminen ja rauettaminen.* Uudessa 8 b §:ssä säädettäisiin toiminta-alueen supistamisesta ja rauettamisesta. Säännöksen 1 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joilla toiminta-aluetta voitaisiin supistaa tai kokonaan rauettaa. Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan toiminta-aluetta voitaisiin supistaa tai toiminta-alue voitaisiin kokonaisuudessaan rauettaa, jos poistettavan alueen vesihuoltotarpeet ovat muuttuneet niin, että vesihuoltolaitoksen toimintaedellytykset sillä ovat olennaisesti heikentyneet. Edellytyksenä toiminta-alueen supistamiselle tai rauettamiselle olisi siis toiminta-alueen hyväksymisen jälkeen tapahtunut olennainen muutos vesihuollon palvelun tarpeessa. Ehdotetun 2 kohdan mukaan toiminta-alueen supistaminen tai rauettaminen olisi mahdollista myös silloin, jos toiminta-aluepäätöksen perusteet ovat osoittautuneet perustuneensa olennaisesti virheellisiin lähtökohtiin.

Ehdotettu 2 momentti vastaisi osittain voimassa olevaa 8 a §:ää. Momentissa säädettäisiin kunnan velvollisuudesta päättää supistamisen tai rauettamisen yhteydessä ensinnäkin siitä, miten vesihuolto turvataan niillä verkostoihin liittyneillä kiinteistöillä, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle. Velvoite vastaisi sisällöltään ja perusteluiltaan voimassa olevan lain 8 a §:ää, jonka perustelut löytyvät hallituksen esityksestä (HE 218/2013 vp). Kiinteistön vesihuolto voitaisiin näin ollen turvata nykyiseen tapaan esimerkiksi kiinteistökohtaisin tai usean kiinteistön yhteisin järjestelyin. Laitos voisi myös jatkaa vesihuoltopalvelun toimittamista, vaikka kiinteistö jäisi toiminta-alueen ulkopuolelle. Turvaamisesta tilanteessa, jossa asiakkaan kanssa tehty sopimus irtisanotaan toiminta-alueen supistamisen seurauksena, säädettäisiin tarkemmin 24 §:ssä.

Uutena velvoitteena 2 momenttiin tuotaisiin kunnan velvollisuus päättää supistamista tai rauettamista koskevassa toiminta-aluepäätöksessä, miten vesihuolto järjestetään niillä 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuilla alueilla, joilla säilyy vesihuollon järjestämisvelvollisuus, mutta jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle. Näin kunta joutuisi supistamisen yhteydessä ottamaan kantaa järjestämisvelvollisuutensa toteuttamiseen näillä alueilla. Ehdotetussa 7 §:ssä säädettäisiin siitä, mitkä alueet on otettava huomioon toiminta-alueen tarvetta arvioitaessa. Toiminta-aluetta ei olisi mahdollista supistaa siten, että tällainen 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu alue jäisi toiminta-alueen ulkopuolelle. Toiminta-alue on kuitenkin mahdollista siirtää toiselle laitokselle. Jos toiminta-alue tällöin rauetetaan toiselta vesihuoltolaitokselta, tulisi toiminta-aluepäätöksen tekemisen yhteydessä päättää siitä, että ne alueet, joilla on 6 §:n 2 momentin mukainen järjestämisvelvollisuus ja jotka ovat 7 §:n mukaisia toiminta-alueisiin sisällytettäviä alueita, hyväksytään toisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeksi.

Jos toiminta-alueen ulkopuolelle jäävällä alueella on edelleen kunnan järjestämisvelvollisuus, kunta on velvollinen 6 §:n 3 momentissa säädetyn mukaisesti ryhtymään muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen kohtuullisen siirtymän turvaamiseksi. Näiden toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää sitä, että vesihuoltolaitos irtisanoo asiakkaidensa kanssa tehdyt sopimukset vesihuollosta. Tähän liittyvästä menettelystä säädetään vesihuoltolain 24 §:n 5 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että supistamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovellettaisiin mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:ssä säädetään. Rauettamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovellettaisiin mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa sekä 3 momentissa säädetään. Sekä supistamista koskevaa, että rauettamista koskevaa toiminta-aluepäätöstä koskisivat siis 8 §:n 3 momentin menettelysäännökset toiminta-alueen muuttamista koskevasta menettelystä. Toiminta-alueen supistamista koskevan päätöksen sisällön tulisi kaikilta osin vastata sitä, mitä 8 a §:ssä säädetään toiminta-aluepäätöksen sisällöstä. Sen sijaan

toiminta-alueen rauettamista koskevan päätöksen kohdalla kaikki 8 a §:ssä säädetyt päätöksen sisältöä koskevat vaatimukset eivät olisi relevantteja. Myös rauettamista koskevan päätöksen kohdalla tulisi tieto toiminta-alueen rauettamisesta toimittaa Suomen ympäristökeskukselle 8 a §:n 3 momentissa edellytetyn mukaisesti.

9 §. *Vesihuollosta huolehtiminen.* Pykälässä säädettäisiin vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuudesta. Ehdotetun 1 momentin mukaisesti vesihuoltolaitos huolehtisi toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti 8 §:ssä tarkoitetun toiminta-aluepäätöksen mukaisesti. Tämä velvoite vastaisi voimassa olevaa lakia.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin vesihuoltolaitokselle myös uusi velvollisuus huolehtia toiminta-alueen ulkopuolella sen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin liittyneiden kiinteistöjen vesihuollosta. Näin ollen vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuus laajenisi myös toiminta-alueen ulkopuolelle silloin, kun toiminta-alueen ulkopuolella on vesihuoltolaitoksen verkostoihin liittyneitä kiinteistöjä. Huolehtimisvelvollisuus syntyisi siten liittämisen myötä. Ehdotettu huolehtimisvelvollisuus säilyisi vesihuoltolaitoksella silloinkin, kun toiminta-aluetta supistetaan 8 b §:n mukaisesti, jos toiminta-alueen ulkopuolelle jäävät alueet pysyvät liitettyinä laitoksen verkostoon. Mikäli kiinteistöjen vesihuolto turvattaisiin supistamis- tai rauettamistilanteessa esimerkiksi rakentamalla kiinteistökohtaiset järjestelmät ja irtisanomalla sopimukset kiinteistön vesihuollosta, vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuus lakkaisi olemasta. Kuten nykyisinkin, vesihuoltolaitos huolehtisi vesihuollosta 12 §:ssä tarkoitettuun liittämiskohtaan saakka. Huolehtimisvelvollisuus koskisi myös sellaisia vesihuoltolaitoksia, joilla ei ole toiminta-aluetta.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin huolehtimisvelvollisuuden sisällöstä tarkemmin. Momentin 1 kohdan mukaisesti huolehtimisvelvollisuus pitäisi sisällään talousveden jakeluverkoston sekä viemäriverkoston rakentamisen ja vesihuolto-omaisuuden omaisuudenhallinnan. Toiminta-alueella vesihuoltolaitoksella olisi nykyiseen tapaan velvollisuus laajentaa verkostoa yhdyskuntakehityksen ja toiminta-aluepäätöksen mukaisesti. Vastaavaa velvollisuutta ei toiminta-alueen ulkopuolella olisi, sillä kiinteistöillä ei olisi myöskään velvoitetta liittyä vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Ehdotetussa 1 kohdassa säädettäisiin myös, että huolehtimisvelvollisuus pitäisi sisällään vesihuolto-omaisuuden omaisuudenhallinnan. Tällä tarkoitettaisiin 9 a §:ssä tarkoitetun omaisuudenhallintasuunnitelman laatimista ja sen mukaista verkoston ja muun vesihuolto-omaisuuden kunnossapitoa.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan huolehtimisvelvollisuus pitäisi nykyiseen tapaan sisällään talousveden toimittamisen ja jäteveden poisjohtamisen.

Ehdotetun 3 kohdan mukaisesti huolehtimisvelvollisuuteen kuuluisi myös vesihuollon toimintavarmuudesta vastaaminen. Tällä pyritään korostamaan sitä, että vastuu vesihuollosta on aina viime kädessä vesihuoltolaitoksella, vaikka se ulkoistaisi toimintojaan.

Ehdotetun 4 kohdan mukaisesti vesihuoltolaitoksen tulisi huolehtia myös sille 3 luvussa säädetyistä tehtävistä. Näistä velvoitteista säädetään 3 luvun säännöksissä tarkemmin.

Ehdotetun 5 kohdan mukaisesti vesihuoltolaitoksen tulisi huolehtia myös tehtävistä, joita vesihuoltolaitokselle on erityisesti annettu toiminta-alueen hyväksymispäätöksessä. Nykyiseen tapaan vesihuoltolaitos voisi ottaa tuotettavakseen toiminta-alueellaan tai sen ulkopuolellaan muitakin vesihuollon palveluja kuin vedenhankinnan ja viemäröinnin, joista se vastaa suoraan lain nojalla. Siltä osin kuin tällaiset tehtävät yksilöidään vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymispäätöksessä, ne kuuluvat 9 §:n kautta vesihuoltolaitoksen lakisääteiseen

huolehtimisvelvollisuuteen. Niitä voisivat olla esimerkiksi huolehtiminen sammutusveden riittävyydestä pelastustoiminnan tarpeisiin. Vastaavasti laitos voisi ottaa huolehdittavakseen yleisten alueiden huleveden poisjohtamisen ja käsittelyn.

9 a §. *Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma.* Uudessa 9 a §:ssä säädettäisiin vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmasta. Laitos huolehtisi omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnasta ja vastaisi sen ajantasaisuudesta. Omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnassa tulisi huomioida kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteet. Systemaattisen omaisuudenhallinnan ja sen suunnittelun tavoitteena on ensisijaisesti varmistaa vesihuoltopalveluiden toimintavarmuus, saneerausvelan hallinta sekä talous.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin omaisuudenhallintasuunnitelman laadintavelvollisuudesta ja ajan tasalla pitämisestä. Vesihuoltolaitos huolehtisi suunnitelman laadinnasta ja ajan tasalla pitämisestä. Niiltä osin kun vesihuoltolaitos ei omista käyttämäänsä vesihuolto-omaisuutta, omaisuudenhallintasuunnitelman voisi laatia myös vesihuolto-omaisuuden omistaja. Vesihuoltolaitoksella olisi kuitenkin aina velvoite huolehtia siitä, että omaisuudenhallintasuunnitelma on laadittu ja ajantasainen. Jos omaisuudenhallintasuunnitelman laatii joku muu kuin vesihuoltolaitos, vesihuoltolaitoksen tulisi esimerkiksi sopimusjärjestelyin varmistua siitä, että omaisuudenhallintasuunnitelmaa koskevat velvoitteet täytetään. Vesihuoltolaitos vastaisi siten siitä, että omaisuudenhallinnan suunnittelu toteutuu kokonaisuudessaan. Momentissa säädetään suunnitelman tarkoituksesta, joka on vesihuollon kustannusten ja maksujen välinen tasapaino.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vesihuoltolaitoksen velvollisuudesta toimittaa omaisuudenhallintasuunnitelma tiedoksi kunnalle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tämä olisi tarpeen kunnan vesihuoltosuunnitelman ajantasaisuuden arviointia ja kunnan alueen vesihuollon kokonaiskuvan muodostamista varten sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontatehtävien vuoksi.

Pykälän 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä omaisuudenhallintasuunnitelman sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä. Tarkoituksena on, että suunnitelman tulee sisältää ainakin suunnitelma kuntotutkimuksesta ja huollosta, pitkän aikavälin investointisuunnitelma sekä pitkän aikavälin taloussuunnitelma.

9 b §. *Vesihuollon turvaaminen.* Lakiin lisättävässä uudessa pykälässä säädettäisiin tilanteesta, jossa vesihuoltolaitos ei 8 a §:ssä kuvatun toiminta-aluepäätöksen sisältövaatimusten mukaisesta ennakkoarvioinnista huolimatta kykene huolehtimaan vesihuollosta lain edellyttämällä tavalla. Kun kysymys on kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvasta 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta alueesta, kunnalla olisi velvollisuus järjestämisvelvollisuutensa perusteella ryhtyä toimenpiteisiin vesihuollon toimivuuden turvaamiseksi alueella. Tällä korostettaisiin yhtäältä ennakkoarvioinnin merkitystä toiminta-aluepäätöksessä ja toisaalta sitä, että kunnalla on viimekätinen vastuu vesihuollon järjestämisestä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla alueilla. Kunnan toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi laitoksen toimintaedellytysten parantaminen, alueen sisällyttäminen toisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen tai 6 §:n 2 momentin mukaiset muut toimenpiteet vesihuollon palveluiden turvaamiseksi. Jos kunta ei käytettävissään olevin keinoin puutu asiaan, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi edellyttää kuntaa varmistamaan, että laitos täyttää toiminta-aluepäätökseen perustuvat velvoitteensa tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin järjestämisvelvollisuutensa täyttämiseksi. Pykälään sisältyvä kunnan vesihuollon turvaamisvelvoite on tarkoitettu viimesijaiseksi keinoksi tilanteessa, jossa vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan huolehtimisvelvollisuutensa mukaisesti vesihuollosta. Pykälällä

varmistetaan, että kuntalaisten oikeudet toimivaan vesihuoltoon toteutuvat tällaisessakin tilanteessa.

10 §. *Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon.* Pykälässä säädettäisiin kiinteistön liittämisestä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin. Pykälän 1 momentti olisi sisällöltään vastaava kuin voimassa olevan lain 10 §:n 1 momentti, ja sen mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö olisi liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Voimassa olevan lain 2 momentti, joka koskee taajaman ulkopuolella olevien kiinteistöjen liittämisedellytyksiä, poistettaisiin kokonaan. Liittymisvelvollisuutta määrittävä tekijä olisi siis toiminta-alue, ei se, sijaitseeko kiinteistö taajama-alueella vai sen ulkopuolella. Taajaman ulkopuolella toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen olisi jatkossa liityttävä vesihuoltolaitoksen verkostoihin samoin perustein kuin taajamassakin.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että kiinteistöä ei tarvitsisi liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Kiinteistökohtaisista jäteveden käsittelyjärjestelmien puhdistuksen tasovaatimuksista säädetään ympäristönsuojelulain 16 luvun lisäksi valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (157/2017). Tällä edellytyksellä voisi jatkossa vapautua liittämisvelvollisuudesta jätevesiviemäriin sekä taajama-alueella että sen ulkopuolella.

Pykälän 4 momentti vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 10 §:n 4 momenttia.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin vesihuoltolaitoksen velvollisuudesta pyydettäessä toimittaa kunnalle tieto talousvesi- ja viemäriverkostoon liittyneistä kiinteistöistä. Velvoitteella tarkennetaan tiedon toimittamisvelvollisuutta. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 15 §:n mukaan väestötietojärjestelmään tallennetaan muun ohella rakennushanketta ja rakennusta, sen rakenteita ja ominaisuuksia kuvaavat muut tiedot. Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 24 §:n mukaan rakennuksen omistamista ja hallintaa, sijaintia, käyttöä, rakenteita ja ominaisuuksia sekä rakennustietojen ilmoittajaa koskevina tietoina tallennetaan väestötietojärjestelmään muun ohella rakennuksen liittymät alueen vesi-, viemäri-, kaasu-, sähkö- ja kaapeliverkkoon. Kunta tallentaa tiedot ja ajantasainen tieto vesihuoltolaitoksen verkostoon liitetyistä kiinteistöistä edesauttaa tehtävää. Vesihuoltolaitoksella on tieto asiakkaistaan, ja ehdotuksella pyritään parantamaan edellytetyn tiedon siirtymistä väestötietojärjestelmään.

11 §. *Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen.* Lain 11 §:ssä säädettäisiin nykyiseen tapaan liittämisvelvollisuudesta vapauttamisesta. Vapautuksen myöntämisen perusteisiin esitetään muutoksia.

Voimassa olevan pykälän 1 momentissa säädetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen velvollisuudesta pyytää vapauttamisesta kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto. Lausunnonpyyntövelvollisuutta muutettaisiin nykyistä joustavammaksi, lausunto tulisi jatkossa pyytää vain tarvittaessa. Nykytilannetta vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntäisi jatkossakin hakemuksesta vapautuksen pykälässä säädetyin perustein.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden täyttyessä vapautus liittämisvelvollisuudesta olisi myönnettävä. Momentissa säädettyjen edellytysten tulisi täyttyä

samanaikaisesti, jotta vapautus voidaan myöntää. Momentin 1 kohdan mukaisesti vapauttamiselle tulisi olla olemassa erityinen syy, kuten esimerkiksi huomattavat kiinteistökohtaisen vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiemmin aiheutuneet kustannukset järjestelmän elinkaari huomioiden tai liittämisestä aiheutuvat kustannukset, tai vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve. Edellytys voisi täyttyä esimerkiksi tilanteissa, joissa on jo rakennettu ympäristönsuojelulain sekä terveydensuojelulain normit täyttävä kiinteistökohtainen talous- tai jätevesijärjestelmä, tai tilanteissa, joissa kiinteistö on jäänyt asumattomaksi. Erityisenä syynä liittämisestä aiheutuneiden kustannusten osalta voitaisiin lähtökohtaisesti pitää sellaisia kustannuksia, jotka oleellisesti ylittävät alueen muiden kiinteistöjen liittämisen kustannukset. Mikäli vapautusperusteena on aiemmin tehty investointi kiinteistökohtaiseen vesihuoltojärjestelmään, tulisi sen käyttöikä huomioida ja arvioida vapautuksen myöntäminen määräaikaisena.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaisesti edellytyksenä vapautuksen myöntämiselle olisi se, että vapauttaminen ei yksin tai yhdessä muiden vapautusten kanssa merkittävästi vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella. Ehdotuksessa katsotaan tarpeelliseksi huomioida maanomistajien yhdenvertaisesta kohtelusta johtuvat päätöksen kerrannaisvaikutukset. Jos vapautus myönnetään yhdelle liittyjälle tietyin perustein, on se myönnettävä vastaavilla perustein myös muille hakijoille. Jos vapautushakemuksia tulee paljon, voi yhdenkin vapautuksen myöntäminen tällöin vaarantaa vesihuoltolaitoksen taloudenpitoa. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi, että vapautuksen ei tulisi yksin tai yhdessä muiden vapautusten kanssa merkittävästi vaarantaa vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista.

Pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaisesti vapautuksen edellytyksenä olisi myös se, että vapautus ei saisi merkittävästi vaarantaa vesihuollon hoitamista. Merkittävyys olisi vaatimuksena uusi, eikä näin ollen millaista tahansa vesihuoltolaitoksen taloudellista ja asianmukaista hoitamista vaarantavaa vapautusta tulisi 2 kohdan mukaisesti evätä. Merkittävyyttä arvioitaessa tulisi kiinnittää huomiota vesihuoltolaitoksen taloudellisen tilanteen ja kiinteistöltä saatavien potentiaalisten maksujen lisäksi vapautuksen tapauskohtaiseen merkitykseen vesihuoltolaitoksen kannalta. Yksittäisen vapautuksen myöntäminen ei yleensä sellaisenaan merkittävästi vaarantaisi vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista, mutta erityisesti yhdessä muiden vapautusten kanssa tällainen merkittävä vaikutus voi syntyä.

Pykälän 3 momentti vastaisi sisällöltään pääosin nykyistä 11 §:n 3 momenttia. Voimassa olevan lain mukaan vesijohtoon liittämisen vapautuksen edellytyksenä on vaatimukset täyttävä talousvesi. Tätä vaatimusta tarkennettaisiin viittauksella terveydensuojelulain laatuvaatimuksiin ja -tavoitteisiin. Terveydensuojelulaissa ja sen nojalla annetussa talousvesiasetuksessa säädetään talousvedelle asetetuista terveydellisistä laatuvaatimuksista ja talousveden käyttökelpoisuutta koskevista laatutavoitteista. Lisäksi viittausta ympäristönsuojelulakiin muutettaisiin siten, että kiinteistön jätevesien johtamisen ja käsittelyn tulee olla järjestetty ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti, kun nykyisin jätevesien johtaminen ja käsittely tulee voida järjestää ympäristönsuojelulain mukaisesti. Sanamuodon muutoksen tarkoituksena on korostaa sitä, että kiinteistön jätevesijärjestelmän tulee vapautuksen myöntämisen hetkellä olla ympäristönsuojelulain vaatimusten mukainen. Ympäristönsuojelulain mukainen järjestelmä täyttää myös terveydensuojelulaissa säädetyn edellytyksen siitä, että jäteveden johtamisesta ja puhdistuksesta ei saa aiheutua terveyshaittaa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen olosuhteiden muuttuessa vapautuksen edellytykset tulisi tarkastella uudestaan. Jos vapautus on esimerkiksi myönnetty asumattomalle kiinteistölle, johon sittemmin muuttaa uusia asukkaita, tulisi vapautuksen edellytykset tarkastella uudestaan.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettävän kunnalle mahdollisuus määrittää vapautushakemuksen käsittely maksulliseksi. Vapautushakemuksia on ollut nykyisellään paljon ja niiden käsittely on työllistänyt kuntia. Vapautushakemuksista olisi mahdollista periä maksua käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

14 §. *Vesihuoltolaitoksen velvollisuus huolehtia talousveden laadusta.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Pykälässä säädetään siitä, että vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia siitä, että laitoksen toimittama talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset. Vaikka pykälä on kirjoitettu aineellisen säännöksen muotoon, sillä ei ole itsenäistä sisältöä, vaan se on käytännössä ainoastaan informatiivinen viittaus terveydensuojelulain säännöksiin. Laitokset ovat terveydensuojelulain nojalla velvollisia huolehtimaan siitä, että niiden toimittama talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset ja -tavoitteet.

15 §. *Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 4 momenttia ehdotetaan muutettavan. Muilta osin pykälää ei muutettaisi.

Pykälän 1 momentin mukaisen vesihuoltolaitoksen selvilläolovelvollisuuden sisältöä muutettaisiin. Voimassa olevan lain 15 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Voimassa olevan säännöksen perusteluissa (HE 218/2013 vp) todetaan, että selvilläolovelvollisuus tarkoittaisi, että vesihuoltolaitoksen tulisi olla tietoinen toimintansa ja sen vaikutusten kannalta keskeisistä tekijöistä. Nyt selvilläolovelvollisuuden sisältöä muutettaisiin vastaamaan lain (681/2014) perusteluja, eli vesihuoltolaitoksen olisi oltava selvillä toimintansa ja sen vaikutusten kannalta keskeisistä tekijöistä sekä niihin kohdistuvista riskeistä. Selvilläolovelvollisuus ulottuisi siten laajemmalle, kuin vain raakaveden määrään ja laatuun, mutta pitäisi jatkossakin sisällään myös raakaveden määrään ja laatuun kohdistuvat riskit.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan myös muutettavan laitteiston käsite vesihuolto-omaisuudeksi. Voimassaolevan lain mukaan vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava laitteistonsa kuntoa. Laitteiston käsitteenä ei välttämättä ole ajateltu tarkoittavan myös verkostoja, vaikka tarkkailuvelvollisuuden on ollut tarkoitus kohdistua myös laitoksen verkostoihin. Vesihuolto-omaisuuden käsite kattaa laitteistojen lisäksi myös muun keskeisen infrastruktuurin. Vesihuolto-omaisuus määriteltäisiin lain määritelmäpykälässä.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavan myös verkostojen sijaintitietojen muotoa koskien. Voimassaolevan lain mukainen edellytys saattaa tiedot verkostojen sijainnista sähköiseen muotoon on epätarkka. Tästä syystä momentissa edellytettäisiin sitä, että tiedot verkostojen sijainnista saatettaisiin koneluettavaan paikkatietomuotoon. Tiedot verkostojen sijainnista ovat tarpeen sen varmistamiseksi, että verkosto-omaisuudesta voidaan huolehtia asianmukaisesti ja jotta omaisuutta on mahdollista saneerata. Tietoa ei edellytetä toimitettavaksi viranomaisille ja vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia tiedon asianmukaisesta säilyttämisestä. Tiedot verkostojen sijainnista tai ominaisuuksista eivät ole julkisia.

Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus terveydensuojelulaissa tarkoitettuun talousvettä toimittavaan laitokseen, joka toimittaa talousvettä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin. Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutoksen myötä nämä terveydensuojelulaissa tarkoitetut talousvettä toimittavat laitokset ovat myös vesihuoltolaitoksia, eikä pykälän soveltamisalaa ole näin ollen tarpeen enää laajentaa tältä osin. Lisäksi viittaus laitokseen, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai

käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, korvattaisiin tukkuvesihuoltolaitoksella. Lain määritelmäpykälään on tarkoitus lisätä tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmä.

15 a §. *Vesihuoltolaitoksen varautuminen häiriötilanteisiin.* Pykälän otsikkoa ja pykälää ehdotetaan muutettavaksi. Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi.

Pykälän nykyinen otsikko Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa ehdotetaan muutettavaksi muotoon Vesihuoltolaitoksen varautuminen häiriötilanteisiin. Uusi otsikko kuvaisi paremmin pykälän sisältöä, jossa säädetään ennen kaikkea varautumisesta häiriötilanteisiin.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto niiden tahojen listaan, joiden kanssa vesihuoltolaitoksen on tehtävä yhteistyötä vesihuoltopalvelujen turvaamiseksi häiriötilanteessa. Käytännössä laitos tekee näiden tahojen kanssa yhteistyötä varautumista koskevissa asioissa jo nykyisin.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vesihuoltolaitoksen suunnitelmaa häiriötilanteisiin varautumisesta laajennettaisiin sisältämään häiriötilanteiseen varautumisen lisäksi myös riskienhallinnan. Suunnitelma myös nimettäisiin varautumissuunnitelmaksi. Varautumissuunnitelma toimisi käsikirjana kaikelle laitoksen varautumisen suunnittelulle, ja sillä olisi vahva yhteys laitoksen 15 §:n mukaiseen selvilläolovelvollisuuteen. Velvoitteen tavoitteena ei olisi tuottaa teoreettista raporttia vaan käytännön toiminnan ja häiriötilanteiden hallinnan prosessin kuvaus. Varautumissuunnitelmassa tulisi kuvata häiriötilannetoiminnan lisäksi keskeiset riskit, joista voi aiheutua häiriötä, sekä tulisi tunnistaa ne vesihuoltolaitoksen toimintaan liittyvät riskit, joiden hallintatoimia ei ole muiden säädösten pohjalta laadittavissa suunnitelmissa kuvattu. Näitä riskejä voisivat olla esimerkiksi varaosatoimituksiin, automaatioon tai viemäröintiin liittyvät riskit. Riskienhallinnan kokonaisuus voi olla tarkoituksenmukaista kuvata yhdessä asiakirjassa.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin lisäksi laitokselle velvollisuus harjoitella toimintaa häiriötilanteissa. Myös harjoittelua tulisi kuvata varautumissuunnitelmassa esimerkiksi siten, että ketä harjoittelu koskee ja kuinka usein sitä tehdään. Häiriötilanteissa toimimisen suunnitelmallisuus parantaa tilanteesta palautumista ja harjoittelu on keskeinen osa toiminnallista osaamista. Harjoittelun tiheydestä ei ehdoteta säädettävän. Säädös ei poissulje muussa lainsäädännössä edellytettävää harjoittelua ja harjoittelu on tarkoituksenmukaista nähdä kokonaisuutena.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi velvoite päivittää varautumissuunnitelma tarvittaessa ja vähintään kuuden vuoden välein. Ajantasainen suunnitelma pitäisi myös toimittaa valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle päivityksen yhteydessä. Kuuden vuoden aikaväli perustuu siihen, että myös terveydensuojelulain mukainen talousvedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelman päivittämissykli on kuusi vuotta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin myös siitä, että vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma on salassa pidettävä asiakirja. Varautumissuunnitelman keskeinen sisältö ja laadinnan tarkoitus on varmistaa vesihuollon palveluiden turvaaminen ja suunnitelma on tiivistelmä vesihuoltolaitoksen haavoittuvuudesta. Varautumissuunnitelman sisältöä voidaan käyttää väärin tahalliseen vahingontekoon, sabotaasiin tai terrorismiin, eikä suunnitelmasta ole rajattavissa osioita, joiden tulisi olla julkisia. Se osa vesihuoltolaitoksen toiminnan kuvausta, mikä on julkista, tulisi kuvata esimerkiksi laitoksen verkkosivuilla tai vuosikertomuksessa.

Varautumissuunnitelman salassapidosta säätäminen selkeyttää sen käsittelyä sekä laitoksen omassa, että eri viranomaistahojen sekä kunnan dokumentinhallinnassa. Salassa pitämisestä säätäminen on perusteltua ottaen huomioon vesihuollon keskeisen luonteen välttämättömyyspalveluna, palvelun suoran kytköksen ihmisten terveyteen sekä varautumissuunnitelman luonteen asiakirjana.

Pykälän uudessa 3 momentissa säädettäisiin, että vesihuoltolaitoksen tulisi yhteensovittaa vesihuoltolain mukainen varautumissuunnitelma yhteen muun vesihuoltoon liittyvän valmiussuunnittelun kanssa. Näitä muiden säädösten nojalla tehtäviä valmiussuunnitelmia ovat terveydensuojelulain 19 a §:ssä tarkoitettu riskienhallintasuunnitelma, pelastuslain 30 §:ssä tarkoitettu sammutusvesisuunnitelma sekä ympäristönsuojelulain 15 §:n mukainen varautumissuunnitelma.

Kunnan valmiussuunnittelun kannalta keskeisiä huomioitavia asiakirjoja ovat kunnan valmiussuunnitelma sekä terveydensuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu kunnan suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi, josta on säädetty tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015). Kunnan valmiussuunnittelun sisällöstä ei ole erikseen säädetty, mutta kuntalain 90 §:ssä edellytetään, että hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Esimerkiksi varavedenjakelusta sovitaan usein kunnan ja muiden vesihuoltolaitosten kesken ja varautumissuunnitelmasta tulisi käydä ilmi nämä sopimusrakenteet. Myös varautuminen pitkäkestoiseen viemäröinnin häiriöön edellyttää yhteensovittamista kunnan valmiussuunnittelun kanssa, sillä vesihuollon häiriötilanteesta voi muodostua jätehuollon häiriötilanne.

Talousvettä toimittavien vesihuoltolaitosten varautumissuunnitelma liittyy läheisesti terveydensuojelulain mukaiseen riskinarviointiin. Tavoite on, että vesihuoltolain mukaisessa varautumissuunnitelmassa kuvattaisiin toiminta niissä häiriötilanteissa, joiden toteutumista ei voida kokonaan poissulkea terveydensuojelulain riskienhallintasuunnitelmassa laadittujen riskienhallintatoimien avulla. Ympäristöluvanvaraiset jätevedenpuhdistamot laativat ympäristönsuojelulain mukaisen varautumissuunnitelman, ja myös se tulisi huomioida ja yhteensovittaa vesihuoltolain mukaisen varautumissuunnitelman kanssa.

Edelleen uudessa 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että vesihuoltolain mukaista varautumissuunnitelmaa ei olisi tarpeen erikseen laatia niiltä osin, kuin vastaava suunnitelma, riskiarvio tai muu asiakirja on tehty muun lain nojalla. Mikäli muun säännöksen edellyttämänä on laadittu vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelmaa osin tai kokonaan vastaava suunnitelma, ei tätä tarvitse laatia uudestaan. Näillä muun lain nojalla laadituilla asiakirjoilla tarkoitettaisiin edellä kuvattuja valmiussuunnitteluun ja riskienhallintaan liittyviä asiakirjoja. Vesihuoltolain mukaisessa varautumissuunnitelmassa ei olisi tarpeen toistaa sitä, mitä on jo muun lain nojalla laaditussa asiakirjassa käsitelty. Jos tiettyjä asioita ei käsitellä vesihuoltolain mukaisessa varautumissuunnitelmassa, laitoksen tulisi varmistaa, että valvova viranomainen saa myös tiedon siitä, miten ja missä nämä asiat on käsitelty. Eri lakien mukaisten suunnitelmien tulisi muodostaa yhtenäinen kokonaisuus.

Uuden 3 momentin lisäyksen myötä pykälän nykyinen 3 momentti siirtyisi 4 momentiksi. Momentista poistettaisiin viittaus laitokseen, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, ja se korvattaisiin tukkuvesihuoltolaitoksella. Lain määritelmäpykälään on tarkoitus lisätä tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmä.

Pykälän nykyisestä 4 momentista 5 momenttiin siirtyvää asetuksenantovaltuutta muutettaisiin. Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä ja vesihuoltolaitoksen toiminnasta palvelujen turvaamiseksi. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on muun muassa kirjallisesti sovittava palveluiden toimittajien ja alihankkijoiden sekä kunnan kanssa toiminnasta häiriötilanteissa, ja tästä annettaisiin tarkentavaa sääntelyä asetuksella. Pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuutta ehdotetaan tarkennettavan ja muutettavan. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin varautumissuunnitelman sisällöstä, mikä on tarpeen, jotta vesihuoltolaitosten häiriötilanteisiin varautumisen taso paranee ja varautumissuunnittelun sisältöä on mahdollista valvoa. Asetuksella säädettäisiin myös 1 momentissa edellytetyistä toimista palvelun turvaamiseksi. Palveluiden turvaamiseksi laitoksen on kirjallisesti sovittava palveluiden toimittajien ja alihankkijoiden, sekä kunnan kanssa häiriötilanteiden toiminnoista.

15 b §. *Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen***.** Pykälää ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälään on lailla (290/2018) viety Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/1148 toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa (nk. NIS-direktiivi) täytäntöönpanoon liittyvää sääntelyä, ja osa tästä sääntelystä ei enää ole tarpeen uuden NIS2-direktiivin täytäntöönpanon myötä. Uusi direktiivi täytäntöönpannaan kansallisesti kyberturvallisuuden riskienhallinnasta annetulla lailla (NIS2-laki), eikä NIS-direktiivien sääntelylle vesihuoltolaissa ole siten enää tarvetta.

Pykälän 1 momentin ilmoitusvelvollisuutta ehdotetaan laajennettavan niin, että se koskisi jatkossa kaikkia vesihuoltolaitoksia, ei pelkästään niitä laitoksia, jotka toimittavat vettä tai ottavat vastaan jätevettä vähintään 5 000 kuutiometriä vuorokaudessa. Vesihuoltolaitosten tulisi ilmoittaa viipymättä ELY-keskukselle merkittävästä häiriöstä, joka häiritsee tai voi häiritä vesihuoltopalvelujen tarjoamista. Häiriö voisi olla ihmisen toiminnasta tai luonnonilmiöstä johtuva tapahtuma, jonka vaikutuksena vesihuoltopalvelun toiminta joko häiriytyy tai voi häiriytyä. Häiriö voisi olla esimerkiksi sähkökatko, laite- tai putkirikko, prosessihäiriö, tulipalo, materiaalien toimitusketjuun tai veden- tai jäteveden laatuun liittyvä häiriö. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös sellaista häiriötä, joka ei näy vesihuoltolaitoksen asiakkaalle poikkeamana, mutta joka on aiheuttanut korjaustoimenpiteitä, tai joka voisi aiheuttaa palvelun tasossa poikkeaman. Häiriöllä ei tarkoiteta esimerkiksi saneeraustilanteissa toteutettavaa suunniteltua vesikatkoa tai muuta ennakkoon tiedossa ollutta tapahtumaa. Merkittävällä häiriöllä ei myöskään tarkoitettaisi toiminnan luonteeseen kuuluvaa, vähäistä muutosta, kuten esimerkiksi talousveden paineen hetkellistä alenemaa tai jäteveden viemäröinnin tukosta, josta ei aiheudu päästöä ympäristöön. Häiriön merkittävyyden arvioinnista ei ehdoteta säädettävän, joten merkittävän häiriön ja vähäpätöisen häiriön tulkintaan jää harkinnanvaraa. Merkittävänä häiriönä voidaan esimerkiksi pitää tapahtumaa, joka häiritsee tai voi häiritä yli 50 % tai yli 5 000 vesihuoltolaitoksen asiakkaan vesihuoltopalvelua.

Lisäksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan rajattavan vesihuoltolaitoksen ilmoitusvelvollisuus Etelä-Savon ELY-keskukselle niihin tilanteisiin, joissa ilmoitusta ei ole tehty terveydensuojeluviranomaiselle terveydensuojelulain nojalla tai ympäristöluvan valvojalle ympäristönsuojelulain nojalla. Tällä pyritään selkeyttämään vesihuoltolaitoksen eri viranomaisille tekemiä ilmoituksia. Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen häiriötilanneilmoitukset ilmoitetaan terveydensuojelulain mukaisesti terveydensuojeluviranomaisille ja vastaavasti ympäristöluvanvaraisilla jätevedenpuhdistamoilla on ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus lupavalvojalle. Vesihuoltolain mukainen ilmoitusvelvollisuus koskisi siis vain niitä tilanteita, joissa laitos ei jo muun lain nojalla ilmoita häiriöstä viranomaiselle. Vastaavasti momentissa säädettäisiin, että kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristöluvan valvojan tulisi viipymättä ilmoittaa tietoonsa tulleesta merkittävästä häiriöstä Etelä-Savon ELY-keskukselle.

Viranomaisten keskinäinen tiedon vaihto parantaa häiriötilanteiden hoitoa ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Muutoksella pyritään vähentämään vesihuollon viranomaisten siiloutumista, mikä osaltaan vaikeuttaa toimintaa ja hidastaa reagointia etenkin monihäiriötilanteissa. Teknisesti ilmoitusten toimittaminen voidaan toteuttaa ilmoitusmenettelyyn käytettävien tietojärjestelmien muutoksina.

Lisäksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi epäselvyyttä aiheuttanut säännös, jonka mukaan ELY-keskus voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan häiriöstä. Jatkossa laitoksen tulisi itse tiedottaa häiriöstä riittävässä laajuudessa, eli olisi vesihuoltolaitoksen vastuulla hoitaa tarpeellinen tiedottaminen.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus laitokseen, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, ja se korvattaisiin tukkuvesihuoltolaitoksella. Lain määritelmäpykälään on tarkoitus lisätä tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmä.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi ELY-keskuksen tehtävien osalta. Voimassaolevan lain mukaan ELY-keskuksen tulee toimittaa 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle. Jatkossa ELY-keskuksen tulisi ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa ja toimittaa ilmoitus tilannekuvan muutoksesta maa- ja metsätalousministeriölle sekä valtioneuvoston tilannekeskukselle. Vesihuoltolain mukainen valvonta on keskitetty Etelä-Savon ELY-keskukseen, ja ELY-keskuksella on siten edellytykset muodostaa kokonaisvaltainen tilannekuva vesihuoltopalvelujen toimivuudesta. Etelä-Savon ELY-keskus toimisi myös yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta annetun lain (ns. CER-laki, jolla pannaan täytäntöön CER-direktiivi (EU) 2022/2557)) valvovana viranomaisena, joten tämä vesihuoltolain mukainen tehtävä täydentäisi CER-lain mukaisia ELY-keskuksen tehtäviä. ELY-keskuksen tehtävä ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa kattaa myös ne noin tuhat pientä ja keskisuurta vesihuoltolaitosta, jotka eivät ole Huoltovarmuuskeskuksen koordinoiman Vesihuoltopoolin jäseniä. Etelä-Savon ELY-keskuksen valvontatoimivalta koskee sekä talousvettä toimittavia, että jätevettä käsitteleviä vesihuoltolaitoksia, mikä turvaa eheän kuvan vesihuollosta kokonaisuutena. Olisi ELY-keskuksen tehtävänä arvioida, milloin tilannekuvan poikkeavuudesta olisi tarpeen ilmoittaa valtioneuvostolle. Yksi yksittäinen häiriötilanne voisi olla sellainen, että ilmoituskynnys ylittyy, mutta toisaalta usean pienemmän häiriön tai läheltä-piti-tilanteen kokonaisuus voisi myös vaatia ilmoituksen tekemistä. Ilmoituksen tarpeellisuutta arvioitaessa on syytä huomioida valtioneuvoston tilannekeskuksesta annetun lain (300/2017) 2 §, jonka mukaan ministeriön ja hallinnonalan viraston on ilmoitettava valtioneuvoston tilannekeskukselle sellaisesta toimialaansa koskevasta onnettomuudesta, vaaratilanteesta, poikkeuksellisesta tapahtumasta tai muusta vastaavasta häiriöstä tai häiriön uhkasta, jolla voi viranomaisen arvion mukaan olla merkitystä muodostettaessa tilannekuvaa. Pykälän 3 momentista poistettaisiin ELY-keskuksen velvollisuus tehdä arvio siitä, tuleeko häiriöstä ilmoittaa muille Euroopan unionin jäsenvaltiolle, sillä tämä sääntely on päällekkäistä NIS2-lain kanssa, eikä ole tarpeen vesihuoltolaissa.

Pykälän 4 momentin mukainen maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuus ehdotetaan muutettavaksi valtioneuvoston asetuksenantovaltuudeksi. Turvallisuustilanne on muuttunut voimassaolevan asetuksenantovaltuuden antamisen jälkeen, ja häiriötilanteisiin liittyvä sääntely on siinä määrin yhteiskunnallisesti merkittävää, että asiasta olisi syytä säätää valtioneuvoston asetuksella ministeriön asetuksen sijaan. Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin pykälän 1 momentissa tarkoitettua vesihuollon häiriötä on pidettävä merkittävänä, sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

16 §. *Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi kokonaan. Pykälän otsikkoa muutettaisiin, ja pykälän 2 ja 5 momentti poistettaisiin, jolloin nykyiset 3, 4

ja 6 momentti siirtyisivät 2, 3 ja 4 momenteiksi. Pykälän kaikkiin momentteihin tehtäisiin muutoksia.

Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin pykälän sisältöä. Voimassa olevassa laissa pykälän otsikko on Tiedottamisvelvollisuus. Pykälän uusi otsikko olisi Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus. Pykälässä on kyse niin laitoksen ja asiakkaan välisestä tiedonsaantioikeudesta kuin laitoksen tiedottamisvelvollisuudesta.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkennus koskien vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan oikeutta saada tietoja. Voimassa olevan lain mukaisesti vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan on pyydettäessä annettava toisilleen vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen sekä vesihuollon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot. Momentti kirjoitettaisiin uudelleen siten, että jatkossa vesihuoltolaitoksella ja asiakkaalla olisi oikeus saada toisiltaan nämä tiedot. Tämän katsotaan vastaavan paremmin momentin tarkoitusta. Muotoilun muutoksella ei tavoitella muutosta nykytilaan, vaan jatkossakin säännöksen tarkoituksena olisi hallituksen esityksessä (HE 85/2000 vp) kuvatun mukaisesti varmistaa asiakkaan ja laitoksen välinen tiedonvaihto jo ennen sopimuksen syntymistä.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan kokonaan poistettavaksi. Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksen yleisestä tiedottamisvelvollisuudesta, ja sillä on hallituksen esityksen (HE 85/2000 vp) antamisen yhteydessä täytäntöön pantu ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta annetun neuvoston direktiivin (98/83/EY) 13 artikla. Kyseinen direktiivi on kuitenkin korvattu EU:n uudella juomavesidirektiivillä, jonka edellyttämää kansallista täytäntöönpanosääntelyä tiedottamisvelvollisuudesta on viety muun muassa tämän pykälän nykyiseen 3 momenttiin. Lisäksi vesihuoltolaitosten yleistä tiedottamisvelvollisuutta ja siihen linkittyvää julkisuusvalvontaa on tarkoitus tehostaa säätämällä tässä esityksessä aiempaa tarkemmin vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksen sisällöstä sekä sen julkaisemisesta.

Pykälän 2 momentin poiston vuoksi voimassa oleva 3 momentti siirtyisi uudeksi 2 momentiksi. Voimassa oleva säännös velvoittaa talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen lähettämään asiakkaalle momentissa kuvatut tiedot. Verbi lähettää korvattaisiin toimittamisella, sillä käytännössä laitoksella on mahdollisuus valita, millä keinoin se toimittaa vaadittavat tiedot asiakkaalleen. Lähettäminen viittaa kirjepostiin, vaikka toimittamisen muita tapoja voivat olla esimerkiksi älysovellus, sähköisen laskun liite tai muu sähköinen toimitustapa. Lisäksi momenttia täydennettäisiin laitoksen velvollisuudella toimittaa asiakkaalle vähintään kerran vuodessa tieto siitä, missä laitoksen toimintakertomus on luettavissa.

Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi 3 momentiksi siten, että sen sisältämä viittaus 3 momenttiin korjattaisiin viittaukseksi 2 momenttiin.

Pykälän nykyinen 5 momentti poistettaisiin tarpeettomana. Vesihuoltolaitoksen määritelmään ehdotetun muutoksen vuoksi lain 5 momentti ei olisi tarpeellinen ja se ehdotetaan poistettavaksi. Juomavesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä oli tarve ulottaa pykälän mukaiset laitoksen velvollisuudet myös niihin juomavesidirektiivin soveltamisalaan kuuluviin talousvettä toimittaviin laitoksiin, jotka eivät olleet vesihuoltolaitoksia, mutta määritelmämuutoksen myötä nämä laitokset kuuluisivat vesihuoltolaitoksen määritelmän piiriin.

Asetuksenantoa koskeva 6 momentti siirtyisi 4 momentiksi, ja siihen tehtäisiin teknisluonteiset muutokset. Ensinnäkin momentin sisältämät viittaukset 3 ja 4 momenttiin korjattaisiin viittauksiksi 2 ja 3 momenttiin. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä 2 ja 3 momentin sisällöstä, kun voimassa olevan lain mukaan asetuksella voidaan

antaa tarkempia säännöksiä tarkoitettujen momenttien sisällöstä. Muutoksella ajantasaistetaan lain kirjoitustapa nykyisin yleisesti käytettyyn muotoon.

16 a §. *Ympäristötietoja sisältävien asiakirjojen julkisuus.* Pykälän otsikkoa ja 1 momenttia muutettaisiin, ja muutoksenhakua koskeva 2 momentti siirrettäisiin muutoksenhakua koskevan 32 §:n yhteyteen.

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti vesihuoltolaitosten ympäristötietoja sisältävien asiakirjojen julkisuudesta. Pykälään tehtävillä muutoksilla ei tavoiteltaisi muutoksia nykytilanteeseen, jossa ne laitokset, jotka kuuluvat julkisuuslain viranomaismääritelmän piiriin, ja siten julkisuuslain soveltamisalaan, soveltavat julkisuuslakia kaikessa toiminnassaan. Säännöksen tarkoituksena olisi jatkossakin laajentaa julkisuuslain soveltaminen niihin vesihuoltolaitoksiin, jotka eivät ole julkisuuslain 4 §:n 1 momentin mukaisia viranomaisia. Näihin vesihuoltolaitoksiin julkisuuslakia sovelletaan kokonaisuudessaan, kun on kyse vesihuoltolaitoksen asiakirjoista, jotka sisältävät raaka- tai talousveden laatua ja määrää tai jäteveden käsittelyä ja johtamista koskevia ympäristötietoja. Esimerkiksi vesihuoltolaitosten verkostotiedot ja tiedot vedenottamoiden tarkasta sijainnista eivät ole pykälän tarkoittamia ympäristötietoja.

Pykälä 16 a lisättiin lakiin juomavesidirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä, ja tässä yhteydessä pykälään tehtiin tarkentava muutos (HE 196/2022 vp). Julkisuusperiaatteen laajennusta koskeva sääntely on alun perin tuotu vesihuoltolakiin hallituksen esityksellä (HE 228/2004 vp), jossa kuvataan nykyisen 16 a §:n taustoja.

Pykälään ehdotettaisiin selkeyttäviä muutoksia. Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan sitä, mistä siinä säädetään, eli ympäristötietoja sisältävien vesihuoltolaitosten asiakirjojen julkisuudesta. Voimassa olevan lain ilmaisu tietojen saamisesta korvattaisiin tiedonsaannilla. Tämä vastaa paremmin julkisuuslain terminologiaa. Lisäksi pykälän 1 momentista poistettaisiin kohta, jonka mukaan velvollisuuteen edistää ympäristötietojen saantia sovelletaan julkisuuslakia. Tällä poistolla ei tavoiteltaisi muutosta nykytilanteeseen, vaan ainoastaan selkeytettäisiin pykälän sanamuotoja.

On huomattava, että laitoksilla voi olla hallussaan ympäristötietoja sisältäviä asiakirjoja, jotka sisältävät salassa pidettävää tietoa erityisesti julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohdan perusteella.

Tarvetta erilliselle ympäristötietoja sisältävien asiakirjojen julkisuutta koskevalle pykälälle on tarkasteltava uudestaan, jos julkisuuslain soveltamisalaa laajennetaan siten kuin julkisuuslain ajantasaistamista käsitellyt työryhmä on ehdottanut mietinnössään (oikeusministeriön julkaisuja 2023:32).

17 §. *Asiakkaan kiinteistön käyttö.* Pykälän 1 momenttiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vesihuoltolaitoksen olisi korvattava asiakkaan kiinteistöllä suoritettavista toimenpiteistä aiheutuva muu kuin tilapäinen haitta ja vähäinen vahinko. Voimassa olevan lain mukaisesti vesihuoltolaitoksen on korvattava aiheuttamansa haitta tai vahinko. Muutoksen tarkoituksena on se, että kaikkia tilapäisiä ja vähäisiksi katsottavia haittoja ja vahinkoja ei tarvitsisi jatkossa korvata. Esimerkiksi kiinteistölle pysäköinti tai pyyntö pysyä lyhytaikaisesti poissa kiinteistön alueilta, jolla toimenpiteitä suoritetaan, eivät tulisi korvattaviksi. Tämäntyyppisiä vähäisiä ja tilapäisiä haittoja ei katsottaisi tarpeelliseksi korvata. Kuitenkin esimerkiksi toimenpiteet kuten maan kaivaminen siten, että nurmikkoa, istutuksia tai piharakenteita pitää uusia, olisivat korvattavia

vahinkoja, joita ei katsottaisi vähäisiksi. Pykälän 2 momentti pitäisi voimassa olevan lain tapaan sisällään haitan ja vahingon minimoinnin vaatimuksen, jonka perusteella vesihuoltolaitoksen tulisi ensisijaisesti huolehtia siitä, että asiakkaan kiinteistöllä liikkumisesta ja siellä suoritettavista toimenpiteistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa tai vahinkoa kiinteistölle tai sen käytölle.

Pykälän 3 momenttiin päivitettäisiin muutetun vesilain numero (587/2011).

17 c §. *Hulevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen***.** Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettävän kunnalle mahdollisuus määrittää vapautushakemuksen käsittely maksulliseksi. Vapautushakemuksista olisi mahdollista periä maksua käsittelystä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

18 §. *Maksujen yleiset perusteet.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan.

Pykälää muutettaisiin siten, että maksuihin sisältyvä enintään kohtuullisen tuoton vaatimus siirtyisi nykyisestä 1 momentista uuteen 2 momenttiin. Lisäksi nykyisin 2 momenttiin sisältyvä maksujen kohtuullisuutta ja tasapuolisuutta koskeva vaatimus siirtyisi osaksi 1 momenttia. Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi siten, että maksujen kohtuullisuudesta ja tasapuolisuudesta säädettäisiin kuitenkin 1 momentissa. Nykyinen 3 momentti siirtyisi pykälän 5 momentiksi.

Pykälän 1 momentin mukaisesti vesihuollon ja viemäröinnin maksujen tulee olla ensinnäkin sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Säännös vastaisi sisällöllisesti aiempaa 1 momenttia sillä lisäyksellä, että kustannusten kattavuuden yhteydessä olisi viittaus 9 a §:n omaisuudenhallintasuunnitelman mukaisuuteen. Muun muassa kustannusten kattamista on arvioitu vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmassa, jonka vuoksi myös 18 §:ää on perusteltua arvioida suhteessa omaisuudenhallintasuunnitelmassa todettuun. Uutena seikkana 1 momentissa säädettäisiin, että maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Nykyisin kyseinen vaatimus on sisällöllisesti osana 2 momenttia.

Uuden 2 momentin mukaisesti maksuihin voi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle, jos 1 momentissa tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Muutoksella on tarkoitus korostaa sitä, että maksuihin voidaan sisällyttää kohtuullinen tuotto pääomalle, mutta myös 1 momentissa säädettyjen edellytysten on täytyttävä. Näin ollen maksuilla tulee voida kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit sekä kustannukset. Maksujen tulee myös olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Kohtuullisen tuoton määrittelyä ei ole tarkoitus muuttaa voimassa olevaan lakiin nähden. Myös poikkeuksellisen korkeilla maanvuokra-, kiinteistövuokra- tai lainoituskuluilla voi olla merkitystä arvioitaessa kohtuullista tuottoa. Säännöksellä ei ole tarkoitus estää rahoituskulujen kattamista, vaan rahoittajalla olisi jatkossakin oikeus saada pääomalle kohtuullista tuottoa, mutta sellainen tulouttaminen, joka johtaa siihen, ettei vesihuoltolaitos kykene kattamaan perimillään maksuilla laitoksen uus- ja korjausinvestointeja ja kustannuksia, ei olisi sallittua.

Uudessa 4 momentissa ehdotetaan vesihuoltolaitokselle velvoitetta arvioida 1–3 momentissa tarkoitettujen maksujen perusteiden toteutuminen vuosittain maksujen tarkistamisen yhteydessä. Arviointi voitaisiin luontevasti tehdä esimerkiksi toimintakertomuksen laatimisen yhteydessä. Maksutarkastelu ehdotetaan tehtäväksi joka vuosi. Taloustarkastelu perustuisi toteutuneisiin ja suunniteltuihin muutoksiin, ja se olisi kiinteä osa budjetointia. Maksujen tarkistaminen ei tarkoita aina maksujen muutosta.

Pykälän nykyinen 3 momentti, joka koskee vesihuollon tukemista, poistettaisiin kokonaan. Tämä ei tarkoittaisi sitä, että vesihuoltoa ei voisi enää lainkaan tukea, vaan tukeminen olisi jatkossakin mahdollista erityisissä, tavanomaisista vesihuollon investointitarpeista poikkeavissa tilanteissa. Lähtökohtaisesti vesihuollon kustannukset tulee kustannusvastaavuuden periaatteen mukaisesti kuitenkin kattaa vesihuollosta kerätyillä maksuilla. Valtionavustusten ja -tukien myöntämiseen sovelletaan EU:n valtiontukia koskevaa sääntelyä ja valtionavustuslakia sekä sen nojalla annettuja asetuksia. Myös kuntien yrityksille myöntämä tuki kuuluu EU:n valtiontukisääntelyn piiriin.

19 §. *Maksut.* Pykälää muutettaisiin kokonaan, ja pykälässä olisi nykyisen 2 momentin sijaan 3 momenttia. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vesihuoltolaitoksen perimistä maksutyypeistä, 2 momentissa käyttömaksun perimiskohteista ja 3 momentissa niistä perusteista, joiden perustella maksuja voidaan tai tulee periä erisuuruisina.

Pykälän 1 momentin mukaisesti vesihuoltolaitoksen tulisi periä vesihuollosta perusmaksua ja käyttömaksua. Perusmaksun perimisestä tulisi voimassa olevasta laista poiketen pakollista. Perusmaksujen säätäminen pakollisiksi tasaisi laitosten tulovirtaa ja parantaisi maksujen kohdentuvuutta. Perusmaksut kattaisivat ainakin osin sellaiset käyttömenot, jotka eivät riipu kulutetusta vesimäärästä. Perusmaksujen periminen olisi perusteltua myös sen vuoksi, että yli 80 prosenttia vesihuoltolaitoksen kustannuksista on kulutetun talousveden ja muodostuvan jäteveden määrästä riippumattomia. Kaikkia kiinteitä kustannuksia ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista kattaa perusmaksuilla. Käyttömaksun periminen on pakollista jo voimassa olevan lain mukaisesti, eikä tätä esitetä muutettavaksi. Näiden maksujen lisäksi vesihuoltolaitoksen olisi mahdollista periä laitoksen toimittamista palveluista liittymismaksua ja muita maksuja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin käyttömaksun perimisestä. Käyttömaksu perittäisiin voimassa olevan lain mukaisesti kiinteistön käyttämän talousveden määrän ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voisi voimassa olevan lain mukaisesti periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että perusmaksun, liittymismaksun sekä muiden maksujen tulisi olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Tämä vastaisi voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin sisältöä, mutta epäselvyyksien välttämiseksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi tältä osin sanamuodoltaan velvoittavammaksi. Lisäksi 3 momentissa säädettäisiin, että myös käyttömaksu voisi olla eri alueilla erisuuruinen, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Tällä muutettaisiin voimassa olevaa lakia, jonka mukaisesti käyttömaksun tulee olla kaikille sama. Muutos mahdollistaa paremman kustannusten kattavuuden esimerkiksi tilanteissa, joissa vesihuoltolaitoksella on useita talousvesi- tai jätevesilaitoksia, joissa tuotanto- ja käsittelyhinta on merkittävästi eri suuruinen. Myös tilanteissa, joissa vesihuoltolaitos on muodostunut kahden tai useamman laitoksen fuusion yhteydessä voi olla tarve ottaa käyttöön erisuuruiset käyttömaksut. Tällaisissa tilanteissa on kuitenkin syytä huomioida myös asiakkaiden tasapuolinen kohtelu, ja käyttömaksujen pidemmän aikavälin yhdenmukaistamista tulisi esimerkiksi fuusiotilanteessa harkita sitten, kun toimintamallit on saatu yhtenäistettyä. Erisuuruisten käyttömaksujen käyttöönoton tulee joka tapauksessa olla tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä, mutta näissäkin tilanteissa voidaan valita pitää käyttömaksu saman suuruisena kaikille käyttäjille.

Edellytykset, joiden perusteella maksut voisivat olla eri alueilla erisuuruisia, vastaisivat voimassa olevaa lakia, eli erisuuruisuuden tulisi olla tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Liittymismaksun suuruudessa voitaisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti ottaa huomioon kiinteistön käyttötarkoitus.

20 §. *Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa.* Pykälän 1 ja 3 momenttia muutettaisiin.

Pykälän 1 momentin kolmannen virkkeen mukaan tase ja tuloslaskelma on laadittava kirjanpitolain säännösten mukaisesti. Virkettä muutettaisiin mainitsemalla tässä yhteydessä myös rahoituslaskelma, joka on taseen ja tuloslaskelman rinnalla myöskin laadittava kirjanpitolain säännösten mukaisesti. Lisäksi momenttiin lisättäisiin selvennyksenä, että kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen tilinpäätösasiakirjojen laatimiseen sovelletaan kirjanpitolain lisäksi myös kuntalakia. Tällaisen vesihuoltolaitoksen sovelletaan kuntalain säännöksiä kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja liikelaitoksen taloudesta.

Pykälän 2 momentti pysyisi muuttumattomana.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin korvaamalla viittaus laitokseen, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, viittauksella tukkuvesihuoltolaitokseen. Voimassa olevassa laissa ei ole määritelty tukkuvesihuoltolaitosta, mutta lakiin on tarkoitus tuoda tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmä.

20 a §. *Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus***.** Pykälä ehdotetaan muutettavaksi kokonaan.

Pykälän nykyisen 1 momentin ensimmäinen virke pysyisi muuttumattomana. Vesihuoltolaitoksen on jatkossakin laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. Lisäksi 1 momenttiin lisättäisiin selkeyden vuoksi maininta siitä, että kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen sovellettaisiin lisäksi mitä kuntalaissa säädetään. Tällaisen vesihuoltolaitoksen osalta toimintakertomus laadittaisiin kuntalain ja vesihuoltolain säännösten mukaisesti.

Pykälän ehdotetaan lisättäväksi uusi 5-kohtainen 2 momentti, jolla tarkennettaisiin toimintakertomuksen sisältövaatimuksia. Momentin 1 ja 2 kohta vastaisivat sisällöltään voimassa olevan lain 1 momentin toimintakertomuksen sisältöä koskevaa sääntelyä, ja niiden mukaan toimintakertomuksessa tulisi esittää ymmärrettävässä muodossa tiedot vesihuoltolain 20 §:ssä tarkoitetusta tilinpäätöksestä ja vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista. Kohdassa 3 ehdotetaan toimintakertomukseen lisättäväksi tietoja 9 a §:ssä tarkoitetussa omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitosten taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttymisestä. Tässä yhteydessä toimintakertomuksessa voitaisiin avata myös pitkän aikavälin investointi- ja taloussuunnitelman toteutumista, joista on tarkoitus säätää 9 a §:n nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa. Kohdassa 4 ehdotetaan toimintakertomuksessa esitettävän tiedot vesihuoltolain 18 §:n 1 momentin mukaisten maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta. Kohdan 5 mukaan myös tiedot siitä, kuinka 18 §:n 2 momentin mukainen mahdollinen tuloutus on vaikuttanut maksujen suuruuteen tulisi esittää toimintakertomuksessa. Tämän esittäminen olisi mahdollista myös monialayhtiössä, jossa vesihuolto on vain yksi toiminnoista, sillä vesihuolto pitää vesihuoltolain mukaan eriyttää kirjanpidossa. Kohdan 4 ja 5 lisäysten tarkoituksena on edistää vesihuoltolaitosten ja tukkuvesihuoltolaitosten talouden julkisuusvalvontaa. Julkisuusvalvonta on tärkeä osa vesihuollon läpinäkyvyyttä ja sen kehittämiseen ehdotetaan panostettavan. Julkisuusvalvonnan tavoitteena on maksujen kohtuullisuuden arvioimisen lisäksi myös vesihuoltolaitosten toiminnan ja talouden

läpinäkyvyyden lisääminen. Läpinäkyvyys tehostaa vesihuoltopalvelujen tuottamista ja varmistaa, että vesihuollon maksuihin ei sisällytettäisi kohtuullista suurempaa tuottoa pääomalle esimerkiksi omistajalle maksettavien ylisuurten tuloutusten takia.

Pykälän nykyinen 2 momentti huleveden viemäröintitietojen esittämisestä siirtyisi uuden 2 momentin lisäyksen vuoksi 3 momentiksi, ja sen viittaus pykälän 1 momenttiin päivitettäisiin viittaukseksi 2 momenttiin.

Pykälään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jossa säädettäisiin, että 1 momentin ja 2 momentin 1 ja 3 kohta koskisi myös tukkuvesihuoltolaitoksia. Omaisuudenhallintasuunnittelu ja pitkän aikavälin investointisuunnittelu on perusteltua ulottaa myös tukkuvesihuoltolaitoksen tehtäväksi, jotta omaisuudenhallinta on kestävää.

Pykälän asetuksenantovaltuuden sisältävä nykyinen 3 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

20 b §. *Tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen.* Tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastamista koskevaa 20 b §:ää ehdotetaan muutettavaksi laajentamalla pykälä koskemaan myös tukkuvesihuoltolaitoksia. Tämä on perusteltua, sillä 20 §:n sääntely koskee jo voimassa olevan lain mukaan myös tukkuvesihuoltolaitoksia, ja 20 a §:n mukainen toimintakertomuksen laatimisvelvoite ehdotetaan koskemaan myös tukkuvesihuoltolaitoksia.

Vesihuoltolain määritelmämuutoksen myötä lain soveltamisalaan tulee laitoksia, jotka eivät välttämättä ole tilintarkastuslain 2 §:n mukaisesti tilintarkastusvelvollisia. Tilintarkastusvelvollisuutta ei tällä pykälällä laajenneta koskemaan laitoksia, jotka eivät ole velvollisia tekemään lakisääteistä tilintarkastusta.

20 c §. *Taloustietojen julkistaminen.* Pykälän otsikkoa ehdotetaan lyhennettävän aiemmasta ”Tilinpäätöstietojen, toimintakertomuksen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkistaminen” muotoon ”Taloustietojen julkistaminen”.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 20 a §:ssä tarkoitetun toimintakertomuksen sekä vesihuollon toimitusehtojen ja hinnoitteluperusteiden tietoverkossa julkaisun tulee olla avointa. Tietojen avoimen julkistamisen tavoitteena on parantaa asiakkaiden pääsyä vesihuollon tietoihin, julkistettujen tietojen saatavuutta ja lisätä vesihuollon läpinäkyvyyttä tarkentamalla tietojen julkistamistapaa. Pykälässä tarkoitetut tiedot voisivat olla maksuttomasti saatavilla esimerkiksi laitoksen tai kunnan verkkosivuilla, tai vesihuollon tietojärjestelmän kautta toimitettuna vesi.fi-palveluun.

20 d §. *Vesihuollon tietojärjestelmä.* Pykälän 3 momentin aiempi sanamuoto laitoksesta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä, ehdotetaan korvattavaksi tukkuvesihuoltolaitoksen määritelmällä.

Pykälän 4 momentin asetuksenantovaltuuteen ehdotetaan laajennusta siten, että myös tietojen toimittamisajankohdasta voitaisiin säätää asetuksella.

23 §. *Sopimusehtojen muuttaminen.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaan tehtäisiin lisäys, jonka mukaan olosuhteiden muutostilanteessa vesihuoltolaitos saisi muuttaa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimuksen ehtoja muusta erityisestä syystä olosuhteiden ennakoimattomasti ja olennaisesti muututtua. Olosuhteiden ennakoimattomuuden lisääminen 3 kohtaan korostaisi sitä, että 3 kohdan perusteella tehtävien sopimusmuutosten tulisi perustua sellaiseen olosuhteiden muutokseen, jota ei ole voinut sopimuksen tekohetkellä ennakoida. Näin ollen esimerkiksi maksuja ei saisi muuttaa 3 kohdan perusteella tilanteessa,

joissa maksujen muutospaine johtuu korjausvelan kertymisestä. Korjausvelan kertymistä ei voida pitää ennakoimattomana olosuhteiden muutoksena, vaan on selvää, että vesihuoltoverkostoa tulee saneerata määräajoin, ja tämä tarve tulisi kustannusvastaavuuden periaatteen mukaisesti huomioida vesihuollon maksuissa. Sen sijaan tilanne, jossa alueelle esimerkiksi rakennetaan uusi jätevedenpuhdistamo, joka vaikuttaa jätevesiverkostojen virtaamissuuntiin ja sitä kautta aiheuttaa sopimusmuutostarpeita, voisi olla tällainen olennainen olosuhdemuutos, jota ei ole voitu ennakoida sopimuksen tekohetkellä.

Vesihuoltolaitosten voimassa olevat yleiset toimitusehdot sallivat laitoksen maksujen ja taksarakenteen muutokset, jos muutoksen syynä on hinnoittelu- ja sopimusjärjestelmien uudistaminen, laitoksen käyttö- sekä peruskorjaus- ja uusinvestointikustannusten muutos ottaen huomioon, että vesihuoltolain mukaan laitoksen kaikki kustannukset tulee kattaa maksuilla, tai ympäristön- ja terveydensuojelusta, luonnonvarojen käytöstä tai maankäytön rajoituksista aiheutuvat kustannukset tai näiden kustannusten muutos. Näiden perusteiden pohjalta laitos voi siis korottaa maksujaan voimassaolevan lain 23 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Korjausvelan hoito voidaan nähdä peruskorjausinvestointikustannusten muutoksena, jonka pohjalta maksuja voidaan korottaa hallitusti. Vaikka vesihuoltolaitos saisi jatkossakin korottaa sopimuksen mukaisia maksuja myös 23 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla, korjausvelan kattamiseksi tehtävät maksujen korotukset tulisi lähtökohtaisesti tehdä 23 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla. Pykälän 3 kohdan nojalla tapahtuvat maksujen korotukset ja muut sopimusmuutokset liittyisivät siis sellaisiin tilanteisiin, joissa laitoksen toimintaan kohdistuu ennakoimaton ja olennainen olosuhteiden muutos. Tällainen muutos voisi olla esimerkiksi kuntaliitoksen yhteydessä tapahtuva laitosten yhdistyminen, joka johtaisi tarpeeseen yhdenmukaistaa yhdistyvien laitosten maksu- ja muita käytäntöjä.

24 §. *Sopimuksen irtisanominen.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiakas voisi irtisanoa sopimuksen myös silloin, kun kiinteistöllä ei ole liittämisvelvollisuutta 10 §:n mukaisesti. Nykyisin asiakas voi irtisanoa sopimuksen vain, jos kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämisvelvollisuudesta 11 §:n mukaisesti. Alkuperäisen vesihuoltolain 10 § lähti siitä, että toiminta-alueella sijaitseva kiinteistö oli liitettävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon ja viemäriin. Vesihuoltolain 10 §:ään sisältyvät poikkeamiset liittämisvelvollisuudesta lisättiin lakiin myöhemmin muutoksella (681/2014), eikä tällöin muutettu 24 §:n sisältöä. Nykyisen 24 §:n 2 momentin tarkoituksena voidaan katsoa olleen se, että asiakas voisi irtisanoa sopimuksen silloin, kun liittämisvelvollisuutta ei ole. Liittämisvelvollisuudesta poikkeamisen perusteet poistettaisiin suurimmalta osin ehdotetun lain 10 §:ssä, mutta niin kutsuttu kuivakäymäläpoikkeus säilytettäisiin laissa. Näin ollen 24 §:n 2 momentti tarkoittaisi, että asiakas voisi irtisanoa sopimuksen ensinnäkin silloin, kun kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämisvelvollisuudesta 11 §:n perusteella. Toisaalta asiakas voisi irtisanoa sopimuksen jätevesiviemäriin liittämisestä myös silloin, kun kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään. Talousveden osalta vastaavaa 10 §:stä johtuvaa irtisanomisoikeutta ei olisi.

Pykälän vesihuollon palvelun keskeytystilanteesta johtuvaa vesihuoltolaitoksen irtisanomisoikeutta koskevaa 3 momenttia muutettaisiin siten, että vesihuoltolaitos saisi irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä, jos vesihuollon palvelu on keskeytetty 26 §:ssä säädetyillä perusteilla ja keskeytys on jatkunut yli kuusi kuukautta. Lisäksi vesihuoltolaitos saisi irtisanoa sopimuksen, jos sen voimassa pitäminen olisi muuten kohtuutonta. Sopimuksen voimassa pitäminen olisi muuten kohtuutonta esimerkiksi tilanteessa, jossa vuokralainen on menettänyt oikeuden määräyksellä oikeuden hallita kiinteistöä, mutta on jatkanut perusmaksun maksamista, eikä veden toimitusta ole näin

ollen voitu keskeyttää. Käyttösopimusta ei tällaisessa tilanteessa ole nykylain pohjalta voinut irtisanoa, vaikka sopimuksen voimassapitäminen on tällaisessa tilanteessa kohtuutonta.

Pykälän 5 momenttia muutettaisiin siten, että vesihuoltolaitos voisi käyttää momentin tarkoittamaa irtisanomisoikeutta myös tilanteissa, joissa kiinteistö sijaitsee toiminta-alueen ulkopuolella. Voimassa oleva laki mahdollistaa momentin mukaisen irtisanomisoikeuden ainoastaan silloin, jos kiinteistö jää laitoksen toiminta-alueen supistamisen takia toiminta-alueen ulkopuolelle. Vesihuoltolaitoksen määritelmän muutoksen seurauksena, ja vesihuoltolaitoksella olevan huolehtimisvelvollisuuden laajentuessa toiminta-alueen ulkopuolella verkostoon liittyneisiin kiinteistöihin, 5 momentin irtisanomisoikeus katsotaan tarpeelliseksi ulottaa myös toiminta-alueen ulkopuolelle. Huolehtimisvelvollisuus pitäisi 9 §:n mukaisesti sisällään muun muassa talousveden toimittamisen ja jäteveden poisjohtamisen. Jos 5 momentin mukaista irtisanomisoikeutta ei laajennettaisi koskemaan myös toiminta-alueen ulkopuolella liittyneitä kiinteistöjä, näissä tilanteissa vesihuoltolaitoksen irtisanomisoikeus rajoittuisi 1 ja 3 momentissa säädettyihin tilanteisiin. Näin ollen toiminta-alueen supistamisen seurauksena irtisanominen olisi mahdollista, mutta alueella, joka ei ole ollut toiminta-alueella, irtisanomismahdollisuudet olisivat voimassa olevan sääntelyn perusteella huomattavasti rajoitetumpia.

Muutoksen tarkoituksena on, että esimerkiksi toiminta-alueen supistamiseen rinnastuvissa tilanteissa, joissa alueen verkosto on tarkoitus purkaa alueelta kokonaan taloudellisista syistä, laitoksen irtisanomisoikeus olisi olemassa myös alueella, jolla ei ole ollut toiminta-aluetta lainkaan. Momentin tarkoittamissa tilanteissa on kuitenkin huomattava irtisanomisen edellytyksenä olevan, että vesihuoltolaitos tai kunta turvaa kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheudu vesihuoltolaitteiston rakentamisesta tai käyttöönotosta merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia. Myöskään asiakkaan kannettaviksi jäävät laitteiston käyttökustannukset eivät saisi olla tasoltaan olennaisesti vesihuoltolaitoksen palveluista perittäviä maksuja korkeampia.

Kiinteistön vesihuollon turvaamisessa noudatettava menettely vastaisi sisällöltään voimassa olevaa lakia ja hallituksen esityksen 218/2013 perusteluita. Vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan väliset vesihuollon sopimukset voitaisiin näin ollen irtisanoa siinä vaiheessa, kun asiakkaan kiinteistön vesihuolto olisi turvattu. Vesihuoltolaitoksen verkostopalvelut voitaisiin korvata esimerkiksi kiinteistökohtaisin ratkaisuin rakentamalla kiinteistölle lainsäädännön vaatimukset täyttävä kaivo ja jätevesien käsittelyjärjestelmä.

Pykälän 5 momenttia tarkennettaisiin lisäämällä termi ”merkittäviä” sen viimeiseen virkkeeseen. Uuden muotoilun mukaan irtisanomisen edellytyksenä olisi, että vesihuoltolaitos tai kunta turvaisi kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheutuisi tästä merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia. Tällä lisäyksellä pyrittäisiin tarkentamaan kustannusten jakamista tilanteissa, joissa vesihuoltojärjestelmä muutetaan kiinteistökohtaiseksi. Harvaan asutuilla alueilla voi tulla tilanteita, joissa verkoston tekninen toimivuus ei ole enää mahdollista liittyjämäärän vähentyessä. Talousveden laadun pysyminen hyvänä ja jäteveden siirtäminen edellyttävät tiettyä virtaamaa. Mikäli verkoston suunnittelumitoitusta ei ole enää mahdollista saavuttaa, jäljellä oleville liittyjille voi olla taloudellisesti edullisempaa siirtyä kiinteistökohtaiseen vesihuoltoon. Jos liittymä joudutaan korvaamaan muulla järjestelmällä, myös liittyjälle voisi aiheutua tästä pieniä ylimääräisiä kustannuksia. Vertailukohtana tulisi käyttää niitä kustannuksia, jotka aiheutuisivat liittymän säilyttämisestä teknisesti toimivana. Kiinteistön vesihuolto katsottaisiin turvatuksi siinä vaiheessa, kun lainsäädännön vaatimukset täyttävä kiinteistökohtainen järjestelmä on otettu käyttöön. Uuden kiinteistökohtaisen järjestelmän ylläpito kuuluisi kiinteistön omistajan tai haltijan vastuulle, eikä enää turvaamisvelvollisuuden piiriin.

30 §. *Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka.* Pykälä muutettaisiin kokonaan. Pykälän 1 momentin viimeisestä virkkeestä poistettaisiin maininta toiminnan kieltämisestä, ja pykälän nykyisen 2 momentin sanamuotoa muokattaisiin ja se yhdistettäisiin 1 momenttiin. Muutokset eivät olisi kuitenkaan sisällöllisesti merkittäviä, vaan olisivat luonteeltaan teknisiä tarkennuksia.

Kuten voimassaolevassa laissakin, pykälässä säädettäisiin siitä, että uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka voidaan asettaa päävelvoitteen noudattamisen tehosteeksi. Päävelvoite, eli 29 §:n mukainen valvontaviranomaisen antama kielto tai määräys, voisi liittyä esimerkiksi 6 §:ssä säädetyn kunnan järjestämisvelvollisuuden toteuttamiseen, 10 §:ssä säädettyyn kiinteistön liittämisvelvollisuuteen tai 9 §:ssä säädetyn vesihuoltolaitoksen huolehtimisvelvollisuuden täyttämiseen. Näissä tilanteissa valvontaviranomaisella olisi mahdollisuus tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella taikka että toiminta keskeytetään. Pykälän nykyisestä 1 momentista poistettaisiin maininta toiminnan kieltämismahdollisuudesta, koska tämä ei ole uhkasakkolain mukainen tehoste. Jos valvontaviranomaisen kielto tai määräys kohdistuisi tarpeeseen lopettaa toiminta määräajaksi, voitaisiin tehosteeksi asettaa keskeyttämisuhka. Pykälä sisältäisi informatiivisen viittauksen uhkasakkolakiin (1113/1990). Uhkasakkolaki sisältää säännökset muun muassa uhan asettamisesta, täytäntöön panemisesta ja muutoksenhausta, ja näitä sovellettaisiin vesihuoltolain mukaisissa asioissa.

31 §. *Vireillepano-oikeus.* Pykälään ehdotetaan muutosta, jolla vireillepano-oikeutta laajennettaisiin huomioimaan 6 §:ään tehdyt muutokset. Jatkossa asianosaisen sekä asiassa yleistä etua valvovan viranomaisen vireillepano-oikeus koskisi siis 6 §:n 2 ja 3 momenttia, joissa säädetään kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuudesta. Vireillepano-oikeus koskisi siis tilanteita, joissa kunta ei ole ryhtynyt 6 §:n edellyttämällä tavalla toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, tällaisen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi tai vaihtoehtoisiin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi.

32 §. *Muutoksenhaku.* Pykälä muutettaisiin kokonaan. Pykälään tehtävät muutokset eivät kuitenkaan muuttaisi vesihuoltolain mukaisen muutoksenhaun periaatteita, vaan muutoksilla selvennettäisiin ja tarkennettaisiin pykälän muotoiluja. Lisäksi lain 16 a §:n 2 momentti, joka koskee muutoksenhakua vesihuoltolaitoksen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa, siirrettäisiin pykälän yhteyteen pykälän uudeksi 2 momentiksi.

Pykälässä säädettäisiin, että muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksestä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Vesihuoltolain valvontaviranomaisina elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja ympäristönsuojeluviranomainen tekevät valituskelpoisia päätöksiä, joista haettaisiin muutosta hallintovalituksella. Hallintovalitus soveltuisi vesihuoltolain 11 §:n ja 17 c §:n nojalla annettuihin vapautuspäätöksiin sekä valvontaviranomaisen 29 §:n nojalla antamiin määräyksiin. Oikaisuvaatimusmenettely ei olisi näiden päätösten osalta käytössä.

Pykälässä säädettäisiin myös, että muun kunnallisen viranomaisen päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa. Näitä vesihuoltolain nojalla annettavia päätöksiä, joista haettaisiin muutosta kunnallisvalituksella ovat vesihuoltolain 8, 8 a, 8 b ja 8 c §:n nojalla annettavat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen liittyvät päätökset sekä 17 a §:n nojalla annettava päätös huleveden viemäröinnin järjestämisestä. Nämä päätökset ovat tyypillisesti kunnan valtuuston tekemiä, ja siitä syystä niistä haettaisiin muutosta

kunnallisvalituksella. Kuntalain 133 §:ssä säädetään, että jos päätökseen voidaan muun lain nojalla hakea muutosta kunnallisvalituksin, kuntalain oikaisuvaatimusta koskevaa 134 §:ää ei sovelleta. Koska kyseessä olisi päätös, johon voidaan vesihuoltolain nojalla hakea muutosta kunnallisvalituksin, kuntalain 134 §:n mukainen oikaisuvaatimusmenettely ei siis tulisi sovellettavaksi. Muilta osin näiden päätösten osalta sovellettaisiin mitä kuntalaissa on muutoksenhausta säädetty.

Pykälän uusi 2 momentti olisi vastaava, kuin voimassaolevan lain vesihuoltolaitoksen ympäristötietoja sisältävien asiakirjojen julkisuutta koskevan 16 a §:n 2 momentti, jossa säädetään muutoksenhausta vesihuoltolaitoksen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa. Näiden vesihuoltolaitosten antamien päätösten muutoksenhausta säädettäisiin erikseen, koska julkisuuslain 33 §:n muutoksenhakusäännökset eivät sellaisenaan sovellu niihin vesihuoltolaitoksiin, jotka eivät ole julkisuuslain soveltamisalan piirissä.

Muutoksenhakuasioissa toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 10 §:n nojalla. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

33 §. *Valitusoikeus.* Pykälä muutettaisiin kokonaan. Pykälän muutoksilla ei kuitenkaan pyritä laajentamaan tai supistamaan vesihuoltolain mukaisten valitusoikeutettujen piiriä, vaan pykälämuutoksilla ainoastaan selvennettäisiin pykälän muotoiluja sekä poistettaisiin päällekkäisyyksiä vesihuoltolain ja valitusoikeutta koskevien yleislakien välillä.

Pykälässä säädettäisiin, että sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ja kuntalaissa säädetään, valitusoikeus olisi sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea, kunnalla, valvontaviranomaisella ja asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella. Pykälä koskisi kaikkia vesihuoltolain nojalla annettavia päätöksiä riippumatta siitä, haetaanko niihin muutosta hallintovalituksella vai kunnallisvalituksella. Vesihuoltolain mukaisten päätösten valitusoikeutettujen piiri olisi siten hyvin laaja.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n mukaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä viranomainen, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi. Vastaavasti kuntalain 137 §:n mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Riippuen siitä, onko kyse hallintovalituksesta vai kunnallisvalituksesta, olisi valitusoikeus ainakin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain tai kuntalain mukaisilla tahoilla. Näin ollen esimerkiksi hallintovalituksena käsiteltävässä 11 §:n mukaisessa vapautuspäätöksessä valitusoikeutta ei olisi kunnan jäsenellä.

Valitusoikeus olisi valituslajista riippumatta lisäksi aina kunnalla, vesihuoltolain mukaisilla valvontaviranomaisilla, asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella ja sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea. Muutoksenhaussa kunnalla olisi valitusoikeus, jotta kunnalla olisi mahdollisuus valvoa kunnan etua. Vesihuoltolain valvontaviranomaisina kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kunnan terveydensuojeluviranomainen taas valvoisivat lain säännösten toteutumista toimivaltaansa kuuluvissa asioissa. Vesihuoltolain valvontaviranomaisilla olisi aina mahdollisuus valittaa toistensa tekemistä päätöksistä. Esimerkiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tehnyt vesihuollon valvontaviranomaisena valituksia kunnan tekemistä vesihuollon toiminta-aluepäätöksistä. Vaikka yleistä etua valvovalla viranomaisella on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n mukainen valitusoikeus, vastaavaa yleistä etua valvovan viranomaisen valitusoikeutta

ei sisälly kuntalakiin. Tästä syystä yleistä etua valvovan viranomaisen valitusoikeus säilytettäisiin vesihuoltolaissa. Vesihuoltolain mukaisissa asioissa yleistä etua valvova viranomainen voisi olla esimerkiksi ympäristönsuojelulain valvontaviranomainen tilanteissa, joissa vesihuoltolain nojalla annetulla toiminta-aluepäätöksellä olisi vaikutuksia sen valvottavana olevaan yleiseen etuun. Vesihuoltolain asianosaiskäsite on ympäristölainsäädännölle tyypillisesti voimassaolevassa vesihuoltolaissa laajempi kuin muutoksenhausta sääntelevissä yleislaeissa, ja tämä laajennettu asianosaiskäsite säilytettäisiin laissa.

Voimassaolevassa laissa säädetään, että valvontaviranomaisella on oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen. Tämä säännös poistettaisiin laista tarpeettomana, koska oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 109 §:n 2 momentin mukaisesti alkuperäisen hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla hallintotuomioistuimen päätökseen, jolla hallintotuomioistuin on kumonnut viranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä. Pykälää sovelletaan kuntalain 142 §:n 3 momentin mukaan myös kunnan valitusoikeuteen kunnallisvalitusta koskevassa asiassa. Näin ollen asiasta ei ole tarpeen säätää erikseen vesihuoltolaissa.

34 §. *Kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia.* Pykälää ja sen otsikkoa muutettaisiin. Muutoksilla ei kuitenkaan pyrittäisi muuttamaan kiinteistön vesihuoltoa koskevien riita-asioiden käsittelytapaa, vaan ainoastaan selkeyttämään pykälän muotoiluja.

Pykälän voimassaolevassa laissa oleva otsikko Käsittely käräjäoikeudessa muutettaisiin vastaamaan paremmin pykälän sisältöä. Uusi otsikko olisi Kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia.

Pykälässä säädettäisiin oikeuspaikasta vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välisissä kiinteistön vesihuoltoa koskevissa riita-asioissa. Kiinteistön vesihuoltoa koskevat riita-asiat tulisi käsitellä yhdenmukaisesti vesihuoltolaitoksen oikeudellisesta muodosta huolimatta, eli riippumatta siitä, onko laitos esimerkiksi osuuskunta, kunnan taseyksikkö tai osakeyhtiö. Epäselvyyksien välttämiseksi lakiin esitetäänkin sisällytettäväksi voimassaolevan lain 34 §:ää vastaava säännös, jonka mukaan vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan väliseen sopimukseen perustuva riita käsiteltäisiin siviilioikeudellisena riita-asiana käräjäoikeudessa. Säännös koskisi tilanteita, joissa vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välillä on riita esimerkiksi 6 luvun mukaisissa palvelun keskeytykseen tai virheeseen liittyvissä tilanteissa. Riita voisi koskea myös esimerkiksi vesihuollosta perittäviä maksuja tai muita tilanteita, joissa vesihuoltolaitos 5 luvun 23 §:n mukaisesti muuttaa sopimusehtoja, ja asiakkaan ja laitoksen välille syntyy näkemysero siitä, miltä osin sopimusehtojen muutos on lain mukainen. Näissä tilanteissa kuluttaja-asiakkaalla on vaihtoehtoisesti myös mahdollisuus kääntyä kuluttajaviranomaisten puoleen niiltä osin, kuin asia on niiden toimivallassa.

Pykälässä olisi myös informatiivinen viittaus oikeudenkäymiskaaren 10 lukuun, jossa säädetään riita-asian käsittelyn oikeuspaikasta.

35 §. *Salassapitovelvollisuus.* Voimassa olevan lain 35 §:ssä säädetään lain mukaista tehtäviä suorittavien julkisuuslain mukaisesta salassapitovelvollisuudesta sekä eräistä salassa pidettävien tietojen luovutusoikeuksista.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnasta annetussa laissa säädetään. Pykälää koskevat perustelut (HE 85/2000 vp) ovat momentin osalta puutteelliset,

eikä niistä käy ilmi momentin tarkoitusta, joka on laajentaa julkisuuslain mukainen salassapitovelvollisuus koskemaan lain valvontaviranomaisten lisäksi myös muita lain mukaista tehtävää suorittavaa, eli vesihuoltolaitoksia, tukkuvesihuoltolaitoksia ja niiden henkilökuntaa. Vaikka vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos ei kuuluisi julkisuuslain soveltamisalan piiriin, niissä sovellettaisiin julkisuuslain asiakirjasalaisuutta koskevaa 22 §:ää, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa koskevaa 23 §:ää, salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja koskevaa 24 §:ää, salassapidosta poikkeamista ja sen lakkaamista koskevaa 7 lukua sekä rangaistussäännöksiä sisältävää 35 §:ää lain toimeenpanoon liittyvissä asioissa.

Pykälän 2 momentti poistettaisiin kokonaan. Voimassa olevan lain mukaan salassapitovelvollisuuden estämättä saa lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa valvontaviranomaiselle lain mukaisten tehtävien suorittamista varten, rikoksen selvittämiseksi syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se on välttämätöntä tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Tämä tietojen luovuttamista koskeva sääntely ei olisi enää tarpeen. Syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle on niitä koskevissa laeissa säädetty laajat oikeudet saada salassa pidettäviä tietoja rikoksen selvittämiseksi, eikä Liikenne- ja viestintävirastolla ole enää vesihuoltolain mukaista roolia tietoturvallisuustehtävien siirtyessä lakiin kyberturvallisuuden riskienhallinnasta. Valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeuksista säädettäisiin uudessa 35 a §:ssä.

35 a §. *Valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus.* Uudessa pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vesihuoltolain mukaisten valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeuksia. Pykälässä tarkoitettuja vesihuoltolain valvontaviranomaisia olisivat lain 4 §:ssä tarkoitetut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kunnan terveydensuojeluviranomainen sekä kuluttaja-asiamies. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että lain mukaisilla valvontaviranomaisilla on oikeus viranomaisten julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tehtäviensä suorittamista varten välttämättömiä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitokselta, tukkuvesihuoltolaitokselta sekä kiinteistön omistajalta tai haltijalta. Tiedonsaantioikeus on sidottu tietojen välttämättömyyteen valvontaviranomaisten tehtävien suorittamista varten. Pykälässä tarkoitettuja muita viranomaisia voisivat olla esimerkiksi Verohallinto ja aluehallintovirasto. Vesihuoltolaitokselta tarvittavia tietoja voisivat olla esimerkiksi tiedot talousvesi- ja viemäriverkostoon liittyneistä kiinteistöistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sekä sen määräämien virkamiesten tai viranhaltijoiden oikeudesta kulkea valvontatehtävässä toisen alueella. Valvontaa varten viranomaisella olisi oikeus päästä myös tiloihin, joissa harjoitettaisiin vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, kuten vesihuoltolaitokselle tai vedenottamolle. Valvontatehtävää suorittavilla olisi oikeus tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Valvonnallisessa tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 2 momentissa tarkoitettuja valvontatoimia ei saisi tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Säännöksen lähtökohtana on, että vesihuoltolain mukaisten tarkastusten tekemiseen ei liity niin painavaa suojeltavaa etua, että valvonnan ulottaminen kotirauhan piiriin olisi perusteltua. Säännöksellä suojatun valtiosääntöoikeudellisen kotirauhan piiriin eivät kuitenkaan kuuluisi asunnon piha-alue tai muuhun kuin asumiseen käytettävät tilat, koska kyse ei olisi rikoslain suojaamasta kotirauhasta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Esitykseen sisältyy asetuksenantovaltuuksia, ja sääntelykokonaisuutta ehdotetaan täydennettäväksi lakia alemman asteisella sääntelyllä.

Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmaa koskevassa 9 a §:ssä ehdotetaan annettavaksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä omaisuudenhallintasuunnitelman sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä. Asetustasolla säädettäisiin vesihuoltolaitoksen kunnontutkimussuunnitelman sisällöstä ja sen päivityksestä, pitkän aikavälin investointisuunnitelman sisällöstä ja sen päivityksestä, pitkän aikavälin taloussuunnitelman sisällöstä ja sen päivityksestä sekä huoltosuunnitelman sisällöstä ja sen päivityksestä.

Vesihuoltolaitoksen varautumista häiriötilanteisiin koskevan 15 a §:ssä annettaisiin asetuksenantovaltuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä ja vesihuoltolaitoksen toiminnasta palvelujen turvaamiseksi. Asetustasolla säädettäisiin varautumissuunnitelman vähimmäissisällöstä sekä siitä kuinka usein ja miten laitoksella tulee harjoitella toimintaa häiriötilanteissa.

Vesihuoltolaitoksen toimintakertomusta koskevaan 20 a §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä toimintakertomuksen sisällöstä. Asetustasolla säädettäisiin niistä vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista, jotka on sisällytettävä toimintakertomukseen.

Vesihuollon tietojärjestelmää koskevan 20 d §:n sisältämää asetuksenantovaltuutta muutettaisiin, ja siihen lisättäisiin valtuus antaa valtioneuvoston asetustasoista sääntelyä vesihuollon tietojärjestelmään toimitettavien tietojen toimittamisajankohdasta. Valtioneuvoston asetusta vesihuollon tietojärjestelmästä ja tiedottamisesta (6/2023) muutettaisiin lisäämällä siihen vesihuollon tietojärjestelmään toimitettavien tietojen toimittamisajankohta.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2026. Lain tiettyjen velvoitteiden alkamisajankohdasta ehdotetaan säädettävän siirtymäsäännöksillä.

Kunnan tulisi antaa hallintosäännössä 4 b §:ssä tarkoitetut määräykset lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan tulisi laatia 5 a §:n mukainen vesihuoltosuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan tulisi tarkistaa ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt toiminta-alueet tämän lain mukaisiksi viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan tulisi tehdä tämän lain soveltamisalan piiriin tulevia uusia vesihuoltolaitoksia koskien 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös toiminta-alueen hyväksymisestä tai hyväksymättä jättämisestä viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajamassa, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyisi tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes

kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaiseksi. Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajaman ulkopuolella, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyisi kuitenkin edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes kaksi vuotta on kulunut toiminta-alueen tarkistamisesta tämän lain mukaiseksi.

Vesihuoltolaitoksen tulisi laatia 9 a §:n mukainen omaisuudenhallintasuunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Vesihuoltolaitoksen tulisi laatia tämän lain 15 a §:n mukainen varautumissuunnitelma neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Vesihuoltolaitoksen perimät maksut tulisi saattaa lain 18 ja 19 §:n mukaisiksi omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeiseen tilikauteen mennessä.

Tämän lain 20 a §:n mukainen toimintakertomus tulisi laatia ensimmäisen kerran tilikaudelta, joka alkaa omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeen. Tämän lain 20 c §:n mukaisesti julkistettavien tietojen tulisi olla avoimesti tietoverkossa saatavilla kuuden kuukauden kuluessa edellä tarkoitetun tilikauden päättymisestä.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatettaisiin lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Niihin laitoksiin, joille on hyväksytty toiminta-alue ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jotka eivät lain voimaantulon jälkeen täytä vesihuoltolaitoksen määritelmää, sovellettaisiin lain voimaan tullessa ollutta lakia, kunnes kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaisessa menettelyssä.

10 Toimeenpano ja seuranta

Vesihuoltolain uudistuksen toimeenpanoon liittyvien yhtenäisten tulkintojen ja käytäntöjen varmistamiseksi laaditaan uudistetun vesihuoltolain soveltamisopas yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

11 Suhde muihin esityksiin

11.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

[CER ja NIS 2-direktiivien täytäntöönpano]

Esitys on tarkoitettu annettavaksi eduskunnalle kevätistuntokaudella 2025, ja on eduskunnan käsiteltävänä samanaikaisesti kuin valtion aluehallinnon uudistusta koskeva hallituksen esitys. Valtion aluehallinnon uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vesihuoltolain 4, 15, 15 b, 20 d ja 29 §:ää muuttamalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tehtävän siirtämisen vuoksi elinvoimakeskukseksi.

[Yhdyskuntajätevesidirektiivin täytäntöönpano]

12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Yleistä

Ehdotettuihin säännöksiin liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat perustuslain 6 §:ssä tarkoitettu yhdenvertaisuus, 10 §:ssä tarkoitettu yksityiselämän suoja, 15 §:ssä tarkoitettu omaisuudensuoja ja 18 §:ssä tarkoitettu elinkeinovapaus. Lisäksi ehdotusta tulee arvioida suhteessa perustuslain 121 §:ssä tarkoitettuun kunnalliseen itsehallintoon, ja ehdotukseen liittyviä asetuksenantovaltuuksia tulee tarkastella perustuslain 80 §:n näkökulmasta. Esityksellä pyritään edistämään vesihuollon toimintavarmuutta ja vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiä myös tulevaisuudessa, ja sitä kautta esityksellä osaltaan turvataan ja edistetään perustuslain 7 § (oikeus elämään) sekä 19 §:n (oikeus sosiaaliturvaan) mukaisia oikeuksia. Perustuslain 7 ja 19 §:ien on katsottu olevan ne keskeiset perusoikeudet, jotka Suomen perusoikeusjärjestelmässä ilmentävät ihmisoikeutta veteen ja sanitaatioon.

Perustuslakivaliokunta katsoi mietinnössään PeVL 11/2014 vp, että hallituksen esityksessä vesihuoltolain muuttamisesta (681/2014) oli ensisijaisesti kysymys perustuslain 20 §:ssä säädetyn ympäristövastuun toteuttamisesta. Esityksessä ehdotetuilla hulevesisäännöksillä toteutettiin perustuslain 20 §:n 2 momentista sekä 19 §:n 3 momentista seuraavia julkisen vallan velvoitteita turvata jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön ja edistää väestön terveyttä. Myös tämän ehdotuksen tavoittelema toimintavarma ja kuntien määräysvallassa oleva vesihuolto osaltaan edistää ja turvaa näitä perustuslain julkiselle vallalle asettamia velvoitteita.

Siitä huolimatta, että ehdotettu sääntely on suurelta osin vesihuoltolain nykyistä sääntelyä tarkentavaa ja täydentävää, ja lain perusteet ja vesihuollon kehittämiseen, järjestämiseen ja huolehtimiseen liittyvät periaatteet ja vastuut säilyvät pitkälti ennallaan, sisältyy esitykseen sellaisia perusoikeusnäkökohtia, joita on syytä arvioida myös perustuslain perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten kannalta. Perustuslakivaliokunta on perustuslain perusoikeussäännösten muuttamisen yhteydessä asettanut perusoikeuksien rajoittamisen edellytyksiksi seuraavat vaatimukset: rajoitusten tulee perustua laintasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävistä oikeusturvajärjestelyistä sekä Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden noudattamisesta (PeVM 25/1994 vp).

Omaisuudensuoja

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Perustuslain 15 §:n 2 momentissa säädetään, että omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla. Ehdotettua kunnan omistus- ja määräysvaltavaatimusta (4 c §) sekä kunnan etuosto-oikeutta ja lain voimaantulon jälkeen perustettujen asiakasomisteisten vesihuolto-osuuskuntien myyntirajoituksia koskevaa sääntelyä (4 d ja e §) on arvioitava omaisuudensuojaperusoikeutta vasten.

Perustuslakivaliokunta on energian- ja tiedonsiirtoverkkoja koskevassa ratkaisukäytännössään todennut, että omaisuuden erityisluonne puoltaa omaisuuteen kohdistuvia luovutusvelvollisuuksia ja on pitänyt luovutusvelvollisuutta perustuslain mukaisena (PeVL 1/1996 vp, 4 ja 34/2000 vp, 32/2004 vp, 45/2005 vp ja 10/2007 vp). Myös vesihuoltolaitokset ja vesihuoltoverkosto ovat sellaista omaisuutta, jota voi käyttää vain tiettyyn tarkoitukseen, ja niiden erityisluonteen voidaan katsoa puoltavan omaisuuden luovutukseen kohdistuvia rajoituksia. Lisäksi vesihuollon välttämättömyyspalveluluonne ja vesihuoltolaitosten

lakimääräiset palvelutehtävät puoltavat pidemmälle kohdistuvia omaisuudensuojarajoituksia kuin sellaisissa asioissa, joilla ei ole välttämättömyyspalveluluonnetta. Ehdotetut vesihuoltolaitosten omistus- ja määräysvaltaa sekä myyntirajoituksia ja kunnan etuosto-oikeutta koskevat säännökset eivät kohdistu suoraan yksityisiin henkilöihin tai yksityisten henkilöiden omaisuuteen. Osuuskunta yhteisömuotona on jäsentensä omistama, jolloin voidaan katsoa, että omaisuuden myyntirajoitukset kohdistuvat hieman suoremmin yksityishenkilöihin kuin muun yhteisömuodon kohdalla. Koska omaisuuteen kohdistuvat myyntirajoitukset eivät kuitenkaan koskisi ennen lain voimaantuloa perustettuja yksityisomisteisia vesihuoltolaitoksia yhteisömuodosta riippumatta, voidaan rajoitusta pitää suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

Perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten mukainen suhteellisuusperiaate edellyttää, ettei omaisuuden pakkolunastukseen verrattavaan toimenpiteeseen tule ryhtyä, ellei hyväksyttävissä olevaa tavoitetta voida saavuttaa lievemmillä keinoin (PeVL 53/2001). Valmistelun eräänä tavoitteena on vesihuoltotoimintojen säilyminen julkisessa omistuksessa tai määräysvallassa kuitenkin siten, että asiakasomisteiset vesihuolto-osuuskunnat voivat jatkaa toimintaansa kuten nykyisinkin. Tavoitteen toteuttamiseksi katsotaan tarpeelliseksi säätää paitsi kunnan määräysvallan säilyttämisestä, myös lain voimaantulon jälkeen tapahtuvista vesihuolto-omaisuuden tai vesihuoltolaitosten myynnistä. Ehdotetussa sääntelyratkaisussa lain voimaantulon hetkellä olevat vesihuollon toteuttamisjärjestelyt voivat jatkua entiseen tapaan myös tulevaisuudessa. Lakiehdotus ei puutu taannehtivasti voimassaoleviin omistus- tai sopimussuhteisiin. Ehdotetussa laissa ei aseteta sellaisille ennen lain voimaantuloa perustetuille muille kuin kunnan määräysvallassa oleville vesihuoltolaitoksille estettä myydä vapaasti toimintansa tai sellaisen vesihuolto-omaisuutensa, joka on rakennettu ennen lain voimaantuloa.

Perustuslakivaliokunta on arvioinut etuosto-oikeussääntelyä omaisuudensuojaperusoikeuden näkökulmasta etuosto-oikeuslain (608/1977) sääntelymuutosten arvioinnin yhteydessä (PeVL 15/2005). Ehdotuksessa omaksuttu kunnan etuosto-oikeutta koskeva sääntelyratkaisu on sisällöllisesti vastaava kuin etuosto-oikeuslaissa (608/1977), johon kunnan yleinen etuosto-oikeus perustuu, joten sen perustuslainmukaisuuden arvioinnissa voidaan hakea tulkinta-apua perustuslakivaliokunnan etuosto-oikeuslain yhteydessä antamista tulkinnoista. Perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan etuosto-oikeuden käyttämisessä on omaisuudensuojan kannalta kyse verrattain vähäisestä puuttumisesta ostajan oikeusasemaan, sillä ostajan näkökulmasta on kyse siitä, että kaupan kohde jää häneltä saamatta. Lisäksi valiokunta on antanut omaisuudensuojan kannalta merkitystä sille, että ostajalle korvataan hänelle aiheutuneet taloudelliset menetykset (PeVL 15/2005 vp, s. 2).

Sopimusvapauden näkökulmasta perustuslakivaliokunta on todennut kunnan etuosto-oikeuden rajoittavan omistajan vapautta päättää siitä, kenelle omaisuutta luovutetaan, mikä kuuluu omistajan määräämisvaltaan. Tätä rajoitusta on kuitenkin valiokunnan tulkinnassa pidetty vähäisenä. Valiokunta on myös pitänyt myyjän varallisuusoikeudellista asemaa turvaavana seikkana sitä, että kunta on sidottu myyjän ja ostajan välillä alun perin sovittuihin kauppaehtoihin. Lisäksi perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt tulkinnassaan huomiota kunnan etuosto-oikeuden taustalla olevaan painavaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Näin ollen kunnan etuosto-oikeuteen perustuva sääntely ei valiokunnan mukaan ollut ongelmallista myöskään myyjän omaisuudensuojan kannalta (PeVL 15/2005 vp, s. 2). Tulkintojen perusteella voidaan siis kokoavasti todeta, ettei perustuslakivaliokunta ole pitänyt etuostosääntelyä perustuslaillisesti ongelmallisena.

Ehdotetun etuosto-oikeussääntelyn taustalla on painava yhteiskunnallinen tarve, joka liittyy vesihuoltotoimintojen säilyttämiseen kunnan omistuksessa ja määräysvallassa. Ehdotetulla etuosto-oikeussääntelyllä varmistettaisiin, että kunta voi puuttua kauppaan tilanteessa, jossa nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva vesihuoltolaitos tai vesihuolto-omaisuus olisi

siirtymässä toisen yksityisen toimijan haltuun vastoin yleistä etua. Ehdotetun sääntelyn mukaan kunta tulisi etuosto-oikeuttaan käyttämällä kaupan toiseksi osapuoleksi samoilla ehdoilla, kuin alun perin sovitussa kaupassa. Näin ollen ehdotetun etuosto-oikeussääntelyn ei voida katsoa olevan ongelmallista ostajan tai myyjän oikeusaseman tai omaisuudensuojan kannalta.

Elinkeinovapaus

Vesihuoltolakiin ehdotetuilla lain voimaantulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen yhteisömuotoon kohdistuvilla rajoituksilla (4 c §) on liityntä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvattuun elinkeinovapauteen. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaatetta pidetään elinkeinonharjoittamista koskevana pääsääntönä, josta poikkeaminen on kuitenkin mahdollista muiden tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puoltaessa sitä.

Koska lakiehdotuksessa ehdotetaan, että lain voimaantulon jälkeen perustettavien vesihuoltolaitosten tulisi olla kunnan omistuksessa tai määräysvallassa taikka asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia (4 c §), merkitsee tämä rajoitusta elinkeinovapauteen rajoittamalla mahdollisuutta perustaa yksityisomisteisia, muita kuin asiakasomisteisia, vesihuoltolaitoksia. Ehdotetulla sääntelyllä ei kuitenkaan puuttuisi jo toiminnassa olevien vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiin, lukuun ottamatta yllä omaisuudensuojarajoitusten arvioinnin yhteydessä kuvattua etuosto-oikeussääntelyä. Elinkeinovapauteen kohdistuvaa rajoitetta ei siis ulotettaisi taannehtivasti jo perustettuihin vesihuoltolaitoksiin, vaan rajoite koskisi vain uusia perustettavia laitoksia. Rajoituksen taustalla on painava yhteiskunnallinen tarve turvata vesihuoltotoimintojen pysyminen julkisessa määräysvallassa, ja rajoitus on rajattu koskemaan vain uusia perustettavia laitoksia. Näin ollen ehdotetun elinkeinovapautta rajoittavan sääntelyn ei voida katsoa muodostavan sellaista elinkeinovapauteen kohdistuvaa rajoitetta, josta ei voitaisi säätää tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Yhdenvertaisuus

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Lakiehdotusta on arvioitava perustuslain 6 §:stä ilmenevän yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta. Yhdenvertaisuus kohdistuu perusoikeusuudistuksen esitöiden mukaan myös lainsäätäjään. Perustuslakivaliokunnan käytännössä on vakiintuneesti korostettu, ettei yhdenvertaisuusperiaatteesta voi johtua tiukkoja rajoja lainsäätäjän harkinnalle pyrittäessä kulloisenkin yhteiskuntakehityksen vaatimaan sääntelyyn (PeVL 59/2002 vp, s. 2/II, HE 309/1993 vp, s. 43/I). Valiokunta on eri yhteyksissä johtanut perustuslain yhdenvertaisuussäännöksistä vaatimuksen, etteivät henkilöihin kohdistuvat erottelut saa olla mielivaltaisia eivätkä erot saa muodostua kohtuuttomiksi (ks. esim. PeVL 60/2002 vp, s. 4, PeVL 46/2002 vp, s. 6, PeVL 18/2006 vp, s. 2). Ehdotettuja vesihuoltolain toiminta-alueen määrittämistä ja erityisesti supistamista sekä rauettamista koskevia säännöksiä (8, 8 a, 8 b ja 8 c §) ja liittämisvelvollisuutta koskevia säännöksiä (10 ja 11 §:t) on arvioitava perustuslaillisen yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta.

Ehdotetuilla toiminta-alueen hyväksymistä, toiminta-aluepäätöksen sisältöä, toiminta-alueen supistamista ja rauettamista sekä toiminta-alueen tarkistamista koskevilla säännöksillä voi olla vaikutusta kunnan alueella asuvien keskitetyn vesihuollon saatavuuteen. Muutokset lähtevät kuitenkin siitä, että mikäli toiminta-alue supistetaan tai se rauetetaan kokonaan, kunnan tulee silti toiminta-alueen ulkopuolelle jäävillä alueilla varmistaa vesihuollon saatavuus. Sääntelymuutokset eivät siten johda tilanteeseen, jossa asukas, joka on aikaisemmin ollut keskitetyn vesihuollon piirissä, jäisi toiminta-alueen supistamisen myötä täysin vaille

vesihuoltoa. Ehdotetuilla sääntelymuutoksilla ei myöskään tavoitella oleellista muutosta vakiintuneeseen nykytilaan, jossa tiiviimmin asutetuilla alueilla on tarjolla keskitetyt vesihuoltopalvelut, joiden piiriin on myös pääsääntöisesti liityttävä, ja harvemmin asutetuilla alueilla ei välttämättä ole pääsyä keskitettyyn vesihuoltoon. Ehdotettujen säännösten taustalla on vallitseva yhteiskuntakehitys, joka on johtanut asutuksen keskittymiseen ja harvaan asuttujen alueiden autioitumiseen. On sekä taloudellisesti kannattamatonta että teknisesti mahdotonta ylläpitää keskitettyä vesihuoltoverkostoa, jos välimatkat kiinteistöjen välillä kasvavat merkittäviksi eikä vesihuoltopalvelujen käyttäjiä enää ole riittävästi. Koska muutokset eivät oleellisesti muuta nykyistä sääntelyratkaisua, ja toiminta-alueiden supistamis- ja rauettamistilanteissa huomioidaan vesihuollon saatavuus myös toiminta-alueen supistamis- tai rauettamispäätöksen tekemisen jälkeen, eivät säännösmuutokset muodosta kohtuuttomia eroja vesihuoltopalvelujen saatavuudessa eri alueilla asuvien ihmisten välille.

Ehdotetut liittämisvelvollisuutta koskevat säännökset ja erityisesti muutosehdotukset liittämisvelvollisuutta vapauttamista koskevaan säännökseen antavat kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle harkintavaltaa päättää vapautuksen edellytysten täyttymisestä. Vapautuksen edellytyksiä koskeva säännös on kuitenkin tarkkarajainen, eikä mahdollista sellaista harkintavaltaa, joka voisi johtaa mielivaltaisiin vapautuspäätöksiin.

Ehdotetut toiminta-alueita ja liittämisvelvollisuutta koskevat säännökset ovat nykyisen yhteiskuntakehityksen vaatimia, eivätkä ne aiheuta mielivaltaisia erotteluja tai kohtuuttomia eroja henkilöiden välille.

Yksityiselämän suoja

Vesihuoltolain valvontaviranomaisilla olisi ehdotetun 35 a §:n 1 momentin perusteella oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten salassapitovelvollisuuden estämättä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitoksilta ja tukkuvesihuoltolaitoksilta. Oikeutta salassa pidettävien tietojen saantiin tulee tarkastella perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvatun yksityiselämän suojan kannalta.

Perustuslakivaliokunta on viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevan sääntelyn kohdalla kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat valiokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 2-3 ja siinä viitatut lausunnot). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (esim. PeVL 19/2012 vp). Tietojen saantiin oikeutetut viranomaiset on säännöksessä rajattu lain valvontaviranomaisiin, ja oikeus on säännöksessä rajattu viranomaisten tehtävien suorittamista varten välttämättömiin tietoihin. Ehdotettu sääntely ei kohdistu arkaluonteisiin henkilötietoihin. Tiedonsaantioikeutta koskeva säännös on muotoiltu perustuslakivaliokunnan aikaisemmat kannanotot huomioon ottavalla tavalla.

Kunnan valvontaviranomaisilla olisi ehdotuksen 35 a §:n 2 momentin mukaan oikeus kulkea tehtäviensä suorittamista varten toisen alueella ja päästä paikkaan, jossa harjoitetaan vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa. Valvontatehtävää suorittavilla olisi myös

oikeus tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia. Ehdotuksen mukaan valvontatoimia ei saisi kuitenkaan tehdä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa. Perustuslakivaliokunta on ratkaisukäytännössään määritellyt kotirauhan piiriin kuuluvaksi kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat (mm. PeVL 43/2010 vp, s. 2, PeVL 40/2010 vp, s. 4, PeVL 18/2010 vp, s. 7, PeVL 6/2010 vp, s. 4). Vesihuoltolain mukaisia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tarkastusoikeuksia ei ehdoteta ulotettavaksi kotirauhan piiriin, eikä tällainen tarkastusoikeus ole tarpeen valvontatehtävien suorittamiseksi.

Kunnallinen itsehallinto

Perustuslain 121 §:ssä säädetään kunnallisesta itsehallinnosta. Kunnan hallinto perustuu sen asukkaiden itsehallintoon. Perustuslain suojaama kunnallinen itsehallinto sisältää kunnan talouden suojan, joka koskee laajemminkin kunnan oikeutta päättää taloudestaan. Itsehallintonsa nojalla kunta myös päättää järjestämisvastuullaan olevan palvelun tuotantotavan. Kuntien itsehallinnon varmistamiseksi Suomessa noudatetaan niin sanottua rahoitusperiaatetta, eli valtio takaa kunnille riittävät voimavarat antaessaan kunnille tehtäviä. Kuntien tehtäviä koskevissa lainsäädännön muutoshankkeissa tulee tarkastella rahoitusperiaatteen toteutumista.

Perustuslakivaliokunta on kuntien itsehallintoa koskevassa käytännössään korostanut, että kuntien tehtävistä säädettäessä on huolehdittava rahoitusperiaatteen mukaisesti kuntien tosiasiallisista edellytyksistä suoriutua velvoitteistaan. Valiokunta on myös katsonut, että kunnille osoitettavat rahoitustehtävät eivät itsehallinnon perustuslain suojan takia saa suuruutensa puolesta heikentää kuntien toimintaedellytyksiä tavalla, joka vaarantaisi kuntien mahdollisuuksia päättää itsenäisesti taloudestaan ja siten myös omasta hallinnostaan (PeVL 15/2020 vp — HE 4/2020 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan rahoitusperiaate tulee sovellettavaksi myös, jos kunnilla jo oleviin lakisääteisiin tehtäviin kohdistetaan uutta lainsäädäntöä, joka vaikuttaa kunnan edellytyksiin suoriutua näistä uusista velvoitteista.

Rahoitusvastuun syntymistä Vesi on meidän -sääntelyratkaisussa (4 c ja 4 d §) on arvioitava siltä kannalta, onko kyseessä perustuslain 121 §:n 2 momentissa tarkoitettu uusi tehtävä kunnille. Tässä arvioinnissa on otettava huomioon voimassaolevan vesihuoltolain 6 §:n 2 momentti, jossa kunnalle on säädetty vesihuollon järjestämisvastuu. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön pohjalta sääntelyn muutosta voidaan arvioida siltä pohjalta, onko kyseessä järjestämisvastuun täsmentäminen vai tehtävän olennainen laajentaminen.

Ottaen huomioon, että ehdotettu sääntelyratkaisu ainoastaan edellyttää kuntia pitämään ne vesihuoltolaitokset ja -omaisuus määräysvallassaan tai omistuksessaan, jotka jo sääntelyn voimaantullessa ovat kunnan omistuksessa tai määräysvallassa, ja huomioiden myös kunnan jo nykyisessä lainsäädännössä voimassa oleva vesihuollon järjestämisvastuu, voidaan katsoa, että kyseessä ei ole uusi tehtävä kunnille, vaan ainoastaan olemassa olevan tehtävän täsmentäminen. Ehdotettu etuosto-oikeusääntely ei myöskään velvoita kuntia käyttämään tätä oikeutta. Vesihuollon kustannukset tulee jo nykylainsäädännön perusteella kattaa asiakkailta kerätyillä maksuilla. Huomioiden tämä kustannusvastaavuuden periaate sekä se, että ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla ei säädettäisi uudesta tehtävästä kunnille, ehdotettu sääntelyratkaisu ei synnytä valtiolle rahoitusvastuuta.

Kunnallisen itsehallinnon toteutumista tulee myös arvioida määräysvalta- ja omistusvelvoitteen osalta. Kunnallisen itsehallinnon toteutumisen kannalta on perusteltua, että kunnalle jätetään liikkumavaraa ja harkintavaltaa vesihuollon tehtävien toteuttamisessa. Kuntalain näkökulmasta

kysymys ei ole 8 §:n tarkoitetusta palvelujen järjestämisvastuusta, vaan 9 §:n tarkoittamasta palvelujen tuottamisesta. Kunnan määräysvaltavelvoite ei muuttaisi järjestämisvastuun (vesihuollon järjestämisvelvollisuus) yleisiä lähtökohtia, mutta rajoittaisi kunnan mahdollisuutta päättää siitä, miten järjestämisvastuun edellyttämät palvelut (vesihuollosta huolehtiminen) toteutetaan. Muutos ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kunnalla olisi vastuu myös vesihuollosta huolehtimisesta, vaan kunnalle jäisi edelleen perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon kannalta riittävä liikkumavara ja harkintavalta järjestämisvastuunsa toteuttamisessa. Näin varsinkin, kun laissa ei edellytetä kunnan ehdotonta omistamisvelvollisuutta vaan jätetään riittävä liikkumavara ja harkintavalta vesihuoltolaitosten omistusjärjestelyjen suhteen jatkossakin.

Ehdotettu sääntelyratkaisu jättää kunnille liikkumavaraa vesihuoltotehtävien toteuttamiseksi. Ehdotettu sääntelyratkaisu ei edellytä kunnilta sitä, että vesihuoltopalveluja järjestetään virkatyönä, vaan jatkossakin kunta voi halutessaan toimia yksityisoikeudellisen omistajan asemassa ja ohjata vesihuoltolaitoksen toimintaa osallistumatta sen käytännön järjestämiseen. Määräysvallan säilyttämisen velvoite mahdollistaa myös yksityisen vähemmistöomistuksen vesihuoltolaitoksissa. Vesihuolto-omaisuuden osalta ehdotettu sääntely mahdollistaa myös pitkäaikaisen hallinnan esimerkiksi vuokrasopimusten muodossa. Vesihuollon kustannukset tulee ehdotetun lain mukaisesti kattaa vesihuollosta perittävillä maksuilla kuten nykyisinkin. Tämän vuoksi määräysvallan säilyttämisen velvoitteen ei katsota aiheuttavan paineita veronkorotuksiin kunnissa.

Kokonaisharkinnassa on otettava huomioon myös ehdotetun sääntelyn tavoitteet. Vesihuolto on yhteiskunnan välttämättömyyspalvelu, johon liittyy terveydensuojelun, yhdyskuntakehityksen ja ympäristönsuojelun näkökulmia. Tämän lisäksi vesihuolto on osa kriittistä infrastruktuuria, johon liittyy huoltovarmuuden ja maanpuolustuksen turvallisuusnäkökohtia. Vesihuollossa on myös kyse luonnollisesta monopolista, jossa kilpailun puuttumisen vuoksi voiton tavoittelun ei katsota olevan tarkoituksenmukaisin lähtökohta vesihuoltopalvelun järjestämiselle. Vesihuoltolaitosten ja vesihuolto-omaisuuden säilyttämiselle kuntien määräysvallassa ja omistuksessa on olemassa painavat yhteiskunnalliset perusteet.

Sääntelyratkaisulla ei puututa olennaisesti kunnallisen itsehallinnon ominaispiirteisiin eikä vaaranneta kunnan oikeutta päättää itsenäisesti taloudestaan ja hallinnostaan.

Perustuslain 80 §:stä johtuvat vaatimukset

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat kuitenkin antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Asetuksenantaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien vähäisistä yksityiskohdista (HE 1/1998 vp, s. 131). Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan vakiintuneessa käytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (PeVL 25/2005 vp, s. 4 ja PeVL 1/2004 vp, s. 2), jotka valtuuttavan lain on tällöinkin täytettävä. Asetuksenantovaltuuden sisällön tulee ilmetä selvästi laista ja se tulee myös rajata riittävän selkeästi.

Ehdotettuihin vesihuoltolain säännöksiin (9 a, 15 a, 15 b, 16, 20 a ja 20 d §:t) sisältyy valtioneuvostolle osoitetut asetuksenantovaltuudet tarkempien säännösten antamiseksi asetuksessa. Ehdotetut asetuksenantovaltuudet on sijoitettu aineellisten säännösten kanssa samaan pykälään. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että perustuslain 80 §:n takia on olennaista, että säänneltävästä asiasta on riittävät perussäännökset laissa, ja että

valtuus on syytä sijoittaa pääsääntöisesti lain asianomaisen perussäännöksen yhteyteen (PeVL 36/2018 vp s.39–40, PeVL 10/2016 vp, s. 5, PeVL 49/2014 vp, s. 6).

Edellä selostetun perusteella ehdotetut pykälien 9 a, 15 a, 15 b, 16, 20 a ja 20 d §:ien valtuussäännökset vesihuoltolaissa ovat sopusoinnussa perustuslain 80 §:n kanssa.

Edellä esitetyn perusteella lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

LUONNOS

Lakiehdotus

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 8 kohta ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 8 kohta laissa 681/2014,

muutetaan 1 §, 3 §:n 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 5–8 §, 8 a ja 9–11 §, 15 §:n 1 ja 4 momentti, 15 a ja 15 b §, 16 ja 16 a §, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 ja 3 momentti, 20 a–c §, 20 d §:n 3 ja 4 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti sekä 30–35 §,

sellaisena kuin niistä ovat 3 §:n 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 5, 7, 8, 8 a, 10, 11 ja 15 a §, 20 §:n 1 ja 3 momentti, 20 a–c §, 20 d §:n 3 ja 4 momentti sekä 24 §:n 5 momentti laissa 681/2014, 15 b § laissa 290/2018, 15 §:n 1 ja 4 momentti, 16 ja 16 a § laissa 1259/2022, 32 § laissa 827/2019 ja 35 § laissa 1013/2018, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 681/2014 ja 1259/2022, uusi 9–12 kohta, lakiin uusi 4 a–e, 5 a, 8 b, 9 a ja b sekä 35 a §, 7 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 2 momentti ja 17 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 3 momentti,

seuraavasti:

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, joka mahdollistaa kohtuullisin kustannuksin ja toimintavarmasti:

1) laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävän riittävän talousveden saannin; ja

2) terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaisen viemäröinnin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

— —

3) *vesihuoltolaitoksella* laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta, ja:

a) toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin; taikka

b) vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä.

— —

4) *asiakkaalla* kiinteistön omistajaa tai haltijaa taikka muuta, joka tekee 5 luvussa tarkoitetun sopimuksen vesihuoltolaitoksen kanssa kiinteistön liittämisestä laitoksen verkostoon tai laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä;

— —

9) *asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla* osuuskuntamuotoista vesihuoltolaitosta, jonka asiakkaista yli puolet on vesihuolto-osuuskunnan jäseniä;

10) *tukkuvesihuoltolaitoksella* laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle, tai johtaa tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä;

11) *toiminta-alueella* aluetta, jolla vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta sen mukaan kuin laissa säädetään ja jolla oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin;
12) *vesihuolto-omaisuudella* vesijohto- ja viemäriverkostoa sekä veden ottamiseen, käsittelyyn ja toimittamiseen sekä jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn välittömästi liittyviä rakennuksia, rakennelmia ja laitteita.

4 §

Viranomaiset

— — — —

kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen on oltava kunnan määräysvallassa tai asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta.

Kunnan määräysvallassa olevan vesihuoltolaitoksen tai tukkuvesihuoltolaitoksen omistama vesihuolto-omaisuus on säilytettävä laitoksen omistuksessa. Mitä edellä säädetään, koskee myös sellaista uutta vesihuolto-omaisuutta, joka otetaan käyttöön tämän lain voimaantulon jälkeen. Kunnalla voi myös olla sopimukseen perustuva pitkäaikainen käyttöoikeus sellaiseen vesihuolto-omaisuuteen, joka ei lain voimaantullessa ole ollut laitoksen omistuksessa tai, joka otetaan käyttöön tämän lain voimaantulon jälkeen.

4 d §

Kunnan etuosto-oikeus

Kunnalla on etuosto-oikeus vesihuoltolaitokseen, tukkuvesihuoltolaitokseen ja vesihuolto-omaisuuteen, joka sijaitsee sen alueella. Etuosto-oikeuttaan käyttämällä kunta tulee kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan omistajaksi kaupassa sovituilla ehdoilla.

Jos kaupan kohteena oleva vesihuoltolaitos, tukkuvesihuoltolaitos tai vesihuolto-omaisuus sijaitsee kahden tai useamman kunnan alueella, etuosto-oikeus on sillä kunnalla, jonka alueella sijaitsee suurin osa kaupan kohteesta. Jos kunta, jonka alueella suurin osa kaupan kohteesta sijaitsee, ei käytä etuosto-oikeuttaan, vastaava oikeus on myös muilla kunnilla, joiden alueella kaupan kohde sijaitsee omistuksen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Kaupan kohteena olevan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden myyjän tulee viimeistään kuukauden kuluessa kaupantekohetkestä ilmoittaa kunnalle kaupasta. Ilmoituksessa on ilmoitettava tiedot kaupan kohteesta, ehdoista ja ostajasta. Ilmoitukseen tulee liittää suunnitelma siitä, miten ostaja varmistaa vesihuoltopalvelun jatkuvuuden. Kunnan on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä viipymättä ja enintään kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta. Kunnan tulee kirjallisesti ilmoittaa päätöksestään ostajalle ja myyjälle.

Kun etuosto on saatettu loppuun, kunnan on viipymättä korvattava ostajalle tämän ennen etuoston loppuunsaattamista tekemät kauppaan perustuvat suoritukset mahdollisesta laiminlyönnistä aiheutuneita suorituksia lukuun ottamatta. Lisäksi kunnan on korvattava ostajalle kaupan johdosta syntyneet tarpeelliset kustannukset.

4 e §

Vesihuolto-osuuskunnan omaisuuden myynnin rajoitukset

Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta tai sen vesihuolto-omaisuus voidaan myydä tai luovuttaa vain kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle vesihuoltolaitokselle taikka toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle. Mitä edellä säädetään, koskee myös sellaista vesihuolto-omaisuutta, jonka ennen tämän lain voimaantuloa perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta on hankkinut tämän lain voimaantulon jälkeen.

5 §

Vesihuollon alueellinen yleissuunnittelu

Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa vesihuollon alueellista yleissuunnittelua vesihuollon toimintavarmuuden, alueellisen yhteistyön ja rakenteellisen muutoksen edistämiseksi.

Kunnan tulee osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun.

5 a §

Vesihuollon kehittäminen kunnassa

Kunnan on kehitettävä vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, tukkuvesihuoltolaitosten sekä muiden kuntien ja muiden keskeisten tahojen kanssa.

Kunnan on laadittava alueelleen vesihuoltosuunnitelma yhdessä 1 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa. Kunta hyväksyy suunnitelman ja pitää sen ajan tasalla. Vesihuoltosuunnitelma voidaan laatia yhdessä usean kunnan alueelle.

Kunnan vesihuoltosuunnitelmassa on otettava huomioon 5 §:ssä tarkoitettu vesihuollon alueellinen yleissuunnittelu ja se on sovitettava yhteen alueidenkäytön suunnittelun ja toteutuneen yhdyskuntakehityksen kanssa. Suunnitelmassa esitetään vähintään seuraavat asiat:

1) yhteenveto vesihuollon järjestämisestä ja vesihuoltopalveluista kunnan alueella;

2) vesihuollon omistajapolitiikka ja kunnan määräysvallassa olevien vesihuoltolaitosten omistajaohjaus;

3) viranomaiset, jotka vastaavat kunnassa vesihuollon kehittämisestä ja järjestämisestä;

4) muut kuin 1-3 kohdassa tarkoitetut vesihuollon kehittämisen kannalta keskeiset seikat kunnassa.

Ennen kunnan vesihuoltosuunnitelman hyväksymistä kunnan on varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto. Hyväksytyn suunnitelman tulee olla tiedonsaannin kannalta olennaisilta osiltaan yleisesti saatavilla tietoverkossa.

6 §

Vesihuollon järjestäminen

Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta sen mukaan kuin tässä laissa ja muussa laissa säädetään.

Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi tai vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi.

Jos vesihuoltolaitoksen perustaminen tai sen toiminta-alueen laajentaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista, kunta voi vaihtoehtoisesti ryhtyä muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi.

Ennen 2 ja 3 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

7 §

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet

— —

Määritettäessä 1 momentissa tarkoitettuja alueita on arvioitava vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen tarve ja otettava huomioon ainakin asemakaava-alueet, taajamat sekä pohjavesialueet. Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä

(direktiivinumero tähän, kun tiedossa) tarkoitetut taajamat tulee kuitenkin aina sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen jätevesien viemäröinnin osalta.

8 §

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Kunnan tulee hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alue tai tehdä päätös, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta.

Kunta voi hyväksyä toiminta-alueen vain vesihuoltolaitokselle, joka on kunnan taseyksikössä, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä, kuntayhtymän liikelaitos taikka rekisteröity yritys tai yhteisö.

Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta vesihuoltolaitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava julkisella kuulutuksella sekä varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi. Toiminta-aluepäätöksestä on tiedotettava julkisella kuulutuksella.

Kunnan tulee tarkistaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ajantasaisuus tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään 10 vuoden välein.

8 a §

Toiminta-alueen hyväksymisen edellytykset ja päätöksen sisältö

Toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) 7 §:ssä tarkoitetut alueet on otettu huomioon;

2) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti;

3) vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi;

4) toiminta-alue toteuttaa kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteita.

Edellä 1 momentissa kuvattujen edellytysten tulee käydä ilmi toiminta-aluepäätöksestä.

Hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, joille vesihuoltolaitoksen tulee rakentaa vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostot. Toiminta-aluepäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostojen rakentamiselle toiminta-alueen eri osissa.

Toiminta-alue, sekä sillä olevat alueet, joille vesihuoltolaitoksen tulee rakentaa vesijohto- tai jätevesiviemäriverkosto, esitetään kartalla. Toiminta-aluekarttaan ei tule sisällyttää vedenottamo- tai verkostotietoa. Kunta vastaa siitä, että toiminta-aluetiedot toimitetaan koneluettavana paikkatietona Suomen ympäristökeskukselle ilman aiheetonta viivytystä. Suomen ympäristökeskus huolehtii siitä, että toiminta-aluekartat ovat yleisesti saatavilla tietoverkosta.

8 b §

Toiminta-alueen supistaminen ja rauettaminen

Toiminta-aluetta voidaan supistaa tai se voidaan kokonaan rauettaa, jos:

1) toiminta-alueen tai toiminta-alueesta poistettavan alueen vesihuoltotarpeet ovat muuttuneet siten, että vesihuoltolaitoksen toimintaedellytykset sillä ovat olennaisesti heikentyneet; tai

2) toiminta-aluepäätöksen perusteet ovat osoittautuneet olennaisesti virheellisiksi.

Tehdessään päätöksen toiminta-alueen supistamisesta tai rauettamisesta kunnan on samalla päätettävä, miten vesihuolto turvataan niillä laitoksen verkostoihin liitetyillä kiinteistöillä, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle ja, miten vesihuolto järjestetään niillä 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle.

Supistamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovelletaan mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:ssä säädetään. Rauettamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovelletaan mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa sekä 3 momentissa säädetään.

9 §

Vesihuollosta huolehtiminen

Vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti 8 §:ssä tarkoitetun toiminta-aluepäätöksen mukaisesti. Toiminta-alueen ulkopuolella vesihuoltolaitos huolehtii niiden kiinteistöjen vesihuollosta, jotka on liitetty vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu huolehtiminen pitää sisällään:

1) talousveden jakeluverkoston sekä viemäriverkoston rakentamisen ja vesihuolto-omaisuuden omaisuudenhallinnan;
2) talousveden toimittamisen ja jäteveden poisjohtamisen;
3) vesihuollon toimintavarmuudesta vastaamisen;
4) vesihuoltolaitokselle 3 luvussa säädetyt tehtävät;
5) mahdolliset muut vesihuoltolaitokselle toiminta-aluepäätöksessä säädetyt tehtävät.

9 a §

Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma

Vesihuoltolaitos huolehtii omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnasta ja ajan tasalla pitämisestä. Omaisuudenhallintasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon kunnan vesihuoltosuunnitelma. Omaisuudenhallintasuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että laitos kykenee huolehtimaan vesihuollosta ja vastaamaan vesihuollon toimintavarmuudesta 9 §:n mukaisesti niin, että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Vesihuoltolaitoksen on toimitettava omaisuudenhallintasuunnitelma tiedoksi kunnalle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä omaisuudenhallintasuunnitelman sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä.

9 b §

Vesihuollon turvaaminen

Jos vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vesihuollosta 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kunnan on ryhdyttävä 6 §:n mukaisiin toimenpiteisiin vesihuollon toimivuuden varmistamiseksi alueella.

10 §

Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.

Kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jolta jätevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.

Vesihuoltolaitoksen tulee pyydettäessä toimittaa kunnalle tieto talousvesi- ja viemäriverkostoon liittyneistä kiinteistöistä.

11 §

Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön liittämisvelvollisuudesta tässä pykälässä säädetyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta tarvittaessa kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Vapautus liittämisvelvollisuudesta on myönnettävä, jos:

1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittämisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve, tai muu vastaava erityinen syy; ja

2) vapauttaminen ei yksin tai yhdessä muiden vapautusten kanssa merkittävästi vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi terveydensuojelulain laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely on järjestetty ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen olosuhteiden muuttuessa vapautuksen edellytykset on tarkasteltava uudestaan.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

15 §

Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä toimintansa ja sen vaikutusten kannalta keskeisistä tekijöistä, sekä niihin kohdistuvista riskeistä. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, vesihuolto-omaisuutensa kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa. Tiedot verkostojen sijainnista on saatettava koneluettavaan paikkatietomuotoon.

Mitä tässä pykälässä säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.

— —

15 a §

Vesihuoltolaitoksen varautuminen häiriötilanteisiin

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, kunnan valvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Vesihuoltolaitos laatii varautumissuunnitelman, joka kattaa riskienhallinnan ja häiriötilanteisiin varautumisen, harjoittelee toimintaa häiriötilanteissa, sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos päivittää suunnitelman tarvittaessa ja vähintään kuuden vuoden välein, sekä toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle. Vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.

Vesihuoltolaitoksen tulee sovittaa varautumissuunnitelma yhteen kunnan valmiussuunnittelun, terveydensuojelulaissa tarkoitetun talousvedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelman, pelastuslaissa tarkoitetun sammutusvesisuunnitelman sekä ympäristönsuojelulaissa tarkoitetun varautumissuunnitelman kanssa. Tämän lain mukaista varautumissuunnitelmaa ei ole tarpeen erikseen laatia niiltä osin kuin vastaava suunnitelma, riskiarvio tai asiakirja on tehty muun lain nojalla.

Mitä 1-3 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä ja vesihuoltolaitoksen toiminnasta palvelujen turvaamiseksi.

15 b §

Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittävästä häiriöstä, joka häiritsee tai voi häiritä vesihuoltopalvelujen tarjoamista. Ilmoitusta ei ole kuitenkaan tarpeen tehdä, jos vesihuoltolaitos on tehnyt vastaavan ilmoituksen terveydensuojelulain tai ympäristönsuojelulain nojalla. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristöluvan valvojan on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta merkittävästä häiriötilanteesta. Vesihuoltolaitoksen tulee tiedottaa häiriöistä riittävässä laajuudessa.

Mitä 1 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa ja toimittaa ilmoituksen tilannekuvan muuttumisesta tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle ja valtioneuvoston tilannekeskukselle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettua vesihuollon häiriötä on pidettävä merkittävänä, sekä momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

16 §

Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus

Vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan on pyydettäessä annettava toisilleen vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen sekä vesihuollon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen on toimitettava asiakkaalle vähintään kerran vuodessa laskun yhteydessä tai muutoin helposti saatavissa olevassa muodossa tiedot laitoksen toimittaman talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta, sekä tieto siitä, missä laitoksen toimintakertomus on luettavissa.

Vesihuoltolaitoksen asiakkaan tulee välittää 2 momentissa tarkoitetut tiedot talousveden loppukäyttäjälle.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista talousveden laatu-, hinta- ja kulutustiedoista sekä niiden lähettämisestä ja eteenpäin välittämisestä.

16 a §

Ympäristötietoja sisältävien asiakirjojen julkisuus

Tiedonsaantiin vesihuoltolaitoksen asiakirjoista, jotka sisältävät raaka- tai talousveden laatua ja määrää tai jäteveden käsittelyä ja johtamista koskevia ympäristötietoja, sekä velvollisuuteen edistää tällaisten ympäristötietojen saantia, sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), vaikka laitos ei mainitun lain mukaan kuulu sen soveltamisalaan.

17 §

Asiakkaan kiinteistön käyttö

— —

Vesihuoltolaitoksen on huolehdittava siitä, että asiakkaan kiinteistöllä liikkumisesta ja siellä suoritettavista toimenpiteistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa tai vahinkoa kiinteistölle tai sen käytölle. Vesihuoltolaitoksen on korvattava aiheuttamansa muu kuin tilapäinen haitta ja vähäinen vahinko.

Käyttö- ja omistusoikeuden saamisesta vesihuollossa tarvittavia rakennuksia, laitteita ja rakennelmia varten tarpeellisiin alueisiin säädetään erikseen. Vesilaissa (587/2011) säädetään oikeudesta pohjaveden ottamiseen ja veden johtamiseen sekä tutkimuksista, jotka ovat tarpeellisia vesilaissa tarkoitetun toimenpiteen toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseksi.

17 c §

Hulevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen

— —

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

18 §

Maksujen yleiset perusteet

Vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset 9 a §:n omaisuudenhallintasuunnitelman mukaisesti. Maksujen on oltava kohtuulliset ja tasapuoliset.

Maksuihin voi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle kuitenkin niin, että 1 momentin edellytykset täyttyvät.

Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.

Vesihuoltolaitos arvioi 1–3 momentissa tarkoitettujen maksujen perusteiden toteutumisen vuosittain maksujen tarkistamisen yhteydessä.

19 §

Maksut

Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta perusmaksua ja käyttömaksua. Lisäksi laitos voi periä liittymismaksua ja muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista.

Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän talousveden määrän ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä.

Perusmaksun, liittymismaksun sekä muiden maksujen tulee olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Myös käyttömaksu voi olla eri alueilla erisuuruinen edellä kuvattujen edellytysten täyttyessä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.

20 §

Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa

Kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti. Kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman laatimiseen sovelletaan lisäksi mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.

— —

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.

20 a §

Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Vesihuoltolaitoksen on laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. Kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen sovelletaan lisäksi mitä kuntalaissa säädetään.

Toimintakertomuksessa tulee esittää ymmärrettävässä muodossa tiedot:

1) tämän lain 20 §:ssä tarkoitetusta tilinpäätöksestä;

2) vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista;

3) vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitoksen taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttymisestä;
4) tämän lain 18 §:n 1 momentin mukaisten maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta;
5) 18 §:n 2 momentin mukaisesti tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.

Toimintakertomuksessa tulee esittää 2 momentissa tarkoitetut tiedot myös 17 a §:n mukaisesta huleveden viemäröinnistä.

Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa säädetään vesihuoltolaitoksista, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.

Toimintakertomuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

20 b §

Tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen

Tilintarkastajien tulee tarkastaa 20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot ja 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus osana kunnan, vesihuoltolaitoksen tai tukkuvesihuoltolaitoksen lakisääteistä tilintarkastusta.

20 c §

Taloustietojen julkistaminen

Vesihuoltolaitoksen tulee julkistaa avoimesti tietoverkossa 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus sekä vesihuollon toimitusehdot ja hinnoitteluperusteet.

20 d §

Vesihuollon tietojärjestelmä

— —

Mitä 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös tukkuvesihuoltolaitosta.

Vesihuollon tietojärjestelmästä, siihen toimitettavista tiedoista ja tietojen toimittamisajankohdasta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

23 §

Sopimusehtojen muuttaminen

Vesihuoltolaitos saa muuttaa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimuksen ehtoja vain:
1) sopimusehdoissa yksilöidyillä perusteilla edellyttäen, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu;
2) lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen siihen perustuvan päätöksen perusteella;
3) muusta erityisestä syystä olosuhteiden ennakoimattomasti ja olennaisesti muututtua.

— —

24 §

Sopimuksen irtisanominen

— —

Asiakas saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vain, jos kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämisvelvollisuudesta 11 §:n perusteella tai kiinteistöllä ei ole 10 §:n mukaista liittämisvelvollisuutta.

Vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen vesihuoltolaitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä vain, jos vesihuollon palvelu on keskeytetty 26 §:ssä säädetyillä perusteilla ja keskeytys on jatkunut yli kuusi kuukautta, tai sopimuksen voimassa pitäminen on muuten kohtuutonta.

— —

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä ja laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä myös silloin, kun asiakkaan kiinteistö sijaitsee toiminta-alueen ulkopuolella tai jää laitoksen toiminta-alueen supistamisen takia toiminta-alueen ulkopuolelle. Irtisanomisen edellytyksenä on, että vesihuoltolaitos tai kunta turvaa kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheudu tästä merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia.

30 §

Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka

Valvontaviranomainen voi tehostaa 29 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella taikka että toiminta keskeytetään. Uhkasakosta sekä teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

31 §

Vireillepano-oikeus

Jos kunta on laiminlyönyt 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa eikä asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

32 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksestä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muun kunnallisen viranomaisen antamaan päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa (410/2015).

Vesihuoltolaitoksen 16 a §:n mukaiseen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

33 §

Valitusoikeus

Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ja kuntalaissa säädetään, valitusoikeus on sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea, kunnalla, valvontaviranomaisella ja asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

34 §

Kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia

Vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa. Oikeuspaikasta säädetään oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa.

35 §

Salassapitovelvollisuus

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

35 a §

Valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tehtäviensä suorittamista varten välttämättömiä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitokselta ja tukkuvesihuoltolaitokselta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten:

1) kulkea toisen alueella;
2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa;
3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää tilaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Kunnan tulee antaa hallintosäännössä 4 b §:ssä tarkoitetut määräykset lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan tulee laatia 5 a §:n mukainen vesihuoltosuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan on tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt toiminta-alueet tämän lain mukaisiksi viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan on tehtävä tämän lain soveltamisalan piiriin tulevia uusia vesihuoltolaitoksia koskien 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös toiminta-alueen hyväksymisestä tai hyväksymättä jättämisestä viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajamassa, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaiseksi. Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajaman ulkopuolella, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyy kuitenkin

edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes kaksi vuotta on kulunut toiminta-alueen tarkistamisesta tämän lain mukaiseksi.

Vesihuoltolaitoksen tulee laatia 9 a §:n mukainen omaisuudenhallintasuunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Vesihuoltolaitoksen on laadittava tämän lain 15 a §:n mukainen varautumissuunnitelma neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Vesihuoltolaitoksen perimät maksut tulee saattaa tämän lain 18 ja 19 §:n mukaisiksi omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeiseen tilikauteen mennessä.

Tämän lain 20 a §:n mukainen toimintakertomus tulee laatia ensimmäisen kerran tilikaudelta, joka alkaa omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeen. Tämän lain 20 c §:n mukaisesti julkistettavien tietojen tulee olla avoimesti tietoverkossa saatavilla kuuden kuukauden kuluessa edellä tarkoitetun tilikauden päättymisestä.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Niihin laitoksiin, joille on hyväksytty toiminta-alue ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jotka eivät lain voimaan tulon jälkeen täytä vesihuoltolaitoksen määritelmää, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa ollutta lakia, kunnes kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaisessa menettelyssä.

_____

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

vesihuoltolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 8 kohta ja 14 §, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 8 kohta laissa 681/2014,

muutetaan 1 §, 3 §:n 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 5–8 §, 8 a ja 9–11 §, 15 §:n 1 ja 4 momentti, 15 a ja 15 b §, 16 ja 16 a §, 17 §:n 2 ja 3 momentti, 18 ja 19 §, 20 §:n 1 ja 3 momentti, 20 a–c §, 20 d §:n 3 ja 4 momentti, 23 §:n 1 momentti, 24 §:n 2, 3 ja 5 momentti sekä 30–35 §,

sellaisena kuin niistä ovat 3 §:n 3 ja 4 kohta, 4 §:n 2 momentti, 5, 7, 8, 8 a, 10, 11 ja 15 a §, 20 §:n 1 ja 3 momentti, 20 a–c §, 20 d §:n 3 ja 4 momentti sekä 24 §:n 5 momentti laissa 681/2014, 15 b § laissa 290/2018, 15 §:n 1 ja 4 momentti, 16 ja 16 a § laissa 1259/2022, 32 § laissa 827/2019 ja 35 § laissa 1013/2018, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 681/2014 ja 1259/2022, uusi 9–12 kohta, lakiin uusi 4 a–e, 5 a, 8 b, 9 a ja b sekä 35 a §, 7 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 2 momentti ja 17 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 681/2014, uusi 3 momentti,

seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Tavoite	*Tavoite*
Tämän lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemäröinti.	Tämän lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, *joka mahdollistaa kohtuullisin kustannuksin ja toimintavarmasti:* *1) laatuvaatimukset ja -tavoitteet täyttävän riittävän talousveden saannin; ja* *2) terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukaisen viemäröinnin.*
3 §	3 §
Määritelmät	*Määritelmät*
Tässä laissa tarkoitetaan:	Tässä laissa tarkoitetaan:
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
3) *vesihuoltolaitoksella* laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella;	3) *vesihuoltolaitoksella* laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta, *ja:* *a) toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin; taikka*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	b) vastaanottaa jätevettä vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilöltä.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
4) *asiakkaalla* kiinteistön omistajaa tai haltijaa taikka muuta, joka tekee vesihuoltolaitoksen kanssa *sopimuksen* kiinteistön liittämisestä laitoksen verkostoon tai laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä;	4) *asiakkaalla* kiinteistön omistajaa tai haltijaa taikka muuta, joka tekee *5 luvussa tarkoitetun sopimuksen* vesihuoltolaitoksen kanssa kiinteistön liittämisestä laitoksen verkostoon tai laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä;
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
*8) **taajamalla** aluetta, jolla asuu vähintään 200 asukasta toisiaan lähellä olevissa rakennuksissa.*	(kumotaan)
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	*9) **asiakasomisteisella vesihuolto-osuuskunnalla** osuuskuntamuotoista vesihuoltolaitosta, jonka asiakkaista yli puolet on vesihuolto-osuuskunnan jäseniä;* *10) **tukkuvesihuoltolaitoksella** laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle, tai johtaa tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä;* *11) **toiminta-alueella** aluetta, jolla vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta sen mukaan kuin laissa säädetään ja jolla oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin;* *12) **vesihuolto-omaisuudella** vesijohto- ja viemäriverkostoa sekä veden ottamiseen, käsittelyyn ja toimittamiseen sekä jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn välittömästi liittyviä rakennuksia, rakennelmia ja laitteita.*
4 §	4 §
Viranomaiset	*Viranomaiset*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat *toimialoillaan* elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus *sekä* kunnan terveydensuojeluviranomainen *ja* kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.	Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnan terveydensuojeluviranomainen, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen *ja kuluttaja-asiamies*.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	4 a §

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Viranomaisten valvontatehtävät

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valvoo toimialallaan erityisesti kunnan määräysvallan varmistamista vesihuollossa, vesihuollon kehittämistä ja järjestämistä, vesihuollosta huolehtimista ja omaisuudenhallintaa, vesihuoltolaitoksen selvilläoloa ja varautumista sekä tietojen julkisuutta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista, liittämisvelvollisuutta, vesihuoltolaitoksen varautumista sekä hulevesien viemäröinnin järjestämistä ja hoitamista.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo lain noudattamista toimialallaan.

Kuluttaja-asiamies valvoo 5 luvussa tarkoitettujen sopimusten ehtojen lainmukaisuutta kuluttajansuojan kannalta.

4 b §

Kunnan vesihuoltotehtävät

Kunnan tulee hallintosäännössä antaa määräykset tämän lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista.

Kunta voi huolehtia tämän lain mukaisista tehtävistään yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa.

4 c §

Kunnan määräysvallan varmistaminen vesihuollossa

Kunnan on säilytettävä alueellaan oleva kunnan määräysvallassa oleva vesihuoltolaitos ja tukkuvesihuoltolaitos määräysvallassaan. Mitä edellä säädetään kunnan määräysvallan säilyttämisestä ei koske määräysvallan siirtoa toiselle kunnalle.

Kunnan määräysvallassa olevalla vesihuoltolaitoksella ja tukkuvesihuoltolaitoksella tarkoitetaan sellaista laitosta, joka on kunnan taseyksikkö,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä tai kuntayhtymän liikelaitos taikka muu kirjanpitovelvollinen, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta.

Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettavan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen on oltava kunnan määräysvallassa tai asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta.

Kunnan määräysvallassa olevan vesihuoltolaitoksen tai tukkuvesihuoltolaitoksen omistama vesihuolto-omaisuus on säilytettävä laitoksen omistuksessa. Mitä edellä säädetään, koskee myös sellaista uutta vesihuolto-omaisuutta, joka otetaan käyttöön tämän lain voimaantulon jälkeen. Kunnalla voi myös olla sopimukseen perustuva pitkäaikainen käyttöoikeus sellaiseen vesihuolto-omaisuuteen, joka ei lain voimaantullessa ole ollut laitoksen omistuksessa tai, joka otetaan käyttöön tämän lain voimaantulon jälkeen.

4 d §

Kunnan etuosto-oikeus

Kunnalla on etuosto-oikeus vesihuoltolaitokseen, tukkuvesihuoltolaitokseen ja vesihuolto-omaisuuteen, joka sijaitsee sen alueella. Etuosto-oikeuttaan käyttämällä kunta tulee kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan omistajaksi kaupassa sovituilla ehdoilla.

Jos kaupan kohteena oleva vesihuoltolaitos, tukkuvesihuoltolaitos tai vesihuolto-omaisuus sijaitsee kahden tai useamman kunnan alueella, etuosto-oikeus on sillä kunnalla, jonka alueella sijaitsee suurin osa kaupan kohteesta. Jos kunta, jonka alueella suurin osa kaupan kohteesta sijaitsee, ei käytä etuosto-oikeuttaan, vastaava oikeus on myös muilla kunnilla, joiden alueella kaupan kohde sijaitsee omistuksen suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Kaupan kohteena olevan vesihuoltolaitoksen, tukkuvesihuoltolaitoksen tai vesihuolto-omaisuuden myyjän tulee viimeistään kuukauden kuluessa kaupantekohetkestä ilmoittaa kunnalle kaupasta. Ilmoituksessa on ilmoitettava tiedot kaupan kohteesta, ehdoista ja ostajasta. Ilmoitukseen tulee liittää suunnitelma siitä, miten ostaja varmistaa vesihuoltopalvelun jatkuvuuden. Kunnan on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä viipymättä ja enintään kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta. Kunnan tulee kirjallisesti ilmoittaa päätöksestään ostajalle ja myyjälle. *Kun etuosto on saatettu loppuun, kunnan on viipymättä korvattava ostajalle tämän ennen etuoston loppuunsaattamista tekemät kauppaan perustuvat suoritukset mahdollisesta laiminlyönnistä aiheutuneita suorituksia lukuun ottamatta. Lisäksi kunnan on korvattava ostajalle kaupan johdosta syntyneet tarpeelliset kustannukset.*
	4 e §
	Vesihuolto-osuuskunnan omaisuuden myynnin rajoitukset
	Tämän lain voimaantulon jälkeen perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta tai sen vesihuolto-omaisuus voidaan myydä tai luovuttaa vain kunnalle, kunnan määräysvallassa olevalle vesihuoltolaitokselle taikka toiselle asiakasomisteiselle vesihuolto-osuuskunnalle. Mitä edellä säädetään, koskee myös sellaista vesihuolto-omaisuutta, jonka ennen tämän lain voimaantuloa perustettu asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta on hankkinut tämän lain voimaantulon jälkeen.
5 §	5 §
Vesihuollon yleinen kehittäminen	*Vesihuollon **alueellinen yleissuunnittelu***
Kunnan tulee kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi	*Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa vesihuollon alueellista yleissuunnittelua vesihuollon*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, laitoksille vettä toimittavien ja niiden jätevesiä käsittelevien sekä muiden kuntien kanssa sekä osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun.	*toimintavarmuuden, alueellisen yhteistyön ja rakenteellisen muutoksen edistämiseksi.* *Kunnan tulee osallistua vesihuollon alueelliseen yleissuunnitteluun.*
	5 a §
	Vesihuollon kehittäminen kunnassa
	Kunnan on kehitettävä vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti tämän lain tavoitteiden toteuttamiseksi yhteistyössä alueensa vesihuoltolaitosten, tukkuvesihuoltolaitosten sekä muiden kuntien ja muiden keskeisten tahojen kanssa. *Kunnan on laadittava alueelleen vesihuoltosuunnitelma yhdessä 1 momentissa tarkoitettujen tahojen kanssa. Kunta hyväksyy suunnitelman ja pitää sen ajan tasalla. Vesihuoltosuunnitelma voidaan laatia yhdessä usean kunnan alueelle.* *Kunnan vesihuoltosuunnitelmassa on otettava huomioon 5 §:ssä tarkoitettu vesihuollon alueellinen yleissuunnittelu ja se on sovitettava yhteen alueidenkäytön suunnittelun ja toteutuneen yhdyskuntakehityksen kanssa. Suunnitelmassa esitetään vähintään seuraavat asiat:* *1) yhteenveto vesihuollon järjestämisestä ja vesihuoltopalveluista kunnan alueella;* *2) vesihuollon omistajapolitiikka ja kunnan määräysvallassa olevien vesihuoltolaitosten omistajaohjaus;* *3) viranomaiset, jotka vastaavat kunnassa vesihuollon kehittämisestä ja järjestämisestä;* *4) muut kuin 1-3 kohdassa tarkoitetut vesihuollon kehittämisen kannalta keskeiset seikat kunnassa.* *Ennen kunnan vesihuoltosuunnitelman hyväksymistä kunnan on varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto. Hyväksytyn suunnitelman tulee olla tiedonsaannin kannalta olennaisilta osiltaan yleisesti saatavilla tietoverkossa.*
6 §	6 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Vesihuollon järjestäminen	*Vesihuollon järjestäminen*
Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta sen mukaan kuin tässä laissa ja muussa laissa säädetään.	Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä vesihuollosta sen mukaan kuin tässä laissa ja muussa laissa säädetään.
Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi *tai muun tarpeellisen vesihuollon palvelun saatavuuden turvaamiseksi*.	Jos suurehkon asukasjoukon tarve taikka terveydelliset tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin tarvetta vastaavan vesihuoltolaitoksen perustamiseksi *tai* vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentamiseksi.
	Jos vesihuoltolaitoksen perustaminen tai sen toiminta-alueen laajentaminen ei ole tarkoituksenmukaista tai taloudellisesti mahdollista, kunta voi vaihtoehtoisesti ryhtyä muihin toimenpiteisiin talousveden saatavuuden tai jäteveden poisjohtamisen turvaamiseksi.
Ennen 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.	Ennen 2 *ja 3* momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä kunnan on varattava alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.
7 §	7 §
Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet	*Vesihuoltolaitosten **toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet***
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Määritettäessä 1 momentissa tarkoitettuja alueita on arvioitava vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen tarve ja otettava huomioon ainakin asemakaava-alueet, taajamat sekä pohjavesialueet. Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä (direktiivinumero tähän, kun tiedossa) tarkoitetut taajamat tulee kuitenkin aina sisällyttää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeseen jätevesien viemäröinnin osalta.
8 §	8 §

Voimassa oleva laki

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava riittävässä laajuudessa sekä varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi.

Toiminta-alueen tulee olla sellainen, että:

1) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti; ja

2) vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, jotka on saatettava vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston piiriin, sekä alueet, jotka on saatettava laitoksen jätevesiviemäriverkoston piiriin. Hyväksymispäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu toiminta-alueen eri osien saattamiselle verkostojen piiriin.

Toiminta-alue, sillä sijaitsevat taajamat sekä vesijohtoverkoston ja jätevesiviemäriverkoston piiriin saatettavat

Ehdotus

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Kunnan tulee hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alue tai tehdä päätös, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta.

Kunta voi hyväksyä toiminta-alueen vain vesihuoltolaitokselle, joka on kunnan taseyksikössä, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, liikelaitoskuntayhtymä, kuntayhtymän liikelaitos taikka rekisteröity yritys tai yhteisö.

Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksyttyä toiminta-aluetta *vesihuoltolaitoksen* esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava *julkisella kuulutuksella* sekä varattava valvontaviranomaisille mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi. *Toiminta-aluepäätöksestä on tiedotettava julkisella kuulutuksella.*

Kunnan tulee tarkistaa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ajantasaisuus tarvittaessa, mutta kuitenkin vähintään 10 vuoden välein.

Voimassa oleva laki

alueet esitetään kartalla, jonka on oltava yleisesti saatavilla tietoverkossa. Toiminta-alueen hyväksymisestä on tiedotettava riittävässä laajuudessa.

8 a §

Vesihuollon turvaaminen toiminta-aluetta supistettaessa

Tehdessään päätöksen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen supistamisesta kunnan on samalla päätettävä, miten vesihuolto turvataan niillä laitoksen verkostoihin liitetyillä kiinteistöillä, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle.

Ehdotus

8 a §

Toiminta-alueen hyväksymisen edellytykset ja päätöksen sisältö

Toiminta-alueen hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) 7 §:ssä tarkoitetut alueet on otettu huomioon;

2) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti;

3) vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi;

4) toiminta-alue toteuttaa kunnan vesihuoltosuunnitelman tavoitteita.

Edellä 1 momentissa kuvattujen edellytysten tulee käydä ilmi toiminta-aluepäätöksestä.

Hyväksyessään toiminta-alueen kunnan tulee toiminta-alueen eri osien vesihuollon tarpeet huomioon ottaen määrittää alueet, joille vesihuoltolaitoksen tulee rakentaa vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostot. Toiminta-aluepäätöksen yhteydessä on myös asetettava tavoitteellinen yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaava aikataulu vesijohto- ja jätevesiviemäriverkostojen rakentamiselle toiminta-alueen eri osissa.

Toiminta-alue, sekä sillä olevat alueet, joille vesihuoltolaitoksen tulee rakentaa vesijohto- tai jätevesiviemäriverkosto, esitetään kartalla. Toiminta-aluekarttaan ei tule sisällyttää vedenottamo- tai verkostotietoa. Kunta vastaa siitä, että toiminta-aluetiedot toimitetaan koneluettavana paikkatietona Suomen ympäristökeskukselle ilman aiheetonta viivytystä. Suomen ympäristökeskus huolehtii siitä, että toiminta-aluekartat ovat yleisesti saatavilla tietoverkosta.

8 b §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Toiminta-alueen supistaminen ja rauettaminen
	Toiminta-aluetta voidaan supistaa tai se voidaan kokonaan rauettaa, jos: *1) toiminta-alueen tai toiminta-alueesta poistettavan alueen vesihuoltotarpeet ovat muuttuneet siten, että vesihuoltolaitoksen toimintaedellytykset sillä ovat olennaisesti heikentyneet; tai* *2) toiminta-aluepäätöksen perusteet ovat osoittautuneet olennaisesti virheellisiksi.* *Tehdessään päätöksen toiminta-alueen supistamisesta tai rauettamisesta kunnan on samalla päätettävä, miten vesihuolto turvataan niillä laitoksen verkostoihin liitetyillä kiinteistöillä, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle ja, miten vesihuolto järjestetään niillä 6 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuilla alueilla, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle.* *Supistamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovelletaan mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:ssä säädetään. Rauettamista koskevaan toiminta-aluepäätökseen sovelletaan mitä 8 §:n 3 momentissa ja 8 a §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa sekä 3 momentissa säädetään.*
9 §	9 §
Vesihuollosta huolehtiminen	*Vesihuollosta huolehtiminen*
Vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti 8 §:ssä tarkoitetun toiminta-alueen hyväksymispäätöksen mukaisesti.	Vesihuoltolaitos huolehtii toiminta-alueellaan vesihuollosta yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti 8 §:ssä tarkoitetun *toiminta-aluepäätöksen* mukaisesti. *Toiminta-alueen ulkopuolella vesihuoltolaitos huolehtii niiden kiinteistöjen vesihuollosta, jotka on liitetty vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin.* *Edellä 1 momentissa tarkoitettu huolehtiminen pitää sisällään:* *1) talousveden jakeluverkoston sekä viemäriverkoston rakentamisen ja vesihuolto-omaisuuden omaisuudenhallinnan;*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	2) talousveden toimittamisen ja jäteveden poisjohtamisen; *3) vesihuollon toimintavarmuudesta vastaamisen;* *4) vesihuoltolaitokselle 3 luvussa säädetyt tehtävät;* *5) mahdolliset muut vesihuoltolaitokselle toiminta-aluepäätöksessä säädetyt tehtävät.*
	9 a §
	Vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelma
	Vesihuoltolaitos huolehtii omaisuudenhallintasuunnitelman laadinnasta ja ajan tasalla pitämisestä. Omaisuudenhallintasuunnitelmassa tulee ottaa huomioon kunnan vesihuoltosuunnitelma. *Omaisuudenhallintasuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että laitos kykenee huolehtimaan vesihuollosta ja vastaamaan vesihuollon toimintavarmuudesta 9 §:n mukaisesti niin, että vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.* *Vesihuoltolaitoksen on toimitettava omaisuudenhallintasuunnitelma tiedoksi kunnalle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.* *Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä omaisuudenhallintasuunnitelman sisällöstä ja ajan tasalla pitämisestä.*
	9 b §
	Vesihuollon turvaaminen
	Jos vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vesihuollosta 9 §:ssä tarkoitetulla tavalla, kunnan on ryhdyttävä 6 §:n mukaisiin toimenpiteisiin vesihuollon toimivuuden varmistamiseksi alueella.
10 §	10 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon	*Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon*
Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.	Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin.
Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei kuitenkaan tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos:	
1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja	
2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset täyttävää talousvettä.	
Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos:	*Kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.*
1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai	
2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.	
Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jolta jätevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.	Edellä 1 momentissa säädetyn estämättä vesihuoltolaitos saa kieltäytyä liittämästä laitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin kiinteistöä, jonka vedenkulutus tai jolta jätevesiviemäriin johdettavan jäteveden laatu tai määrä vaikeuttaisi laitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta.
	Vesihuoltolaitoksen tulee pyydettäessä toimittaa kunnalle tieto talousvesi- ja viemäriverkostoon liittyneistä kiinteistöistä.
11 §	11 §
Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen	*Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen*
Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myöntää hakemuksesta toistaiseksi voimassa olevan tai määräaikaisen vapautuksen 10 §:ssä tarkoitetusta kiinteistön

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
liittämisvelvollisuudesta tässä pykälässä säädetyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä vapauttamisesta kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.	liittämisvelvollisuudesta tässä pykälässä säädetyin perustein. Ennen vapautuksen myöntämistä vesihuoltolaitokselle ja kiinteistön omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä *hakemuksesta tarvittaessa* kunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto.
Vapautus liittämisvelvollisuudesta on myönnettävä, jos:	Vapautus liittämisvelvollisuudesta on myönnettävä, jos:
1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittämisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve tai muu vastaava erityinen syy; ja	1) liittäminen verkostoon muodostuisi kiinteistön omistajalle tai haltijalle kohtuuttomaksi, kun otetaan huomioon kiinteistön vesihuoltolaitteiston rakentamisesta aiheutuneet kustannukset, liittämisestä aiheutuvat kustannukset, vesihuoltolaitoksen palvelujen vähäinen tarve, tai muu vastaava erityinen syy; ja
2) vapauttaminen ei vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.	2) vapauttaminen ei *yksin tai yhdessä muiden vapautusten kanssa merkittävästi* vaaranna vesihuollon taloudellista ja asianmukaista hoitamista vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella.
Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi vaatimukset täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely voidaan järjestää ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.	Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi edellytyksenä vesijohtoon liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on, että kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi *terveydensuojelulain laatuvaatimukset ja -tavoitteet* täyttävää talousvettä. Edellytyksenä jätevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttamiselle on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että kiinteistön jätevesien johtaminen ja käsittely *on järjestetty* ympäristönsuojelulaissa säädettyjen vaatimusten mukaisesti.
	Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen olosuhteiden muuttuessa vapautuksen edellytykset on tarkasteltava uudestaan.
	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.
14 §	

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Vesihuoltolaitoksen velvollisuus huolehtia talousveden laadusta	
Vesihuoltolaitoksen tulee huolehtia siitä, että laitoksen toimittama talousvesi täyttää terveydensuojelulaissa säädetyt laatuvaatimukset.	(kumotaan)
15 §	15 §
Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus	*Vesihuoltolaitoksen selvilläolo- ja tarkkailuvelvollisuus*
Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä käyttämänsä raakaveden määrään tai laatuun kohdistuvista riskeistä sekä laitteistonsa kunnosta. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, laitteistonsa kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa. Tiedot verkostojen sijainnista on saatettava sähköiseen muotoon.	Vesihuoltolaitoksen on oltava selvillä *toimintansa ja sen vaikutusten kannalta keskeisistä tekijöistä, sekä niihin kohdistuvista riskeistä*. Tässä tarkoituksessa vesihuoltolaitoksen on tarkkailtava käyttämänsä raakaveden määrää ja laatua, *vesihuolto-omaisuutensa* kuntoa sekä vuotovesien määrää laitoksen vesijohto- ja viemäriverkostoissa. Tiedot verkostojen sijainnista on saatettava *koneluettavaan paikkatietomuotoon*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Mitä tässä pykälässä säädetään vesihuoltolaitoksesta, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä sekä terveydensuojelulaissa tarkoitettua talousvettä toimittavaa laitosta, joka toimittaa talousvettä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin.	Mitä tässä pykälässä säädetään vesihuoltolaitoksesta, *sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen*.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
15 a §	15 a §
Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa	*Vesihuoltolaitoksen* ***varautuminen häiriötilanteisiin***
Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, kunnan valvontaviranomaisten,	Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Palvelujen turvaamiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, kunnan valvontaviranomaisten,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
pelastusviranomaisten, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.	pelastusviranomaisten, *elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston,* sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.
Vesihuoltolaitos laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle.	Vesihuoltolaitos laatii *varautumissuunnitelman, joka kattaa riskienhallinnan ja häiriötilanteisiin varautumisen, harjoittelee toimintaa häiriötilanteissa, sekä* ryhtyy suunnitelman perusteella tarvittaviin toimenpiteisiin. Laitos *päivittää suunnitelman tarvittaessa ja vähintään kuuden vuoden välein, sekä* toimittaa suunnitelman valvontaviranomaisille, pelastusviranomaiselle ja kunnalle. *Vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma on salassa pidettävä asiakirja.*
	Vesihuoltolaitoksen tulee sovittaa varautumissuunnitelma yhteen kunnan valmiussuunnittelun, terveydensuojelulaissa tarkoitetun talousvedentuotantoketjun riskienhallintasuunnitelman, pelastuslaissa tarkoitetun sammutusvesisuunnitelman sekä ympäristönsuojelulaissa tarkoitetun varautumissuunnitelman kanssa. Tämän lain mukaista varautumissuunnitelmaa ei ole tarpeen erikseen laatia niiltä osin kuin vastaava suunnitelma, riskiarvio tai asiakirja on tehty muun lain nojalla.
Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.	*Mitä 1-3 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.*
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä perusteista, joiden mukaan vesihuoltolaitos suunnittelee varautumista häiriötilanteisiin.	Valtioneuvoston asetuksella *annetaan tarkempia säännöksiä varautumissuunnitelman sisällöstä ja vesihuoltolaitoksen toiminnasta palvelujen turvaamiseksi.*
15 b §	15 b §
Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen	*Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen*
Vesihuoltolaitoksen, *joka toimittaa vettä tai ottaa vastaan jätevettä vähintään 5 000 kuutiometriä vuorokaudessa,* on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittävästä häiriöstä vesihuollossa. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, elinkeino-, liikenne- ja	Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle merkittävästä häiriöstä, *joka häiritsee tai voi häiritä vesihuoltopalvelujen tarjoamista. Ilmoitusta ei ole kuitenkaan tarpeen tehdä, jos vesihuoltolaitos on tehnyt vastaavan*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
ympäristökeskus voi velvoittaa vesihuoltolaitoksen tiedottamaan asiasta tai vesihuoltolaitosta kuultuaan tiedottaa asiasta itse.	*ilmoituksen terveydensuojelulain tai ympäristönsuojelulain nojalla. Kunnan terveydensuojeluviranomaisen ja ympäristöluvan valvojan on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta merkittävästä häiriötilanteesta. Vesihuoltolaitoksen tulee tiedottaa häiriöistä riittävässä laajuudessa.*
Mitä 1 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai ottaa vastaan jätevettä vesihuoltolaitokselta.	Mitä 1 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta, *sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen*.
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimittaa *1 momentissa tarkoitetun* ilmoituksen tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle. *Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lisäksi arvioitava, koskeeko 1 momentissa tarkoitettu häiriö muita Euroopan unionin jäsenvaltiota, ja ilmoitettava häiriöstä tarvittaessa jäsenvaltion asianomaiselle viranomaiselle.*	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus *ylläpitää vesihuollon tilannekuvaa ja* toimittaa ilmoituksen *tilannekuvan muuttumisesta* tiedoksi maa- ja metsätalousministeriölle *ja valtioneuvoston tilannekeskukselle*.
Maa- ja metsätalousministeriö voi antaa asetuksella tarkempia säännöksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettua vesihuollon häiriötä on pidettävä merkittävänä, sekä momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.	*Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa* tarkempia säännöksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettua vesihuollon häiriötä on pidettävä merkittävänä, sekä momentissa tarkoitetun ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.
16 §	16 §
Tiedottamisvelvollisuus	*Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus*
Vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan on pyydettäessä annettava toisilleen vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen sekä vesihuollon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot.	Vesihuoltolaitoksen ja asiakkaan on pyydettäessä annettava toisilleen vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämisen sekä vesihuollon hoitamisen kannalta tarpeelliset tiedot.
Vesihuoltolaitoksen tulee tiedottaa riittävästi laitoksen toimittaman talousveden laadusta ja jäteveden puhdistuksen tasosta sekä siitä, miten vesihuollosta perittävät maksut muodostuvat.	
Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen on lähetettävä asiakkaalle vähintään kerran vuodessa laskun yhteydessä tai muutoin helposti saatavissa olevassa muodossa tiedot laitoksen toimittaman talousveden laadusta, hinnasta ja kulutuksesta.	Talousvettä toimittavan vesihuoltolaitoksen on *toimitettava* asiakkaalle vähintään kerran vuodessa laskun yhteydessä tai muutoin helposti saatavissa olevassa muodossa tiedot laitoksen toimittaman talousveden laadusta,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	hinnasta ja kulutuksesta*, sekä tieto siitä, missä laitoksen toimintakertomus on luettavissa*.
Vesihuoltolaitoksen asiakkaan tulee välittää 3 momentissa tarkoitetut tiedot talousveden loppukäyttäjälle.	Vesihuoltolaitoksen asiakkaan tulee välittää *2* momentissa tarkoitetut tiedot talousveden loppukäyttäjälle.
Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksesta ja asiakkaasta, koskee myös terveydensuojelulaissa tarkoitettua talousvettä toimittavaa laitosta, joka toimittaa talousvettä käytettäväksi vähintään 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin sekä tällaisen laitoksen asiakasta.	
Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista talousveden laatu-, hinta- ja kulutustiedoista sekä niiden lähettämisestä ja eteenpäin välittämisestä.	Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä *2* ja *3* momentissa tarkoitetuista talousveden laatu-, hinta- ja kulutustiedoista sekä niiden lähettämisestä ja eteenpäin välittämisestä.
16 a §	16 a §
Asiakirjojen julkisuus	***Ympäristötietoja sisältävien** asiakirjojen julkisuus*
Tietojen saamiseen vesihuoltolaitoksen asiakirjoista, jotka sisältävät raaka- tai talousveden laatua ja määrää tai jäteveden käsittelyä ja johtamista koskevia ympäristötietoja, sekä velvollisuuteen edistää tällaisten ympäristötietojen saantia, sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), vaikka laitos ei mainitun lain mukaan kuulu sen soveltamisalaan.	*Tiedonsaantiin* vesihuoltolaitoksen asiakirjoista, jotka sisältävät raaka- tai talousveden laatua ja määrää tai jäteveden käsittelyä ja johtamista koskevia ympäristötietoja, sekä velvollisuuteen edistää tällaisten ympäristötietojen saantia, sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), vaikka laitos ei mainitun lain mukaan kuulu sen soveltamisalaan.
Vesihuoltolaitoksen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.	
17 §	17 §
Asiakkaan kiinteistön käyttö	*Asiakkaan kiinteistön käyttö*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Vesihuoltolaitoksen on huolehdittava siitä, että asiakkaan kiinteistöllä liikkumisesta ja siellä suoritettavista toimenpiteistä aiheutuu	Vesihuoltolaitoksen on huolehdittava siitä, että asiakkaan kiinteistöllä liikkumisesta ja siellä suoritettavista toimenpiteistä aiheutuu

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
mahdollisimman vähän haittaa tai vahinkoa kiinteistölle tai sen käytölle. Vesihuoltolaitoksen on korvattava aiheuttamansa haitta ja vahinko.	mahdollisimman vähän haittaa tai vahinkoa kiinteistölle tai sen käytölle. Vesihuoltolaitoksen on korvattava aiheuttamansa *muu kuin tilapäinen* haitta ja *vähäinen* vahinko.
Käyttö- ja omistusoikeuden saamisesta vesihuollossa tarvittavia rakennuksia, laitteita ja rakennelmia varten tarpeellisiin alueisiin säädetään erikseen. Vesilaissa (264/1961) säädetään oikeudesta pohjaveden ottamiseen ja veden johtamiseen sekä tutkimuksista, jotka ovat tarpeellisia vesilaissa tarkoitetun toimenpiteen toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseksi.	Käyttö- ja omistusoikeuden saamisesta vesihuollossa tarvittavia rakennuksia, laitteita ja rakennelmia varten tarpeellisiin alueisiin säädetään erikseen. Vesilaissa *(587/2011)* säädetään oikeudesta pohjaveden ottamiseen ja veden johtamiseen sekä tutkimuksista, jotka ovat tarpeellisia vesilaissa tarkoitetun toimenpiteen toteuttamismahdollisuuksien selvittämiseksi.
17 c §	17 c §
Hulevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen	*Hulevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
	Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun vapautushakemuksen käsittelystä. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.
18 §	18 §
Maksujen yleiset perusteet	*Maksujen yleiset perusteet*
Vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle.	Vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä *niillä* voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset *9 a §:n omaisuudenhallintasuunnitelman mukaisesti*. *Maksujen on oltava kohtuulliset ja tasapuoliset.*
	Maksuihin voi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle kuitenkin niin, että 1 momentin edellytykset täyttyvät.
Maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai	Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.	että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.
	Vesihuoltolaitos arvioi 1–3 momentissa tarkoitettujen maksujen perusteiden toteutumisen vuosittain maksujen tarkistamisen yhteydessä.
Vesihuoltoa voidaan tukea kunnan, valtion ja Euroopan yhteisön varoista. Tuki on otettava huomioon kustannuksia 1 momentin mukaisesti katettaessa. Vesihuollon tukemisesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.	
19 §	19 §
Maksut	*Maksut*
Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä.	Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta *perusmaksua ja* käyttömaksua. *Lisäksi laitos voi periä liittymismaksua ja muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista.*
Lisäksi laitos voi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Nämä maksut ovat eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.	*Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän talousveden määrän ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä.*
	Perusmaksun, liittymismaksun sekä muiden maksujen tulee olla eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Myös käyttömaksu voi olla eri alueilla erisuuruinen edellä kuvattujen edellytysten täyttyessä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.
20 §	20 §

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa	*Vesihuollon eriyttäminen kirjanpidossa*
Kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Tase *ja* tuloslaskelma on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.	Kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista. Vesihuollolle on tilikausittain laadittava tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Tase, tuloslaskelma *ja rahoituslaskelma* on laadittava kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti. *Kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman laatimiseen sovelletaan lisäksi mitä kuntalaissa (410/2015) säädetään.*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä tai hulevesiä.	Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään *vesihuoltolaitoksesta, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.*
20 a §	20 a §
Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus	*Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus*
Vesihuoltolaitoksen on laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. Siinä tulee esittää ymmärrettävässä muodossa tämän lain 20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot sekä tiedot vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista.	Vesihuoltolaitoksen on laadittava kirjanpitolaissa tarkoitettu toimintakertomus. *Kuntalain soveltamisalaan kuuluvan vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksen laatimiseen sovelletaan lisäksi mitä kuntalaissa säädetään.* *Toimintakertomuksessa tulee esittää ymmärrettävässä muodossa tiedot:* *1) tämän lain 20 §:ssä tarkoitetusta tilinpäätöksestä;* *2) vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista;* *3) vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen laitoksen taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttymisestä;* *4) tämän lain 18 §:n 1 momentin mukaisten maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta;* *5) 18 §:n 2 momentin mukaisesti tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
Toimintakertomuksessa tulee esittää 1 momentissa tarkoitetut tiedot myös 17 a §:n mukaisesta huleveden viemäröinnistä.	Toimintakertomuksessa tulee esittää *2* momentissa tarkoitetut tiedot myös 17 a §:n mukaisesta huleveden viemäröinnistä.
	Mitä 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa säädetään vesihuoltolaitoksista, sovelletaan myös tukkuvesihuoltolaitokseen.
Toimintakertomuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	Toimintakertomuksen sisällöstä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.
20 b §	20 b §
Tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen	*Tilinpäätöstietojen ja toimintakertomuksen tarkastaminen*
Tilintarkastajien tulee tarkastaa 20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot ja 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus osana kunnan *tai* vesihuoltolaitoksen lakisääteistä tilintarkastusta.	Tilintarkastajien tulee tarkastaa 20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot ja 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus osana kunnan, vesihuoltolaitoksen *tai tukkuvesihuoltolaitoksen* lakisääteistä tilintarkastusta.
20 c §	20 c §
Tilinpäätöstietojen, toimintakertomuksen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkistaminen	***Taloustietojen** julkistaminen*
Vesihuoltolaitoksen tulee julkistaa tietoverkossa *20 §:ssä tarkoitetut tilinpäätöstiedot ja* 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus. *Lisäksi laitoksen tulee julkistaa tietoverkossa vesihuollon toimitusehdot ja hinnoitteluperusteet sekä vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut.*	Vesihuoltolaitoksen tulee julkistaa *avoimesti* tietoverkossa 20 a §:ssä tarkoitettu toimintakertomus *sekä vesihuollon toimitusehdot ja hinnoitteluperusteet.*
20 d §	20 d §
Vesihuollon tietojärjestelmä	*Vesihuollon tietojärjestelmä*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Mitä 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös laitosta, joka toimittaa vettä vesihuoltolaitokselle tai käsittelee vesihuoltolaitoksen jätevesiä.	Mitä 2 momentissa säädetään vesihuoltolaitoksista, koskee myös *tukkuvesihuoltolaitosta*.
Vesihuollon tietojärjestelmästä *ja* siihen toimitettavista tiedoista voidaan antaa	Vesihuollon tietojärjestelmästä, siihen toimitettavista tiedoista *ja tietojen toimittamisajankohdasta* voidaan antaa

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.
23 §	23 §
Sopimusehtojen muuttaminen	*Sopimusehtojen muuttaminen*
Vesihuoltolaitos saa muuttaa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimuksen ehtoja vain: 1) sopimusehdoissa yksilöidyillä perusteilla edellyttäen, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu; 2) lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen siihen perustuvan päätöksen perusteella; 3) muusta erityisestä syystä olosuhteiden olennaisesti muututtua.	Vesihuoltolaitos saa muuttaa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimuksen ehtoja vain: 1) sopimusehdoissa yksilöidyillä perusteilla edellyttäen, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu; 2) lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen siihen perustuvan päätöksen perusteella; 3) muusta erityisestä syystä olosuhteiden *ennakoimattomasti ja olennaisesti* muututtua.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
24 §	24 §
Sopimuksen irtisanominen	*Sopimuksen irtisanominen*
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Asiakas saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vain, jos kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämisvelvollisuudesta 11 §:n perusteella.	Asiakas saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella vain, jos kiinteistölle on myönnetty vapautus liittämisvelvollisuudesta 11 §:n perusteella *tai kiinteistöllä ei ole 10 §:n mukaista liittämisvelvollisuutta*.
Vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen vesihuoltolaitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä vain, jos vesihuollon palvelu on keskeytetty 26 §:ssä säädetyillä perusteilla ja sopimuksen voimassa pitäminen on kohtuutonta.	Vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen vesihuoltolaitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä vain, jos vesihuollon palvelu on keskeytetty 26 §:ssä säädetyillä perusteilla ja *keskeytys on jatkunut yli kuusi kuukautta, tai* sopimuksen voimassa pitäminen on *muuten* kohtuutonta.
— — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — —
Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä ja laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä myös silloin, kun asiakkaan kiinteistö jää laitoksen toiminta-alueen supistamisen takia toiminta-alueen ulkopuolelle. Irtisanomisen edellytyksenä on, että vesihuoltolaitos tai	Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, vesihuoltolaitos saa irtisanoa 21 §:ssä tarkoitetun sopimuksen verkostoon liittämisestä ja laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä myös silloin, kun asiakkaan kiinteistö *sijaitsee toiminta-alueen ulkopuolella tai* jää laitoksen toiminta-alueen supistamisen takia toiminta-alueen ulkopuolelle. Irtisanomisen edellytyksenä on,

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
kunta turvaa kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheudu tästä ylimääräisiä kustannuksia.	että vesihuoltolaitos tai kunta turvaa kiinteistön vesihuollon siten, että asiakkaalle ei aiheudu tästä *merkittäviä* ylimääräisiä kustannuksia.
30 §	30 §
Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka	*Uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka*
Valvontaviranomainen voi tehostaa 29 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella taikka että toiminta keskeytetään *tai kielletään*.	Valvontaviranomainen voi tehostaa 29 §:n nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella taikka että toiminta keskeytetään. *Uhkasakosta sekä teettämis- ja keskeyttämisuhasta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).*
Uhkasakkoon, teettämisuhkaan ja keskeyttämisuhkaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.	
31 §	31 §
Vireillepano-oikeus	*Vireillepano-oikeus*
Jos kunta on laiminlyönyt 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun velvollisuutensa eikä asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen.	Jos kunta on laiminlyönyt 6 §:n 2 *ja 3* momentissa tarkoitetun velvollisuutensa eikä asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä asiassa yleistä etua valvova viranomainen.
32 §	32 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
Kunnan viranomaisen 8 ja 17 a §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa (410/2015) säädetään. Valitusoikeus on myös valvontaviranomaisella. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.	*Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksestä säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa. Muun kunnallisen viranomaisen antamaan päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta kunnallisen*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa (410/2015).
Valvontaviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen 11 §:n nojalla antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.	*Vesihuoltolaitoksen 16 a §:n mukaiseen päätökseen tiedonsaantia asiakirjasta koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.*
33 §	33 §
Valitusoikeus	*Valitusoikeus*
Valitusoikeus on: 1) sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea; 2) kunnalla; 3) valvontaviranomaisella; 4) asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella. *Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.*	*Sen lisäksi mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa ja kuntalaissa säädetään, valitusoikeus on sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea, kunnalla, valvontaviranomaisella ja asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.*
34 §	34 §
Käsittely käräjäoikeudessa	***Kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia***
Vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa. Oikeuspaikasta säädetään tarkemmin erikseen.	Vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen kiinteistön vesihuoltoa koskeva riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa. Oikeuspaikasta säädetään *oikeudenkäymiskaaren 10 luvussa*.
35 §	35 §
Salassapitovelvollisuus	*Salassapitovelvollisuus*
Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.	Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Voimassa oleva laki

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen ja yhteisön taloudellisesta asemasta, liikesalaisuudesta sekä yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) valvontaviranomaiselle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) rikoksen selvittämiseksi syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle; sekä

3) Liikenne- ja viestintävirastolle, jos se on välttämätöntä tietoturvallisuuteen liittyvien tehtävien hoitamiseksi.

Ehdotus

35 a §

Valvontaviranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saada tehtäviensä suorittamista varten välttämättömiä tietoja muilta viranomaisilta, vesihuoltolaitokselta ja tukkuvesihuoltolaitokselta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten:

1) kulkea toisen alueella;

2) päästä paikkaan, jossa harjoitetaan tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävää tilaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Kunnan tulee antaa hallintosäännössä 4 b §:ssä tarkoitetut määräykset lain mukaisista tehtävistä vastaavista kunnan viranomaisista kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan tulee laatia 5 a §:n

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	mukainen vesihuoltosuunnitelma kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan on tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyt toiminta-alueet tämän lain mukaisiksi viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Kunnan on tehtävä tämän lain soveltamisalan piiriin tulevia uusia vesihuoltolaitoksia koskien 8 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös toiminta-alueen hyväksymisestä tai hyväksymättä jättämisestä viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajamassa, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaiseksi. Ennen tämän lain voimaantuloa hyväksytyllä vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, joka sijaitsee taajaman ulkopuolella, kiinteistön liittämisvelvollisuus laitoksen vesijohtoon ja viemäriin määräytyy kuitenkin edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 10 §:n mukaisesti siihen asti, kunnes kaksi vuotta on kulunut toiminta-alueen tarkistamisesta tämän lain mukaiseksi. Vesihuoltolaitoksen tulee laatia 9 a §:n mukainen omaisuudenhallintasuunnitelma kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Vesihuoltolaitoksen on laadittava tämän lain 15 a §:n mukainen varautumissuunnitelma neljän vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Vesihuoltolaitoksen perimät maksut tulee saattaa tämän lain 18 ja 19 §:n mukaisiksi omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeiseen tilikauteen mennessä. Tämän lain 20 a §:n mukainen toimintakertomus tulee laatia ensimmäisen kerran tilikaudelta, joka alkaa omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeen. Tämän lain 20 c §:n mukaisesti julkistettavien tietojen tulee olla avoimesti tietoverkossa saatavilla kuuden kuukauden kuluessa edellä tarkoitetun tilikauden päättymisestä.

LUONNOS

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
	Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Niihin laitoksiin, joille on hyväksytty toiminta-alue ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jotka eivät lain voimaan tulon jälkeen täytä vesihuoltolaitoksen määritelmää, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa ollutta lakia, kunnes kunta tarkistaa toiminta-alueen tämän lain mukaisessa menettelyssä. _____

Maa- ja metsätalousministeriölle

Kuntaliiton eriävä mielipide ja täydentävä lausuma vesihuoltolain uudistusta valmistelleen työryhmän mietintöön

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 työryhmän laatimaan ehdotusta vesihuoltolain uudistamiseksi. Työryhmän tuli toimeksiantonsa (VN/26268/2022-MMM-14) mukaisesti laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Suomen Kuntaliitto ry on ollut edustettuna työryhmässä ja pitää vesihuoltolain uudistamista tärkeänä. Pidämme työryhmän mietintöön sisältyvää luonnosta hallituksen esitykseksi pääosin onnistuneena, mutta emme voi kaikilta osin yhtyä sen kirjauksiin. Sen vuoksi Kuntaliitto esittää mietintöön oheisen eriävän mielipiteen ja täydentävän lausuman.

Kuntaliiton eriävä mielipide koskien hallituksen esitysluonnoksen 9 b §:ää

Kuntaliitto pitää tarpeettomana vesihuollon turvaamista koskevan uuden 9 b §:n säätämistä, eikä siten voi tältä osin yhtyä työryhmän laatimaan hallituksen esitysluonnokseen. Katsomme, että mikäli pidettäisiin välttämättömänä erikseen korostaa kunnan järjestämisvastuuta tilanteissa, joissa vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan 9 §:n mukaisista velvoitteistaan, tarvittava kirjaus voitaisiin sisällyttää 6 §:n säännöksiin. Kuntaliiton käsityksen mukaan näihin tosin asiallisesti jo nyt sisältyy ehdotetun 9 b §:n mukainen velvoite kunnan hyväksymän vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella tarjottavan vesihuoltopalvelun osalta. Lisäksi valvontaviranomaisilla on vireillepano-oikeus kunnalle säädetyn vesihuollon järjestämisvelvollisuuden hoitamiseen liittyen.

Kuntien kannalta keskeinen ongelma ehdotetussa uudessa pykälässä on, että se tilanteessa, jossa vesihuoltolaitos ei kykene huolehtimaan vastuullaan olevista vesihuoltopalveluista, laajentaisi kunnan velvoitetta huolehtia myös niiden kiinteistöjen vesihuollosta, jotka sijaitsevat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella. Pykälätekstissä ei lainkaan mainita toiminta-

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

aluetta, vaan viitataan ainoastaan 9 §:ään, jonka luonnoksessa todetaan mm. näin: *”Toiminta-alueen ulkopuolella vesihuoltolaitos huolehtii niiden kiinteistöjen vesihuollosta, jotka on liitetty vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin.”* Pykäläluonnoksen perusteluissa tosin viitataan ehdotetun 8 a §:n mukaisiin toiminta-alueen hyväksymisedellytyksiin ja muutoinkin kuvaillaan vesihuollosta huolehtimista toiminta-alueella. Pykäläteksti ja perustelut eivät tältä osin vastaa toisiaan.

Kunta on toiminta-alueen hyväksyessään arvioinut keskitetyn vesihuollon tarpeellisen aluerajauksen. Jos vesihuoltolaitos tarjoaa palvelua toiminta-alueen ulkopuolella tai on muodostunut itseohjautuvasti ja toimii kokonaan ilman toiminta-aluetta, ei kuntaa tule velvoittaa turvaamaan kiinteistöjen vesihuoltoa tällaisilla alueilla. Vesihuoltolaitos ja verkostoon liittyneet kiinteistöt ovat keskinäisessä yksityisoikeudellisessa liikesuhteessa vapaaehtoisesti tiedostaen, että alue ei ole kunnan arvion mukaan sellainen, että keskitetty vesihuolto olisi alueelle soveltuvin ratkaisu.

Kuntaliiton täydentävä lausuma koskien hallituksen esitysluonnoksen pykäliä 4 a §, 5 a §, 8 § ja 15 b § sekä työryhmän kokouksessa 6.3.2024 esiteltyä ehdotusta uudeksi viranomaismaksuja koskevaksi pykäläksi

Kuntaliitto huomauttaa yleisesti, että luonnos hallituksen esitykseksi pitää sisällään varsin paljon kuntia koskevaa uutta yksityiskohtaista ja joiltakin osin päällekkäistä sääntelyä. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa korostetaan kuitenkin normiohjauksen keventämistä ja prosessien sujuvoittamista. Ymmärrämme, että vesihuollossa on tarve myös lainsäädännöllä toteutettavalle lisäohjaukselle ja siksi olemmekin tukeneet monia ehdotettuja uusia säännöksiä. Kaikilta osin Kuntaliitto ei kuitenkaan pidä niitä tarpeellisina.

Kiinnitämme huomiota seuraaviin säädösmuutoksiin, jotka ovat Kuntaliiton näkemyksen mukaan esitetyssä muodossaan tarpeettomia ja aiheuttavat uutta hallinnollista taakkaa.

4 a § Viranomaisten valvontatehtävät

Kuntaliitto pitää ehdotettuja viranomaisten valvontatehtäviä koskevia 4 ja 4 a §:iä ongelmallisina ja ehdottaa nykyisen 4 §:n 2 momentin muotoilun säilyttämistä pienillä täsmennyksillä:

Lain yleisestä valvonnasta vastaa ELY-keskus. Tämän lisäksi kunnan valvontaviranomaiset valvovat lain ja sen nojalla annettujen säädösten noudattamista kunnassa omilla toimialoillaan.

Nykyinen voimassa oleva vesihuoltolain 4 §:n 2 momentin sanamuoto määrittelee ELY-keskuksen yleiseksi valvontaviranomaiseksi toimialallaan (ks. HE 218/2013). Kuntien valvontaviranomaiset puolestaan valvoisivat vain omaan toimialaansa liittyviä tilanteita.

Tähän nykyiseen toimivallan jakoon ehdotettu muutos jättää osan toimivallasta harmaalle vyöhykkeelle. Kuntaliitto pitää esitettyä 4 ja 4 a §:n sääntelyä ongelmallisena myös lainalaisuusperiaatteen kannalta. Kussakin tilanteessa toimivaltainen viranomainen tulisi määritellä lailla yksiselitteisesti tai muuten täsmällisesti. Toisin kuin voimassa olevassa laissa, ehdotuksessa valvontatehtäviä eritellään erityisesti joko kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai ELY-keskuksen tehtäväksi.

Valvontatoimivallan tulee olla joko yleinen tai yksilöity, mutta aina tarkkarajainen. Nyt valvontaviranomaisten tehtävät jäävät osin epämääräisiksi. Kaikkia tulevia valvontatehtäviä ei ole mahdollista vesihuoltolaissa yksityiskohtaisesti luetteloida. Epäselväksi jää myös, onko yleistä valvontaviranomaista lainkaan? Tarkoittaako ehdotuksessa käytetty termi ”erityisesti”, että viranomaisella on silloin etusija tai suurempi velvoite valvoa ja toinen viranomainen valvoo, jos toinen on passiivinen? Vai, onko pykälässä luetteloitu vain esimerkinomaisesti kyseiselle viranomaiselle kuuluvia tehtäviä?

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviksi on lisäksi määrätty uusia valvontatehtäviä. Ehdotetun lain 4 a §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialallaan erityisesti vesihuollosta huolehtimista, liittämisvelvollisuutta, vesihuoltolaitoksen varautumista sekä hulevesien viemäröinnin järjestämistä ja hoitamista. Osa näistä ei kuulu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialaan.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen (KYHL 6 §, 64/1986) toimialaan kuuluu ympäristönsuojelusta huolehtimisen lisäksi muissa laeissa annetut tehtävät. Nykyisen vesihuoltolain mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa ainoastaan 11 ja 17 c §:ien mukaisista tehtävistä.

Ehdotettujen uusien tehtävien vaatimista resursseista ei ole arvioita esityksessä.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

5 a § Vesihuollon kehittäminen kunnassa

Ehdotetussa uudessa 5 a §:ssä säädettäisiin kunnalle uusi velvoite laatia, hyväksyä ja pitää ajan tasalla vesihuoltosuunnitelma. Vesihuoltosuunnitelma ohjaisi yleisellä tasolla vesihuollon kehittämistä kunnan alueella. Suunnitelma voitaisiin laatia myös kuntien yhteistyönä. Suunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen, joten kunnan hyväksymään suunnitelmaan ei voisi hakea muutosta. Kuntaliitto pitää tarpeellisena vesihuollon kehittämissuunnittelun jäntevöittämistä kunnassa pääosin ehdotetun vesihuoltosuunnitelman kaltaisella asiakirjalla.

Suunnitteluprosessiin on ehdotettu sisällytettäväksi velvoite varata valvontaviranomaiselle mahdollisuus antaa lausunto suunnitelmasta ennen sen hyväksymistä. Kuntaliiton mielestä tällainen velvoite lausuntokierrokselle on tarpeeton ottaen huomioon, että pykälän 1 momentissa edellytetään kunnan kehittävän vesihuoltoaan *”…muiden kuntien ja muiden keskeisten tahojen kanssa”*.

8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen

Luonnoksessa ehdotetun 8 §:n ensimmäinen momentti on kirjoitettu muotoon *”Kunnan tulee hyväksyä alueellaan toimiville vesihuoltolaitoksille toiminta-alue tai tehdä päätös, että laitokselle ei ole tarpeen hyväksyä toiminta-aluetta”*. Kuntaliitto pitää asiallisesti tarpeettomana ja turhaa hallinnollista taakkaa aiheuttavana valituskelpoisen hallinnollisen päätöksen edellyttämistä tilanteessa, jossa vesihuoltolaitos, sen asiakkaat tai kunta eivät ole pitäneet tarkoituksenmukaisena toiminta-alueen hyväksymistä. Käynnissä olevan hallituksen norminpurkuohjelman hengessä tällaista ”nollapäätössäännöstä” ei tulisi säätää, sillä valvontaviranomaisilla on asiassa tarvittaessa kuitenkin vireillepano-oikeus.

Kuntaliiton mielestä parempi ratkaisu olisi 1 momentin poistaminen lakiluonnoksesta. Toiminta-alueen hyväksymisestä on voimassa olevan lain säännöstä vastaava säännös ehdotetussa 3 momentissa.

15 b § Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen

Lakiluonnoksen 15 b §:ssä ehdotetaan säädettäväksi kunnan terveydensuojeluviranomaiselle ja ympäristöluvan valvojalle velvoite ilmoittaa viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tietoonsa tulleesta

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

merkittävästä vesihuollon häiriötilanteesta. Kuntaliitto pitää ehdotettua toimintamallia, jossa kunnan terveydensuojeluviranomainen (ja joissain tapauksissa ympäristönsuojeluviranomainen) toimii viestinviejänä, outona ja perusteettomana. Lähtökohtana tulee olla, että toiminnanharjoittaja, jonka toimintaa säännöksen kuvaama häiriötilanne koskee, ilmoittaa siitä itse viipymättä toimivaltaisille viranomaisille.

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella tai ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole päivystysvelvoitetta ja tiedon kierrättäminen niiden kautta voi aiheuttaa tarpeetonta viivettä tiedonkulkuun. Lakivalmistelun aikana on esitetty, että tiedon välittäminen on vaivatta toteutettavissa käytössä oleviin (tai käyttöön tuleviin) tietojärjestelmiin tehtävillä muutoksilla. Mikäli tiedonvälitysvelvoite asetettaisiin kunnan valvontaviranomaisille, voisi myös muiden osapuolten ylläpitämän tietojärjestelmän toimintahäiriön vuoksi muodostua tilanne, jossa kunnan valvontaviranomainen voisi joutua epäillyksi virkavelvollisuuden laiminlyönnistä tehtävässä, joka tulisi olla toiminnanharjoittajalla.

Työryhmässä käsitelty ehdotus uudesta pykälästä, joka mahdollistaisi valvontaviranomaiselle suoriteperusteisen maksun perimisen eräistä valvontatoimenpiteistä

Kuntaliitto haluaa tuoda esille ja jatkovalmistelussa edelleen huomioon otettavaksi työryhmän kokouksessa 6.3.2024 esitellyn ja kokouksen keskustelussa laajasti tarpeellisena pidetyn ehdotuksen uudesta lakiin lisättävästä pykälästä, jolla säädettäisiin kunnan valvontaviranomaiselle mahdollisuus periä maksu eräistä tarkastuksista ja muista valvontatoimenpiteistä.

Esitetystä ehdotuksesta on lakiluonnokseen sisällytetty mahdollisuus periä maksu vesihuolto- tai hulevesiverkostoon liittämisestä vapauttamiseksi tehtyjen hakemusten käsittelystä. Muilta osin ehdotusta ei ole luonnokseen sisällytetty. Kuntaliitto pitää kunnan valvontaviranomaisen resurssien turvaamisen ja myös yleisen lainkuuliaisuuden parantamisen kannalta tärkeänä mahdollistaa suoriteperusteisen maksun periminen myös eräissä muissa valvontaviranomaisen tehtävissä. Ehdotamme sen vuoksi lakiluonnosta täydennettäväksi sisällyttämällä siihen alla olevan pykäläluonnoksen 1 momentin kohtien 2 ja 3 mukainen maksujen perimismahdollisuus ja perustelut.

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

X § Viranomaismaksut

Kunnan viranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen ilmoituksen, hakemuksen tai muun asian käsittelystä; (esim. 11 ja 17 c §:n mukaiset hakemukset)

2) tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

3) hallinnollisten pakkokeinojen noudattamisen valvomiseksi tehdyistä tarkastuksista;

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Tässä pykälässä tarkoitetut maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perinnästä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Perustelut

Pykälässä säädettäisiin toimenpiteistä, joista kunta perisi suoriteperusteisen maksun. Maksu voitaisiin periä esimerkiksi 11 ja 17 c §:n mukaisen poikkeamisesta tai sen hylkäämisestä. Maksu voitaisiin periä myös valvontatyöhön liittyvistä ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen tässä laissa tarkoitetun kiellon tai määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi. Samoin kunta voisi periä maksuja hallinnollisten pakkokeinojen noudattamisen valvomiseksi tehdyistä tarkastuksista. Julkisoikeudellisten maksujen ulosottokelpoisuudesta ilman tuomiota tai päätöstä noudatettaisiin mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

SUOMEN KUNTALIITTO

Paavo Taipale
yhdyskuntatekniikan päällikkö

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

19.6.2024

VESIHUOLTOLAIN UUDISTUSTA VALMISTELLEEN TYÖRYHMÄN MIETINTÖ

Tausta

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 työryhmän laatimaan ehdotusta vesihuoltolain uudistamiseksi. Työryhmän tuli toimeksiantonsa (VN/26268/2022-MMM-14) mukaisesti laatia mietintönsä hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmän toimeksianto perustui Kansallisen vesihuoltouudistuksen (MMM039:00/2019) ohjelmaan, eduskunnan Vesi on meidän -kansalaisaloitetta koskevaan päätökseen (EK 26/2021 vp) sekä vesihuoltolain uudistuksen esivalmisteluvaiheen selvityksiin. Päätöksessään EK 26/2021 vp eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Vesihuoltolain uudistus toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kirjausta, jonka mukaan vesihuollon toiminta turvataan ja vesivarat pidetään kansallisissa käsissä.

Lainsäädäntöuudistuksen esivalmisteluvaiheen selvitykset ja raportit ovat saatavilla osoitteessa https://mmm.fi/hanke2?tunnus=MMM033:00/2022.

Työryhmän laatima mietintö

Työryhmän tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu esitys vesihuoltolain uudistamiseksi. Esityksen tavoitteena on varmistaa julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa, edistää vesihuollon alueellista yhteistyötä ja rakenneuudistusta, parantaa vesihuoltolaitosten omaisuudenhallintaa, selkeyttää ja tehostaa vesihuollon toiminnan ja talouden valvontaa sekä parantaa yleisesti vesihuoltolain toimivuutta.

Keskeiset esityksen vesihuoltolain muuttamiseksi ovat vesihuoltolaitoksen määritelmän muutos, säännökset, joilla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen ja vesihuolto-omaisuuden säilyminen kuntien määräysvallassa, vesihuollon suunnittelujärjestelmän kehittäminen lisäämällä lakiin kunnalle velvollisuus laatia vesihuoltosuunnitelma ja vesihuoltolaitokselle velvollisuus laatia omaisuudenhallintasuunnitelma sekä toiminta-alueen määritystä ja kiinteistöjen liittämisvelvollisuutta koskevat muutokset. Näitä ja muita lakiin ehdotettavia muutoksia kuvataan tarkemmin oheisessa hallituksen esitysluonnoksessa.

Työryhmän työskentely

Työryhmän toimikausi oli 17.11.2022−30.6.2024.

Työryhmän puheenjohtajana toimi:
Olli-Matti Verta, vesitalousjohtaja, maa- ja metsätalousministeriö

Työryhmän varapuheenjohtajana toimi:
Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö

Työryhmän jäseninä olivat:

Jari Salila, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö
Elina Nyholm, lainsäädäntöneuvos, oikeusministeriö, varajäsen, 17.11.2022–31.8.2023
Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Jussi Lammassaari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, varajäsen
Johanna Kallio, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö
Antti Parjanne, johtava vesitalousasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö, varajäsen
Jarkko Rapala, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
Helena Korpinen, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö, varajäsen
Riikka Ristinen, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
Ari Kangas, neuvotteleva virkamies, ympäristöministeriö
Mika Ristimäki, erityisasiantuntija, ympäristöministeriö, varajäsen
Katri Saukkonen, vanhempi varautumisasiantuntija, Huoltovarmuuskeskus, 17.11.2022–12.10.2023
Ossi Heino, varautumisasiatuntija, Huoltovarmuuskeskus, 12.10.2023–
Helena Tuorila, johtava asiantuntija, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Antti Saastamoinen, johtava ekonomisti, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, varajäsen
Paavo Taipale, yhdyskuntatekniikan päällikkö, Suomen Kuntaliitto
Tuulia Innala, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto, varajäsen
Nina Pimiä, toiminnanjohtaja, Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry
Vesa Arvonen, hallituksen puheenjohtaja, Suomen vesihuolto-osuuskunnat ry, varajäsen
Anneli Tiainen, lakiasiainpäällikkö, Vesilaitosyhdistys, 17.11.2022–30.9.2023
Joonas Jännäri, lakiasiainpäällikkö, Vesilaitosyhdistys, 1.10.2023–
Osmo Seppälä, toimitusjohtaja, Vesilaitosyhdistys, varajäsen, 17.11.2022-7.6.2023
Riku Vahala, toimitusjohtaja, Vesilaitosyhdistys, 8.6.2023–
Jyrki Lammila, vesihuoltopäällikkö, Etelä-Savon ELY-keskus, Vesihuoltopalvelut-yksikkö
Maria Åkerman, johtava vesihuollon talousasiantuntija, Etelä-Savon ELY-keskus, Vesihuoltopalvelut-yksikkö, varajäsen
Katriina Keskitalo, hydrogeologi, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Elina Kuusisto, ylitarkastaja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, varajäsen, 17.11.2022–31.12.2022

Työryhmän sihteeristössä toimivat:

Thomas Aspholm, hallitussihteeri, maa- ja metsätalousministeriö, 17.11.2022–31.3.2023
Anna Vaalasranta, neuvotteleva virkamies, maa- ja metsätalousministeriö, 15.8.2023–31.12.2023
Vilja Klemola, lainsäädäntöneuvos, maa- ja metsätalousministeriö, 1.1.2024–
Jyrki Laitinen, ryhmäpäällikkö, Suomen ympäristökeskus, 17.11.2022–30.9.2023
Vuokko Laukka, erikoisasiantuntija, Suomen ympäristökeskus
Aki Huttunen, johtava vesihuoltolakimies, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Sanna Laakso, johtava vesitalousasiantuntija, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 17.11.2022–31.5.2023
Niina Kosunen, johtava vesitalousasiantuntija, Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 13.7.2023–

Työryhmä kokoontui 22 kertaa.

Työryhmä järjesti yleisen kuulemistilaisuuden 23.5.2024. Erillinen esityksen maaseutuvaikutusten arviointiin keskittynyt työpaja järjestettiin 14.5.2024. Lisäksi uudistusta on esitelty lukuisissa tilaisuuksissa työryhmän toimikauden aikana.

Työryhmä esittää liitteenä hallituksen esityksen muodossa olevia muutoksia tehtäväksi vesihuoltolakiin.

Työryhmän puolesta Helsingissä 19.6.2024,

Olli-Matti Verta
Vesitalousjohtaja, työryhmän puheenjohtaja

Liitteet

Luonnos hallituksen esitykseksi vesihuoltolain muuttamisesta
Kuntaliiton eriävä mielipide ja lausuma

15 **Vantaan kaupungin lausunto vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147/TeA**

VD/5919/00.04.03/2024

TeA/MSa/MV/EJ

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) pyytää lausuntoa pelastussuunnitelmasta vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikalle osoitteeseen Tikkurilantie 147. Lausuntoa on pyydetty 18.9.2024 mennessä.

Schenker Oy harjoittaa tilapäistä säilytystä osana vaarallisten aineiden kuljetusta osoitteessa Tikkurilantie 147, 01530 Vantaa. Kyseessä on Schenker Oy:n terminaali, jossa vaarallisia aineita tilapäisesti säilytetään odottamassa jatkokuljetusta terminaalissa ja sen piha-alueella. Terminaalialue on Vantaan voimassa olevassa yleiskaavassa tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan aluetta (TT), jolle saa sijoittaa toimintoja, joita niiden aiheuttamien ympäristöhäiriöiden vuoksi ei voi sijoittaa muille työpaikka-alueille. Kohdealue sijaitsee välittömästi Helsinki-Vantaan lentokentän alueen eteläpuolella ja Kehäradan tunneliosuuden yläpuolella. Kohteen hulevesien purkautuminen johtaa läheiseen Krakanojaan.

Vantaan kaupunki toteaa, että DB Schenker Finland Oy:llä varastoidaan merkittävä määrä vaaralliseksi luokiteltuja kemikaaleja, mistä aiheutuu myös riski ympäristölle. Vantaan kaupunki huomauttaa, että kohteen pelastussuunnitelmassa ei ole riittävän hyvin huomioitu ympäristönäkökulmia mahdollisissa vaarallisten kemikaalien käsittelyyn liittyvissä onnettomuustilanteissa. Lisäksi tulisi varmistaa, että Finavia Oyj:tä on kuultu lentoturvallisuusnäkökulmaan liittyen.

Pelastussuunnitelma on kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Liikenne- ja viestintävirastolle liitteen mukainen lausunto.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin lausunto vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147
- Lausuntopyyntö VAK-lain (541/2023) mukaisesta tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147 / Liikenne- ja viestintävirasto TRAFICOM

Täytäntöönpano: Laki- ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Yleiskaavasuunnittelija Matti Sahlberg, puh. 040 353 9598
matti.sahlberg[at]vantaa.fi

Lausunto
VD/5919/00.04.03/2024
16.9.2024

Liikenne- ja viestintävirasto TRAFICOM

Viite: TRAFICOM/334016/05.03.184/2024

Lausunto vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikan sisäisestä pelastussuunnitelmasta osoitteeseen Tikkurilantie 147 / Liikenne- ja viestintävirasto TRAFICOM.

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) pyytää lausuntoa pelastussuunnitelmasta vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikalle osoitteeseen Tikkurilantie 147, Dnro TRAFICOM/334016/05.03.184/2024. VAK-lain mukaisesti Vantaan kaupungilla on mahdollisuus esittää mielipide sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja erityisesti sen vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen liitteestä. Lausunto on pyydetty 18.9.2024 mennessä.

Schenker Oy harjoittaa tilapäistä säilytystä osana vaarallisten aineiden kuljetusta osoitteessa Tikkurilantie 147, 01530 Vantaa. Kyseessä on Schenker Oy:n terminaali, jossa vaarallisia aineita tilapäisesti säilytetään odottamassa jatkokuljetusta terminaalissa ja sen piha-alueella. Vaarallisia aineita on tilapäisessä säilytyksessä päivätasolla enintään seuraavat määrät:

Luokka 1, muut kuin 1.4S	Luokka 1.4S	Luokka 2.1	Luokka 2.2	Luokka 2.3	Luokka 3	Luokka 4.1	Luokka 4.2	Luokka 4.3
-	1 000 kg	3 000 kg	3 000 kg	50 kg	20 000 kg	2 000 kg	2 000 kg	2 000 kg

Luokka 5.1	Luokka 5.2	Luokka 6.1	Luokka 6.2	Luokka 7	Luokka 8	Luokka 9	Rajoitettu määrä
3 000 kg	3 000 kg	100 kg	-	20 kg	20 000 kg	20 000 kg	20 000 kg

Kohteena oleva Schenkerin terminaalialue on Vantaan voimassa olevassa yleiskaavassa tilaa vaativan tuotanto- ja varastotoiminnan aluetta (TT), jolle saa sijoittaa toimintoja,

joita niiden aiheuttamien ympäristöhäiriöiden vuoksi ei voi sijoittaa muille työpaikka-alueille. Kohdealue sijaitsee välittömästi Helsinki-Vantaan lentokentän lentoliikenteen alueen eteläpuolella ja Kehäradan tunneliosuuden yläpuolella. Kohdekiinteistö on lähimmillään noin 130 metrin päässä Päijänne-tunnelin uloimmasta suojavyöhykkeestä. Kohteen hulevesien purkautuminen johtaa läheiseen Krakanojaan.

Vantaan kaupunki toteaa, että DB Schenker Finland Oy:llä varastoidaan merkittävä määrä vaaralliseksi luokiteltuja kemikaaleja, mistä aiheutuu myös riski ympäristölle. Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan kohteen pelastussuunnitelmassa ei ole riittävästi huomioitu ympäristönäkökulmia onnettomuustilanteissa.

Pelastussuunnitelmasta ei käy ilmi, onko laitoksella jätevesien sulkuventtiiliä, ja jos on, missä se sijaitsee. Onnettomuustilanteessa sekä kemikaalien että sammutusjätevesien joutuminen jätevesiviemäriin aiheuttavat riskin HSY:n jäteveden puhdistamon toiminnalle.

Pelastussuunnitelmasta ei käy ilmi, onko piha-alueiden hulevesiviemäreissä sulkuventtiilejä, ja jos on, missä ne sijaitsevat. Piha-alueella lastataan tai puretaan kemikaaleja ja varastoidaan vaaralliseksi luokiteltuja kemikaaleja VAK-puoliperävaunuissa tai perävaunuissa. Lausuntopyynnön liiteasiakirjoista ilmenee, että kohteen kiinteistön pohjoisosassa varastoidaan kontissa vuotavia ja vahingoittuneita lähetyksiä. Onnettomuusriski ympäristöön on siis olemassa. Kohteen hulevedet purkautuvat Vantaan karttajärjestelmän mukaan etelään Tikkurilantien ali ja edelleen kaakkoon Krakanojaan.

Vantaan pienvesiselvityksen päivityksen (Sitowise, 30.4.2024) mukaan Krakanoja on taimenpuro, jonka alaosa on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi, ja yläosat paikallisesti arvokkaiksi. Kohteen pelastussuunnitelmasta ei käy ilmi, miten piha-alueiden allastus aiotaan toteuttaa esimerkiksi tulipalotilanteessa tai kemikaalivuototilanteessa. Myöskään mahdollisen kemikaalivuototilanteen hallintakeinoja (imeytysaineet, kaivonsulkumatot, puomitus tmv.) ei ole avattu pelastussuunnitelmassa.

Vantaan kaupunki huomauttaa, että kohteen pelastussuunnitelmassa ei ole riittävän hyvin huomioitu ympäristönäkökulmia mahdollisissa vaarallisten kemikaalien käsittelyyn liittyvissä onnettomuustilanteissa. Lisäksi tulisi huomioida alueen sijainti lentoliikenteen alueen välittömässä läheisyydessä ja varmistaa, että Finavia Oyj:tä on kuultu lentoturvallisuusnäkökulmaan liittyen.

Jokela Päivi

Lähettäjä: Mattila Eetu <Eetu.Mattila@traficom.fi>
Lähetetty: tiistai 20. elokuuta 2024 15.51
Vastaanottaja: Mattila Eetu
Aihe: LAUSUNTOPYYNTÖ VAK-lain (541/2023) mukainen tilapäisen säilytyksen paikan sisäisen pelastussuunnitelma TRAFICOM/334016/05.03.184/2024
Liitteet: Attachments.txt

Et saa usein sähköpostia lähettäjältä eetu.mattila@traficom.fi. Lisätietoja siitä, miksi tämä on tärkeää

Hei,

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pyytää lausuntoja vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain mukaisesti hyväksyttäväksi tulleesta sisäisestä pelastussuunnitelmasta vaarallisten aineiden tilapäisen säilytyksen paikalle osoitteeseen Tikkurilantie 147, 01530 Vantaa. VAK-lain mukaisesti teillä on mahdollisuus esittää mielipiteenne sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja erityisesti sen VAK-tilapäinen säilytys -liitteestä TRAFICOM/334016/05.03.184/2024 .

Sisäinen pelastussuunnitelma ja sen liitteet löytyvät seuraavan linkin takaa:

Huom! Järjestelmä kysyy henkilön nimen ja sähköpostin, jotta tiedämme ketkä ovat tiedostoja katsoneet. Mitään tunnuksia ei tarvitse luoda. *Voit ladata sinulle lähetetyt tiedostot alla olevan linkin kautta. You can download files sent to you using the link below.* Linkki / Link:

Toiminnan kuvaus

Schenker Oy harjoittaa tilapäistä säilytystä osana vaarallisten aineiden kuljetusta osoitteessa Tikkurilantie 147, 01530 Vantaa. Kyseessä on Schenker Oy:n terminaali, jossa tilapäisesti säilytetään vaarallisia odottamassa jatkokuljetusta terminaalissa ja sen piha-alueella. Tilapäisessä säilytyksessä on päivätasolla enintään seuraavien luokkien aineita:

Luokka 1, muut kuin 1.4S	Luokka 1.4S	Luokka 2.1	Luokka 2.2	Luokka 2.3	Luokka 3	Luokka 4.1	Luokka 4.2	Luokka 4.3
-	1000 kg	3000 kg	3000 kg	50 kg	20000 kg	2000 kg	2000 kg	2000 kg

Luokka 5.1	Luokka 5.2	Luokka 6.1	Luokka 6.2	Luokka 7	Luokka 8	Luokka 9	Rajoitettu määrä
3000 kg	3000 kg	100 kg	-	20 kg	20000 kg	20000 kg	20000 kg

Tarkemmat tiedot löytyvät sisäisestä pelastussuunnitelman VAK-liitteestä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan mahdollisimman pian, mutta viimeistään 18.9.2024.

Lausunnon jättäminen

Lausunnot pyydetään jättämään Traficomin kirjaamoon sähköpostitse (kirjaamo(a)traficom.fi).

Lausunnossa tulee mainita diaarinumero TRAFICOM/334016/05.03.184/2024.

Traficom on pyytänyt lausuntoja VAK-lain (541/2023) 33 §:n mukaisesti alueelliselta pelastusviranomaiselta, ELY-keskukselta, Aluehallintoviranomaiselta ja kunnalta.

Lisätietoja asiasta antaa

ylitarkastaja Eetu Mattila (eetu.mattila@traficom.fi, p. 029 534 7344) ja ylitarkastaja Erik Stålhammar (erik.stalhammar@traficom.fi , p. 029 534 6648)

Ystävällisin terveisin

Eetu Mattila
Ylitarkastaja

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Vaarallisten aineiden kuljetus (VAK) -tiimi
puh. 029 534 7344
etunimi.sukunimi(at)traficom.fi
Käyntiosoite: Opastinsilta 12 A, 00520 Helsinki / PL 320, 00101 Helsinki

www.traficom.fi

Tämä viesti on osoitettu ainoastaan sen tarkoitetulle vastaanottajalle ja se saattaa sisältää salassa pidettävää tietoa. Jos et ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, tuhoa viesti ja ilmoita asiasta välittömästi viestin lähettäjälle. Viestin sisällön, välitystiedon ja viestin olemassaolon hyväksikäyttäminen ja ilmaiseminen on kielletty laissa (laki sähköisen viestinnän palveluista 136 § 4. mom).

16 **Etuosto-oikeuden käyttäminen 30.7.2024 tehdyssä kiinteistökaupassa / Kiinteistö 92-406-3-7, Löfdala, Keimola / TeA**

VD/6205/10.00.01.01.01/2024

TeA/AK/TH/AVP/JHo/EJ

Vantaan kaupungille on tullut ilmoitus seuraavasta 30.7.2024 tehdystä kiinteistökaupasta:

Myyjät: Yksityishenkilöitä

Ostajat: Yksityishenkilöitä

Kaupan kohde:
Vantaan kaupungin Keimolan (22) kaupunginosassa sijaitseva rakennettu kiinteistö 92-406-3-7 osoitteessa Kirkantie 12, 01750 Vantaa. Kaupan kohteena olevan kiinteistön pinta-ala on noin 14 250 m^2.

Kaupan kohteen rakennukset ja nykyinen käyttö:
Kaupan kohteella sijaitsee 80 k-m2:n suuruinen omakotitalo vuodelta 1939, 60 km2:n suuruinen talousrakennus vuodelta 1982 ja kartalta mitattuna noin 90 m2:n suuruinen talousrakennus. Kauppakirjan mukaan rakennukset myydään purettaviksi. Loppuosa kaupan kohteesta on tällä hetkellä metsittynyttä peltoa (noin 0.9 hehtaaria). Kaupan kohde rajoittuu lännessä ja pohjoisessa kaupungin omistamiin kiinteistöihin.

Kauppahinta on 173 000 euroa (noin 12 € / m^2).
Tontit ja maanhankinta -tiimin arvion mukaan vastaa kohteen käypää arvoa.

Kaupungin etuosto-oikeus:
Vantaan kaupungilla on etuosto-oikeus kyseessä olevassa kiinteistökaupassa. Etuostolain mukaan kaupungin on tehtävä päätös etuosto-oikeuden käyttämisestä kolmen kuukauden kuluessa luovutuskirjan oikeaksi todistamisesta.

Ostajan käyttösuunnitelmat kaupan kohteelle:
Ostaja ilmoitti puhelinkeskustelussa aikovansa kunnostaa kaupan kohteen omaan käyttöönsä. Tarkoituksena on hakea myöhemmin suunnittelutarveratkaisua, jolla korvataan vanha asuinrakennus uudella. Asemakaavainsinööri on lausunut kaupan kohdetta välittävälle kiinteistövälittäjälle, että lähtökohtaisesti olemassa olevaa asuinrakennusta voidaan laajentaa, kunhan asuntoja ei tule lisää tai se voidaan korvata uudella yksiasuntoisella omakotitalolla. Lähtökohtaisesti rakennusoikeus omakotitalolle voisi olla noin 200 k-m^2. Olemassa olevia talousrakennuksia voi myös laajentaa tai ne voi korvata uusilla talousrakennuksilla. Kaikki nämä toimenpiteet edellyttävät suunnittelutarveratkaisua.

Tilaa ei ole mahdollista lohkoa useammaksi rakennuspaikaksi. Metsäinen osa tilasta ei ole käytettävissä rakentamiselle.

Lisäksi kaupunki on käynyt neuvotteluja ostajien kanssa pihapiirin ulkopuolisen metsäisen peltoalueen (noin 0.9 hehtaaria) ostamisesta kaupungille. Tällöin kaupungin tarve ekologisen runkoyhteyden turvaamiseksi täyttyisi ja vältyttäisiin mahdolliselta etuostolta, mutta ostajat eivät olleet halukkaita sen myyntiin. Jos Vantaan kaupunki käyttää etuosto-oikeuttaan tässä kiinteistökaupassa, voi kaupunki myydä pihapiirin rakennuksineen (noin 5 000 m2) ostajille, heidän niin sitä halutessaan.

Kaavatilanne:
Kaupan kohteen alueella ei ole asemakaavaa, eikä sen laatiminen ole vireillä. Voimassa olevassa yleiskaavassa alue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Lisäksi alueelle on osoitettu ekologinen runkoyhteys ja ohjeellinen ulkoilureitti.

Yleisperustelut:
- Vantaan yleiskaavassa 2020 kaupan kohteen alueelle on osoitettu ekologinen runkoyhteys sekä ohjeellinen ulkoilureitti. Ekologisen runkoyhteyden varmistaminen on luontevimmin toteutettavissa alueen ollessa julkisyhteisön omistuksessa.
- kaupunki omistaa kohteen välittömässä läheisyydessä runsaasti maata ja kohteen hankinta kaupungille edesauttaa alueen toteuttamista osana ekologista verkostoa.
- Vantaan maa- ja asuntopoliittisten linjausten (kaupunginvaltuusto 10.10.2022) mukaan ennakoiva ja kauaskantoinen maanhankinta auttaa kaupunkia varautumaan tuleviin yhdyskuntarakentamisen tarpeisiin ja varmistamaan asunto- ja työpaikkarakentamiseen soveltuvan maan riittävyyden tulevaisuudessa unohtamatta yleisen virkistyskäytön ja luonnonsuojelun tarpeita.

Ympäristökeskuksen perustelut:
Ympäristökeskus toteaa, että Keimolan Isosuo on osa Vestran soiden, lehtojen ja vanhojen metsien Natura 2000 -aluetta, joka koostuu kuudesta erillisalueesta. Vestran Natura-kokonaisuus muodostaa erittäin merkittävän ja varsin luonnontilaisina säilyneen luontokohteiden keskittymän. Keimolan Isosuon luontoarvot ovat merkittäviä, eikä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan suojelun perusteena olevia luontoarvoja saa merkittävästi heikentää (luonnonsuojelulaki 9/2023, 34 §).

Tällä hetkellä ainoa hyvin toimiva metsäinen yhteys Keimolan Isosuon ja Natura-alueen muiden kohteiden välillä on etelän suuntaan. Jotta Isosuo ja sen luontoarvot saataisiin kiinteämmin yhdistettyä Vestran Natura-kokonaisuuteen ja paremmin osaksi koko Vantaan ekologista verkostoa, tarvitaan toimivia yhteyksiä enemmän kuin yksi. Tällainen tärkeä yhteys voisi muodostua kyseessä olevan kiinteistön kautta.

Nykyinen puustoinen yhteys pohjoiseen, vaikka se onkin tällä hetkellä heikko, on todettu merkittäväksi Vantaan ekologisen verkoston selvityksissä ja merkitty ekologiseksi runkoyhteydeksi Vantaan yleiskaavaan.

Vantaan resurssiviisauden tiekartan Monimuotoinen luonto -kaistan tavoitteena on muun muassa luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeleminen, ja tavoitteen yhtenä mittarina ovat toimenpiteet ekologisen verkoston parantamiseksi. Koska Keimolan Isosuon länsipuolella on laaja golfkenttä ja itäpuolella moottoritie, jotka eristävät Keimolan Isosuon muista luontoalueista idässä ja lännessä, tarvitaan alueelle vahvistavia toimia.

Kaupunki on asettamassa luontopositiivisuustavoitetta ja kaupunkirakenne ja ympäristö –palvelualue on jo sitoutunut tavoitteeseen “Vantaa on luontopositiivinen kaupunki 2030”. Tiivistettynä luontopositiivisuus tarkoittaa, että kaupungin toiminnasta aiheutuu luonnolle enemmän hyötyä kuin haittaa. Toimiva ekologinen verkosto on yksi luontopositiivisuuden kulmakivistä, koska se mahdollistaa lajien liikkumisen ja geneettisen monimuotoisuuden säilymisen. Ilman tätä verkostoa ekosysteemejä uhkaa pirstaloituminen, mikä heikentää luonnon kykyä palautua ja sopeutua muutoksiin.

Kaupungin maanomistuksen lisääminen ekologisten runkoyhteyksien turvaamiseksi on siten merkittävä luontopositiivisuusteko.

Kiinteistöjohtaja puoltaa edellä esitetyin perusteluin etuosto-oikeuden käyttämistä.

Kauppakirja on kaupunginhallituksen nähtävillä kokousasiakirjoissa luottamushenkilöiden Extranetissä.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 8. luvun 1 §:n kohdan 34 mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että

a) Vantaan kaupunki käyttää etuosto-oikeuttaan edellä esitetyssä 30.7.2024 tehdyssä kiinteistökaupassa, joka koskee Keimolan (22) kaupunginosassa sijaitsevaa noin 14 250 m^2:n suuruista kiinteistöä 92-406-3-7. Kauppahinta on 173 000 euroa,

b) ilmoittaa päätöksestä etuostolain mukaisesti ostajille ja myyjille sekä maanmittauslaitokselle, ja

c) Vantaan kaupunki tarjoaa ostajille mahdollisuuden ostaa kiinteistöön kuuluvan pihapiirin rakennuksineen (noin 5000 m2) käypään hintaan.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

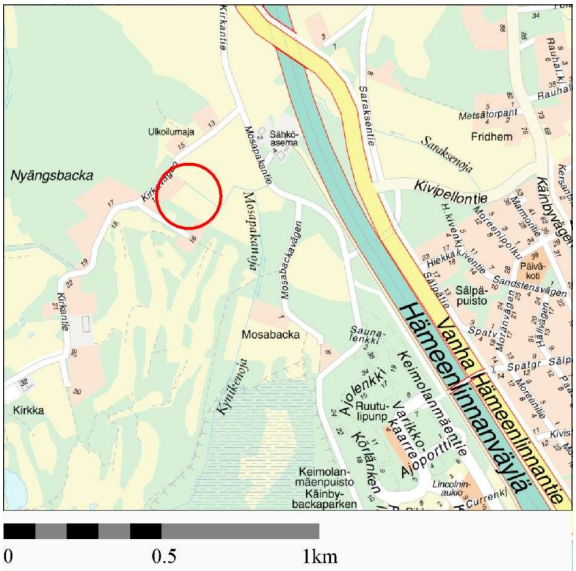
Liitteet:
- liitekartta kaupan kohteesta sekä kaupungin maanomistuksesta

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 7. Valitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa.

Lisätiedot:
tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh. 040 733 7447, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
maankäyttöteknikko Jorma Hopponen, puh. 050 312 3995, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

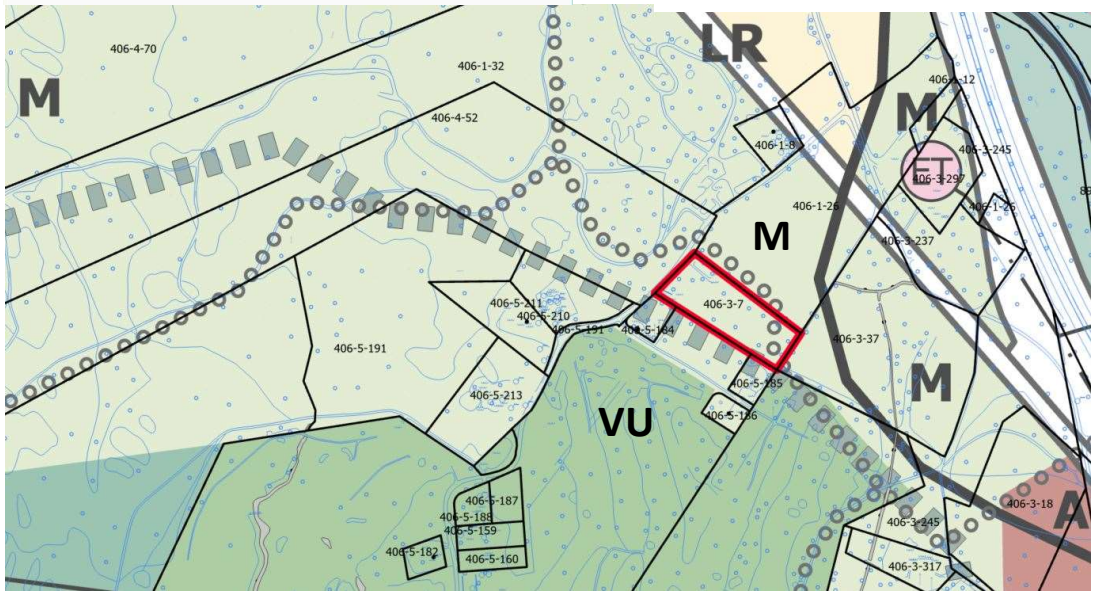

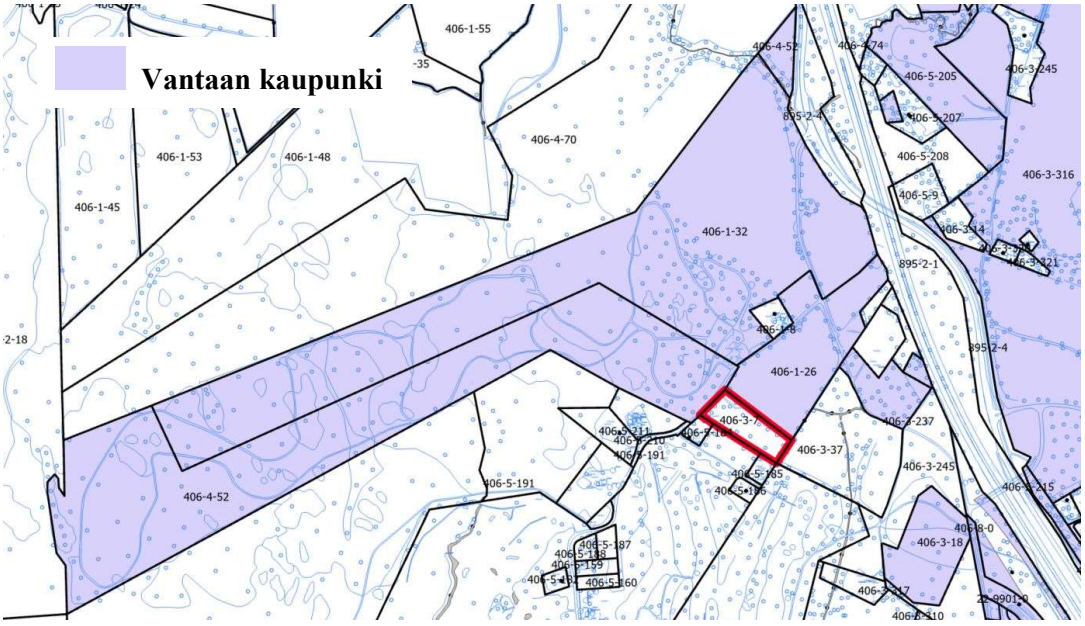
KARTTA ETUOSTOA VARTEN

Kaupunginosa: KEIMOLA (22)

Kylä: KEIMOLA (406)

Kiinteistö: 92-406-3-7

17 **081700 Korson keskustan kaavarunko, 81. Korso, 83. Metsola / TeA**

VD/13726/10.02.04.00/2022
SP/MJA/MAI/LLÖ/VIK/SSO/EJ

Korson keskustan kaavarunko tarkastelee Korson keskustan kehitystä noin vuoteen 2050 saakka. Se ohjaa alueen kasvua noin 100 000 kem² asuinrakentamiseen eli 2 000 uuteen asukkaaseen asti. Keskusta-alueen tiivistäminen toisi alueelle uusia työpaikkoja ja palveluita. Uusi rakentaminen osoitetaan etenkin radan varren vajaakäyttöisille tai rakentamattomille alueille sekä keskustan länsipuolelle. Oleva viheralue- ja kävelyverkosto säilytetään ja sitä vahvistetaan.

Kaavarunko koskee osia Korson suuralueen kaupunginosista 81 Korso ja 83 Metsola. Kaavarungon aluerajaus vastaa pääpiirteissään yleiskaava 2020:n mukaista keskustatoimintojen aluetta (C).

Kaavarungon suunnittelualue on kooltaan noin 58 hehtaaria. Se kattaa kävellen saavutettavia kortteleita Korson aseman ympäristössä. Kaavarunkoalue rajautuu lännessä Ankkapuistoon, etelässä Kulomäentiehen ja idässä Otavantiehen. Pohjoisessa kaavarunkoalue päättyy Toyotan tehdasalueeseen ja radan varren teollisiin kortteleihin.

Valmistelu
Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi kaavan valmisteluun on osallistunut arkkitehtitoimisto Tengbom Oy konsulttina sekä Sitowise Oy ja Realidea Oy alikonsultteina.

Tavoitteet työlle
Kaavarungon tavoitteena on luoda Korson keskustasta tiivis, kylämäinen, viihtyisä, vehreä, käveltävä ja kestävästi saavutettava sekä ihmisen mittakaavainen alue sekä osoittaa täydennysrakentamisen mahdollisuudet sekä esittää suuntaviivat ydinkeskustan kehittämiselle. Kaavarunkotyön tavoitteena on myös viestiä alueen tulevasta kehityksestä ja siten innostaa toimijoita alueen kehittämiseen.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 7.12.2022.
Kaavarungon vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin 7 kappaletta. Lisäksi kaupunki laati Korso keskusta-aluetta ja sen ympäristöä koskien kaikille avoimen verkkopohjaisen kyselyn, joka oli avoinna 7.12.2022-13.1.2023 välisenä aikana. Kyselyyn saatiin valmiiksi merkittyjä vastauksia noin 450 kappaletta sekä keskeneräiseksi jääneitä vastauksia noin 600 kappaletta.

Kaavarunkoa työstettiin asukasillassa Korson nuorisotilassa 2.3.2023 (noin 20 osallistujaa) sekä Vantaan kaupungin elinkeinopalveluiden järjestämällä yritysfoorumilla Lumossa 1.3.2023 (noin 55 osallistujaa).

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7).

Kaavarungon sisältö
Korson keskustan kaavarunko -luonnoksen aineisto on koottu kokonaisuudessaan yhteen raporttitiedostoon, joka käsittää lähtötiedot, prosessin ja skenaarioiden esittelyn sekä itse kaavarungon. Kaavarunkoluonnos (kappaleet 5 ja 6) esitetään kokonaisuutena sekä tarkemmin neljän temaattisen kokonaisuuden avulla: 1. rakentaminen (tehokkuus, rakennettu kulttuuriympäristö ja alustava

täydennysrakentamissuunnitelma), 2. maisema ja viherympäristö, 3. liikenne, 4. palvelut. Lisäksi työssä on arvioitu muun muassa ilmastovaikutuksia. Keskeisiä asiakokonaisuuksia kunkin teeman osalta ovat:

1. Rakentaminen
   Tehokkuus: Kaavarunko ohjaa täydennysrakentamista suuripiirteisesti, antamalla tavoiteltavalle tehokkuudelle tavoitehaarukan. Lisäksi kaavarunkoon on erikseen merkitty täydentyviä asuinkortteleita, joilla täydennysrakentamispotentiaali on erityisen suurta.

   Keskustan liikekorttelit: Kaavarungon ytimessä ovat radan länsipuolen liikekorttelit, joiden nykyinen rakentaminen esitetään kaavarungossa korvattaviksi tehokkailla hybridikortteleilla, joihin sijoittuisi sekä asumista että uusia palveluja tarjoavia liiketiloja. Kaavarunkoon sisältyy näiden keskustakortteleiden ympäristöä käsittelevä julkisen ulkotilan ideasuunnitelma (kappale 6.1).

   Täydennysrakentaminen ja teollisuuskortteleiden muutos asuinkäyttöön: Kaavarunko ohjaa nykyisten teollisuuskortteleiden muuttamista asuin- ja liikekäyttöön. Toyotan teollisuusalueesta osa on merkitty sekoittuneeksi asumisen ja työpaikkojen alueeksi. Radan toisella puolella Urpiaistentien linjausta on esitetty siirrettäväksi radan viereen, jolloin nykyisille rakentamattomille ja teollisuuskäyttöisille tonteille on mahdollista sijoittaa suurempi asuinkortteli. Terveyskeskuksen eteläpuolisten asuinkortteleiden rakentamiseksi on vireillä erillinen asemakaavamuutos.

2. Maisema ja viherympäristö
   Kaavarunko sisältää suosituksia viheralue- ja yhteysverkoston kehittämiseksi kokonaisuutena. Kaavarungossa esitetään lisää taskupuistoja, katupuita ja vettä läpäisevää materiaalia lisääntyvien hulevesien hallitsemiseksi, alueellisten viheryhteyksien vahvistamiseksi sekä viihtyisyyden ja miellyttävän pienilmaston aikaansaamiseksi. Nykyiset viheralueet on esitetty säilytettäväksi. Uusiin ja tiivistyviin asuinkortteleihin on esitetty säilyviä ja uusia korttelipuistoja.

3. Liikenne
   Keskustan laajenevat kävelyalueet: Keskustaan ehdotetaan kävelyreittien ja aukioiden sarjaa, joka lähtee Maakotkantieltä, alittaa radan ja jatkuu radan itäpuolella Kulomäentielle. Maakotkantien läpiajo esitetään katkaistavaksi Korsontien kohdalla, joka mahdollistaisi viihtyisän kauppakadun Korson keskustaan.
   Linja-autoliikenteen terminaali: Radan länsipuolisten liikekortteleiden yhteyteen on osoitettu vaihtoehtoja joukkoliikenteen terminaalin sijoittumiseksi jatkosuunnittelun avuksi.

4. Palvelut
   Kaupalliset korttelit on esitetty sijoittuvaksi pääasiassa kehittyvälle keskusta-alueelle, jossa nykyisten ja tulevien palveluiden toimintaedellytyksiä pyritään parantamaan. Keskeisessä roolissa ovat päivittäisasiointi ja alueen luonnolliset jalankulkuvirrat. Uutta liike- ja työpaikkarakentamista kaavarunkoalueelle on esitetty noin 12 000 kem².

Kaupunkiympäristölautakunta 19.9.2023 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi 19.9.2023 päivätty kaavarunkoluonnos 081700, 81 Korso, 83 Metsola / Korson keskustan kaavarunko,
b) oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Kaupunkiympäristölautakunnan puheenjohtaja Anssi Aura esitti asian jättämistä pöydälle. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunkiympäristölautakunnan seuraavaan kokoukseen.

———

Kaupunkiympäristölautakunta 24.10.2023 § 9

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi 19.9.2023 päivätty kaavarunkoluonnos 081700, 81 Korso, 83 Metsola / Korson keskustan kaavarunko,
b) oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunnan jäsen Soili Haverinen ja varajäsen Jukka Nevala poistuivat yhteisöjääviyden vuoksi kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kaupunkiympäristölautakunta jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:
”Lautakunta näkee tärkeänä asettaa Korson kaavarunko nähtäville, jotta voidaan varmistaa jokaisen eri tahon mielipiteen kuuleminen kaavaprosessin tässä vaiheessa. On myös hyvä, että toimiala tarkastelee vielä eri vaihtoehtoja jo tähän mennessä esitettyjen ratkaisujen korvaamiseksi, kuultujen mielipiteiden pohjalta. Lautakunta näkee myös järkevänä pyrkiä edistämään kaavaratkaisuja, jotka mahdollistavat Korson keskustan kehittymisen lähivuosina. Tällöin kaavarungossakin esitettyjen ratkaisujen tulisi olla kunnianhimoisia, mutta ennen kaikkea toteuttamiskelpoisia lähivuosina. Selvitetään parkkitalon lisäksi maanalaista pysäköintiä ja suuremman kaupan tai kauppakeskittymän saamista keskusta-alueelle. Bussiterminaalin sijainnin tulee nivoutua kaupunkirakenteeseen sekä edistää käveltävää keskustaa ja kaupallisia palveluita.”

———

Kaupunginhallitus 13.11.2023 § 17

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että

a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi 19.9.2023 päivätty kaavarunkoluonnos 081700, 81 Korso, 83 Metsola / Korson keskustan kaavarunko,
b) oikeutetaan asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Nähtävilläolo
Korson keskustan kaavarunko 081700 on ollut MRA 30 §:n nojalla nähtävillä 29.11.2023 – 4.1.2024 ja siitä on pyydetty 16 lausuntoa. Määräaikaan mennessä saatiin 6 mielipidettä ja 8 lausuntoa.

Mielipidet
Mielipiteissä kommentoitiin yksittäisen tontin pysäköinnin järjestelystä, Maakotkantien läpiajoliikenteestä, hypermarketin paikasta, viidennen raiteen huomioinnista, terveysaseman kohtalosta sekä ydinkeskustan asuntorakentamisen tehokkuudesta, liiketilojen tarpeesta ja pysäköinnin sekä bussiterminaalin sijainnista.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 13.11.2023 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot.

Vantaan seurakuntayhtymä halua olla mukana Korson keskustan kehityksessä.
Vantaan kaupunginmuseo halua, että arvokkaiksi todetut kohteet otetaan huomioon.
Vantaan energia halua, että maakaapeleiden sekä kaukolämpöputkien sijainnit otetaan huomioon.
Uudenmaan liitto ei lausuttava.
ELY toivoisi että melu-, tärinä- ja pienhiukkashaita olisi tarkastettu. Pitää positiivisena kaupallisten toimintojen mahdollistamista kävelykehän varteen. Tulee varmistaa tilaa kaupallisille toiminoille väestönkasvu nähden.
Tukes ei lausuttava.
HSY kertoo, että täydennysrakentaminen ei vaadi suuria toimenpiteitä verkoston suhteen.
HSL sanoo, että toimivin bussiterminaali rakentuu molemmin puolin Urpiaisentietä ja samana pitäisi tarkastella keinoja henkilöautoliikenteen vähentämiseksi terminaalialueella.

Tehdyt tarkistukset
Lausuntojen ja mielipiteiden johdosta tehdyt tarkistukset:

Kaavarunkokartassa on laajennettu keskustatoimintojen korttelialuetta koskemaan osaa kirkon tontista. ”Asemakaavassa suojeltu rakennus” ja ”arvotettu rakennus” -merkinnät on lisätty kaavarunkokartalle.

Kaavarungon raportissa kohdassa ”2.5. Kulttuuriympäristö” teksti ja kuva on päivitetty vastaamaan Vantaan kaupunginmuseon huomautuksia. Samasta syystä kohdassa ”5.6. Rakennettu kulttuuriympäristö” kuva on päivitetty. Asuntosäätiön kommentin johdosta kohtaan ”6 – Liikenne” on lisätty seuraava lause: ”Pysäköintijärjestelyjen uudistuksia tarkastellaan tulevien kaavamuutosten yhteydessä”

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkiympäristölautakunta 3.9.2024 § 7

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet mielipiteisiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) hyväksytään 3.9.2024 päivätty 081700 Korson keskustan kaavarunko, 81. Korso, 83. Metsola, noudatettavaksi ohjeena alueen asemakaavoituksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että asiaan jätettiin seuraava kaupunkiympäristölautakunnan yhteinen pöytäkirjalausuma:

”Korson keskustan uudistamistyöt on jo aloitettu vanhan purkamisella. Uutta rakentamista ei vielä ole luvassa kaavatyön keskeneräisyyden ja huonon rakentamissuhdanteen vuoksi. Kaupungin on priorisoitava Korson keskustan rakentaminen ja pyrittävä siihen, että hankkeet lähtevät liikkeelle mahdollisimman pian. Odotusaikana kaupungin tulisi ideoida yhdessä asukkaiden kanssa väliaikaisia ratkaisuja purettujen tonttien hyödyntämiseksi ja keskustan viihtyisyyden parantamiseksi. Korson uutta keskustaa rakennettaessa tarkastellaan myös mahdollisuutta myöntää tilapäisiä käyttötarkoituksen muutoksia käyttämättömille tiloille.”

Merkittiin, että kokoomuksen lautakuntaryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon perussuomalainen lautakuntaryhmä ja Liike Nytin lautakuntaryhmä yhtyivät:

”Esitämme jatkosuunnitelmissa huomioitavan seuraavat näkökulmat:
- Keskustan länsipuolella olevat kolme merkintää muutettava jatkosuunnitelmissa (vanha apteekin talo, Osuuspankin talo ja liikerakennus os. Korsontie 7). Kerroksellisuutta löytyy esim. seurakunnan liikerakennus.
- Maakotkantien läpiajo tulee sallia. Kaavarungossa hahmoteltu kävelykeskustan laajuus on ylioptimistinen.
- Kirkon saattoliikenne tulee varmistaa.
- Länsipuolen vanhaan keskustaan sijoitettu bussiterminaali tulee sijoittaa ison S-Marketin pohjoispuolelle pysäköintilaitoksen paikalle. Pysäköintilaitos keskustaan bussiterminaalin tilalle. Pysäköinti lähelle asukkaita ja liiketilojen asiakkaita.”

———

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet mielipiteisiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) hyväksytään 3.9.2024 päivätty 081700 Korson keskustan kaavarunko, 81. Korso, 83. Metsola, noudatettavaksi ohjeena alueen asemakaavoituksessa.

Liitteet:
- Korson keskustan kaavarunko raportti 3.9.2024
- Koonti mielipiteistä ja vastineet 3.9.2024
- Koonti lausunnoista ja vastineet 3.9.2024

Täytäntöönpano: kaupunkiympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Mari Jaakonaho, p. 050 302 9411,
asemakaava-arkkitehti Mikel Aizpuru, p. 050 302 9410,
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

KORSON KESKUSTAN KAAVARUNKO
3.9.2024

TENGBOM Vantaa

LIITE: Kaupunginhallitus 16.09.2024 / 17

3.9.2024

TILAAJA

Vantaan kaupunki

LAATIJA

TENGBOM OY

Salomonkatu 17 A

00100 Helsinki

Kansikuva: Ote 3D-mallista, Tengbom Oy

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO JA TYÖN TAUSTAT 4

1.1 Työn tavoite 4
1.2 Työryhmä 4
1.3 Ohjausryhmä 4

2 LÄHTÖTILANNE JA NYKYTILA 5

2.1 Suunnittelutilanne 5
2.1.1 Maakuntakaava 5
2.1.2 Yleiskaava 5
2.1.3 Asemakaava 5
2.2 Maanomistus 5
2.3 Kaupunkimaisema ja viherympäristö 5
2.4 Luonto ja luonnonympäristö 6
2.5 Kulttuuriympäristö 6
2.6 Liikenne 6
2.6.1 Vantaan liikennepoliittinen ohjelma VALO (2023) 6
2.6.2 Jalankulku ja pyöräliikenne 7
2.6.3 Joukkoliikenne 7
2.6.4 Muu moottoriajoneuvoliikenne 8
2.7 Kunnallistekniikka 8
2.8 Väestö 8
2.9 Elinkeinot ja palvelut 8
2.10 Ympäristöhäiriöt 8
2.10.1 Melu, tärinä ja pienhiukkaset 8
2.10.2 Pilaantuneet maa-alueet (pima) 8
2.11 Rakennettavuus ja maaperä 9
2.12 Aiemmat Selvitykset ja suunnitelmat 10
2.12.1 Yleissuunnitelmat 10
2.12.2 Muut Vantaan keskuksiin sijoittuvat selvitykset 10
2.13 Valokuvat 11

3 VUOROVAIKUTUS 16

3.1 Asukaskysely 16
3.2 Ideatyöpaja 16
3.2.1 Kestävyyskategorioiden liittymiskohdat työssä 16
3.2.2 Kestävyyskategorioiden äänestys ja luonnostelu 16
3.3 Skenaariotyöpaja ja asukasilta 17
3.4 Yritysfoorumi 17

4 SKENAARIOT 18

4.1 Skenaariovaihe 18
4.2 Skenaario 1: Neutraali kehitys 18
4.3 Skenaario 2: Ilmasto 19
4.4 Skenaario 3: Rakennetaan isosti 20
4.5 Skenaariovaiheen ilmastovaikutusten arviointi 21
4.5.1 Rakennukset 21
4.5.2 Liikenne 21
4.5.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja viheralueiden hiilivarastot 21

5 KAAVARUNKO 22

5.1 Mikä on kaavarunko 22
5.2 Kaavarunkokartta 23
5.3 Aluevaraukset 23
5.3.1 Keskustatoimintojen kortteli 23
5.3.2 Kävelykeskusta/vehreä aukio 23
5.3.3 Asuinkortteli 23
5.3.4 Tiivistyvä asuinkortteli 23
5.3.5 Sekoittunut asumisen ja työpaikkojen alue 24
5.3.6 Kaupallisten palveluiden alue 24
5.3.7 Työpaikkarakentamisen alue 24
5.3.8 Pysäköinnin alue 24
5.3.9 Julkisten palveluiden alue 24
5.3.10 Korttelipuisto 24
5.3.11 Uusi tai merkittävästi kehitettävä liikennealue 24
5.3.12 Bussiterminaalialue 24
5.4 Merkinnät 24
5.4.1 Maanalainen kävelykeskusta 24
5.4.2 Tärkeä aukio/ tapahtumapaikka 24
5.4.3 Uuden korttelipuiston viitteellinen sijainti 24
5.4.4 Viheryhteyden ja hulevesien hallinnan tarve 24
5.4.5 Kävelykehä 24
5.4.6 Kävelyn/ yhdistetty kävelyn ja pyöräilyn pääyhteys 24
5.4.7 Pyöräliikenteen baana 24
5.4.8 Junarata & asema 24
5.4.9 Kiintopisteet ja kaupunkitilan kohokohdat 24
5.5 Alueen tehokkuudet 25
5.6 Rakennettu Kulttuuriympäristö 26
5.7 Alustava täydennysrakentamisen suunnitelma 27
5.8 Maisema- ja viherympäristö 28
5.8.1 Maiseman ja viherympäristön parannustekijät 28
5.9 Liikenne 29
5.10 Palvelut 30
5.11 Ilmastovaikutusten arviointi 31
5.11.1 Taustaa 31
5.11.2 Alueen rakentamisen ilmastovaikutukset 31
5.11.3 Vaikutukset liikenteen ilmastopäästöihin 31
5.11.4 Vaikutukset ilmastonmuutokseen sopeutumiseen 31
5.11.5 Ilmastovaikutusten hillintä alueen jatkosuunnittelussa 31
5.12 Julkisen ulkotilan ideasuunnitelma 32
5.12.1 Hulevedet 32
5.12.2 Tilahierarkia 33
5.12.3 Katutason näkymäkuva 33
5.13 Otteita 3D-mallista 34

6 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELUUN 38

1 JOHDANTO JA TYÖN TAUSTAT

1.1 TYÖN TAVOITE

Työn tavoitteena oli suunnitella Korson keskustasta tiivis, kylämäinen, viihtyisä, vehreä, käveltävä ja kestävästi saavutettava ihmisen mittakaavainen keskusta-alue. Tätä identiteettiä pyritään luomaan kerroksellisuuden ja paikallisen historian kautta. Suunnitelman tulee olla toteutettavissa oleva ja toimiva kokonaisuus, josta löytyy kukoistava ydin hyvällä palvelutarjonnalla sekä erilaisia asumismuoto- ja sisältävää asuinympäristöä.

1.2 TYÖRYHMÄ

Kaavarunkotyöstä on vastannut Tengbom Oy yhdessä alikonsulttien kanssa.

Tengbom Oy:

- Enni Wiljanen, arkkitehti, projektipäällikkö ja vastuusuunnittelija
- Laura Poutamo, arkkitehti, maankäytön suunnittelija
- Stuart Hope, maisema-arkkitehti, maisemasuunnittelija
- Elina Loisa, arkkitehtiopiskelija, avustava suunnittelija

Sitowise Oy:

- Satu Räty, DI, FM, liikennesuunnittelija
- Kati Vaaja, DI, liikennesuunnittelija
- Eero Puurunen, arkkitehti, ilmastoasiantuntija
- Iida-Elina Kiminki, DI, FM, ilmastoasiantuntija

Realidea Oy:

- Olli Kovanen, DI, kaupallisten palvelujen asiantuntija

1.3 OHJAUSRYHMÄ

Työn ohjauksesta on vastannut Vantaan kaupungin henkilöstöstä koostunut ohjausryhmä:

- Mari Jaakonaho, aluearkkitehti
- Mikel Aizpuru, asemakaava-arkkitehti
- Linnea Löytönen, asemakaava-arkkitehti
- Noora Koskivaara, asemakaava-arkkitehti
- Juhani Lankinen, projektinjohtaja
- Heikki Väänänen, liikenteen alueinsinööri
- Joonas Stenroth, liikenneinsinööri
- Eeva Eitsi, maisema-arkkitehti
- Anni Vuorikari, maisema-arkkitehti

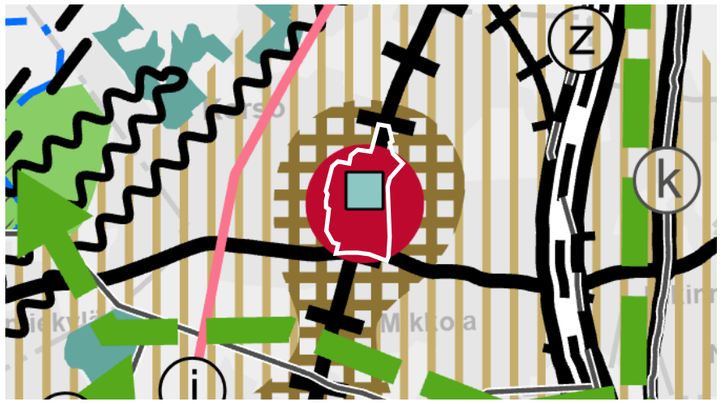
Kuva 1. Ilmakuva suunnittelualueelta. Lähde: Vantaan kaupungin karttapalvelu

2 LÄHTÖTILANNE JA NYKYTILA

2.1 SUUNNITTELUTILANNE

2.1.1 Maakuntakaava

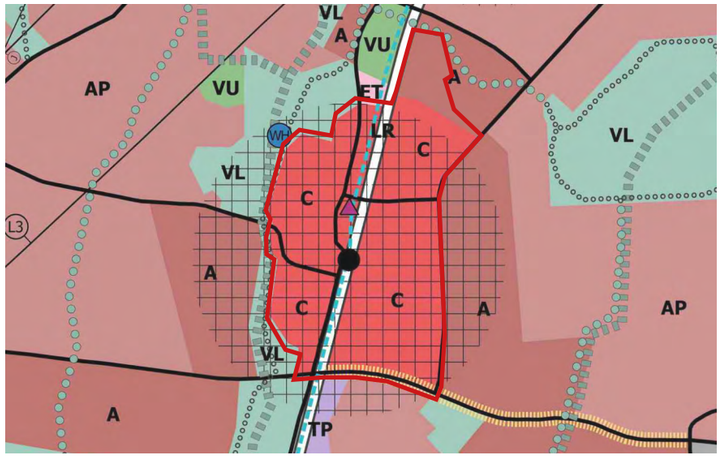
Suunnittelualueella voimassa oleva maakuntakaava on Uusimaa-kaava 2050. Uusimaa-kaavan kokonaisuus on saanut lainvoiman 13.3.2023. Vantaan alueet kuuluvat Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan, jossa suunnittelualue on osoitettu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeeksi, jossa sijaitsee keskustatoimintojen alue, keskus. Suunnittelualueen läpi on osoitettu pääradan linjaus. Korson rautatieasema on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi kohteeksi.

Kuva 2. Maakuntakaava suunnittelualueella (Karttaote 05/2023).

2.1.2 Yleiskaava

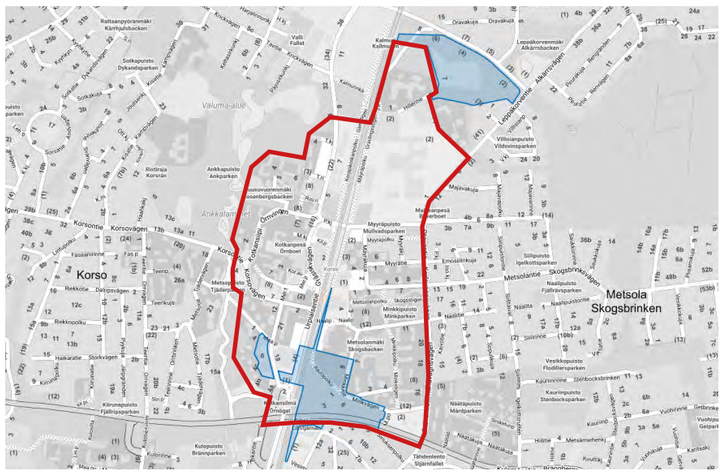
Suunnittelualueella on voimassa Vantaan yleiskaava 2020, joka on tullut osittain voimaan 11.1.2023. Yleiskaavassa suunnittelualue on osoitettu pääosin kaupunkikeskustan alueeksi (C), jota halkoo raskaan raideliikenteen alue (LR). Alue on kokonaisuudessaan myös kestävän kasvun vyöhykettä. Alueelle on osoitettu rautatieasema, jonka liityntä- ja vaihtoyhteydet tulee toteuttaa laadukkaina. Asemalle tulee lisäksi toteuttaa riittävästi pyöräpysäköintiä. Aseman yhteyteen on osoitettu seudullisesti merkittävä liityntäpysäköintialue. Määräyksissä mainitaan, että liityntäpysäköinnin saavutettavuuden joukkoliikenteen asemalta ja pysäkeiltä tulee olla hyvä ja yhteydet tulee toteuttaa korkeatasoisena. Rata-alueen länsipuolelle on lisäksi osoitettu pyöräliikenteen baana. Baanan merkintä on ohjeellinen, ja sen määräyksessä todetaan sen olevan pitkämatkaisen pyöräliikenteen nopea runkoyhteys, jolle on jatkosuunnittelussa tehtävä riittävä tilavaraus ja joka tulee toteuttaa erityisen korkeatasoisena.

Kuva 3. Yleiskaava suunnittelualueella (Karttaote 05/2023).

2.1.3 Asemakaava

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan asemakaavoitettua. Kaavarunkotyön lisäksi suunnittelualueella on tekeillä kaksi asemakaavamuutosta: Maakotkantie 6 ja Korson keskustan itäpuoli, sisältäen myös kapean alueen radanvarrelta sekä pienen osan radan länsipuolelta. Välittömästi kaavarunkoalueen pohjoispuolella on vireillä Koillis-Vantaan liikuntahallin kaava.

Kuva 4. Vireillä olevat kaavat Korson keskustan ympäristössä (Karttaote 05/2023).

2.2 MAANOMISTUS

Oheisella kartalla on esitetty alueen maanomistustilanne. Erityisesti Korson ydinkeskustan kehittämistä haastavat yksittäiset yksityisessä omistuksessa olevat kiinteistöt.

Kuva 5. Kaupungin omistamat maat on esitetty vaaleanpunaisella ja värittämättömät alueet ovat yksityisten tahojen omistuksessa (Karttaote 04/2023).

2.3 KAUPUNKIMAISEMA JA VIHERYMPÄRISTÖ

Suunnittelualueen maiseman dominoivin elementti on rautatie, joka on halkonut aluetta n. 1800-luvun puolivälistä saakka. 1960-70-luvuille asti alueen maisema oli vielä peltomaisempi, mutta tämän jälkeen se muuttui lähiö- ja keskustamaisemmaksi. Nykypäivänä alue on kokonaisuudessaan vuosikymmenten saatossa rakentunutta kerroksellista kaupunkiympäristöä.

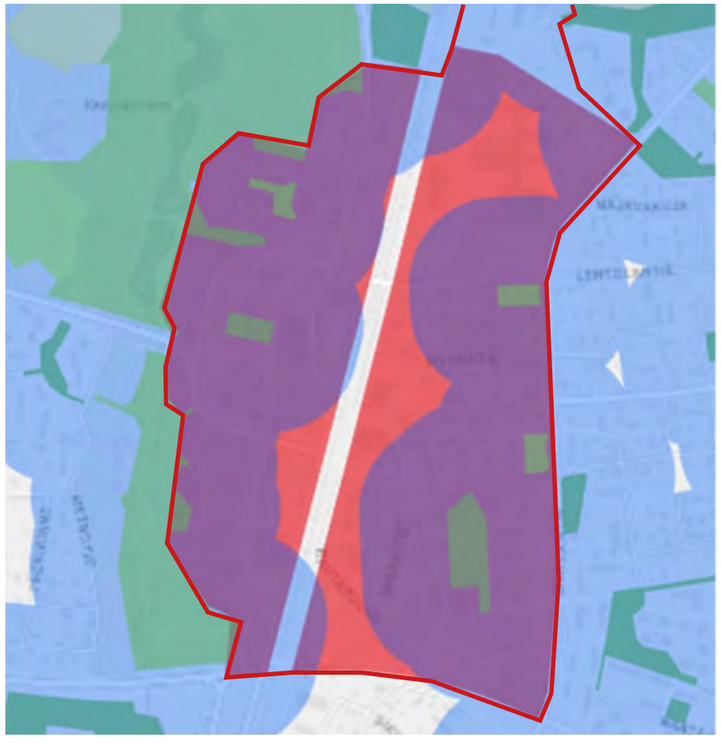
Rautatien välitön ympäristö on alueen viherverkoston jatkumon sekä viheralueiden saavutettavuuden kannalta suunnittelualueen haastavin kohta. Pienehköjä kaupunkipuistoja sijoittuu lähinnä suunnittelualueen ulkoreunoille, mutta osassa asuinkortteleita on säilynyt runsaspuustoisiakin piha-alueita.

Muutaman kadun varrelle on istutettu katupuita, jotka on kasvaneet melko kookkaiksi ja luovat näin kadulle miellyttävän kaupunkitilan. Merkittävimpänä viihtyisänä katutilana toimii Maakotkantien pohjois-osa, jossa katupuiden lehvästö levittäytyy kävelykaistojen päälle. Lisäksi alueelle sijoittuvalla Otavantien eteläisellä osuudella sijaitsee katupuita viherkaistaleella, joka erottaa kävelyn ja pyöräilyn kaistan ajoradasta.

Rautatiealueen reunavyöhykkeet ovat puutteellisimpia viheralueiden saavutettavuuden suhteen. Radan vartta hallitsevat kivetyt parkkikentät sekä katualueet, joita hallitsevat autot jalankulkijoiden sijaan. Myös Korson aseman läheisyydessä useiden liiketilojen edessä on pelkkää kivettyä aluetta tai asfalttia: ylileveä ajorata sekä parkkipaikkoja. Jalankulkijan on epämiellyttävää navigoida autojen valtaamassa katutilassa, eikä kaupunkivihreän tuomia mahdollisuuksia katutilojen jäsentelyssä ole käytetty.

Alueen pohjoisosan rata-aluetta reunustavat lähelle rataa sijoittuvat teollisuuskäytössä olevat alueet, joiden laajahkot piha-alueet ovat avoimia kenttiä.

Viheralueiden puute radan ympäristössä ja erityisesti sen itäreunalla on huomattavissa myös SAAVU-analyysissä. Kaupungin tavoitteen mukaan vähintään 0,5 ha suuruinen viher- tai virkistysalue tulisi löytyä 150 m etäisyydellä asunnoista. Alueen olemassa olevan kaupunkivihreän vaikutuspiirit sekä sen puutteelliset kohdat on esitetty kuvassa 6.

Kuva 6. SAAVU-analyysi: pienen kaupunkivihreän vaikutuspiirit. Punaiseksi jäävä alue on viheralueiden saavutettavuuden osalta puutteellinen.

2.4 LUONTO JA LUONNONYMPÄRISTÖ

Suunnittelualue on vahvasti rakennettua ympäristöä ja sillä on niukasti luonnontilaisia alueita. Suunnittelualueen laajin viheralue on radan itäpuolella sijaitseva Metsolanmäki. Itäpuolella sijaitsevat myös pienemmät Myyräpuiston ja Minkkipuiston viheralueet. Suunnittelualueen eteläkärjessä, radan itäpuolella sijaitsee metsittynyt entinen teollisuusalue, jota asemakaavoitetaan asuinrakentamisen käyttöön. Radan länsipuolella sijaitsee Ruusuvuorenmäen korttelipuisto. Lisäksi vanhan rautatieaseman ympäristössä sijaitsee vehreä alue. Keskustassa sijaitsee yksi rakennettu puistoalue kirkon pohjoispuolella, Kotkanpesä, jolla sijaitsee puustoa.

Suunnittelualueen lähes koko länsipuoliskoa reunustaa laaja puistoalue, Ankkapuisto ja Metsopuisto. Puistoalueella virtaa Rekolanoja, joka levittäytyy Ankkapuiston alueella Ankkalammiksi. Rekolanojan toimii laajan valuma-alueen pääuomana. Ranta-alueineen se muodostaa Vantaalla merkittävän ekologisen käytävän.

2.5 KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Suunnittelualueella sijaitsee RKY-kohde: Korson rautatieasema. Museoviraston sivulla kohteesta sanotaan seuraavaa:

”Korson rautatieasema on yksi 1862 liikenteelle avatun Helsinki – Hämeenlinna radan myöhemmin liikenteelle avatuista asemista. Pieni ja tyypillinen asemakokonaisuus on rakentunut rautatierakentamiselle ominaisesti vaiheittain. Korson asemalla on 1910-luvun puisen asemarakennuksen lisäksi korkean kallion reunalla sijaitseva, rakentamisajalleen tyypillinen asuinkasarmi vuodelta 1901 ja talousrakennus. Puistomaisen asema-alueen ympärille on muotoutunut taajama.”

Lisäksi alueella sijaitsee asemakaavalla suojeltu Villa Sjöberg, arkkitehti Woldemar Baeckmanin suunnittelema entinen Korson maalitehtaan johtajan asuinrakennus vuodelta1959.

Pohjoisreunassa sijaitsee Leppäkorven vanha puukoulu (ent. Korson kansakoulu) vuodelta 1961. Korson keskustan alueelta on laadittu useita selvityksiä, joista viimeisimmät ovat Laatua laitakaupungilla Vantaan ostoskeskukset 1961-1986 (Arkkitehdit Mustonen Oy, 2008) sekä Selvitys Vantaan vanhojen ostoskeskusten 1961-1986 maankäytön mahdollisuuksista (Vantaan kaupunki, 2015).

Korson kirkon alueelle on tehty rakennushistoriaselvitys (RHS) vuonna 2024. Selvityksessä on todettu rakennuksilla arvoja, mutta niiden mahdollisesta suojelusta ei ole tehty päätöksiä ja suojelu ratkaistaan asemakaavalla.

Kuva 7. Suunnittelualueella sijaitseva RKY-kohde sinisella. Asemakaavalla suojeltu Villa Sjöberg keltaisella. Todettuja kulttuurihistoriallisia arvoja vihrealla. Kirkon alueen RHS oranssilla. (Karttaote 04/2023).

2.6 LIIKENNE

2.6.1 Vantaan liikennepoliittinen ohjelma VALO (2023)

Vantaan liikennepoliittisessa ohjelmassa (VALO) Korso on määritelty kaupunkikeskukseksi noin 500 m etäisyydellä juna-asemasta, mikä kattaa suurimman osan kaavarungon alueesta, ja tämän ulkopuolella kestävän liikkumisen alueeksi, jossa kävely sekä pyörä- ja joukkoliikenne ovat todellinen vaihtoehto henkilöauton käytölle. Seuraavissa kappaleissa on kuvattu VALOn tavoitteita kaupunkikeskusten osalta.

Kaupunkikeskukset ovat intensiivisen ja monipuolisen maankäytön alueita, joissa kestävien liikkumismuotojen palvelutaso ja kilpailukyky henkilöautoon verrattuna ovat hyviä. Kaupunkikeskuksen tulee olla hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla. Kävely on ensisijainen kulkumuoto kaupunkikeskuksessa. Tavoitteena on, että kaupunkikeskuksissa kävely on houkuttelevaa, ympäristö viihtyisä ja palvelutarjonta kattava.

Kaupunkikeskuksissa pyöräliikenne on ohjattu sille määritetyille

pääreiteille ja kävelyalueet on rahoitettu nopealta pyöräilyltä. Yhteydet pyöräliikenteen baanoille ja muille pääreiteille ovat sujuvia ja ne on opastettu laadukkaasti. Kaupunkikeskuksissa on huolehdittu laadukkaasta pyöräpysäköinnistä ja sen hyvästä sijoittumisesta eri toimintoihin nähden.

Kaupunkikeskuksissa joukkoliikenteen palvelutarjonta on erinomainen, ja keskeisintä ovat esteettömät, laadukkaat ja hyvin opastetut pysäkit ja asemat sekä yhteydet niille. Henkilöauto ei ole ensisijainen vaihtoehto liikkumiselle, mikä perustuu niukkaan katutilaan ja viihtyisien kaupunkikeskusten luomiseen. Kaupunkikeskusten alueilla henkilöautoliikennettä tulee rauhoittaa ja sen nopeutta laskea. Kaupunkikeskuksissa varmistetaan myös välttämättömän huolto-, jakelu- ja ajoneuvoliikenteen toimivuus.

Kaupunkikeskuksissa pysäköintiä tehostetaan ja keskitetään ja pysäköinnin olosuhteita kehitetään. Pysäköinnin periaatteena on laadukas, keskitetty pysäköinti, josta on hyvät kävely-yhteydet keskusten palveluihin. Lyhytaikainen kadunvarsipysäköinti kivijalkaliikkeiden läheisyydessä täydentää keskitettyä pysäköintiä.

2.6.2 Jalankulku ja pyöräliikenne

Korson keskusta on melko hyvin jalankulun ja pyöräliikenteen saavutettavissa, mutta toimenpiteitä keskusta-alueella tulee jatkaa jalankulun ja pyöräilyn laatutason parantamiseksi. Junaradalla on estevaikutus jalankululle ja pyöräliikenteelle Korson länsi- ja itäpuolen välillä ja Kulomäentien estevaikutus kohdistuu suunnittelualueen eteläreunasta etelään suuntautuviin yhteyksiin radan itäpuolella. Tärkeitä radan alittavia jalankulun ja pyöräliikenteen reittejä ovat Korsonpolku, joka jatkuu lännessä Ankkapuistoon saakka, suunnittelualueen eteläreunan Kulomäentie, Peltomyyränkuja ja pohjoisreunan Kalmuurinkäytävä. Jalankulun ja pyöräilyn yhteystarpeita radan ali tai yli on Korsonpolun ja Kulomäentien välissä sekä Peltomyyränkujan ja Kalmuurinkäytävän välissä. Kulomäentien ylittäviä reittejä on Urpiaisentien ja Soopelinpolun ylikulkusiltojen kohdalla. Näiden kahden välissä on myös tarve uudelle jalankulun ja pyöräilyn yhteydelle.

Jalankulkua Korsossa kehitetään Vantaan kaupungin kävelyn edistämisohjelman (2022) mukaisesti. Suunnittelualueen pääasiallinen kävelyn aluetyyppi on kävelyhubi. Kävelyhubit ovat kaupungin keskeisimpiä ja toiminnoiltaan monipuolisia alueita, joissa on paljon erilaisia syitä liikkua ja ne sijoittuvat tiiveimmän yhdyskuntarakenteen alueelle.

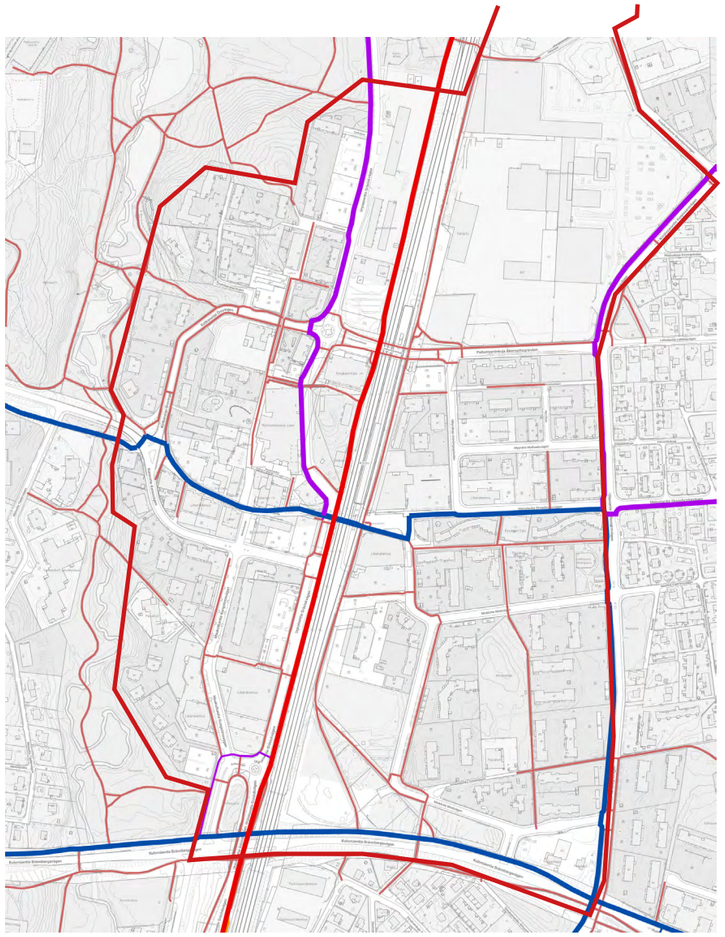
Kävelyhubin laatutavoitteisiin käytettävyyden osalta kuuluu, että kävely on katutilassa ensisijainen kulkutapa, autoliikenteen rooli alueella on hyvin pieni ja joukkoliikenteen solmukohdan ympärillä on runsaasti sekoittunutta maankäyttöä sekä kävelylle tarkoitettua tilaa. Laatutavoitteisiin kuuluu myös houkuttelevuuden osalta, että alue on tunnistettava ja omaleimainen, alueella on eläviä ja monipuolisia palveluita, oleskeluun on tarjolla houkuttelevia aukioita ja tapahtumatoreja, kasvillisuus ja liikennemelun hallinta ovat kiinteä osa viihtyisää ympäristöä ja että alue on tapahtumien ja elämyksellisyyden kohtaamispaikka.

Suunnittelualueen reuna-alueet kuuluvat aluetyypiltään kävelyhubien ympäristöön. Kävelyhubien ympäristöksi lasketaan kävelyhubeja ympäröivä tiivis alue, jossa on edelleen paljon kävelytarpeita ja asutusta tai työpaikkoja, mutta joka ei kuitenkaan ole keskeisintä keskustatoimintojen aluetta. Ympäristö kattaa noin 15 minuutin kävelymatkan kävelyhubin keskellä sijaitsevasta joukkoliikenteen asemasta.

Kävelyhubien ympäristön laatutavoitteisiin käytettävyyden osalta kuuluu, että kävelyn roolia korostetaan pääreiteillä, kulkutapojen risteyskohtiin kiinnitetään huomiota ja jatkuvat reitit takaavat saavutettavuuden. Laatutavoitteisiin kuuluu myös houkuttelevuuden osalta monipuoliset arjen palvelut, jotka lisäävät elävyyttä, vehreät ja virkistävät puistoalueet sekä sekoittunut kaupunkirakenne ja sosiaalinen turvallisuus.

Pyöräliikennettä Korsossa kehitetään Vantaan kaupungin pyöräliikenteen kehittämisohjelman (2021), Vantaan kaupungin pyöräpysäköinnin yleissuunnitelman (2021) ja Vantaan kaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkon (2020) mukaisesti.

Korson läpi radan länsipuolella kulkee pyöräilyn pääreitti. Pyöräliikenteen tavoiteverkossa reitti on osa pääkaupunkiseudun baanaverkoston Pohjoisbaanaa, joka on suunniteltu pitkämatkaiseen ja nopeavauhtiseen pyöräilyyn. Lisäksi suunnittelualueella kulkee pääpyöräreitti I -tason yhteyksiä Kulomäentiellä, Korsonpolulla ja Otavantiellä Metsolantiestä etelään, ja pääpyöräreitti II -tason yhteyksiä Urpiaisentiellä Korsonpolusta pohjoiseen, Otavantiellä Metsolantiestä pohjoiseen, Korpivaarantiellä ja Kalmuurinkäytävällä. Vantaan kaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkon (2020) mukaan nykytilanteessa vain Korsonpolku aseman ympäristössä täyttää tavoiteverkon leveysvaatimukset, ja baanalla ja muilla pääpyöräreitti I-tason reittiosuuksilla on leveyspuutteita välillä vähäisestä erittäin merkittävään.

Kuva 8. Vantaan kaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkko (2020) Korson keskustassa (04/2023). Paksummalla sinisellä ja violetilla on esitetty pääreitistö, paksummalla punaisella pyöräilyn baana.

2.6.3 Joukkoliikenne

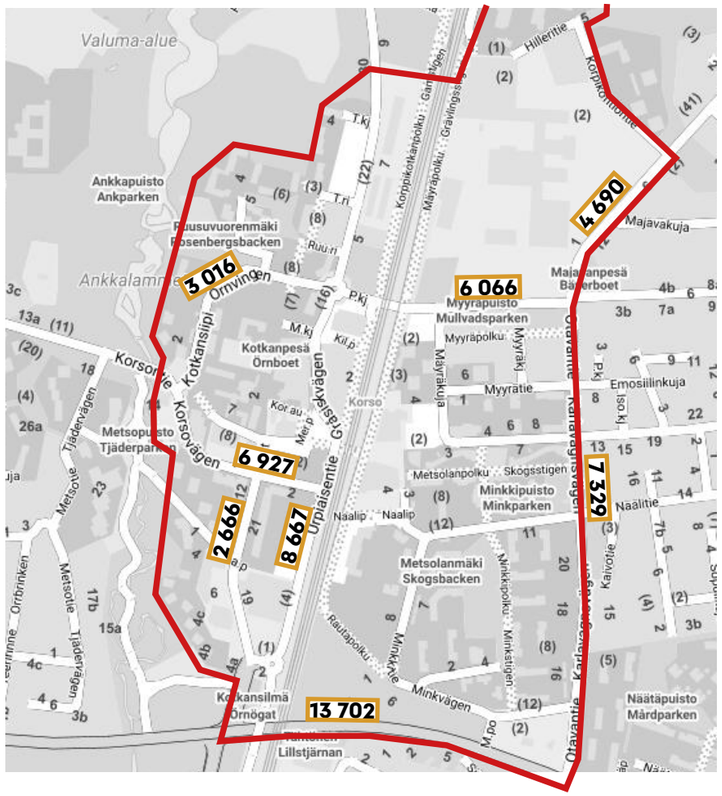
Korson keskusta on hyvin joukkoliikenteen saavutettavissa. Korson rautatieasema on lähiliikenteen asema, joka tarjoaa junayhteydet sekä Helsingin että Keravan suuntaan. Suunnittelualueella on useita HSL:n linja-autoliikenteen pysäkkejä, joiden kautta kulkee toistakymmentä linjaa muualle Vantaalle sekä läheisiin kaupunkeihin Helsinkiin, Keravalle ja Tuusulaan. Suurin osa linjoista kulkee Korson ydinkeskustan kautta Urpiaisentietä pitkin. Kotkansiipi toimii korvaavana reittinä busseille esimerkiksi Korsossa järjestettävien markkinoiden aikana. Ydinkeskustaan on aiemmin laadittu ehdotus

alueen uudelle linja-autoterminaalille sekä katualueiden uudelleenjärjestelyille (WSP 2020).

Korson asemaa palveleva HSL:n liityntäpysäköinti sijaitsee aseman välittömässä läheisyydessä. Autoliikenteen liityntäpysäköintialue sijaitsee aseman pohjoisen sisäänkäynnin itäpuolella Peltomyyränkujan ja Mäyräkujan risteyksessä. Pyöräliikenteen liityntäpysäköintialueita on sekä aseman eteläisen sisäänkäynnin yhteydessä Korsonpolun alikulussa, että pohjoisen sisäänkäynnin yhteydessä Peltomyyränkujan molemmin puolin sekä Korson pysäköintitalon pohjoislaidalla.

2.6.4 Muu moottoriajoneuvoliikenne

Suunnittelualue sijaitsee moottoriajoneuvoliikenteen kannalta hyvällä paikalla.

Kuva 9. Liikennemäärät kartalla.

Vilkkain väylä on suunnittelualueen eteläreunan Kulomäentie (13 702 ajon./vrk, vuosi 2021), josta on rampillinen yhteys Maakotkantien (2 666 ajon./vrk), kautta Korson keskustaan. Suunnittelualueen sisäisiä tärkeitä väyliä ovat Urpiaisentie keskustassa radan länsipuolella (8 667 ajon./vrk), Otavantie suunnittelualueen itäreunalla (7 329 ajon./vrk), keskustasta länteen johtava Korsontie (6 927 ajon./vrk) ja radan alittava Peltomyyränkuja (6 066 ajon./vrk).

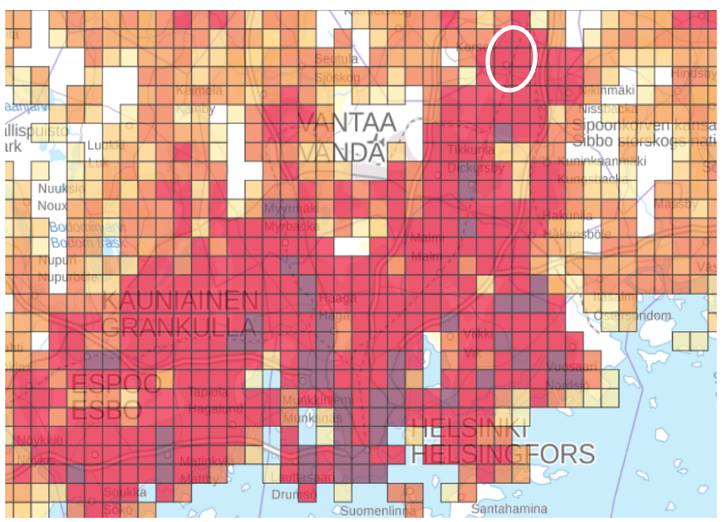
Alueen pysäköinti on valtaosin järjestetty maantasopysäköintinä. Alueella sijaitsee myös muutamia keskitettyjä pysäköintilaitoksia, kuten Korson pysäköintitalo. Pysäköintiä halutaan tulevaisuudessa ohjata entisestään keskitettyyn, nimeämättömään pysäköintiin. Korsossa tällä hetkellä noudatettava asuntorakentamisen pysäköintinormi on 1) korkeintaan 600 metrin päässä asemasta vähintään 1 autopaikka / 120 k-m2 ja 2) korkeintaan 1000 m etäisyydellä asemasta tai alueen keskustasta vähintään 1 autopaikka / 110 k-m2.

2.7 KUNNALLISTEKNIIKKA

Suunnittelualueella on kattava teknisen huollon verkosto, joten alueen täydennysrakentaminen ei vaadi suuria toimenpiteitä verkoston suhteen. Suurin osa linjoista kulkee nykyisen katu- ja viheralueverkoston alla, joten niihin kohdistuvat suuremmat muutokset aiheuttavat myös kunnallistekniikan siirtotarpeita.

2.8 VÄESTÖ

Alue kuuluu pääkaupunkiseutuun ja Helsingin työssäkäyntialueeseen. Väestötiheys on noin 3000 asukasta neliökilometrillä.

Kuva 10. Pääkaupunkiseudun väestö neliökilometreittäin. Korson alue sijaitsee valkoisella ympyrällä merkityssä kohdassa. (05/2023) Lähde: Tilastokeskus.

Vantaan kaupungin yleiskaavassa 2020 on mitoitettu kasvumahdollisuus 335 000 asukkaalle vuoteen 2050 menneessä. Koko kaupunkiin tämä tarkoittaa noin 11 miljoonaa kerrosneliömetriä, josta Korson suuralue kattaa noin 12% eli 1 320 000 kerrosneliömetriä.

Vuoden 2022 lopussa kaavarunkoalueella asui runsaat 3 500 asukasta. Vantaan väestöennusteen (2021) mukaan kaavarungon ympäristön, Korson ja Metsolan kaupunginosien asukasmäärän ennustetaan kasvavan vuoteen 2031 mennessä hieman, yhteensä vain 350 asukkaalla, lähes 13 900 asukkaaseen. Ennusteessa ei ole otettu huomioon kaavarungon tai tulevien asemakaavojen vaikutusta.

2.9 ELINKEINOT JA PALVELUT

Korso on yksi Vantaan kaupan palveluverkkoselvityksessä (WSP, 2022) tunnistetuista Vantaan keskustatoimintojen alueista, jossa palvelurakenne koostuu pääasiassa päivittäistavarakaupasta sekä muista kaupallisista palveluista.

Lähtötilanteessa palvelut ovat levittyneet junaradan molemmin puolin länsipuolen ollessa kaupallisesti aktiivisempi ja monipuolisempi. Korson palvelutarjonta koostuu useista eri aikoina syntyneistä liikekiinteistöistä, ja Vantaan kaupunkitasoisessa palveluverkkosuunnitemassa 2022-2031 (Vantaan kaupunki, 2022) Korson vahvuudeksi ja vaalittavaksi ominaisuudeksi onkin tunnistettu sen kerroksellisuus. Liiketoimintojen hajautuminen alueen eri osiin tekee Korson keskustasta laajan. Keskustan tiivistäminen lisäisi sen toimintojen välistä synergiaa, aktiivisuutta ja paikallisuutta

Useiden liiketilojen edessä on ylileveä ajorata sekä parkkipaikkoja, ja jalankulkijan on epämiellyttävää navigoida autojen valtaamassa katutilassa. Kaupunkivihreän tuomia mahdollisuuksia katutilojen jäsentelyssä ei ole käytetty. Lisäksi liiketilojen avautuminen julkiseen ulkotilaan peittyy autojen vahvan läsnäolon vuoksi.

2.10 YMPÄRISTÖHÄIRIÖT

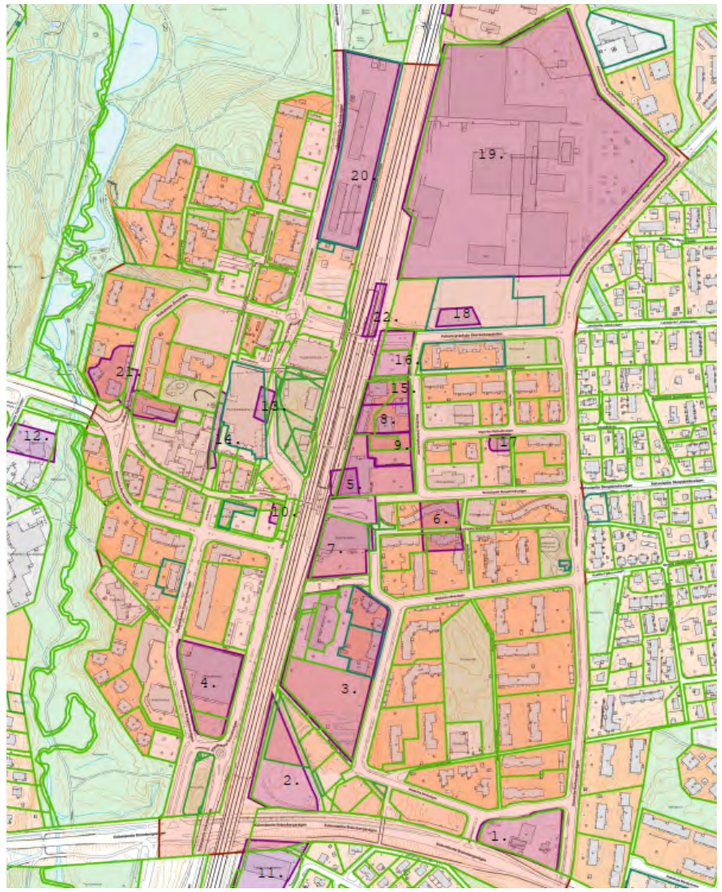
2.10.1 Melu, tärinä ja pienhiukkaset

Suunnittelualueella melu- ja tärinähaittaa aiheuttaa rautatie sekä melu- ja pienhiukkashaittaa surimmat ajoneuvoliikenteen väylät, kuten esimerkiksi Kulomäentie. Nämä on selvitetään yleensä tarkemmin ja otetaan huomioon asemakaavoitusvaiheessa.

2.10.2 Pilaantuneet maa-alueet (pima)

Suunnittelualueella sijaitsee muutamia mahdollisesti pilaantuneita

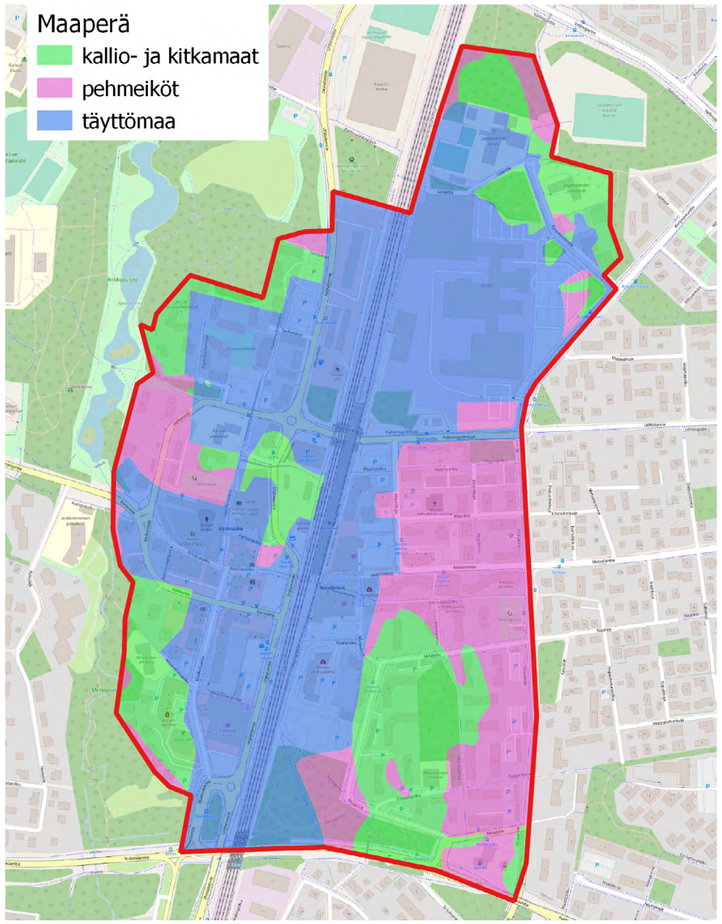
maa-alueita. Osa tiedossa olevista pima-kohteista on kunnostettu kokonaan tai osin ja osassa on tiedostettuja selvitystarpeita.

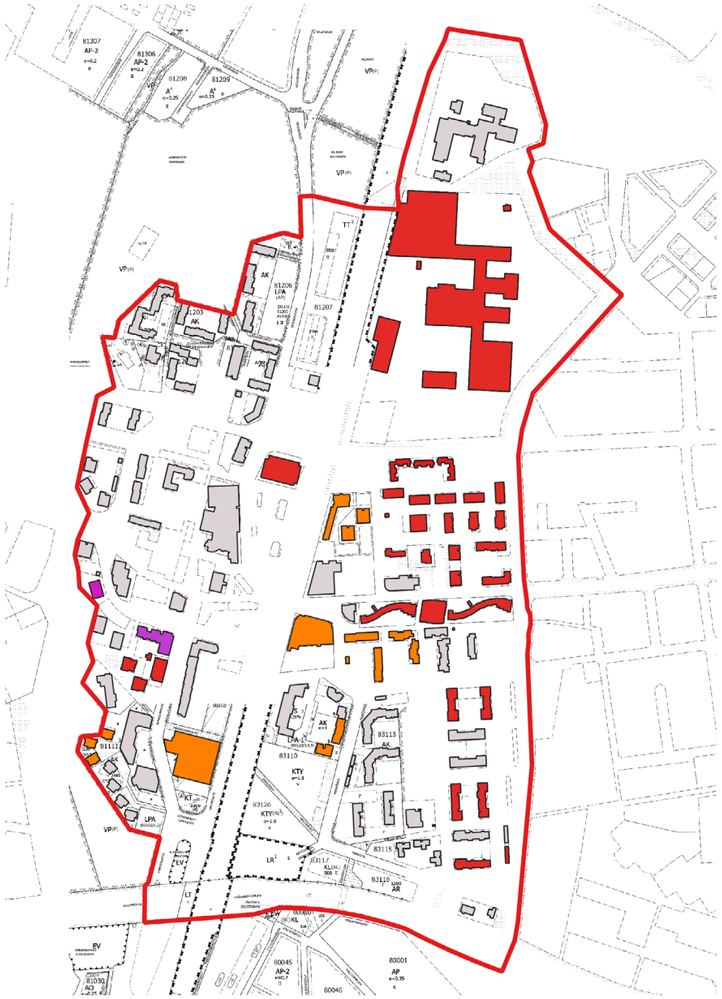
Kuva 11. Pilaantuneet maa-alueet. (01/2023) Lähde: Vantaan kaupunki.

1. Otavatie 14, toimiva huoltoasema, osin kunnostettu
2. Rautaportti 3, Valu oy, selvitystarve
3. Minkkitie 8-10, Tikkurila Oy, Tienhaaran Öljytehdas, Suomen väri ja Vernissatehdas, osin kunnostettu
4. Maakotkantie 19, entinen sementtivalimo
5. Metsolantie 2 /Mäyräpolku 1, polttoaineen jakelu, selvitystarve
6. Metsolantie 3, kunnostettu
7. Korsonaukio 900, Korson Kate Oy/Kesko Oy, osin kunnostettu
8. Mäyräkuja 6, Puuteollisuus- ja huoltoasematoiminta, kunnostettu
9. Mäyräkuja 4, Korson rautavalu oy, selvitystarve
10. Korsonnpolku 2, osin kunnostettu
11. Pohjantähdentie 17, Metallikonepaja, Selvitystarve
12. Metsotie 27, entinen huoltoasema, kunnostettu
13. Merikotkanpolku 6
14. Merikotkantie 2-4, Läheiset puunkyllästämöt/kattohuopatehdas, kunnostettu
15. Myyräpolku 1, Puutuoteteollisuus, selvitystarve
16. Mäyräkuja, Korson rakennuspuu, selvitystarve
17. Metsolantie 6
18. Peltomyyränkuja 3, Entinen Metsolan lämpökeskus, kunnostettu
19. Korpivaarantie 1, Autojen huolto, korjaus ja pesu, selvitystarve
20. Urpiaisentie 7b, Katuosaston Korson tukikohta, toimiva kohde
21. Kotkansiipi 1-2, öljyvahinko, osin kunnostettu
22. Korson asemalaituri / RHK, kunnostettu§

2.11 RAKENNETTAVUUS JA MAAPERÄ

Kuva 12. Maaperä alueella. (02/2023) Lähde: Vantaan kaupunki.

Kuva 13. Rakennusten perustamistavat. Punainen = paaluperustus, oranssi = maanvarainen/paaluperustus, harmaa = maanvarainen tai ei tietoa perustamistavasta. (02/2023) Lähde: Vantaan kaupunki.

Alueen rakennettavuus ja maaperä on vaihteleva. Iso osa alueesta on täyttömaata, mutta myös kallio- ja kitkamaita sekä pehmeikköjä esiintyy. Pehmeiköt painottuvat alueen itäpuolelle.

2.12 AIEMMAT SELVITYKSET JA SUUNNITELMAT

2.12.1 Yleissuunnitelmat

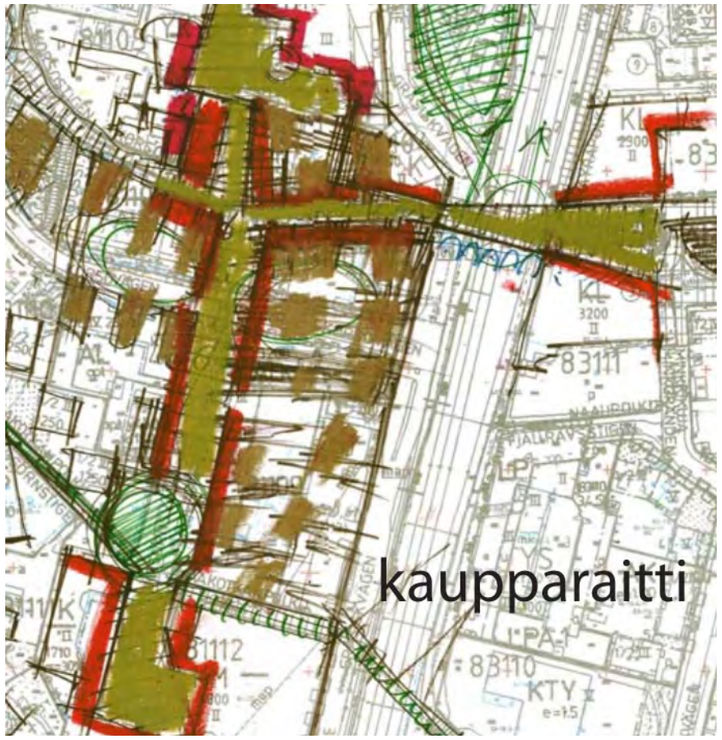
Korson keskustaan on laadittu 1980-luvun lopulla yleissuunnitelma, jonka myötä keskustan reuna-alueelle on toteutunut täydennysrakentamista. Suunnitelman laati Viatek Oy ja Antero Markelin.

Alueelle on laadittu asemakaavatyön pohjaksi yleissuunnitelma vuonna 2000. Suunnitelman laativat arkkitehtitoimisto A-Konsultit Oy ja LT-Konsultit Oy. Yleissuunnitelma käsitti maankäytön, kaupunkikuvan ja liikenneratkaisujen kokonaisuuden hahmottelua sekä yksityiskotaisempaa ideointia. Suunnitelmasta on alueella paljon toteutuneita elementtejä; mm. Lumo ja sen ympäristön liikennealueiden muutokset, Metsolantien ja Metsolanpolun väliin jäävä ”käärmetalo” -kokonaisuus sekä Maakotkantien varren S-market.

Kuva 14. Ote Korson keksustan yleissuunnitelmasta vuodelta 2000.

A-konsultit laativat Korsoon keskustasuunnitelman vuonna 2009 sekä Korson keskustan toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen viitesuunnitelman vuonna 2010. Keskustasuunnitelma on hyvin viittellinen ja siinä on esitetty luonnosmaisesti mahdollisia keskustan kehittämisen sijainteja ja mahdollisia kaupallisen keskustan rakenteen kehityssuuntia, kuten ydinkeskustan ja Maakotkantien kokonaisuutta.

Kuva 15. Ote vuonna 2009 laaditusta keskustasuunnitelmasta.

Vuoden 2010 viitesuunnitelma esittää erilaisia vaihtoehtoja Korson ydinkeskusta-alueen kaupallisille rakennuksille sekä ympristön asuinkorttelien toteuttamiselle rakennustypologioineen. Ratkaisut perustuvat tietyiltä osin maanalaisen pysäköinnin toteuttamiseen, joka sittemmin on todettu Korson alueella hyvin hankalaksi taloudelliseksi yhtälöksi.

Vuonna 2014 Korson keskustassa järjestettiin tontinluovutuskilpailu, jonka voitti YIT. Ehdotuksessa esitettiin joukkoliikenteen terminaalin sijoittamista Urpiaistentien varteen, alikulun päälle. Kilpailuehdotuksesta on toteutunut ainoastaan kaksi Lujatalon rakentamaa asuintornia Korsontien varrelle.

2.12.2 Muut Vantaan keskuksiin sijoittuvat selvitykset

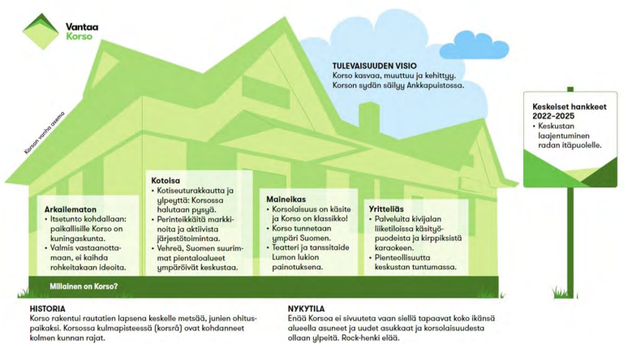
Vantaalle on laadittu useita erilaisia keskuksia koskevia selvityksiä. Laatua laitakaupungilla -selvitys vuodelta 2008 käsittelee Vantaan vuosien 1961-1986 välillä rakennettuja ostoskeskuksia. Korson rakennuksista on inventoitu Merikotkantie 1, Korsonpolku 4 sekä Korsontie 7 ja 14, jotka arvotettiin Vantaalla alueellisesti merkittäviksi kohteiksi. Vuonna 2015 Korson keskustan aluetta käsiteltiin Vantaan vanhojen ostoskeskusten maankäytön mahdollisuuksien selvityksessä, jossa samat kohteet todettiin kaupungissa alueellisesti merkittäviksi.

Kuva 16. Ote vuonna 2010 laaditusta viitesuunnitelmasta.

Korsolle on muiden aluekeskusten muassa laadittu keskustaprofiili vuonna 2021. Visiokuvan mukaan ”Korso kasvaa, muuttuu ja kehittyy. Korson sydän säilyy Ankkapuistossa.”

Kuva 17. Korson keskustaprofiili vuodelta 2021.

2.13 VALOKUVAT

Kuva 19. Luiska Korsonaukiolta alikulkuun. (05/2023)

Kuva 20. Näkymä vanhalle asemalle laiturilta. (05/2023)

Kuva 21. Urpiaisentien ja radanvarren nurkkauksessa sijaitseva pysäköintikenttä.(05/2023)

Kuva 22. Näkymä vanhan aseman suuntaan keskilaiturilta. (01/2023)

Kuva 23. Näkymä Metsolantorille ja asematunnelin suulta. (05/2023)

Kuva 24. Näkymä Korsonaukiolta. Vasemmalla puuston takana kirkon rakennuksia, oikealla liikerakennus, Lumo ja taustalla Korson 16-kerroksinen tornitalo. (05/2023)

Kuva 25. Näkymä asematunnelista. (01/2023)

Kuva 26. Metsolantori portaiden yläreunalta. (01/2023)

Kuva 27. Maakotkantien ja Korsontien risteys sekä Maakotkantien liiketiloja. (05/2023)

Kuva 28. Maakotkantien jalkakäytävä ja liiketiloja talvella. (01/2023)

Kuva 29. Näkymä Minkkitien kurvista radan ja asemakaavoituksen alla olevan metsikköalueen suuntaan. (05/2023)

Kuva 30. Näkymä Kulomäentien radan alittavalta osuudelta (jalankulun ja polkypyöräilyn väylältä) talvella. (01/2023)

Kuva 31. Soopelipolku Metsolassa. Oikealla Metsolanmäen päiväkoti. (05/2023)

Kuva 32. Näkymä Kulomäentien radan alittavalta osuudelta (jalankulun ja polkypyöräilyn väylältä) kesällä. (05/2023)

Kuva 33. Näkymä ns. Toyotan kiinteistön nurkalle suunnittelualueen koilliskulmalla. (01/2023)

Kuva 34. Metsolantien ”käärmetalo”. (01/2023)

Kuva 35. Vanha asemarakennus ja Lumon kulma. (05/2023)

Kuva 36. Näkymä Korsonaukiolta, kuljettaessa Lumolta asematunneliin. (05/2023)

3 VUOROVAIKUTUS

3.1 ASUKASKYSELY

Kaupunki laati Korso keskusta-aluetta ja sen ympäristöä koskien kaikille avoimen verkkopohjaisen kyselyn. Kysely oli avoinna 7.12.2022-13.1.2023 välisenä aikana. Kyselyyn saatiin valmiiksi merkittyjä vastauksia noin 450 kappaletta sekä keskeneräiseksi jääneitä vastauksia noin 600 kappaletta.

Erityisesti keskustan alue ja sen rakennukset nousivat esiin negatiivisessa sävyssä kyselyn vastauksissa. Huonokuntoiset rakennukset, pubit, turvattomuus ja erilaisten kahviloiden sekä ajanviettopaikkojen puute katsottiin vastaus toisensa jälkeen kehitettäviksi asioiksi. Myös niin kutsutulle Toyotan alueelle toivottiin jotakin uutta.

Negatiivisena koettujen asioiden ja paikkojen lisäksi Korson keskustan alueelta ja välittömästä läheisyydestä löytyi paljon myös positiivisia asioita. Ankkapuisto, Rekolanpuro ja Leppäkorven maauimala koettiin miellyttäviksi ulkoilun ja virkistyksen paikoiksi sekä olemassa olevat palvelut (kaupat, Lumon kirjasto, terveysasema ja junayhteydet) toimiviksi. Löytyi alueelta myös piilotettu helmi – Wanhalla asemalla sijaitseva Cafe Unelma.

3.2 IDEATYÖPAJA

Kaavarunkotyön alussa järjestettiin 18.1.2023 ideatyöpaja konsultin työryhmän sekä kaupungin ohjausryhmän kesken. Työpajatyöskentely jakaantui kahteen osioon – kestävyystarkasteluihin ja luonnosteluihin.

Kuva 37. Ideatyöpajatyöskentelyä.

Kestävyystarkasteluissa työskenneltiin Tengbomilla kehitetyn kattavan yhteistyön ja kestävän suunnittelun työkalun, Kestävyyslabran, kahta elementtiä (labrakortit ja kestävyyspyörä) hyödyntäen. Tiivistelmä labrakorttien kautta esiin nousseista tavoitteista ja toimenpiteistä on esitetty seuraavilla sivuilla. Näiden äänestämällä toteutettu priorisointi on esitetty kestävyyspyörässä.

3.2.1 Kestävyyskategorioiden liittymiskohdat työssä

Sertifiointi & dokumentointi:

Laaditaan hiilineutraliusselvitys, voidaan hyödyntää myös vihertehokkuusmenetelmää ja viheraluiden saavutettavuus- ja mitoitusohjetta (Vantaa).

Ilmasto:

Lisätään kasvillisuutta kaupunkiympäristöön ja panostetaan hulevesien hallintaan ja viherrakenteeseen. Otetaan skenaariovaiheeseen yhdeksi vaihtoehdoksi hiilineutraali ratkaisu.

Energia & vesi:

Suositaan hiilineutraliustavoitteisiin liittyviä uusiutuvan energian ratkaisuja sekä tunnistetaan haasteet esim. maalämmön sijoittelun ja maanomistusten osalta.

Materiaalit & resurssit:

Suositaan kiertotalousratkaisuja, mutta tiedostetaan, että jotain voi olla purettava, jotta saadaan tehostettua kriittisimmät kohdat. Tiedostetaan, että uudisrakentaminen on suuri yksittäinen päästötekijä.

Ekosysteemi:

Panostetaan viherrakenteeseen ja –verkostoon, kasvillisuuten, hulevesiin, oleskeluun, viihtymiseen sekä integroidaan kaupallisia toimintoja kaupunkitilaan. Viivytetään hulevesiä myös keskustassa.

Liikenne:

Panostetaan keskitetyn pysäköintilaitoksen toiminnalliseen suunnitteluun. Ei ehdoteta maanalaista pysäköintiä. Pyritään kylämäisyyteen, panostetaan kevyenliikenteen yhteyksiin ja pyöräpysäköintiin.

Toiminnot:

Lisätään toimintoja kohtiin, joissa tarvetta sosiaaliselle kontrollille. Pyritään saamaan keskustaan lisää asumista ja sekoittunutta rakennetta. Sijoitetaan mahdollisesti itäpuolelle päiväkoti.

Ihmiset:

Sijoitetaan nuorille paikkoja/toimintaa keskustaan. Järjestetään vuorovaikutusta (mm. asukastyöpaja tulossa). Suunnitellaan käyttäjälähtöisesti ja huomioidaan ihmisvirrat.

Identiteetti:

Säilytetään (ja korostetaan) parhaat yksityiskohdat. Huomioidaan yksittäisinä nostoina mm. vanha asemarakennus osaksi kokonaisuutta. Ei unohdeta Ankkapuiston ja Rekolanojan vaikutusta suunnittelualueeseen. Huomioidaan ihmisten tuntemukset ja kokemus.

Terveys:

Huomioidaan liikennemelu ja pyritään suojaamaan pihoja. Panostetaan keskustan viihtyisyyteen, oleskelutiloihin ja kytkeytymiseen ympäristöön ja viherrakenteeseen. Kartoitetaan toritilan tarvetta.

Talous:

Huomioidaan liiketilojen tarve ja toteutettavuus. Keskitetään palvelut ydinkeskustaan, kävelyreittien varsille ja risteämäkohtiin. Varaudutaan asukasmäärän muutoksiin ja muunneltavuuteen.

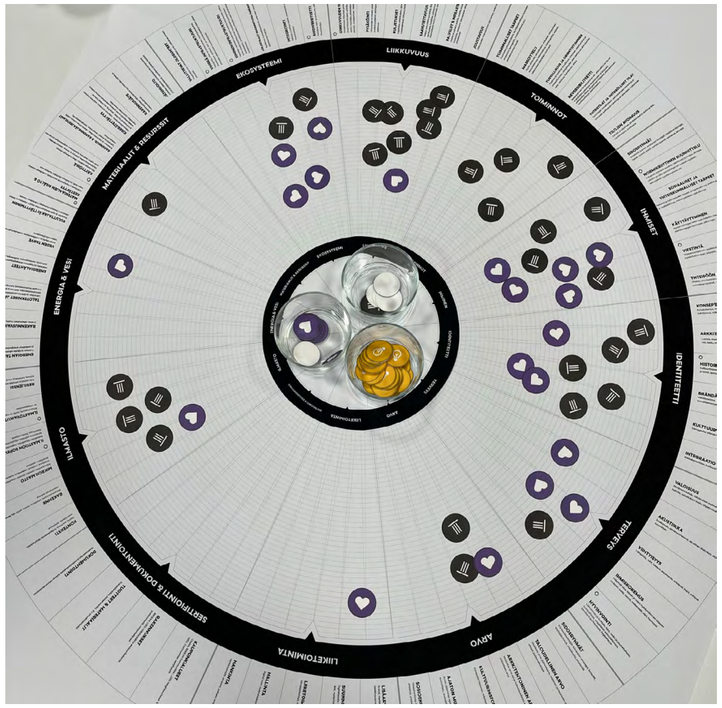
Liiketoiminta:

Tiedostotetaan kaupan suuryksikön sijoittamisen vaikutukset. Mietitään, mitä sijoittuu bussiterminaalin yhteyteen. Tarkastellaan yhteyksien oleellisuutta ja liikennevirtoja sekä mahdollisuuksia vanhan asemarakennuksen esiin tuomiseksi.

3.2.2 Kestävyyskategorioiden äänestys ja luonnostelu

Tässä työssä tärkeimmiksi kestävyyskategorioiksi äänestettiin liikkuvuus, identiteetti, ihmiset, toiminnot ja ilmasto. Henkilökohtaisesti tärkeäksi koettiin ihmiset, ekosysteemi, terveys ja identiteetti.

Luonnoksista parhaiksi ideoiksi äänestettiin bussipysäkkien sijoittelun Urpiaisentien ja Korsontien nurkkaukseen suunnitellun terminaalin sijasta, kivijalkaliiketilojen ja katupuiden jäsentämää Maakotkantietä, kävely-yhteyksiä (mm. Lumon ja Ankkapuiston sekä Peltomyyränkujan ja Leppäkorven maauimalan välille) sekä keskustan aukioita/palveluita ja niiden parantamista.

Kuva 38. Tengbomin kestävyyslabran kestävyyspyörä kategorioineen sekä siihen merkityt äänestysmerkit.

Kuvissa esiintyvät äänestysmerkit tarkoittavat seuraavaa:

= Kategoria, jota itse pidän erityisen tärkeänä yleisesti

= Kestävyyskategoria, johon mielestäni Tengbomin tiimin tulisi tässä työssä erityisesti keskittyä

= Paras idea luonnoksessa

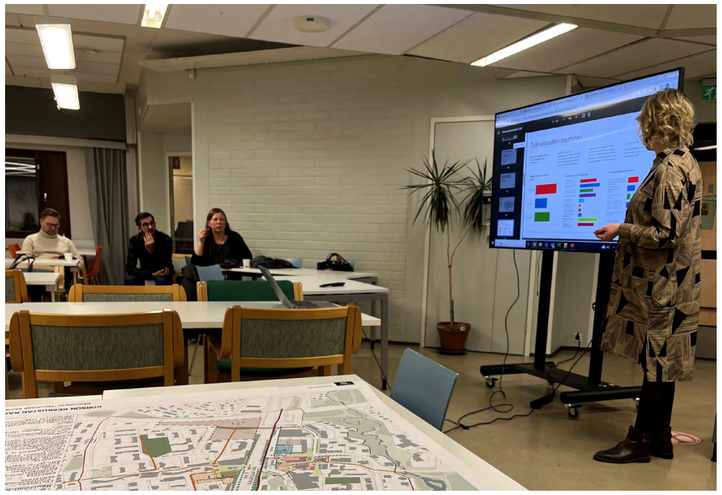
Kuva 39. Ideatyöpajassa syntynyt luonnos (1) ja siihen aseteltuja äänestysmerkkejä.

Kuva 40. Ideatyöpajassa syntynyt luonnos (2) ja siihen aseteltuja äänestysmerkkejä.

3.3 SKENAARIOTYÖPAJA JA ASUKASILTA

Vantaan kaupunki järjesti asukasillan Korsossa 2.3.2023. Illan aikana esiteltiin Korsoon liittyviä hankkeita, kaavarungon kolmea eri skenaariovaihtoehtoa, sekä käytiin niistä keskusteluja asukkaiden kanssa. Aktiivisia asukkaita iltaan osallistui n. 20.

Kuva 41. Asukaskyselyn tulosten esittelyä asukasillassa.

Skenaarioihin saatiin mm. seuraavaa palautetta:

- Ylikulkusillat on hankalia Korsoon, kun menevät niin korkealle. On vaikea saada esteettömäksi ja viihtyisäksi.
- Toyotan hallien hyödyntäminen urheilu tm. toimintaan olisi hyvä!
- Urpiaisentien ja radan väliin jäävät vanhat teollisuusrakennukset saisi purkaa kaikki pois.
- Kävely-ympäristö keskustassa on hyvä juttu mutta esim. Lumon ja kirkon ovien eteen olisi hyvä päästä saattamaan autolla.
- Aseman edessä olevaa KORSO-havuistutusta pitäisi päästä siistimään! Se on huonokuntoinen ja aidatulla rata-alueella, niin ei voi talkoillakaan mennä siistimään.

Mitään kolmesta skenaariosta ei varsinaisesti nostettu läsnäolijoiden suosikiksi tai inhokiksi. Kaikissa skenaarioissa esiintyi sekä hyviä että huonoja puolia. Skenaariot sisältöineen on esitetty seuraavassa kappaleessa.

3.4 YRITYSFOORUMI

Vantaan kaupungin elinkeinopalvelut järjesti yritysfoorumin 1.3.2023, jossa yhtenä osiona esiteltiin myös kaavarungon skenaariovaihtoehtoja. Itse skenaarioihin ei tullut erityisiä kommentteja, mutta foorumin osallistujat toivoivat, että Korsossa huolehditaan nykyisten yritysten toiminnan jatkuvuudesta. Esiin nostettiin myös mm. monipuolisten yritystilojen sekä järjestöjen ja nuorten tilojen tarve.

4 SKENAARIOT

4.1 SKENAARIOVAIHE

Skenaariovaiheessa kaavarungon suunnittelualueelle laadittiin kolme vaihtoehtoista skenaariota. Ideatyöpajassa sovitun mukaisesti yksi vaihtoehdoista pidettiin ilmastokestävyyden kannalta mahdollisimman kunnianhimoisena.

Skenaarioiksi muodostui seuraavat:

1. Neutraali kehitys

2. Ilmasto

3. Rakennetaan isosti

Skenaariovaiheessa suunnittelualueeseen sisältyi pohjoisessa sijaitseva nk. Toyotan alue sekä Leppäkorven koulun kiinteistö. Lopullisesta kaavarungosta nämä jätettiin kuitenkin pois.

4.2 SKENAARIO 1: NEUTRAALI KEHITYS

Keskusta

- Uutta rakentamista (kaupallista ja asumista) keskustan alueelle
- Uusi porras-hissiyhteys alikäytävään
- Uusi tehokas kaupan yksikkö S-marketin paikalle
- Bussipysäkkejä ja saattoliikennettä kehitetään
- Liikenne katkaistaan kävellyalueella ja länteen kulkevat bussit kiertävät Kotkansiiven kautta
- Suurehko pysäköintilaitos ja asunrakennuksia radan varteen
- Kävelykeskustan itä-länsi -suuntaisia kävely-yhteyksiä kehitetään

Luoteisosa

- Pienteollisuuden ja varastoinnin aluetta kehitetään

Koillisosa

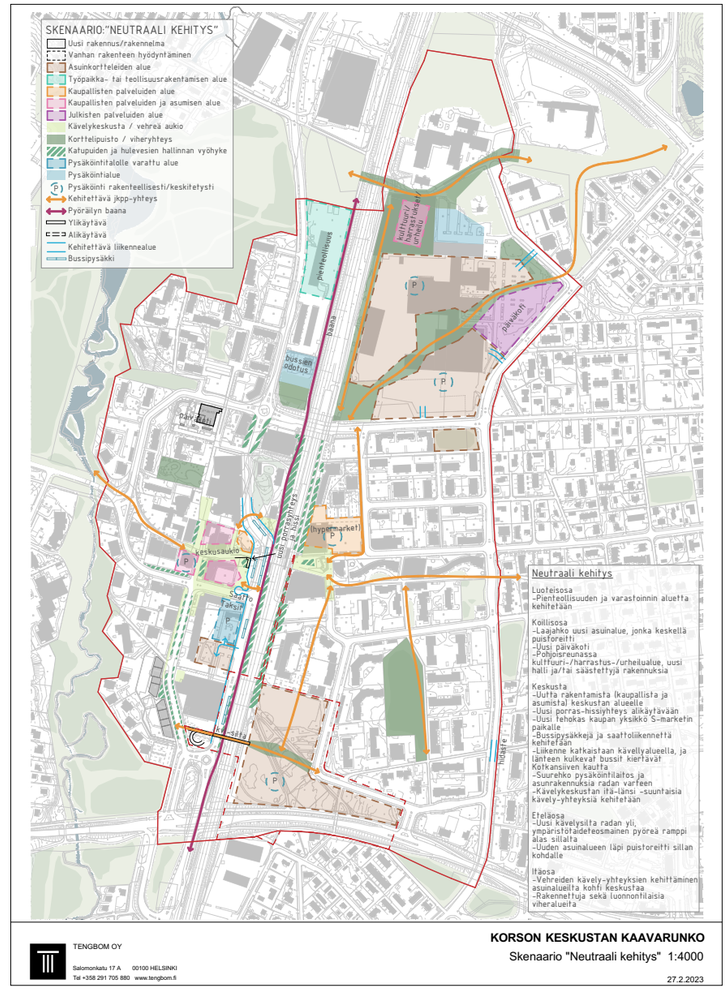
- Laajahko uusi asuinalue, jonka keskellä puistoreitti
- Uusi päiväkoti
- Pohjoisreunassa kulttuuri-/harrastus-/urheilualue, uusi halli ja/tai säästettyjä rakennuksia

Eteläosa

- Uusi kävelysilta radan yli, ympäristötaideteosmainen pyöreä ramppi alas sillalta
- Uuden asuinalueen läpi puistoreitti sillan kohdalle

Itäosa

- Vehreiden kävely-yhteyksien kehittäminen asuinalueilta kohti keskustaa
- Rakennettuja sekä luonnontilaisia viheralueita

Kuva 42. Pienennös skenaariokartasta "Neutraali kehitys".

Asuinalueet:

80 500 m² / 56 400 k-m² / 1 130 as

Hybridialueet (kaupallinen/asuin):

4 600 m² / 9 200 k-m² / n. 90-180 as

Työpaikka- ja teollisuusalueet:

9 300 m²

Kaupalliset alueet:

9 100 m²

Julkinen rakentaminen:

Päiväkoti

Vanhojen rakennusten hyödyntäminen:

-

Purettavat rakennukset:

8 kpl (+Toyotan alue)

4.3 SKENAARIO 2: ILMASTO

Luoteisosa

- Pienteollisuutta/pienvarastointia säästyy osittain
- Uusi toimisto/työpaikkakortteli
- Bussiterminaaliin liittyvä bussien odotuspaikka ja huoltorakennus
- Uusi alikäytävä radan ali

Koillisosa

- Teollisuushalleista muunnettuja kulttuuri-/harrastus-/urheiluhalleja
- Uusi asuinalue ja toimisto/työpaikkakortteli
- Toimintojen välissä/ympärillä vihervyöhyke/puistoreitti
- Vahva itä-länsi -suuntainen yhteys

Keskusta

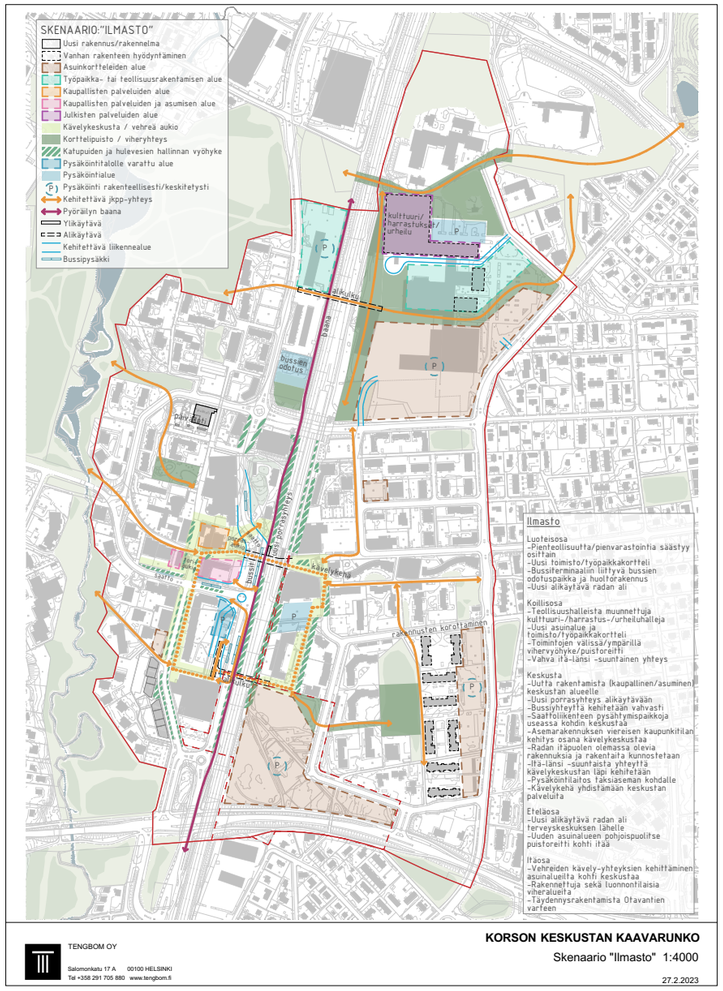
- Uutta rakentamista (kaupallinen/asuminen) keskustan alueelle
- Uusi porrasyhteys alikäytävään
- Bussiyhteyttä kehitetään vahvasti
- Saattoliikenteen pysähtymispaikkoja useassa kohdin keskustaa
- Asemarakennuksen viereisen kaupunkitilan kehitys osana kävelykeskustaa
- Radan itäpuolen olemassa olevia rakennuksia ja rakentaita kunnostetaan
- Itä-länsi -suuntaista yhteyttä kävelykeskustan läpi kehitetään
- Pysäköintilaitos taksiaseman kohdalle
- Kävelykehä yhdistämään keskustan palveluita

Eteläosa

- Uusi alikäytävä radan ali terveyskeskuksen lähelle
- Uuden asuinalueen pohjoispuolitse puistoreitti kohti itää

Itäosa

- Vehreiden kävely-yhteyksien kehittäminen asuinalueilta kohti keskustaa
- Rakennettuja sekä luonnontilaisia viheralueita
- Täydennysrakentamista Otavantien varteen

Kuva 43. Pienennös skenaariokartasta "Ilmasto".

Asuinalueet:

75 900 m² / 53 100 k-m² / 1 060 as

Hybridialueet (kaupallinen/asuin):

2 700 m² / 5 400 k-m² / n. 50-100 as

Työpaikka- ja teollisuusalueet:

22 500 m²

Kaupalliset alueet:

1 700 m²

Julkinen rakentaminen:

Kulttuurihallit

Vanhojen rakennusten hyödyntäminen:

Toyotan hallit & toimistorakennukset, Otavantien kerrostalot

Purettavat rakennukset:

7 kpl (+Toyotan alue osittain)

4.4 SKENAARIO 3: RAKENNETAAN ISOSTI

Luoteisosa

- Uusi asuinkortteli radan varteen ja olemassa olevan asuinalueen täydentäminen

Koillisosa

- Uusia asunkortteleita & päiväkoti
- Vaihtelevia puistoyhteyksiä asunkorttelien väleillä
- Uusi pieni asunkortteli Peltomyyränkujan eteläpuolelle

Keskusta

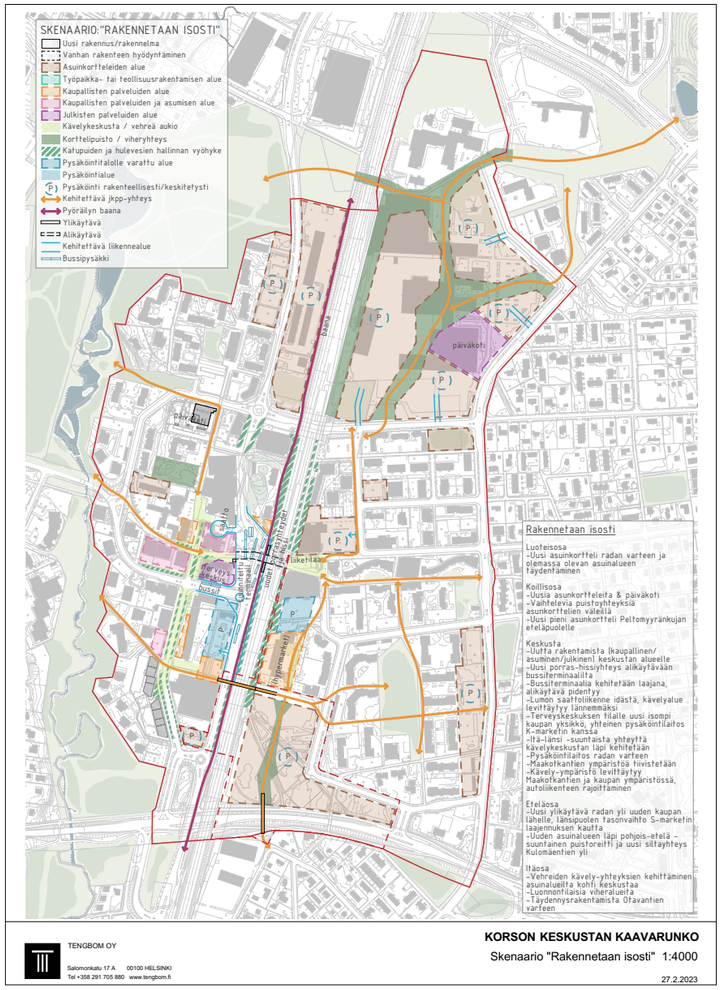
- Uutta rakentamista (kaupallinen/ asuminen/julkinen) keskustan alueelle
- Uusi porras-hissiyhteys alikäytävään bussiterminaalilta
- Bussiterminaalia kehitetään laajana, alikäytävä pidentyy
- Lumon saattoliikenne idästä, kävelyalue levittäytyy lännemmäksi
- Terveyskeskuksen tilalle uusi isompi kaupan yksikkö, yhteinen pysäköintilaitos K-marketin kanssa
- Itä-länsi -suuntaista yhteyttä kävelykeskustan läpi kehitetään
- Pysäköintilaitos radan varteen
- Maakotkantien ympäristöä tiivistetään
- Kävely-ympäristö levittäytyy Maakotkantien ja kaupan ympäristössä, autoliikenteen rajoittaminen

Eteläosa

- Uusi ylikäytävä radan yli uuden kaupan lähelle, länsipuolen tasonvaihto S-marketin laajennuksen kautta
- Uuden asuinalueen läpi pohjois-etelä -suuntainen puistoreitti ja uusi siltayhteys Kulomäentien yli

Itäosa

- Vehreiden kävely-yhteyksien kehittäminen asuinalueilta kohti keskustaa
- Luonnontilaisia viheralueita
- Täydennysrakentamista Otavantien varteen

Kuva 44. Pienennös skenaariokartasta "Rakennetaan isosti".

Asuinalueet:

132 700 m² / 92 900 k-m² / 1 860 as

Hybridialueet (kaupallinen/asuin):

4 900 m² / 9 800 k-m² / n. 100-200 as

Työpaikka- ja teollisuusalueet:

-

Kaupalliset alueet:

8 400 m²

Julkinen rakentaminen:

Päiväkoti ja terveyskeskus

Vanhojen rakennusten hyödyntäminen:

-

Purettavat rakennukset:

16 kpl

4.5 SKENAARIOVAIHEEN ILMASTOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Skenaarioiden ilmastovaikutuksia arvioitiin siltä osin, kun se oli skenaariosuunnittelun tasolla mahdollista.

4.5.1 Rakennukset

Olemassa olevien rakennusten purkaminen kaikissa skenaarioista oli maltillista. Merkittävintä purkua esitettiin Toyotan alueelle. Jatkon kannalta olisi selvitettävä mahdollisuuksia olemassa olevien rakennusten/rakennusosien hyödyntämiseen.

Pehmeikköalueille rakentamisesta todettiin, että rakentaminen kannattaa toteuttaa tehokkaasti, jotta ilmastovaikutukset suhteessa kerrosalaan jäävät pieneksi. Pehmeikköalueille rakentaminen edellyttäisi todennäköisesti paalutusta ja pohjanvahvistusta, mikä lisäisi rakentamisen aiheuttamia päästöjä.

4.5.2 Liikenne

Hyvää kaikissa skenaarioista:

- Keskitetyt pysäköintiratkaisut
- Viihtyisiä viheralueiden läpi kulkevia jkpp-reittejä
- Korson keskustan palvelujen saavutettavuus bussilla paranee nykytilanteeseen verrattuna

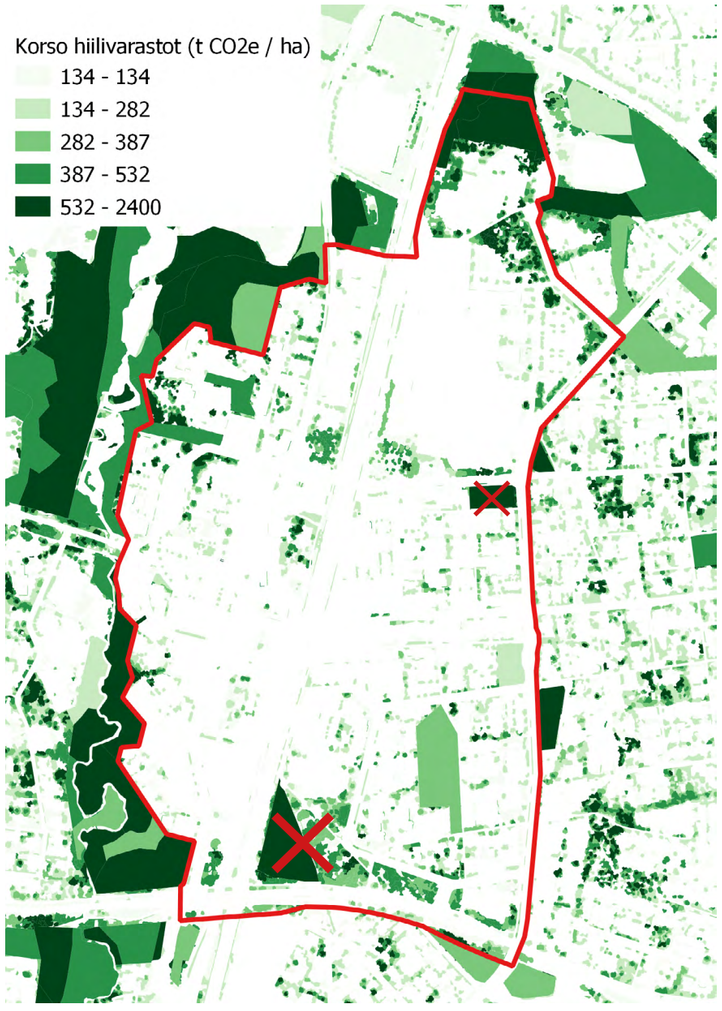
Eroja skenaarioiden välillä:

- Jalankulun ja pyöräilyn yhteydet parhaat skenaarioissa 2 ja 3, joissa fokus poikittaisyhteyksissä
- Skenaarioissa 1 ja 2 esitetylle pohjoisosan kulttuuri/harrastus/urheilualueelle ei ole osoitettu jalankulun ja pyöräilyn yhteyttä alueen itäosista
- Skenaarioissa 1 ja 2 kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiä kehitettävä myös alueen itäosan läpi pohjois-eteläsuunnassa
- Skenaarioissa 1 ja 2 viihtyisin pysäkkiympäristö asemalle, joka aukeaa Lumon suuntaan aukiolle, vs. skenaariossa 3 bussiterminaali katkaisee yhteyden suoraan asemalta aukiolle ja keskustaan

4.5.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja viheralueiden hiilivarastot

Hyvää kaikissa skenaarioissa:

- Lisää viherrakennetta radan varrelle ja keskustaan sekä Toyotan alueelle
- Keskustan vehreät aukiot
- skenaariossa 2 vehreän kävelykeskustan jatke myös radan itäpuolelle
- Olemassa olevien viheralueiden säilyttäminen pois lukien karttaan merkityt alueet
- Alueen viheralueet eivät kuitenkaan hiilinielujen näkökulmasta merkittäviä, säilymisellä suurempi merkitys monimuotoisuuden, hulevesien hallinnan ja helteisiin sopeutumisen kannalta

Kuva 45. Hiilivarastot kaavarungon alueella. Karttaan on merkitty rukseilla skenaarioissa poistettavaksi esitetyt hiilivarastot. Lähde: HSY: Pääkaupunkiseudun hiilinieluselvitys.

5 KAAVARUNKO

5.1 MIKÄ ON KAAVARUNKO

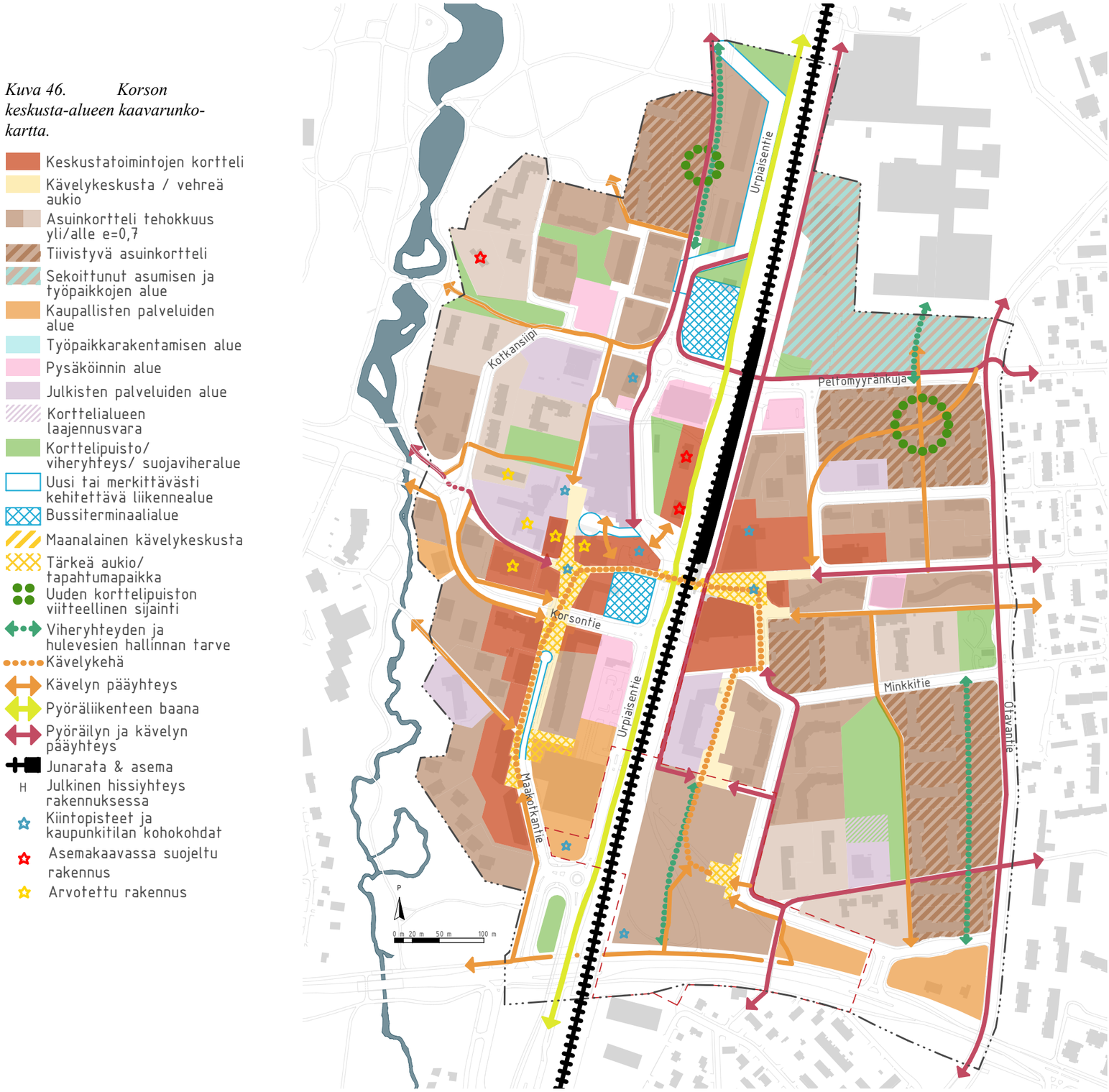
Kaavarunko on laadittu alueen asema- ja yleiskaavatasojen väliin, tarkentamaan yleiskaavaa sekä ohjaamaan asemakaavaa. Korson keskustassa voimassa oleva yleiskaava on hyvin yleispiirteinen, eikä se siksi riitä sellaisenaan ohjaamaan alueen asemakaavoitusta. Yksittäisten, toisinaan vain korttelinkin kokoisten asemakaavojen laadintaan on kuitenkin tarpeellista olla taustalla laajemman kokonaisuuden tarkastelu. Kaavarunko ei kuitenkaan ole lakisääteinen sitova suunnitelma, vaan kaupungin tekemä, vapaaehtoinen tarkastelu.

Kaavarunkotyössä laadittu suunnitelma mahdollistaa toteutuessaan kukoistavan tulevaisuuden Korson keskustalle. Merkittävimmät muutokset nykyiseen asemakaavatilanteeseen verrattuna kaavarungossa ovat uudet keskustatoiminnoille esitetyt korttelialueet sekä asuinalueiden tiivistäminen.

Korson keskustan alueella tällä hetkellä sijaitsevat kaupalliset rakennukset sijaitsevat pääosin erilaisille kaupallisille palveluille kaavoitetuilla kiinteistöillä. Muuttamalla näitä keskustatoiminnoille, voidaan kiinteistöille rakentaa vapaammin hybridimuotoista rakentmista, joka sallii esimerkiksi kaupallisen toiminnan ensimmäisissä kerroksissa ja asumisen korkeammalle kohoavissa kerroksissa.

Useat alueen asuinkortteleista on rakennettu 60-70-luvuilla, johon aikakautena kuului laajat pysäköintikentät kerrostalojen yhteydessä. Kaavarungossa mahdollistetaan erityisesti tämän kaltaisten asuinalueiden tiivistymistä keskitetyn pysäköinnin ratkaisuilla ja ottamalla pysäköintikenttiä käytettäväksi rakentamiselle.

Kuva 46. Korson keskusta-alueen kaavarunko-kartta.

5.2 KAAVARUNKOKARTTA

Kaavarunkokartta on esitetty pienennöksenä tällä sivulla sekä mittakaavassa 1:4000 raportin liitteenä. Kaavarunkokartta muistuttaa väritykseltään asema- ja yleiskaavoja, mutta siihen sisältyy myös omantyylisiään toiminnallisia merkintöjä, kuten esimerkiksi kävelykehä tai kaupunkitilan kohokohdat.

Kaavarungon sisällostä on kerrottu tarkemmin seuraavissa kappaleissa kaavarungon aluevarausten sekä merkintöjen kautta.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Keskustatoimintojen kortteli

Keskustatoiminnot on keskitetty aivan Korson ytimeen, radan molemmin puolin ja kävelykeskustan yhteyteen. Keskustatoimintojen korttelialueille on mahdollista sijoittaa niin liike-, työ- kuin asuintilojakin. Erityisesti työtiloissa tulee huomioida, että alueen luonne säilyy keskustamaisena.

5.3.2 Kävelykeskusta/vehreä aukio

Kaavarungon toiminnallisuuden selkärankana toimii kävelykeskusta ja sen kävelykehäkonsepti. Kävelykeskustan alueet sijoittuvat U:n muotoisena radan molemmin puolin. Kävelykeskustaan liittyy palveluita ja se toimii turvallisena ja viihtyisän kävelyn ja pyöräilyn verkostona ja tapahtumapaikkana sekä elävöittää Korson keskustaa uuteen kukoistukseen. Kävelykeskustaan sijoittuu merkittävää katupuustoa ja istutuksia. Vehreys ja puusto lisäävät viihtyisyyttä, auttavat hulevesien hallinnassa sekä luovat miellyttävää pienilmastoa.

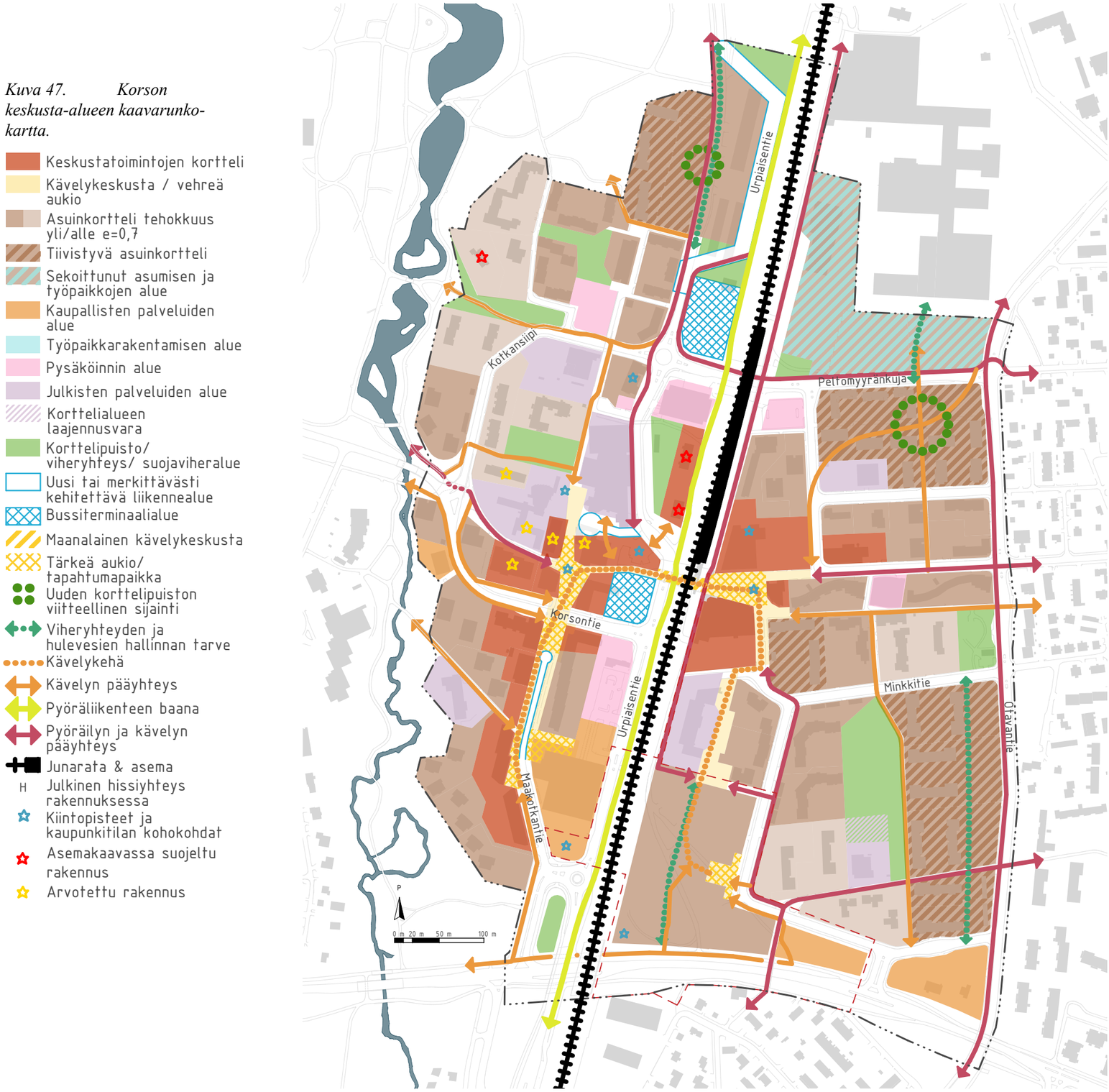
5.3.3 Asuinkortteli

Suurin osa kaavarunkoalueesta on asuinkortteleita. Asuinkorttelit on jaoteltu tehokkuuksiltaan yli tai alle tehokkusluvun e=0,7. Tätä tehokkaammat korttelit on osoitettu tummemmalla ja väljemmät vaaleammalla.

5.3.4 Tiivistyvä asuinkortteli

Osalle asuinkortteleista on osoitettu tiivistämistä kuvaava rasteri. Tiivistämisen kortteleita ovat erikseen tunnistetut korttelikokonaisuudet, joilla sijaitsee potentiaalisia rakentamiseen muutettavia pysäköintikenttiä, korttelit lähellä asemaa tai korttelit, joissa rakentamisen elinkaari on tulossa tiensä päähän tulevien parin vuosikymmenen aikana.

Kuva 47. Korson keskusta-alueen kaavarunkokartta.

5.3.5 Sekoittunut asumisen ja työpaikkojen alue

Kaavarunkoalueen ainoa sekoittunut asumisen ja työpaikkojen alue sijaitsee alueen koilliskulmassa. Sekoittuneelle alueelle ei tavoitella keskustan kaltaista hybridirakentamista/sekoittuneisuutta, jossa asuminen ja liiketilat sijaitsevat samassa rakennuksessa, vaan aluevaraus tulee nähdä ennemminkin useita erilaisia vaihtoehtoisia toimintoja mahdollistavana merkintänä.

5.3.6 Kaupallisten palveluiden alue

Kaupallisten palveluiden alueita sijaitsee keskustan ja hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä. Niille on keskitetty vain kaupallista toimintaa.

5.3.7 Työpaikkarakentamisen alue

Pelkästään työpaikkarakentamislle varattu alue sijaitsee radan ja sekoittuneen asumisen ja työpaikkojen alueen läheisyydessä.

5.3.8 Pysäköinnin alue

Pysäköinnin aluevarausmerkinnällä on osoitettu yleisiä ja yksityisiä pysäköintialueita (myös pysäköintitalot), jotka eivät integroidu muuten korttelirakenteeseen tai sijoitu esimerkiksi asuinkortteleiden piha-alueiden yhteyteen.

5.3.9 Julkisten palveluiden alue

Julkisten palveluiden alueilla on osoitettu mm. terveydenhuollon rakennusten, koulujen, päiväkotien, kirjastojen sekä seurakuntien rakennusten sijainnit. Julkisten palveluiden alueisiin ei nykytilanteeseen verrattuna tule suurta muutosta lukuun ottamatta Metsolantien ja Mäyräkujan nurkkaan jäävää aluetta sekä Metsolanmäen päiväkodille varattua laajennusvarausta.

5.3.10 Korttelipuisto

Merkinnällä osoitetaan säilytettävät viher- ja suojaviheralueet. Korttelipuistot voivat olla eri tasoisesti hoidettuja joko metsäisempiä alueita tai rakennettuja puistoalueita.

5.3.11 Uusi tai merkittävästi kehitettävä liikennealue

Radan länsipuolelle sijoittuu muutama merkittävästi kehitettävä liikennealue, joidenka tarkempia lisätietoja on kerrottu kappaleessa ”5.9 Liikenne”.

5.3.12 Bussiterminaalialue

Varauksella on osoitettu alustava bussiterminaalialue, jonka sijainti voi muuttua tarkemmassa suunnittelussa. Myös bussiterminaalialueesta on kerrottu tarkemmin kappaleessa ”5.9 Liikenne”.

5.4 MERKINNÄT

5.4.1 Maanalainen kävelykeskusta

Maanalainen kävelykeskusta sijoittuu nykyiseen keskustan alikäytävään. Alikäytävän ja sen ympäristön tulevassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota viihtyisyyteen, valoisuuteen sekä turvallisuuteen.

5.4.2 Tärkeä aukio/ tapahtumapaikka

Osa kävelykeskustan kohdista on korostettu tärkeän aukion/ tapahtumapaikan rasterilla. Tärkeille aukioille tulee suunnitella selkeä luonne ja niiden kasvillisuuteen ja istutuksiin panostaa.

5.4.3 Uuden korttelipuiston viitteellinen sijainti

Merkinnällä on osoitettu uusille tai tiivistyville alueille viitteellinen sijainti, johon tulee sijoittaa uusi korttelipuisto.

5.4.4 Viheryhteyden ja hulevesien hallinnan tarve

Merkinnällä on osoitettu korttelialueiden läpi yhteyksiä, joilla on erityinen tarve säilyttää tai istuttaa viherrakennetta hulevesien hallinnan, ekologisten yhteyksien sekä viihtyisyyden vuoksi.

5.4.5 Kävelykehä

Merkintä liittyy kävelykeskustaan. Se sitoo yhteen kävelykeskustan alueet, aukiot ja torit sekä radan itä- ja länsipuolella sijaitsevat palvelut. Kävelykehän julkisen ulkotilan materiaali- ja kalustevalinnoilla voidaan tavoittaa yhtenäinen kaupunkitilan ilme, joka sitoo kävelykehän vahvaksi kokonaisuudeksi.

5.4.6 Kävelyn/ yhdistetty kävelyn ja pyöräilyn pääyhteys

Kaavarunkokartalle on osoitettu kävelyn ja pyöräilyn pääyhteydet ja pääverkosto. Verkosto liittyy vahvasti kävelykeskustaan, jossa erilliset reitit on jätetty osoittamatta.

5.4.7 Pyöräliikenteen baana

Pyöräliikenteen baana radan länsipuolella pohjois-eteläsuuntaisesti on osa pääkaupunkiseudun baanaverkoston Pohjoisbaanaa, joka on suunniteltu pitkämatkaiseen ja nopeavauhtiseen pyöräilyyn.

5.4.8 Junarata & asema

Merkinnällä on osoitettu rautatie sekä asemalaiturin sijainti.

5.4.9 Kiintopisteet ja kaupunkitilan kohokohdat

Merkinnällä on osoitettu kaupunkitilan kohokohdat ja kiintopisteet. Kiintopisteitä ovat nykyinen asuintorni, kirkon torni, Korsonpolun aukiot, sekä muutamat kohdat, joihin voi sijoittaa korkeampaa rakentamista tai harkitumpaa rakentamista ja arkkitehtuuria.

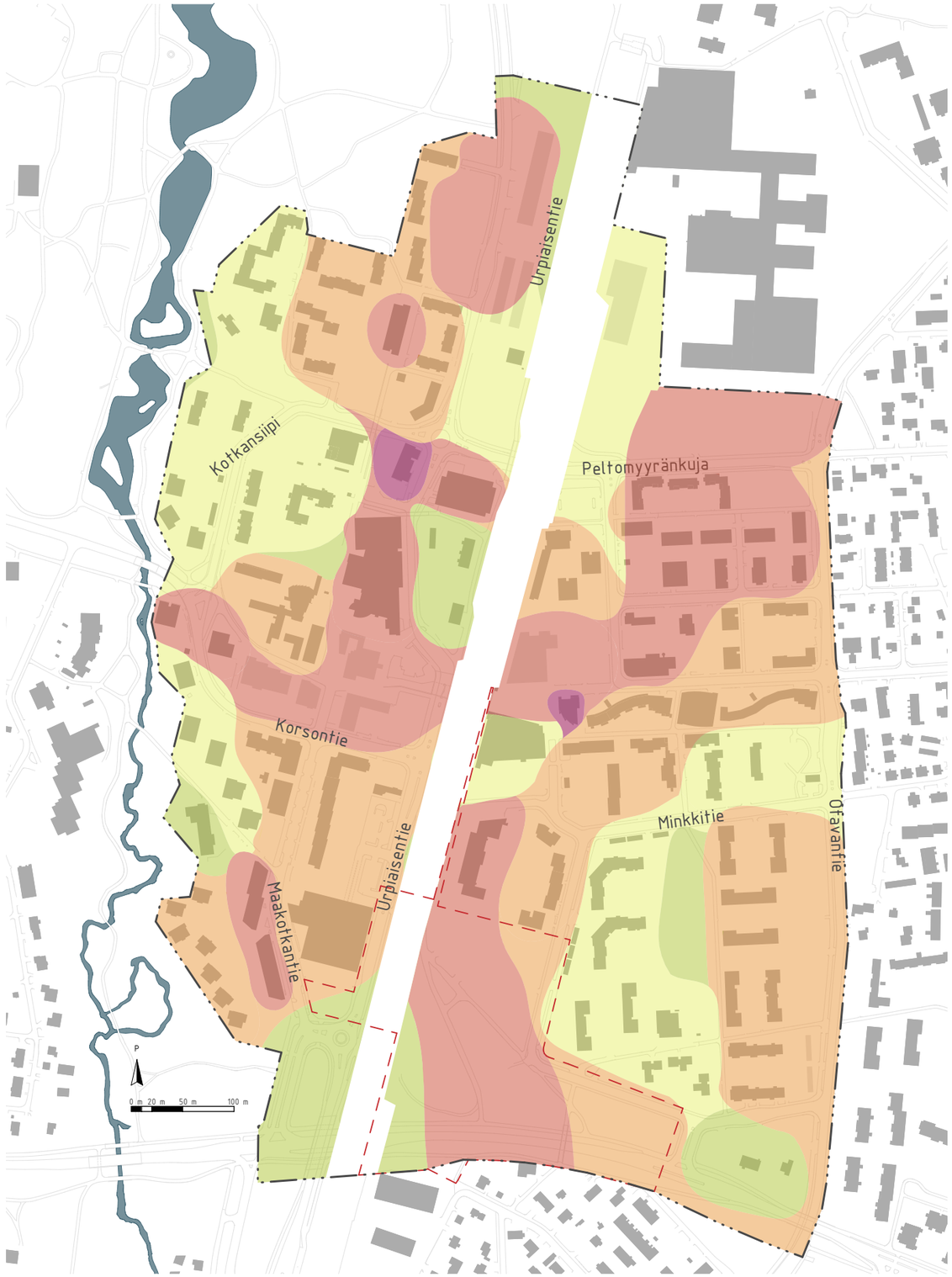
5.5 ALUEEN TEHOKKUUDET

Oheisessa kuvassa on esitetty kaavarunkoalueen rakennustehokkuudet suurpiirteisinä vyöhykkeinä. Vyöhykejako on suuntaa antava, jotta se mahdollistaa monipuolisia ratkaisuja eikä lukitse mitään tiettyjä paikkoja.

Nykyisten asuinalueiden, joihin ei osoiteta erityisempää täydentämistä, osalta tehokkuudet pysyvät maltillisina. Tehokkaimmat alueet on osoitettu ydinkeskustaan sekä sellaisiin kohtiin, joilta on hyvät yhteydet ja/tai lyhyt välimatka rautatieasemalle, ja joilla lisäksi on arvioitu olevan potentiaalia tiivistämiselle.

Kuva 48. Kaavarungon tehokkuuden periaatteet.

e = 0–0,35
e = 0,35–0,8
e = 0,8–1,5
e = 1,5–2,5
e = yli 2,5

5.6 RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Kaavarunkoalueella sijaitsee kolme jo ennestään asemakaavalla suojeltua rakennusta: kaksi vanhaa asematoimintaan liittyvää rakennusta sekä Villa Sjöberg. Asemarakennusten alue on lisäksi RKY-aluetta. Nämä tulee säilyttää jatkossakin suojeltuina.

Lisäksi kaavarunkoalueelle sijoittuu rakennuksia, joilla on todettu arvoja erilaisissa selvityksissä, joista on kerrottu tarkemmin kappaleessa ”2.5 Kulttuuriympäristö”. Arvotettujen rakennusten suojelutarve tulee arvioida asemakaavavaiheessa yhdessä viranomaistahojen kanssa.

Kuva 49. Rakennettu kulttuuriympäristö kaavarunkoalueella.

Kuva 50. Valokuva: aseman RKY-alue.

5.7 ALUSTAVA TÄYDENNYSRAKENTAMISEN SUUNNITELMA

Osana kaavarunkotyötä alueelle on laadittu myös alustava täydennysrakentamisen suunnitelma. Sivun kaaviokuvassa on esitetty yksi mahdollinen vaihtoehto kaavarungon mukaisen uudis- ja täydennysrakentamisen sijoittumisesta. On kuitenkin huomioitava, että kyseessä on karkea suunnitelma, joka tarkentuu kun alueelle lähdetään laatimaan asemakaavoitusta.

Esitetty täydennysrakentaminen painottuu alueen keskustaan, pohjoisosaan sekä itäosaan Otavantien varteen.

Keskustassa tiivistäminen on pääosin purkavaa täydennysrakentamista. Radan länsipuolella vanhoja huonokuntoisia liiketiloja korvataan hybridirakentamisella, joissa ensimmäisissä kerroksissa on kävelykeskustaan avautuvia liiketiloja ja ylemmissä näiden päälle sijoittuvia asuintorneja. Rakennusten massoittelussa on pyritty säilyttämään Korsolle tyypillinen keskustamaisuus sekä korostamaan ihmisen mittakaavaa erityisesti kävelykehällä. Kävelyaluetta reunustavat matalat yksi- tai kaksikerroksiset liiketilaosat, jotka tuovat kaupunkitilan ilmeeseen kylämäisyyttä ja niin kutsuttua ihmisen mittakaavaa. Kauempana kävelykeskustan puoleisista julkisivulinjoista kohoavat rakennuksen korkeammat asuinosat. Tämä mahdollistaa myös asuinrakennusten piha-alueiden sijoittamisen kattopihoina liiketilaosien päälle.

Radan itäpuolelle nykyisen S-marketin kortteliin on esitetty asuinkortteliratkaisu, johon sisältyy haasteellisen sijaintinsa ja radan läheisyyden vuoksi torni-, lamelli-, luhti- ja kansipysäköintiosat. Kortteliin on mahdollista sijoittaa liiketilaa alikulun ja nykyisen aukion tasoon.

Pysäköinti keskustassa tapahtuu pääosin keskitetysti radan länsipuolelle osoitetussa pysäköintitalossa. Suurehkon pysäköintilaitoksen arkkitehtuuriin ja erityisesti massoitteluun ja kerroslukuun on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä huomiota, jottei rakennus luo epämiellyttävää kaupunkitilaa ympärilleen.

Alueen pohjoisosassa radan länsipuolella sekä kaakkoisosassa Otavantien varressa täydennysrakentaminen on sovitettu olemassa oleviin, 60-70-luvun kerrostalokortteleihin. Siirtämällä kortteleiden nykyisillä laajoilla pysäköintikentillä sijaitsevat autopaikat keskitettyihin pysäköintitaloihin saadaan tilaa lisärakentamiselle. Lisärakentamisen massoittelussa ja lamellitaloratkaisuissa voidaan huomioda alueen luonne ja aikakauden rakentaminen sekä liikennemelulta suojautuminen.

Radan itäpuolella pohjoisosassa sijaitsevalla sekoittuneella alueella sijaitsee aivan radan varressa työpaikkarakentamista ja pysäköintitalo sekä Peltomyyränkujan varrella kaksi asuinkorttelia.

Kuva 51. Korson keskusta-alueen havainnekuva-kaavio.

IV Uusi rakennus &kerrosluku
P III Rakenteellinen pysäköinti &kerrosluku
Korson keskustan itäpuolen asemakaava-alue
VI Uusi rakennus asemakaava-alueella (erillinen suunnitelma)

Mitoitus

Kaavarunkosuunnitelma

- Asuinrakentaminen: 72 900 k-m²
- Liike-/työpaikkarak: 7 000 k-m²
- Rakenteellinen pysäköinti: 41 300 brm²
- Asukasmäärän lisäys: 1500 as

Itäpuolen asemakaava-alue

- Asuinrakentaminen: 26 900 k-m²
- Liike-/työpaikkarak: 5 100 k-m²
- Rakenteellinen pysäköinti: 5 500 brm²
- Asukasmäärän lisäys: 550 as

Kaavarunkoalue yhteensä

- Asuinrakentaminen: 99 800 k-m²
- Liike-/työpaikkarak: 12 100 k-m²
- Rakenteellinen pysäköinti: 46 800 brm²
- Asukasmäärän lisäys: 2 050 as

5.8 MAISEMA- JA VIHERYMPÄRISTÖ

5.8.1 Maiseman ja viherympäristön parannustekijät

Alueen kaduille ja aukioille tulee sijoittaa lisää katupuita ja vettä läpäisevää materiaalia lisääntyvien hulevesien hallitsemiseksi, alueellisten viheryhteyksien vahvistamiseksi sekä viihtyisyyden ja mielyttävän pienilmaston aikaansaamiseksi. Kadunvarsien viherkaistaleilla on potentiaalia toimia hulevesien imeytyksessä ja viivytyksessä.

Kaduilla liikkumisessa tulee huomioida kävelijät. Penkkejä ja pieniä taskupuistoja tulee sijoittaa heikosti liikkuville ja spontaaneja kohtaamisia varten sekä autoliikenteen ja kävelyn risteämispaikkoja kohentaa kävelijä- ja pyöräilijäystävällisemmiksi.

Myös rautatien yhteydessä molemmin puolin tulee huolehtia, että maa läpäisee riittävästi vettä. Mahdollisuuksien mukaan tulee radan reunoilla säilyttää puustoa tai muuta kasvillisuutta. Kävelykehän vehreä ja kytkeytynyt verkosto vähentää radan estevaikutusta ja tukee samalla pienen lähivihreän kehittämistä.

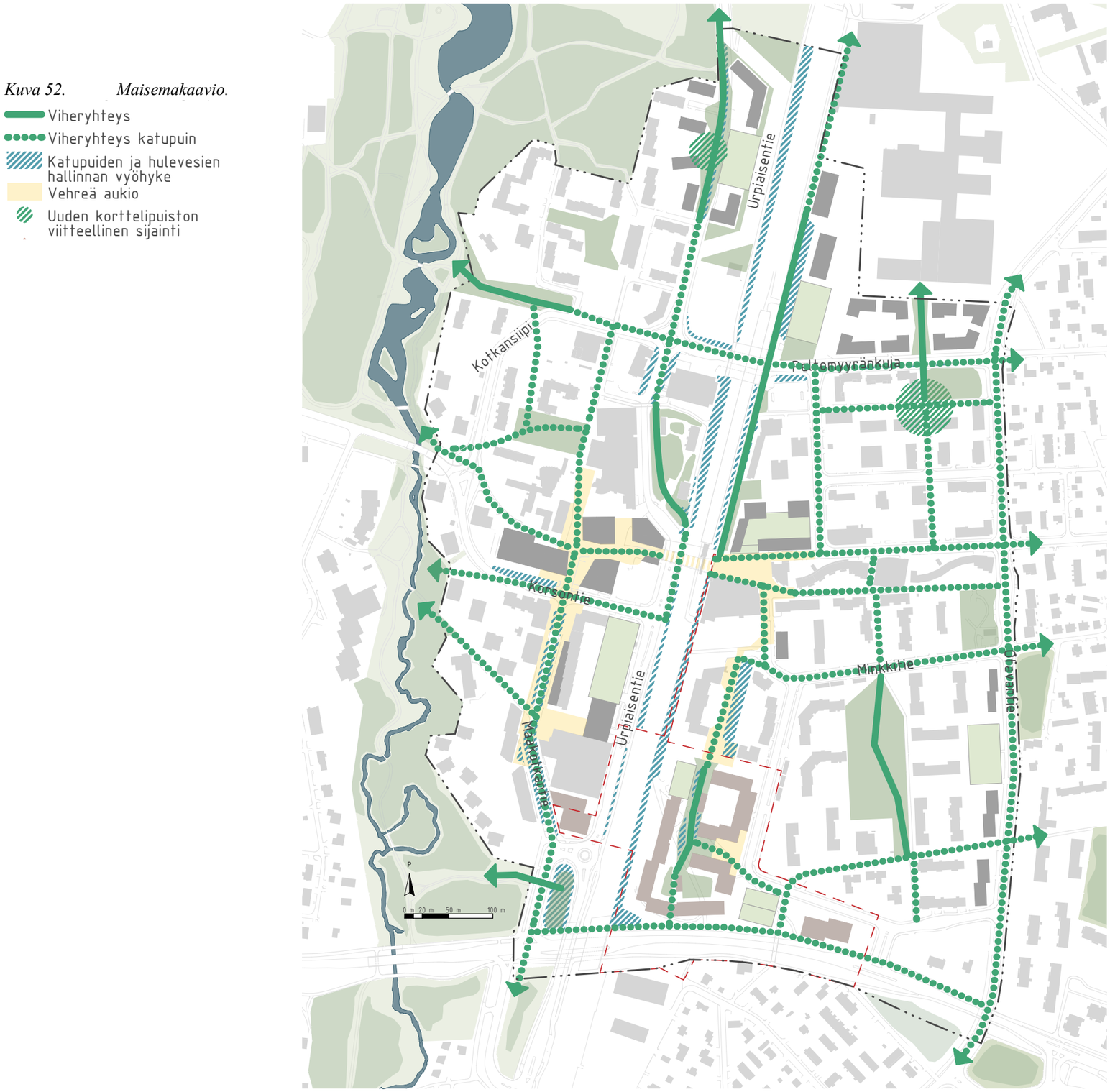
Tasku- ja korttelipuistojen puute suunnittelualueella kauttaaltaan on huomattava. Pienetkin istutetut alueet siirtävät alueen painopistettä kävelijöihin ja luovat ympäristöstä viihtyisämmän. Kävelykeskusta on tärkeä aluekokonaisuus, joka tulee liittää vihreään infrastruktuuriin. Riittävä vehreys tulee varmistaa erityisesti aseman alittavan tunnelin läheisyydessä, sen molemmin puolin.

Julkisten ulkotilojen suunnittelussa tulee huomioida esteettömyys korkealla tasolla. Luiskat tulee suunnitella niin, että ne eivät toimi pelkästään tasonvaihtajina, vaan tarjoavat myös viihtyisiä oleskelutiloja (esimerkiksi terasseja tai oleskelupaikan).

Metsolanmäkeä tulee kehittää niin, että ainakin osa siitä suunnitellaan rakennetummaksi puistoksi. Pieni leikkipuisto, istutettu alue tai muu vastaava kannustaa ajan viettämiseen puistoalueella.

Yhteyksiä keskustasta laajemmille viheralueille, kuten Ankkapuisto-Metsopuistoon sekä Metsolansuolle tulee kehittää sekä olemassa olevia verheitä ympäristöjä tuoda paremmin esiin ja kytkeä kehitettävään viherverkostoon. Näitä varten kaavarunkoon onkin merkitty useita kävelyn pääyhteyksiä erityisesti keskustasta lännen suuntaan. Korson keskustan kätketty helmi; Wanha asema ja kahvila vehreine ympäristöineen tulee saada paremmin esiin ja kytkettyä kehitettävään viherverkostoon.

Kuva 52. Maisemakaavio.

5.9 LIIKENNE

Merkittävimmät muutokset suunnittelualueen nykyisiin liikennejärjestelyihin tapahtuvat Korson ydinkeskustassa, jossa kävelyn roolia ensisijaisena kulkumuotona korostetaan. Kävelykeskustan laajenemisella pyritään tekemään kävelystä houkuttelevaa ja ympäristöstä viihtyisä. Kävely-yhteyksien suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida Vantaan kaupungin kävelyn edistämisohjelmassa (2022) Korson alueelle määritetyt aluetyypit – kävelyhubi ja kävelyhubin ympäristö – sekä niiden laatutavoitteet.

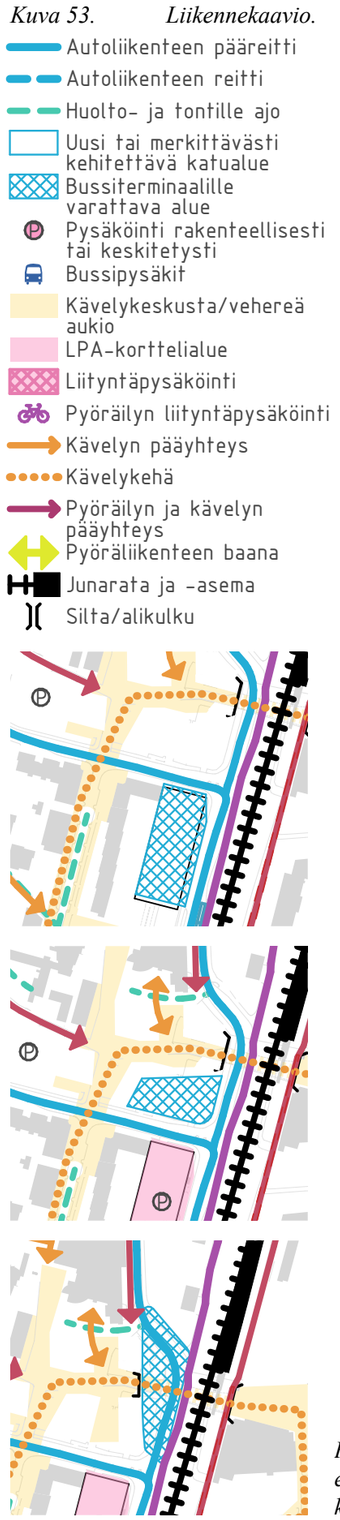
Kaavarungossa pyöräliikenteen yhteyksiä kehitetään Korsossa, jotta reitit palvelevat alueen sisäistä pyöräliikennettä sekä liittymistä ympyröivään pyöräliikenteen verkkoon. Pyöräliikenteen yhteyksien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan Vantaan kaupungin pyöräliikenteen kehittämisohjelma (2021), Vantaan kaupungin pyöräpysäköinnin yleissuunnitelma (2021) ja Vantaan kaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkko (2020). Jatkosuunnittelussa huomioidaan myös, että tavoiteverkon leveysvaatimukset baanalla ja muilla pääpyöräreitti I-tason reittiosuuksilla täyttyvät.

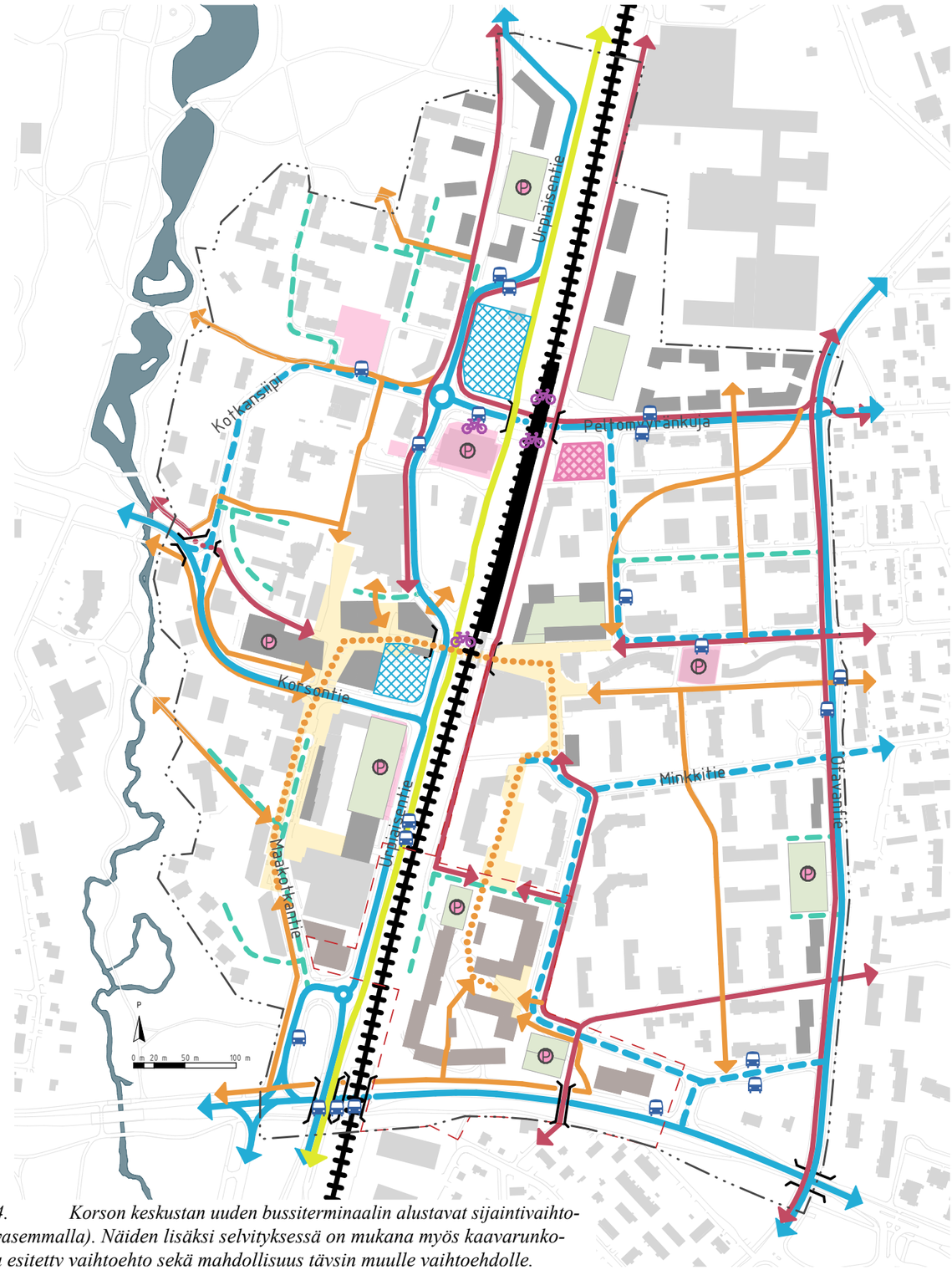
Keskustaan Urpiaisentien varrelle varataan tila bussiterminaalille, josta on sujuvat, turvalliset ja esteettömät jalankulun yhteydet tiivistyvän keskustan palveluihin sekä asemalle johtavaan alikulkuun. Bussiterminaalin yhteyteen varataan tilaa riittävälle ja laadukkaalle pyöräpysäköinnille, johon on sujuvat ja turvalliset yhteydet läheisiltä pyöräliikenteen reiteiltä sekä Pohjoisemmas Urpiaisentienvarrelle varataan tilaa bussien pysäköinnille ja kuskien taukotilalle. Bussiterminaalin tarkemmasta sijoittumisesta tehdään erillisselvitys, jossa tutkittavat alustavat sijaintivaihtoehdot on esitetty vierellä (Kuva 54).

Urpiaisentie suunnittelualueen pohjoisosassa linjataan uudelleen välillä Ruusuvuorenrinne-Kalmuuriinkäytävä. Siirtämällä Urpiaisentien linjausta itään lähelle junarataa luodaan sen länsipuolelle tilaa yhtenäiselle ja tiivistyvälle asuinkorttelien alueelle ja rauhoitetaan korttelien sisäistä liikennettä.

Tiivistyvän Korson keskustan pysäköinti järjestetään pääosin sijoittamalla se keskitettyihin/rakenteellisiin pysäköintilaitoksiin. Täydennysrakentamisen sijoittuminen nykyisille pysäköintialueille on moniulotteinen kokonaisuus, johon vaikuttaa mm. tonttien omistus, tulevan täydennysrakentamisen kerrosalan määrä ja pysäköintilaitoksen kustannukset. Nykyisten asukkaiden pysäköintimahdollisuuden säilyminen on täydennysrakentamisen edellytys ja tulee myös huomioida rakentamisen aikana. Täydennysrakentamisen ja pysäköinnin järjestäminen, toteuttaminen ja taloudellisuus tulee tarkastella tapauskohtaisesti.

Kuva 53. Liikennekaavio.

Kuva 54. Korson keskustan uuden bussiterminaalin alustavat sijaintivaihtoehdot (vasemmalla). Näiden lisäksi selvityksessä on mukana myös kaavarunkokartalla esitettv vaihtoehto sekä mahdollisuus tävsin muulle vaihtoehdolle.

5.10 PALVELUT

Kaavarungon yhtenä tavoitteena on kasvattaa ja tiivistää nykyistä palvelurakennetta sekä tuottaa entistä viihtyisämpää ja kaupallisesti aktiivisempaa ympäristöä kasvavan väestön tarpeisiin. Keskeisessä roolissa on päivittäisasiointi ja alueen luonnolliset jalankulkuvirrat sekä olemassa olevan ja luonnollisen aktiivisuuden hyödyntäminen ja tukeminen. Tavoitteena on vahvistaa kaupallisten palvelujen liiketoimintaedellytyksiä, tarjota palveluita erityisesti paikallisille asukkaille ja alueen kautta kulkeville sekä taata toimivat julkiset palvelut.

Kaavarunkosuunnitelmassa on panostettu laadukkaisiin ja viihtyisiin kävelyalueisiin, jotka liittyvät tiiviisti palveluihin. Siirtämällä pysäköinnin keskitettyihin pysäköintilaitoksiin saadaan liiketilojen edustat avattua esimerkiksi terassitoiminnalle ja viihtyisyyttä tuovalle kasvillisuudelle. Kaupallinen toiminta ja muodostuva kävelykehä liittyvät tiiviisti yhteen ja tukevat toinen toisensa olemassa oloa, mikä on tärkeä asia muistaa alueen jatkosuunnittelussa.

Vantaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnitelman 2022-2031 (Vantaan kaupunki, 2022) mukaan kaupungin tavoitteena on luoda Korsolle toimiva, viihtyisä ja turvallinen keskus, joka kunnioittaa sen kyläkeskusmaista ilmettä. Lisäksi tavoitteena on vaalia Korson omaleimaista kerroksellisuutta. Kivijalkaliiketilojen lisääminen alueelle tukee näitä tavoitetta, ja niille parhaita ja luonnollisimpia paikkoja ovat aktiiviset kävelyreitit muodostuvalla kävelykehällä sekä päivittäistavarakauppojen ja joukkoliikennepysäkkien välittömät lähiympäristöt.

Kaupallisten palveluiden sijoittumisen jatkosuunnittelussa on tärkeää kiinnittä huomiota myös huoltoliikenteeseen. Toimiva huolto on edellytys liiketoiminnalle ja kävelykatujen kivijalkatilojen osalta ratkaisu ei aina ole itsestään selvä. Liiketilojen huolto tulee suunnitella harkitusti siten, että vältetään erillisiä huoltopihoja, ns. takajulkisivuja tai muuten epäviihtyisää ympäristöä, mutta kuitenkin niin, että liiketilojen huolto- ja lastaus on vaivatonta. Kävelykeskustan alueen toimivuuden kannalta ehdottoman oleellista kuitenkin on, ettei huoltoajo tapahdu kävelyalueiden kautta.

Julkisten palveluiden osalta kaavarungossa todetaan ja mahdollistetaan nykyisten toimintojen jatkuminen. Kaavaungossa esitetty noin 2000 asukkaan lisäys tarkoittaa noin 200 päiväkotilasta lisää. Kotkansiiven varteen on rakenteilla uusi päiväkoti ja Metsolanmäen päiväkodille on varattu laajentumisvaraus. Lisäksi Korso-Koivukylässä on käynnissä päiväkotiverkkoselvitys.

Mikäli alueen koilliskulmaa ja mahdollisesti myös sen viereen jäävää teollisuusaluetta lähdetään tulevaisuudessa kehittämään asumisvaltaisena (mukana skenaariovaiheessa), tulee tälle alueelle tarkastella myös uuden päiväkodin tarvetta.

Kuva 55. Palvelukaavio.

5.11 ILMASTOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

5.11.1 Taustaa

Vantaa on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuonna 2030. Tämä tarkoittaa, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 80 % vuoden 1990 tasosta. Jäljelle jäävät päästöt kompensoidaan esimerkiksi rahoittamalla vähähiilisyyteen tähtääviä hankkeita muualla. Tällä hetkellä Vantaan kaupungin käyttöperusteisista kasvihuonekaasupäästöistä lähes 40 % koostuu liikenteestä ja 30 % kaukolämmöstä. 1*

Kaupunkien hiilijalanjälkilaskenta ja ilmastotavoitteet eivät sisällä rakennusmateriaalien tuotannon ja kuljetuksen päästöjä. Ne muodostavat kuitenkin keskeisimmän osan kaavoituksen ilmastovaikutuksista. Vuodelle 2022 tehdyssä kulutusperusteisten kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa uudisrakentamisen arvioitiin aiheuttavan Vantaalla suuruusluokaltaan henkilöautoliikennettä vastaavat ilmastopäästöt 2*.

5.11.2 Alueen rakentamisen ilmastovaikutukset

Uudisrakentaminen muodostaa merkittävimmän osan kaavoituksen kasvihuonekaasupäästöistä. Rakentamisen ilmastovaikutuksia lisäävät myös infra- ja esirakentaminen sekä rakennusten perustukset, joiden kasvihuonekaasupäästöihin vaikuttavat merkittävästi rakennettavien alueiden pohjaolosuhteet sekä pilaantuneet maa-alueet.

Korson kaavarunkoalueen pohjaolosuhteet ovat pääkaupunkiseudun mittakaavassa melko keskimääräiset. Todennäköisimmin päästöintensiivistä paaluperustusta ja pohjanvahvistusta vaatii alueen itä- ja koillisosiin esitetty täydennysrakentaminen. Rakentamisen korkea tehokkuus kuitenkin vähentää pohjaolosuhteista johtuvia ilmastopäästöjä suhteessa rakennettavaan kerrosalaan.

Toinen merkittäviä ilmastopäästöjä aiheuttava tekijä alueella on kaavarungon esittämä purkava täydennysrakentaminen. Aiempien selvitysten mukaan purkava täydennysrakentaminen ei ole alueen kokonaispäästöjen näkökulmasta koskaan perusteltua, mikäli purettavien rakennusten kunto mahdollistaisi vielä rakennuksen peruskorjauksen tai käyttötarkoituksen muutoksen. Olemassa olevan rakenteen hyödyntämiseen osana täydennysrakentamista tulee pyrkiä uudisrakentamisen ilmastopäästöjen hillitsemiseksi.

Kaavarungon alueella ei sijaitse merkittäviä kasvillisuuden ja maaperän hiilivarastoja, joita menetettäisiin alueelle esitetyn täydennysrakentamisen myötä.

5.11.3 Vaikutukset liikenteen ilmastopäästöihin

Vantaan hiilineutraaliustavoite edellyttää liikenteen ja energiankulutuksen kasvihuonekaasupäästöjen nopeaa hillintää. Energiankulutuksen päästöjen on ennustettu laskevan huomattavasti liikennettä nopeammin, sillä Vantaan Energian tavoitteena on olla hiilinegatiivinen vuonna 2030. Tämän johdosta liikenteen päästöjen osuus kaupungin käyttöperusteisista ilmastopäästöistä tulee tulevaisuudessa kasvamaan.

Korson kaavarungon alue on luokiteltu Suomen ympäristökeskuksen Yhdyskuntarakenteen vyöhykejaossa Pääkaupunkiseudun ydinalueeseen ja intensiiviseen joukkoliikennevyöhykkeeseen. Intensiivisellä joukkoliikennevyöhykkeellä asukkaiden henkilöautomatkojen kilometrisuorite on noin 30 % pienempi verrattuna seudun ydinalueen joukkoliikenne- ja autovyöhykkeisiin. Vastaavasti joukkoliikenteen kilometrisuorite on yli 30 % korkeampi. 3* Lähes koko kaava-alue sijaitsee 5 minuutin kävelyetäisyydellä raideliikenteen asemasta. Vähähiiliset kulkumuodot mahdollistavan yhdyskuntarakenteen näkökulmasta alueen kehittämisen ja täydennysrakentaminen on siis perusteltua.

Korson kaavarungossa esitetään alueen sisäisten kävelyn ja pyöräilyn yhteyksien verkoston ja viihtyisyyden kehittämistä sekä kävelykeskustan kehittämistä nykyistä jalankulkuystävällisemmäksi, mikä kannustaa alueen sisäisten matkojen kulkemiseen kestävillä kulkumuodoilla henkilöauton sijaan. Myös Korson keskustan palvelujen saavutettavuus bussilla paranee kaavarungon myötä nykytilanteeseen verrattuna. Positiivista liikenteen ilmastovaikutusten näkökulmasta ovat myös alueelle esitetyt keskitetyt pysäköintiratkaisut.

5.11.4 Vaikutukset ilmastonmuutokseen sopeutumiseen

Sen lisäksi että kaavarungolla on vaikutusta kaupungin ilmastopäästöihin, tulee suunnittelussa varautua sopeutumaan ilmastonmuutokseen. Suomen ilmastopaneelin mukaan Uudenmaan keskilämpötila tulee vuosisadan lopulla olemaan noin 1,7–2,8 astetta nykyistä korkeampi, ja vuotuiset sademäärät tulevat kasvamaan 5–7 %. Myös rankkasateiden myötä riskit hulevesitulville tulevat kasvamaan merkittävästi. 4*

Kaava-alueella merkittävimpiä äärevöityviin sääilmiöihin liittyviä riskejä ovat hellejaksojen ja hulevesitulvariskien lisääntyminen. Korson kaavarungossa on esitetty alueelle uutta viherrakentamista, vehreitä aukioita sekä katupuiden ja hulevesien hallinnan vyöhykkeitä, joiden toteutuminen nostaa keskusta-alueen sopeutumiskykyä. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta kaavarungossa esitetyt muutokset alueen viherrakenteeseen ovat hyvin positiivisia.

5.11.5 Ilmastovaikutusten hillintä alueen jatkosuunnittelussa

Korson kaavarungossa esitetyt maankäytön muutokset edistävät kestävää liikkumista sekä alueen sopeutumista ilmastonmuutoksen myötä kasvaviin sään ääri-ilmiöihin. Toisaalta alueen täydennysrakentaminen ja siihen liittyvä olemassa olevien rakenteiden purkaminen aiheuttaa ilmastopäästöjä, joiden hillintään tulee keskittyä alueen jatkosuunnittelussa.

Merkittävimmät mahdollisuudet alueen ilmastopäästöjen hillintään jatkosuunnittelussa liittyvät päästöintensiivisten rakennusmateriaalien käyttöön täydennysrakentamisessa. Tärkeimpiä toimenpiteitä sen hillintään ovat mahdollisimman vähäinen olemassa olevan rakennuskannan purkaminen, olemassa olevan rakenteen hyödyntäminen osana täydennysrakentamista, syntyvien purkumateriaalien ja mahdollisten maamassojen käyttö paikallisesti katujen ja yleisten alueiden rakentamisessa sekä vähähiilisten rakennusmateriaalien kuten puurakentamisen käyttöön ohjaaminen uudisrakentamisessa. Myös etenkin Korson kävelykeskustan alueen uudisrakennusten suunnittelu muuntojoustaviksi on tärkeää tulevaisuuden purkamisen ja rakentamisen päästöjen hillitsemiseksi. Alueen hiilineutraaliutta voidaan edistää myös vahvistamalla uusien rakennettavien viheralueiden hiilivarastoja sekä ohjaamalla rakennuksia uusiutuvan energian kuten aurinkosähkön ja maalämmön tuotantoon.

1* HSY, 2022: Pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöt.

2* Sitowise Oy & Luonnonvarakeskus, 2023: Vantaan kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt.

3* SYKE, 2019: Päivittäisen liikkumisen tunnusluvut ja hiilidioksidipäästöt kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen vyöhykkeillä 2017 sekä maaseutualueilla.

4* Suomen ilmastopaneeli, 2021: Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ohjauskeinot, kustannukset ja alueelliset ulottuvuudet.

5.12 JULKISEN ULKOTILAN IDEASUUNNITELMA

Kaavarunkosuunnitelman keskeisimmän kaupunkitilan alueelta on laadittu tarkempi suunnitelma; julkisen ulkotilan ideasuunnitelma. Uudistuvan kävelykeskustan alueen ulkotila jakautuu kylämäisesti itä-länsi -suuntaiseen kaupunkitilojen sarjaan sekä etelä-pohjois -suuntaiseen tilasarjaan. Molempien tilasarjojen yhteyksien jatkumoon alueelta eteenpäin on kiinnitettävä tarkkaa huomiota jatkosuunnittelussa. Kaupunkitilan ja sen elementtien jäsentelyssä on otettu tarkoin huomioon eri suunnista saapuvat kävelijävirrat, jotka kulkevat alueen eri toimintojen äärelle, Korsolle olennainen kerroksellinen ja kylämäinen ilme sekä tilahierarkia, jonka periaatteista on kerrottu lisää edempänä sekä

Eri suuntaisten tilasarjojen kohtaamispisteeseen muodostuu pieni aukiotila, joka toimii kohtauspaikkana ja keskipisteenä uudessa kävelykeskustassa. Aukiolla voidaan järjestää kaupunginosatapahtumia, jotka voivat levittäytyä myös kohti radan alikulkua sekä siitä eteenpäin radan itäpuolen aukiolle. Aukiota ympäröi puustoiset istutusalueet, joiden yhteyteen on osoitettu istumapaikkoja. Aukion eteläpuolelle on osoitettu istutusalueet molemmin puolin Korsontietä, jonka risteäminen kävelykeskustan kanssa suunnitellaan kävelijä- ja pyöräilijäystävälliseksi. Istutusalueet voivat toimia esimerkiksi kaupunginosan näyttävimpien kukkaistutusten pisteenä, jolloin keskusta näyttäytyy eri kulkumuodoilla ohi kulkeville kaupunginosan tärkeänä kohokohtana.

Maakotkantien pohjoispäätyyn on osoitettu istutusalueiden ympäröimä oleskelualue sekä sijainti ulkokahvilalle tai kioskille. Kadunvarsipysäköinnin paikat on osoitettu autojen sijaan ihmisten käyttöön esimerkiksi väliaikaisilla parklet-vuokrauksella. Radan alikulun lähellä sijaitsee istuskeluportaat, jotka avaavat radan alikäytävän luiskan näkymiä hyvin ympäristöönsä sekä mahdollistavat suoraviivaisen kulkemisen niin Lumon kuin bussiterminaalin suunnasta alikulkuun. Aurinkoisella paikalla sijaitsevat portaat sopivat hyvin esimerkiksi eri ikäryhmien kohtaamiseen alueella, ja tarjoavat myös nuoremmille viihtyisän paikan oleskeluun. Alikäytävän suulla sijaitsee myös sisäänkäynnit sen pohjoispuolen liiketilaan sekä eteläpuolen uuteen porras-ja hissirakennukseen. Rakennuksen yhteydessä voi sijaita lisäksi pieni kioski tai bussiterminaalin yhteyteen tarvittavia toimintoja.

5.12.1 Hulevedet

Istutettavat alueet toimivat alueen hulevesien hallinnan osana. Istutusalueet sijaitsevat hieman ympäristöään alemmalla tasolla, jolloin

Kuva 56. Kävelykeskustan julkisen ulkotilan suunnitelma.

niiden ympäristön hulevesiä voidaan ohjata istutuksille. Istutusten kasvillisuus valitaan pientä kuivuutta sekä lyhytaikaisia vesiolosuhteita kestäviksi, vaikkakin istutusaltaissa toimii myös hallittu ylivuoto eteenpäin tai hulevesiverkostoon.

5.12.2 Tilahierarkia

Tilahierarkialla tarkoitetaan lähinnä tunnetta, joka kohdan järjestelyistä siinä liikkujalle muodostuu. Julkiset ulkotilat ovat kaikille avoimia liikkumisen ja oleskelun ympäristöjä. Näihin alueisiin sijoittuu keskeisimmät reitit alueella ja alueen läpi, kaupungin ylläpidossa sijaitsevat istutusalueet sekä oleskelun ja kaupungilla viipymisen kohtia ulkokalusteryhmineen. Puolijulkisella tilalla tarkoitetaan lähinnä kaupallisia alueita, tai liikkeiden välittömiä ulkotiloja. Näille voi sijoittua esimerkiksi kahviloiden ulkoterasseja tai liiketilojen ulkomyyntipisteitä ja mainoksia. Yksityisempi tila näyttäytyy jäsentelyllään enemmän yksityisten asuinrakennusten sisäänkäyntien tai huollon pisteiden kohtina, eikä niiden ole tarkoitus houkutella ohikulkijaa oleskelemaan alueella. Kiinteistön omistajataholta edellytetään kuitenkin ulkoalueen rakentamista laadukkaana osana yhtenäistä keskustan ulkotilaa, vaikka tunnelmaltaan ja mahdollisesti omistussuhteiltaan se olisi yksityisempi.

Kuva 57. Kävelykeskustan tilahierarkia.

Kuva 58. Katutason näkymäkuva Korsonpolulta aseman suuntaan.

5.12.3 Katutason näkymäkuva

5.13 OTTEITA 3D-MALLISTA

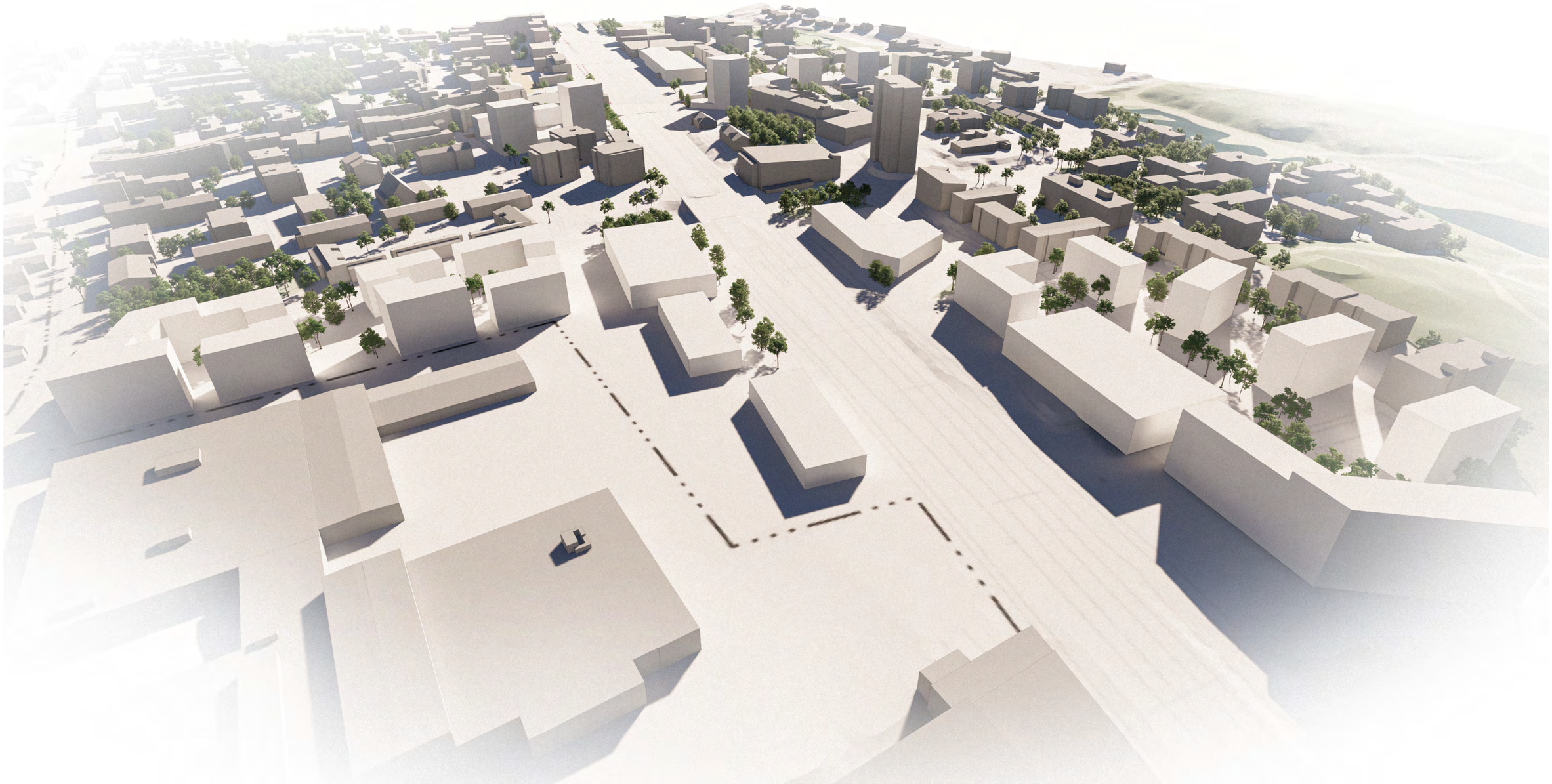
Kuva 59. Ote kaakosta (keskusta).

Kuva 60. Ote etelästä.

Kuva 61. Ote kaakosta.

Kuva 62. Ote lounaasta.

6 YHTEENVETO JA SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELUUN

Kaavarunkotyössä koottiin yhteen suunnitelma, jossa esitetään alueen maankäytön, liikenteen ja palveluiden yleispiirteinen tavoite. Suunnitelma on laadittu alueen asema- ja yleiskaavatasojen väliin, tarkentamaan yleiskaavaa sekä ohjaamaan asemakaavaa.

Kaavarungon tärkeimmät tiivistykset ja suositukset jatkosuunnitteluun on esitetty alla.

Keskustatoiminnot & rakentaminen

Keskustatoimintoja on keskitetty aivan Korson ytimeen, radan molemmin puolin kävelykeskustan yhteyteen. Keskustatoimintojen alueelle toivotaan hybridirakentamista, jossa yhdistyy liiketilat ensimmäisessä kerroksessa ja asuminen ylemmissä. Keskustatoimintoja jatkosuunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Korsolle tyypillisen kerroksellisuuden ja ihmisen mittakaavan säilyttämiseen sekä rakentamisen ja kävelykeskustan vuoropuheluun.

Kävelykeskusta & kaupunkitilat

Kaavarungon toiminnallisuuden selkärankana toimii kävelykeskusta ja sen kävelykehäkonsepti, jotka nivovat yhteen keskustan erilaiset toiminnot ja kaupunkitilat molemmin puolin junarataa. Keskustan ja kaupunkitilojen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityishuomiota vehreyteen, tilasarjojen jatkumoon, esteettömyyteen sekä erilaisten liikkujien (tavanomaiset ja esteelliset kävelijät, pyöräilijät sekä erilaiset sähköiset liikkumisvälineet) virtoihin sekä niiden yhteensovittamiseen.

Asuminen

Kaavarunko mahdollistaa alueelle uutta asumista runsaissa määrin täydennysrakentamisena. Asumisen jatkosuunnittelussa on huomioitava pysäköintipaikkojen tarpeen väheneminen ja kasvava joukkoliikenteen käyttö erityisesti aseman läheisyydessä, ikääntyvä väestö sekä asumisen viihtyisyys. Kiinnittämällä huomiota asuntorakentamisen laatuun ja integraatioon pystytään luomaan miellyttävää asuinympäristöä ja kasvattamaan Korson houkuttelevuutta kestävänä, raideliikenteeseen tukeutuvana asuinalueena.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavarungossa turvataan jo suojeltujen rakennusten ja kokonaisuuksien säilyminen sekä listataan rakennukset, joilla on todettu arvoja ja joiden suojelumerkinnät tulee ratkaista asemakaavalla.

Maisema ja viherympäristö

Kaavarungossa mahdollistetaan vehreyden tuominen runsaiden istutuksien ja katupuiden muodossa kävelykehän ja keskustan alueelle. Maiseman ja viherympäristön jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityishuomiota hulevesien hallintaan, tasku- ja korttelipuistojen laatuun ja määrään sekä laajempien viheryhteyksien yli kaavarunkorajojen turvaamiseen.

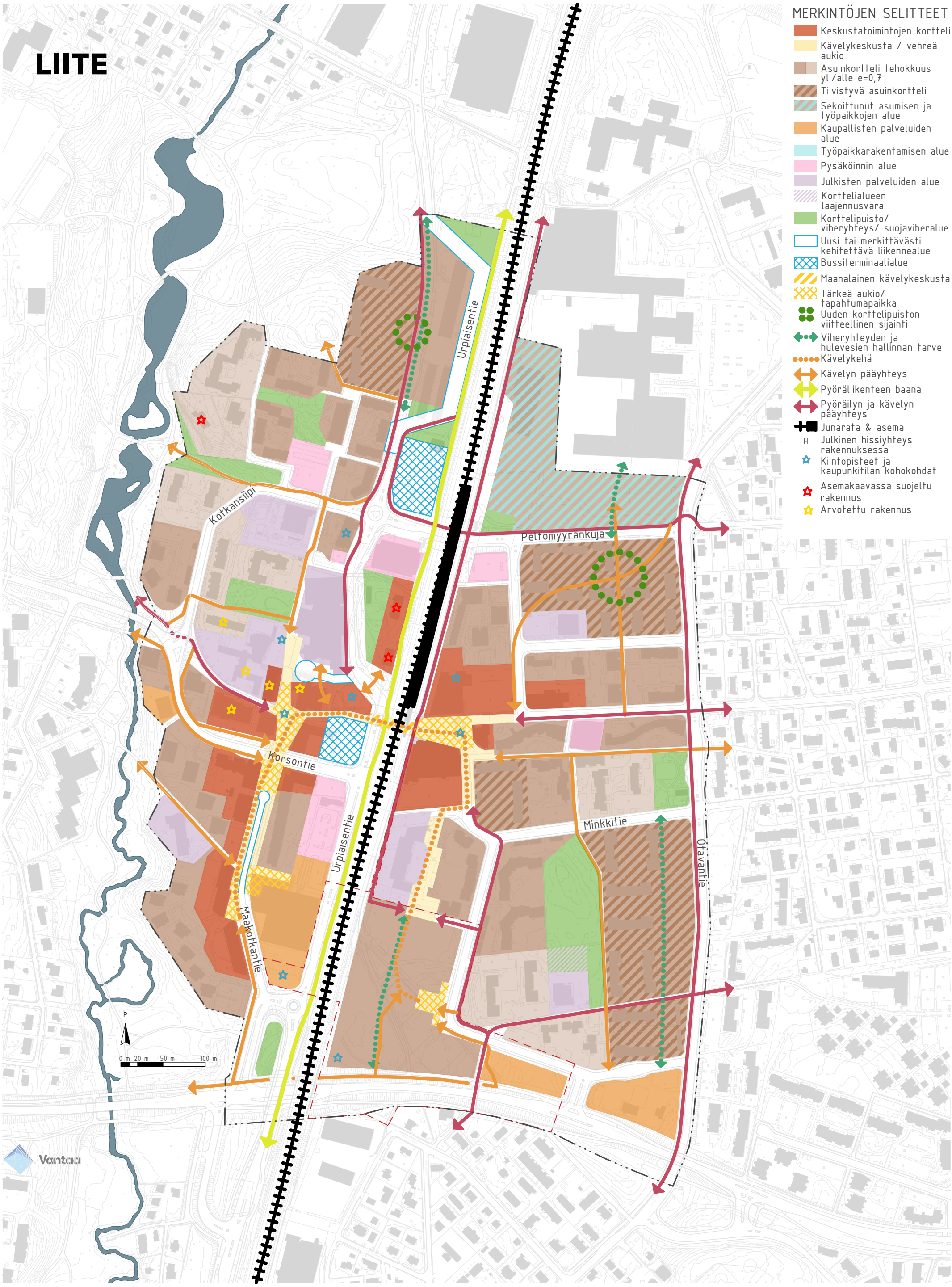
Liikenne

Merkittävimmät muutokset alueen nykyisiin liikennejärjestelyihin tapahtuvat kävelykehän ympäristössä, jossa kävelyn roolia ensisijaisena kulkumuotona korostetaan. Kävelykeskustan laajenemisella pyritään tekemään kävelystä houkuttelevaa ja ympäristöstä viihtyisä. Liikenteellisessä jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityishuomiota kestävien liikkumismuotojen (kävely, pyöräliikenne, joukkoliikenne) suosimiseen ja sujuvoittamiseen, yksityisautopysäköinnin keskittämiseen sekä yleiseen turvallisuuteen. Pysäköintijärjestelyjen uudistuksia tarkastellaan tulevien kaavamuutosten yhteydessä.

Palvelut

Kaavarungon yhtenä tavoitteena on kasvattaa ja tiivistää nykyistä palvelurakennetta sekä tuottaa entistä viihtyisämpää ja kaupallisesti aktiivisempaa ympäristöä kasvavan väestön tarpeisiin. Palveluihin liittyvässä jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityishuomiota kytkeytymiseen kävelykehään sekä palvelutilojen luonteeseen ja laatuun.

LIITE

MERKINTÖJEN SELITTEET

- Keskustatoimintojen kortteli
- Kävelykeskusta / vehreä aukio
- Asuinkortteli tehokkuus yli/alle e=0,7
- Tiivistyvä asuinkortteli
- Sekoittunut asumisen ja työpaikkojen alue
- Kaupallisten palveluiden alue
- Työpaikkarakentamisen alue
- Pysäköinnin alue
- Julkisten palveluiden alue
- Korttelialueen laajennusvara
- Korttelipuisto/ viheryhteys/ suojaviheralue
- Uusi tai merkittävästi kehitettävä liikennealue
- Bussiterminaalialue
- Maanalainen kävelykeskusta
- Tärkeä aukio/ tapahtumapaikka
- Uuden korttelipuiston viitteellinen sijainti
- Viheryhteyden ja hulevesien hallinnan tarve
- Kävelykehä
- Kävelyn pääyhteys
- Pyöräliikenteen baana
- Pyöräilyn ja kävelyn pääyhteys
- Junarata & asema
- H Julkinen hissiyhteys rakennuksessa
- Kiintopisteet ja kaupunkitilan kohokohdat
- Asemakaavassa suojeltu rakennus
- Arvotettu rakennus

TENGBOM OY

Salomonkatu 17 A 00100 HELSINKI
Tel +358 291 705 880 www.tengbom.fi

KORSON KESKUSTAN KAAVARUNKO

Kaavarunko A3 selitteillä 1:4000

3.9.2024

VANTAAN KAUPUNKI
KAAVARUNKO
NRO 081700
KORSON KESKUSTAN KAAVARUNKO
MIELIPITEET
KALA 3.9.2024

KARA / Asemakaavoitus

Kaupunginhallitus 13.11.2023 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot kaavarungosta **nro 081700** / **Korson keskustan kaavarunko**. Mielipiteitä saatiin 6 kpl.

Mielipiteen antaja	**Mielipide**	**Tarkistukset**
NRO 1 Asuntosäätiö	-Pysäköintialueelle kävelykehä merkintä.	-Kohta ”6 – Liikenne” täydennetty.
NRO 2 ja 3 Yrittäjä ja asukas	-Maakotkantie ei saa katkaista. -Kirkolle mahdollistettava saattoliikenne. -Ydinkeskustan asuntorakentaminen tehostettava. -Ydinkeskustassa mahdollistettava maanalainen pysäköinti. -Ydinkeskustan liiketilan määrä ylimitoitettu. Päivittäistavarakauppa sopii. -Keskustan pysäköintilaitos lähemmäs asutusta. -Iso S-Marketin paikalle merkittävä hypermarketin mahdollinen paikka. -Korson terveysaseman kaavamerkintä tulee säilyttää.	
NRO 4 Korson kyläneuvosto	-Prioriteetit keskustan kehittämiseen.	-
NRO 5 Asukas	-kysymys 5.raiteesta. -Terveysaseman kohtalo. -Vantaan sanomien jakelua.	-
NRO 6 Arkworks arkkitehdit oy	-Kehittämisideoita.	

NRO 1

Asuntosäätiö, 4.1.2024

Mielipide:

Mielipide Korson keskustan kaavarunkoluonnoksesta

Asuntosäätiön Asumisoikeus Oy omistaa kaavarungon rajauksen sisällä kaksi asumisoikeuskohdetta osoitteissa Minkkitie 10 ja Metsolantie 7. Kaavarunkoluonnoksella on näistä Minkkitie 10:n kiinteistölle merkittäviä haitallisia vaikutuksia johtuen kaavamerkinnöistä, jotka ovat lainvoimaisen asemakaavan ja maanvuokrasopimuksen vastaisia.

Asuntosäätiö

Asuntosäätiö on yksi suurimmista kotimaisista asuinkiinteistöjen omistajista Suomessa. Tarjoamme noin 18 000 kotia eri puolilla Suomea, yhteensä 32 paikkakunnalla. Asunnoissamme asuu noin 35 000 asukasta. Suurin osa Asuntosäätiön kodeista on asumisoikeusasuntoja, mutta meillä on myös tarjolla vuokra- ja omistusasuntoja. Omistamme Vantaalla 119 asumisoikeuskohdetta.
Olemme yleishyödyllinen toimija, eli emme tavoittele välitöntä voittoa tai taloudellista etua. Käytämme toiminnastamme saamamme varat omistamiemme kiinteistöjen kehittämiseen ja uuden asuntokannan rakennuttamiseen.
Kehitämme asumista ja turvallisia, kestäviä ja kohtuuhintaisia asuinympäristöjä yhdessä asukkaiden, kaupunkien ja muiden yhteistyökumppaneidemme kanssa.

Asumisoikeusasuminen

Asumisoikeus on Aran myöntämällä 40-vuotisella korkotukilainoituksella, ja vanhempien kohteiden osalta valtion aravalainoituksella, tuettua asumista. Asumisoikeusasumisessa yhdistyy vuokra-asumisen joustavuus ja omistusasumisen pysyvyys. Asumisoikeusasuminen on kohtuuhintainen asumismuoto, jossa asukas ostaa asumisoikeuden asuntoon ja maksaa sen jälkeen kuukausittain käyttövastiketta. Asumisoikeusasuntoon on elinikäinen asumisoikeus, mutta asuntoa ei voi lunastaa omaksi.
Noin 100 000 suomalaista on valinnut kodikseen asumisoikeusasunnon. Asokoti on vaivaton ja turvallinen asumismuoto, joka joustaa eri elämäntilanteissa. Asuminen on vaivatonta Asuntosäätiön huolehtiessa asuntojen kunnossapidosta. Asumiskulut ovat ennakoitavissa, ja asuminen on riskitöntä: asukas ei tarvitse suurta pankkilainaa, eikä hänellä ole huolta asunnon jälleenmyynnistä. Asukas voi luopua asunnostaan kolmen kuukauden irtisanomisajalla, ja asomaksun saa takaisin, jos asunnosta päättää luopua. Maksussa huomioidaan rakennuskustannusindeksin tuoma muutos.

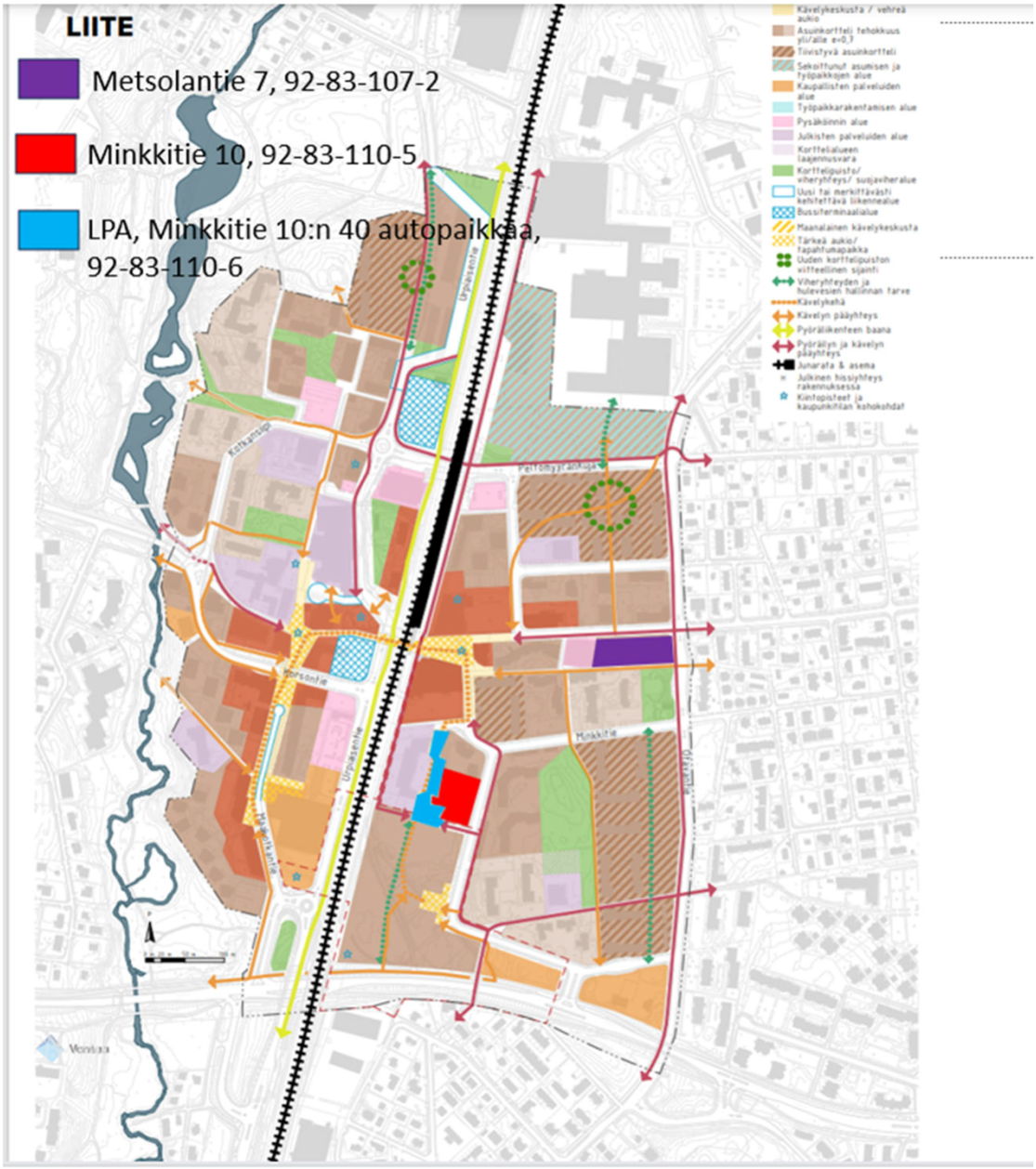
Minkkitie 10

Kaavarunkoluonnoksen (päivätty 27.6.2023) tavoitteilla ja kaavamerkinnöillä on omistamamme kiinteistöön ja sen pysäköintialueeseen käyttöön merkittäviä haitallisia vaikutuksia.
Minkkitie 10 (kiinteistö 92-83-110-5), sijaitsee keskeisesti, 350 metriä Korson asemalta. Kohteen pysäköinti sijoittuu korttelin sisäosaan viereiselle LPA-kiinteistölle (92-83-110-6). Minkkitie 10:ssä on 36 huoneistoa. Kohteessa on 24.11.2020 päivitetty maanvuokrasopimus Vantaan kaupungin kanssa, joka omistaa tontin.
Kaavarunkokartassa on käytössä olevan pysäköintialueemme koko laajuudelle esitetty

merkinnät ”Kävelykeskusta / Vehreä aukio” sekä ”Kävelykehä” -reitti, joka on osoitettu koko korttelin läpi nykyistä ajoväylää pitkin. Ajoväylä palvelee pysäköinnin sisään- ja ulosajona ja huoltoliikennettä. Ratkaisu on nykyisen asemakaavan mukainen.
Kohde on peruskorjattu vuonna 2021. Peruskorjauksessa uusittiin laajasti sisä- ja ulkopuolisia rakenteita, kiintokalusteita, varusteita, kodinkoneita ja LVISA-tekniikkaa. Peruskorjauksen yhteydessä pinta asfaltoitiin ja autopaikkoihin vaihdettiin uudet autojen lämmitystolpat. Piha-alue kunnostettiin, mm. valaistus uusittiin ja asennettiin syväkeräysastiat.
Kohteen pysäköinti tapahtuu asemakaavan mukaisesti, 10.10.1991 voimaan tulleen maanvuokra- ja tontinvuokrasopimuksen perusteella naapurikiinteistöllä 92-83-110-6, jonka omistaa Vantaan kaupunki. Rakennettuja, lämpötolpalla varustettuja pysäköintipaikkoja on asemakaavan edellyttämä määrä 36 kpl. Näistä 31 kpl sijoittuu LPA:lle ja loput ovat kadun puolella.
Kaavarungossa LPA on esitetty merkinnällä ”Kävelykeskusta / vehreä aukio”, ja sen läpi on osoitettu reitti ”Kävelykehä”. Kyseiset merkinnät rajautuvat täysin lainvoimaisen asemakaavan ja siihen perustuvan maanvuokrasopimuksen perusteella toteutetun ja juuri peruskorjatun pysäköintimme päälle. Samat merkinnät koskevat pysäköinnille ja kiinteistölle johtavaa ajo- ja huoltoyhteyttä.
Asuntosäätiö vastustaa voimakkaasti tätä muutosta, koska korvaavaa pysäköintiä ei ole osoitettu, eikä Asuntosäätiöllä ole mahdollisuuksia kustantaa eikä rakennuttaa korvaavaa pysäköintiä olemassa olevaan asumisoikeuskohteeseen. Kohteen asumisoikeuden haltijat ovat asumisoikeusmaksuissaan jo maksaneet osuutensa pysäköinti-investoinnista eikä sitä voida maksattaa heillä uudestaan. Mikäli korvaavalle pysäköinnille on muu, ulkopuolisten tahojen rahoittama ja toteuttama ratkaisu, voimme neuvotella asiasta, mutta tästä emme löydä mainintaa kaavarungon aineistossa.
Kaikki asumisoikeuskohteiden laajemmat muutostarpeet ovat täysin riippuvaisia Ara-rahoituksen saatavuudesta ja Asuntosäätiön investointikyvystä. Juuri peruskorjatun kohteeseen Ara ei myönnä uutta rahoitusta vastaavien toimenpiteiden toteuttamiseen toiseen kertaan. Asuntosäätiöllä ei ole myöskään muita rahoituskeinoja asumisoikeuskohteiden muutoksiin.

Metsolantie 7

Kaavarunkoaineiston käyttötarkoitusmerkintäinä ovat ”Asuinkortteli, tehokkuus yli e=0.7” ja ”Pysäköinnin alue”, minkä perusteella oletamme, että kohteeseen ei ole tulossa mitään nykykäyttöön vaikuttavia muutoksia. Mikäli kuitenkin kaavoituksella on tietoa mahdollisista vaikutuksista, pyydämme olemaan yhteydessä.

Vastine:
- Minkkitie 10: Korson keskustan kaavarungossa on esitetty terveysaseman kävely-ympäristön parantaminen juna-aseman suuntaan noudattaen yleiskaavan periaatteita kävely-ympäristön parantamisesta keskusta-alueilla (C). Kaavarunko esittää kävely-ympäristön potentiaalia alueella, mutta asia ratkaistaan asemakaavamuutosten yhteydessä. Valmisteilla olevassa asemakaavamuutoksessa ”002489 Korson keskustan itäpuoli” tarkastellaan vaihtoehtoja pysäköinnin järjestämiseksi. Sivulle 27 on lisätty huomio pysäköintitalon tarpeesta keskustan itäpuolen kehittämisessä.

Tarkistukset:
-Kohtaan *”6 – Liikenne”* on lisätty: ”Pysäköintijärjestelyjen uudistuksia tarkastellaan tulevien kaavamuutosten yhteydessä.”

NRO 2 ja 3
Yrittäjä ja asukas, 4.1.2024

Mielipide:

Vantaan kaupungin kaupunkiympäristölautakunta kokouksessaan 24.10.2023 asetti nähtäville Korson keskustan kaavarungon.

XXX. ystävällisesti ilmoittaa lausuntonaan kaavarungosta seuraavaa:

- Maakotkantietä ei tule katkaista, eli Korsontien eteläpuolista osuutta. Henkilöautoliikenne tulee sallia asukkaille ja liikehuoneistoissa asioiville. Kompromissina ehdotamme, että läpiajoliikennettä Maakotkantiellä ei jatkossa sallita.

- Lumon sekä kirkon pääoville tulee jatkossakin sallia mahdollisuus saattoliikenteeseen.

- Vanhan ydinkeskustan alueen asuntorakentamisen tehokkuutta tulee lisätä.

- Vanhan ydinkeskustan alueelle tulevien kerrostalojen kaavoissa tulee mahdollistaa myös maanalainen pysäköinti, edes osalle kaavassa määrätyille autopaikoille.

- Vanhan ydinkeskustan alueen yksikerroksisten liiketilojen määrä tuntuu ylimitoitetulta. Se on myös pirstaloitunut osittain yksikerroksisen useaan eri rakennukseen. Riittävä määrä liiketiloja voidaan toteuttaa asuintalojen rungon mukaiseen kivijalkaan. Eri asia on, jos ydinkeskustaan halutaan yksi yksittäinen liiketila esimerkiksi päivittäistavarakauppaa varten.

- Pysäköintilaitoksen tulee sijaita lähellä uutta asumista (samalla puolella Korsontietä). Tästä johtuen esitämme, että linja-autoasemalle ydinkeskustassa osoitetulle paikalle sijoitetaan pysäköintilaitos ja linja-autoasema puolestaan sijoitetaan nyt Kaavarungossa osoitetulle pysäköintilaitoksen tilalle.

- Esitämme, että radan länsipuolella sijaitsevan nk. Korson ison S-Marketin paikalle runkokaavaan merkitään mahdollisuus hypermarketin kaavoittamiselle.

- Nykyinen Korson terveysaseman kiinteistön kaavamerkintä tulee säilyttää, eli runkokaavaan merkitty liiketilamerkintä tulee poistaa.

Vastine:
- Kaavarunkoratkaisussa on otettu huomioon asukkaiden ja liikehuoneistoissa asioivien tarpeet, ja pääsy Maakotkantielle on edelleen sallittu heille. Yleiskaavassa alue on merkitty keskustatoimintojen alueeksi (C), jolla kaupunkiympäristön lähtökohta on yleiskaavan määräysten mukaan käveltävyys.
- Ymmärrämme, että vanhan ydinkeskustan alueen asuntorakentamisen tehokkuuden lisääminen on tärkeää. Haluamme kuitenkin huomauttaa, että pysäköintimäärä ja sijainti on merkittävä tekijä, joka vaikuttaa tähän prosessiin ja voi osaltaan hidastaa etenemistä. Toisaalta haluamme Korsolle parasta uutta miljöötä keskustassa. Kaavarunkoratkaisussa on pyritty huomioimaan molemmat näkökulmat.
- Kaavarungon tavoitteena on varmistaa, että liiketilat palvelevat alueen tarpeita mahdollisimman hyvin. Huomioimme liiketilojen sijoittamisesta asuintalojen kivijalkaan ja arvioimme sen toteutettavuutta tulevissa asemakaavamuutoksissa. Kaavarunkoratkaisu noudattaa yleiskaavan kaupunkikeskustan alueen (C) määräyksiä. Määräyksen mukaan ”olemassa olevissa keskustoissa tulee varmistaa, että liike- ja toimitilan määrä kehittyy edelleen ja rakentaminen parantaa

kaupunkitilan laatua erityisesti katutasolla. Keskeisillä keskusta-alueilla maantasokerrosten tilojen tulee avautua kaupunkitilaan ja ne tulee osoittaa liike- ja toimitiloiksi”.
- Ymmärrämme, että pysäköintilaitoksen sijoittaminen lähelle uutta asumista on tärkeää. Kaavarunkoratkaisun ehdotus bussiterminaalin sijainnista on perustunut kokonaisvaltaiseen suunnitteluratkaisuun. Tarkastelemme pysäköintilaitoksen ja linja-autoaseman sijaintien mahdollisuuksia edelleen tulevissa asemakaavamuutoksissa siten, että ratkaisu palvelee parhaiten kaikkia osapuolia.
- Kaavakartan merkinnoilla nykyinen S-market on merkitty kaupallisten palveluiden alueena eikä se sulje pois mahdollisuutta kehittää rakennusta isommaksi hypermarketiksi.
- Kaavarunkokartassa Korson terveysaseman kohdalla on ”julkisten palveluiden alue” merkintä.

Tarkistukset:
-

NRO 4
Korson kyläneuvosto

Mielipide:
KORSON KYLÄNEUVOSTON YLEISKOKOUS 5/ 2023

TI 21.11.2023

…….

5. KORSON KESKUSTAN KEHITTÄMISEN TILANNE

PÄÄTÖSESITYS

Korson Kyläneuvoston toimitus esittää, että asiasta käydään keskustelu ja harkitaan onko tarvetta ottaa asiaan vielä kantaa. Mikäli kannanotto syntyy, toimitus esittää, että kannanoton viimeistely jätetään Kyläneuvoston toimituksen tehtäväksi määräaikaan mennessä.

PÄÄTÖS

Korson Kyläneuvosto päätti muotoilla kannanoton ja lähettää sen Vantaan kaupungille. Keskusta on näivettynyt. Sen korjaamisessa prioriteetti 1 on rapautuneen ydinkeskustan korjaaminen ja uusien kerrostalojen rakentaminen Korson ytimeen. Tämä tarkoittaa tornitalojen rakentamista. Asukkaiden määrän kasvaessa prioriteetti 2 on tarjota suurta kauppakeskusta ja sen rakentamista nykyisen S-marketin ja taksiaseman paikalle. Prioriteetti kolme on sitten bussiaseman rakentaminen nykyiselle hiekkaparkkipaikalle Korson keskustaan. Korson Kyläneuvoston mukaan Korson keskustan kehittämisessä pitää edetä prioriteetti ja askel kerrallaan. Kohentaminen pitää alkaa ydinkeskustan surkeimmasta tilasta eli matalista entisestä Filmtownin, ja nykyisistä Pintti Pubin ja Sorenton rakennuksista.

Vastine:
Vantaan kaupunki selvittää asianmukaista järjestystä mielipiteessänne esitettyjen kohteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Korson ydinkeskustan uudistaminen on kaupungin ensisijainen tavoite.

Tarkistukset:
-

NRO 5
Asukas

Mielipide:

Vantaan kaupunki

Kaupunginhallitus

Korson keskustan kaavarunko 081700

Kaavarunkoluonnoksessa ei ole otettu millään lailla huomioon, jollain aikavälillä toteutuvaa, radan länsipuolellesijoittuvaa 5. raidetta. Uusi raide tarkoittaisi mm. Korson vanhan aseman rakennusten siirtämistä.

Luonnoksessa ei ole myöskään otettu huomioon sitä, että Vantaa-Kerava hyvinvointialue voi luopua Korson keskustan toimipisteistään, jos esim. terveyskeskuksen toiminta siirretään Peijaksen sairaalan yhteyteen.

12.12. 2023 asukastilaisuudessa oli paikalla harvinaisen vähän asukkaita. Syyksi paikalla olleet arvelivat sitä, että Vantaan sanomia, jossa ilmoitus asukastilaisuudesta oli, ei ole jaettu normaalisti, mitä on tapahtunut paljon viime aikoina.

Paikalla ollutta kaupungin edustajaa, Juhani Lankista, pyydettiin ottamaan asiasta yhteyttä lehteen. Hän kuitenkin vastasi, että kaupunki ei voi vaikuttaa lehden jakeluun, mitä kummeksuttiin, koska lehti on kaupungin kuulutus- ja ilmoituslehti. Eikö kaupunkia kiinnosta, tavoittaako sen maksamat ilmoitukset ja mainokset kaupunkilaiset, niin kuin lehti itse mainostaa?

Vastine:
- Vantaan kaupunki ei pidä viidennen raiteen toteuttamista realistisena mm. olemassaolevan maankäytön vuoksi, ja pyrimme hyvässä yhteistyössä Väyläviraston kanssa pääsemään eroon ko. varauksesta.
- Vantaa ja Keravan hyvinvointialueelta ei ole saatu tietoa mahdollisesta siirrosta tai uusien tilojen tarpeesta.
- Vantaan Sanomien kanssa on keskusteltu jakelusta Korson alueella ja siinä tuli ilmi, ettei kaikkiin rakennuksiin ole jakelijalla avaimia. Kannattaa olla yhteydessä isännöitsijään ja kysyä, onko taloyhtiössä mahdollisuus jakaa lehti jokaiseen kotiin.

Tarkistukset:
-

NRO 6
Arkworks arkkitehdit oy

Mielipide:
Mielipide 081700 Korson keskustan kaavarunkoluonnokseen

Korson keskustan kaavarungon 19.9.2023 tavoitteena on keskusta-alueen täydennysrakentaminen ja tiivistäminen viihtyisäksi, vehreäksi, käveltäväksi ja kestävästi saavutettavaksi ihmisen mittakaavaiseksi keskusta-alueeksi. Kaavarunkoluonnos käsittää myös keskusta-alueen korttelin 81103, tontin 5 sekä sitä ympäröivät katualueet.

Kaavarunkoluonnos on laadittu nykyisistä tontinrajoista välittämättä ed. mainitut tavoitteet huomioiden. Korttelin 81103 tonteille 5 ja 42 on suunnitelmassa esitetty kokonaissuunnitelma, joka koostuu yhdestä 6. kerroksisesta asuinkerrostalosta ja sitä ympäröivästä 1. kerroksisesta liiketilajalustasta. Korttelia ympäröivän alueen uudisrakentaminen noudattelee samoja periaatteita kerroslukujen ollessa 8. ja 12. Näin ollen voidaan todeta, että kaavarunkoluonnoksessa esitetty suunnitteluratkaisu ko. tontille on maankäytöllisesti tehottomin verrattuna muihin uudisrakennuksiin.

Yleiskaavassa Korson keskustan alue sijoittuu maankäyttömerkinnältään Kaupunkikeskustojen alueelle (C). Kaavarunkoluonnoksessa alue sijoittuu punaiselle osalle, jonka aluetehokkuuden pariaatteet ovat e=1,5-2,5. Aluetehokkuuksista mainitaan kaavarunkoluonnoksen tekstiosassa (kohdassa 5.5 Alueen tehokkuudet, sivu 25) kuitenkin näin: "Tehokkaimmat alueet on osoitettu ydinkeskustaan sekä sellaisiin kohtiin, joilta on hyvät yhteydet ja/tai lyhyt välimatka rautatieasemalle, ja joilla lisäksi on arvioitu olevan potentiaalia tiivistämiselle."

Korttelin 81103 tontti 2 sijaitsee rautatieaseman välittömässä läheisyydessä, mikä tuo sille suuren potentiaalin. Kiinteistön järkevällä kehittämisellä ja hyvällä suunnittelulla on mahdollista lisätä kiinteistön kokonaisarvoa merkittävästi, mikä myös avaa uusia mahdollisuuksia keskusta-alueen kehittämiselle vetovoimaiseksi ja monipuoliseksi kaupunkiympäristöksi kaavarunkoluonnoksen ja kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Kiinteistön omistajan toimeksiannosta on ulkopuolinen konsultti (Arkworks Arkkitehdit Oy, Ehdotus korttelin 81103, tontin 5, täydennysrakentamisesta, 2.11.2023) tutkinut korttelin 81103 tontin 5 maankäyttöä sekä omana tonttinaan (vaihe 2, sivut 2 ja 5) että aluekokonaisuutena (vaihe 3, sivut 3 ja 6) esitettyyn kaavarunkoluonnokseen liittyen ympäröiviltä osin. Suunnitelmat ovat tämän viestin liitteenä.

Tontin 5 (92-81-103-5) maankäyttösuunnitelma pitää sisällään myös viereiset katualuetontit 92-401-8-23 ja 92-401-8-215. Muodostuvan alueen pinta-ala on n. 1234 m². Kaavarunkoluonnoksen mukaisen aluetehokkuuden (e=1,5-2,5) mukaan tontin rakennusoikeus voisi olla 1851-3085 k-m².

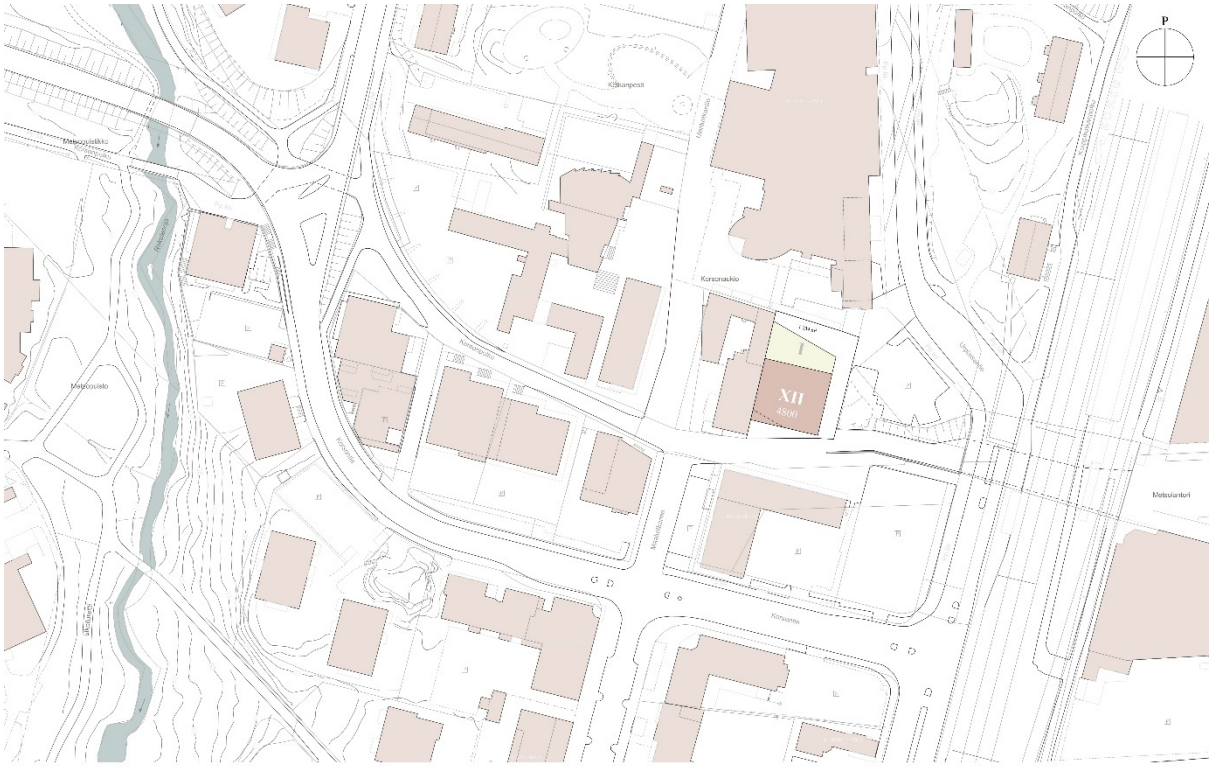
Arkworks Arkkitehdit Oy:n laatimassa luonnossuunnitelmassa tontille 5 on osoitettu 12. kerroksinen pistetalo, jonka rakennusoikeus on n. 4800 k-m² (e=3,9). Suunnitelma ylittää kaavarunkoluonnoksessa esitetyn aluetehokkuuden, mikäli tilannetta tarkastellaan vain tonttikohtaisesti. Kuitenkin, kun suunnittelualuetta laajennetaan koskemaan tontin 5 lisäksi myös naapuritonttia 42 ja osittain sitä ympäröiviä katualueita, saadaan alueen pinta-alaksi 2925 m², jolloin

suunnitelmassa molemmille tonteille esitetty rakennusoikeus 7000 k-m² on kaavarunkoluonnoksen aluetehokkuuden mukainen e=2,4.

Tontille 5 esitetyn rakennuksen massoittelu ei estä naapuritontin 42 kehittämistä tontilla 5 esitettyjen periaatteiden mukaisesti, jolloin kortteli muodostaa kaavarungon periaatteita kunnioittavan ja siihen yhteensopivan kokonaisuuden. Suunnitelma ei myöskään estä ympäröivien alueiden kehittämistä kaavarunkoluonnoksen mukaisesti.

Näin ollen voidaan todeta, että esitetty suunnitteluratkaisu perustuu kaavarunkoluonnoksessa tavoiteltavaan aluetehokkuuteen. Toivomme, että ed. mainitut asiat huomioidaan kaavarunkoluonnoksen jatkosuunnittelun yhteydessä sekä varsinaista asemakaavaa laadittaessa.

Ehdotus korttelin 81103, tontin 5, täydennysrakentamisesta

Korso, K.81103
Asemapiirustus, vaihe 2
1:1000
2.11.2023

Ehdotus korttelin 81103, tontin 5, täydennysrakentamisesta sijoitettuna
Korson keskustan kaavarungon täydennysrakentamissuunnitelmaan

Korso, K.81103
Asemapiirustus, vaihe 3
1:1000
2.11.2023

Korso, K.81103
Perspektiivinäkymät, nykytilanne

2.11.2023

Ehdotus korttelin 81103, tontin 5, täydennysrakentamisesta

Korso, K.81103
Perspektiivinäkymät, vaihe 2

2.11.2023

Vastine:
-Korson keskustan kehittämisessä otamme huomioon mielipiteessä esitetyt suunnitelmat.

Tarkistukset:
-

Vantaa

KARA / Asemakaavoitus

VANTAAN KAUPUNKI
KAAVARUNKO
NRO 081700
KORSON KAAVARUNKO
LAUSUNNOT JA VASTINEET
KALA 3.9.2024

Kaupunginhallitus 13.11.2023 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot kaavarungosta **nro 081700** / **Korson keskustan kaavarunko**. Lausuntoja pyydettiin 16 kpl ja saatiin 8 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1, 20.12.2023 Vantaan Seurakuntayhtymä	- Kirkko halua olla mukana kehityksessä.	- kaavarunkokartassa on laajennettu keskustatoimintojen korttelialuetta koskemaan osaa kirkon korttelista.
NRO 2, 22.12.2023 Vantaan kaupunginmuseo	- Kaavarungon aikana tehty Korson kirkon RHS, mutta arvokkaiksi todettuja kohteita ei ole yksilöity tekstiin. - Rakennusperintökohteiden suojelemiseksi ei ole esitetty kaavarungossa tavoitteita.	- 2.5. kohdassa päivitetty tekstiä sekä kuva. - 5.6. kohtaan lisätty kirkon asuinkortteli. - Korson keskustan kaavarunkokartalle lisätty ”asemakaavassa suojellut rakennukset” sekä ”arvotetut rakennukset”.
NRO 3, 5.1.2024 Vantaan Energia	- Maakaapeleiden sijainti huomioidaan. - Kaukolämpöputkien sijainti huomioidaan.	-
NRO 4, 20.12.2023 Uudenmaan liitto	- Ei lausuttavaa.	-
NRO 5, 11.1.2024 ELY	- Melua, tärinää ja pienhiukkashaittaa ei ole tarkasteltu. - On hyvää, että kaupallisia toimintoja mahdollistetaan kävelykehän varteen. -Tulee varmistaa tilaa kaupallisille toiminoille väestönkasvu huomioiden.	-
NRO 6, 4.12.2023 Tukes	-Ei lausuttava.	-
NRO 7, 8.1.2024 HSY	- Täydennysrakentaminen ei vaadi suuria toimenpiteitä verkoston suhteen.	-

	- Pyydämme suunnittelijoita tutustumaan jätehuoltomääräyksiin. - Vesihuoltoverkosto on kattava eikä edellytä uudisrakentamista.	
NRO 8, 3.1.2024 HSL	-Toimivin bussiterminaali rakentuu molemmin puolin Urpiaisentietä. -Pitäisi tarkastella keinoja henkilöautoliikenteen vähentämiseksi terminaalialueella. -HSL kannustaa tarkastelemaan pysäköintilaitosten sijoittumista ja vaihtoehtoisia käyttötarkoituksia. -Helsingin seudun kävelyn edistämisohjelmasta voi tunnistaa uusia ideoita.	

NRO 1
Vantaan Seurakuntayhtymä, 20.12.2023

Lausunto:
Vantaan kaupunki on pyytänyt 17.11.2023 Vantaan seurakuntayhtymän lausuntoa Vantaan kaupunginhallituksen 13.11.2023 (kaupunkiympäristölautakunta 19.9.2023) tekemän päätöksen perusteella Korson keskustan kaavarunkoa koskevassa asiassa ”081700 Korson keskustan kaavarunko, 81. Korso, 83. Metsola”.
Kaavarunkoalue sijaitsee Korson suuralueella, Korson ja Metsolan kaupunginosissa. Kaavarunkoalue rajautuu pohjoisessa Leppäkorven kouluun, idässä Otavantiehen, etelässä Kulomäentiehen ja lännessä Ankka- ja Metsopuistoihin. Tämänhetkisessä kaavarungossa Vantaan seurakuntayhtymän omistuksessa oleva Korson kirkon kiinteistö on huomioitu ainoastaan kolmannessa eli laajimmassa vaihtoehdossa ”Skenaario 3”.
Vantaan seurakuntayhtymä lausuukin Korson keskustan kaavarunkoa koskien, että se haluaa Korson kirkon alueen sijaitsevan kaava-alueella ja haluaa olla mukana alueen kaavakehityksessä myös muissa kuin laajimmassa vaihtoehdossa. Siten Vantaan seurakuntayhtymä toivoo Korson kirkon alueen tulevan huomioiduksi myös suppeammissa vaihtoehdoissa eli Skenaarioissa 1 ja 2.

Vastine:
Alustavissa skenaarioissa tarkoitus oli ainoastaan hahmotella erilaisia kehityssuuntia. On käynyt selväksi, mielipiteiden ja lausuntojen ohella, että seurakunta on kiinnostunut oman tontin sekä keskustan kehittämisestä. Keskustelua ja kehittämistä on tarkoitus jatkaa myös tulevaisuudessa.

Tarkistukset:
- Korson keskustan kaavarunkokartassa on laajennettu keskustatoimintojen korttelialuetta koskemaan osaa kirkon tontista.

NRO 2
Vantaan kaupunginmuseo, 22.12.2023

Lausunto:
Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt lausuntoa Korson keskustan kaavarungosta 081700. Kaavarungon tavoitteena on suunnitella Korson keskustasta tiivis, kylämäinen, viihtyisä, vehreä, käveltävä ja kestävästi saavutettava ihmisen mittakaavainen keskusta-alue, jota pyritään luomaan kerroksellisuuden ja paikallisen historian kautta. Kaupunginmuseo on antanut mielipiteensä kaavarungon osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 13.1.2023 kirjatussa lausunnossaan (dnro VKM/001/2023). Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaupunginmuseo toi ilmi mielipiteessään, että kaavarungon suunnittelualueella sijaitsee eri aikakausilta olevia inventoituja rakennusperintökohteita, joiden suojelu tulee määritettäväksi tulevien asemakaavamuutosten yhteydessä. Valmiiksi suojelun piirissä ovat Korson asemarakennusten kokonaisuus puistoineen, joka on myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, sekä Ankkapuiston laidalla sijaitseva Villa Sjöberg. Luvussa 2.5. on mainittu näiden suojeltujen kohteiden lisäksi ostoskeskuksiin kohdistuneet inventoinnit sekä kaavarungon laatimisen aikana tehty Korson kirkon rakennushistoriaselvitys, mutta selvityksissä arvokkaiksi todettuja kohteita ei ole yksilöity tekstiin. Kulttuurihistoriallisia arvoja on inventoinneissa todettu Korson kirkolla ja siihen liittyvällä liikerakennuksella, Korson kirkon rivitalolla, sekä kahdella ostoskeskusrakennuksella. Nämä ovat Merikotkantie 1 ja Korsontie 7 rakennukset. Lisäksi tekstistä puuttuu maininta kaavarunkoalueen pohjoisreunassa sijaitseva Leppäkorven vanhasta puukoulusta (ent. Korson kansakoulu).

Luvussa 5.6 on käsitelty rakennettua kulttuuriympäristöä. Myöskään tässä luvussa ei kaikkia rakennusperintökohteita ole listattu. Rakennettua kulttuuriympäristöä kuvaavassa kartassa on osa inventoiduista kohteista merkitty ja tekstissä on todettu, että arvotettujen kohteiden suojelutarve arvioidaan asemakaavatöiden yhteydessä. Kartasta puuttuu rajaus Korson kirkon rivitalon sekä Leppäkorven puukoulun kohdalta, joka rajautuu kartan ulkopuolelle.

Yhteenvedossa, luvussa 6, todetaan rakennetun kulttuuriympäristön kohdalla seuraava. "Kaavarungossa turvataan jo suojeltujen rakennusten ja kokonaisuuksien säilyminen sekä listataan rakennukset, joilla on todettu arvoja ja joiden suojelumerkinnät tulee ratkaista asemakaavalla". Tällaista listausta ei ole selostuksessa, eikä kohteita ole esitelty valokuvin tai muillakaan tavoin.

Alustavassa täydennysrakentamissuunnitelmassa (kappale 5.7.) on Merikotkantie 1 ja Korsontie 7 liikerakennusten kohdalle osoitettu uutta rakentamista. Nämä merkinnät ovat ristiriidassa mahdollisesti tapahtuvan rakennusten asemakaavasuojelun kanssa.

Museon näkökulmasta rakennetun kulttuuriympäristön käsittely kaavarunkotyössä on pintapuolista. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset tulisi esitellä selostuksessa kunnolla ja analysoida niiden asemaa osana kaupunkiympäristöä. Kohteet tulisi merkitä myös kaavarungon kokoavalle kartalle (s.22), jolloin ne tulisivat näkyville osana kehittämissuunnitelmia. Rakennusperintökohteiden suojelemiseksi ei ole esitetty kaavarungossa tavoitteita, lukuunottamatta jo suojeltuja kohteita. Vaikka kaavarunko ei ole lainvoimainen, se on kaavoitusta ohjaava työkalu. Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta olisi tärkeää, että ristiriitaisia tavoitteita ei kaavarunkotyössä ilmenisi. Kun näitä ristiriitoja ei

kaavarunkotyössä ole ratkaistu, niin ne tulisi tuoda selkeästi esiin selostuksessa. Museon näkökulmasta kulttuuriympäristön kohteita vaalimalla voidaan aluetta kehittää sen ominaispiirteiden ja olevan identiteetin luomalle perustalle. Arvokkaiden kohteiden säilyttämisellä saataisiin tiivistyvään rakenteeseen historiallista kerroksisuutta ja alueen identiteettiin liittyvää tunnistettavuutta.

Vastine:
- Korson kirkon kortteli on sisällytetty raportin kohtaan 2.5. Lisäksi Merikotkantie 1 ja Korsontie 7 rakennukset on lisätty karttaan niiden todettujen kulttuurihistoriallisten arvojen vuoksi. Raportin kohtaan 2.5 on myös lisätty pohjoispuolella sijaitseva Leppäkorven vanha puukoulu. Puukoulua ei ole mainittu myöhemmässä vaiheessa (kohta 5.6.), koska se jää kaavarunkoalueen ulkopuolelle. Kohdan 5.6. tekstiin on tehty korjauksia.
- Kohtaan 2.5 on lisätty lista rakennuksista, jolla on todettuja arvoja Korson keskusta-alueella. Listattujen rakennusten suojeluarvot tulee arvioida myöhemmissä asemakaavamuutoksissa. Arviointi tullaan tekemään yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.
- Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset on lisätty kaavarunkokartalle.

Tarkistukset:
- 2.5. kohdassa päivitetty tekstiä sekä kuva.
- 5.6. kohta päivitetty, lisätty kirkon asuinkortteli.
- Korson keskustan kaavarunkokartalle lisätty ”asemakaavassa suojeltu rakennus” sekä ”arvotettu rakennus” -merkinnät.

NRO 3
Vantaan Energia, 5.1.2024

Lausunto:
Sähköverkko
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 - 2 mukaisesti. Kuvat on painettu pieneen mittakaavaan. Kuvista saa yleiskäsityksen johtojen sijainneista.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.
Vantaa Energia Sähköverkot Oy:n tarpeita tuodaan esille kaavarungon ohjaamien asemakaavamuutosten kohdalla tarkemmin. Kaavarunko ja yleiskaava ohjaavat alueen asemakaavoitusta etenkin täydennysrakentamiseen ja C kaupunkikeskustan alueiksi, jolloin tarkasteluun tulee väistämättä sähkön jakeluveron muutokset ja tarpeet.
Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kaukolämpöverkko
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 3).
Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.
Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Kunnioittavasti

Vastine:
- Asemakaavan muutosehdotuksissa tullaan huomioimaan maakaapeleiden sijainti.

Tarkistukset:
-

NRO 4
Uudenmaan liitto, 20.12.2023

Lausunto:
Hei, kiitos lausuntopyynnöstä.

Uudenmaan liitto ei anna lausuntoa otsikon mukaisesta suunnitelmasta.

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

NRO 5
ELY, 11.1.2024

Lausunto:
Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskukselta lausuntoa Korson keskustan kaavarungosta.

Kaavarunko on asemakaavaa yleispiirteisempi ja yleiskaavaa yksityiskohtaisempi ohjeellinen maankäytön suunnitelma. Vaikka kyseessä ei ole oikeusvaikutteinen suunnitelma on kaavarungolla mahdollista tarkentaa yleiskaavaa ja linjata yksittäistä asemakaavaa laajempia kokonaisuuksia ja ratkaisuja, joita yksittäisen asemakaavan kautta on haastavampaa toteuttaa.

Korson alueella haasteita ovat mm. rautatien aiheuttama melu- ja tärinä sekä suurempien ajoneuvoliikenteen väylien melu- ja pienhiukkashaitta. Näitä ei ole tarkasteltu kaavarungossa. Kaavarungossa olisi ollut mahdollista tarkastella häiriöntorjunnan mahdollisuuksia laajemmin kuin yksittäisessä asemakaavassa.

Suunnittelualue on voimassa olevassa maakuntakaavassa keskustatoimintojen aluetta, ja voimassa olevassa yleiskaavassa pääosin kaupunkikeskustan aluetta. Näillä alueilla ei ole määrällisiä tai laadullisia rajoitteita kaupan sijoittumisen suhteen. On hyvä, että kaupallisia toimintoja mahdollistetaan kaavarungossa esitetyn kävelykehän varteen. Ratkaisu tukee kestävän päivittäisasioinnin tavoitetta. Kaavarunkotyön yhteydessä tulee varmistua siitä, että kaupallisille toiminnoille on asemakaavoituksessa mahdollista varata riittävästi tilaa alueen tavoiteltuun väestönkasvuun nähden.

Vastine:
- Korson alueen haasteet, kuten rautatien aiheuttama melu- ja tärinä sekä suurempien ajoneuvoliikenteen väylien melu- ja pienhiukkashaitta, ovat merkittäviä ja ansaitsevat perusteellisen tarkastelun. Näitä asioita ei ole käsitelty kaavarungossa kaavarungon yleispiirteisyyden vuoksi. Niiden vaikutukset arvioidaan ja tarvittavat toimenpiteet suunnitellaan asemakaavamuutosten yhteydessä.
- On hyvä, että kaupallisten toimintojen sijoittaminen kävelykehän varrelle nähdään kestävän päivittäisasioinnin tavoitteita tukevana ratkaisuna. Korson keskustan kaavarunko osoittaa, että Korson keskustan alueella on tilaa palveluille, ja tarvittaessa myös suuremmalle kaupan yksikölle. Mahdollisuuksia tarkastellaan lähemmin tulevissa asemakaavamuutoksissa.

Tarkistukset:
-

NRO 6
Tukes, 4.12.2023

Lausunto:
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukesilla ei ole lausuttavaa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005). Alueella ei sijaitse Tukesin valvonnassa olevia kemikaalikohteita.

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

NRO 7
HSY, 8.1.2024

Lausunto:
Asemakaavaselostuksessa todetaan mm. seuraavaa:

”Kaavamuutosalue sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa (kuva 1). Alue rajautuu pohjoisessa Plootukallion metsäalueeseen, idässä Lentoasemantiehen ja etelässä Virkatiehen. Lännessä aluetta rajaa Toinensavu ja sen länsipuoliset teollisuus- ja varastorakennusten tontit. Aviapolis-asema sijaitsee suunnittelualueen pohjoispuolella noin 500 m etäisyydellä. Alueen pinta-ala on noin 16,2 ha.

Kaavarunko on laadittu alueen asema- ja yleiskaavatasojen väliin, tarkentamaan yleiskaavaa sekä ohjaamaan asemakaavaa. Korson keskustassa voimassa oleva yleiskaava on hyvin yleispiirteinen, eikä se siksi riitä sellaisenaan ohjaamaan alueen asemakaavoitusta. Yksittäisten, toisinaan vain korttelinkin kokoisten asemakaavojen laadintaan on kuitenkin tarpeellista olla taustalla laajemman kokonaisuuden tarkastelu. Kaavarunko ei kuitenkaan ole lakisääteinen sitova suunnitelma, vaan kaupungin tekemä, vapaaehtoinen tarkastelu.

Kaavarunkotyössä laadittu suunnitelma mahdollistaa toteutuessaan kukoistavan tulevaisuuden Korson keskustalle. Merkittävimmät muutokset nykyiseen asemakaavatilanteeseen verrattuna kaavarungossa ovat uudet keskustatoiminnoille esitetyt korttelialueet sekä asuinalueiden tiivistäminen.

Suunnittelualueella on kattava teknisen huollon verkosto, joten alueen täydennysrakentaminen ei vaadi suuria toimenpiteitä verkoston suhteen. Suurin osa linjoista kulkee nykyisen katu- ja viheralueverkoston alla, joten niihin kohdistuvat suuremmat muutokset aiheuttavat myös kunnallistekniikan siirtotarpeita.”

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan asiasta seuraavaa:

Jätehuolto
Jätehuollon järjestämistä pääkaupunkiseudulla ohjaa Kirkkonummen ja pääkaupunkiseudun jätehuoltomääräykset. Pyydämme suunnittelijoita ystävällisesti tutustumaan jätehuoltomääräyksiin Korson keskustan suunnitelmia tehtäessä. Toimiva jätehuolto vahvistaa hyvää kiertotaloutta ja on asukkaiden ja muiden toimijoiden arjessa tärkeä viihtyvyyteen liittyvä asia. Itse jätteiden keräyspaikkojen lisäksi toivomme erityistä huomiota ja tarkkuutta huoltoväylien suunnittelussa. Turvallisuuden ja jätekuljettajien työn sujuvuuden näkökulmasta ne näyttelevät suurta roolia. Jäteautolle tulisi aina varata rauhallinen paikka tyhjennystyötä varten niin ettei jätehuolto ja esimerkiksi tontin sisäänajoliikenne joutuisi toimimaan samalla alueella. Jätteiden keräys alueella suoritetaan 6–22 välisenä ajanjaksona. Tämä on hyvä huomioida asuntojen äänierityksiä suunniteltaessa, sekä alueen liikennettä tarkasteltaessa.

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräyksiin voi tutustua tarkemmin HSY:n verkkosivuilla Jätehuoltomääräykset - HSY. Tarvittaessa lisätietoja jätehuoltomääräyksistä ja opastusta jätehuollon suunnittelussa voi kysyä HSY:n asiantuntijoilta.

Vesihuolto
Kaavarungon alue on kokonaisuudessaan HSY:n vesihuollon toiminta-aluetta ja rakennettu vesihuoltoverkosto on erittäin kattava, eikä kaavarungon toteuttaminen lähtökohtaisesti edellytä vesihuollon uudisrakentamista.

Mikäli kaavarunkotyötä seuraavassa oikeusvaikutteisessa asemakaavoitusvaiheessa esille mahdollisesti nousevat maankäytön muutokset aiheuttavat muutostarvetta olemassa oleville vesihuoltojärjestelmille, tulee ratkaisuista päättää tiiviissä vuorovaikutuksessa HSY:n kanssa. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee selvittää tarvittavien johtosiirtojen ja uuden vesihuollon tarve kustannuksineen sekä huomioida riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille.

Vastine:
- Tutustumme jätehuoltomääräyksiin Korson keskustan suunnitelmia tehtäessä.

Tarkistukset:
-

NRO 8
HSL, 3.1.2024

Lausunto:
Kaavarunkoalue sijaitsee Vantaan Korson suuralueella, Korson ja Metsolan kaupunginosissa. Kaavarunkoalue rajautuu pohjoisessa Leppäkorven kouluun, idässä Otavantiehen, etelässä Kulomäentiehen ja lännessä Ankka- ja Metsopuistoihin. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 72 ha.

Kaavarungon tavoitteena on tehdä kaupunkirakenteellinen ja toiminnallinen suunnitelma. Kaavarunko ei ole juridinen asiakirja, mutta se tarkentaa yleiskaavaa sekä ohjaa asemakaavoitustyötä ja antaa suuntaviivat ydinkeskustan kehittämiselle. Kaavarungon tavoitteena on luoda Korson keskustasta tiivis, kylämäinen, viihtyisä, vehreä, käveltävä ja kestävästi saavutettava sekä ihmisen mittakaavainen alue. Keskeisiä kysymyksiä ovat ydinkeskustan uudistaminen, palvelujen sijoittuminen, uudet asuinkorttelit keskustassa ja terveysaseman eteläpuolella sekä 80-luvun rakennettujen kortteleiden täydennysrakentaminen. Kaavarunkotyön tavoitteena on myös viestiä alueen tulevasta kehityksestä ja siten innostaa toimijoita alueen kehittämiseen.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) lausuu kannanottonaan seuraavaa:

Kaavaselostuksen viitesuunnitelmakuvissa Urpiaisentien varteen rakentuvalle bussiterminaalille on ehdotettu vaihtoehtoisia sijainteja. HSL:n näkökulmasta ainoa vaihtoehto toimivalle terminaalille on alimmaisista kuvista oikealle sijoittuva vaihtoehto, jossa terminaalialue rakentuu molemmin puolin Urpiaisentietä. Tulokseen päädyttiin bussiterminaalin suunnittelun yhteydessä. Vaihtoehtoisten sijoitteluiden ongelmana on, että ahtaaseen tilaan ei tehtyjen tarkastelujen perusteella ole mahdollista toteuttaa toimivaa kokonaisuutta, jossa liikennöinti olisi sujuvaa kaikkiin kulkusuuntiin.

Edellä mainittu terminaalin paikka ei kuitenkaan ole ongelmaton. Terminaalin sijoittuminen Urpiaisentien varteen johtaa bussi- ja henkilöautoliikenteen vahvaan sekoittumiseen terminaalialueella. Terminaalialueen välittömään läheisyyteen sijoittuu suunnitelmissa lisäksi useita keskitetyn pysäköinnin ratkaisuja, jotka voivat lisätä liikennemääriä terminaalialueella. Henkilöauto- ja bussiliikenteen sekoittuminen, pysäköintilaitoksiin johtavan ajoneuvoliikenteen kulkeminen terminaalialueen läpi ja sen läheisyydessä luovat riskejä liikenneturvallisuudelle sekä joukkoliikenteen sujuvuudelle ja luotettavuudelle. HSL katsoo, että ajoneuvoliikenteen sujuvuutta tulee vielä arvioida tarkemmassa suunnittelussa ja tarkastella keinoja henkilöautoliikenteen vähentämiseksi terminaalialueella.

Liikenteen ohjaus pysäköintilaitoksiin tulee järjestää siten, että henkilöautoliikenteen ohjautumista terminaalialueelle pyritään ehkäisemään.

Suunnitelmissa esitetyistä keskitetyn pysäköinnin ratkaisuista useampi sijaitsee keskeisellä hyvin saavutettavissa olevalla sijainnilla. HSL kannustaa tarkastelemaan keskitetyn pysäköinnin ratkaisujen sijoittumista ja kapasiteettia sekä vaihtoehtoisia käyttötarkoituksia näille alueille, jotka

palvelisivat miellyttävän liikenneympäristön kehittymistä ja ihmisten viihtymistä Korson keskustan alueella.

HSL näkee hyvänä ratkaisuna alikulun yhteydessä sateessa suojalta olevan pyöräliitynnän ja se tulisikin toteuttaa korkealuokkaisena, kuten Tikkurilan aseman yhteydessä se on toteutettu. Lisäksi radan itäpuolelle olisi tarvetta tunnistaa pyöräliitynnälle paikka.

Juuri ilmestyneestä Helsingin seudun kävelyn edistämisohjelmasta voi tunnistaa uusia ideoita kaavarungon työstöä varten ja lisäksi se sisältää suunnitteluperiaatteita erilaisille aluetyypeille.

Vastine:
-Uuden bussiterminaalin lopullinen ratkaisu tehdään Korson keskustan kaavamuutoksen yhteydessä. Keskustan ja juna-aseman välissä on tarkastettu erilaisia ratkaisuja, mutta emme voi vielä sanoa, että toteuttava vaihtoehto on löydetty.
-Ajoneuvoliikenteen sujuvuus keskustassa on arvioittava tarkemmin asemakaava vaiheessa.
-Keskitettyjen pysäköintien sijainnit tarkastellaan vielä asemakaava vaiheessa.

Tarkistukset:
*

18 **Asemakaavan muutos 002528 ja tonttijako, 68. Koivuhaka, Tikkurilan sähköasema / TeA (kvalt)**

VD/11022/10.02.04.00/2022
TeA/SP/KK-I/THU/EJ

Koivuhakaan olemassa olevan 110 kV voimajohdon yhteyteen suunnitellaan uutta Tikkurilan sähköasemaa. Valmistuttuaan se tulee korvaamaan Ruskeasannan nykyisen sähköaseman. Uusi asema tarvitaan vuoteen 2027 mennessä tukemaan Vantaan kehittyvää Aviapoliksen aluetta ja lentokenttää sekä vahvistamaan huoltovarmuutta. Voimassa olevan asemakaavan mukaista maatilojen talousrakennusten korttelialuetta (AM) muutetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Pinta-alaltaan 0,55 hehtaarin alueen rakennusoikeus on 1 200 kerrosneliömetriä ja tehokkuusluku e = 0,22.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelista 68050, kaupunginosassa 68 Koivuhaka.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 68050.

Tonttijako koskee osaa korttelista 68050.

Alue sijaitsee Koivuhaan pohjoisosassa, Meiramitien ja Koivuhaan arboretumin välisellä alueella osoitteessa Meiramitie 2. Etäisyys Tikkurilan asemalle on noin 2,5 kilometriä.

Hakija
Vantaan kaupunki ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy.

Maanomistus
Kaavamuutosalueen omistaa Vantaan kaupunki.

Valmistelu
Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi kaavan valmisteluun on osallistunut Arkkitehtitoimisto Olla Oy Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n konsulttina.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 25.1.2021 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa merkitty lähivirkistysalueeksi (VL), jolla sijaitsee yhdyskuntateknisen huollon laite (ET) ja voimajohto. Alue sijoittuu lentomeluvyöhykkeelle L3.

Asemakaavamuutos
Kaava-alue sijaitsee Koivuhaan pohjoisosassa osoitteessa Meiramitie 2. Kaavamuutoksella mahdollistetaan Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n uuden sähköaseman rakentaminen olemassa olevan 110 kV voimajohdon yhteyteen. Alueelle rakennetaan sähköasema- ja muuntamorakennukset sekä kaksi portaalia. Uusi asema tarvitaan vuoteen 2027 mennessä tukemaan Vantaan kehittyvää Aviapoliksen aluetta ja lentokenttää sekä vahvistamaan huoltovarmuutta.

Voimassa olevan asemakaavan mukaista maatilojen talousrakennusten korttelialuetta (AM) muutetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Kaava-alueen pinta-ala on 0,55 hehtaaria, rakennusoikeus 1 200 kerrosneliömetriä ja tehokkuusluku e=0,22. Ajoyhteys sähköasemalle järjestetään Meiramitieltä samasta liittymästä Koivuhaan arboretumin kanssa.

Vantaan yleiskaavassa 2020 alue on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL), jolla sijaitsee yhdyskuntateknisen huollon laite (ET) ja voimajohto. Kaava-alueeseen rajoittuva yleiskaavan mukainen VL-alue on tulevissa asemakaavahankkeissa tarkoitus kaavoittaa lähivirkistysalueeksi.

Asemakaavassa edellytetään resurssiviisautta sekä kestävää ja korkeatasoista arkkitehtuuria. Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistomaiseen ympäristöön. Piha-alueen luonteva liittyminen vehreään ympäristöön varmistetaan kaavamääräyksin ja -merkinnöin vihertehokkuudesta sekä Meiramitien varren istutettavasta alueen osasta, jolla on säilytettävä luonnontilaista puustoa. Korttelin osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa.

Osallistuminen ja vuorovaikutus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 6.9.2023 ja päivitetty 5.10.2023.

Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin 8 kpl.

Mielipiteet on otettu huomioon asemakaavatyössä ja niissä esiin nousseita tavoitteita on yhteensovitettu asemakaavoituksen tavoitteiden kanssa muun muassa seuraavasti: Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on päivitetty kaavan toiseksi hakijaksi Vantaan Energia Sähköverkot Oy. Tietoa lentoesteluvasta on lisätty selostuksen kohtaan 5 (Asemakaavan toteutus). Kaava-alueen luonteva liittyminen vehreään ympäristöön varmistetaan kaavamääräyksin ja -merkinnöin vihertehokkuudesta sekä Meiramitien varren istutettavasta alueen osasta, jolla on säilytettävä luonnontilaista puustoa. Korttelin osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa. Tietopyynnön tekijöille on lähetetty 13.10.2023 asiakirjoja ja selvityksiä siitä, mihin päätös sähköaseman sijoittamisesta perustuu.

Tikkurilan sähköaseman kaavamuutosta esiteltiin Vantaan kaupungintalon valtuustosalissa Tikkurilan ajankohtaiset -asukastilaisuudessa 13.12.2023.

Kaupungin maa- ja asuntopoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 18.6.2018 § 9, päivitetty KV 10.10.2022 § 7).

Kaava kohdistuu kokonaan Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa 1 200 k-m2 uutta yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten kerrosalaa.

Sopimus
Asemakaavamuutokseen ei liity maankäyttösopimusta.
Vantaan Energia Sähköverkot Oy:ltä on saatu sitoumus maan ostosta kaavan voimaantulon jälkeen.

Kaupunkiympäristölautakunta 14.5.2024 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 14.5.2024 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002528 sekä tonttijakoehdotus, 68 koivuhaka / Tikkurilan sähköasema,

b) oikeuttaa asemakaavoitus pyytämään tarvittavat lausunnot,

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 29.5.-27.6.2024. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunkiympäristölautakunta päätti 14.5.2024 oikeuttaa asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 16 ja saatiin 6 kappaletta.

Tehdyt tarkistukset
Lausuntojen johdosta on tehty seuraava tarkistus: Kaavaan on lisätty määräys, joka edellyttää kaava-alueen ympäristössä sijaitsevien johtokujien ottamista huomioon tontin rakentamisessa. Lisäksi kaavaselostusta on täydennetty asemakaavaratkaisun valinnan ja perusteiden osalta.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkiympäristölautakunta 3.9.2024 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että

a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 3.9.2024 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002528 sekä tonttijakoehdotus, 68 Koivuhaka / Tikkurilan sähköasema

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

_____

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 3.9.2024 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002528 sekä tonttijakoehdotus, 68 Koivuhaka / Tikkurilan sähköasema

Liitteet:
- Asemakaavamuutosehdotus 3.9.2024
- Asemakaavamuutoksen selostus 3.9.2024
- Lausunnot ja vastineet 3.9.2024

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
aluearkkitehti Kerttu Kurki-Issakainen, p. 050 302 9334,
asemakaavasuunnittelija Tuuli Huhtala, p. 040 197 7963
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

002528

TIKKURILAN SÄHKÖASEMA

KOIVUHAKA

KAUPUNKIRAKENNE JA YMPÄRISTÖ / ASEMAKAAVOITUS

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 3.9.2024 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002528. Kaavoitus on tullut vireille 6.9.2023.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

osa korttelista 68050 kaupunginosassa 68 Koivuhaka. (kumoutuvan asemakaavan osa korttelista 68050, kaupunginosassa 68 Koivuhaka).

Tonttijako:

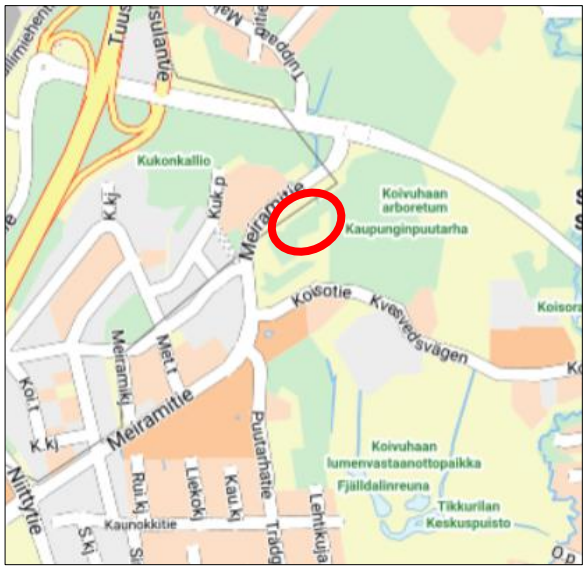
osa korttelista 68050 kaupunginosassa 68, Koivuhaka.

Koivuhakaan olemassa olevan 110 kV voimajohdon yhteyteen suunnitellaan uutta Tikkurilan sähköasemaa. Valmistuttuaan se tulee korvaamaan Ruskeasannan nykyisen sähköaseman. Uusi asema tarvitaan vuoteen 2027 mennessä tukemaan Vantaan kehittyvää Aviapolisaluetta ja lentokenttää sekä vahvistamaan huoltovarmuutta. Voimassa olevan asemakaavan mukaista maatilojen talousrakennusten korttelialuetta (AM) muutetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Pinta-alaltaan 0,55 hehtaarin alueen rakennusoikeus on 1 200 kerrosneliömetriä ja tehokkuusluku e=0,22.

Kaavaan ei liity sopimuksia. Kaavan tultua voimaan kaupunki myy tontin Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle.

Kaavan laatija: Anna-Liisa Vanhala (kaavoitusteknikko) ja Tuuli Huhtala (asemakaava-arkkitehti), Vantaan kaupunki; etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 040 197 7963 (Huhtala).

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Koivuhaassa Läntisen Valkoisenlähteentien, Meiramitien, Koisotien sekä Kaupunginpuutarhan ja Koivuhaan arboretumin välisellä alueella osoitteessa Meiramitie 2.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Maanomistajan jättämä kaavoitushakemus on kirjattu saapuneeksi 29.9.2022.
- Kaavoitus tuli vireille 6.9.2023 ja sai numeron 002528.
- Mielipiteet pyydettiin 4.10.2023 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.
- Hanketta esiteltiin Tikkurilan ajankohtaiset kaavahankkeet -asukastilaisuudessa 13.12.2023.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.5.2024.
- Kaavamuutosehdotus oli nähtävillä 29.5.-27.6.2024. Määräaikana ei saatu muistutuksia.
- Lausuntoja pyydettiin 27.6.2024 mennessä ja niitä saatiin 6/16 kappaletta.

- Kaavakarttaan ja -määräyksiin on tehty seuraava tarkistus: Kaavaan on lisätty määräys, joka edellyttää kaava-alueen ympäristössä sijaitsevien johtokujien ottamista huomioon tontin rakentamisessa. Kaavaselostusta on täydennetty kaavaprosessin vaiheiden, osallistumisen ja vuorovaikutuksen (3.2.2), asemakaavaratkaisun valinnan ja perusteiden (3.4.1) sekä kaavatyöhön osallistuneiden (6) osalta.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä ... 3
2. Lähtökohdat ... 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista ... 4
2.2 Suunnittelutilanne ... 9
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet ... 11
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo ... 11
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö ... 11
3.3. Asemakaavan tavoitteet ... 14
3.4 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ... 15
4. ASEMAKAAVAN KUVAUS ... 16
4.1 Kaavan rakenne ... 16
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen ... 16
4.3 Aluevaraukset ... 17
4.4 Kaavan vaikutukset ... 17
4.5 Ympäristön häiriötekijät ... 20
5. Asemakaavan toteutus ... 20
6. Kaavatyöhön osallistuneet ... 20
7. Asemakaavan seurantalomake ... 21
8. Asemakaavakartta ja –määräykset ... 23
9. Muu suunnitelma-aineisto ... 26

SELOSTUKSEN LIITTEET

- Vihertehokkuuslaskelman tuloskortti

1. TIIVISTELMÄ

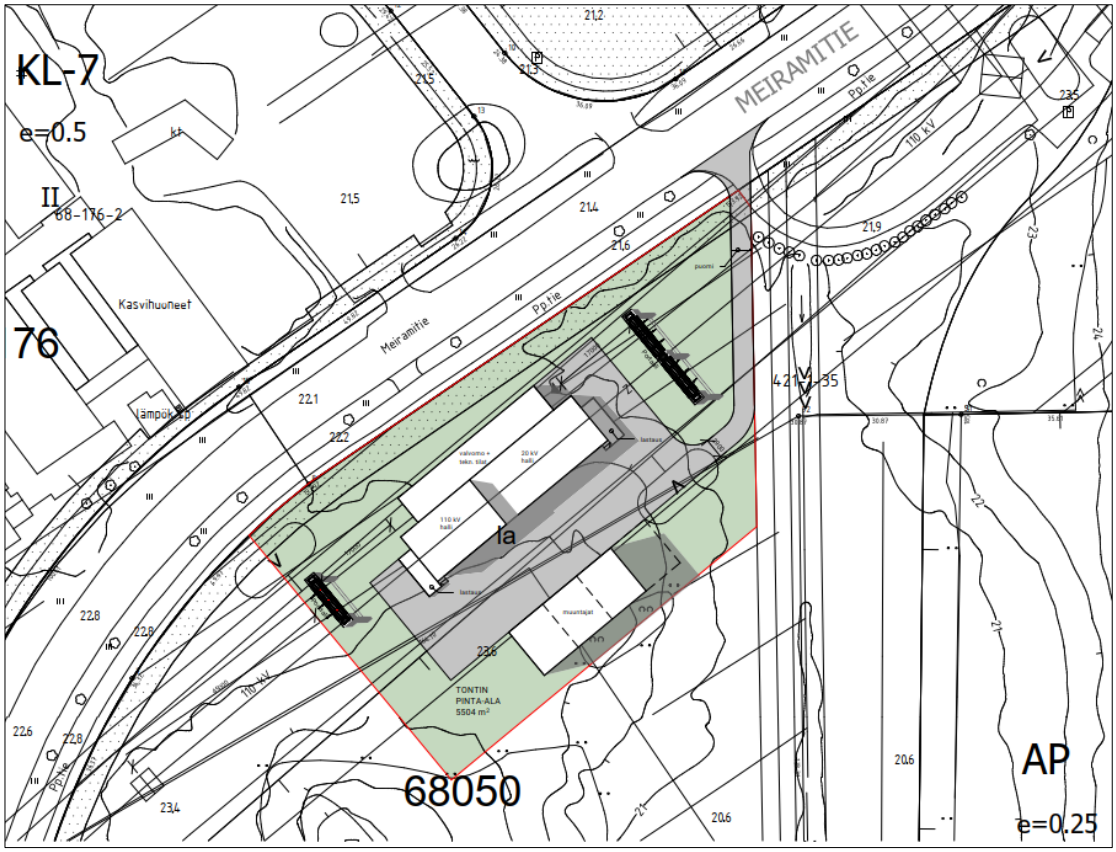
Kaava-alue sijaitsee Koivuhaan pohjoisosassa osoitteessa Meiramitie 2. Kaavamuutoksella mahdollistetaan Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n uuden sähköaseman rakentaminen olemassa olevan 110 kV voimajohdon yhteyteen. Alueelle rakennetaan sähköasema- ja muuntamorakennukset sekä kaksi portaalia. Uusi asema tarvitaan vuoteen 2027 mennessä tukemaan Vantaan kehittyvää Aviapolisaluetta ja lentokenttää sekä vahvistamaan huoltovarmuutta.

Voimassa olevan asemakaavan mukaista maatilojen talousrakennusten korttelialuetta (AM) muutetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi (ET). Kaava-alueen pinta-ala on 0,55 hehtaaria, rakennusoikeus 1 200 kerrosneliömetriä ja

tehokkuusluku e=0,22. Ajoyhteys sähköasemalle järjestetään Meiramitieltä samasta liittymästä Koivuhaan arboretumin kanssa.

Vantaan yleiskaavassa 2020 alue on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL), jolla sijaitsee yhdyskuntateknisen huollon laite (ET) ja voimajohto. Kaava-alueeseen rajoittuva yleiskaavan mukainen VL-alue on tulevissa asemakaavahankkeissa tarkoitus kaavoittaa lähivirkistysalueeksi.

Asemakaavassa edellytetään resurssiviisautta sekä kestävää ja korkeatasoista arkkitehtuuria. Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistomaiseen ympäristöön. Piha-alueen luonteva liittyminen vehreään ympäristöön varmistetaan kaavamääräyksin ja -merkinnöin vihertehokkuudesta sekä Meiramitien varren istutettavasta alueen osasta, jolla on säilytettävä luonnontilaista puustoa. Korttelin osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa.

Asemapiirrosluonnos, Arkkitehtitoimisto Olla Oy
Kannen kuva: ilmakuva pohjoisen suunnasta, Arkkitehtitoimisto Olla Oy

2. LÄHTÖKOHDAT

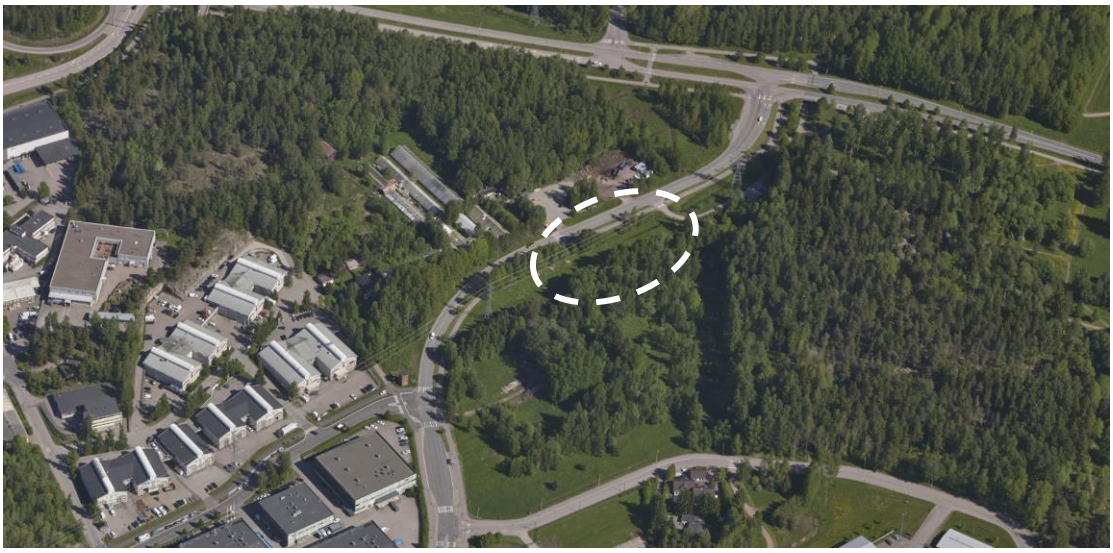
2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Koivuhaka sijaitsee Kehä III:n, Tuusulanväylän, Läntisen Valkoisenlähteentien ja Kylmäojan rajaamalla alueella. Väylien varsilla painottuu työpaikkarakentaminen, Kylmäojan varren puistovyöhykkeen tuntumassa pientalovaltainen asuntorakentaminen. Palveluiden osalta Koivuhaka tukeutuu pääosin viereisiin Viertolan ja Tikkurilan kaupunginosiin. Keskeinen itä-länsisuuntainen yhteys alueen halki on Tikkurilantie, jota jatkossa kehitetään osana Vantaan ratikan reittiä.

Kaavamuutosalue sijoittuu Koivuhaan pohjoisosaan, Koivuhaan arboretumin länsipuolelle. Etäisyys Tikkurilan asemalle on noin 2,5 kilometriä. Sijainti on rakennetun ympäristön ja AM-

alueeksi kaavoitetun, mutta rakentamattoman alueen rajapinnassa. Kaava-alue on rakentamaton lukuun ottamatta olemassa olevaa voimajohtoa. Meiramitien varressa ja voimajohdon eteläpuolella on puustoa, voimajohdon alla matalaa kasvillisuutta. Lähin naapuri on Meiramitien luoteispuolella sijaitseva puutarhamyymälä Viherpaja Oy.

Ilmakuva etelän suunnasta

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Kaavamuutosalue sijoittuu Keravanjoen ja Kylmäojan laakson savitasangon reunalle. Koivuhaan laajat peltoalueet ovat olleet maanviljelykäytössä pitkään, mutta muuttuneet vähitellen pääosin pientalo-, toimisto-, liike-, teollisuus- ja varastoalueeksi. Tikkurilan keskuspuisto alueen itäosassa on alueen virkistäytymisympäristö, jossa sijaitsee mm. arboretum. Keskuspuistosta on yhteys etelään Keravanjoen rantaan sekä pohjoiseen Tuusulan rajalle asti. [1,2]

Kaava-alueen itäpuolella on vuonna 2019 ilmakuvien perusteella määritelty potentiaalinen lahokaviosammaleen alue.

Vesistöt ja vesitalous

Alue kuuluu Kylmäojan pienvaluma-alueeseen. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Kaava-alue on nykyisellään rakentamatonta vettä läpäisevää pintaa. Alueen itäpuolella on voimassa olevaan asemakaavaan merkitty etelään laskeva avo-oja.

Maaperä

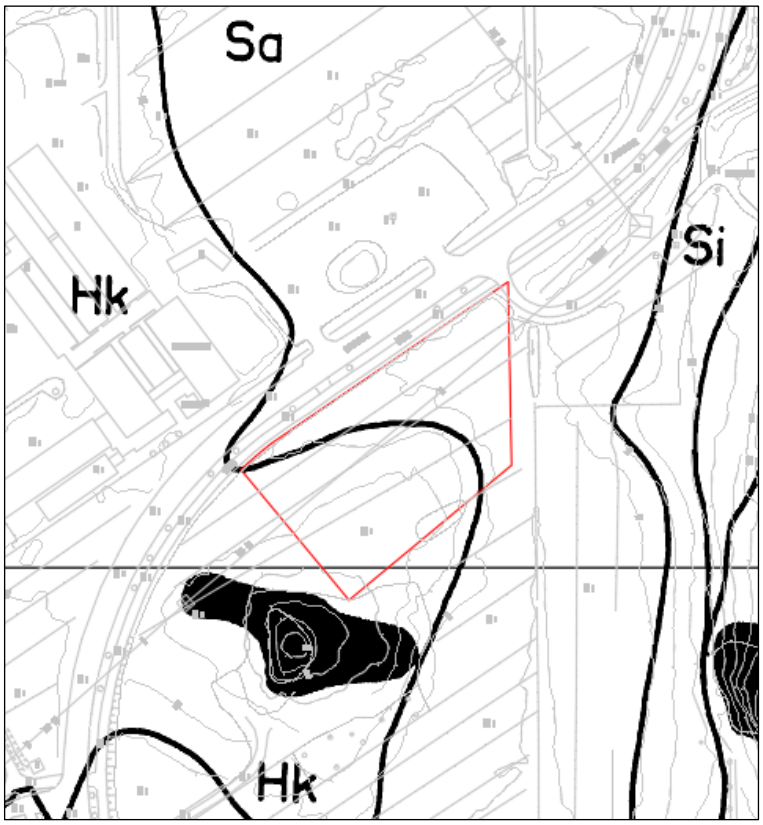
Maalajikartan (kuva 1) mukaan kaava-alueen maaperä jakautuu luode-kaakko-suuntaisesti kahteen erilaiseen maaperäalueeseen. Koillispuoli on savikkoa ja lounaispuoli hiekkaa.

Pohjatutkimukset on esitetty kuvassa 2. Kaava-alueella on tehty pohjatutkimuksena vain yksi painokairaus (etelärajalla). Pohjatutkimuksen mukaan maaperä on hiekkaa, soraa ja moreenia. Kairaus on ulottunut 2,3 m syvyydelle maanpinnasta. Kairaus on päättynyt kiveen tai kallioon. Kaava-alueen itäpuolella (n. 3 m rajasta) tehdyn siipikairauksen mukaan maaperä on savea ja saven redusoimaton leikkauslujuus on heikoimmillaan n. 10 kPa.

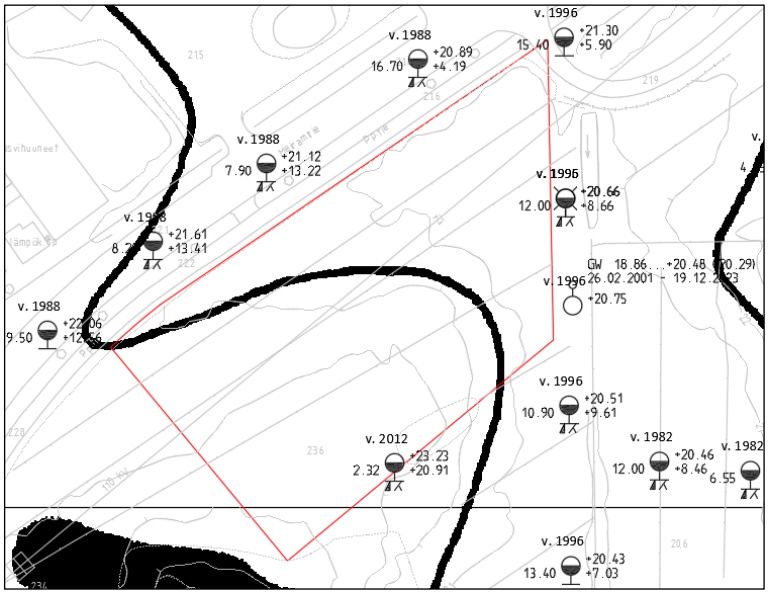
Kaava-alueen itäpuolella (n. 4 m rajasta) sijaitsevan pohjaveden mittauspisteen mukaan pohjavesi on havaittu korkeimmillaan hyvin lähellä maanpintaa.

[1] http:gtkdata.gtk.fi/maankamara

[2] Vantaa alueittain 2020

Kuva 1: Maalajikartta (ei mittakaavassa!)

Kuva 2: Pohjatutkimuskartta (ei mittakaavassa!)

Rakennettavuus maaperän suhteen

Savi- ja silttialueilla rakennusten suositeltu perustamistapa on paalutus. Kitkamaan ja kallion sekä ohuen savi- ja silttikerrosten alueilla perustamistapa voi alustavan arvion mukaan olla maanvarainen tai massanvaihdolla maanvarainen.

Alustavan arvion mukaan kunnallistekniset rakenteet ja liikennöitävät alueet voidaan perustaa maanvaraisesti.

Alueella tulee tehdä täydentävä rakennuspaikkakohtainen pohjatutkimus. Perustamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

Topografia

Kaava-alue on melko tasainen. Maasto nousee loivasti kaava-alueen eteläpuolella sijaitsevan metsäisen mäen suuntaan.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Koivuhaassa asui vuoden 2023 alussa noin 3 300 henkeä. Alueen väkiluku on kasvanut tasaisesti koko 2010-luvun ajan. Väkiluku on noussut kymmenessä vuodessa noin 1 400:lla. Kaupunginosan väkiluku nousee myös tulevaisuudessa, vaikka rakentaminen on väliaikaisesti laskusuhdanteessa.

Koivuhaan lasten ja nuorten osuus vastaa Vantaan keskiarvoa. 16–65-vuotiaita on keskivertoa enemmän ja yli 65-vuotiaita puolestaan suhteellisesti vähemmän. Koko Tikkurilan suuralueen, johon myös Koivuhaka kuuluu, asukasluku on lähes 48 000 henkeä. Suuralueen kasvu on ollut reilut 5000 henkeä viimeisen 5 vuoden aikana. [3]

Asuminen

Kaava-alueella eikä sen läheisyydessä ole asuntoja lukuun ottamatta Koisotien varren kahta pientalotonttia.

Palvelut ja työpaikat

Koivuhaan länsiosassa on yrityksiä, muun muassa auto- ja tukkukauppoja. Kaupunginosassa on yritystoiminnan seurauksena runsaasti työpaikkoja (noin 4 300), joista yli 40 prosenttia kaupan alalla. Helsinki-Vantaan lentoaseman läheisyyden vuoksi läntisiä yritysalueita markkinoidaan myös Aviapolis-brändin avulla.

Sekä julkisten että yksityisten palveluiden osalta Koivuhaka tukeutuu itäpuolisiin kaupunginosiin Viertolaan ja Tikkurilaan.

Yhdyskuntarakenne

Koivuhaan kaupunginosa on yhdyskuntarakenteeltaan monipuolinen. Kaupunginosa rajautuu Tuusulanväylän, Kehä III:n ja Läntisen Valkoisenlähteentien rajaamalle alueelle. Idässä sitä rajaa Tikkurilan keskuspuiston vehreä vyöhyke. Rajaavien alueiden sisälle sijoittuu työpaikkojen ja pientalokortteleiden alueita. Kaava-alue sijoittuu rakennetun alueen ja viheralueen rajapintaan nykyisen voimajohdon yhteyteen.

Kaupunkikuva

Suunnittelualue sijoittuu kaupunkirakenteen saumakohtaan. Meiramitien länsipuolella on työpaikkarakentamista. Vastapäätä kaava-aluetta sijaitsee puutarhamyymälä kasvihuoneineen. Meiramitien itäpuoli on metsäistä rakentamatonta aluetta. Kaava-alue rajoittuu idässä Koivuhaan arboretumin puulajipuistoon. Etelämpänä Meiramitien varressa sijaitsevat Jehovan todistajien toimintakeskus ja valtakunnansali sekä Koivuhaan yrityspuiston 1990-luvulla rakennetut teollisuus- ja varastorakennukset. Rakentaminen on pääpiirteissään kerrosluvuiltaan maltillista ja Meiramitien katunäkymät vehreitä.

Virkistys

Kaava-alue rajoittuu Koivuhaan arboretumin puulajipuistoon, jonka kehittäminen ja laajennus on suunnitteilla.

Koivuhaan koillislaidalla Kylmäojan varrella kulkee ulkoilureittejä, joilta on yhteys idemmäs Tikkurilan urheilupuistoon.

[3] *http://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset*

Liikenne

Kaava-alue rajautuu Meiramitiehen, joka on toiminnalliselta luokaltaan kokoojakatu. Meiramitien liikennemäärä on tällä hetkellä noin 6 300 ajoneuvoa vuorokaudessa. Lähimmät bussipysäkit sijaitsevat Meiramitiellä ja Läntisellä Valkoisenlähteentiellä noin 200 metrin päässä kaava-alueesta. Meiramitien kaakkoisreunalla kulkee yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn reitti.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Kaavoitettava alue sijoittuu HSY:n vesihuollon toiminta-alueelle.

Alueen vesijohtoverkko kuuluu Tikkurilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hiekkaharjussa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 8000 m3.

Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 75 ja ylin on noin + 82. Painetasot on ilmoitettu N2000- järjestelmässä metreinä merenpinnasta (mvp). Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa.

Jätevesiviemäröinti

Alueen jätevedet johdetaan jätevesiviemärissä etelän suuntaan Koivuhaan halki Suutarilan jätevesipumppaamolle. Lopulta jätevedet päätyvät Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti / hulevesijärjestelmä

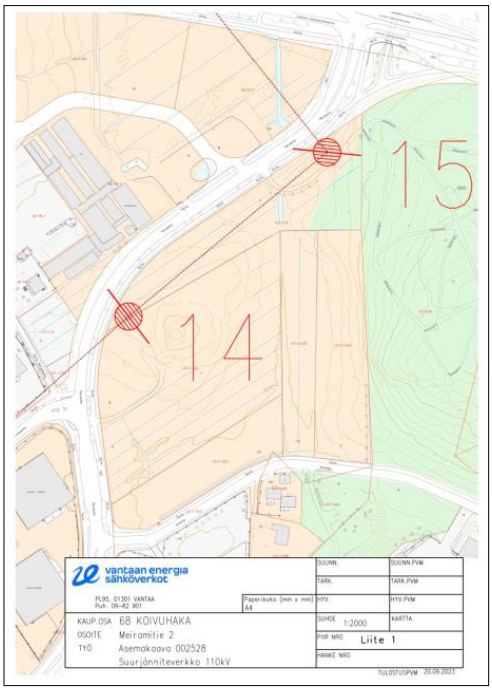
Kaava-alue kuuluu rakennetun hulevesiverkoston piiriin. Alueen kuivatus perustuu avo-ojiin, jotka johtavat vedet kaava-alueen itäpuolella kulkevaan avo-ojaan. Ojia pitkin vedet kulkeutuvat Kylmäojaan ja siitä edelleen Keravanjokeen.

Kaukolämpö

Asemakaavan muutosalueella ei sijaitse Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia.

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle kuuluva suurjänniteverkko 110 kV kulkee kaava-alueen läpi. Keskijännite- ja pienjänniteverkot sijaitsevat Meiramitien länsilaidassa ja Koisotiellä.

Suurjänniteverkko, Vantaan Energia Sähköverkot Oy

Ympäristöhäiriöt

Kaava-alue sijoittuu yleiskaavan lentomeluvyöhykkeelle 3 (LDEN 50-55 dB), jolla asumiseen ja muihin melulle herkkiin toimintoihin käytettävien rakennusten ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 32 dB. Tiemelua alueelle tulee Meiramitieltä päivällä (klo 7–22) 60–65 dB, yöllä (klo 22–7) 55–60 dB.

Kaava-alueella ei ole pilaantuneita maita.

2.1.4 Maanomistus

Alueen omistaa Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

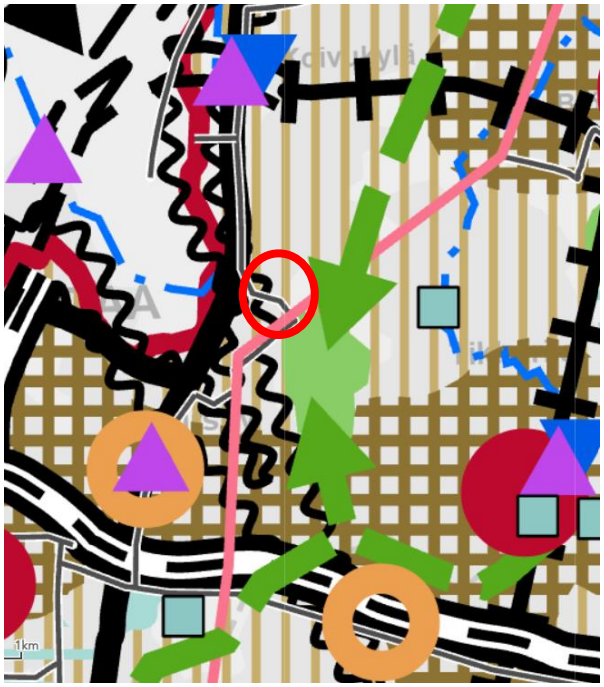
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 14.12.2017 päättämien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) pyrkimyksenä on vähentää yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvata luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parantaa elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

- Luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiselle sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.

Maakuntakaava

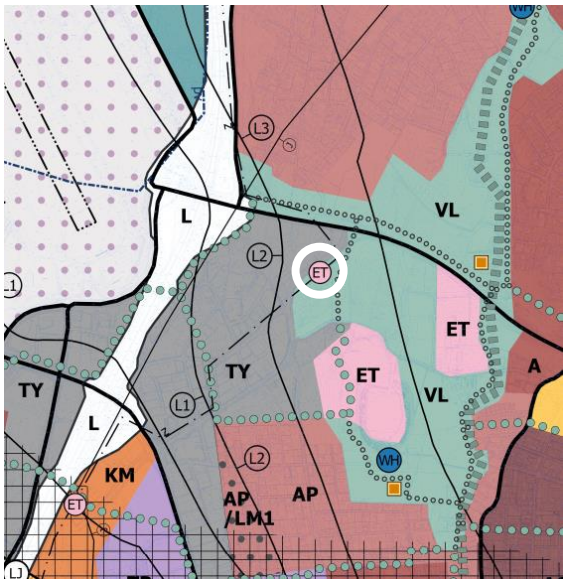

Ote maakuntakaavayhdistelmästä. Kaavamuutosalueen sijainti on merkitty punaisella ympyrällä.

Uusimaa-kaava 2050 on saanut lainvoiman 13.3.2023, josta Vantaan alueella on voimassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaava.

Voimassa olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa asemakaava-alue on taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen (pystyviivoitus) ja virkistysalueen rajapinnassa. Alueelle on merkitty jätevesitunneli, voimajohto ja lentomelualue. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Yleiskaava

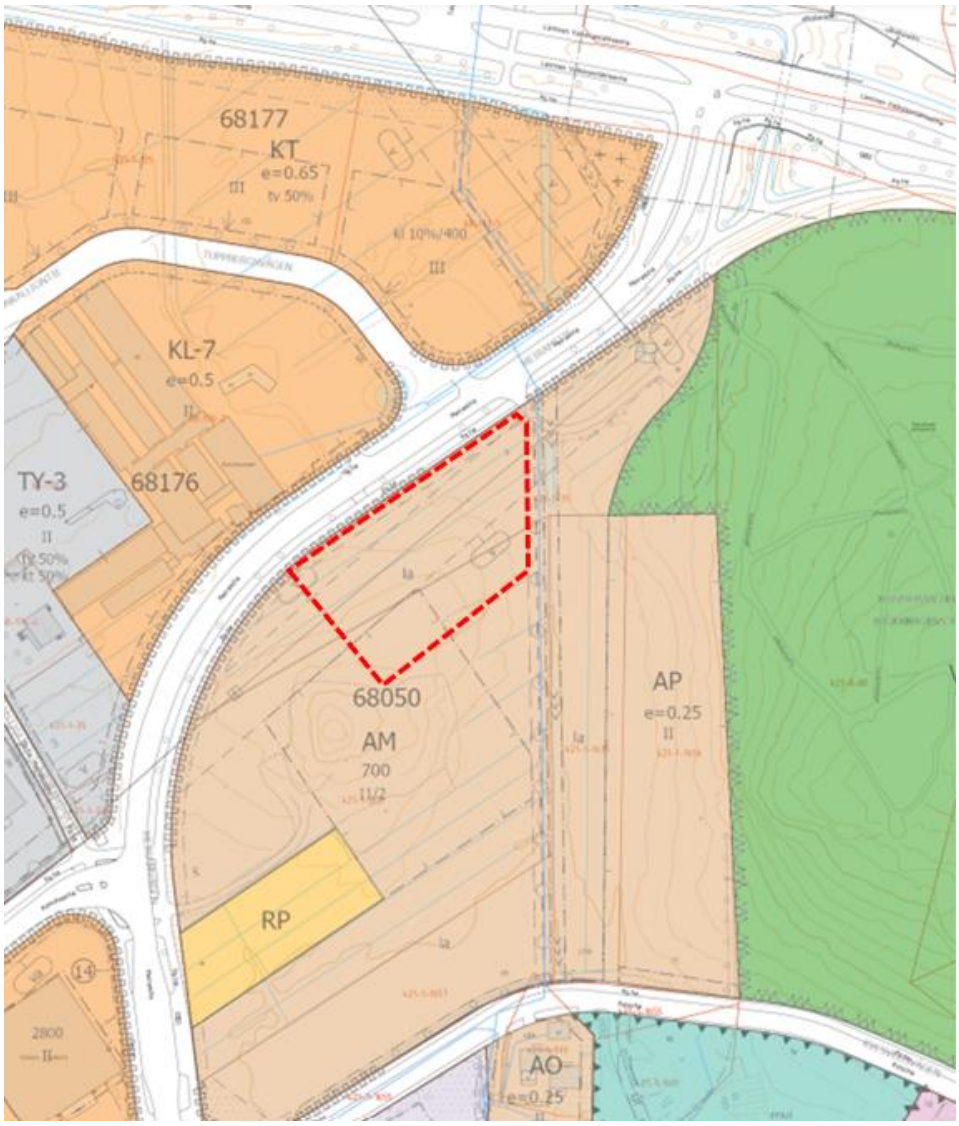

Kaavamuutosalueen sijainti on merkitty valkoisella ympyrällä.

Vantaan yleiskaavassa 2020 (Kv 2021) alue on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL), jolla sijaitsee yhdyskuntateknisen huollon laite (ET) ja voimajohto. Alue rajautuu luoteispuolella tuotanto- ja varastotoimintojen alueeseen (TY). Alueen vieritse VL-alueelle on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti -merkintä. Alue sijoittuu lentomeluvyöhykkeelle L3.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi yleiskaavan 25.1.2021. Kaava koostuu kolmesta oikeusvaikutteisesta kartasta. Yleiskaava 2020 on tullut voimaan kuulutuksella 11.1.2023. Kolmella alueella (Länsisalmi, Myllykyläntie 4–8 ja Hakkilan radanpidon alue) jää voimaan osin yleiskaava 2007. Kaavahanke on voimassa olevan yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava nro 681500 (YM 5.1.1996). Siinä alue on maatilojen talousrakennusten korttelialuetta (AM). Rakennusoikeudeksi on merkitty 700 k-m2 ja rakennukset saavat olla kerrosluvultaan 1½. Rakennusalan ulkopuoliset alueet on merkitty laidunalueeksi (la). Meiramitien varteen on merkitty vaara-alue, liittymäkielto ja istutettava alue. Kaava-alue rajoittuu itäreunaltaan maanalaista johtoa varten varattuun alueen osaan.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Vantaan kaupunki ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 29.9.2022. Kaavamuutos sai työohjelmassa numeron 002528 ja kaavoitus tuli vireille 6.9.2023.

Kaavamuutos sisältyy vuoden 2023 kaavoitusohjelmaan.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.2.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat

- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät,
- Asukas- ym. yhdistykset
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- Kaupungin omat asiantuntijat

Osallisia ovat myös ne viranomaistahot ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Pelastuslaitos
- tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, energiayhtiöt
- HSY, TUKES,
- Finavia

3.2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille. Mielipiteet pyydettiin 6.9.– 4.10.2023 välisenä aikana ja niitä saatiin 8 kpl.

Yksityiset mielipiteet (2 kpl):
Mielipiteissä vastustettiin sähköaseman sijoittamista Arboretum-puiston ja Koisotien asutuksen viereen. Sähköasema pilaa maiseman ja sähkömagneettinen säteily aiheuttaa terveysriskin asukkaille. Paikalliset asukkaat käyttävät puistoa säännöllisesti vaeltamiseen ja pyöräilyyn. Sähköaseman rakentaminen voi vaikuttaa tähän arvostettuun virkistysalueeseen ja laajempaankin alueen houkuttelevuuteen. Kiinteistöjen arvo saattaa laskea. Muut sähköasemat kuten Ruskeasanta, Ruotsinkylä ja Maantiekylä sijaitsevat kaukana asutuksesta.

Toivottiin viranomaisten kanssa avointa ja läpinäkyvää keskustelua, jossa voisi saada lisätietoa ehdotetun sijainnin valinnasta. Esitettiin tietopyyntö sähköaseman sijoittamiseen kyseiselle paikalle johtaneista asiakirjoista.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:
Aivan kaavamuutosalueen rajalla kiinteistöjen 92–421–1-35 ja 92-421-1-226 alueella on johtokuja, jolla sijaitsevat aluetta palvelevat yleiset vesihuoltolinjat ja sammutusvesiposti. Asemakaavoituksessa on huomioitava riittävät tilavaraukset yleisen vesihuollon putkille ja laitteille sekä vesihuollon tarvitsema suojaetäisyys sähköasemasta ja voimajohdosta. Vesihuoltolinjojen tulee säilyä kunnossapidettävissä ja auki kaivettavissa. Kaavamuutosalueen jatkosuunnittelu tulee toteuttaa tiiviissä yhteistyössä HSY:n kanssa.

Finavia:
Finavia pitää hyvänä, että toimenpiteillä turvataan lentoaseman ja sitä ympäröivien alueiden kehittämisen energiahuoltoa. Finavia katsoo, että hanke tulee toteuttaa siten, että siitä ei missään tilanteissa aiheudu haittaa tai vaaraa lentoasemalle tai lentoliikenteelle. Uusi asema sijoittuu lentoaseman LL-alueen ulkopuolelle, mutta kiitotien 2 läheisyyteen. Sijoituspaikka sijaitsee noin 600 m etäisyydellä kiitotien 2 jatkeella ja noin 700 m jatkeelta sivuun. Kohteen sijainnin vuoksi Finavia muistuttaa, että mahdollisesti aseman rakentamiseen käytettäville nostureille tms. pysyville ja väliaikaisille rakenteille ja laitteille on haettava lentoestelupa, mikäli niiden korkeus ylittää 30 m maan- tai merenpinnasta.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:
Korjaus osallistumis- ja arviointisuunnitelman tekstiin: Vantaan kaupunki ja Vantaan Energia **Sähköverkot** Oy ovat jättäneet asemakaavamuutoshakemuksen uuden sähköaseman rakentamiseksi Koivuhakaan Meiramitien varteen.

Vantaan kaupunginmuseo:
Ei huomautettavaa. Kaupunginmuseota ole tarpeen kuulla kaavan jatkovaiheissa.

Fingrid Oy ja Caruna Oy:
Ei huomautettavaa.

Vastineet mielipiteisiin

Mielipiteet on otettu huomioon asemakaavatyössä ja niissä esiin nousseita tavoitteita on yhteensovitettu asemakaavoituksen tavoitteiden kanssa muun muassa seuraavasti: Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on päivitetty kaavan toiseksi hakijaksi Vantaan Energia Sähköverkot Oy. Tietoa lentoesteluvasta on lisätty selostuksen kohtaan 5 (Asemakaavan toteutus). Kaava-alueen luonteva liittyminen vehreään ympäristöön varmistetaan kaavamääräyksin ja -merkinnöin vihertehokkuudesta sekä Meiramitien varren istutettavasta alueen osasta, jolla on säilytettävä luonnontilaista puustoa. Korttelin osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa. Tietopyynnön tekijöille on lähetetty 13.10.2023 asiakirjoja ja selvityksiä siitä, mihin päätös sähköaseman sijoittamisesta perustuu.

Yleisötilaisuudet

Tikkurilan sähköasemaa esiteltiin Vantaan kaupungintalon valtuustosalissa Tikkurilan ajankohtaiset -asukastilaisuudessa 13.12.2023.

Lausunnot

Kaavamuutosehdotuksesta pyydettiin lausuntoja 27.6.2024 mennessä 16 ja saatiin 6 kappaletta.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (**Tukes**), säteilyturvakeskuksella (**STUK**) ja **Fingrid Oy**:llä ei ollut lausuttavaa.
Vantaan Energia Oy:n ja **Vantaan Energia Sähköverkot Oy:**n lausunnossa todetaan, että Vantaan Energia Sähköverkot Oy on kaavamuutoksen hakijana esittänyt huomionsa kaavatyön aikana. Asemakaavan muutosalueella ei sijaitse kaukolämpöputkia.
HSY lausuu, että kaava-alueen läheisyydessä on johtokuja, joka suojaetäisyyksineen on huomioitava sähköaseman tarkassa sijoittelussa. Kaavamuutos ei edellytä vesihuollon uudisrakentamista, johtojen siirtämistä eikä johtokujien merkitsemistä.
Uudenmaan ELY-keskuksella ei ollut huomautettavaa.

Vastineet lausuntoihin

Lausuntojen takia tehtiin tarkistus kaavamateriaaliin: kaavaan lisättiin määräys, joka edellyttää kaava-alueen ympäristössä sijaitsevien johtokujien ottamista huomioon tontin rakentamisessa.

Muistutukset

Nähtävilläoloaikana 29.5.-27.6.2024 ei saatu yhtään muistutusta.

3.3. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.3.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2022 – 2025 strategia (Kv 31.1.2022):

Innovaatioiden Vantaa -strategian mukaan rohkea, rento ja viihtyisä Vantaa on kestävyyden edelläkävijä. Kasvatamme Vantaan vetovoimaa asuinpaikkana ja rakennamme hyvää kaupunkia yhdessä asukkaiden ja kaikkien Vantaan toimijoiden kanssa.

Haluamme säilyttää luontomme monimuotoisuuden. Vantaan tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2030.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 18.6.2018 päivitetty KV 10.10.2022 § 7[SA1])

- Kaupungin omistaman maan ja asemakaavoitettujen täydennysrakentamisalueiden kaavoittaminen on etusijalla.
- Kaavoituksen tavoitteena on laatu, kohtuuhintaisuus, toteuttamiskelpoisuus ja kaupunkirakenteen eheys.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Resurssiviisauden tiekartta (Kv 28.2.2022)

- Resurssiviisauden tiekartta määrittää Vantaan pitkän aikavälin ympäristötavoitteita ja konkretisoi valtuustokauden 2021–2025 strategiaa. Kaupunkisuunnittelussa keskeisiä tavoitteita ovat:
- Hiilineutraalius ja resurssiviisaus ovat maankäytön suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtina.
- Kaupunki integroi ilmastonmuutoksen sopeutumistoimet suunnitteluun, rakentamiseen ja ylläpitoon.
- Viherrakenne on terveyttä tukevaa ja hyvinvointia luova. Säilytetään ja parannetaan viheralueiden saatavuutta.
- Luodaan hyvät edellytykset kestävälle ja monimuotoiselle liikkumiselle.
- Vähennetään liikkumistarvetta.
- Vähennetään lämmityksen päästöjä.
- Edistetään vähähiilistä rakentamista.
- Edistetään rakentamisen kiertotaloutta.
- Vähennetään infrarakentamisen ja massojenhallinnan hiilijalanjälkeä.
- Luonnon monimuotoisuutta lisätään, suojellaan ja vahvistetaan Vantaalla suunnitelmallisesti.
- Vahvistetaan toimia metsä- ja suoluonnon monimuotoisuuden parantamiseksi.
- Vesistöjen luonnontilaisuutta ja monimuotoisuutta parannetaan.
- Varmistetaan kattava avoimien alueiden (esim. niityt) verkosto.
- Suojellaan luontoa kulumiselta.
- Hiilinielujen ja hiilivarastojen vahvistaminen.
- Kasvatetaan hiilikädenjälkeä ja edistetään hiilinegatiivisuutta.

3.3.2 Muut tavoitteet

Vihertehokkuus

Asemakaavassa määrätään alueelle maankäytön mukainen vihertehokkuustaso. Vihertehokkuudella tarkoitetaan alueen painotetun viherpinta-alan suhdetta alueen kokonaispinta-alaan. Vihertehokkuusmenetelmän avulla muun muassa edistetään vehreän, viihtyisän ympäristön rakentumista ja hulevesien hallintaa sekä turvataan ekosysteemipalveluita ja luonnon monimuotoisuutta. Samalla toteutetaan kestävän kehityksen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja hillinnän mukaisia suunnitteluperiaatteita.

Kaavamuutoksen hakijoiden tavoitteet

Koivuhakaan olemassa olevan 110 kV voimajohdon yhteyteen suunnitellaan uutta Tikkurilan sähköasemaa. Valmistuttuaan se tulee korvaamaan Ruskeasannan nykyisen sähköaseman. Uusi asema tarvitaan vuoteen 2027 mennessä tukemaan Vantaan kehittyvää Aviapolisaluetta ja lentokenttää sekä vahvistamaan huoltovarmuutta.

Kaavoituksessa otetaan huomioon voimajohdon yhteystarve Ruotsinkylästä Tikkurilan sähköasemalle.

3.4 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Ilmakuva lännen suunnasta, Arkkitehtitoimisto Olla Oy

3.4.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Asemakaavalla mahdollistetaan sähköasema- ja muuntamorakennusten sekä kahden portaalin rakentaminen olemassa olevan voimajohdon yhteyteen. Rakennusten ja portaalien sijaintia ohjaavat lähtötilanne ja sähköaseman toimintaperiaate, eikä perusratkaisultaan vaihtoehtoisia ratkaisuja ole tutkittu asemakaavatyön aikana. Sähköasema sijoittuu Koivuhaka - Ilola 110 kV voimajohdon alle. Vantaan Energia Sähköverkot Oy on lunastanut voimajohdolle käyttöoikeuden (rasite voimansiirtolinjalle).

Sähköasemarakennus sijoittuu voimajohdon suuntaisesti korttelin Meiramitien puoleiselle osalle. Portaalien kautta nykyinen voimajohto viedään rakennuksen kohdalla maan alle. Muuntamorakennus sijoittuu sähköaseman kaakkoispuolelle. Alueen vehreys ja luonteva liittyminen ympäristöön varmistetaan vihertehokkuusvaatimuksella, Meiramitien varteen osoitetulla istutettavalla alueella sekä ohjaamalla kaava-alueen liikenne olemassa olevan liittymän kautta. Istutettavaksi merkityllä alueella tavoitteena on varjella katukuvan puistomaisuutta ja

säilyttää osa nykyisestä puustosta. Sähköasemaa ja muuntajaa ei tarvitse aidata, ellei alueelle kohdistu ilkivaltaa.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan Vantaan kaupungin omistamasta maatilojen talousrakennusten korttelialueesta 5 500 m2:n suuruinen alue Vantaan Energian sähköverkot Oy:n käyttöön yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten korttelialueeksi. Alueelle rakennetaan sähköasema- ja muuntamorakennus sekä portaalit.

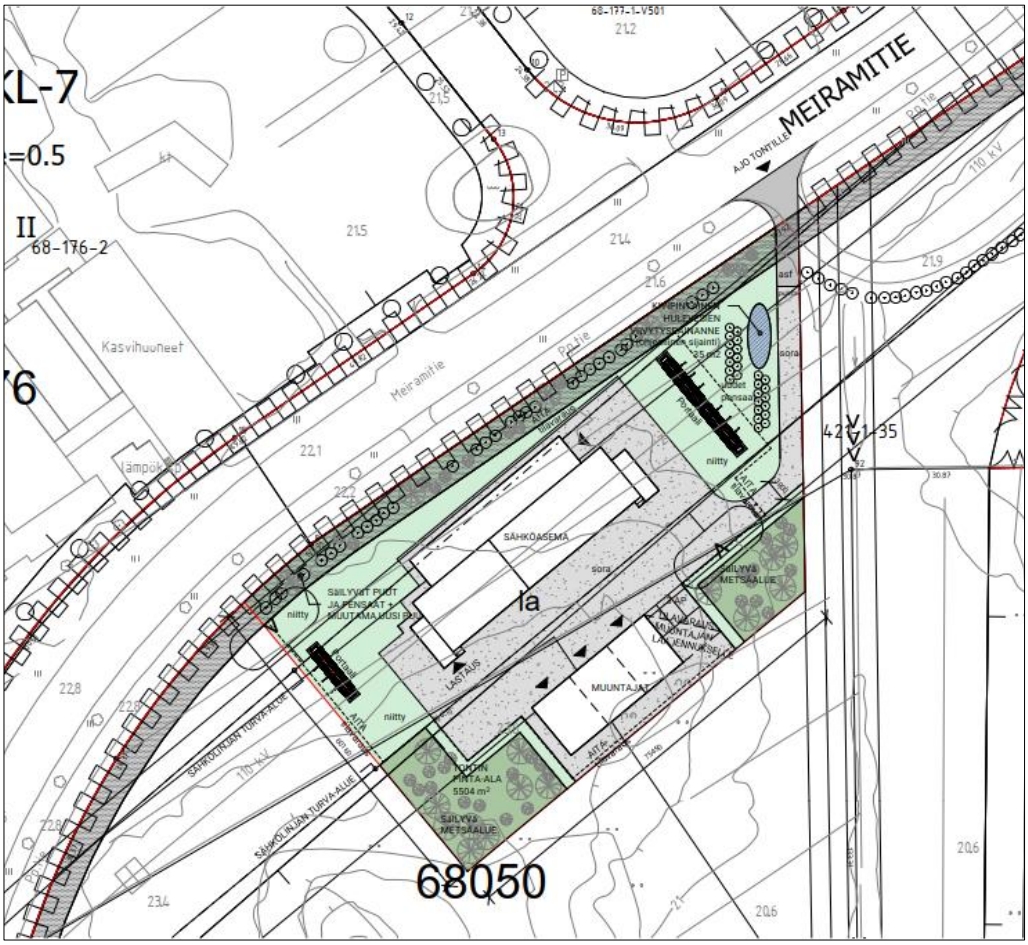
4.1.1 Mitoitus

Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten korttelialue on pinta-alaltaan 5 478 m2 ja rakennusoikeus 1200 k-m2.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavaratkaisulla ja sen määräyksillä on pyritty varmistamaan rakentamisen ja ympäristön laatu. Edellytetään resurssiviisautta sekä kestävää ja korkeatasoista arkkitehtuuria. Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistoympäristöön. Vihertehokkuudesta sekä hulevesien käsittelystä on annettu määräykset. Vihertehokkuuden toteutuminen on osoitettava rakennusluvan yhteydessä pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuuslaskelmalla.

Kaava-alueeseen rajoittuva yleiskaavan mukainen VL-alue on tulevissa asemakaavahankkeissa tarkoitus kaavoittaa lähivirkistysalueeksi.

Pihasuunnitelmaluonnos, Arkkitehtitoimisto Olla Oy

4.3 ALUEVARAUKSET

Alue on kokonaisuudessaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialuetta (ET).

4.3.1 Korttelialueet

ET, yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue

Kortteliin on osoitettu yksi rakennusala, jolle sähköaseman molemmat rakennukset ja portaalit tulevat sijoittumaan. Rakennusoikeus on 1 200 kerrosneliömetriä. Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaksi on määritelty + 36,0. Voimajohdon linjausta noudattava vaara-alue on merkitty kaavaan. Edellytetään resurssiviisautta sekä kestävää ja korkeatasoista arkkitehtuuria. Pääasiallisen rakennusmateriaalin ja julkisivumateriaalin tulee olla pitkäikäistä, helposti huollettavaa, kestävää ja kierrätettävää. Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistomaiseen ympäristöön. Kaavamääräyksissä edellytetään julkisivujen jäsennöintiä pienempiin osiin sekä murrettua ja luonnonläheistä värimaailmaa.

Meiramitien varressa on liittymäkielto, joka ohjaa ajoyhteyden kaava-alueen pohjoisosaan samaan liittymään Koivuhaan arboretumin kanssa. Meiramitien varren istutettavalla alueella edellytetään puiden ja pensaiden istuttamista sekä luonnontilaisen puuston säilyttämistä. Korttelin osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa. Korttelin vihertehokkuuden tulee täyttää tavoiteluku 0,8. Kaavamääräyksissä edellytetään hulevesien viivytystä alueella ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.

Meiramitien katunäkymä pohjoisen suunnasta, Arkkitehtitoimisto Olla Oy

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu olemassa olevan voimajohdon yhteyteen ja osaltaan mahdollistaa yhdyskuntarakenteen tiivistämisen ja täydentämisen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutosalueelle ei tule asuntoja, mutta suunniteltu sähköasema parantaa tulevaa asuntorakentamisen sähkönsaantivarmuutta Tikkurilassa ja Aviapoliksen alueella.

Yhdyskuntarakenne

Sähköasema sijoittuu Koivuhaan pohjoisosaan nykyisen työpaikkarakentamisen jatkoksi. Hanke ei tuota alueelle asuntoja, työpaikkoja tai merkittävää liikennettä. Sähköasema tukee Vantaan kehittyvää Aviapolisaluetta ja lentokenttää sekä vahvistaa huoltovarmuutta.

Kaupunkikuva

Sähköasema sijoittuu rakentamattomalle alueelle nykyisen voimajohdon yhteyteen. Arkkitehtuurilta edellytetään laatua. Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistoympäristöön. Mittakaavaltaan uudisrakentaminen soveltuu lähialueen rakennuskantaan. Korttelin vehreys varmistetaan vihertehokkuusvaatimuksella sekä Meiramitien varteen osoitetulla istutettavalla alueella.

Sähköaseman sijoittuminen kaupunkirakenteeseen, Arkkitehtitoimisto Olla Oy

Asuminen

Kaava-alueelle ei tule asuntoja, mutta suunniteltu sähköasema tukee tulevan asuntorakentamisen edellytyksiä Tikkurilassa ja Aviapoliksen alueella.

Palvelut ja työpaikat

Alueelle ei tule uusia työpaikkoja lukuun ottamatta satunnaisia sähköaseman huoltotoimia vaativia toimenpiteitä.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavataloudelliset vaikutukset ovat vähäiset, koska kaavan mukainen toiminta on yleiskaavan mukaista eikä haittaa muuta maankäyttöä. Kaupunki myy tontin Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle.

Virkistys

Rakentaminen sijoittuu pääosin olemassa olevan voimajohdon alle. Hanke noudattaa yleiskaavaa ja mahdollistaa siinä esitettyjen VL-alueiden kaavoittamisen lähivirkistysalueeksi tulevissa asemakaavahankkeissa.

Liikenne

Tonttiliittymä kaava-alueelle on järjestetty Meiramitieltä samasta liittymästä Koivuhaan arboretumin kanssa. Kaava-alueelle suuntautuva liikennemäärät ovat pieniä, ja rajoittuvat lähinnä sähköaseman huoltoliikenteeseen noin kaksi kertaa kuukaudessa. Liikenneverkon kapasiteetti kestää huoltoliikenteestä aiheutuvan liikenteen lisäyksen. Kaava-alue on tarvittaessa saavutettavissa myös julkisella liikenteellä. Kaavalla ei ole vaikutuksia kävelyn eikä pyöräilyn olosuhteisiin alueella. Nykyiset jalankulun ja pyöräilyn yhteydet säilyvät ennallaan.

Vesihuolto

Kaavamuutosalue tukeutuu olemassa olevaan vesihuoltoverkostoon eikä aiheuta vesihuollolle muutostarpeita.

Ympäristöhäiriöt

Kaava-alue sijoittuu yleiskaavan lentomeluvyöhykkeelle L3. Kaavassa ei ole meluun liittyviä määräyksiä, koska alueelle ei ole osoitettu asuin- tai työpaikkarakentamista.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu olemassa olevan voimajohdon yhteyteen. ET-korttelialueen osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa. Kaava-alueen ympäristössä olevat puistomaiset metsäiset alueet säilyvät, joten rakentamisella ei ole merkittävää vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Korttelialueen vihertehokkuudella edistetään luontoarvojen, ekosysteemipalveluiden ja hulevesien hallinnan toteutumista. Istutettavat alueet suositellaan toteutettavan esimerkiksi niittyinä, maanpeittokasveina tai pensaina nurmialueiden sijaan. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Vettä läpäisemättömän pinnan määrä tontilla kasvaa kaavan toteuttamisen myötä, joten alueelta tulevat hulevesimäärät tulevat lisääntymään.

Hulevesien hallinnan tavoitteena on, että alueelta poistuvan virtaamahuipun suuruus ei kasva rakentamisen myötä. Hulevesimäärän kasvun vaikutuksia pyritään minimoimaan käsittelemällä syntyviä hulevesiä tontilla ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiverkostoon.

Kaava-alueen hulevesien muodostumista pyritään ehkäisemään vettä läpäisevillä pintamateriaaleilla, ohjaamalla hulevettä kasvillisuuden käyttöön ja soveltamalla hulevesien luonnonmukaisen hallinnan periaatteita, jos vain tontille saadaan näitä sovitettua. Hulevesien hallintarakenteet mitoitetaan vihertehokkuuslaskurin avulla sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha ja kesto 10 minuuttia.

Hulevesisuunnitelman laatimisessa tulee ottaa huomioon Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamalli. Suunnitelma hyväksytetään rakennusluvan hakemisen yhteydessä.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä. Toisaalta nyt rakennettava sähköasema tukee tiivistyvän asuntorakentamisen edellytyksiä Tikkurilassa ja Aviapoliksen alueella. Kaavassa edellytetään pääasialliselta rakennusmateriaalilta pitkäikäisyyttä, helppoa huollettavuutta, kestävyyttä ja kierrätettävyyttä. Vihertehokkuuden avulla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista vähentämällä tulvariskejä, luomalla hiilinieluja ja lieventämällä lämpösaarekeilmiötä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Melu ja saastuneet maat on käsitelty kohdassa 2.1.3. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

Kohteen sijainnin vuoksi Finavia muistuttaa, että mahdollisesti aseman rakentamiseen käytettäville nostureille tms. pysyville ja väliaikaisille rakenteille ja laitteille on haettava lentoestelupa, mikäli niiden korkeus ylittää 30 m maan- tai merenpinnasta.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Kaupungin asiantuntijat ovat valmistelleet kaavan. (Kaava perustuu hakijan konsulttina toimineen Arkkitehtitoimisto Olla Oy:n viitesuunnitelmaan.)

Vantaan Energia:	Antti Hartikainen
Arkkitehtitoimisto Olla Oy:	Bratislav Toskovic

Vantaan kaupunki:

Asemakaavoitus:	Kerttu Kurki-Issakainen	aluearkkitehti 29.4.2024 alkaen
	Annakaisa Haanpää	aluearkkitehti 1.1.-28.4.2024
	Marjaana Yläjääski	aluearkkitehti 31.12.2023 asti
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
	Tuuli Huhtala	asemakaava-arkkitehti
	Kimmo Kangas	kaavatekninen koordinaattori
	Agon Shala	asemakaava-arkkitehti
Yleiskaavoitus:	Eeva Eitsi	maisema-arkkitehti
	Anna-Mari Kangas	yleiskaavasuunnittelija
Kadut ja puistot:	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Heidi Hellgren-Suomalainen	liikenteen alueinsinööri
Rakennusvalvonta:	Timo Tamminen	lupa-arkkitehti
Kiinteistöt ja tilat:	Janne Karppinen	geotekniikkainsinööri

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkirakenne ja ympäristö / Asemakaavoitus

Vantaalla, 3. päivänä syyskuuta 2024

Tuuli Huhtala	Kerttu Kurki-Issakainen
asemakaava-arkkitehti	aluearkkitehti

7. ASEMAKAAVAN SEURANTALOMAKE

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	**092 Vantaa**	**Täyttämispvm**	**29.04.2024**
Kaavan nimi	002528 Tikkurilan sähköasema		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	**06.09.2023**
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	**092002528**
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]		**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	**0,5478**

Ranta-asemakaava	**Rantaviivan pituus [km]**	
Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

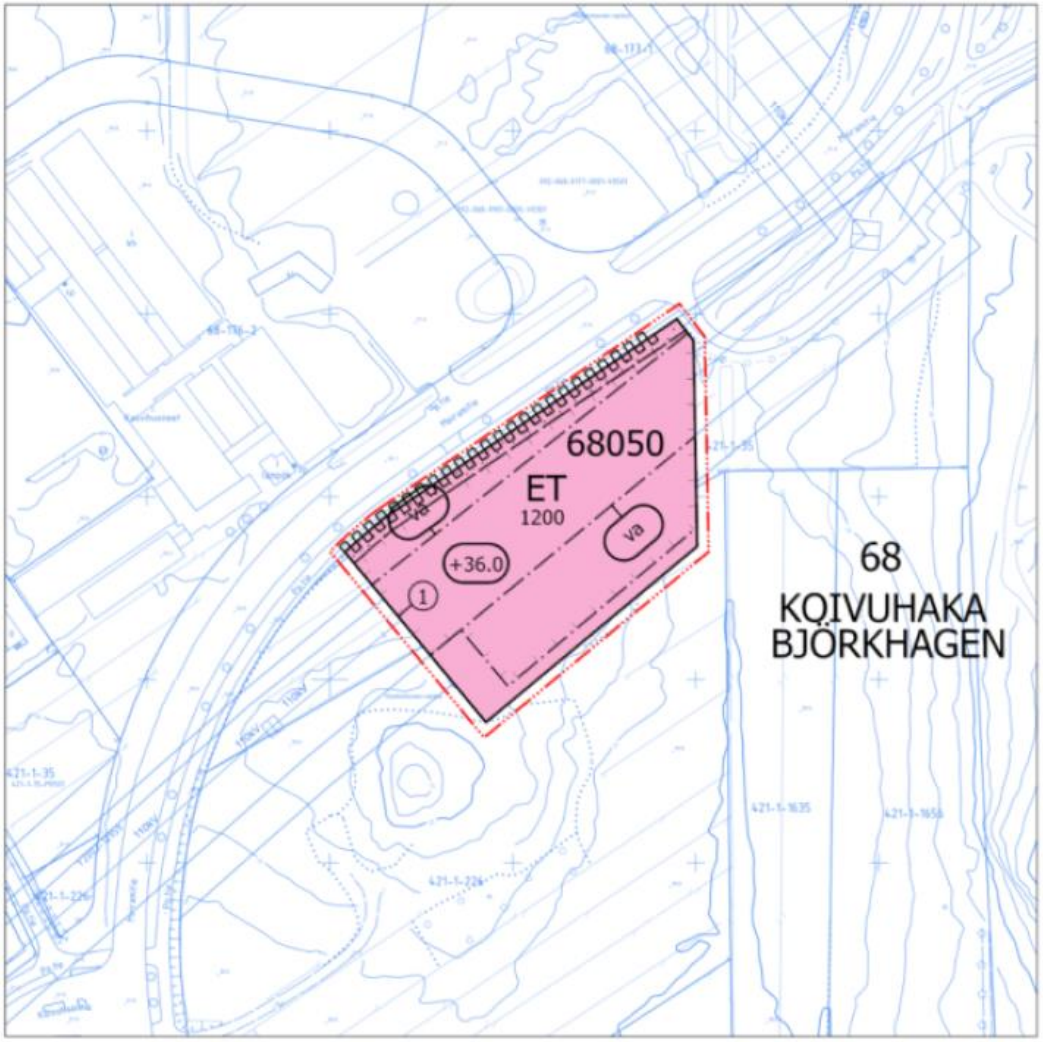
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5478**		**1200**	**0,22**	**0,0000**	**1200**
A yhteensä	0,0000				-0,5478	
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä	0,5478	100,0	1200	0,22	0,5478	1200
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

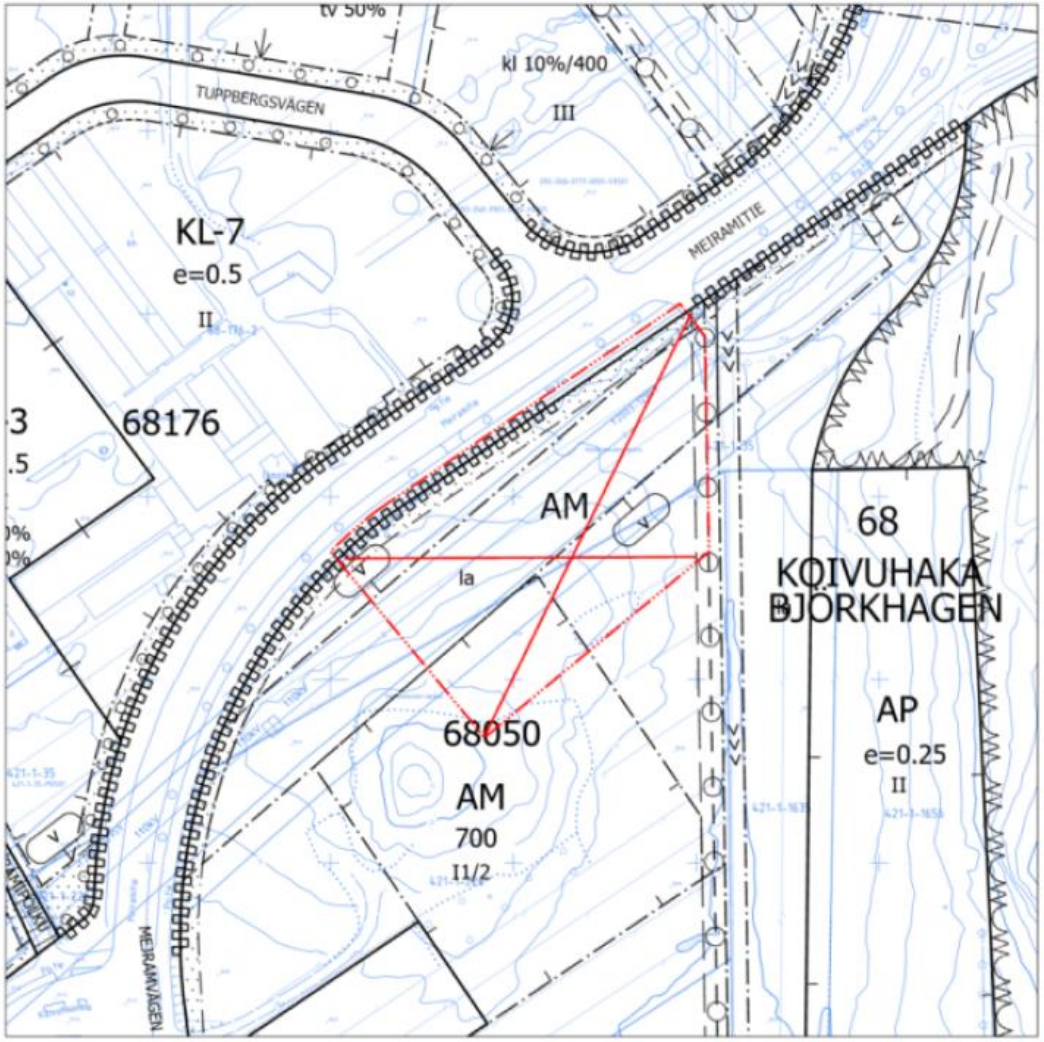
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,5478**		**1200**	**0,22**	**0,0000**	**1200**
A yhteensä	0,0000				-0,5478	
AM	0,0000				-0,5478	
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä						
E yhteensä	0,5478	100,0	1200	0,22	0,5478	1200
ET	0,5478	100,0	1200	0,22	0,5478	1200
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Asemakaavan muutosehdotus

0 15 30 60 90 120 Metriä

Poistettavat merkinnät

1/2

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum
002528	3.9.2024

Vantaan kaupunki

TIKKURILAN SÄHKÖASEMA

Kaupunginosa 68, KOIVUHAKA

Vanda stad

DICKURSBY ELSTATION

Stadsdel 68, BJÖRKHAGEN

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 68050.

Tonttijako
Osa korttelia 68050.

1:2000

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 68050.

Tomtindelning
Del av kvarteret 68050.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	**Linje 3 m utanför planområdets gräns.**
ET	**Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.**	**Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.**
	Hanke tulee toteuttaa resurssiviisaasti.	Projektet ska genomföras resursvist.
	Arkkitehtuurin tulee olla kestävää ja korkeatasoista.	Arkitekturen ska vara hållbar och högklassig.
	Pääasiallisen rakennusmateriaalin ja julkisivumateriaalin tulee olla pitkäikäistä, helposti huollettavaa, kestävää ja kierrätettävää.	Det huvudsakliga byggmaterialet och fasadmaterialet ska vara beständigt, lätt att underhålla, hållbart och återvinningsbart.
	Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistoympäristöön.	Kvarterets byggnader ska med avseende på stadsbilden och arkitekturen passa in i parkmiljön.
	Rakennusten julkisivut tulee jäsentää pienempiin osiin. Julkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja luonnonläheisiä.	Byggnadernas fasader skall delas in i mindre partier. Fasaderna ska ha en bruten och naturnära färgskala.
	Alueen osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa.	De delar av området som inte används för byggande eller färdvägar ska förses med planteringar.
	Korttelin vihertehokkuuden tulee täyttää tavoiteluku 0,8. Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuuslaskelmalla.	Kvarterets grönеffektivitet ska uppfylla målsättningstal 0,8. Grönеffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet genom en plan över gården och en grönеffektivitetskalkyl.
	Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.	På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet.
	Tontin rakentamisessa tulee ottaa huomioon tontin ympäristössä sijaitsevat johtokujat ja niiden suojaetäisyydet.	Vid byggandet av tomten ska ledningsgränderna i tomtens omgivning och deras skyddsavstånd beaktas.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa-alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.	**Tvärstrecken anger på vilken sida av gränsen beteckningen gäller.**
1	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
68	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
KOIV	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
68050	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**

2/2

1200	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
+36.0	**Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.**	**Högsta höjd för byggnadens vattentak.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
	Istutettava alueen osa. Alueelle tulee istuttaa puita ja pensaita. Alueella olevaa luonnontilaista puustoa on säilytettävä.	**Del av område som skall planteras.** I området ska träd och buskar planteras. Naturligt trädbeståndet på området ska bevaras.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden**
va	**Vaara-alue.**	**Faroområde.**
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planteckningar annat bestämts.

9. MUU SUUNNITELMA-AINEISTO

Tuloskortti

Päivämäärä 18.4.2023

Osoite ja kaupunginosa Meiramitie 2, Koivuhaka

Kaavan numero ja kortteli 2528

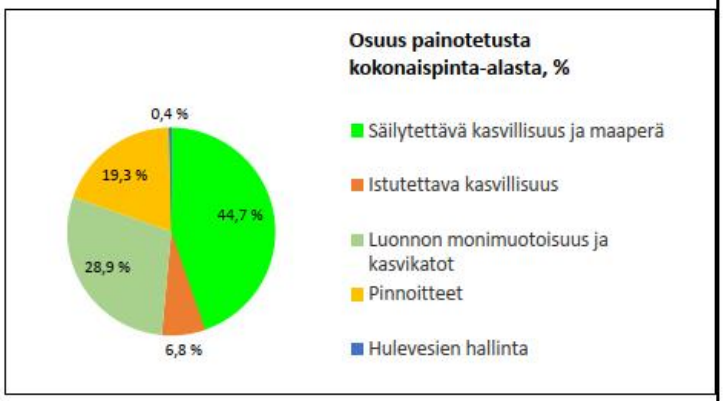
Vihertehokkuuslaskelma

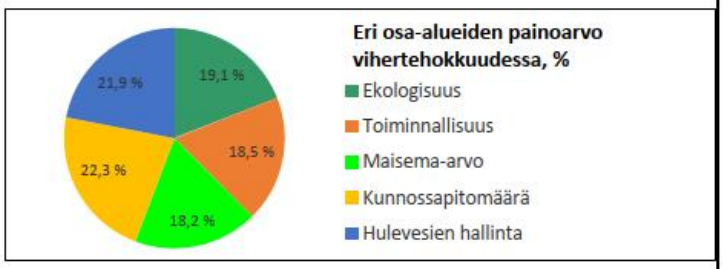
Viher-tehokkuus	2,8
Tavoiteluku	0,8

Vihertehokkuuteen sisällytetyt elementit

Elementtityyppi	Elementtejä käytetty, kpl	Laskurin elementtien kokonaislukumäärä, kpl
Säilytettävä kasvillisuus ja maaperä	3	7
Istutettava kasvillisuus	2	8
Luonnon monimuotoisuus ja kasvikatot	1	8
Pinnoitteet	2	3
Hulevesien maanpäälliset hallintarakenteet	1	10
Yhteensä	**9**	**36**

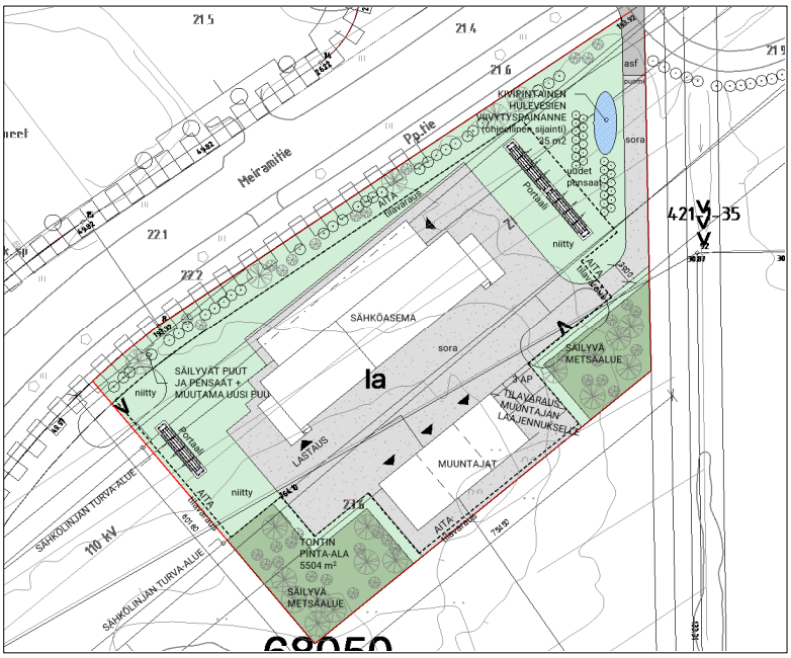
Hulevesimäärä m^3	
9,6	
Valuma kerroin C	
0,4	
Viivytystilavuustarve m^3	
9,6	
Jää viivyttämättä m^3	Esitettyjen hulevesiratkaisujen viivytystilavuus m^3
0,0	10,5
Läpäisemättömän pinnan osuus	
2 %	

LISÄÄ "PIHASUUNNITELMA.JPG" SILLE VARATULLE VÄLILEHDELLE

- (●) KAAVAVAIHE
- ( ) RAKENNUSLUPAVAIHE

VANTAAN KAUPUNKI
ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUS
002528 TIKKURILAN SÄHKÖASEMA
LAUSUNNOT JA VASTINEET

Asemakaavoitus / Tikkurilan alue / KK-I / THU **3.9.2024**

Kaupunkiympäristölautakunta 14.5.2024 oikeutti asemakaavoituksen pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavamuutosmuutosehdotuksesta **nro 002528 Tikkurilan sähköasema**. Lausuntoja pyydettiin 16 kpl ja saatiin 6 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1, 24.5.2024 Tukes	- Ei lausuttavaa	-
NRO 2, 29.5.2024 Fingrid Oy	- Ei lausuttavaa	-
NRO 3, 29.5.2024 STUK	- Ei lausuttavaa	-
NRO 4, 5.6.2024 Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy	- Vantaan Energia Sähköverkot Oy on kaavamuutoksen hakija. Kaavaan liittyvät huomiot on tuotu suoraan asemakaavoitukseen kaavatyön aikana. - Asemakaavan muutosalueella ei sijaitse kaukolämpöputkia.	-
NRO 5, 13.6.2024 HSY	- Kaava-alueen läheisyydessä on johtokuja, joka suojaetäisyyksineen on huomioitava sähköaseman tarkassa sijoittelussa. Kaavamuutos ei edellytä vesihuollon uudisrakentamista, johtojen siirtämistä eikä johtokujien merkitsemistä.	- Kaavakarttaan on lisätty määräys: Tontin rakentamisessa tulee ottaa huomioon tontin ympäristössä sijaitsevat johtokujat ja niiden suojaetäisyydet.
NRO 6, 20.6.2024 Uudenmaan ELY-keskus	- Ei huomautettavaa	-

NRO 1

Tukes (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) 24.5.2024

Lausunto:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on tutustunut yllä mainittuun lausuntopyyntöönne. Tukesilla ei ole lausuttavaa kemikaaliturvallisuuslainsäädännön näkökulmasta (390/2005).
Asemakaavamuutosalue ei sijaitse Tukesin valvontakohteiden konsultointivyöhykkeellä.

Vastine:

-

Tarkistukset:

- Ei tarkistuksia kaavamateriaaliin.

NRO 2

Fingrid Oy 29.5.2024

Lausunto:

Tiedoksi, että Fingrid ei lausu asemakaavan muutoksesta 002528 Tikkurilan sähköasema (ehdotus). Kyseisellä asemakaava-alueella ei ole Fingridin voimajohtoja eikä muita toimintoja. OAS-vaiheesta lausuimme lokakuussa 2023.

Vastine:

-

Tarkistukset:

- Ei tarkistuksia kaavamateriaaliin.

NRO 3

STUK 29.5.2024

Lausunto:

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa 23.5.2024 tulleeseen lausuntopyyntöön, koskien asemakaavan muutosta 002528, 68. Koivuhaka, Tikkurilan sähköasema (Asianro: VD/11022/10.02.04.00/2022)

Vastine:

-

Tarkistukset:

- Ei tarkistuksia kaavamateriaaliin.

NRO 4

Vantaan Energia Oy ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy, 5.6.2024

Lausunto:

Sähköverkko
Vantaan Energia Sähköverkot Oy hakee asemakaavamuutosta mahdollistaen uuden Tikkurilan sähköaseman rakentamisen siihen liittyvine toimintoineen.
Kaavaan liittyvät huomiot on tuotu suoraan asemakaavoitukseen kaavatyön aikana.

Kaukolämpöverkko
Asemakaavan muutosalueella ei sijaitse kaukolämpöputkia.

Vastine:

-

Tarkistukset:

- Ei tarkistuksia kaavamateriaaliin.

NRO 5

HSY 13.6.2024

Lausunto:

Kaavamuutosalueen ulkopuolella, sen itäisen rajan välittömässä tuntumassa on johtokuja, jolla sijaitsevat aluetta palvelevat yleiset vesihuoltolinjat ja sammutusvesiposti.
Sähköaseman tarkassa sijoittelussa on huomioitava rakennetun vesihuollon edellyttämät suojaetäisyydet sähköasemasta ja voimajohdosta. Vesihuoltolinjojen tulee säilyä kunnossapidettävissä ja aukikaivettavissa.
Kaavamuutos ei edellytä vesihuollon uudisrakentamista, johtojen siirtämistä eikä johtokujien merkitsemistä.

Vastine:

- Lausunto on tiivistetty kaavaselostukseen.

Tarkistukset:

- Kaavakarttaan on lisätty määräys: Tontin rakentamisessa tulee ottaa huomioon tontin ympäristössä sijaitsevat johtokujat ja niiden suojaetäisyydet.

NRO 6

Uudenmaan ELY-keskus 20.6.2024

Lausunto:

ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa asemakaavaehdotuksesta.

Vastine:

-

Tarkistukset:

- Ei tarkistuksia kaavamateriaaliin.

Kaava-alueen numero
Planområdets nummer

002528

Päiväys
Datum

3.9.2024

Vantaan kaupunki

TIKKURILAN SÄHKÖASEMA

Kaupunginosa 68, KOIVUHAKA

Vanda stad

DICKURSBY ELSTATION

Stadsdel 68, BJÖRKHAGEN

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 68050.

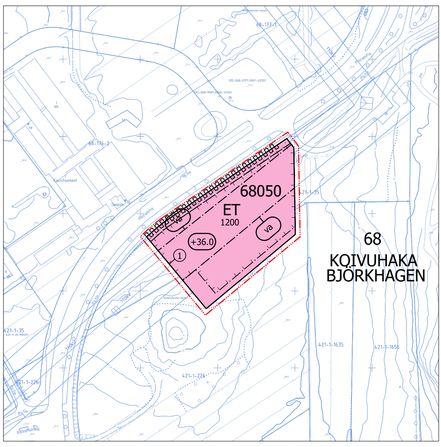
Tonttijako
Osa korttelia 68050.

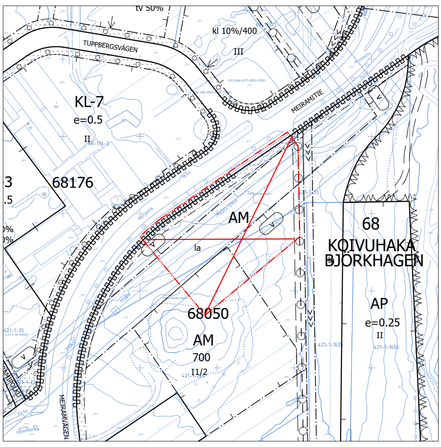
1:2000

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 68050.

Tomtindelning
Del av kvarteret 68050.

1:2000

	ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
	3 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	**Linje 3 m utanför planområdets gräns.**
ET	**Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialue.**	**Kvartersområde för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk försörjning.**
	Hanke tulee toteuttaa resurssiviisaasti.	Projektet ska genomföras resursvist.
	Arkkitehtuurin tulee olla kestävää ja korkeatasoista.	Arkitekturen ska vara hållbar och högklassig.
	Pääasiallisen rakennusmateriaalin ja julkisivumateriaalin tulee olla pitkäikäistä, helposti huollettavaa, kestävää ja kierrätettävää.	Det huvudsakliga byggmaterialet och fasadmaterialet ska vara beständigt, lätt att underhålla, hållbart och återvinningsbart.
	Korttelin rakennusten tulee kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtuuriltaan sopia puistoympäristöön.	Kvarterets byggnader ska med avseende på stadsbilden och arkitekturen passa in i parkmiljön.
	Rakennusten julkisivut tulee jäsentää pienempiin osiin. Julkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja luonnonläheisiä.	Byggnadernas fasader skall delas in i mindre partier. Fasaderna ska ha en bruten och naturnära färgskala.
	Alueen osat, joita ei käytetä rakentamiseen tai kulkuväyliin, tulee istuttaa.	De delar av området som inte används för byggande eller färdvägar ska förses med planteringar.
	Korttelin vihertehokkuuden tulee täyttää tavoiteluku 0,8. Vihertehokkuuden toteutuminen on rakennusluvan yhteydessä osoitettava pihasuunnitelmalla ja vihertehokkuuslaskelmalla.	Kvarterets gröneffektivitet ska uppfylla målsättningstal 0,8. Gröneffektivitetens förverkligande ska påvisas i samband med bygglovet genom en plan över gården och en gröneffektivitetskalkyl.
	Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.	På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet.
	Tontin rakentamisessa tulee ottaa huomioon tontin ympäristössä sijaitsevat johtokujat ja niiden suojaetäisyydet.	Vid byggandet av tomten ska ledningsgränderna i tomtens omgivning och deras skyddsavstånd beaktas.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa-alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.	**Tvärstrecken anger på vilken sida av gränsen beteckningen gäller.**
1	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
68	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
KOIV	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
68050	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
1200	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
+36.0	**Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.**	**Högsta höjd för byggnadens vattentak.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
	Istutettava alueen osa.	**Del av område som skall planteras.**
	Alueelle tulee istuttaa puita ja pensaita.	I området ska träd och buskar planteras.
	Alueella olevaa luonnontilaista puustoa on säilytettävä.	Naturligt trädbestånd på området ska bevaras.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden**
va	**Vaara-alue.**	**Faroområde.**
	TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planteckningar annat bestämts.

Kaupunkirakenne ja ympäristö
Stadsstruktur och miljö

Asemakaavoitus
Detaljplanering

Mittaus- ja geopalvelut
Mätning och geoteknik

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto
ETRS-GK25,
korkeusjärjestelmä
N2000.

Plankoordinatsystemet
ETRS-GK25,
höjdsystemet
N2000.

Kerttu Kurki-Issakainen, Aluearkkitehti, 20.8.2024 15.26

Kimmo Junttila, Kaupungingeodeetti, 9.9.2024 18.00

Allekirjoitettu sähköisesti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __.___20__

Godkänd av stadsfullmäktige __.__.20__

19 **Vastaus Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloitteeseen kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet / TeA**

VD/2468/00.02.00.03/2024

TeA/SP/JV/MV/EJ

Mikko Viilo sekä 9 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan strategian osana toimiva Resurssiviisauden tiekartta määrittää kuusi kaistaa kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Kaistalla 2 “Hiilineutraali energia” tavoitellaan lämmityksen ja käyttösähkön kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja uusiutuvan energian osuuden lisäämistä.

Tässä aloitteessa esitetään, että seuraavaan Resurssiviisauden tiekarttaan:

1. Kirkastetaan perimmäiset tavoitteet.
Nyt tavoitteissa on monta asiaa, ilman selkeää hierarkiaa. Tästä on aiheutunut kitkaakin konsernin sisällä. Esim. lämmöntuotannon kiinteistökohtaisuus (teknologiavaatimus) on toisinaan käytännössä saanut suuremman prioriteetin kuin kasvihuonekaasupäästöt (perimmäinen tavoite), missä ei ole järkeä. Perimmäiset tavoitteet pitää olla selvät, niistä johdetaan päämittarit, ja muut tavoitteet alistetaan niille.

2. Nostetaan energiantuotannon luontovaikutukset tavoitteisiin.
Fossiilittoman siirtymän edettyä ilmasto ei enää ole ainoa tärkeä ympäristönäkökohta. Energiateollisuus on laatinut biodiversiteettitiekartan ja Vantaan Energialla se on työn alla. Vantaan on syytä valmistella luontoon liittyvät vaikutukset keskeiseksi osaksi energiatavoitteitaan.

3. Laajennetaan ilmastovaikutusten tarkastelua.
Virallinen aluepohjainen päästölaskenta, johon myös hiilineutraaliustavoitteemme perustuu, on hyvä alku. Ratkaisevaa ovat energiantuotannon todelliset globaalit hiilivarastojen muutokset. Nykyinen laskenta ei ulotu esim. laitosten elinkaarivaikutuksiin tai polttoaineiden tuotantoketjuun. Kestävyyden edelläkävijä tarkastelisi myös näitä.

4. Karsitaan teknologista ohjausta.
Toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Esim. kaukolämmön ja paikallisempien lämmöntuotantotapojen kilpailuasetelma on nyt yhdenlainen, mutta 5 vuoden päästä eri. Valtuuston kannattaa ohjata ylätason tavoitteilla ja pidättyä teknologiavalintojen määrittämisestä.

Energiatavoitteet ovat kestävyystavoitteemme kannalta tärkeät, mutta asia on vaikea ja vaatii yhteistyötä konsernin sisäisesti. Aloittakaamme päivitys ajoissa.”

Kaupunginvaltuusto 25.3.2024 § 14

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi:

_____

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

1. Kirkastetaan perimmäiset tavoitteet.
Resurssiviisauden tiekartan perimmäisenä ilmastotavoitteena on kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen. Hiilineutraali energia -kaistan tavoitteina on vähentää lämmityksen ja käyttösähkön päästöjä sekä lisätä uusiutuvan energian osuutta. Tavoitteiden toteutumisen mittarina on Vantaan alueen lämmityksen ja sähkön käytön päästöt (1000 t CO2-ekv.) sekä uusiutuvan energian osuus kaukolämmön tuotannossa (%) ja aurinkosähkön (kWp) ja maalämmön (MWh) tuotanto. Näitä seurataan vuosittain ja nämä mahdollisuuksien mukaan ohjaavat toimintaa.

Vantaan Energialla on tavoite hiilinegatiivisuudesta vuonna 2030, ja siihen kaupunkikin nojaa omassa hiilineutraaliusskenaariossaan. Vantaan Energian skenaarion toteutumisella on keskeinen merkitys kaupungin tavoitteen toteutumisessa. On silti huomioitava, että kaukolämmön päästöt kasvoivat vuosina 2021 ja 2022, joten skenaarion toteutumista on seurattava tarkasti.

Kaupunki työstää omia tarkempia ohjauskeinojaan ja prosessejaan jatkuvasti, jotta toiminta olisi johdonmukaista, linjakasta ja tavoitteet toteutuisivat. Asemakaavoissa kaava-alueen ilmastovaikutuksia arvioidaan ja määrätään mahdollisuuksien mukaan vähähiilisiin ratkaisuihin ja energiatehokkuuteen. Kaupunki ei ole asettanut lämmöntuotannolle teknologiavaatimusta missään kaavassa.

Resurssiviisauden tiekarttaa ollaan päivittämässä kaupunkistrategian päivityksen myötä. Päivitysprosessissa tavoitteita ja toimeenpanoa kirkastetaan ja sidosryhmiä osallistetaan päivitykseen. Perimmäisenä tavoitteena vähähiilisyyden osalta tulee edelleen olemaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja siihen tähtäävä toiminta.

2. Nostetaan energiantuotannon luontovaikutukset tavoitteisiin.

Resurssiviisauden tiekarttaan nostettiin vuoden 2022 päivityksessä omaksi kaistakseen Monimuotoinen luonto. Tulevassa kaupunkistrategian ja resurssiviisauden tiekartan päivityksissä luonnon monimuotoisuus saa aiempaa suuremman painoarvon. Uuteen strategiaan valmistellaan luontopositiivisuustavoite Vantaalle. Työtä varten valmistui vuoden 2024 alussa luontopositiivinen Vantaa raportti, joka oli esillä kaupunginhallituksessa 6.5.2024.

Luontopositiivinen Vantaa -tavoite edellyttää monien toimenpiteiden osalta kaupungin periaatteiden ja sisäisten linjausten sekä niihin perustuvien toimintaohjeiden määrittelyä, jotta toimilla saadaan aikaan systemaattisia ja kattavia vaikutuksia. Tavoitteena on kaikkien toimijoiden yhteinen päämäärä ja luontonäkökulma tulee koskemaan myös energiatavoitteita. Tätä ryhdymme edistämään konserniohjauksen kautta yhteistyössä Vantaan Energian ja muiden sidosryhmien kanssa.

Vantaan kaupunki laski keväällä 2024 ensimmäistä kertaa alueensa luontojalanjäljen. Luontojalanjälkeä aiheuttavat kansainvälisen paneelin IPBES:n mukaan luontokadon viisi ajuria: 1) maan- ja merenkäyttö sekä käytön muutokset, 2) luonnonvarojen käyttö, 3) ilmastonmuutos, 4) saastuminen ja 5) vieraslajit. Laskentaan sisältyivät kunnan alueella kulutettu sähkö, kaukolämpö, erillislämmityksen polttoaineet, muun öljyn ja muiden polttoaineiden kulutus, liikenteen polttoaineet, uusien rakennusten rakentamisessa käytetyt rakennusmateriaalit sekä elintarvikkeiden kulutus.

3. Laajennetaan ilmastovaikutusten tarkastelua.

Alueperustaisen päästölaskennan taustalla ovat tiedot, joita saamme esimerkiksi Vantaan Energialta heidän lämmöntuotantonsa polttoainejakaumasta. Polttoaineiden tuotantoketjun tarkastelu kuuluu Vantaan Energian omaan vastuullisuustyöhön, jota kaupunki konserniohjauksen avulla valvoo. Kaupungilla ei ole mahdollisuutta saada tietoja globaaleista elinkaarivaikutuksista ja tuotantoketjuista sillä tarkkuudella, että ne voitaisiin ottaa osaksi päästölaskentaa ja tavoitteenasetantaa.

Alueperustaisen päästölaskennan rinnalla kaupunki tarkastelee myös kulutusperustaisia päästöjä, ja resurssiviisauden tiekartta sisältää toimenpiteitä myös kuluttamisen päästöjen vähentämiseksi. Vuosien 2020 ja 2022 päästötiedoilla tehtiin kulutusperustainen Kulma-laskenta Sitowisen kanssa, jonka avulla voimme paremmin kiinnittää huomiota alueperustaisen laskennan ulkopuolelle jääviin kuluttamisen päästöihin. Myös rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljen laskentaa tehdään jo, ja sen laajempi käyttöönotto on keskustelussa kaupungilla. Kaupunki on ollut mukana myös Asemakaavoituksen vähähiilisyyden arviointimenetelmän kehitystyössä, jossa syntyneellä työkalulla tarkastellaan suunniteltavan alueen elinkaarista hiilijalanjälkeä kaavasuunnitteluvaiheessa.

4. Karsitaan teknologista ohjausta.
Konsernin sisäinen yhteistyö on erittäin tärkeää. Esimerkiksi kaupungilla ja Vantaan Energialla on kumppanuussopimus, jonka myötä ohjauskeinoja, yhteisiä tavoitteita ja yhteistyötä voidaan säännöllisesti edistää. Yhteistyötä tehdään myös erilaisissa energiahankkeissa, kuten Neutralpath (Aviapoliksen alueella) ja Energiapalvelumalli alueille (Tikkurilan osaamiskampus).

Kaupungin tavoitteena on ohjata vähähiilisyyteen, ei teknologiavalintoihin. Erilaisilla markkinaselvityksillä on pyritty kartoittamaan uusia energiateknologioita ja käymään yritysten kanssa vuoropuhelua hiilineutraaleihin energiaratkaisuihin ohjaamisesta niin, että ei tarpeettomasti suljeta mitään teknologioita pois kaavoitus- ja suunnitteluvaiheessa.

Energiantuottajien vähähiilisyysskenaarioiden taustalla olevia oletuksia on aina syytä tarkastella kriittisesti, olivat ne sitten Vantaan Energian tai muiden toimijoiden skenaarioita. Kaupungin ohjauskeinojen on perustuttava konservatiivisiin arvioihin skenaarioiden toteutumisesta. Kaupungin oman hiilineutraalisuusskenaarion päivityksen yhteydessä tullaan keskustelemaan myös energiasektorin skenaarioista sidosryhmien kanssa.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa Mikko Viilolle ja 9 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Liite:
- allekirjoitettu Mikko Viilon ja 9 muun valtuutetun aloite kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: ympäristösuunnittelija Marja Vuorinen, puh. 050 314 5386
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

VALTUUSTOALOITTEET KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOUS 25.3.2024	
Valtuustoaloitteen otsikko & Aloite	**Aloitteen tekijä/tekijät ja allekirjoitukset**
Kestävyyden edelläkävijän energiatavoitteet Vantaan strategian osana toimiva Resurssiviisauden tiekartta määrittää kuusi kaistaa kohti ekologista kestävyyttä ja hiilineutraaliutta vuonna 2030. Kaistalla 2 "Hiilineutraali energia" tavoitellaan lämmityksen ja käyttösähkön kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja uusiutuvan energian osuuden lisäämistä. Tässä aloitteessa esitetään, että seuraavaan Resurssiviisauden tiekarttaan: 1. **Kirkastetaan perimmäiset tavoitteet.** Nyt tavoitteissa on monta asiaa, ilman selkeää hierarkiaa. Tästä on aiheutunut kitkaakin konsernin sisällä. Esim. lämmöntuotannon kiinteistökohtaisuus (teknologiavaatimus) on toisinaan käytännössä saanut suuremman prioriteetin kuin kasvihuonekaasupäästöt (perimmäinen tavoite), missä ei ole järkeä. Perimmäiset tavoitteet pitää olla selvät, niistä johdetaan päämittarit, ja muut tavoitteet alistetaan niille. 2. **Nostetaan energiantuotannon luontovaikutukset tavoitteisiin.** Fossiilittoman siirtymän edettyä ilmasto ei enää ole ainoa tärkeä ympäristönäkökohta. Energiateollisuus on laatinut biodiversiteettitiekartan ja Vantaan Energialla se on työn alla. Vantaan on syytä valmistella luontoon liittyvät vaikutukset keskeiseksi osaksi energiatavoitteitaan. 3. **Laajennetaan ilmastovaikutusten tarkastelua.** Virallinen aluepohjainen päästölaskenta, johon myös hiilineutraaliustavoitteemme perustuu, on hyvä alku. Ratkaisevaa ovat energiantuotannon todelliset globaalit hiilivarastojen muutokset. Nykyinen laskenta ei ulotu esim. laitosten elinkaarivaikutuksiin tai polttoaineiden tuotantoketjuun. Kestävyyden edelläkävijä tarkastelisi myös näitä. 4. **Karsitaan teknologista ohjausta.** Toimintaympäristö muuttuu nopeasti. Esim. kaukolämmön ja paikallisempien lämmöntuotantotapojen kilpailuasetelma on nyt	Aloitteen tekijän nimi: *Mikko Viilo* Aloitteen allekirjoittajat: 1. Vaula Norrena 2. Reija Friman 3. Hanna Valtanen 4. Eve Rämö 5. Tuire Kaimio 6. Eva Tawasoli 7. Marjo Vacker 8. Tuomas Mutanen 9. Sirpa Siru Kauppinen

yhdenlainen, mutta 5 vuoden päästä eri. Valtuuston kannattaa ohjata ylätason tavoitteilla ja pidättyä teknologiavalintojen määrittämisestä. Energiatavoitteet ovat kestävyystavoitteemme kannalta tärkeät, mutta asia on vaikea ja vaatii yhteistyötä konsernin sisäisesti. Aloittakaamme päivitys ajoissa. *Valtuuston kokoukseen 25.3.*	

20 **Vastaus Vihreän valtuustoryhmän ja 17 muun valtuutetun aloitteeseen "Suojellaan Linnaistenmetsän pientalokaavan ulkopuoliset alueet" / TeA (kvalt)**

VD/1604/00.02.00.03/2024

TeA/JV/MS/JH/EK

Vihreä valtuustoryhmä sekä 17 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Asemakaavan 100400 ‘Linnaisten omakotitaloalueen laajennus’ kaavatyössä ja sen jälkeen tehdyissä selvityksissä on tarkentunut tieto siitä, että Linnaistenmetsän alueella on runsaasti arvokkaita luontokohteita.

Esitämme, että näiden alueiden suojelutasoa nostetaan, esimerkiksi laajentamalla luonnonsuojelualue kattamaan kaavan 100400 ulkopuolinen metsäalue kokonaan.

Linnaistenmetsän eteläisin osa on jo rauhoitettua luonnonsuojelualuetta. Sen ulkopuolelle jää jo aiemmin arvokkaiksi todettuja luontokohteita, mutta lisäksi mm. soita, noroja, liito-oravien elinympäristöä ja yhteyksiä, arvokkaita kääpäkohteita, arvopuita sekä muiden avainlajien elinympäristöjä. Yleiskaavassa Linnaistenmetsän keskiosat on varattu luonnonsuojelualueelle, mutta myöskään tämä varaus ei kata kaikkia nyt tunnistettuja luonnon monimuotoisuudelle merkittäviä elinympäristöjä.

Vaikka vahvistettua asemakaavaa 100400 ei tässä vaiheessa enää muutettaisi koko alueen säästämiseksi, voidaan muun metsäalueen arvokkaiden luontokohteiden säilyminen turvata ja yhtenäisyyttä edistää suojelemalla vahvemmin jäljelle jäävät alueet.”

Kaupunginvaltuusto 26.2.2024 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

_____

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Yleiskaava 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.1.2021 ja tuli voimaan 11.1.2023. Yleiskaavatyössä tehtiin kattavat selvitykset luontoarvoista sekä ratkaisuehdotuksiin liittyvät luontovaikutusten arvioinnit. Yleiskaavaan määriteltiin näiden selvitysten perusteella merkittävä määrä uusia luonnonsuojelualuevarauksia, joiden toteuttamista parhaillaan suunnitellaan.

Linnaistenmetsä on Rajatorpantien ja Äijänsuon luonnonsuojelualueen väliin jäävä metsäalue Lounais-Vantaalla. Linnaistenmetsän pinta-ala on noin 97,5 ha, josta Vantaan kaupungin omituksessa on 91 ha. Tästä alueesta on varattu yleiskaavassa lähivirkistysalueeksi 28 ha ja luonnonsuojeluun 47 ha. Tämä yleiskaavaan merkitty luonnonsuojelualue koostuu vuonna 2003 rauhoitetun Äijänsuon luonnonsuojelualueen 18,5 hehtaarista ja Linnaistenmetsän luonnonsuojelualuevarauksesta, jonka laajuus on 28,5 hehtaaria. Linnaistenmetsän suojelualuevaraus myös yhdistää eteläpuolisen Äijänsuon ja pohjoispuolisen vuonna 2017 rauhoitetun Furumossen–Tuomelan luonnonsuojelualueet yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.

Linnaistenmetsän kaava on ELY-keskuksen hyväksymä ja tullut voimaan 30.6.2020. Kaavan kaikki korttelit ovat erillispientalojen korttelialueita (AO). Kaavan hyväksymisen jälkeen ilmeni tarve selvittää Liinaistenmetsän ja koko Vantaan norotilanne. Toistaiseksi osa Linnaistenmetsän kaavaan merkitystä rakentamisalueesta on jäämässä pois. Parhaillaan on tekeillä koko kaupungin kattava noroselvitys, jolla voi olla vaikutusta myös Linnaistenmetsän tilanteeseen.

Kaupunkiympäristön toimiala katsoo, että alueen yleiskaavatyössä määritelty suojelutaso on riittävä. Ensimmäisessä vaiheessa on tärkeintä turvata yleiskaavassa määriteltyjen suojelualueiden rauhoittaminen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Linnaistenmetsä on lähes kokonaan kaupungin omistuksessa, joten metsäalueen luontoarvot myös yleiskaavan lähivirkistysalueella voidaan huomioida ja turvata sillä välin, kun toteutetaan yleiskaavan muita, kiireellisemmiksi arvioituja suojelualuevarausten rauhoituksia.

Kaupunginhallitus 2.9.2024 § 22

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Vihreälle valtuustoryhmälle ja 17 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

_____

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa Vihreälle valtuustoryhmälle ja 17 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:
- allekirjoitettu Vihreän valtuustoryhmän ja 17 muun valtuutetun aloite suojellaan Linnaistenmetsän pientalokaavan ulkopuoliset alueet

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Ympäristösuunnittelija Jarmo Honkanen, puh. 040 841 9962, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Suojellaan Linnaistenmetsän pientalokaavan ulkopuoliset alueet Asemakaavan 100400 'Linnaisten omakotitaloalueen laajennus' kaavatyössä ja sen jälkeen tehdyissä selvityksissä on tarkentunut tieto siitä, että Linnaistenmetsän alueella on runsaasti arvokkaita luontokohteita. **Esitämme, että näiden alueiden suojelutasoa nostetaan, esimerkiksi laajentamalla luonnonsuojelualue kattamaan** kaavan 100400 ulkopuolinen metsäalue kokonaan. Linnaistenmetsän eteläisin osa on jo rauhoitettua luonnonsuojelualuetta. Sen ulkopuolelle jää jo aiemmin arvokkaiksi todettuja luontokohteita, mutta lisäksi mm. soita, noroja, liito-oravien elinympäristöä ja yhteyksiä, arvokkaita kääpäkohteita, arvopuita sekä muiden avainlajien elinympäristöjä. Yleiskaavassa Linnaistenmetsän keskiosat on varattu luonnonsuojelualueelle, mutta myöskään tämä varaus ei kata kaikkia nyt tunnistettuja luonnon monimuotoisuudelle merkittäviä elinympäristöjä. Vaikka vahvistettua asemakaavaa 100400 ei tässä vaiheessa enää muutettaisi koko alueen säästämiseksi, voidaan muun metsäalueen arvokkaiden luontokohteiden säilyminen turvata ja yhtenäisyyttä edistää suojelemalla vahvemmin jäljelle jäävät alueet. *26.2.2024*	**Aloitteen tekijän nimi:** Vihreä valtuustoryhmä Aloitteen allekirjoittajat: 1. Milad Dehghan 2. Tiina Tuomela 3. Suvi Karhu 4. Tanja Aidanjuuri 5. Juha Järä 6. Niilo Kärki 7. Juha Suoniemi 8. Kai-Ari Lundell 9. Janne Hartikainen 10. Minna Heikkinen 11. Marjo Vacker 12. Minttu Sillanpää 13. Jussi Saramo 14. Nina Nummela 15. Anu Hall 16. Pirjo Luokkala 17. Mika Niikko

21 Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 109 / 2024/PT

VD/2821/03.01.02.00/2024

PT/TK/JT/JI/EJ

Korvauksenhakija on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen koskien vahinkorahaston asiamiehen tekemää päätöstä § 109 / 2024. Esitetään oikaisuvaatimusta hylättäväksi.

Hakija oli huhtikuussa 2024 lumien sulettua huomannut kiinteistönsä kuusiaidan vahingoittuneen. Hakija kertoo aura-auton talvisin työntäneen lumet kuusiaidalle. Alun perin hakija ei ollut esittänyt euromääräistä korvausvaatimusta. Vahinkorahaston asiamies on 22.7.2024 päätöksessään päättänyt jättää vahingonkorvausvaateen tutkimatta, sillä hakija ei ollut määräaikaan mennessä toimittanut pyydettyjä lisäselvityksiä. Hakija on oikaisuvaatimuksen yhteydessä toimittanut 4.698,00 euron tarjouspyynnön kuusiaidan korjauksesta sisältäen kahdenkymmenen taimen uudelleen istutuksen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vahinkorahaston asiamiehen päätös on lähetetty korvauksenhakijalle tiedoksi postitse 22.7.2024. Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle on saapunut 8.8.2024 eli säädetyssä määräajassa.

Asian oikeudellinen arviointi
Vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:n mukaan korvausvelvollisuus syntyy sille, joka tahallaan tai huolimattomuudellaan aiheuttaa toiselle vahinkoa. Hakijan tulee osoittaa aiheutunut vahinko, vahingonaiheuttajan tuottamus sekä näiden välinen syy-yhteys.

Kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 4 §:n mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Lain 3 §:n mukaan kadun kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa.

Katua vasten rakennettavan aidan tulee rakenteellisesti kestää katualueen kunnossa- ja puhtaanapitotoimien siihen aiheuttamat rasitukset eikä aita saa haitata kunnossapitoa.

Urakoitsija on yhdessä puutarhurin kanssa käynyt huhtikuussa 2024 arvioimassa lumikasan mahdollista vaikutusta yksittäisen puun kuivumiseen. Arvion mukaan lumikasalla ei voida todeta olevan suoraa yhteyttä yksittäisen puun kuivumiseen. Puun kuivuminen on saattanut aiheutua useista eri syistä. Urakoitsijan mukaan ennen ilmoitettua vahinkotapahtumaa autokameralla otetusta 16.8.2023 päivätystä kuvasta on todettavissa, että vahinkokohdassa on ollut jo valmiiksi kuollutta.

Esitetyn näytön perusteella on katsottava, että vahingon osalta ei ole riittävällä tavalla osoitettu Vantaan kaupungin tuottamusta eikä näiden välistä syy-yhteyttä.

Vahinkorahaston asiamiehen esitys
Korvauksenhakijan oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu ilmi mitään sellaisia uusia tai erityisiä seikkoja, jotka eivät olisi olleet tiedossa vahinkorahaston asiamiehen ratkaisua tehtäessä. Asiassa esitetyn näytön perusteella on siis edelleen katsottava, että Vantaan kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen. Vahinkorahaston asiamies esittää edellä mainituin perustein oikaisuvaatimusta hylättäväksi.

Vahinkorahaston asiamies esittää korvausvatimusta hylättäväksi.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 109 / 2024.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
Hannele Nordman, vahinkorahaston asiamies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

22 **Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 112/2024/PT**

VD/3078/03.01.02.00/2024

PT/TK/JT/JI/EJ

Korvauksenhakija on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen koskien vahinkorahaston asiamiehen tekemää päätöstä § 112/2024. Esitetään oikaisuvaatimusta hylättäväksi.

Hakija on toistanut oikaisuvaatimuksessaan 2.560,00 euron vahingonkorvausvaatimuksensa koskien 16.12.2023 kello 14.30 Martinkyläntiellä tapahtunutta ajoneuvovahinkoa, jossa hakijan auto osui ajoradalla olleeseen päällystevaurioon. Vahingon seurauksena auton neliveto vaurioitui. Hakija toteaa oikaisuvaatimuksessaan, että katu ei ollut vahingon hetkellä liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vahinkorahaston asiamiehen päätös on lähetetty korvauksenhakijalle tiedoksi sähköisesti 23.7.2024. Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle on saapunut 7.8.2024 eli säädetyssä määräajassa.

Asian oikeudellinen arviointi
Vahingonkorvauslain mukaan toiselle tahallaan tai tuottamuksesta aiheutettu vahinko on korvattava. Näyttötaakka vahingosta on korvausta vaativalla taholla. Kaupungin vahingonkorvausvelvollisuuden syntymistä arvioidaan sekä vahingonkorvauslain (412/1974) että kunnossapitolain (669/1978) kunnossapidon laatutasoa määrittävien säännösten kautta.

Kadun kunnossapito kuuluu lain mukaan kunnalle. Kunnossapito käsittää ne toimenpiteet, joiden tarkoituksena on pitää katu liikenteen tarpeiden edellyttämässä tyydyttävässä kunnossa. Kunnan vastuu kunnossapitäjänä määräytyy vahingonkorvauslain ohella myös tiettyjen oikeuskäytännössä kehittyneiden erityisperiaatteiden pohjalta. Korostetun huolellisuusvelvollisuuden ohella kunnossapitäjä on näiden mukaan myös vastuuvapaus tilanteissa, joissa vahingot eivät ole olleet ennakoitavissa tai kohtuullisin toimenpitein torjuttavissa.

Vahingonkorvauslain tuottamusperiaatteen vuoksi pelkkä tien huono kunto ei yksinään aikaansaa korvausvastuuta kunnossapitäjälle, vaan lisäedellytyksenä on myös selkeästi huolimaton tai virheellinen kunnossapito tai tavanomaisten kunnossapitoon kuuluvien toimenpiteiden laiminlyönti.

Vahingonkärsijällä on velvollisuus mahdollisuuksiensa mukaan rajoittaa kärsimänsä vahingon määrää. Vaaran ja vahingon välttämiseksi tienkäyttäjän on noudatettava liikennesääntöjä sekä olosuhteiden edellyttämää huolellisuutta ja varovaisuutta. Ajoneuvon nopeuden ja etäisyyden sovittamisessa on huomioitava tien kunto, sää ja keliolosuhteet, näkyvyys, ajoneuvon kuormitus ja kuorman laatu sekä muut olosuhteet. Tienkäyttäjän tulee sopeuttaa nopeutensa ja havaintokykynsä sen mukaisesti, että mahdollisen yllättävän esteen tai vastaavan pystyy joko väistämään tai tarvittaessa pysähtymään.

Päällystevauriot voivat syntyä keliolosuhteiden ja liikenteen kuluttavan vaikutuksen seurauksena ajoratoihin hyvinkin nopeasti. Vaikkakin vaurioiden syntyminen tällaisissa olosuhteissa on sinänsä ennakoitavissa, ei yksittäisten vauriokohtien sijaintia ja syntymisajankohtaa voida ennustaa. Vaurioiden tullessa kunnossapitäjän tietoon pitää tälle myös taata kohtuullinen aika saattaa katu lain edellyttämään tyydyttävään kuntoon. Näin ollen kadussa esiintyvät vauriot eivät yksinään tarkoita kadun kunnossapidon laiminlyöntiä.

Kaupungin kunnossapito on lausunnossaan kertonut, että kunnossapidon toimesta mahdollisesti ajoradalla olevat kuopat tasataan, kun niistä tehdään havainto oman toiminnan yhteydessä tai saadaan havainto tienkäyttäjältä tai viranomaiselta. Kyseisestä kohteesta ei ollut tullut erillistä ilmoitusta.

Kaupungilla on myös oltava kohtuullinen aika korjata päällystevauriot, eikä kaupungilta voida edellyttää päällystevaurioiden välitöntä korjaamista. Kohtuullinen aika lasketaan siitä, kun vaurio on havaittu kaupungin omassa tarkastuksessa tai vauriosta on saatu ilmoitus.

Edellä esitetyillä perusteilla kaupunki katsoo, ettei se ole laiminlyönyt kunnossapitolain mukaisia velvollisuuksiaan eikä kaupunki siten ole asiassa korvausvelvollinen.

Vahinkorahaston asiamiehen esitys
Korvauksenhakijan oikaisuvaatimuksessa ei ole tuotu ilmi mitään sellaisia uusia tai erityisiä seikkoja, jotka eivät olisi olleet tiedossa vahinkorahaston asiamiehen ratkaisua tehtäessä. Asiassa esitetyn näytön perusteella on siis edelleen katsottava, että Vantaan kaupunki ei ole asiassa korvausvelvollinen. Vahinkorahaston asiamies esittää edellä mainituin perustein oikaisuvaatimusta hylättäväksi.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 112 / 2024.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
Hannele Nordman, vahinkorahaston asiamies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

23 Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 114/2024/PT

VD/3896/03.01.02.00/2024

PT/TK/JT/JI/EJ

Korvauksenhakija on toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen koskien vahinkorahaston asiamiehen tekemää päätöstä § 114/2024. Esitetään oikaisuvaatimusta hyväksyttäväksi.

Hakija on korvausvaatimuksessaan vaatinut Vantaan kaupungilta 558 euron vahingonkorvauksia asunto-osakeyhtiön aidan vaurioitumisesta 13.11.2023 kaupungin kunnossapitotoimien seurauksena. Vahinkorahaston asiamies on 23.7.2024 päättänyt jättää korvausvaateen tutkimatta, sillä korvauksen hakija ei ollut toimittanut määräaikaan mennessä pyydettyjä lisäselvityksiä. Hakija on toimittanut vaaditut lisäselvitykset oikaisuvaatimuksen liitteenä. Aita on korjattu 30.6.2024. Asunto-osakeyhtiö vaatii, että Vantaan kaupunki korvaa aidan korjauksen ja selvitystyöstä taloyhtiölle toteutuneet kustannukset 375,81 euroa.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Vahinkorahaston asiamiehen päätös on lähetetty korvauksenhakijalle tiedoksi sähköisesti 23.7.2024. Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle on saapunut 31.7.2024 eli säädetyssä määräajassa.

Asian oikeudellinen arviointi
Vahingonkorvauslain mukaan toiselle tahallaan tai tuottamuksesta aiheutettu vahinko on korvattava. Näyttötaakka vahingosta on korvausta vaativalla taholla. Vahingonkärsijällä on myös velvollisuus mahdollisuuksiensa mukaan rajoittaa kärsimänsä vahingon määrää.

Vahingonkorvauslain mukaan kunta on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka kunnan työntekijä tai viranhaltija virheellään tai laiminlyönnillään työssä on aiheuttanut. Vahingonkorvausoikeudellisten periaatteiden mukaan korvausvastuun syntyminen edellyttää yleensä vahingon aiheuttamista tahallisesti tai tuottamuksellisesti. Tuottamuksella tarkoitetaan moitittavaa menettelyä eli virhettä, huolimattomuutta tai laiminlyöntiä.

Vantaan kaupungin kunnossapidon 15.7.2024 päivätyn lausunnon mukaan alueella on tehty kunnossapitotöitä 13.11.2023. Kunnossapitokaluston kuljettajilta ei ollut tullut ilmoitusta aidan vahingoittumisesta. Mahdolliset tapahtuneet vahingot kirjataan työmaapäiväkirjoihin ja niistä tehdään vahinkoilmoitus. Kaupungin kunnossapidon ajoneuvoissa on kattavat vakuutukset, joten kunnossapitotöiden yhteydessä tapahtuneista vahingoista ilmoittaminen on normaali käytäntö. Ei voida poissulkea, että vierivä jääpala tai jokin muu olisi mahdollisesti vahingoittanut aitaa. Aidan aiemmasta kunnosta ei ole tietoa. Korvauspyynnön ollessa kohtuullinen puollamme korvausta.

Vahinkorahaston asiamiehen esitys
Vahinkorahaston asiamies esittää oikaisuvaatimusta hyväksyttäväksi. Asiassa esitetyn näytön perusteella on katsottava, että Vantaan kaupunki on asiassa korvausvelvollinen. Hakijalle korvataan aidan korjauksesta ja selvitystyöstä taloyhtiölle aiheutuneet kustannukset 375,81 euroa.

Oikaisuvaatimus, vahinkorahaston asiamiehen päätös sekä vahinkorahaston päätöksen valmisteluvaiheessa käytössä ollut lausunto ja muu asiaan vaikuttanut materiaali ovat kaupunginhallituksen jäsenten nähtävillä extranetissä.

Kaupunginhallitus 16.9.2024

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään edellä mainituin perustein hyväksyä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 114 / 2024.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:
Hannele Nordman, vahinkorahaston asiamies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)